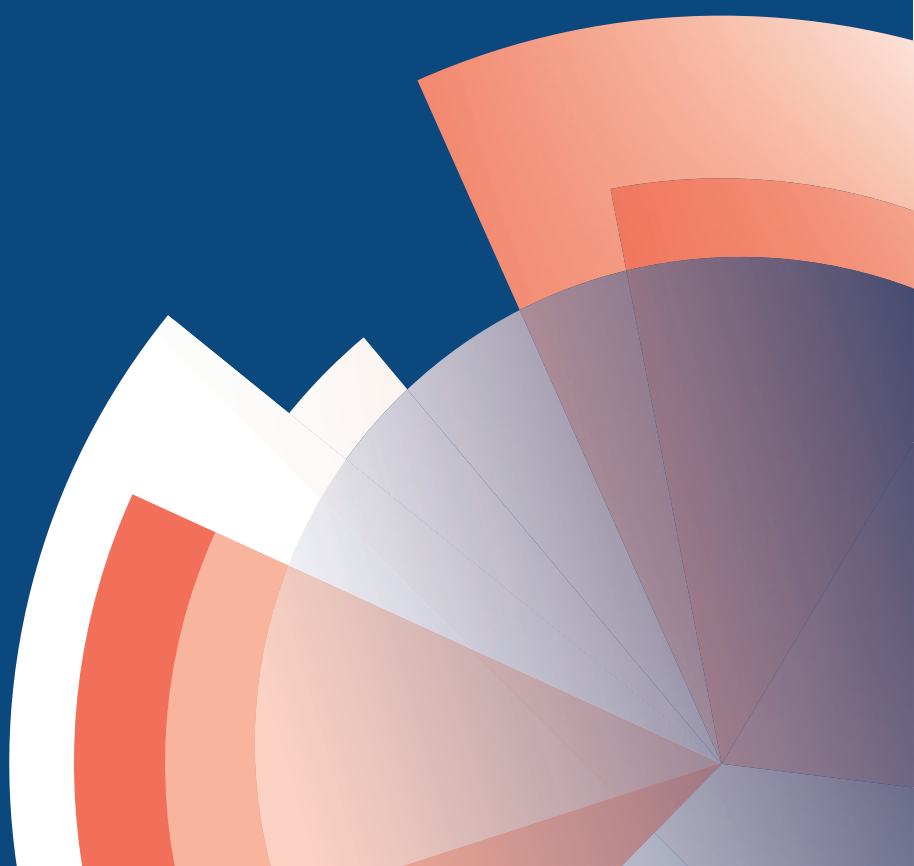


Rámcový vzdělávací program pro Základní vzdělávání

export k 14. 01. 2025 02:43



Rámcový vzdělávací program pro Základní vzdělávání

Export k 14. 01. 2025 02:41

Dokument obsahuje závazné části RVP včetně metodické podpory dostupné k datu exportu.

Aktuální data RVP včetně metodické podpory jsou vždy dostupná na adrese <https://prohlednout.rvp.cz>.

Obsah

Obecné části	7
Poznámky a seznam zkratk	8
Poznámky	8
Seznam zkratk	8
Vymezení RVP ZV, cíle, hodnoty, pojetí a profil absolventa	9
1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání	9
2 Cíle, hodnoty a pojetí základního vzdělávání, profil absolventa	10
2.1 Cíle základního vzdělávání	10
2.2 Hodnoty základního vzdělávání vybrané pro revizi RVP ZV	10
2.3 Pojetí základního vzdělávání	11
2.4 Profil absolventa základního vzdělávání	12
3 Podmínky k realizaci Rámcového vzdělávacího programu	13
3.1 Kultura a prostředí školy	13
3.1.1 Aktéři vzdělávání – péče o vztahy ve škole	13
3.1.2 Vytváření a rozvoj personálních kapacit	14
3.1.3 Organizace výuky a vzdělávací strategie	15
3.1.4 Reflexe a hodnocení kvality výuky	15
3.1.5 Propojování formálního a neformálního vzdělávání	16
3.1.6 Organizační, prostorové a materiální, hygienické, bezpečnostní a jiné podmínky	17
3.2 Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání	18
4 Vzdělávací obsah	20
4.1 Klíčové kompetence	20
4.2 Základní gramotnosti	21
4.3 Průřezová témata	22
4.4 Vzdělávací oblasti a vzdělávací obory	22
5 Rámcový učební plán	24
Rámcový učební plán	24
6 Pojetí hodnocení žáků	26
Pojetí hodnocení žáků	26
7 Tvorba, vyhodnocování a úprava školních vzdělávacích programů	28
7.1 Tvorba ŠVP	28
7.2 Hodnocení ŠVP, změny ŠVP	30
Základní gramotnosti	32
Čtenářská a pisatelská	33
Vztah ke čtení a čtenářství, psaní a pisatelství	33
Budování porozumění v četbě a v procesu psaní	39
Kritické čtení a psaní	47
Porozumění vlastnímu čtení, čtenářství, psaní a pisatelství	53
Logicko-matematická	58
Matematická reflexe	58
Použití matematiky	63
Matematické uvažování	67
Modelování matematického problému	72
Klíčové kompetence	78
Klíčová kompetence k učení	79
Umění se učit	79
Smysl a cíl učení, celoživotní učení	84
Klíčová kompetence komunikační	90
Vyjadřování	90
Porozumění	95
Aktivní naslouchání	98
Vícejazyčnost	102
Klíčová kompetence osobnostní a sociální	106
Vlastní wellbeing	106
Resilience: odolávání obtížným situacím	110
Identita	113
Empatie a porozumění druhým	118

Budování a udržování zdravých vztahů	122
Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	126
Respektující vztah k životu a světu	126
Zohledňování propojenosti světa	129
Směřování k udržitelné budoucnosti	134
Odpovědné rozhodování a jednání	138
Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování)	142
Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	147
Nápady, příležitosti a výzvy	147
Mobilizování zdrojů	152
Realizace akcí, aktivit, projektů	156
Spolupráce a týmová práce	161
Klíčová kompetence k řešení problémů	167
Řešení běžných problematických situací	167
Kritické hodnocení a využití vědeckého poznání	171
Badatelství	176
Práce s informacemi a kritické myšlení	180
Klíčová kompetence kulturní	185
Kulturní kontext	185
Umění a kultura jako prostředek komunikace	187
Kulturní a umělecké sebevyjádření	191
Kulturní identita a rozmanitost	195
Klíčová kompetence digitální	198
Digitální informace a data	198
Zapojení do společnosti prostřednictvím digitálních technologií	202
Tvorba digitálního obsahu	205
Bezpečnost v digitálním prostředí	208
Digitální vývoj a inovace	210
Průřezová témata	215
Péče o sebe a druhé	216
Společnost pro všechny	228
Udržitelné prostředí	253
Vzdělávací oblasti	265
Jazyk a jazyková komunikace	266
Český jazyk a literatura	266
Český jazyk a literatura	266
Anglický jazyk	312
Recepce	312
Produkce	322
Interakce	331
Mediace	338
Další cizí jazyk	343
Recepce	343
Produkce	347
Interakce	349
Mediace	351
Matematika a její aplikace	355
Matematika	355
Číslo a početní operace	355
Měření a výpočty	367
Geometrie v rovině a v prostoru	373
Statistika a pravděpodobnost	382
Algebra	391
Informatika	401
Informatika	401
Data, informace a modelování	401
Algoritmizace a programování	415

Informační systémy	426
Digitální technologie	435
Člověk a jeho svět	447
Člověk a jeho svět	447
Místo, kde žijeme	447
Lidé kolem nás	460
Lidé a čas	470
Rozmanitost přírody	475
Člověk, jeho zdraví a bezpečí	489
Lidé a svět financí	512
Člověk a společnost	517
Dějepis	517
Poznáváme minulost	518
Tvoříme dějiny	538
Výchova k občanství	549
Já ve společnosti	549
Odpovědný občan	558
Já a svět financí	574
Geografie	579
Geografie	579
Geografie a její metody poznávání	579
Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce	585
Místa a regiony světa	600
Udržitelnost života na Zemi	606
Člověk a příroda	610
Fyzika	610
Vlastnosti látek a měření veličin	610
Pohyb, síly a energie	614
Zvuk a světlo	623
Elektřina a magnetismus	627
Mikrosvět a makrosvět	631
Chemie	635
Chemie a já	635
Chemie a planeta Země	642
Chemie a společnost	648
Přírodopis	654
Živé struktury a jejich funkce	654
Organismy a prostředí	664
Rozmnožování a dědičnost	678
Evoluce a rozmanitost	684
Dynamická planeta	693
Umění a kultura	704
Výtvarná a filmová výchova	704
Vlastní tvorba a její sdílení	705
Recepce a reflexe uměleckého díla	722
Kulturní povědomí a jednání	729
Hudební, taneční a dramatická výchova	734
Interpretace, vlastní tvorba a její sdílení	735
Recepce a reflexe uměleckého díla	760
Kulturní povědomí a jednání	773
Člověk, zdraví a bezpečí	780
Výchova ke zdraví a bezpečí	780
Ochrana a podpora zdraví – nemoci, úrazy, prevence, sexuální a reprodukční zdraví	781
Denní režim – hygiena, výživa a pohyb	792
Osobní bezpečí	798
Osobní bezpečí za mimořádných událostí a v souvislosti s obranou státu	808
Tělesná výchova	816

Činnosti ovlivňující pohybové učení a zdraví	817
Činnosti podporující pohybové učení	831
Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova	848
Člověk, jeho osobnost a svět práce	853
Osobnostní a sociální výchova	853
Osobnostní rozvoj	853
Sociální a etický rozvoj	867
Kariérový rozvoj	881
Polytechnická výchova a praktické činnosti	893
Práce s technickým materiálem a technická tvořivost	893
Péče o domácnost a zahradu	901
Konstrukční činnosti a automatizace	907

Obecné části

PSZ

Poznámky a seznam zkratk

Poznámky

Pokud jsou v dokumentu používány pojmy žák, učitel aj., rozumí se tím pedagogická kategorie nebo označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka atd. I přes volbu mužského rodu dokument respektuje rovnost pohlaví.

Seznam zkratk

Zkratka	Plný název
DČD	Disponibilní časová dotace
IVP	Individuální vzdělávací plán
KK	Klíčové kompetence
MDÚ	Minimální doporučená úroveň OVU
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OVU	Očekávaný výsledek učení
PLPP	Plán pedagogické podpory
PT	Průřezová témata
RUP	Rámcový učební plán
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SŠ	Střední škola
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠZ	Školský zákon
ZG	Základní gramotnosti
ZŠ	Základní škola

OCN

Vymezení RVP ZV, cíle, hodnoty, pojetí a profil absolventa

1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Kapitola uvádí RVP ZV jako závazný dokument vymezující základní vzdělávání.

Základní vzdělávání je založené na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních předpokladů, zájmů a nadání každého žáka v bezpečném, motivujícím a tvůrčím prostředí školy.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) vychází ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, která orientuje vzdělávání na budoucí potřeby žáků a zdůrazňuje jeho zaměření na **získání kompetencí** potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život a na **snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání** s možností **maximálního rozvoje potenciálu žáků** (Strategie 2030+, s. 5).

Prostřednictvím konkrétních informací RVP ZV podporuje učitele v tom, aby společně lépe plánovali svou výuku, efektivně mapovali pokrok žáků a poskytovali jim formativní zpětnou vazbu. Školní vzdělávací program (ŠVP) je zdrojem inspirace a učitelského sdílení.

Cílem je navrženými změnami **proměnit klima** ve školách a zaměřit vzdělávání více na **potřeby a rozvoj každého žáka**.

Předložený kurikulární dokument je vytvářen v elektronickém informačním systému, který obsahuje úvodní obecné části, vzdělávací obsah a metodickou podporu. Obecné části RVP ZV jsou vytvářeny v podobě závazných informací pro školy k tvorbě ŠVP a organizaci výuky, na které navazují komentáře, které blíže vysvětlují některé pokyny.

RVP ZV vymezuje na státní úrovni závazný rámec pro obor vzdělání základní škola. Je realizován na 1. stupni (1. až 5. ročník) a na 2. stupni (6. až 9. ročník) základních škol (ZŠ) a v odpovídajících ročnících víceletých středních škol (SŠ).

Úspěšným absolvováním tohoto vzdělávacího programu na ZŠ nebo v odpovídajících ročnících víceletých SŠ získává žák základní vzdělání (ŠZ § 45). RVP ZV je závazným dokumentem i pro individuální vzdělávání (ŠZ § 41).

RVP ZV navazuje svým pojetím a obsahem na Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a je východiskem pro RVP ve středním vzdělávání.

Závazné pro ŠVP:

Škola v souladu s RVP ZV zpracovává ŠVP, podle něhož se realizuje konkrétní výuka.

Metodická podpora

Metodický komentář

RVP ZV:

- klade důraz na utváření klíčových kompetencí a základních gramotností;
- podporuje vnitřní diferenciaci a individualizaci výuky, variabilní organizaci výuky a využití všech podpůrných opatření ve shodě s individuálními potřebami a maximálními možnostmi žáků;
- dává prostor pro aktivitu, samostatnost a tvořivost učitelů a žáků;
- posiluje odpovědnost učitelů i žáků za výsledky vzdělávání;
- podporuje autonomii žáků a vytváří prostor pro jejich participaci na vyhodnocování výsledků učení a plánování další práce;
- zavádí změny v hodnocení žáků směrem k průběžnému diagnostikování, individualizovanému hodnocení žáků na základě sledování osobního pokroku žáků, k širšímu využívání formativního hodnocení, sebehodnocení a vzájemného hodnocení;
- zdůrazňuje potřebu pečovat o wellbeing ve škole jako základní podmínku vzdělávání, která přispívá k příznivému klimatu školy, založenému na respektujících vztazích a účinné spolupráci školy, zákonných zástupců žáků, školských poradenských zařízení a dalších osob a institucí, které se podílejí na vzdělávání žáků;
- podporuje propojování formálního, neformálního a zájmového vzdělávání.

ŠVP:

- konkretizuje požadavky RVP ZV ve shodě s uvedenou strukturou ŠVP;
- popisuje zaměření školy v části věnované vizi, jedinečnost podmínek, specifika utváření obsahu vzdělávání a jeho organizace, konkrétní postupy uplatňované ve výuce a v životě školy;
- umožňuje popsat inovace pedagogického procesu;

- je výsledkem týmové spolupráce všech učitelů (zaměstnanců) školy.
- Součástí metodické podpory RVP ZV jsou i **modelové školní vzdělávací programy**.

2 Cíle, hodnoty a pojetí základního vzdělávání, profil absolventa

Kapitola vymezuje cíle základního vzdělávání ve shodě se školským zákonem, společné hodnoty na úrovni základního vzdělávání, pojetí vzdělávání na 1. a 2. stupni základního vzdělávání a profil absolventa základního vzdělávání.

Základní vzdělávání povinně absolvuje celá populace žáků ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních. Na 1. stupni ZŠ vytváří základ vztahu k učení a socializaci, na 2. stupni ZŠ vede kontinuálně k dalšímu vzdělávání a ke zvládnutí potřeb praktického i profesního života v budoucnosti.

2.1 Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání směřuje k obecným zásadám a cílům vzdělávání (ŠZ § 2) a k cílům základního vzdělávání (ŠZ § 44) vymezeným ve ŠZ.

Žáci musí umět reagovat na potřeby současného světa a na výzvy budoucnosti. **Hlavním cílem** základního vzdělávání je utvářet a postupně u žáků rozvíjet klíčové kompetence a základní gramotnosti a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání.

Znamená to, směřovat se žáky k těmto **dílčím cílům**:

- osvojit si potřebné strategie učení a na jejich základě být motivováni k celoživotnímu učení;
- učit se tvořivě myslet a řešit přiměřené teoretické i praktické problémy;
- účinně komunikovat a spolupracovat;
- bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě využívat digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně se podílet na utváření digitálního světa a nacházet rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým;
- chránit své fyzické a duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí;
- být ohleduplní a respektující k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, uvědomovat si předsudky i stereotypy a předcházet jim;
- poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými znalostmi a dovednostmi při rozhodování o své životní dráze a profesním uplatnění.

Metodická podpora

Metodický komentář

RVP ZV vymezuje cíle základního vzdělávání, které jsou úzce provázané s klíčovými kompetencemi. Je doplněný cíl týkající se utváření vztahu k digitálním technologiím.

2.2 Hodnoty základního vzdělávání vybrané pro revizi RVP ZV

Vzdělávání připravuje mladou generaci zejména na **environmentální, technologické a sociální změny**, aby mohl každý aktivně a spokojeně prožívat svůj život, odpovědně spoluvytvářet budoucnost a uspět v současném světě výzev a změn.

Základní vzdělávání je utvářeno obecnými kulturními a společenskými hodnotami. RVP ZV **zdůrazňuje hodnoty** podporující **změnu ve vzdělávání** směrem k budoucím potřebám, které se odrážejí v celém vzdělávání žáka, zejména v každodenní výuce, v životě školy i při neformálním a zájmovém vzdělávání.

Vybrané hodnoty vycházejí ze vzdělávacích dokumentů UNESCO a OECD a jsou formulované jako **sdílené poznání** (možnost obohacovat se o společné znalosti a dovednosti a smysluplně je využívat), **zdravá planeta** (schopnost chránit přírodu a životní prostředí), **podporující technologie** (schopnost poznávat a účelně využívat nové technologie, kriticky myslet a čelit dezinformacím) a **důstojný život** (schopnost utvářet a dodržovat společná pravidla soužití).

(UNESCO: *Vzdělávání pro cíle udržitelného rozvoje*; OECD: *Vzdělávání a dovednosti pro budoucnost 2030 – Kompas učení 2030*)

Metodická podpora

Metodický komentář

RVP ZV klade v základním vzdělávání důraz na čtyři aktuální hodnoty:

SDÍLENÉ POZNÁNÍ (možnost obohacovat se o společné znalosti a dovednosti a smysluplně je využívat)

Sdílené poznání je životní hodnotou, která obsahuje právo a možnost každého žáka kvalitně a celoživotně se vzdělávat v souladu s vlastními předpoklady a individuálními zájmy ve prospěch svůj i společnosti. Pro žáky v základním vzdělávání to představuje především přístup ke společným znalostem a zkušenostem předchozích generací, možnost z nich čerpat a přispívat k jejich obohacování. Je to hodnota směřující ke svobodě jednání, kreativnímu a inovativnímu myšlení, k obohacování vlastního poznání i poznání jiných a ke schopnosti fungovat jako kulturní bytost ve složitém systému lidské společnosti. Její utváření předpokládá u žáků zájem o vzdělávání a vyžaduje i jejich patřičnou snahu a úsilí. Přináší také radost z vlastního i společného poznávání, objevování a vytváření sdílených hodnot.

ZDRAVÁ PLANETA (schopnost chránit přírodu a životní prostředí)

Respektování potřeb planety je hodnota vycházející z nutnosti chránit přírodu a životní prostředí, hodnota, která chápe člověka jako součást širšího ekologického systému, jež ho nezodpovědnými zásahy může dočasně nebo trvale poškodit. Člověk uznávající tuto hodnotu tak nese odpovědnost za svá rozhodnutí, která směřují k udržitelnosti rovnováhy v přírodě a ke zdravému životu každého člověka ve zdravém prostředí i k zachování dosud vytvořených kulturních hodnot. Je to i odpovědnost za stav planety, v jakém ji předáme dalším generacím. Žáci v základním vzdělávání utvářejí tuto hodnotu ve formě prvotních návyků, posuzování konkrétních situací ve svém okolí, dílčího rozhodování o způsobech šetrného chování vůči přírodě a životnímu prostředí.

PODPORUJÍCÍ TECHNOLOGIE (schopnost poznávat a účelně využívat nové technologie, kriticky myslet a čelit dezinformacím)

Podporující technologie mají silný potenciál ovlivnit život jednotlivců i vývoj lidské společnosti. Význam jim dává teprve způsob a účel, s jakými se používají. Vzdělávání by mělo motivovat žáky k tomu, aby přemýšleli o možnostech a inovativních způsobech uplatnění stávajících i nových technologií a předcházení jejich zneužití. Žáci zvažují účel a důsledky jejich užívání a zasazují se o to, aby technologie sloužily dobrým účelům a ve prospěch lidí a planety. Utváření této hodnoty úzce souvisí s rozvíjením kompetencí žáků v různých oblastech a neustálým prohlubováním schopnosti žáků informace kriticky vyhodnocovat a aktivně čelit dezinformacím. Žáci uvažují i nad dopadem využívání technologií na jejich vlastní zdraví a wellbeing.

DŮSTOJNÝ ŽIVOT (schopnost utvářet a dodržovat společná pravidla soužití)

Daná hodnota je předpokladem i vyústěním předchozích hodnot. Směřuje k naplňování rovných práv a příležitostí i k zajištění sociální spravedlnosti pro všechny lidi bez rozdílu. Směřuje k mírové společnosti, k překonání diskriminace, násilí a vyloučení. U žáků v základním vzdělávání představuje tato hodnota zejména podíl na utváření společných pravidel vzájemného soužití a jejich dodržování, na respektování lidských práv a svobod. Žáci se učí soudržnosti, spolupráci, vzájemné solidaritě a empatii, ale také předcházení různým druhům předsudků a stereotypů. Učí se navazovat a udržovat respektující a podporující vztahy, základy etického a morálního jednání, včetně řešení konfliktů nenásilným způsobem.

2.3 Pojetí základního vzdělávání

Na počátku školní docházky učitelé navazují na úroveň klíčových kompetencí a základních gramotností dosaženou v předškolním vzdělávání s respektem k aktuálním potřebám a individuálním možnostem žáka. Nastavují **adaptační období**, které mu umožňuje postupně se přizpůsobit změně prostředí, přijímat povinnosti a výzvy v rámci nové sociální role žáka. Vzdělávání na **1. stupni ZŠ** vytváří svým **osobnostně rozvojovým pojetím** prostor pro posílení vztahu žáka ke škole, motivace k učení, pro podporu zájmů i nadání a včasnou podporu v případě znevýhodnění.

Přechod na 2. stupeň ZŠ s sebou přináší nové zkušenosti žáků, související často s jinou skupinou žáků, týmem učitelů, případně i jinou školou. Z toho vyplývá požadavek na vytvoření vhodných podmínek pro adaptaci žáků na nové prostředí a vztahy. Základem úspěšného vzdělávání je další poznávání žáků, reagování na jejich individuální potřeby, zájmy, problémy, stav jejich poznání a poskytování účinné podpory. Žáci mají ve výuce více možností k **aktivní participaci a rozhodování o vlastním učení**. Hodnocení žáků vychází z jasných pravidel a předem známých kritérií i možností žáků aktivně zasahovat do plánování a realizace výuky. Vzdělávání na 2. stupni znamená také změnu role učitele, který vede žáky k větší **odpovědnosti za vlastní učení a jeho výsledky**.

Základní vzdělávání založené na kompetenčním pojetí směřuje k ověřování pravdivosti naučeného, uplatňování získaných dovedností a zkušeností ze školy, staví na úzkém prolínání života ve škole a mimo ni. Vede k přípravě žáků na vlastní profesní kariéru a k celoživotnímu učení. Pro oba stupně ZŠ je důležitý **dobrý vztah školy a zákonných zástupců žáků**, založený na respektu a vzájemném dialogu.

Metodická podpora

Metodický komentář

Učitel zejména v 1. a 2. ročníku ZŠ volí shodné vzdělávací strategie, které jsou využívány v předškolním vzdělávání. Navazuje na očekávané výsledky učení, ke kterým je dítě v mateřské škole vedeno a které ukazují, co dítě na počátku školní docházky obvykle dokáže. Při vstupu do 1. ročníku ZŠ předpokládáme, že dítě zvládne odloučení od blízkých osob, je samostatné v sebeobsluze, dokáže si říct o pomoc, dokáže počkat a vydržet, dokončí započatou činnost, respektuje, že ne vždy na něj přijde řada. Je nezbytné respektovat úroveň individuálního zrání žáka a přizpůsobovat tomu proces učení i socializace. K tomu slouží nastavení adaptačního období a formativní přístup ke vzdělávání a hodnocení žáků.

2.4 Profil absolventa základního vzdělávání

Žák, který úspěšně ukončil základní vzdělávání, si **osvojil společný obsahový základ** – klíčové kompetence, základní gramotnosti, obsah vymezený v jednotlivých vzdělávacích oborech a průřezových tématech, které mu umožňují:

- řídit vlastní procesy učení;
- komunikovat prostřednictvím vhodných výrazových prostředků, aktivně naslouchat a s porozuměním reagovat na projevy jiných, využít cizojazyčné dovednosti k řešení každodenních situací;
- utvářet a rozvíjet okruh vztahů, respektovat jiné lidi bez předsudků a stereotypů, rozvíjet vlastní fyzickou a psychickou odolnost, aktivně se rozhodovat ve prospěch vlastního zdraví a bezpečí (i druhých), utvářet osobní pohodu (wellbeing);
- respektovat živé bytosti a přírodu, přispívat k udržitelnosti, přebírat odpovědnost za sebe a zároveň za lidi a věci kolem sebe, respektovat jejich zájmy a práva;
- využívat příležitosti pro realizaci aktivit přispívajících k vlastnímu rozvoji, přispívat ke spolupráci;
- zohledňovat problémy s ohledem na navrhovaná řešení, kriticky hodnotit informace z různých zdrojů, rozhodovat se na základě ověřených informací, zkoumat a navrhnout způsob řešení problému;
- vyjadřovat myšlenky, emoce, prožitky a hodnoty prostřednictvím umění a kultury a kreativně je zpracovávat;
- orientovat se v digitálním prostředí a bezpečně, sebejistě, tvořivě a kriticky využívat digitální technologie při učení, práci, ve volném čase i při zapojování do společenského a občanského života.

Metodická podpora

Metodický komentář

Při tvorbě ŠVP vychází škola z cílů a pojetí základního vzdělávání. Obsah vzdělávání a život žáků ve škole konfrontuje se zvýrazněnými hodnotami, klade důraz na jejich záměrné naplňování. Profil absolventa souhrnně pojmenovává výsledek kompetenčního vzdělávání.

OC3

3 Podmínky k realizaci Rámcového vzdělávacího programu

Charakteristika

Kapitola vymezuje podmínky pro realizaci základního vzdělávání ve formě utváření kultury a prostředí školy a podmínek pro podporu žáků ve vzdělávání.

Podmínky k uskutečňování RVP ZV jsou vymezené koncepčními vzdělávacími dokumenty, obecně platnými předpisy a normami, vzdělávacími potřebami žáků a potřebami pro realizaci vzdělávacího procesu.

Škola se stává učícím se společenstvím. Se současnými požadavky na kvalitu vzdělávání je třeba rozvíjet a podporovat **kulturu školy**, která má vliv na to, jak se jednotliví aktéři cítí ve škole a jaké úrovně vzdělávání dosahují.

3.1 Kultura a prostředí školy

Kultura školy zahrnuje vzájemně propojený soubor prvků, k nimž patří **pravidla, symboly, tradice a rituály, sdílené hodnoty, vztahy uvnitř školního společenství, materiální, organizační a jiné podmínky**.

Utváření kultury školy je úzce propojené se strategickým rozvojem školy, zejména ve sdílených vizích, hodnotách a cílech školy.

Kultura školy se týká každého žáka, učitele či dalších aktérů vzdělávání a má významný vliv na kvalitu vzdělávání a vzdělávací výsledky v dané škole, regionu i státu (*Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání*).

Škola ve prospěch směřování k rozvinuté kultuře prostřednictvím interních opatření nastavuje procesy tak, aby dosáhla rozvinuté kultury, kdy se žáci učí už jen samotným **životem ve škole**; s tím také souvisí nastavení a formování příkladných **vzorců chování**.

Významnou roli zastává v procesu vedení školy, které svým přístupem a vlastním příkladem k jednotlivým pracovníkům a žákům kulturu školy spoluvytváří.

Při popisu vlastního pojetí kultury vychází škola z **vize a strategie rozvoje školy**. Kultura školy se tak stává **základem kvality školy**.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše **jednotlivé oblasti kultury své školy** tak, aby podporovaly cíle, hodnoty a pojetí základního vzdělávání uvedené v RVP ZV.
- Škola popíše **postupy pro naplňování wellbeingu** ve škole s důrazem na zdravý a smysluplný rozvoj žáků, učitelů a vzájemnou důvěru všech dalších aktérů společenství školy.

Metodická podpora

Metodický komentář

Pravidla, symboly, tradice a rituály, sdílené hodnoty představují základní stavební kameny kultury školy, které jsou klíčové pro stanovování cílů i procesů ve škole a lze je promýšlet z osobní, školní a mimoškolní perspektivy.

Konkrétní pojetí kultury školy v ŠVP vychází ze strategie rozvoje školy a zahrnuje konkrétní oblasti, ve kterých stanovuje a pravidelně vyhodnocuje své cíle.

Při stanovování sdílených hodnot školy, k nimž má škola směřovat, klade škola důraz především na bezpečné prostředí a kvalitu života ve škole (wellbeing), demokratické principy ve škole (zapojování), udržitelný rozvoj ve škole (odpovědnost), respektující komunikaci, digitální nástroje a média ve škole (vzájemnost).

3.1.1 Aktéři vzdělávání – péče o vztahy ve škole

Škola systematicky **buduje vztahy se všemi aktéry vzdělávání a místní komunitou**, rozvoj těchto vztahů pravidelně **reflektuje** a na základě výsledků upravuje a transparentně **plánuje potřebná opatření**. Škola aktivně vytváří příležitosti pro zpětnou vazbu ze strany zákonných zástupců a žáků. V dobře fungující škole s demokratickými pravidly se rozvíjí společenství, kde učitelé, žáci i zákonní zástupci participují na chodu školy a přebírají spoluodpovědnost za kvalitu jejího prostředí.

Vedení školy **aktivně podporuje vzájemnou důvěru** mezi vedením, zaměstnanci školy, žáky, zákonnými zástupci a dalšími aktéry tím, že:

- zaručí, aby byli všichni aktéři vzdělávání transparentně a včas informováni o záležitostech, které se jich dotýkají;

- využívá funkční informační systém a má pravidla pro demokratické spolurozhodování zaměstnanců, žáků a zákonných zástupců týkající se fungování školy;
- zajistí spolupráci mezi učiteli, zákonnými zástupci a dalšími pedagogickými pracovníky;
- vytvoří a popíše nástroje průběžné zpětné vazby k výuce a fungování školy od zákonných zástupců i žáků; výsledky vyhodnocení přiměřeně zpřístupňuje zřizovateli, školské radě nebo radě školské právnické osoby, zákonným zástupcům i žákům;
- umožní podávání průběžné zpětné vazby k podnětům při zajištění soukromí a bezpečnosti jejich autorů.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše **konkrétní formy spolupráce**, které jsou jasným a logickým podkladem pro utváření respektujících vztahů ve škole a vztahů se zákonnými zástupci i dalšími partnery.
- Škola popíše **postupy**, které **žákům umožní podílet se** na organizaci školy, obsahu a realizaci výuky.

Metodická podpora

Metodický komentář

Preferované znaky kvality práce učitelů se týkají kromě efektivního vyučování a podpory procesů učení i rozvoje vhodných vztahů ve škole. Vedení školy podporuje vzájemnou důvěru mezi učiteli a dalšími zaměstnanci školy. Škola **nastaví mechanismy spolupráce učitelů, žáků i zákonných zástupců důležité pro dobré fungování školy**. Aktivně sbírá zpětnou vazbu od zákonných zástupců i žáků, kterou pravidelně vyhodnocuje, a plánuje další kroky. Výsledky vyhodnocení přiměřeně zpřístupňuje zřizovateli, radě, školské radě, zákonným zástupcům i žákům.

Péče o kvalitu vztahů ve škole **zahrnuje všechny zaměstnance školy i žáky** – skupiny i jednotlivce. Učitelé svým přístupem také podporují **rozvíjení pozitivního vztahu žáka sama k sobě, získání zdravé sebeúcty a sebevědomí u všech členů komunity školy** jako základ kvalitních respektujících vztahů mezi jejími členy. Škola pečuje o celkové prostředí školy a posiluje jeho formativní vliv na zdravý všestranný rozvoj osobnosti žáků.

Škola cíleně vytváří a systematicky **pracuje s opatřeními pro péči o vztahy ve škole, pro vytváření bezpečného a inkluzivního prostředí** založeného na vzájemném respektu, důvěře a na postupech pro efektivní komunikaci a řešení konfliktů, například prostřednictvím mediace. Podle možností škola využívá služeb školního psychologa, sociálního pedagoga, případně speciálního pedagoga.

3.1.2 Vytváření a rozvoj personálních kapacit

Vedení školy **cíleně vytváří podmínky pro soustavné rozvíjení kapacit, zejména pro seberozvoj a vzdělávání učitelů, vytváření vztahů na principech partnerství a spolupráce** s využitím vnitřních i vnějších zdrojů, podporu osobní pohody pracovníků školy, včetně digitálního wellbeingu učitelů a dalších zaměstnanců školy.

Vedení školy v souladu s vizí a strategií rozvoje školy a plánem dalšího vzdělávání vychází při budování personálních kapacit z **vlastního systému rozvoje učitelů**. Poskytuje učitelům prostor a podporu, aby mohli naplňovat své rozmanité role a získali tak relevantní kompetence (*Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství - MŠMT, 2023*) pro **týmovou spolupráci učitelů**, založenou na principech vzájemného učení, sdílení a vyhodnocování vzdělávacího procesu s ohledem na vizí a strategii rozvoje školy.

Vedení školy vytváří podmínky pro zvyšování profesních kompetencí a týmovou spolupráci učitelů tím, že zajistí:

- vytvoření systému profesního rozvoje učitelů a ředitele školy (např. portfolio učitele) v souladu s plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, který pravidelně vyhodnocuje;
- aktivní spoluúčast učitelů a dalších aktérů vzdělávání na plánování, realizaci a hodnocení svého rozvoje;
- systematické používání metod a prostředků dobré praxe v rámci pedagogického rozvoje;
- plánování profesního rozvoje učitelů v oblasti hodnocení a zodpovědnost za jeho realizaci;
- vytvoření plánu podpory začínajících učitelů, včetně uvádějících a provázejících učitelů, se zaměřením na promyšlenou realizaci vzájemných hospitací a odborných supervizí.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše v rámci vize **cílenou podporu rozvoje profesních kompetencí učitelů**.

Metodická podpora

Metodický komentář

Škola **systematicky podporuje učitele v jejich celoživotním profesním rozvoji**, ve zvyšování učitelské odbornosti, zejména v oblasti profesního vidění a uvažování o vlastní práci, o procesech učení žáků a jejich výsledcích, což vyžaduje zajištění dostatečného prostoru k sebehodnocení a poskytování zpětné vazby mezi učiteli. Škola rovněž podporuje vzdělávání učitelů v oblasti wellbeingu (např. zvládání zátěže, konfliktů, stresu, self management, time management) a také další vzdělávání učitelů v oblasti digitálního vzdělávání (*Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027, str. 30 a 28; DigCompEdu – Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů*). S tím také úzce souvisí očekávaná podpora realizace supervizí ze strany škol.

3.1.3 Organizace výuky a vzdělávací strategie

Vedení školy věnuje zvláštní pozornost nezastupitelné roli **kvalitní organizace výuky související s aktivizací a motivací žáků k učení**. Škola systematicky vytváří a podporuje příležitosti pro přebírání odpovědnosti žáků za učení, včetně zajištění podmínek pro participaci a sebeřízené vzdělávání.

K podpoře smysluplného a aktivního učení žáků **škola využívá široké spektrum vzdělávacích strategií**. Jde o konkrétní postupy na úrovni školy (vzdělávací strategie školy) a na úrovni vyučovacích předmětů (vzdělávací strategie učitele). **Vzdělávací strategie na úrovni školy** vedou k dosahování vzdělávacích cílů, k vytváření dobrého klimatu, pozitivních vztahů a vzájemné spolupráce mezi žáky a učiteli atd. **Vzdělávací strategie na úrovni vyučovacích předmětů (učitele)** jsou naplňovány konkrétními didaktickými postupy (tj. výukové metody, organizační formy práce, výukové situace, výukové prostředky, způsoby hodnocení a reflexe výuky) využívanými v jednotlivých vyučovacích předmětech nebo jiných formách vzdělávání a vedou především k dosahování klíčových kompetencí a základních gramotností. Zkušenosti s uplatňovanými vzdělávacími strategiemi jsou pedagogickým týmem školy sdíleny, učitelé spolupracují na jejich rozvoji a vzájemně se od sebe učí.

Učitelé na úrovni školy:

- vytvářejí při plánování, realizaci a reflexi výuky společně vzdělávací strategie;
- respektují a využívají společné strategie školy.

Učitelé na úrovni vyučovacích předmětů:

- zařazují do výuky didaktické postupy, které vedou žáky k osvojování klíčových kompetencí a základních gramotností, pomáhají žákům k sebeřízenému učení, skupinové a kooperativní práci;
- sledují vzdělávací pokroky každého žáka, zohledňují vzdělávací potřeby všech žáků, ve vazbě na hodnotící kritéria;
- podporují vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a jejich vzájemnou spolupráci;
- propojují výuku ve škole jak se zájmovým vzděláváním uskutečňovaným ve školních družinách a školních klubech, tak s neformálním vzděláváním.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše **vzdělávací strategie na úrovni školy** – společně plánování a organizaci výuky.
- Škola popíše **vzdělávací strategie využívané učiteli** na úrovni jednotlivých vyučovacích předmětů nebo jiných forem vzdělávání.

Metodická podpora

Metodický komentář

Na úrovni školy je podporována výuka založená na pedagogickém konstruktivismu, která propojuje nová témata a dovednosti s předchozími dovednostmi, zkušenostmi a vědomostmi žáků a vytváří situace, v nichž žáci aplikují to, co se naučili ve škole i v každodenním životě. **Škola organizuje výuku do flexibilních časových struktur** (úpravy rozvrhu, různá délka vyučovacích jednotek, bloková výuka, projektová výuka), umožňujících integrované pojetí vzdělávacího obsahu. Rozmanitá organizace výuky **podporuje vrstevnické učení a učení ve věkově smíšených skupinách a napříč vzdělávacími stupni, tandemovou výuku**.

Při naplňování vzdělávacích strategií učitelé zároveň uplatňují, popřípadě ověřují **inovativní formy a metody výuky**, které vedou k **aktivnímu a kooperativnímu učení žáků**. Učitelé individualizují výuku s ohledem na dispozice, zájmy, potřeby i možnosti jednotlivých žáků. Učitelé aktivně utvářejí hodnotné příležitosti k učení žáků založenému na **praktických zkušenostech**, problematizují zažitá postupy, jsou iniciátory jejich změn. Učitelé rovněž cíleně uplatňují prožitkové učení a badatelské aktivity v různých formách a úrovních. Učitelé pomáhají vytvářet možnosti ke smysluplnému využívání školního času mimo výuku a využívání bezprostředního okolí mimo školu k výuce.

3.1.4 Reflexe a hodnocení kvality výuky

Inovace přístupu k výuce vyžaduje cílené vytváření prostředí k vyučování a učení, které staví na poskytování a přijímání **konstruktivní zpětné vazby, reflexi a hodnocení kvality výuky**.

Vedení školy systematicky prosazuje změnu pojetí výuky ke zvyšování kvality výuky a její udržování tím, že učitelé ve výuce:

- **pravidelně reflektují** vlastní výuku s důrazem na propojení OVU KK, ZG, PT a oborů do spojitého celku;
- **průběžně vyhodnocují** dosahování stanovených cílů a využívají zpětnou vazbu od žáků a také od kolegů, zákonných zástupců a dalších aktérů ve vzdělávání;
- **detailně analyzují** výuku, stanovují si kritéria jejího hodnocení a vyhodnocují kvalitu výukových situací, **sledují dopad výuky na učení žáků a na základě těchto pozorování plánují další výuku** (*Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství - MŠMT, 2023*).

Vedení školy zároveň cíleně podporuje rozvoj reflektivních kompetencí učitelů.

Závazné pro ŠVP:

- Škola stanoví **kritéria hodnocení kvality výuky, pedagogické práce a kvality prostředí**.

Metodická podpora

Metodický komentář

Učitelé **vedou žáky k sebereflexi a reflexi jejich učení**, podporují **předávání i přijímání zpětné vazby mezi žáky navzájem**. Školy ke kritickému hodnocení kvality výuky přistupují ve prospěch žádoucí aktivizace žáků a individualizace výuky, cíleného rozvoje postojů a dovedností žáků, systematické podpory a rozvoje funkčních gramotností žáků.

Vedení škol věnuje zvláštní pozornost **vytváření vhodných podmínek a dostatku příležitostí pro vzdělávání a rozvoj učitelů s důrazem na žádoucí posilování schopnosti uvědomělé reflexe**, která je jedním z nejdůležitějších znaků profesionality. Učitelé spolu s řediteli škol na základě sebepoznání a aktuálních potřeb dále rozvíjejí své osobnostní a profesní kvality, jsou otevření změnám, které na ně kladou nové nároky, a vyhledávají nové výzvy. Škola zároveň systematicky vytváří prostor pro očekávaný vznik širšího profesního společenství směřujícího k žádoucímu zvyšování kvality výuky.

Škola realizuje kurikulum ve smyslu **speciální přípravy ředitele a učitelů na reflexi a hodnocení kvality procesu výuky**, v odhalování jeho problematických míst a navrhování zlepšujících změn.

3.1.5 Propojování formálního a neformálního vzdělávání

Vzdělávání žáků v 21. století jistě nelze spojovat jen se školou. Cílené využívání bohatého a pestrého vzdělávacího potenciálu celé škály **mimoškolních institucí a organizací** v rámci realizované výuky napříč vyučovacími předměty či jinými organizačními formami výuky patří ve světě k moderním vzdělávacím trendům. Ve prospěch inovací ve vzdělávání mají školy zohlednit například kvalitní edukační programy paměťových, uměleckých a dalších kulturních institucí či institucí poskytujících environmentální nebo badatelské vzdělávání, místně zakotvené a servisní učení a venkovní výuku (Strategie 2030+, s. 40).

Učitelé propojují formální a neformální, případně zájmové vzdělávání ve třech rovinách:

- aktivně vyhledávají a systematicky využívají možnosti neformálního vzdělávání, především ve svém okolí, a to jak ve škole, tak mimo ni (ve spolupráci s institucemi či pracovníky institucí a samostatnými aktéry neformálního vzdělávání);
- při výuce cíleně využívají prvky, metody a formy neformálního vzdělávání;
- při plánování i realizaci výuky reflektují výsledky neformálního vzdělávání u jednotlivých žáků a na tyto získané znalosti, dovednosti, postoje, hodnoty navazují a dále je rozvíjejí.

Závazné pro ŠVP:

- Škola ve prospěch kompetenčního vzdělávání žáků a podpory celoživotního učení popíše vlastní **způsoby propojování formálního, neformálního a zájmového vzdělávání**.
- Škola popíše, jak konkrétně budou **učitelé reflektovat výsledky neformálního vzdělávání u žáků** a jak budou na tyto získané znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty při formálním vzdělávání navazovat a dále je rozvíjet.

Metodická podpora

Metodický komentář

Učitelé mají **intenzivně navazovat spolupráci** s poskytovateli neformálního vzdělávání (včetně zájmového) a pedagogicky zaměřenými odborníky působícími v různých institucích, aby docházelo k rozšiřování prostředí pro vzdělávání a k výměně zkušeností ve prospěch žádoucího zvyšování kvality výuky žáků. Z těchto důvodů je potřeba na úrovni školy i jednotlivých předmětů promyslet vhodné využití vzdělávacího potenciálu vybraných kvalitních vzdělávacích programů a aktivit, nabízených například moderními paměťovými a kulturními institucemi.

Hlavním cílem **využívání specifického obsahu edukace realizované v neformálním prostředí** je zejména rozvoj interakčních dovedností žáků, porozumění sobě samému, wellbeing a napomáhání posílení požadovaných gramotností i rozvoje klíčových kompetencí u jednotlivých žáků.

Školy **mohou doložené výstupy neformálního a zájmového vzdělávání zohlednit při hodnocení žáků**, například ve školním portfoliu jednotlivých žáků nebo při přijímacím řízení. Vedle popisu konkrétní integrace vytvoří škola navíc pravidla hodnocení, pokud se rozhodne uznávat výsledky neformálního vzdělávání (Ize podrobně promítnout do školního řádu).

3.1.6 Organizační, prostorové a materiální, hygienické, bezpečnostní a jiné podmínky

Škola systematicky vytváří **podmínky ke vzdělávání** s důrazem na zajištění organizačních, prostorových, materiálních, hygienických, bezpečnostních podmínek v souladu s platnými předpisy a normami. Škola dbá na to, aby prostory pro výuku byly uspořádány. Škola **sleduje rizikové faktory** ohrožující fyzický, psychický a duchovní, sociální a digitální wellbeing žáků i zaměstnanců školy.

Škola dbá na kvalitu prostředí **s respektem k principům udržitelnosti a společenské odpovědnosti** za vzdělávání tím, že:

- uplatňuje mechanismy podpory zdraví žáků, zejména utváření návyků zdravého životního stylu;
- dbá na osobní bezpečí žáků v prostorech školy a při akcích pořádaných školou;
- klade důraz na kvalitu a funkčnost prostorového a materiálního vybavení a rovný přístup všech žáků k jeho využívání;
- dbá na hygienické požadavky a estetičnost prostředí;
- systematicky dodržuje zásady ochrany osobních údajů a předcházení rizikům vyplývajícím z využívání digitálních technologií při práci a vzdělávání;
- stanovuje si vlastní cíle a postupy šetrného hospodaření.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše, **v jakých podmínkách realizuje vzdělávání v dané škole.**

Metodická podpora

Metodický komentář

Škola rozvíjí podmínky pro vzdělávání ve spolupráci se zřizovatelem školy tak, aby přispívaly k naplňování vzdělávacích cílů ve všech jeho oblastech, včetně neformálního i zájmového vzdělávání a mimoškolních aktivit.

Škola vytváří **prostředí podporující zdraví žáků**. Nejdůležitějším faktorem podpory zdraví je utváření **návyků zdravého životního stylu**. Ve škole to znamená dbát na posilování hygienických návyků a bezpečnosti žáků ve všech prostorech a při všech činnostech školy. K tomu je třeba zajistit odpovídající hygienické a bezpečnostní podmínky. Pro podporu zdravého životního stylu je podstatný **pravidelný denní režim**, který nabízí možnosti střídání práce a odpočinku, jednostranné zátěže vsedě i její kompenzace dostatečným množstvím pohybu. Škola by měla k realizaci pohybových aktivit nabídnout žákům všechny bezpečné prostory ve škole a jejím zázemí, včetně vhodného tělocvičného náčiní.

Další složkou podpory zdravého životního stylu je **pitný a stravovací režim**, tedy možnost žáků pít podle jejich potřeby, mít čas na dopolední svačinu a oběd ve vhodné skladbě stravy a nápojů. Škola může podpořit zdravý životní styl **navozováním dobré nálady a posilováním odolnosti vůči stresu**, vytvářením **otevřených a nekonfliktních vztahů**, motivujícím hodnocením, zamezením šikaně, vytvářením a vyhodnocováním pravidel chování za účasti žáků, nabízením schránky důvěry atd. To vše spolu s příjemným prostředím vytváří podmínky pro wellbeing.

Škola zajišťuje ve spolupráci se zřizovatelem zabezpečení své digitální infrastruktury v souladu s metodickými pokyny MŠMT (*Standard konektivity škol*).

Škola ukazuje žákům **možnosti digitálních technologií včetně umělé inteligence** pro osobní rozvoj, učení, sociální začleňování i pozitivní přínos pro společnost. Žáci se stávají spoluvůdci digitálního prostředí školy. Využívají technologie k efektivnímu učení, komunikaci i spolupráci a zároveň se podílejí na definování pravidel a vytváření bezpečné a podnětné digitální kultury školy. Škola vede žáky k odpovědnému a bezpečnému využívání digitálních zařízení a dat. Žáci se učí rozumět příležitostem i rizikům online prostředí a přijímat opatření k zajištění vlastního bezpečí i bezpečí ostatních. Pracují s osobními a citlivými daty, využívají digitální služby s vědomím zásad pro nakládání s osobními údaji.

Škola zamezuje vstupu nepovolaným osobám do školy. V rámci **bezpečnosti a ochrany žáků** má škola vypracovaný preventivní plán ochrany žáků proti šikaně, kouření a zneužívání návykových látek, domácímu a genderově podmíněnému násilí včetně sexuálního obtěžování. Kromě vymezení organizačních, hygienických, technických, bezpečnostních a dalších podmínek je nutné věnovat pozornost péči o **estetické, hygienické a environmentální charakteristiky prostředí školy**, a to ze strany jak technického personálu, tak učitelů i žáků. Především žáci by měli mít možnost vyjádřit se ke kvalitě školního prostředí.

3.2 Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání

Vzdělávání podle RVP ZV je založené na respektování individuálních vzdělávacích potřeb všech žáků s cílem maximálního využití jejich vzdělávacího potenciálu. Škola přijímá odlišnost každého žáka, respektuje diverzitu jeho vzdělávacích a psychických potřeb a zajišťuje pro něj rovnost vzdělávacích příležitostí.

Pokud žáci ani v případě individualizace výuky nemohou adekvátním způsobem dosahovat cílů základního vzdělávání nebo naopak jejich vzdělávací potřeby tyto cíle výrazně převyšují, je jim ze strany pedagogických pracovníků školy nebo školských zařízení poskytována legislativně stanovená podpora – **podpůrná opatření prvního až pátého stupně** (§ 16 ŠZ).

V případě poskytování **podpůrných opatření prvního stupně** škola na základě svého rozhodnutí hledá pro žáky funkční způsoby práce se vzdělávacím obsahem. Jestliže podpora vyžaduje součinnost více pedagogických pracovníků nebo součinnost s rodinou žáka, může být školou vytvářen **Plán pedagogické podpory (PLPP)**.

V případě **podpůrných opatření druhého až pátého stupně** je způsob jejich poskytování žákovi podrobně specifikován školským poradenským zařízením (ŠPZ) v Doporučení pro vzdělávání žáka ve škole (*Doporučení*). Nástrojem pro realizaci podpůrného opatření může být **individuální vzdělávací plán (IVP)**. IVP i PLPP svým obsahem vycházejí z ŠVP zpracovaného podle RVP ZV.

Škola zajišťuje **realizaci podpůrných opatření**, podporuje komunikaci o nich a účinnou spolupráci školy, školního poradenského pracoviště, ŠPZ, zákonných zástupců žáků. Nastavení systému péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole, zodpovědné osoby (včetně metodického vedení a sdílení zkušeností asistentů pedagoga) a jejich role v systému se zohledněním specifik jednotlivých období popisuje škola ve svém ŠVP.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše nastavení **systému péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními** prvního až pátého stupně, zodpovědné osoby a jejich role včetně spolupráce uvnitř i vně školy.
- Škola popíše **provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků nadaných a mimořádně nadaných**.

Škola v ŠVP pro vybrané skupiny žáků v rámci podpůrných opatření **upravuje vzdělávací obsah**. V některých případech realizuje s ohledem na potřeby těchto žáků **specifické vzdělávací obsahy**. V ŠVP pro ně může **využívat disponibilní časovou dotaci**.

- Pro žáky **nadané a mimořádně nadané** škola prohlubuje a rozšiřuje vzdělávací obsah (vzdělávání nadaného žáka).
- Pro žáky **s lehkým mentálním postižením** škola využívá **minimální doporučenou úroveň** (dále jen MDÚ) pro úpravy očekávaných výsledků učení (OVU) v rámci podpůrných opatření (§ 16 vyhláška č. 27/2016 Sb.). MDÚ může být použita u jednotlivých žáků v rámci Doporučení ŠPZ jen u těch vzdělávacích oborů, do kterých mají speciální vzdělávací potřeby největší dopad. MDÚ je vždy na vyšší úrovni než OVU stanovené v RVP pro obor vzdělání základní škola speciální. **Na základě Doporučení ŠPZ je realizace stanovených podpůrných opatření závazná** (§ 16a odst. 3 ŠZ). Formulace jednotlivých MDÚ pro konkrétní OVU jsou dostupné jako součást další metodické podpory. OVU, pro které není v rámci metodické podpory uvedena MDÚ, mohou být při případných úpravách výsledků učení v rámci podpůrných opatření bez náhrady vypuštěny (vzdělávání žáka s lehkým mentálním postižením).
- Pro žáky, kteří **používají při vzdělávání jiný komunikační systém než mluvenou řeč** (§ 16 odst. 7 ŠZ), škola zajišťuje vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám žáka, přednostně v tom, který preferuje. Žákům, kteří jsou vzděláváni v českém znakovém jazyce, poskytuje škola souběžně vzdělávání v psaném českém jazyce a jsou využívány metody jako ve výuce českého jazyka jako jazyka cizího. OVU z naukových předmětů jsou u žáků, kteří jsou vzděláváni v českém znakovém jazyce, stanovovány v českém znakovém jazyce a v psané češtině (vzdělávání žáka se sluchovým postižením).

- Pro žáky, kteří **při komunikaci využívají prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace (AAK)**, škola zajišťuje vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jejich potřebám (§ 16, odst. 8 ŠZ).
- Pro **žáky-cizince** a další žáky uvedené v § 20, odst. 5 ŠZ je realizována bezplatná jazyková příprava k začlenění do základního vzdělávání (Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání). Výuka češtiny jako druhého jazyka může probíhat v nejlepší zájmu těchto žáků rovněž náhradou za výuku Dalšího cizího jazyka. V těchto případech se nejedná o podpůrné opatření, vzdělávací obsah se nahrazuje bez vytváření individuálního vzdělávacího plánu (IVP).
- Pro žáky **s nedostatečnou znalostí češtiny a odlišnými kulturními a životními podmínkami**, pokud není bezplatná jazyková příprava dostupná či dostačující, škola na základě Doporučení ŠPZ zařazuje posílení výuky češtiny jako druhého jazyka (z Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., odd. 3, část A), která se zpravidla uskutečňuje také podle Kurikula češtiny jako druhého jazyka.
- Pro žáky **se zrakovým, sluchovým, tělesným postižením, s narušenou komunikační schopností, s poruchou autistického spektra, se specifickými poruchami učení, chování** upravuje škola vzdělávací obsah podle závažnosti jejich znevýhodnění (vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 ŠZ).
- Pro žáky **se zrakovým postižením, tělesným postižením, poruchou autistického spektra, žáky s dyspraxií, pro žáky se souběžným postižením více vadami a další žáky se zdravotním znevýhodněním**, které omezuje jejich účast v tělesné výchově a dalších formách pohybového vzdělávání realizovaných školou či školským zařízením, je poskytováno vzdělávání ve Zdravotní a aplikované tělesné výchově.

Vzdělávání žáků s priznanými podpůrnými opatřeními se uskutečňuje v běžné třídě/škole nebo na základě doporučení ŠPZ **ve třídě/škole zřízené podle § 16 odstavce 9 zákona pro žáky s vybranými druhy znevýhodnění**. Pro tvorbu a úpravu ŠVP těchto tříd/škol platí stanovené zásady.

Závazné pro ŠVP:

- Škola v ŠVP **pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 ŠZ upraví OVU nebo nahradí vzdělávací obsah** jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to **pouze tehdy**, pokud to vyplývá z Doporučení ŠPZ.
- Škola **vypracuje ŠVP pro třídy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ formou samostatné části ŠVP školy**, pokud takovou třídu zřizuje.
- Škola popíše **vyučovaný předmět speciálně pedagogické péče** s odpovídající časovou dotací a rozpracováním vzdělávacího obsahu.

Vzdělávání v základních školách při zdravotnických zařízeních, ve školách při dětských diagnostických ústavech a ve školách při školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy se uskutečňuje podle §§ 9–11 vyhlášky č. 438/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Závazné pro ŠVP:

- Škola v ŠVP **upravuje způsob a rozsah vzdělávání podle konkrétních podmínek, vzdělávacích potřeb a možností žáků**, kteří vyžadují léčebný režim v důsledku jejich neurologického poškození a psychického onemocnění.

OC4

4 Vzdělávací obsah

Charakteristika

Kapitola charakterizuje kategorie společného vzdělávacího obsahu pro všechny žáky v základním vzdělávání – klíčové kompetence, základní gramotnosti, průřezová témata, vzdělávací oblasti a vzdělávací obory – a jejich vztahy.

Vzdělávací obsah je v RVP ZV vymezen očekávanými výsledky učení (OVU) **klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat a vzdělávacích oborů**. OVU jsou **závazné** a stanovují výsledky, kterých mají žáci dosáhnout v uzlových bodech, tedy v 5. a 9. ročníku, u základních gramotností také ve 3. ročníku. Jsou podkladem pro tvorbu ŠVP.

OVU představují obsahový cíl, ke kterému učitelé se svými žáky směřují. Učitelé motivují žáky k dosažení co nejvyšší úrovně osvojení OVU žákem. U každého OVU je popis fází, kterých by měli žáci postupně dosahovat. Popisu fází využívají učitelé při průběžném vyhodnocování postupu žáků k OVU. V uzlových bodech pak učitelé hodnotí dosažení OVU.

Každý uzlový bod zahrnuje tři fáze zvládnutí OVU:

- **Začátek:** Fáze, ve které žák zvládl základní aspekty dané problematiky. Jeho postoje, dovednosti a znalosti nejsou zatím plně rozvinuté.
- **Na cestě:** Fáze, ve které žák postupuje k úplnému zvládnutí obsahu vzdělávání, přičemž dále rozvíjí své postoje, dovednosti a znalosti.
- **Splněno:** Fáze, ve které žák dosáhl očekávaného výsledku učení v daném uzlovém bodě a má plně zvládnuté požadované postoje, dovednosti a znalosti.

Popis fáze „Splněno“ je součástí RVP ZV a specifikuje očekávanou úroveň osvojení OVU žákem. Slouží učitelům jako vodítko, jak rozpoznat, že žák již daného OVU dosáhl, nebo v jakém rozsahu si OVU osvojil. Tento popis zároveň odpovídá na otázku, jak má učitel posoudit dosažení OVU.

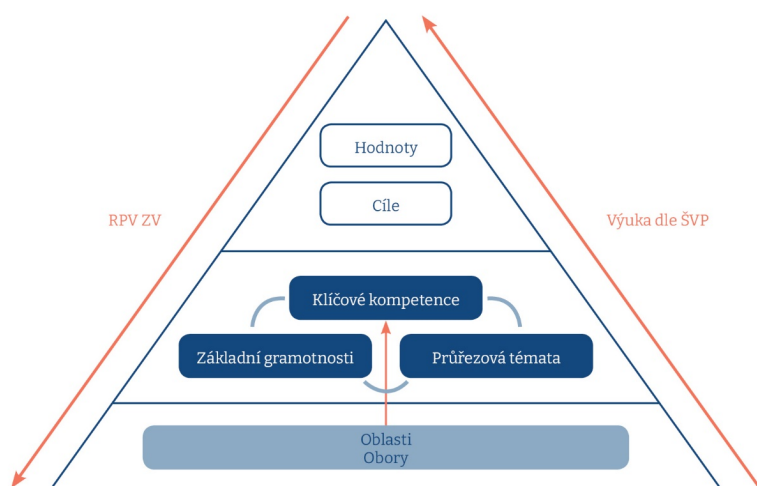


Schéma – Vzájemné vazby cílových a obsahových kategorií RVP ZV

OVU jednotlivých vzdělávacích oborů jsou **vzájemně provázané** s OVU klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat i vzájemně mezi sebou.

Závazné pro ŠVP:

- Škola rozpracuje OVU vzdělávacích oborů a průřezových témat **do školních OVU a propojí je s OVU klíčových kompetencí a základních gramotností**.
- Škola sleduje a vyhodnocuje rozvoj žáka z pohledu fází OVU, využívá k tomu popis fází v metodické podpoře RVP ZV.

4.1 Klíčové kompetence

V základním vzdělávání je vymezených **osm klíčových kompetencí**:

- Klíčová kompetence k učení

- Klíčová kompetence komunikační
- Klíčová kompetence osobnostní a sociální
- Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti
- Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
- Klíčová kompetence k řešení problémů
- Klíčová kompetence kulturní
- Klíčová kompetence digitální

V kompetenčním pojetí vzdělávání představují **klíčové kompetence stěžejní obsahovou kategorií**. K jejich osvojení základní vzdělávání směřuje. Klíčové kompetence představují funkční propojení **znalostí, dovedností, postojů a hodnot**, které jsou důležité jak pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti, tak pro společnost a svět jako celek. Klíčové kompetence se rozvíjejí v průběhu celého života.

Jednotlivé klíčové kompetence obsahují **charakteristiku klíčové kompetence** a jsou tvořené **složkami** klíčové kompetence. Složky obsahují vlastní **charakteristiku složky klíčové kompetence** a **závazné OVU** na úrovni 5. a 9. ročníku.

U jednotlivých OVU klíčových kompetencí je v metodické podpoře popsána úroveň splněno ve formě projevů žáka. Dále jsou přiřazeny **vzdělávací strategie** učitele, které napomáhají k dosažení OVU klíčových kompetencí, **vazby** na **OVU** vzdělávacích oborů a průřezových témat.

V další metodické podpoře je popsána **minimální doporučená úroveň** OVU.

Závazné pro ŠVP:

- Škola **propojí školní OVU** vzdělávacích oborů na úrovni **vyučovacích předmětů** (nebo jiných forem vzdělávání) **s vybranými OVU klíčových kompetencí** tak, aby byla pokryta vazba mezi vyučovacími předměty a všemi osmi klíčovými kompetencemi na 1. i 2. stupni.
- Škola **stanoví vzdělávací strategie** podporující dosahování OVU klíčových kompetencí ve vazbě na dosahování a rozvíjení školního OVU v daném vyučovacím předmětu.

Metodická podpora

Metodický komentář

Při tvorbě ŠVP učitelé stanovují kritéria osvojení OVU dané klíčové kompetence na úrovni závazných komponent klíčových kompetencí. K nim přiřazují indikátory zvládnutí, které vycházejí z projevů žáků přiřazených k dané komponentě. Celý proces osvojování klíčových kompetencí je podpořen ve výuce konkrétními vzdělávacími strategiemi učitele.

Pro systematické utváření klíčových kompetencí je potřebná dohoda o jejich rozvíjení napříč všemi vyučovacími předměty (které klíčové kompetence – OVU, ve kterých vyučovacích předmětech, kdy).

Pro zvládnutí OVU klíčových kompetencí je třeba:

- věnovat dostatek času pro opakování projevů žáků, aby došlo k jejich automatickému užívání,
- nabízet dopomoc vedoucí k postupným samostatným projevům žáků,
- zvyšovat náročnost situací (od jednoduchých po komplexní) zaměřených na konkrétní projevy žáků,
- měnit situace od známých k novým (neznámým),
- využívat ve výuce vhodné vzdělávací strategie.

Totéž platí i pro kapitolu 4.2 Základní gramotnosti.

4.2 Základní gramotnosti

V RVP ZV jsou vymezené **dvě základní gramotnosti**:

- Logicko-matematická
- Čtenářská a pisatelská

Základní gramotnosti představují schopnost praktického uplatnění širokého souboru **znalostí, dovedností, postojů a hodnot** v rozmanitých životních situacích.

Jednotlivé základní gramotnosti obsahují **charakteristiku základní gramotnosti** a jsou tvořené **složkami** základní gramotnosti. Složky obsahují vlastní **charakteristiku složky základní gramotnosti** a **závazné OVU** na úrovni 3., 5. a 9. ročníku.

U jednotlivých OVU základních gramotností je v metodické podpoře popsána úroveň splněno ve formě projevů žáka. Dále jsou přiřazeny **vzdělávací strategie** učitele, které napomáhají k dosažení OVU základní gramotnosti a **vazby** na OVU vzdělávacích oborů a průřezových témat. Vazby mezi OVU vyučovacích předmětů a OVU základních gramotností ve 3. ročníku nejsou stanoveny (OVU vzdělávacích oborů pro 3. ročník nejsou v RVP vymezeny) a škola si je tedy vytváří sama až na úrovni ŠVP.

V další metodické podpoře je popsána **minimální doporučená úroveň OVU**.

Závazné pro ŠVP:

- Škola **propojí OVU každého vyučovacího předmětu** (nebo jiné formy vzdělávání) **s vybranými OVU základních gramotností** tak, aby byla pokryta vazba na obě základní gramotnosti na 1. i 2. stupni.

Metodická podpora

Metodický komentář

Při tvorbě ŠVP postupují učitelé u základních gramotností stejně jako u klíčových kompetencí – viz komentář ke kapitole 4.1.

4.3 Průřezová témata

Průřezová témata propojují poznatky a dovednosti z různých oborů **do společensky významných témat** a vedou žáky k myšlení v souvislostech, ke kritickému myšlení a sebereflexi včetně uvažování o vlastních postojích a sdílených hodnotách.

V RVP ZV jsou vymezená **tři průřezová témata**:

- Péče o sebe a druhé
- Společnost pro všechny
- Udržitelné prostředí

Všechna průřezová témata prohlubují citlivost žáků k sobě samým, k druhým a ke světu a posilují jejich přesvědčení, že dokáží něco vlastním úsilím a při vědomí své odpovědnosti změnit k lepšímu.

Průřezová témata obsahují **charakteristiku průřezového tématu** a **závazné OVU** na úrovni 5. a 9. ročníku s popisem úrovně splněno ve formě postupných kroků.

V metodické podpoře je **komentář** k danému OVU, jsou uvedené **vazby** na sdílené hodnoty a na **vybrané OVU vzdělávacích oborů**, ve kterých žáci získávají pro dané průřezové téma znalostní základ, na OVU klíčových kompetencí a základních gramotností.

V další metodické podpoře jsou uvedeny **ilustrativní příklady** pro úroveň splněno, které slouží k posouzení, že si žáci osvojili OVU průřezového tématu. Součástí ilustrací je popis fází "na začátku" a "na cestě", které ukazují postupné zvládnání OVU žákem (postupné kroky). Je také popsána **minimální doporučená úroveň OVU**.

Závazné pro ŠVP:

- Škola **rozpracuje OVU průřezových témat do školních OVU** v konkrétních vyučovacích předmětech nebo jiných formách vzdělávání.
- Škola **provádě školní OVU s OVU klíčových kompetencí a základních gramotností**.

Metodická podpora

Metodický komentář

Podmínkou pro realizaci průřezových témat je spolupráce celého pedagogického týmu a především otevřená komunikace se žáky, při které se cítí bezpečně a mohou sdělovat své zkušenosti, názory a postoje. Důležitá je podpora participativního učení, aby byli žáci motivováni k aktivnímu jednání a řešení problémů na individuální a kolektivní úrovni.

4.4 Vzdělávací oblasti a vzdělávací obory

V základním vzdělávání je vymezených **deset vzdělávacích oblastí**, které obsahují jeden či více **vzdělávacích oborů**:

- Jazyk a jazyková komunikace – *Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Další cizí jazyk*
- Matematika a její aplikace – *Matematika*
- Informatika – *Informatika*
- Člověk a jeho svět – *Člověk a jeho svět*
- Člověk a společnost – *Dějepis, Výchova k občanství*
- Geografie – *Geografie*
- Člověk a příroda – *Fyzika, Chemie, Přírodopis*
- Umění a kultura – *Výtvarná a filmová výchova, Hudební, taneční a dramatická výchova*
- Člověk, zdraví a bezpečí – *Výchova ke zdraví a bezpečí, Tělesná výchova*
- Člověk, jeho osobnost a svět práce – *Osobnostní a sociální výchova, Polytechnická výchova a praktické činnosti*

Každá vzdělávací oblast obsahuje **charakteristiku vzdělávací oblasti**. Pokud je vzdělávací oblast víceoborová, obsahuje **vzdělávací obory**, jejichž součástí je **charakteristika vzdělávacího oboru**. Na úrovni 5. a 9. ročníku jsou

vymezené **závazné OVU**.

Každý OVU je v metodické podpoře doplněn **komentářem**, který blíže vysvětluje obsah OVU a uvádí, proč byl OVU zařazen do společného obsahového základu. Dále je popsána úroveň splněno ve formě projevů žáka, když dosáhl daného OVU. Následně jsou uvedeny **vazby** na předchozí a navazující OVU, na OVU klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat a jiných vzdělávacích oborů.

V další metodické podpoře jsou uvedeny **ilustrativní příklady** sloužící k posouzení, že si žáci osvojili OVU daného vzdělávacího oboru. Součástí ilustrací je popis fází "na začátku" a "na cestě", které ukazují postupné zvládnutí OVU žákem (postupné kroky). Je také popsána **minimální doporučená úroveň OVU**.

Obsah OVU různých vzdělávacích oborů lze na úrovni ŠVP **propojovat**.

Závazné pro ŠVP:

- Škola **rozpracuje OVU vzdělávacích oborů do školních OVU** jednotlivých vyučovacích předmětů (jiných forem vzdělávání) a konkrétních ročníků či etap vzdělávání. Musí být zřejmé, ke kterému OVU vzdělávacího oboru (vymezenému v RVP ZV) směřují konkrétní školní OVU.
- Škola **prováže školní OVU** s OVU klíčových kompetencí a základních gramotností.

Metodická podpora

Metodický komentář

Jednotlivé fáze dosahování OVU jsou popsány **projevy žáka**. Učiteli to umožňuje konkrétněji si představit, co je součástí daného OVU a jaké jsou postupné kroky žáka, kterými OVU dosahuje. **Ilustrace** navazují na jednotlivé fáze a názorně ukazují postupné zvládnutí obsahu OVU žákem.

Při rozpracování vzdělávacího obsahu (obsahových kategorií) do ŠVP je pro pedagogické týmy doporučen tento **postup**:

- stanoví základní strukturaci vzdělávacího obsahu – základní model ŠVP (vyučovací předměty odpovídající vzdělávacím oborům, integrované předměty, tematicky členěný obsah, jiné formy vzdělávacího obsahu), základní rozvahu o rozvržení časové dotace (ze společného základu a DČD);
- stanoví způsob uspořádání vzdělávacího obsahu do zvolené struktury vyučovacích předmětů či jiných forem vzdělávání na úrovni obsahů společného základu a obsahů vytvářených z DČD; přiřadí k jednotlivým formám vzdělávání OVU vzdělávacích oborů, klíčových kompetencí, základních gramotností a průřezových témat;
- zpracují učební plán s využitím časových dotací společného obsahového základu a DČD při respektování dalších závazných pokynů, včetně specifických poznámek, které nejsou zřejmé z učebního plánu;
- ujasní si základní pojetí a specifika vyučovacích předmětů či jiných forem vzdělávání a rozpracují je v této podobě:
 - charakteristika (specifikace obsahu, z čeho je utvářený, specifika časové dotace v ročnících, včetně zdůvodnění využití DČD, vymezení vzdělávacích strategií, pokud nejsou přiřazené přímo k rozpracovaným školním OVU);
- rozpracování OVU ze vzdělávacích oborů a průřezových témat RVP ZV do školních OVU v jednotlivých ročnících či obdobích; ke školním OVU je možné přiřadit učivo;
- rozmístění OVU klíčových kompetencí a základních gramotností a vymezení vzdělávacích strategií ke školním OVU, které vedou k utváření klíčových kompetencí (pokud nejsou zařazené na úrovni charakteristiky).
- (pro konkrétní postup rozpracování vzdělávacího obsahu je více variant)
- plánují ve shodě s ŠVP výuku a hodnotí výsledky vzdělávání.

OC5

5 Rámcový učební plán

Charakteristika

Kapitola uvádí rámcový učební plán pro základní vzdělávání v novém pojetí vymezení časové dotace jako společný obsahový základ a disponibilní časovou dotaci na 1. a 2. stupni základního vzdělávání.

Rámcový učební plán (RUP) závazně **stanovuje celkovou časovou dotaci** pro vzdělávání žáků na 1. a 2. stupni základních škol a v odpovídajících ročních víceletých středních škol. Je podkladem pro tvorbu učebního plánu ve ŠVP.

Rámcový učební plán

Celková časová dotace na 1. i 2. stupni zahrnuje časovou **dotaci pro povinný společný základ**, která je určena pro osvojování očekávaných výsledků učení a pro upevnění a prohloubení obsahu společného základu. Druhou část celkové časové dotace tvoří **disponibilní časová dotace (DČD)**, která vytváří prostor pro **rozšíření vzdělávacího obsahu** nad společný základ. DČD realizuje škola prostřednictvím povinných nebo volitelných vyučovacích předmětů nebo dalších forem vzdělávání. Má umožnit **maximální rozvoj potenciálu každého žáka a jeho zájmu i spolurozhodování** o volbě vzdělávací cesty či vnášení vlastního vzdělávacího obsahu, a tím přispět ke snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.

RUP pro základní vzdělávání závazně stanovuje:

- celkovou časovou dotaci pro základní vzdělávání v rozsahu **118 hodin** na 1. stupni a **122 hodin** na 2. stupni základního vzdělávání; celková dotace se člení na časovou dotaci a na disponibilní časovou dotaci;
- poznámky k využití DČD;
- poznámky ke vzdělávání žáků se ŠVP.

Při konstrukci učebního plánu v ŠVP a realizaci výuky musí být zohledněny následující body:

- **celková časová dotace** na 1. a 2. stupni základního vzdělávání;
- **maximální týdenní hodinová dotace stanovená pro jednotlivé ročníky** základního vzdělávání: 1. a 2. ročník 22 hodin, 3.–5. ročník 26 hodin, 6. a 7. ročník a odpovídající ročníky víceletých středních škol 30 hodin, 8. a 9. ročník a odpovídající ročníky víceletých středních škol 32 hodin (ŠZ, § 26);
- **minimální týdenní hodinová dotace stanovená pro jednotlivé ročníky** základního vzdělávání: 1. a 2. ročník 18 hodin, 3.–5. ročník 22 hodin, 6. a 7. ročník a odpovídající ročníky víceletých středních škol 28 hodin, 8. a 9. ročník a odpovídající ročníky víceletých středních škol 30 hodin;
- výuka anglického jazyka od 1. do 9. ročníku;
- výuka dalšího cizího jazyka nejpozději od 7. ročníku, v rámci dalšího cizího jazyka je možné volit německý jazyk, francouzský jazyk nebo španělský jazyk;
- výuka tělesné výchovy od 1. do 9. ročníku v minimálním rozsahu 2 hodiny týdně.

Disponibilní časovou dotaci lze využít k:

- zařazení **volitelných vzdělávacích obsahů** nad společný základ, které budou dotvářet zaměření školy, vycházet ze zájmů žáků, umožní jim spolupodílet se na volbě vzdělávacího obsahu i jeho realizaci a budou směřovat k utváření klíčových kompetencí, propojovat formální a neformální vzdělávání, využívat místo školy k propojení s děním na úrovni místní a regionální komunity;
- zařazení **povinných vzdělávacích obsahů** nad společný základ, které budou podporovat individuální rozvoj žáků, jejich zájmy, umožní jim spolupodílet se na volbě vzdělávacího obsahu i jeho realizaci a budou směřovat k utváření klíčových kompetencí;
- zařazení vzdělávacích obsahů **podporujících vzdělávání žáků se ŠVP a žáků nadaných a mimořádně nadaných** v rámci předmětů speciálně pedagogické péče i jiných forem vzdělávání, jsou-li tato podpůrná opatření žákovi doporučena ŠPZ a zákonný zástupce žáka souhlasí s jejich poskytováním;
- zařazení vzdělávacího obsahu „**češtiny jako druhého jazyka**“ pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacích jazyků;
- zařazení vzdělávacího obsahu **jazyka národnostní menšiny** v souladu s OVU stanovenými ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura se zapracováním národních specifik (*platí pro školy zřizované podle § 14 ŠZ*);
- zařazení vzdělávacích aktivit podporujících systematickou práci s třídním kolektivem.

Závazné pro ŠVP:

- Škola **zpracuje** na základě RUP **konkrétní učební plán školy** s rozvržením hodin společného základu a disponibilních hodin do povinných i volitelných vyučovacích předmětů či jiných organizačních forem vzdělávání.
- Škola upřednostňuje využití disponibilní časové dotace k zařazení vzdělávacího obsahu nebo organizačních forem vzdělávání, které **podporují volbu ze strany žáka**.

Metodická podpora**Metodický komentář**

Časové dotace jsou rámcově stanoveny na 1. stupni v rozsahu 104 hodiny pro společný základ a 14 hodin pro DČD, pro 2. stupeň 96 hodin pro společný základ a 26 hodin pro DČD.

Z DČD lze vytvářet **povinné vzdělávací obsahy**, které absolvují povinně všichni žáci (rozšířený obsah povinných předmětů či jiných povinných forem vzdělávání společného základu, nově vytvořené předměty či jiné formy vzdělávání) nebo **volitelné vzdělávací obsahy** (volitelné předměty či jiné volitelné formy vzdělávání), z nichž si žáci vybírají podle svého zájmu a organizačních možností školy.

Veškerý vzdělávací obsah uvedený v ŠVP (povinný i volitelný) **musí být rozpracován** v podobě charakteristiky dané vzdělávací formy (včetně příslušné časové dotace) a školních výstupů, aby bylo možné kontrolovat jeho realizaci.

Nabídka rozpracovaných povinných a volitelných vzdělávacích obsahů musí být ve shodě s nabídkou v jednotlivých ročnících učebního plánu.

OC6

6 Pojetí hodnocení žáků

Charakteristika

Kapitola uvádí základní přístupy k hodnocení žáků v základním vzdělávání, včetně specifík hodnocení žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se řídí §§ 51–53 školského zákona. Podrobnosti o hodnocení výsledků žáků a jeho náležitostech stanoví ministerstvo v §§ 14–16 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Škola v ŠVP stanoví, jakým způsobem budou žáci hodnoceni na vysvědčení (§ 51 ŠZ). Získání stupně vzdělání se řídí § 45 a ukončení základního vzdělávání §§ 54–56 školského zákona. Specifikace hodnocení žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními probíhá podle Doporučení ŠPZ.

Pojetí hodnocení žáků

Hodnocení žáků v základním vzdělávání je **zpětnou vazbou pro učitele, žáky i zákonné zástupce**, je výsledkem dialogu učitelů a žáků, kteří se na svém hodnocení aktivně podílejí. Každému hodnocení žáků ve škole **předchází srozumitelné seznámení s kritérii hodnocení žáků**. Do hodnocení dosahování OVU se promítají osobní pokroky žáků při osvojování konkrétních dovedností, znalostí a návyků bez srovnávání s ostatními žáky.

Formativní přístup k hodnocení pracuje s jasnými kritérii sumativního hodnocení, odlišuje fázi učení a vyhodnocování.

Učitelé formativním přístupem k hodnocení:

- stanovují společně se žáky adekvátní cíle učení, formulují kritéria hodnocení;
- využívají vhodné typy hodnocení (slovní, kritériální, známkování) nebo jejich kombinaci s ohledem na vývojová specifika žáků a náročnost vzdělávacího obsahu na 1. stupni a 2. stupni základního vzdělávání;
- poskytují žákům průběžnou popisnou zpětnou vazbu, vedou žáky k řízení jejich učení a obohacují žáky o sociální a komunikační dovednosti;
- dávají žákům příležitost k sebehodnocení vlastního pokroku a vrstevnickému hodnocení, kterým se žáci učí hodnotit druhé podle předem stanovených kritérií;
- podporují sebedůvěru, motivaci žáků a umožňují jim komplexně rozvíjet jejich osobnost;
- pracují s chybou tak, aby byla chyba žáky vnímána jako nedílná součást učení;
- při plánování výuky nejen volí vhodné vzdělávací strategie, ale také reflektují vlastní vyučovací činnosti ve vztahu ke vzdělávacím výsledkům žáků;
- vzájemně mezi sebou sdílejí a společně posuzují průběžné vzdělávací výsledky žáků;
- pracují s reflexí i sebereflexí žáků;
- zajišťují, aby žáci a zákonní zástupci dostatečně porozuměli způsobům a kritériím formativního a sumativního hodnocení žáků, hodnocení na vysvědčení.

Závazné pro ŠVP:

- Škola jednoznačně a transparentně **popíše přístupy a způsoby hodnocení žáků v souladu s principy formativního hodnocení**.
- Škola **specifikuje pravidla pro uznávání výsledků neformálního, případně zájmového vzdělávání**.

Metodická podpora

Metodický komentář

Hodnocení žáků v základním vzdělávání je **zpětnou vazbou pro učitele, žáky i zákonné zástupce**, je výsledkem dialogu učitelů a žáků, kteří se na svém hodnocení aktivně podílejí.

Hodnocení motivuje žáky k vyššímu zájmu o učení, a tím i k vědomému rozvoji klíčových kompetencí. Hodnocení podává objektivní zprávu o výsledcích učení žáků.

V průběhu vzdělávacího procesu učitelé identifikují individuální vzdělávací potřeby každého žáka a na základě těchto potřeb vytvářejí takové podmínky pro učení, aby každý žák dosáhl maxima svého potenciálu.

Formativní přístup k hodnocení pracuje s jasnými kritérii sumativního hodnocení, odlišuje fázi učení a vyhodnocování. K zachycení vzdělávacího i osobního pokroku je vhodné využít diagnostické portfolio žáka. Sumativní hodnocení využívají učitelé výhradně na konci vymezeného období vzdělávacího procesu a jeho prostřednictvím shrnují dosažené výsledky žáků – úroveň jejich znalostí, dovedností a postojů ve srovnání s relevantními milníky (např. dlouhodobě sledované dosahování výsledků vzdělávání v dané škole, úroveň očekávaných výsledků učení RVP ZV).

Podkladem pro sumativní hodnocení je objektivní výkon žáků na konci vzdělávacího cyklu (např. na konci pololetí školního roku, na konci tematického celku, případně kratších uzavřených obsahových celků). Učitelé zajistí, aby byli žáci o ověřování výsledků vzdělávání předem informováni, byli seznámeni s kritérii hodnocení a rozuměli jim.

Škola v ŠVP postupy hodnocení žáků neopisuje z Pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků (Klasifikační řád).

Hodnocení na vysvědčení vyjadřuje úroveň dosažení očekávaných výsledků učení, přístup žáka ke vzdělávání, jeho individuální pokrok a dosahování osobních vzdělávacích cílů.

V případě, že se škola rozhodne uznávat výsledky neformálního vzdělávání, je povinna tuto oblast specifikovat v pravidlech pro hodnocení vzdělávacích výsledků žáků.

OC7

7 Tvorba, vyhodnocování a úprava školních vzdělávacích programů

Charakteristika

Kapitola přináší údaje týkající se zpracování, vyhodnocování a úprav ŠVP, včetně závazné struktury ŠVP.

Každá škola realizující základní vzdělávání **zpracovává ŠVP v souladu s RVP ZV** (ŠZ § 5). Tvorba ŠVP, jeho následné hodnocení a úpravy jsou odrazem pedagogické autonomie a odpovědnosti celé školy za způsob a výsledky vzdělávání. Na zpracování, realizaci, hodnocení a úpravě ŠVP se podílí **vedení školy a všichni pedagogičtí pracovníci**, kteří nesou spoluodpovědnost za realizaci jednotlivých částí ŠVP v podmínkách dané školy.

7.1 Tvorba ŠVP

Za všechny kroky související s tvorbou ŠVP **odpovídá ředitel školy**, který práci řídí, případně pověří touto činností koordinátora ŠVP, svého zástupce nebo jiného člena pedagogického týmu. K návrhu ŠVP se vyjadřuje školská rada (ŠZ § 168) nebo ho schvaluje rada školské právnické osoby (ŠZ § 132).

ŠVP je součástí povinné dokumentace školy (ŠZ § 28), musí být zveřejněný na přístupném místě ve škole, aby měl každý zájemce možnost seznámit se s jeho obsahem, mohl do něj nahlížet nebo z něj pořizovat opisy a výpisy, popřípadě požádat o kopii (ŠZ § 5). Škola umožní nahlížet do ŠVP i prostřednictvím dálkového přístupu.

Školní vzdělávací program:

- je stručný, konkrétní a srozumitelný pro učitele, zákonné zástupce žáků i další zájemce o ŠVP, včetně žáků;
- je zpracováván v souladu s RVP ZV podle stanovené struktury ŠVP pro celé období základního vzdělávání nebo pro jeho část, tj. pro ročníky, ve kterých daná škola realizuje základní vzdělávání;
- využívá analýzu dosavadní práce školy, hodnocení dosavadních výsledků vzdělávání, sociálního klimatu školy, společných představ o dalším rozvoji vzdělávání;
- vychází z vize a strategických cílů školy a stanovuje vzdělávací strategie na úrovni školy;
- respektuje cíle i pojetí vzdělávání v souladu s konkrétními podmínkami školy;
- zohledňuje specifika školy v daném místě a vymezuje je v kultuře školy; propojuje formální, zájmové a neformální vzdělávání;
- rozpracovává vzdělávací obsah vymezený v RVP ZV do školních OVU; stanovuje vzdělávací strategie na úrovni vyučovacích předmětů nebo dalších forem vzdělávání, na jejichž základě se utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence;
- určuje kritéria hodnocení kvality výuky i hodnocení samotného ŠVP.

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Identifikační údaje

- název ŠVP (*vzdělávací program, studijní forma vzdělávání*)
- název a adresa školy, web školy; jméno ředitele, telefon, e-mail
- adresa zřizovatele, jméno zástupce zřizovatele, telefon, e-mail, web zřizovatele
- platnost nového nebo aktualizovaného ŠVP, datum schválení změny
- podpis ředitele, razítko školy/elektronický podpis

Popis školy

- typ školy, umístění a velikost školy, zaměření školy

Vize, kultura a prostředí školy

- základní představa o vzdělávání v dané škole a jeho rozvoji; preferované vzdělávací strategie na úrovni školy – postupy plánování a organizace výuky; postupy umožňující žákům podílet se na organizaci školy, obsahu a realizaci výuky
- podpora vztahů ve vzdělávání; profesní vzdělávání a rozvoj učitelů; utváření příznivého prostředí pro žáky i učitele (wellbeing); režim školy; kritéria hodnocení kvality výuky; spolupráce se zákonnými zástupci a partnery školy; propojování formálního a neformálního vzdělávání
- organizační, prostorové, materiální, hygienické, bezpečnostní a jiné podmínky pro vzdělávání

2. CHARAKTERISTIKA ŠVP

Východiska vzniku ŠVP

- zvolený model ŠVP
- co a proč se v ŠVP zdůrazňuje, co je specifické pro ŠVP dané školy; jak je ŠVP využíván pro plánování výuky

Zabezpečení výuky žáků

- organizace přijímacího řízení; zařazování žáků do tříd nebo skupin; identifikace potřeb žáků; průběh adaptačního období v 1. ročníku, *adaptační programy při přechodu na víceleté SŠ; podmínky maturitní či jiné závěrečné zkoušky*

Zabezpečení výuky žáků se SVP, žáků nadaných a mimořádně nadaných

- systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně; role zodpovědných osob při podpůrném vzdělávání; spolupráce uvnitř školy i s partnery mimo školu, se zákonnými zástupci a specializovanými pracovišti

3. OBSAHOVÝ RÁMEC

Učební plán

- tabulace UP pro 1. a 2. stupeň (*nižší stupeň SŠ*); výčet povinných a volitelných vyučovacích předmětů nebo jiných forem vzdělávání – kurzy, semináře, exkurze, edukační programy a akce, projekty, bloková výuka atd. (dále jen „předměty“); časová dotace pro dané předměty v jednotlivých ročnících; celkové součty hodin za předměty, ročníky, stupně vzdělání;
- poznámky k UP

Obsah vzdělávání

- název předmětu
- charakteristika předmětu (informace o pojetí, obsahu, časové dotaci a organizaci výuky, včetně vzdělávacích strategií)
- distribuce a rozpracování OVU vzdělávacích oborů a OVU průřezových témat v RVP ZV do školních OVU v jednotlivých ročnících (delších obdobích) povinných či volitelných předmětů; vazby na klíčové kompetence a základní gramotnosti
- distribuce učiva, pokud to škola považuje za vhodné

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

- přístupy a způsoby hodnocení žáků používané ve škole pro podporu formativního přístupu, včetně sebehodnocení žáků, vzájemného hodnocení žáků, pravidla pro uznávání výsledků neformálního a zájmového vzdělávání

Hodnocení ŠVP

- časové rozvržení hodnocení ŠVP; kritéria používaná ve škole pro hodnocení ŠVP; způsob využití zjištěných údajů pro úpravu ŠVP a vzdělávacího procesu ve škole

4. DOKUMENTY NAVAZUJÍCÍ NA ŠVP

Dodatky k ŠVP

- jakákoli část (úprava) ŠVP, která je přechodná nebo dočasná; pasáž, kterou škola ověřuje a chce ji zařadit do ŠVP později; drobné úpravy, kvůli nimž škola nechce hned upravovat ŠVP, atd.

ŠVP pro školní družinu a školní kluby

- dokumenty mohou být součástí ŠVP nebo stát samostatně

- Škola vytváří ŠVP **flexibilně** vzhledem ke zvolenému modelu, podmínkám školy, potřebám žáků, zkušenostem z výuky, místním a regionálním vzdělávacím příležitostem atd.

Metodická podpora

Metodický komentář

ŠVP je příležitostí vytvořit a naplnit společnou, reálnou a pravdivou představu o dobrém vzdělávání v dané škole, posouvá žáky i učitele k lepším výsledkům.

ŠVP je vytvářen v souladu s vizí a strategickými cíli stanovenými v koncepci školy, s využitím výsledků vlastního hodnocení školy. Při tvorbě či úpravách může škola využít zejména modelové ŠVP, metodickou podporu v informačním systému RVP, konzultační a poradenskou podporu odborných institucí, škol a dalších organizací zaměřených na vzdělávání, své zkušenosti z dosavadního vzdělávání, experty v oblasti tvorby RVP ZV a ŠVP atd. Škola má možnost v ŠVP odkazovat na různé obsáhlejší dokumenty školy, případně na web školy, aby nemusela v ŠVP vše podrobně uvádět.

Kvalitní zpracování ŠVP **umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vzdělávání** pro všechny žáky, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných. ŠVP je **zpracovaný tak, aby podporoval tvořivý styl práce učitelů a neomezoval je** při uplatnění případných časových i metodických odlišností, které vycházejí z konkrétních potřeb žáků a ze zkušeností učitelů s efektivními způsoby výuky.

Pedagogický tým a vedení školy **pracují na ŠVP společně**, propojují své poznatky, zkušenosti a nápady. Na principu otevřené, bezpečné a slušné komunikace vybírají základní model ŠVP a domlouvají se na společném postupu jeho tvorby, na tom, jak působit na žáky, jak spolupracovat se zákonnými zástupci a partnery školy.

Učitelé **pravidelně vyhodnocují výsledky vzdělávání**. Procházejí trvalou reflexí a sebereflexí vlastní i společné práce – objektivně a bez iluzí. Na základě nových zkušeností ŠVP inovují.

Tvorba ŠVP týkající se podpůrných opatření se řídí § 16 ŠZ.

Tvorba ŠVP školních družin a školních klubů (§ 5 ŠZ) jsou vytvářeny jako součást ŠVP školy nebo samostatně jako jeho příloha.

7.2 Hodnocení ŠVP, změny ŠVP

Škola hodnotí ŠVP ve dvou rovinách:

a) hodnocení obsahového a formálního zpracování ŠVP, které je realizováno po zpracování nebo úpravě ŠVP a sleduje:

- soulad ŠVP a RVP;
- logickou a obsahovou návaznost jednotlivých částí ŠVP;
- srozumitelnost ŠVP pro všechny uživatele.

b) hodnocení funkčnosti ŠVP, které probíhá průběžně při realizaci výuky podle ŠVP a sleduje:

- využití ŠVP pro plánování výuky;
- vhodnost obsahového a časového rozvržení vzdělávacího obsahu ve vyučovacích předmětech či jiných formách vzdělávání;
- vhodnost a funkčnost plánované organizace a postupů ve výuce a v životě školy (týká se všech částí ŠVP);
- dosahovanou úroveň a kvalitu osvojení OVU jednotlivých obsahových kategorií RVP ZV žáky, včetně žáků se ŠVP a žáků nadaných;
- vhodnost a funkčnost plánované organizace a postupů ve výuce a v životě školy, včetně vhodnosti a účinnosti vzdělávacích strategií, funkčnosti pravidel formativního hodnocení, propojování formálního a neformálního vzdělávání atd.

Z hodnocení ŠVP by měly vycházet návrhy na změny ŠVP.

Změny ŠVP se provádějí na základě:

- **revizí RVP ZV**, které vydává MŠMT formou opatření ministra, včetně pokynů ke změnám, data platnosti změn a způsobu náběhu vzdělávání v souladu s danými změnami;
- **zkušeností** z plánování, realizace a hodnocení ŠVP nebo jiných změn ve škole samotné (změna podmínek pro vzdělávání, průběhu vzdělávání atd.).

Forma změn – ŠVP **nový, upravený, s dodatkem**. Změny ŠVP jsou v pravomoci ředitele školy, který ŠVP vydává. Musí být zajištěná jednoznačnost a srozumitelnost ŠVP, musí být zřejmé, odkdy a pro které ročníky jsou změny platné a účinné. **ŠVP i jeho změny se archivují** ve shodě se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů.

Metodická podpora

Metodický komentář

Nový ŠVP je nově vytvořený dokument, který odráží nové pojetí a organizaci vzdělávání.

Upravený ŠVP přináší změny jen v některých podstatných částech ŠVP (učební plán, konkrétní vyučovací předmět či jiná forma výuky, organizace výuky v některém ročníku atd.) nebo v dílčích částech (úprava některých školních OVU, doplnění organizace režimu školy atd.).

Dodatek k ŠVP se využívá v situacích, kdy se jedná o dílčí změnu, kterou je možné zapracovat do ŠVP při nějaké další větší změně ŠVP, nebo časově omezenou změnu (dílčí doplnění textu některé kapitoly, oprava plaveckého bazénu, která znemožňuje na určitou dobu realizaci plavecké výuky atd.).

Změny provádí škola obvykle s účinností od 1. září nebo od 1. února. Podle upraveného nebo nového ŠVP se vzdělávají žáci ve všech ročnících daného stupně od účinnosti daného ŠVP. Ředitel školy rozhodne o způsobu postupného náběhu tak, aby nevznikla situace, že by žáci v důsledku změn neabsolvovali povinný vzdělávací obsah stanovený v RVP ZV.

Základní gramotnosti

ZGC

Čtenářská a pisatelská

Charakteristika základní gramotnosti

Základní gramotnost čtenářská a pisatelská je předpokladem k rozvoji všech klíčových kompetencí nejen napříč vzdělávacími obory ve škole, ale i v osobním životě mimo školu. Umožňuje žákům tvořit si, na své úrovni rozvoje, poznatky ze široké škály zdrojů a rozvíjet kritické myšlení i emoční prožívání. Čtenářství a pisatelství je klíčovým faktorem úspěchu ve vzdělávání. Je základem schopnosti porozumět textům, získat a sdílet prožitky, efektivně zpracovávat informace, prezentovat poznatky, ale také vyjadřovat a uspořádávat své myšlenky nebo reflektovat pocity. Tak je čtenářská a pisatelská gramotnost základním předpokladem procesu učení i rozvoje žákovy osobnosti. K základům gramotnosti patří také zvědomování a rozvíjení vlastních čtenářských a pisatelských postupů, dovedností a strategií. Podmínkou úspěchu je vždy i rozvoj žákova vztahu k činnosti čtení a psaní a jeho rostoucí vědomí o tom, že je čtenářem a pisatelem, a to jak ve škole, tak po celý život.

VZT

Vztah ke čtení a čtenářství, psaní a pisatelství

Charakteristika složky základní gramotnosti

Gradační očekávaný výsledek učení: Žák čte a píše pro radost i poučení. Postupně čte a píše další typy textů. Oceňuje čtení a psaní jako činnosti, které pomáhají poznávat, přemýšlet, komunikovat i ovlivňovat svět kolem.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 3. ročník (ZV3)

ZGC-VZT-000-ZV3-001

Čte a píše pro prožitek i poučení.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Výběr textů pro prožitek z četby. Psaní pro prožitek a sebevyjádření

- Samostatně si vybírá knihy i jednotlivé texty, které mu přinášejí čtenářský prožitek (zážitek nebo poučení).
- Ukáže pasáže v textu, které ho zvláště potěšily nebo zaujaly.
- Vybírá si, o čem chce psát a jak.

Výběr textů podle účelu čtení. Psaní podle potřeb poznávání a učení

- Ujasňuje si, k jakému účelu má jeho četba v danou chvíli vést (např. získat informace, pobavit se, najít podobný text nebo knihu jako minule aj.).
- Píše o tom, co ho zaujalo v tématu a problematice a uvažuje, proč o tom psát.

Rozšiřování čtenářského a pisatelského teritoria

- Čte své oblíbené typy textů uměleckých i věcně informativních.
- Při psaní dává přednost tomu, co sám zažil, v čem má zkušenost nebo co ho zaujalo v učení.

Čtenářská a pisatelská odezva

- Vyjadřuje pocity, prožitky, osobní dojmy a názory a opírá je o to, co ho v četbě zaujalo.
- Při sdílení a prezentaci svých textů přijímá odezvu od svých spolužáků a sám ji poskytuje.

Důvěra ve čtení a psaní

- Oceňuje prožitky a přínosy z četby. Dočítá celé texty a knihy, aby získal informace nebo prožitky.
- Zapojuje se do hovorů o zajímavých částech textu, o svých poznatcích nebo a o svém prožitku z četby.
- Rád píše o tom, co ho zajímá, nedává se odradit technikou psaní. O svém psaní a textu podle svého uvážení hovoří s druhými.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Píše slova pro zprostředkování jednoduchého sdělení.

Úroveň Splněno

Popis

- Sám si vybírá knihy, které mu přinášejí prožitek; ukáže pasáže v textu, které ho zaujaly a zdůvodní proč.
- Vybírá si, o čem chce psát a jak.
- Zdůvodní, za jakým účelem bude číst text nebo knihu: např. získat informace, pobavit se, najít podobný text nebo knihu jako minule aj.
- Píše o tom, co ho zaujalo v tématu a problematice; vybírá si, co chce čtenářům nebo sobě přinést svým psaním.
- Vybírá si a čte informační i umělecké texty.
- Píše o tom, co sám zažil nebo zná.
- Vyjadřuje pocity, prožitky, osobní dojmy a názory a opírá je o to, co ho v četbě zaujalo.
- Při sdílení a prezentaci textů přijímá odezvu od svých spolužáků a sám ji poskytuje.
- Oceňuje prožitky a přínosy z četby, zapojuje se do hovorů o četbě.
- Dokončuje své texty, zapojuje se do hovorů o psaní.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **výběr textů pro prožitek z četby**

- Při výběru knihy využívá informace z obalu knihy, prolistování i zběžné začtení se.
- Prokazuje trpělivost v tom, zda text jeho očekávání naplní, nebo zda bude hledat jinou četbu.
- Podle uspokojení z četby si hledá podobné nebo něčím navazující texty.

Komponenta: **psaní pro prožitek a sebevyjádření**

- Při psaní vyjadřuje vlastní zkušenosti, prožitky, pocity.
- Charakterizuje osoby nebo postavy, vysvětluje příčiny událostí.
- Podle svého záměru doplňuje další okolnosti či podrobnosti.

Komponenta: **výběr textů podle účelu čtení**

- Rozpoznává, zda je text vhodný k jeho účelu čtení a jak s ním naloží.
- Volí si texty pro potěšení i pro porozumění něčemu ze svého života a světa kolem sebe.

Komponenta: **psaní podle potřeb poznávání a učení**

- Při psaní si zdůvodňuje, proč jemu i adresátům stojí zvolený text za pozornost a úsilí.

- Podává o svém záměru psaní různé informace nebo vysvětlení pro sebe či pro druhé.

Komponenta: **rozšiřování čtenářského a pisatelského teritoria**

- Hledá nové zdroje inspirace pro svou četbu (knihovny, rady zkušenějších, filmová zpracování aj.).
- Zkouší zajímavost nebo přínosnost různých žánrů četby.
- Vybírá si i knihy s menším počtem ilustrací.
- Při psaní se pouští do témat, záměrů nebo forem, které dosud nevyzkoušel.
- Při psaní se inspiruje svou četbou.

Komponenta: **čtenářská a pisatelská odezva**

- V reakcích na četbu se opírá o text.
- Vyjadřuje (v záznamech, hovorech, zprávách pro druhé, ve svých doporučeních aj.) své prožitky i poznatky z četby a dělá si závěry o myšlenkách, informacích i o vyjadřovacích prostředcích.
- Dává se unést beletrií nebo závažností oborových textů.
- Vyjadřuje svůj názor na své psaní a přijímá odezvu druhých na své psaní.
- Doptává se, jak na druhé text zapůsobil (např. jak porozuměli myšlenkám, které v psaní vyjádřil, nebo jak ocenili způsob, jakým text napsal).

Komponenta: **důvěra ve čtení a psaní**

- Čte pravidelně celé knihy a texty.
- Užívá si příběhy a využívá informace z četby.
- Vstupuje do hovorů o knihách a textech.
- Při psaní vkládá do svých textů osobní pohled, vybírá si témata a informace, které považuje za důležité.
- Vědomě vylepšuje svůj text a s vytrvalostí hledá nejlepší formu vyjádření.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepřijemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhne, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Čte a píše jednoduché texty různého druhu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Při výběru knihy využívá informace z obalu knihy, prolistování i zběžné začtení.
- Při psaní vyjadřuje vlastní zkušenosti, prožitky, pocity.
- Charakterizuje osoby nebo postavy, vysvětluje příčiny událostí, podle svého záměru doplňuje další okolnosti či podrobnosti.
- Vysvětlí, čím text, který čte, naplňuje jeho účel čtení.
- Uvádí důvody, proč píše svůj text.
- Ve svých záznamech nebo hovorech o četbě reflektuje, do jakých nových druhů četby se pouští.
- Pouští se do témat, záměrů nebo forem, které dosud nevyzkoušel.
- V reakcích na četbu se opírá o text.
- Ke svému textu vyjadřuje svůj názor a naslouchá odezvě od druhých.
- Čte pravidelně celé knihy a texty, užívá si příběhů i využívá informací z četby.
- Ve svém textu dává najevo osobní pohled, vybírá témata a informace, které považuje za důležité; vědomě vylepšuje svůj text.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **výběr textů pro prožitek z četby**

- Při výběru knih a textů vyhledává četbu pro dospívající i pro dospělé se složitějšími a vyspělejšími náměty.

Komponenta: **psaní pro prožitek a sebevyjádření**

- Ke psaní si vybírá složitější témata a problematiku.
- Při psaní uplatňuje a vyjadřuje hlubší prožitky a zkušenosti, uvědomuje si nové souvislosti.

Komponenta: **výběr textů podle účelu čtení**

- Volí si efektivně texty pro celou řadu účelů čtení.
- Posuzuje, zda a čím text vyhovuje pro jeho účel četby.
- Volí četbu s přínosným obsahem pro daný účel.
- Hodnotí, jak formát textu a jazykové vyjádření slouží k porozumění a poznávání (např. jak je text přehledný, zda vysvětluje neznámá slova, kolik nového se dozvěděl).

Komponenta: **psaní podle potřeb poznávání a učení**

- Při psaní používá takovou stavbu textu a prostředky, které co nejlépe slouží záměru jeho sdělení (např. výstižná a přesná pojmenování, uspořádaný slovosled, členění textu).
- Využívá psaní i pro ujasnění problematiky, myšlenek, poznatků.

Komponenta: **rozšiřování čtenářského a pisatelského teritoria**

- Čte texty nejrůznějších typů, forem a žánrů.

- Posuzuje, čím je nová četba náročnější nebo přínosnější.
- Vyhledává texty stylově rozmanité, s dosud neobvyklým zpracováním, objevné.
- Čte texty určené publiku, které je pro něj nové, aby lépe porozuměl dopadu na rozličné adresáty.
- Vědomě zaplňuje svá čtenářská teritoria.
- Píše texty nejrůznějších typů, forem a žánrů, volí složitější tematiku.

Komponenta: **čtenářská a pisatelská odezva**

- Udrzuje si kritický odstup a dopřává si čtenářského prožitku z toho, že se nechává unášet četbou.
- Porovnává své porozumění a prožitek s odezvou jiných adresátů (např. pasáž, která mě dojíhá, nechává někoho lhostejným).
- Při sdílení vlastního textu vnímá různé odezvy a porozumění u druhých vzhledem ke svému záměru a očekáváním.
- Je si vědom toho, že se stává „mocným“, když dokáže prostřednictvím psaní výstižně vyjádřit své myšlenky a záměry a vyvolat konkrétní odezvu u adresátů.

Komponenta: **důvěra ve čtení a psaní**

- Oceňuje čtení jako zdroj prožitků a informací.
- Posuzuje texty z hlediska jejich přínosnosti pro něj.
- Nachází v četbě výzvy pro své prožívání, myšlení, poznávání.
- Hledá v textech hlubší významy, vysvětluje si je pro sebe a bez obav o tom hovoří s druhými.
- Dočítá texty i přes nároky plynoucí z obsahu, z jazyka nebo z formy textu.
- Oceňuje, v čem mu psaní pomáhá (např. zpracovávat poznatky, zpřesňovat myšlení, komunikovat se svým okolím, poznávat sebe i druhé a ovlivňovat aktivně svět kolem sebe).

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjádřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Používá čtení a psaní pro vyhledávání nebo záznam informací.

Úroveň Splněno*Popis*

- Při výběru knih a textů vyhledává četbu pro dospívající i pro dospělé se složitějšími a vyspělejšími náměty.
- Ke psaní si vybírá složitější témata a problematiku.
- Uplatňuje a vyjadřuje hlubší prožitky a zkušenosti, doplňuje nové souvislosti.
- Rozpoznává, zda text je vhodný pro některý z účelů, které chce četbou naplnit: citový prožitek, učení, přesnější poznatky, hlubší poznání sebe, lidí nebo světa, zábava atp.
- Promyšleně volí prostředky, kterými dosahuje svého záměru psaní.
- Čte texty nejrůznějších typů, forem a žánrů, posuzuje, čím je nová četba náročnější nebo přínosnější.
- Píše texty nejrůznějších typů, forem a žánrů, volí složitější tematiku.
- Je schopen si udržet kritický odstup i dopřávat si čtenářského prožitku z toho, že se nechává unášet četbou; porovnává své porozumění a prožitek s odezvou jiných adresátů.
- Při sdílení svého textu reflektuje různé odezvy a porozumění u druhých vzhledem ke svému záměru a svým očekáváním.
- Nachází v četbě výzvy pro své prožívání, myšlení, poznávání, hledá v textech hlubší významy, vysvětluje si je pro sebe a bez obav o tom hovoří s druhými.
- Oceňuje, v čem mu psaní pomáhá v poznávání, myšlení i vztazích.

BPO**Budování porozumění v četbě a v procesu psaní***Charakteristika složky základní gramotnosti*

Gradační očekávaný výsledek učení: Žák čte s porozuměním prožitkové, odborné a mediální texty, vyhledává přímo i nepřímo vyjádřené informace. Rozumí tomu, co text říká doslovně, přeneseně a jaké závěry z toho mohou vyplývat. Rozlišuje fakta, domněnky, názory. Při čtení a psaní uplatňuje své znalosti a zkušenosti. Psaní využívá k učení, k sebevyjádření a sebeuvědomění.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 3. ročník (ZV3)**

ZGC-BPO-000-ZV3-001

Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.

*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Vyhledávání a propojování přímo i nepřímo vyjádřených informací podle účelu čtení. Psaní jako nástroj pro porozumění věcné problematice i sobě samému.

- Vyhledá podle potřeby v textu nebo v obrázku či videu přímo vyjádřenou informaci; s dopomocí najde i informaci nepřímo vyjádřenou (např. pomocí doplňujících otázek nebo, porovnáním s tím, co našel spolužák atp.).
- Uvede, v čem a jak se text a doprovodné obrázky (ilustrace, nákresy) doplňují.
- V krátkých textech pro sebe nebo pro druhé se vyjadřuje o tom, co potřebuje sdělit. V oborech si zapisuje slova nebo informace, které nechce zapomenout, čemu porozuměl nebo nač se ptá.

Rozpoznání důležitých informací a myšlenek při čtení i psaní textů

- Uvede, které informace nebo místa v textu považuje za důležité.
- S dopomocí najde v textu místa, která sdělují důležitou myšlenku (např. pomocí doplňujících otázek nebo, porovnáním s tím, co našel spolužák atp.)
- Před psaním i při psaní zvažuje, které informace jsou potřebné a které jsou nadbytečné pro účel jeho psaní.
- Informace, které považuje za důležité, zvýrazňuje (např. dává je do názvu nebo je doprovází obrázkem, vyznačí barvou atp.).

Propojování četby s vlastními znalostmi a zkušenostmi a interpretace. Psaní pro vyhodnocování vlastních poznatků a zkušeností v oborech i pro sebeuvědomění

- Hledá shody a rozdíly mezi tím, co čte, a mezi vlastní zkušeností, znalostmi a světem kolem sebe.
- Odkazuje na konkrétní místa v textu nebo v ilustraci.
- Při četbě v oborech využívá pro porozumění textu i vlastních poznatků a zkušeností.
- Při psaní v oborech využívá své zkušenosti a znalosti. Píše texty, ve kterých vyjadřuje své zážitky, pocity a myšlenky.

Práce s grafickým znázorněním a vizuálním zobrazením

- Najde potřebnou informaci v jednoduchém schématu nebo obrázku.
- S dopomocí pozná, ke které části textu patří připojené schéma či obrázek.
- Při psaní vytváří k svému textu obrázky nebo nákresy, seznamy, mapy atp., aby vyjasnil nebo doplnil informace.

Odlišení faktů, domněnek a názorů

- Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné), a co může být něčí názor nebo domněnka.
- Při psaní používá výrazy, kterými odliší své názory nebo domněnky od faktů (např. myslím si, podle mě, zajímalo by mě atp.).

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popisuje, co znamenají vybraná slova v čteném textu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledá podle potřeby v textu nebo v obrázku či videu přímo vyjádřenou informaci.
- Píše krátké texty o tom, o čem přemýšlí.
- Uvede, které informace nebo místa v textu považuje za důležité.
- Vybírá a vyznačuje informace důležité pro účel jeho textu.
- Ke konkrétním místům v textu doplňuje vlastní zkušenosti, poznatky nebo názory.
- Při psaní v oborech využívá své zkušenosti a znalosti.
- Píše texty, ve kterých vyjadřuje své zážitky, pocity a myšlenky.
- Najde potřebnou informaci v jednoduchém schématu nebo obrázku.
- Při psaní vytváří k svému textu obrázky nebo nákresy, seznamy, mapy atp., aby vyjasnil nebo doplnil informace.
- Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné), a co může být něčí názor nebo domněnka.
- Při psaní používá výrazy, kterými odliší, co považuje za fakty a co za své názory nebo domněnky: např. myslím si, podle mě, zajímalo by mě atp.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: vyhledávání a propojování přímo i nepřímo vyjádřených informací podle účelu čtení

• Vyhledává přímo i nepřímo vyjádřené informace v textu nebo v jiném informačním zdroji (včetně online zdrojů) podle účelu čtení.

• Porovnává a propojuje informace ze dvou textů nebo z textu a obrázku atp.

• Posuzuje, jak přínosné pro jeho účel čtení je použít více zdrojů (textů, obrázků atd.).

Komponenta: psaní jako nástroj pro porozumění věcné problematice i sobě samému

• Píše si svá vysvětlení k oborové problematice.

• Používá přesnější nebo výstižnější pojmenování.

• Využívá psaní pro porozumění sobě samému.

Komponenta: rozpoznání důležitých informací a myšlenek textu při čtení i psaní textů

• Formuluje bez zásadního zkreslení některé důležité myšlenky jednoduchého textu a podpoří je důkazy v textu.

• Při psaní zvýrazňuje důležitost informace nejen u jednotlivého slova, údaje nebo motivu, ale i tím, kam informaci umístí (např. mění slovosled, odděluje odstavce, přidává vysvětlivky, název).

• Přehledně podává děj, pojmenuje osoby nebo postavy podle charakteru nebo role, pojmenuje prostředí a uvede některé detaily.

Komponenta: propojování četby s vlastními znalostmi a zkušenostmi a interpretace

• Vyjádří, jak informace, myšlenky, názory i postoje z četby oborových i prožitkových textů souvisejí s jeho vlastními znalostmi, zkušenostmi a názory.

• Vyvozuje informace či závěry a dokládá je textem.

Komponenta: psaní pro vyhodnocování vlastních poznatků a zkušeností v oborech i pro sebeuvědomění

• Píše o tom, co se naučil a co pro něj znamenají nové poznatky vzhledem k vlastním znalostem a zkušenostem (např. které nové informace nebo prožitky získal, jakou má radost z nového porozumění nebo jaký nový postup si osvojil).

• Při psaní uvažuje sám o sobě, ujasňuje si například to, jaký by chtěl být, čím se stát, co umět.

Komponenta: práce s grafickým znázorněním a vizuálním zobrazením

• Najde potřebnou informaci v běžně používaném schématu (např. v nákresu, tabulce, grafu).

• Poznává, ke které části textu patří připojené schéma.

• Rozpoznává, které údaje ze schématu jsou pro něj hlavní a které vedlejší.

• Rozpoznává a využívá u schématu legendu, vysvětlivky nebo poznámky.

• Při psaní se rozhoduje o tom, které informace je dobré podat slovně a které doprovodit pomocí nákresu, tabulky, obrázku aj.).

• Vytváří přehledná, srozumitelná schematická vyjádření toho, co má na mysli nebo o čem se dozvídá.

Komponenta: odlišení faktů, domněnek a názorů

• Posuzuje v běžných případech, co v textu je spíše názor nebo domněnka, případně omyl či lež, a co je možné považovat za fakta.

• Zdůvodňuje, proč něco pokládat za faktický údaj (opírá se o zdroje, důkladné vysvětlení, obecnou znalost).

• Shodu mezi předloženým názorem a jeho vlastním názorem nepovažuje za prokázání faktu.

• Při psaní zvažuje u svých tvrzení, zda jde o domněnku či názor (např. slovy „nejsem si jistý, zda; možná, že; domnívám se; řekl bych; mám to z wikipedie“), nebo zda to předkládá jako fakt, který může také ověřit (např. „tohle bylo dokázáno; tohle bylo v encyklopedii“).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhne, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Čte a píše jednoduché texty, nalezne v nich informace.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledává přímo i nepřímo vyjádřené informace v textu nebo v jiném informačním zdroji (včetně on-line zdrojů) podle účelu čtení.

- Píše si svá vysvětlení k oborové problematice, používá přesnějších nebo výstižnějších pojmenování.
- Využívá psaní pro porozumění sobě samému.
- Formuluje bez zásadního zkreslení některé důležité informace nebo myšlenky jednoduchého textu a podpoří je důkazy v textu.
- Uspořádává své psané vyjadřování tak, aby důležité informace byly snadno k nalezení.
- Vyvozuje informace či závěry a dokládá je textem.
- Píše o tom, čemu se naučil a co pro něj znamenají nové poznatky vzhledem k vlastním znalostem a zkušenostem.
- Podle své potřeby uvažuje ve svých textech sám o sobě.
- Rozpozná a využívá u schématu legendu, vysvětlivky nebo poznámky.
- Rozhoduje se, co vyjádřit slovně a co graficky; vytváří přehledná, srozumitelná schematická vyjádření toho, co má na mysli nebo o čem se dozvídá.
- Zdůvodňuje, proč něco pokládat za faktický údaj: opírá se o zdroje, o důkladné vysvětlení, o obecnou znalost.
- Při psaní dává najevo, která svá tvrzení považuje za faktická, a co je jeho názor či domněnka.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **vyhledávání a propojování přímo i nepřímo vyjádřených informací podle účelu čtení**

- Samostatně (průběžně a podle potřeby) vyhledává, uspořádává, porovnává a propojuje informace ve všech typech textů včetně elektronických.
- Čtením beletrie i oborových textů nejen rozšiřuje, ale i prohlubuje své porozumění a prožívání v tom, jak funguje svět, lidé, on sám.

Komponenta: **psaní jako nástroj pro porozumění věcné problematice i sobě samému**

- Podle své potřeby využívá psaní pro ujasnění svých myšlenek a pocitů, pro své sebeuvědomění a sebevyjádření, ale také pro své učení složitější problematiky a pojmů.

Komponenta: **rozpoznání důležitých informací a myšlenek textu při čtení i psaní textů**

- Najde důležité informace či momenty v náročném textu, posuzuje jejich význam jak pro sebe, tak pro jiné adresáty.
- Najde a výstižně zformuluje důležité myšlenky v náročném textu.
- Při psaní výstižně a zřetelně vystihuje a formuluje důležité informace, zejména myšlenky své nebo cizí a zařazuje je v textu tak, aby čtenářům pomáhaly k pochopení jeho smyslu.

Komponenta: **propojování četby s vlastními znalostmi a zkušenostmi a interpretace**

- Vyhodnocuje shody i rozdíly mezi tím, o čem čte, a mezi svými znalostmi, zkušenostmi a názory.
- Při interpretaci vychází z textu, využívá současně i své poznatky nebo zkušenosti.

Komponenta: **psaní pro vyhodnocování vlastních poznatků a zkušeností v oborech i pro sebeuvědomění**

- Při psaní si ujasňuje, zda jeho poznatky a myšlenky souvisejí s informacemi nebo zkušenostmi zvenčí, nebo zda jsou jeho vlastní.
- Vyjasňuje si, jak vidí sebe sama, kdo je, jaký je, k čemu patří nebo se hlásí, čím je cenný ve vlastních očích nebo u druhých.

Komponenta: práce s grafickým znázorněním a vizuálním zobrazením

- Najde ve složitějším schématu (např. v koláčovém grafu, víceúrovňové tabulce, v mapě výskytů některého jevu) potřebné informace.
- Vysvětlí, jak informace ze schématu patří k textu, jenž je schématem doprovázený.
- Kriticky přistupuje k informacím získaným ze schémat (všímá si, jak mohou schémata ovlivňovat adresáty, cíleně působit na jejich emoce, jak je autoři využívají k ovlivňování názorů, mínění).
- Pro lepší porozumění doplňuje svůj text zavedenými typy schematických vyjádření.

Komponenta: odlišení faktů, domněnek a názorů

- Ve složitějších nebo problematických textech rozpoznává fakta, domněnky, názory či dojmy a odůvodňuje, proč je za takové považuje.
- Odhaduje a posuzuje, proč jsou v textu podávána nepodložená tvrzení nebo proč jsou pouhé domněnky či názory předkládány jako fakta.
- Při psaní dodává k faktickým tvrzením zdroje a argumenty.
- Staví a formuluje hypotézy a navrhuje jejich ověřování.
- Názory své nebo cizí podává zřetelně jen jako názor.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přihadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

CAS-DEJ-001-ZV9-010

Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Reprodukuje procvičený text na základě porozumění textu a vlastní zkušenosti.

Úroveň Splněno

Popis

- Ve všech typech textů uspořádaně zpracuje informace.
- U četby beletrie uvádí své závěry o sobě, o společnosti nebo světě.
- Podle své potřeby si v psaní ujasňuje pocity a myšlenky; píše o tom, jak sám sobě rozumí.
- Psaním si pomáhá pro své učení porozumět složitější problematice a pojmům.
- Formuluje, jaký význam pro něj nebo pro druhé mají důležité prvky a myšlenky v náročném textu.
- Výstižně a zřetelně a formuluje důležité informace tak, aby čtenářům pomáhal k pochopení jejich smyslu.

- Najde rozdíly a shody mezi tím, co čte, a svými poznatky či zkušenostmi a vysvětluje, jakou mají souvislost s ním osobně.
- Vysvětluje svá vlastní i oborová témata na základě toho, co už zná nebo co zažil.
- Píše o tom, co nové poznatky a zkušenosti znamenají pro to, kdo je a jaký chce být.
- Najde v složitějším schématu potřebné informace, vysvětlí, jak informace ze schématu patří k textu, jenž je schématem doprovázen.
- Pro lepší porozumění doplňuje svůj text zavedenými typy schematických vyjádření.
- Odhaduje a posuzuje, proč jsou v textu podávána nepodložená tvrzení nebo proč jsou pouhé domněnky či názory předkládány jako fakty.
- Při psaní k faktickým tvrzením dodává zdroje a argumenty, staví a formuluje hypotézy a navrhuje jejich ověřování
- Názory své nebo cizí podává zřetelně jen jako názor.

KCP

Kritické čtení a psaní

Charakteristika složky základní gramotnosti

Gradační očekávaný výsledek učení: Žák rozpoznává záměry cizího textu nebo sám volí a naplňuje záměry textu svého. Při čtení poznává, do jaké role se autor staví, a odhaluje jeho stanovisko. Při psaní vyjadřuje jak své stanovisko, tak roli, do které se vůči čtenářům staví. Posuzuje, jak a čím mohou obsah i forma textu působit na čtenáře. Rozpoznává, jaký vliv mají sociální, dobové nebo osobní okolnosti autora i čtenáře na účinek a na porozumění textu. Ověřuje a vyhodnocuje relevanci, aktuálnost a věrohodnost svých informací i zdrojů.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 3. ročník (ZV3)

ZGC-KCP-000-ZV3-001

Při čtení i psaní zvažuje možné adresáty.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Autor, text a adresát

- Odhaduje v přiměřeně náročném textu zřetelný autorský záměr a určuje, co konkrétně v textu působí na něj jako na čtenáře. Navrhuje, koho by mohl text zaujmout a proč.
- Při psaní se rozhoduje s dopomocí (např. v konzultaci se spolužákem, využitím nabídkového seznamu, inspirací z četby atp.), s jakým záměrem a pro koho bude psát.

Stanovisko autora

- S dopomocí zjišťuje, či a jaké stanovisko je v textu přítomno (k čemu nebo ke komu se autor nebo některá osoba či postava přiklání)
- Při psaní vyjadřuje, co si o někom nebo o něčem myslí (např. nelíbilo se mi, že..., překvapilo mě..., byla jsem ráda, že..., bál jsem se, že... atp.).

Účinek formy a uspořádání textu

- Rozliší beletrii (pohádku, básničku, povídku) od textu věcně informativního.
- Posuzuje, jak na něj působí některé stavební prvky (např. nadpis, který autor vymyslel, to, že autor píše ve verších, jakým obrázkem je text doplněný a k čemu obrázek slouží atp.)
- Rozhoduje se, jak při svém psaní použije některé stavební prvky (např. nadpis, obrázek, rýmy atp.), aby to zapůsobilo na čtenáře.

Kontext

- Při čtení zjišťuje shody a rozdíly mezi tím, co čte, a tím, jak se sám dívá na věc (podle svých poznatků nebo zkušeností).
- Díky psaní si ujasňuje, proč se něco stalo nebo proč někdo tak jednal (např. v jakých podmínkách se to dělo, jaký byl záměr jednání, z jakých pocitů někdo vycházel atp.)

Zdroje

- Při čtení knih a textů si všímá, kdo je napsal a nakreslil (hledá na začátku nebo na konci textu či na obalu knihy či titulní straně).
- S dopomocí zjišťuje i další, dostupné informace o zdroji (např. kdy byl text napsán).
- Při psaní si ujasňuje a dává najevo, co má "z vlastní hlavy", a kdy se inspiroval odjinud.
- Při psaní textů, v nichž chce ostatní odborně poučit, s dopomocí jednoduše uvede, odkud informace čerpal.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Určí možného adresáta textu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Odhaduje autorský záměr textu, navrhuje, koho by text mohl zaujmout a proč.
- Při psaní se rozhoduje, s jakým záměrem a pro koho bude psát.
- Odhaduje, jaké stanovisko podle textu zaujímá autor nebo některá osoba či postava.
- Při psaní vyjadřuje podle potřeby, co si o někom nebo o něčem myslí.
- Posuzuje, jak autor používá některé stavební prvky, aby to působilo na něj (na konkrétního žáka) jako čtenáře.
- Rozhoduje se, jak ve vlastních textech použít některé stavební prvky, aby zapůsobil na čtenáře.
- Při čtení zjišťuje shody a rozdíly mezi tím, co čte, a tím, jak se sám dívá na věc - podle svých poznatků nebo zkušeností.
- Díky psaní si ujasňuje, proč se něco stalo nebo proč někdo tak jednal.
- Při čtení knih a textů si všímá, kdo je napsal a nakreslil.
- Při psaní odlišuje, co se dozvěděl jinde, od toho, co si sám vymyslí.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **autor, text a adresát**

- Vyvodí v textu přiměřeném věku autorský záměr s oporou o prostředky, které autor užívá.
- Podle obsahu i formy textu odhaduje, pro jaké čtenáře je text zamýšlen.
- Při psaní vybírá ke svému zvolenému tématu, záměru a adresátovi vhodné prostředky tak, aby text zapůsobil na adresáta (např. rozhoduje se o přijatelné délce textu; vybírá oborové termíny nebo píše vlastními slovy; používá slovní vyjádření nebo obrázek či graf; zvýrazňuje důležité pasáže).

Komponenta: **stanovisko autora**

- Rozpoznává, jaké stanovisko autor textu zaujímá, a dokládá to důkazy z textu.
- Přemýšlí, v čem může s autorovým stanoviskem souhlasit a v čem ne a proč.
- S dopomocí se zamýšlí nad tím, proč je něčí stanovisko v textu potlačené.
- Díky psaní si ujasňuje a vyjadřuje svůj názor nebo stanovisko.
- Své stanovisko dokládá argumenty.
- S dopomocí / v konzultaci, podle dosavadní zkušenosti pisatelské nebo čtenářské atp., uvažuje o tom, zda podá sdělení nezaujatě, nebo podle osobního názoru.

Komponenta: **účinek formy a uspořádání textu**

- Posuzuje, jak autor působí na čtenáře výběrem typu textu (např. báseň, oficiální dopis, naučný text, běžná internetová komunikace) a použitím některých stavebních prvků (např. členění do odstavců nebo kapitol, zvýraznění některých pasáží, verš, rým, sloka, použití odborných nebo básnických výrazů, obrázků nebo schéma).
- Při psaní se rozhoduje, jaký typ textu zvolí (např. báseň, naučný text, příběh, deníkový zápisek) a jak použije některé stavební prvky (např. nadpis, obrázek, verše), aby zapůsobil na čtenáře.

Komponenta: **kontext**

- Uvažuje o okolnostech, které mohou mít vliv na význam textu (např. doba, místo nebo zvyklosti).
- Uvažuje o tom, co by se stalo, kdyby se okolnosti změnily.
- Při psaní usiluje o věrohodnost svého textu (např. uvádí příčiny a okolnosti, popisuje, jak události souvisejí s tím, kdy a kde se odehrály, jaká byla motivace postav).

Komponenta: **zdroje**

- Při čtení knih a textů využívá pro své porozumění nebo prožitky také informace o zdroji (např. kdo a kdy ho napsal, zda je to text ze zábavního pramene, nebo z encyklopedie).
- Podle potřeby vyhledává zdroje pro to, čemu se učí.
- Posuzuje, zda je vybraný zdroj aktuální vzhledem k tématu, o kterém píše.
- Zvažuje důvěryhodnost zdroje podle autora nebo podle toho, kde je text umístěný (např. zda autorem je vědec, který je expertem na danou problematiku, nebo zda zdrojem je seriózní web či stránka influencera).
- Při psaní textů, v nichž chce ostatní odborně poučit, uvádí jednoduchým způsobem zdroje (autor, název, rok nebo přesné URL).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napíše krátkou zprávu.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše prožitek z čtení textu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Podle obsahu nebo formy zjišťuje autorský záměr nebo kterým čtenářům je text určený.
- Ke svému tématu, záměru a adresátovi vybírá vhodné prostředky tak, aby text zapůsobil na adresáta.
- Přemýšlí, v čem může s autorovým stanoviskem souhlasit a v čem ne a proč.
- Díky psaní si vyjasňuje svůj názor na to, o čem píše, nebo stanovisko k tomu.
- Posuzuje, jak autor působí na čtenáře výběrem typu textu a některých výrazných stavebních prvků.
- Rozhoduje se, jaký typ textu zvolí a kterými stavebními prvky zapůsobí na čtenáře.
- Uvažuje o okolnostech, které mohou mít vliv na význam textu: např. doba, místo nebo zvyklosti, uvažuje o tom, co by se stalo, kdyby se okolnosti změnily.
- Usiluje o věrohodnost svého textu: např. uvádí příčiny a okolnosti, popisuje, jak souvisejí události s tím, kdy a kde se odehrávaly, jaká byla motivace postav.
- Posuzuje, zda zdroj, ze kterého čerpá, je vhodný vzhledem k účelu jeho čtení a zda je důvěryhodný.
- Při psaní textů, v nichž chce ostatní odborně poučit, uvádí zdroje jednoduchým způsobem: autor, název, rok nebo URL.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:**

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: autor, text a adresát**

- Vysvětluje, jakou si autor volí roli, do jaké pozice a do jakého vzájemného vztahu umísťuje sebe i čtenáře a jaké prostředky používá k tomu, aby dosáhl svého záměru.
- Vysvětluje, proč by různí adresáti i skupiny adresátů mohli na text reagovat různě.
- Při psaní vytváří vztah mezi sebou a adresáty (např. píše pro laiky jako zasvěcený znalec, píše jako kamarád kamarádům).
- Využívá svou zkušenost (pisatelskou, čtenářskou nebo životní) k tomu, aby odhadl, jak by na jeho text mohli reagovat různí adresáti.

Komponenta: stanovisko autora

- Vyjasní a pojmenuje i skrytější autorovo stanovisko.
- Rozpozná v autorově stanovisku možné stereotypy.
- Zdůvodňuje, zda a proč autorovo stanovisko přijímá, nebo odmítá, navrhuje a formuluje jiný, vyváženější pohled na věc.
- Při psaní volí autorské stanovisko podle svého záměru.
- Zodpovědně posuzuje, jakou „moc“ mu jeho názor či stanovisko dává nad čtenáři i tématem, k čemu ji použije, a vysvětluje, jakou odezvu může vyvolat jeho stanovisko u adresáta.
- Rozhoduje se, kdy je vhodné psát nezaujatě.
- Snaží se překonat vlastní stereotypy.

Komponenta: účinek formy a uspořádání textu

- Posuzuje, jak uspořádání textu (např. druh, žánr, kompozice, použitý slovník, grafické prvky) i jeho jednotlivé části (např. odstavce, sloka, název, ilustrace) přispívají k pochopení jeho významu a jak ovlivňují čtenářovy emoce nebo názory.

- U schématu nebo jiného vizuálního prostředku vyhodnocuje, jak může ovlivňovat u adresátů porozumění, jak může cíleně působit na jejich emoce nebo názory, jak zdůrazňuje nebo potlačuje některé informace atp.
- Při psaní volí formu, uspořádává text a vybírá prostředky tak, aby dosáhl svého záměru vzhledem k adresátovi a kontextu.
- Vybírá, umísťuje, případně pojmenuje obrázky a vizuální prvky tak, aby přispívaly k porozumění významu textu a působily na čtenáře podle jeho záměru.

Komponenta: **kontext**

- Uvažuje o tom, jak dobové, geografické, kulturní nebo jiné souvislosti a okolnosti ovlivňují autora při psaní textu a jak ovlivňují i čtenáře, když interpretuje význam.
- Pátrá, zda jsou v textu určité společenské skupiny podá(vá)ny se (skrytými) stereotypy, které slouží zájmům jiných skupin.
- Při psaní odhaluje nebo vyvrací navyké stereotypy (např. ve vztahu mezi muži a ženami, v sociálním postavení, v chodu společnosti nebo v chápání klimatu).
- Pečuje o to, aby byl jeho způsob podání věrohodný a přesvědčivý v daném kontextu (pro zvolené publikum i pro další vnější okolnosti).

Komponenta: **zdroje**

- Při čtení knih a textů vyhledává a využívá podle svého účelu čtení informace o zdroji, aby porozuměl i kontextu.
- Ověřuje a vyhodnocuje relevanci, aktuálnost a důvěryhodnost zdrojů, je ostražitý, když nejsou uvedené informace o zdroji nebo když chybí podstatný údaj (např. namísto autora článku je uvedená „redakce“).
- Při psaní textů, v nichž chce ostatní odborně poučit, vyhledává a ověřuje zdroje informací podle záměru svého psaní, zvažuje jejich relevanci, aktuálnost a důvěryhodnost.
- Cituje zdroje podle normy (např. s využitím generátoru citací).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechového činností kvalitu a přínos hudebního díla.**Průřezová témata**

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Identifikuje své prožitky ze čtení i psaní, pojmenuje hlavní myšlenku textu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětluje, proč by různí adresáti i skupiny adresátů mohli reagovat na text různě, odlišně.
- Promýšlí a vytváří vztah mezi sebou jako autorem a čtenářem, kterého má na mysli, když píše svůj text, a odhaduje, jak by na jeho text mohli reagovat různí adresáti.
- Vyjasní a pojmenuje i nepřímě vyjádřené autorovo stanovisko a zdůvodňuje, proč s ním souhlasí nebo nesouhlasí, případně navrhuje jiný, vyváženější pohled na věc.
- Při psaní volí autorské stanovisko podle svého záměru, vysvětluje, jakou odezvu může vyvolat jeho stanovisko u adresáta.
- Rozhoduje se, kdy je vhodné psát nezaujatě.
- Posuzuje, kterými prostředky autor napomáhá porozumění významu a čím ovlivňuje čtenářovy emoce nebo názory.
- Vybírá mezi možnými formami textu, uspořádává text a vybírá prostředky tak, aby dosáhl svého záměru vzhledem k adresátovi a kontextu.
- Vybírá, umísťuje a případně pojmenuje schémata, obrázky a jiné vizuální prvky tak, aby přispívaly k porozumění významu textu a působily na čtenáře podle jeho záměru.
- Posuzuje, kterými vnějšími okolnostmi a jak může autor být ovlivněn při psaní nebo čtenář při čtení.
- Při psaní rozpoznává své i cizí stereotypy a hledá objektivnější přístupy, podává informované argumenty namísto dojmů a domněnek svých i obecně šířených.
- Při čtení knih a textů vyhledává a využívá informace o zdroji, aby porozuměl kontextu, identifikuje, kde informace nejsou uvedeny, nebo kde chybí podstatný údaj a posuzuje, jak může práce se zdroji ovlivnit porozumění textu.
- Vyhledává si a ověřuje zdroje informací podle záměru svého psaní, zvažuje jejich relevanci, aktuálnost a důvěryhodnost.
- Cituje zdroje podle normy (např. s využitím generátoru citací).

PVL

Porozumění vlastnímu čtení, čtenářství, psaní a psatelství*Charakteristika složky základní gramotnosti*

Gradační očekávaný výsledek učení: Žák vědomě sleduje, reflektuje a vyhodnocuje, jak účinně postupoval při čtení a psaní. Plánuje podle toho své další zlepšování. Stanovuje si čtenářské a pisatelské cíle i cesty k nim. Rozhoduje se podle svých potřeb, kdy a jak bude sdílet s druhými své zkušenosti, zážitky a poznatky z reflexe.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 3. ročník (ZV3)**

ZGC-PVL-000-ZV3-001

Pro své zlepšování reflektuje své čtení a psaní.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:**

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tomu tak dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Reflexe, metakognice a sebeřízení**

- S dopomocí reflektuje své čtení a čtenářství i své psaní a psatelství.
- Na základě reflexe se rozhoduje, jak a v čem zlepšovat své čtení a psaní (např. co bude dál číst, jak bude konkrétně vylepšovat svůj text, atp.)
- Sdílí své zkušenosti, zážitky a poznatky v komunitě čtenářů i pisatelů.

Čtenářské a pisatelské strategie

- S dopomocí používá základní čtenářské strategie pro porozumění textu a k získání prožitku z četby: např. monitoruje své čtení, při čtení si klade otázky, předvídá, vyjasňuje si neznámá slova, vysvětluje význam některého místa, vizualizuje, propojuje s vlastní zkušeností aj.
- Při psaní využívá s dopomocí základní postupy pro psaní textu: např. promýšlí, o čem a komu bude psát, shromažďuje informace nebo nápady pro své psaní, apod.
- Během psaní podle potřeby sdílí nebo konzultuje se spolužáky.

Další metodická podpora**Úroveň Splněno***Popis*

- Uvádí příklady toho, co už ve čtení a psaní dokáže.
- Navrhne, v čem by se chtěl zlepšovat.
- Při čtení využívá základní strategie k porozumění a k získání prožitku z četby.
- Při psaní využívá základní postupy pro psaní textu.
- Během psaní podle potřeby sdílí nebo konzultuje se spolužáky.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:**

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: reflexe, metakognice a sebeřízení**

- S oporou o evidenci (např. portfolio, záznamy o sledování vlastního čtení a psaní) reflektuje své čtenářství a pisatelství.
- Rozpoznává své silné stránky ve čtení a psaní i příležitosti ke zlepšování.
- Stanovuje si čtenářské a pisatelské cíle.
- Své zkušenosti, zážitky a poznatky ze sdílení využívá pro svůj rozvoj i jako pomoc ostatním.

Komponenta: čtenářské a pisatelské strategie

- Při čtení pozná, čemu a kde v textu nerozumí.
- S dopomocí se rozhoduje, jakým způsobem bude číst různé typy textů včetně digitálních (zběžně s cílem vyhledat určitou informaci, důkladně a opakovaně pro hlubší porozumění, s podtrháváním pro další zpracování atp.).
- Při psaní obohacuje své postupy podle záměru i formy psaní (např. shromažďuje argumenty, promýšlí vztahy mezi postavami, prostředím a dějem).
- V konzultacích se spolužáky během psaní i při sdílení hotového textu postupuje ohleduplně, naslouchá, vyjadřuje uznání, klade nápomocné otázky.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná s pomocí návodných otázek své silné stránky pro zvládnutí čtenářských a pisatelských dovedností.

Úroveň Splněno*Popis*

- Nad svými záznamy a doklady o čtení a psaní rozpoznává své silné stránky i příležitosti ke zlepšování.
- Stanovuje si čtenářské a pisatelské cíle.
- Rozhoduje se, jakým způsobem bude číst různé typy textů včetně digitálních.
- Při psaní obohacuje své postupy podle záměru i formy psaní.
- Konzultuje a sdílí s druhými ohleduplně a nápomocně.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE:

Vzdělávací strategie učitele vyplývají z charakteristik složek, z komponentů a z popisu projevů žáka.

Učitel každého vyučovacího předmětu bude postupovat tak, aby bylo každému žákovi podle jeho vzdělávacích potřeb umožněno, aby uvedené činnosti ve výuce realizoval(a) soustavně a systematicky.

Aby se tak ve škole dělo, vyžaduje vzájemnou koordinaci mezi učiteli dané školy.

Současně je nezbytné, aby učitelé konkrétní školy ve vzájemné koordinaci uvedené činnosti žáků spolu s nimi vyhodnocovali a podle tohoto vyhodnocení promýšleli jejich další učení a rozvoj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **reflexe, metakognice a sebeřízení**

- S oporou o evidenci (např. portfolio se záznamy o sledování vlastního čtenářství a pisatelství, koncepty i hotové verze napsaných textů) reflektuje své pokroky i způsoby, které mu pomáhají ve zlepšování.
- Stanovuje si další cíle ve čtení a čtenářství, psaní a pisatelství, promýšlí, jak k nim bude postupovat a jak bude vyhodnocovat jejich dosažení.
- Rozpoznává situace, kdy a jak využít či poskytnout konzultaci.

Komponenta: **čtenářské a pisatelské strategie**

- Volí vhodné způsoby čtení textů tištěných i digitálních v souladu s účelem čtení, vyhodnocuje jejich účinnost, podle potřeby je mění (např. po pouhém prolistování dohledá pasáže, které mu mohou přinést potřebné bližší informace).
- Ověřuje si, zda v textu nejsou rozpory, od podrobného čtení přejde k prohlídce názvů dalších kapitol atp.
- Monitoruje průběžně své porozumění čtenému textu, reflektuje, které konkrétní čtenářské strategie a postupy mu činí problémy, volí strategie překonávající neporozumění.
- Při psaní využívá a rozšiřuje svůj repertoár pisatelských postupů a strategií a rozhoduje se, co z něj uplatní při psaní různorodých typů textů.
- V konzultacích a sdíleních se spolužáky během psaní i nad hotovým textem rozeznává, kdy je vhodné oceňovat kvalitu a kdy nabídnout možnosti vylepšení.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přijímá zpětnou vazbu o svých čtenářských i pisatelských dovednostech, snaží se podle ní měnit své projevy.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje ve svých výkonech, které způsoby práce ve čtení i psaní se mu osvědčují.
- Podle potřeby sdílí své postřehy, navrhuje, v čem se chce zlepšit, formuluje své čtenářské a pisatelské cíle i pro léta po skončení školy.
- Způsob čtení textů tištěných i digitálních přizpůsobuje svému účelu čtení; text čte i jiným způsobem, když při čtení nebo po něm narazí na potíže s porozuměním.
- Vyhodnocuje si, které nové postupy a formy psaní kdy uplatnit.
- V konzultacích a sdíleních se spolužáky během psaní i nad hotovým textem rozeznává, kdy je vhodné oceňovat kvalitu a kdy nabídnout možnosti vylepšení.

ZGM

Logicko-matematická*Charakteristika základní gramotnosti*

Základní gramotnost logicko-matematická jako předpoklad k rozvoji klíčových kompetencí napříč vzdělávacími obory umožňuje žákům aplikovat logické myšlení v nejrůznějších situacích reálného života. Vede žáky k rozpoznání matematických situací v různých mezioborových kontextech a životních situacích, k volbě a využívání jazyka matematiky při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Ukazuje žákům smysluplnost učení a umožňuje jim zažít radost z úspěšně vyřešené situace.

MRF

Matematická reflexe*Charakteristika složky základní gramotnosti*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na popis a formulaci matematických situací, na dokazování správnosti matematických řešení, na interpretaci a hodnotu užitečnosti použitého matematického modelu v daném kontextu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 3. ročník (ZV3)**

ZGM-MRF-000-ZV3-001

Popisuje kroky řešení matematických situací s oporou o matematické modely.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: popis a formulace**

- Popíše kroky svého postupu řešení matematické situace s využitím matematického modelu.
- Formuluje rozdíly mezi objekty nebo vzory dané matematické situace vlastními slovy.

Komponenta: dokazování správnosti matematických řešení

- Ověří platnost svého postupu s využitím osvojených znalostí a dovedností.
- Usiluje o vyjádření závěru svého postupu.

Komponenta: interpretace

- Identifikuje zjevné vzory nebo souvislosti v informacích vyplývajících z matematické situace.
- Prezentuje svým způsobem svůj postup.

Komponenta: užitečnost

- Vyhodnotí pomocí odpovědí na reflektivní otázky přínos řešení pomocí použitého matematického modelu.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Při výpočtech popisuje, proč používá zvolenou matematickou operaci a co znamenají vybraná čísla.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše kroky svého postupu řešení matematické situace s využitím matematického modelu.
- Formuluje rozdíly mezi objekty nebo vzory dané matematické situace vlastními slovy.
- Ověří platnost svého postupu s využitím osvojených znalostí a dovedností.
- Usiluje o vyjádření závěru svého postupu.

- Identifikuje zjevné vzory nebo souvislosti v informacích vyplývajících z matematické situace.
- Prezentuje svým způsobem svůj postup.
- Vyhodnotí pomocí odpovědí na reflektivní otázky přínos řešení pomocí použitého matematického modelu.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **popis a formulace**

- Popíše jednotlivé kroky řešení matematické situace s využitím vhodného matematického modelu na základě své evidence postupu řešení.
- Formuluje rozdíly mezi objekty podle různých kritérií.
- Vypracuje vyhodnocení.

Komponenta: **dokazování správnosti matematických řešení**

- Ověří platnost svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s doporučenými informačními zdroji.
- Vyvozuje a formuluje logické závěry na základě poznatků.

Komponenta: **interpretace**

- Vysvětlí základní vztahy mezi matematickými informacemi a poznatky.

Komponenta: **užitečnost**

- Vyhodnotí přínos využití matematického modelu pomocí reflektivní techniky.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Kontroluje výsledky svých výpočtů a popisuje postup řešení úloh z prostředí, které zná.

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše jednotlivé kroky řešení matematické situace s využitím vhodného matematického modelu na základě své evidence postupu řešení.
- Formuluje rozdíly mezi objekty podle různých kritérií.
- Ověří platnost svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s doporučenými informačními zdroji.
- Vyvozuje a formuluje logické závěry na základě poznatků.
- Vysvětlí základní vztahy mezi matematickými informacemi a poznatky.
- Vyhodnotí přínos využití matematického modelu pomocí reflektivní techniky.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: popis a formulace**

- Zhodnotí zdroj informací pro rozhodnutí o pravdivosti.
- Rozpozná nesrovnalosti a zpochybní nepodložená tvrzení.

Komponenta: dokazování správnosti matematických řešení

- Ověří platnost svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s dostupnými informačními zdroji.
- Dokládá své argumenty na konkrétních důkazech a předpokladech.
- Odhaduje výsledek/řešení.
- Vyvozuje logické závěry na základě pozorování jednotlivých případů (indukce).

Komponenta: interpretace

- Posoudí a interpretuje slovně i písemně získané výsledky ve vztahu k výchozí problémové situaci.
- Analyzuje matematické informace a odhaluje skryté vzory nebo složitější souvislosti.

Komponenta: užitečnost

- Kriticky hodnotí matematické modely a ověřuje jejich platnost v reálném kontextu.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Hodnotí získané výsledky vzhledem k běžné životní situaci a porovnává je s vlastním odhadem.

Úroveň Splněno*Popis*

- Zhodnotí zdroj informací pro rozhodnutí o pravdivosti.
- Rozpozná nesrovnalosti a zpochybní nepodložená tvrzení.
- Ověří platnost svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s dostupnými informačními zdroji na konkrétních důkazech a předpokladech
- Vyvozuje logické závěry na základě pozorování jednotlivých případů (indukce).
- Posoudí a interpretuje slovně i písemně získané výsledky ve vztahu k výchozí problémové situaci.
- Analyzuje matematické informace a odhaluje skryté vzory nebo složitější souvislosti.
- Kriticky hodnotí matematické modely a ověřuje jejich platnost v reálném kontextu.
- Reflektuje zažívanou radost při řešení matematické situace.

POM**Použití matematiky***Charakteristika složky základní gramotnosti*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na posuzování proveditelnosti a přesnosti matematických postupů, na kontrolu správnosti k účelu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 3. ročník (ZV3)**

ZGM-POM-000-ZV3-001

Rozpoznává využití matematického aparátu v běžných situacích.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **posuzování proveditelnosti/přesnosti**

- Odhaluje matematický problém v jednoduchém sdělení.
- Zaznamenává postup řešení úlohy s využitím běžného jazyka, popřípadě symbolického jazyka.

Komponenta: **kontrola správnosti k účelu**

- Ověřuje platnost svých zjištění s osvojenými znalostmi a dovednostmi.
- Zažívá radost z matematické situace.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpoznává využití matematiky v běžných situacích.

Úroveň Splněno*Popis*

- Odhaluje matematický problém v jednoduchém sdělení.
- Zaznamenává postup řešení úlohy s využitím běžného jazyka, popřípadě symbolického jazyka.
- Ověřuje platnost svých zjištění s osvojenými znalostmi a dovednostmi.
- Zažívá radost z matematické situace.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.**Metodická podpora****Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **posuzování proveditelnosti/přesnosti**

- Odhaluje matematický problém v jednoduchém sdělení.
- Použije vhodný matematický aparát při řešení jednoduché reálné situace.
- Samostatně i ve skupině řeší úlohu přiměřené náročnosti.
- Zaznamenává postup řešení úlohy pomocí matematického jazyka.

Komponenta: **kontrola správnosti k účelu**

- Ověří platnost svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s dostupnými informačními zdroji.
- Vyhodnocuje přínos využití matematického aparátu v nově zažívané situaci.
- Zažívá radost z vyřešené úlohy.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Ověří platnost svých výpočtů s využitím dříve osvojených znalostí.

Úroveň Splněno

Popis

- Odhaluje matematický problém v jednoduché reálné situaci.
- Použije vhodný matematický aparát při řešení jednoduché reálné situace.
- Vyhodnocuje přínos využití matematického aparátu v nově zažívané situaci.
- Zažívá radost z vyřešené úlohy.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků do učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **posuzování proveditelnosti/přesnosti**

- Používá matematické modely reálných situací.
- Vytváří matematické modely reálných situací.
- Objevuje různé varianty řešení.

Komponenta: **kontrola správnosti k účelu**

- Posoudí efektivitu různých variant řešení.
- Dokládá důkazy a argumenty ke svému řešení.
- Zažívá radost z využití matematiky při řešení reálných situací.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Kontroluje správnost zápisu a výsledků výpočtů.

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá matematické modely reálných situací.
- Objevuje různé varianty řešení.
- Posoudí efektivitu různých variant řešení.
- Zažívá radost z využití matematiky při řešení reálných situací.

MUV**Matematické uvažování***Charakteristika složky základní gramotnosti*

Gradační očekávaný výsledek učení podporující rozvoj logického myšlení se zaměřuje na analýzu a syntézu různých matematických situací, na práci s podmínkou a popis zákonitostí a souvislostí.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 3. ročník (ZV3)**

ZGM-MUV-000-ZV3-001

Rozpozná opakující se vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: logický úsudek**

- Třídí objekty z běžného života na základě rozlišujících znaků.
- Uspořádává rozříděné objekty z běžného života do struktury.

Komponenta: analýza

- Rozdělí svůj postup řešení na jednodušší kroky.
- Vyjádří slovně jednotlivé kroky svého postupu řešení jednoduché situace z běžného života.

Komponenta: syntéza

- Objeví jednoduché logické vzory a pravidelnosti dané situace v kontextu výukového modelu i reálného života.
- Popíše objevené logické vzory a pravidelnosti zvoleným způsobem.

Komponenta: práce s podmínkou

- Rozlišuje jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory za daných podmínek.
- Porovnává jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory za daných podmínek.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje úlohy podle používaného postupu a matematické operace.

Úroveň Splněno*Popis*

- Třídí objekty z běžného života na základě rozlišujících znaků.
- Uspořádává rozříděné objekty z běžného života do struktury.
- Rozdělí svůj postup řešení na jednodušší kroky.
- Vyjádří slovně jednotlivé kroky svého postupu řešení jednoduché situace z běžného života.
- Objeví jednoduché logické vzory a pravidelnosti dané situace v kontextu výukového modelu i reálného života.
- Popíše objevené logické vzory a pravidelnosti zvoleným způsobem.
- Rozlišuje jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory za daných podmínek.
- Porovnává jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory za daných podmínek.

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **logický úsudek**

- Charakterizuje rozlišující znaky objektů.
- Určuje pořadí objektů a klasifikuje je na základě rozlišujících znaků.
- Usuzuje na vztahy a souvislosti mezi objekty a vyvozuje logické závěry.

Komponenta: **analýza**

- Popíše slovně a zapíše své kroky při řešení jednoduché i složitější úlohy.

Komponenta: **syntéza**

- Rozpozná a slovně popíše logické vzory a souvislosti dané situace.

Komponenta: **práce s podmínkou**

- Porovnává a rozlišuje jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory na základě zvolených podmínek.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Klasifikuje objekty a určuje jejich pořadí na základě rozlišujících znaků.
- Usuzuje na vztahy a souvislosti mezi objekty a vyvozuje logické závěry.
- Popíše slovně a zapíše své kroky při řešení jednoduché i složitější úlohy.
- Rozpozná a slovně popíše logické vzory a souvislosti dané situace.
- Porovnává a rozlišuje jednoduché rozdíly mezi objekty a vzory na základě zvolených podmínek.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: logický úsudek**

- Dává do souvislostí objekty a jevy.
- Popíše daný stav s určitou mírou abstrakce a s využitím vhodného matematického nástroje.
- Rozhodne o vhodnosti matematického nástroje na základě své strategie, kterou dokáže jednoznačně vyjádřit.

Komponenta: analýza

- Analyzuje a vyhodnocuje výhodnost rozdělení úlohy na jednotlivé části několika způsoby.
- Analyzuje úlohu na její jednotlivé logické části.

Komponenta: syntéza

- Dokáže z jednotlivých částí usuzovat na celek, rozhodne o jeho vhodnosti na základě své strategie, kterou dokáže jednoznačně vyjádřit.
- Analyzuje úlohu na její jednotlivé logické části a naopak dokáže z jednotlivých částí usuzovat na celek, volí si k tomu vhodný matematický nástroj.
- Logické souvislosti vyjádří slovně a volí vhodný způsob písemného/matematického vyjádření.
- Vyvozuje závěr z jednoznačných předpokladů (dedukce).
- Z jednotlivostí formuluje všeobecné závěry (indukce).

Komponenta: práce s podmínkou

- Volí si předpoklady a podmínky a sleduje dopady změny podmínek na daný jev, které posoudí a vhodně argumentuje.
- Interpretuje získané výsledky ve vztahu k výchozí situaci.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-002-ZV9-006

Analyzuje a interpretuje dostupná data o složení ovzduší v ČR i ve svém okolí.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

CAP-CHE-003-ZV9-013

S pomocí různých informačních zdrojů ilustruje rozmanitost chemie a reflektuje aktuální dění v tomto vědním oboru.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Vzdělávací oblasti

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Dává do logických souvislostí objekty a jevy na základě důkazů a argumentů.
- Rozhodne o vhodnosti matematického nástroje na základě své strategie, kterou dokáže vyjádřit slovně i matematickým zápisem.
- Analyzuje úlohu na její jednotlivé logické části.
- Vyhodnocuje užitečnost rozdělení úlohy na jednotlivé části několika způsoby.
- Dokáže z jednotlivých částí usuzovat na celek, z jednotlivostí formuluje všeobecné závěry (indukce).
- Vyvozuje závěr z jednoznačných předpokladů (dedukce).
- Volí si předpoklady a podmínky a sleduje dopady změny podmínek na daný jev, které posoudí a vhodně argumentuje.
- Interpretuje získané výsledky ve vztahu k výchozí situaci.

MOD

Modelování matematického problému

Charakteristika složky základní gramotnosti

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na zkušenosti s matematickými modely v různých kontextech, na jejich odhad, popis a zobecňování prostřednictvím kognitivních modelů, umožňující vytváření představy o matematických pojmech s jejich následnou aplikací.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 3. ročník (ZV3)

ZGM-MOD-000-ZV3-001

Odhaluje fungování matematických modelů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **zkušenost s modely**

• Řeší opakovaně problém (modelovou situaci) v jednom kontextu s využitím modelování, metody pokus–omyl a osvojeného matematického aparátu.

Komponenta: **odhad a zobecňování modelů**

• Řeší opakovaně problém (modelovou situaci) v různých kontextech reálného života modelováním, rozpozná souvislosti mezi modelovými situacemi.

• Usiluje o vyhodnocení souvislostí svým zvoleným způsobem, směřujícím k vytvoření obecného modelu pro danou situaci.

Komponenta: **záznam modelů**

- Eviduje své postupy svým zvoleným záznamem.
- Využívá názorné prostředky k popisu reálné situace (piktogramy, nákresy).

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Řeší opakovaně problém (modelovou situaci) v jednom kontextu s využitím modelování, metody pokus–omyl a osvojeného matematického aparátu.
- Řeší opakovaně problém (modelovou situaci) v různých kontextech reálného života modelováním, rozpozná souvislosti mezi modelovými situacemi.
- Usiluje o vyhodnocení souvislostí svým zvoleným způsobem, směřujícím k vytvoření obecného modelu pro danou situaci.
- Eviduje své postupy svým zvoleným záznamem.
- Využívá názorné prostředky k popisu reálné situace (piktogramy, nákresy).

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků pomocí učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **zkušenost s modely**

- Řeší problémy (modelové situace) v různých kontextech modelováním.
- Využívá metodu pokus–omyl.
- Kontroluje použité matematické modely na základě svých předchozích poznatků.
- Volí si k řešení úlohy vhodný matematický aparát.
- Utváří si modely na základě opakování modelových situací.
- Slovně vyjadřuje své poznatky, které eviduje záznamem pomocí matematického jazyka.
- Pracuje s chybou jakou součástí získávání zkušeností.

Komponenta: **odhad a zobecňování modelů**

- Řeší problémy (modelové situace) v různých kontextech.
- Identifikuje souvislosti mezi modelovými situacemi a dokáže v nich rozpoznat matematický problém.
- Řeší modelováním, vytvoří obecný model pro danou situaci.
- Eviduje souvislosti mezi modely a zaznamená postupy řešení.
- Slovně popíše souvislosti a vzájemné vztahy, argumentuje své závěry.
- Při popisu využívá běžný jazyk i písemný zápis s určitou mírou zobecnění pomocí symbolického jazyka.
- Pracuje s chybou jako součástí odhadů a zobecňujících postupů.

Komponenta: **záznam modelů**

- Uvědomuje si souvislosti s předchozím zobecněným modelem v nově zažívané situaci.
- Uvědomuje si, že jedna situace může být vyjádřena různými modely.
- Tvořivě aplikuje své poznatky zákonitostí.
- Eviduje své postupy záznamem pomocí matematického jazyka.
- Využívá názorné grafické modely k popisu reálné situace (např. číselnou osu a nákres).
- Vyhodnocuje přínos využití modelu v nově zažívané situaci.
- Argumentuje své závěry využití konkrétního modelu.
- Reflektuje využití konkrétního modelu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vybere vhodný slovní popis z prostředí, které zná, podle zadaného matematického příkladu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší problémy (modelové situace) v různých kontextech s využitím modelování, metody pokus–omyl a osvojeného matematického aparátu.
- Kontroluje použité matematické modely na základě svých předchozích poznatků.
- Řeší opakovaně problém (modelovou situaci) v různých kontextech reálného života modelováním, identifikuje souvislosti mezi modelovými situacemi.
- Odhaduje na využití různých modelů pro jednu situaci a usiluje o jejich zobecnění pro danou situaci.
- Při popisu modelů využívá běžný i matematický jazyk s určitou mírou zobecnění pomocí symbolického jazyka.
- Využívá názorné grafické modely k popisu reálné situace (např. číselnou osu a nákres).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.**Metodická podpora****Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

Učitelé plánují a integrují konkrétní projevy žáků do učebních úloh, čímž aktivně podporují rozvoj základních gramotností žáků.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **zkušenost s modely**

- Řeší problémy (modelové situace) v různých kontextech.
- Využívá a vytváří matematické modely reálných situací.
- Aplikuje vlastní zkušenosti, úsudek a získaný matematický aparát.
- Hledá efektivní postupy.
- Rozhoduje se o počtu opakování řešení modelových situací, na základě toho tvoří modely a upravuje postupy a struktury.
- Pracuje s chybou jako součástí získávání zkušeností.
- Argumentuje své poznatky, které eviduje a matematizuje (dokáže přehledně zaznamenat postup řešení problému s využitím výrazů s čísly i s proměnnými).
- Používá a vytváří matematické modely reálných situací.

Komponenta: **odhad a zobecňování modelů**

- Při opakovaném setkání s problémem (modelovou situací) rozpozná vzájemné vztahy a souvislosti mezi modelovými situacemi.
- Analyzuje souvislosti, dokládá je konkrétními důkazy vzájemných vztahů a tyto souvislosti zobecňuje.
- Využívá a vhodně upravuje matematické modely reálných situací.
- K popisu a vyhodnocení využívá míru abstrakce (zaznamená postup řešení problému s využitím výrazů s proměnnými).
- Argumentuje své závěry.

Komponenta: **záznam modelů**

- Identifikuje vzájemné vztahy a souvislosti v kontextu reálného života a v nově zažívané situaci.
- Aplikuje matematické modely a zákonitosti logiky při predikci vývoje a následně při rozhodování.
- Hledá příležitosti k přenášení zákonitostí v nejrůznějších kontextech svého každodenního života.
- Zařadí je do pro něj již známé struktury souvislostí.
- Kreativně dokáže již známé modely upravit pro nově vzniklou situaci.
- Zhodnotí přínos identifikovaných souvislostí v kontextu reálného života.
- Kriticky hodnotí aplikované matematické modely a ověřuje jejich platnost v reálném kontextu.
- Vnímá složitost reálného světa, formuluje poznatek použitelnosti matematických modelů v různorodých situacích nebo naopak možnosti vyjádřit jednu situaci různými modely.
- Argumentuje své závěry.
- Reflektuje své postupy.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechového činností kvalitu a přínos hudebního díla.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Řeší problémy (modelové situace) v různých kontextech s využitím matematických modelů.
- Rozhoduje se o počtu opakování řešení modelových situací, na základě toho tvoří modely nebo upravuje známé modely pro nově vzniklou situaci.
- Při opakovaném setkání s problémem (modelovou situací) rozpozná vzájemné vztahy a souvislosti mezi modelovými situacemi v kontextu reálného života a v nově zažívané situaci.
- Analyzuje souvislosti, dokládá je konkrétními důkazy vzájemných vztahů a tyto souvislosti zobecňuje.
- Formuluje poznatek použitelnosti matematických modelů v různorodých situacích nebo naopak možnosti vyjádřit jednu situaci různými modely.
- K popisu a vyhodnocení využívá matematický jazyk.

Klíčové kompetence

KKU

Klíčová kompetence k učení*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence k učení představuje schopnosti využívat takové metody a strategie, které vedou k efektivnímu učení, k organizování a plánování vlastního učení, ke kritickému myšlení, k důležitosti ověřování dat, seznamují žáka s nástroji pro efektivní učení i s důležitostí vlastní snahy, koncentrace a vůle pro učení se nových věcí. Klíčová kompetence podporuje motivaci převzít odpovědnost za vlastní učení i za rozvoj svého potenciálu, a to v celoživotní perspektivě.

USU

Umění se učit*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na tvorbu efektivních strategií, na učení se s ohledem na práci s cíli a reflektování vlastního učení během procesu učení.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- plánuji sekvence navazujících vyučovacích hodin směřujících k dlouhodobým cílům
- plány učení či kritéria práce vytvářím společně se žáky
- nastavuji přiměřené vzdělávací cíle pro každého ze žáků
- provázím žáky diskusí o tom, které postupy mohou využít v následující práci
- navozuji takové situace, při nichž si žák zkusí odhadování vlastních sil a možností, definování překážek v učení apod.
- zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k rozvoji (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení aj.)
- shromažďuji a sdílím zdroje, které mohou žákům v učení pomoci (např. různé procvičovací digitální programy, portfolio kompetencí)
- poskytuji doplňkové materiály a nástroje, aby si žáci mohli hlouběji rozšířit své znalosti
- nechávám žáky samostatně při výuce objevovat, co se učí
- dávám prostor žákům učit se mezi sebou navzájem
- učím žáky pracovat s nástroji, které umožňují sledovat a zaznamenávat jejich pokrok (práce s portfolioem, mapa učebního pokroku, mapa rozvoje kompetencí, kompetenční karty)
- učím žáky shromažďovat důkazy o jejich posunu v učení
- aktivitu žáků podporuji prostorem pro dotazy žáků, odpovídání na otázky, podporuji zvědavost žáků a vytvářím prostor pro bádání a zjišťování nových poznatků (o sobě i o světě)
- vytvářím bezpečný prostor pro práci s chybou (za chybu žáky netrestám, společně hledáme cestu, jak chybu příště eliminovat a jak ji využít k dalšímu rozvoji)
- průběžně se žáky reflektuji, co zvládli, co mají a nemají upevněné (podle toho měním dlouhodobý plán výuky a přizpůsobuji ho potřebám žáků)
- zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k učení (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení)
- jsem důsledný ve vyžadování domluvených pravidel
- učím žáky využívat čas (využívám časomíru apod. i pro běžné úkoly)
- vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **reflexe učení**

- Trénuje jednotlivé strategie učení.
- Vyhodnocuje strategie učení při výuce i mimo ni.
- Popisuje jednoduše proces vlastního učení (rozvoje).
- Rozliší, kdy se mu učí nejlépe a kdy mu to naopak nejde.
- Experimentuje s různými způsoby učení se (sám / ve skupině / ve dvojici; dělání si poznámek a jejich pročitání / učení z učebnice / učení prostřednictvím digitálních technologií, učení ze zkušeností apod.) s dopomocí učitele a reflektuje, jak mu vyhovují.
- Hodnotí úspěšnost zvolených strategií učení na základě pozorování vlastních výsledků a zaznamenávání pokroku (vybírání, které učební strategie použije v modelových případech za účelem organizace vlastního učení).
- Uvědomuje si nové možnosti učebního rozvoje skrze vrstevnické učení, kooperativní práci s ostatními lidmi (Učím se i tím, že někoho učím..., Využívám pomoc druhých při učení...).

Komponenta: **efektivní strategie učení**

- Používá jednoduché kroky k organizaci svého učení, celkového rozvoje (např. vytváření seznamů úkolů, vedení poznámek, vytváření vizuálních map k zapamatování nejdůležitějších informací).
- Rozpoznává, jaké metody učení jsou pro něj neefektivnější (vede debaty s učitelem).

Komponenta: **učení s ohledem na práci s cíli**

- Pojmenuje, co mu jde a co mu nejde, ilustruje to popisem situace.
- Ukáže na nejpovedenější výstup (např. v rámci procvičování uvede, které cvičení, příklady, činnosti, dovednosti se mu nejlépe dařily).
- Naplánuje jednoduchý výukový cíl s dopomocí učitele.
- Pracuje s chybou jako s příležitostí k růstu.
- Hodnotí výsledky vlastního učení a volí si cíle pro další činnosti.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

CZB-TEV-003-ZV5-016

Využívá doporučené a dostupné upravené didaktické a sportovní pomůcky přizpůsobené pro jeho optimální zapojení do pohybových činností.

CZB-TEV-003-ZV5-011

Uplatňuje (s pomocí učitele) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity s ohledem na své možnosti, koriguje techniku jejich provedení.

UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKU-000-000-PV1-001

Při učení využívá strategie pokusu a omylu.

KKU-000-000-PV1-002

Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše své procesy učení.

Úroveň Splněno

Popis

- Hodnotí úspěšnost zvolených strategií učení na základě pozorování vlastních výsledků a zaznamenávání pokroku (vybírání, které učební strategie použije v modelových případech za účelem organizace vlastního učení).
- Používá jednoduché kroky k organizaci svého učení, celkového rozvoje (např. vytváření seznamů úkolů, vedení poznámek, vytváření vizuálních map k zapamatování nejdůležitějších informací).
- Naplánuje jednoduchý výukový cíl s dopomocí učitele.
- Pracuje s chybou jako s příležitostí k růstu.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- plánuji sekvence navazujících vyučovacích hodin směřujících k dlouhodobým cílům
- plány učení či kritéria práce vytvářím společně se žáky
- před započítím práce mapuji se žáky osvojení prozatímních postupů práce, učení
- nastavuji přiměřené vzdělávací cíle pro každého ze žáků
- provázím žáky diskusí o tom, které postupy mohou využít v následující práci
- navozuji takové situace, při nichž si žák zkusí odhadování vlastních sil a možností, definování překážek v učení apod.
- zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k rozvoji (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení aj.)
- shromažďuji a sdílím zdroje, které mohou žákům pomoci v učení (např. různé procvičovací digitální programy, portfolio kompetencí)
- poskytuji doplňkové materiály a nástroje, aby si žáci mohli hlouběji rozšířit své znalosti
- podporuji odpovědnost žáků za jejich učení tím, že jim vytvářím příležitosti aktivně využívat to, co se naučili
- nechávám žáky samostatně při výuce objevovat, co se učí
- dávám prostor žákům učit se mezi sebou navzájem
- učím žáky pracovat s nástroji, které umožňují sledovat a zaznamenávat jejich pokrok (práce s portfolioem, mapa učebního pokroku, mapa rozvoje kompetencí, kompetenční karty)

- učím žáky shromažďovat důkazy o jejich posunu v učení
- aktivitu žáků podporuji prostorem pro dotazy žáků, odpovídání na otázky, podporuji zvědavost žáků a vytvářím prostor pro bádání a zjišťování nových poznatků (o sobě i o světě)
- vytvářím bezpečný prostor pro práci s chybou (za chybu žáky netrestám, společně hledáme cestu, jak chybu příště eliminovat a jak ji využít k dalšímu rozvoji)
- průběžně se žáky reflektuji, co zvládli, co mají a nemají upevněno (podle toho měním dlouhodobý plán výuky a přizpůsobuji ho potřebám žáků)
- dávám žákům prostor pro reflexi toho, co se naučili a jak k tomu došli (metakognitivní stránka učení)
- zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k učení (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení)
- jsem důsledný ve vyžadování domluvených pravidel
- učím žáky využívat čas (využívám časomíru apod. i pro běžné úkoly)
- pokud žák neplní úkoly, intervenuji – snažím se v diskusi se žákem / s rodiči dopátrat toho, proč tomu tak je, ve spolupráci se snažím nastavit další cíle a plány učení
- vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **reflexe učení**

- Posuzuje, která učební metoda a strategie mu vyhovuje na základě předchozích zkušeností.
- Vybírá ze zásobníku užitych metod (tu, kterou vnímá jako nejefektivnější pro konkrétní činnost).
- Reflektuje své vlastní učení v jeho průběhu (nahlíží, popisuje, využívá různé strategie k učení, v případě potřeby v nich dělá změnu).
- Identifikuje různé přístupy k učení a porozumí jejich specifikům.
- Pojmenuje, kde jsou jeho silné a slabé stránky (v dovednostech, kompetencích, učivu, tématech).
- Využívá práci s chybou při svém učení.

Komponenta: **efektivní strategie učení**

- Vyhodnocuje vlastní učení samostatně i v návaznosti na zpětnou vazbu jiných.
- Aktivně využívá různé učební strategie k organizaci a plánování svého učení.
- Uvědomuje si, kdy potřebuje pauzu a kdy je třeba zintenzivnit své úsilí.
- Rozkládá si těžší učivo na dílčí kroky.
- Využívá na modelových situacích proces nastavení cíle, výběru strategie, nastavení plánu, reflexe plánu i cíle.
- Kriticky posuzuje proces, přínosy a vlastní pokroky učení, zjištění promítá do zvýšení efektivity dalšího učení a učení v nových souvislostech.
- Ke zhodnocení vlastní práce využívá sebehodnocení, hodnocení učitele a také vrstevnické hodnocení.

Komponenta: **učení s ohledem na práci s cíli**

- Sestaví portfolio vlastního učení (portfolio, graf učení, tabulky, učební kruhy, mapy pokroku v oblasti rozvoje kompetencí, kompetenční karty) jako podklad pro plánování dalšího rozvoje.
- Sestaví si jednoduchý výukový plán, dodržuje ho a s dopomocí učitele ho vyhodnocuje (při sestavování plánu bere v potaz různé druhy hodnocení, včetně vlastního hodnocení).
- Uvede, jaké pomůcky, aplikace či strategie může použít při doplňování učiva či při učení se něčemu novému.
- Stanovuje si zvládnutelné cíle pro učení (v modelových příkladech si vyzkouší principy metody SMART).
- Stanovuje si cíle aktuální, cíle dlouhodobé s akcentem na oblasti, v nichž by rád dosáhl rozvoje, zlepšení.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-004-ZV9-019

Zaznamenává si písemně klíčové informace během výkladu na známé téma.

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

JJK-DCJ-001-ZV9-001

Rozumí krátkým, velmi jednoduchým otázkám, pokynům a výrokům pronášeným pomalu, zřetelně a opakovaně a doprovázeným vizuálními prvky nebo gesty.

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Řídí procesy vlastního učení dle stanoveného postupu.

Úroveň Splněno

Popis

- Reflektuje své vlastní učení v jeho průběhu (nahlíží, popisuje, využívá různé strategie k učení, v případě potřeby v nich dělá změnu).
- Pojmenuje, kde jsou jeho silné a slabé stránky (v dovednostech, kompetencích, učivu, tématech).
- Aktivně využívá různé učební strategie k organizaci a plánování svého učení.
- Kriticky posuzuje proces, přínosy a vlastní pokroky učení, zjištění promítá do zvýšení efektivity dalšího učení a učení v nových souvislostech.

- Sestaví portfolio vlastního učení (portfolio, graf učení, tabulky, učební kruhy, mapy pokroku v oblasti rozvoje kompetencí, kompetenční karty) jako podklad pro plánování dalšího rozvoje.
- Stanovuje si cíle aktuální, cíle dlouhodobé s akcentem na oblasti, v nichž by rád dosáhl rozvoje, zlepšení.

SMU

Smysl a cíl učení, celoživotní učení

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na práci s vlastní koncentrací a motivací do učení, ale také na práci s volnými procesy a zpětnou vazbou při rozvoji.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- propojuji výuku se zkušeností žáků a zprostředkovávám jim smysl vyučovaného obsahu (proč se konkrétní obsah či kompetenci učí)
- podporuji žáky k dalšímu učení tím, že oceňuji jejich silné stránky, jejich snahu, pokrok a úspěchy
- zprostředkovávám žákům konkrétní příklady výstupů úspěšného učení ve vztahu ke škole i celkovému rozvoji osobnosti
- podporuji u žáků postoje (nastavení mysli), které jim pomáhají rozvinout a udržet motivaci (např. Mé schopnosti nejsou fixní, ale mohu je rozvinout a rostou s mým úsilím; Mohu uspět a už jsem v minulosti mnohokrát uspěl; Překonávám překážky a to mě posiluje)
- umožním žákům vidět celkový rámec učiva a porozumět, jak jednotlivé lekce přispívají k jejich celkovému rozvoji osobnosti
- vytvářím dynamické a interaktivní učební aktivity, které stimulují zvědavost a aktivní účast žáků
- při projektové výuce umožním žákům výběr témat, která jsou pro ně zajímavá, a přizvu je k plánování
- podporuji žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby a nebáli se při svém učení chybovat, o chybách přemýšleli a dále se z nich učili, odkrývám žákům vlastní chyby jako příležitosti k učení
- dlouhodobě pozoruji snahu a vůli
- poskytuji zpětnou vazbu, která je konkrétní a umožňuje žákům cíleně zlepšovat jejich dovednosti
- poskytuji průběžnou zpětnou vazbu nejen k výsledkům, ale také k postupu a přístupu k učení
- pro hodnocení práce žáků a jejich pokroku v učení využívám popisná kritéria (která jsou srozumitelná a korespondují s cíli výuky)
- při nastavování kritérií zohledňuji nejen očekávané výstupy, ale i evidenci o dosavadním pokroku žáků
- vedu žáky k sebehodnocení na základě kritérií, kterým rozumějí, a podporuji tím jejich odpovědnost za vlastní učení
- vedu žáky ke vzájemnému hodnocení pokroku v učení (vrstevnické hodnocení) na základě jim srozumitelných kritérií, a to za předpokladu, že se při tom daří zachovávat bezpečné prostředí
- poskytuji zpětnou vazbu tak, aby byla efektivně využitelná pro další učení žáků (ukazuje další krok ke zlepšení, je respektující, konkrétní, včasná a konstruktivní)
- preferuji pozitivní zpětnou vazbu
- rozlišuji mezi popisným a hodnotícím jazykem, využívám popisný jazyk jako podstatnou součást zpětné vazby a vedu k tomu žáky
- využívám různé způsoby poskytování zpětné vazby žákům a jejich práci (rychlejší zpětná vazba: ústní ocenění, palec nahoru, úsměv / časově náročnější zpětná vazba: písemná zpětná vazba, slovní hodnocení apod.)
- inspiroji žáky tím, že se sám neustále učím, a to i od žáků a spolu s nimi

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **snaha, vůle**

- Odhaduje možnosti a síly.
- Buduje si vytrvalost v učení (např. díky překonávání překážek).

- Reflektuje hodnoty a vztahuje je k vlastní osobnosti.
- Uvědomuje si, že úsilí a praxe jsou klíčem ke zlepšení dovedností.
- Je aktivním účastníkem učení, nejen pasivním příjemcem informací.

Komponenta: **motivace k učení**

- Vyhledává příležitosti k učení.
- Hledá smysl ve svém vzdělávání (Proč se učím? – Nejde mu o vnější odměny, ale o celkový rozvoj).
- Vybírá a uzpůsobuje situace ve vztahu k motivaci (vybírá, co ho baví, zajímá – je si vědom toho, že se může učit z vlastní iniciativy).
- Rozumí, proč je důležité učit se nové věci, věci, které souvisejí s jeho osobními zájmy, a věci, které mu přinášejí radost.

Komponenta: **koncentrace**

- Soustředí se na učení a dokáže pracovat bez rozptylování (zpočátku po krátkou dobu).
- Orientuje se na dokončení úkolu či jeho dílčích kroků.
- Upravuje podmínky učení pro zvýšení vlastní koncentrace.

Komponenta: **zpětná vazba, rozvoj**

- Přijímá konstruktivní zpětnou vazbu a používá ji ke zlepšení svých dovedností a znalostí.
- Srovnává výsledky svého učení s předpoklady.
- Reflektuje ponaučení a přenáší ho do další praxe.

Komponenta: **vzájemná pomoc při učení**

- Ochotně spolupracuje a pomáhá ostatním při učení, chápe důležitost vzájemné pomoci při dosahování učebních cílů.
- Přijímá učení skrze činnosti zkušenosti, interakce.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

CZB-TEV-003-ZV5-013

Uplatňuje dovednosti relevantní pro své zapojení do širokého spektra aplikovaných pohybových aktivit odpovídajících aktuálnímu zdravotnímu stavu.

CZB-TEV-003-ZV5-014

Zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky, s ohledem na úroveň svých dovedností, svých zájmů a na různé sociální role.

CZB-TEV-003-ZV5-011

Uplatňuje (s pomocí učitele) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity s ohledem na své možnosti, koriguje techniku jejich provedení.

CZB-TEV-003-ZV5-012

Usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností v souladu se svými možnostmi a potřebami.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

JJK-CJL-001-ZV5-007

Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKU-000-000-PV1-003

Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

KKU-000-000-PV1-004

Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

Základní vzdělávání

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Poznává význam svého učení.

Úroveň Splněno

Popis

- Je aktivním účastníkem učení, nejen pasivním příjemcem informací.
- Vybírá a uzpůsobuje situace ve vztahu k motivaci (vybírá, co ho baví, zajímá – je si vědom toho, že se může učit z vlastní iniciativy).
- Orientuje se na dokončení úkolu či jeho dílčích kroků.
- Upravuje podmínky učení pro zvýšení vlastní koncentrace.
- Srovnává výsledky svého učení s předpoklady.
- Chápe důležitost vzájemné pomoci při dosahování učebních cílů.
- Přijímá učení skrze činnosti zkušenosti, interakce.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- propojuji výuku se zkušeností žáků a zprostředkovávám jim smysl vyučovaného obsahu (proč se konkrétní obsah či kompetenci učí)
- podporuji žáky k dalšímu učení tím, že oceňuji jejich silné stránky, jejich snahu, pokrok a úspěchy
- zprostředkovávám žákům konkrétní příklady výstupů úspěšného učení ve vztahu ke škole i celkovému rozvoji osobnosti
- podporuji u žáků postoje (nastavení mysli), které jim pomáhají rozvinout a udržet motivaci (např. Mé schopnosti nejsou fixní, ale mohu je rozvinout a rostou s mým úsilím; Mohu uspět a už jsem v minulosti mnohokrát uspěl; Překonávám překážky a to mě posiluje)
- umožním žákům vidět celkový rámec učiva a porozumět, jak jednotlivé lekce přispívají k jejich celkovému rozvoji osobnosti
- vytvářím dynamické a interaktivní učební aktivity, které stimulují zvědavost a aktivní účast žáků
- při projektové výuce umožním žákům výběr témat, která jsou pro ně zajímavá, a přizvu je k plánování
- podporuji žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby a nebáli se při svém učení chybovat, o chybách přemýšleli a dále se z nich učili, odkrývám žákům vlastní chyby jako příležitosti k učení
- dlouhodobě pozoruji snahu a vůli
- poskytuji zpětnou vazbu, která je konkrétní a umožňuje žákům cíleně zlepšovat jejich dovednosti
- poskytuji průběžnou zpětnou vazbu nejen k výsledkům, ale také k postupu a přístupu k učení
- pro hodnocení práce žáků a jejich pokroku v učení využívám popisná kritéria (která jsou srozumitelná a korespondují s cíli výuky)
- při nastavování kritérií zohledňuji nejen očekávané výstupy, ale i evidenci o dosavadním pokroku žáků
- vedu žáky k sebehodnocení na základě kritérií, kterým rozumějí, a podporuji tím jejich odpovědnost za vlastní učení
- vedu žáky ke vzájemnému hodnocení pokroku v učení (vrstevnické hodnocení) na základě jim srozumitelných kritérií, a to za předpokladu, že se při tom daří zachovávat bezpečné prostředí
- poskytuji zpětnou vazbu tak, aby byla efektivně využitelná pro další učení žáků (ukazuje další krok ke zlepšení, je respektující, konkrétní, včasná a konstruktivní)
- preferuji pozitivní zpětnou vazbu
- rozlišuji mezi popisným a hodnotícím jazykem, využívám popisný jazyk jako podstatnou součást zpětné vazby a vedu k tomu žáky
- využívám různé způsoby poskytování zpětné vazby žákům a jejich práci (rychlejší zpětná vazba: ústní ocenění, palec nahoru, úsměv / časově náročnější zpětná vazba: písemná zpětná vazba, slovní hodnocení apod.)
- inspiruji žáky tím, že se sám neustále učím, a to i od žáků a spolu s nimi

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **snaha, vůle**

- Aktivně se ptá na otázky, diskutuje, spolupracuje s ostatními a hledá další způsoby, jak se hlouběji zapojit do učení.
- K učení přistupuje s odhodláním (vysvětlí význam tvrzení „Snažím se, jak nejlépe umím.“ – Uvede příklady, kde se tato snaha dá pozorovat).
- Vysvětluje, proč je důležité snažit se (uvede na příkladu z učení situaci, kdy díky snaze a vůli dosáhl zlepšení ve svých studijních výsledcích či kompetencích pro život).
- Uvědomuje si, že úsilí a praxe jsou klíčem ke zlepšení dovedností, je ochotný pracovat na svém rozvoji a neustále se učit novým věcem (uvádí příklady situací ze života).

Komponenta: **motivace k učení**

- Je nadšený pro učení a má vnitřní motivaci k získávání nových znalostí a dovedností.
- Hledá smysl a důležitost ve svém vzdělávání (popisuje, proč se učí, proč se snaží o rozvoj svých dovedností).
- Vybírá situace k učení, které ho motivují k dalšímu pokroku v učení (setrvání u učení, informální učení, kariérní rozvoj).
- Chápe, že učení neprobíhá jen ve školních lavicích.
- Je si vědom toho, proč je třeba, aby se učil po celý život (odpovědnost za vlastní celoživotní učení).

Komponenta: **koncentrace**

- Soustředí se na učení s minimálním rozptylováním (uzpůsobuje podmínky učení pro zvýšení vlastní koncentrace).
- Dokončuje dílčí kroky úkolů.
- Zapojuje se aktivně při postupném poznávání, učení.

Komponenta: **zpětná vazba, rozvoj**

- Přijímá konstruktivní zpětnou vazbu od učitelů a spolužáků a využívá ji ke zlepšení svých dovedností a znalostí (buduje si postoje a vztahy).

- Učí se z vlastních chyb a aktivně pracovat na svém osobním rozvoji.
- Vybírá a zařazuje mezi své učení i úkoly, které nejsou jednoduché, jednoznačné.
- Reflektuje svoji práci, uvědomuje si kvalitu toho, co dělá, pracuje s nedostatky a plánuje nezbytné kroky ke zlepšení.
- Přijímá rady, pochvaly, doporučení, využívá je v oblasti zlepšování svých učebních a pracovních metod a postupů.

Komponenta: vzájemná pomoc při učení

- Ochotně spolupracuje a pomáhá ostatním při učení, chápe důležitost vzájemné pomoci při dosahování učebních cílů.
- Uvědomuje si benefity vzájemného hodnocení, pozitivní podpory druhých.
- Využívá prostředky informálního učení.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-013

S pomocí různých informačních zdrojů ilustruje rozmanitost chemie a reflektuje aktuální dění v tomto vědním oboru.

CZB-VZB-004-ZV9-015

Aplikuje zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

JJK-AJA-002-ZV9-012

Prezentuje téma z oblasti svého zájmu.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechových činností kvalitu a přínos hudebního díla.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impulz pro další tvorbu.

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Poznává důležitost celoživotního charakteru učení.

Úroveň Splněno

Popis

- K učení přistupuje s odhodláním (vysvětlí význam tvrzení „Snažím se, jak nejlépe umím.“ – Uvede příklady, kde se tato snaha dá pozorovat).
- Uvědomuje si, že úsilí a praxe jsou klíčem ke zlepšení dovedností, je ochotný pracovat na svém rozvoji a neustále se učit novým věcem (uvádí příklady situací ze života).
- Vysvětlí, že učení neprobíhá jen ve školních lavicích.
- Je si vědom toho, proč je třeba, aby se učil po celý život (odpovědnost za vlastní celoživotní učení).
- Dokončuje dílčí kroky úkolů.
- Reflektuje svoji práci, uvědomuje si kvalitu toho, co dělá, pracuje s nedostatky a plánuje nezbytné kroky ke zlepšení.
- Ochotně spolupracuje a pomáhá ostatním při učení, chápe důležitost vzájemné pomoci při dosahování učebních cílů.

KKK

Klíčová kompetence komunikační

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence komunikační vede jedince k uvědomění si důležitosti komunikace a vybavuje ho takovými komunikačními schopnostmi, které mu umožní aktivní spolupráci s lidmi kolem něj.

Rozvoj této kompetence proto vede jednak ke schopnosti porozumět ostatním, jednak ke schopnosti srozumitelně a adekvátně vyjádřit své myšlenky, záměry, postoje či emoce prostřednictvím širokého spektra komunikačních strategií a výrazových prostředků. Mezi ty přitom v kontextu dnešního propojeného světa patří nejen prostředky mateřského jazyka, ale také jazyků cizích. Důraz je proto kladen také na rozvoj vícejazyčného repertoáru jedince, tedy jeho schopnosti mobilizovat všechny dostupné jazykové prostředky (mateřského, prvního i druhého cizího jazyka atd.) a dosáhnout komunikačního záměru i v situacích, při kterých mluví společný jazyk. Konečně, v užším kontextu mluvené interakce patří pod komunikační kompetenci také schopnost patřičně usměřňovat vlastní vyjadřování s ohledem na průběžnou zpětnou vazbu poskytovanou komunikačním partnerem.

VYJ

Vyjadřování

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na schopnost žáka vyjadřovat se smysluplně a samostatně, na šíři k tomu užitých výrazových prostředků a na jejich volbu v kontextu komunikační situace. Součástí očekávaného výsledku jsou také prezentační dovednosti žáka.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky a pocity na dané téma (párové diskuse, diskusní kroužky atd.)
- při podpoře a hodnocení vyjadřování žáků se orientuji zejména na jejich schopnost sdělit vlastní myšlenky, méně už na výstižnost a vytříbenost projevu
- pravidelně organizuji aktivity, ve kterých žáci prezentují před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností; v přípravě jim pomáhám formulací jasných a předem zadaných kritérií (např. ve formě připravené osnovy, výčtu klíčových informací, předpřipravených frází)
- nabízím žákům možnosti vyjadřovat se skrze různá média a formy
- využívám techniku vzájemného tutorství, v rámci které si žáci vysvětlují nový koncept či jiné učivo navzájem
- do hodin zahrnuji prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých mohou žáci experimentovat s různými perspektivami a formami vyjádření v různých komunikačních situacích
- ukazuji žákům různé možnosti neverbální komunikace v souladu s danou komunikační situací
- pomáhám žákům rozvíjet schopnost reflexe nad vlastním vyjadřováním (např. retrospektivním zamýšlením se nad prožitými komunikačními situacemi, s nimi spojenými úspěchy a neúspěchy)
- po aktivitách či projektech poskytuji modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzuji žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **smysluplnost a samostatnost**

- Sděluje své myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky, ačkoli zvolená forma vyjádření nemusí být vždy výstižná.

Komponenta: **šíře výrazových prostředků**

- Využívá relativně omezený, spíše repetitivní repertoár běžných výrazových prostředků jazykových (řeč včetně intonace či větého přízvuku), tělesných (gesta, pohledy, výrazy tváře, postoje těla atd.), popř. vizuálních a grafických (jednoduché náčrty atd.).

Komponenta: **funkčnost a situačnost**

- Dorozumívá se v běžných, každodenních školních i mimoškolních situacích, přičemž v omezené míře volí výrazové prostředky odpovídající danému komunikačnímu záměru (sdělení, žádosti, prosbě, rozkazu apod.) a situaci; někdy k tomu ovšem potřebuje čas na přípravu či pomoc druhých.
- Zpětně označí a zdůvodní situace, při kterých svým vyjadřováním pozitivně či negativně působil na myšlení a prožívání druhých (např. reflektuje nevhodné vyjádření nesouhlasu, užití rozkazu místo žádosti).

Komponenta: **prezentační dovednosti**

- Na základě předem daných kritérií (např. ve formě připravené osnovy, výčtu klíčových informací, předpřipravených frází) prezentuje sebe a výstupy samostatné či skupinové práce před známým i neznámým publikem.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla

UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKO-000-000-PV1-002

Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.

KKO-000-000-PV1-003

Klade otázky a hledá na ně odpovědi.

KKO-000-000-PV1-001

Vyjadřuje se různými způsoby.

Základní vzdělávání

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá výrazové prostředky vhodné pro určitý komunikační záměr, partnera a situaci.

Úroveň Splněno*Popis*

- Sděluje své myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky, ačkoli zvolená forma vyjádření nemusí být vždy výstižná.
- Využívá relativně omezený, spíše repetitivní repertoár běžných výrazových prostředků jazykových (řeč včetně intonace či větného přízvuku), tělesných (gesta, pohledy, výrazy tváře, postoje těla atd.), popřípadě vizuálních a grafických (jednoduché náčrty atd.).
- Dorozumívá se v běžných, každodenních školních i mimoškolních situacích, přičemž v omezené míře volí výrazové prostředky odpovídající danému komunikačnímu záměru (sdělení, žádosti, prosbě, rozkazu apod.) a situaci; někdy k tomu ovšem potřebuje čas na přípravu či pomoc druhých.
- Zpětně označí a zdůvodní situace, při kterých svým vyjadřováním pozitivně či negativně působil na myšlení a prožívání druhých (např. reflektuje nevhodné vyjádření nesouhlasu, užití rozkazu místo žádosti).
- Na základě předem daných kritérií (např. ve formě připravené osnovy, výčtu klíčových informací, předpřipravených frází) prezentuje sebe a výstupy samostatné či skupinové práce před známým i neznámým publikem.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- vytvářím příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky, prožitky, pocity na dané téma (párové diskuse, debatní kroužky atd.)
- při podpoře a hodnocení vyjadřování žáků se neorientuji pouze na obsah jejich sdělení, ale také na jeho výstižnost
- během výuky pokládám dostatečné množství otevřených otázek, které podněcují žáky k přemýšlení a hlubší argumentaci
- pravidelně organizuji aktivity, ve kterých žáci prezentují ve skupinách či před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností; představuji jim a nabádám je při tom k využívání různých forem prezentace obsahu (písmem, slovem, vizualizací prostřednictvím grafů či tabulek atd.)
- nabízím žákům možnosti vyjadřovat se skrze různá, i nová média (např. zakládáním, tvorbou a údržbou společných blogů či online encyklopedií, tvorbou příspěvků na sociálních sítích)
- využívám techniku vzájemného tutorství, v rámci které si žáci vysvětlují nový koncept či jiné učivo navzájem
- do hodin zahrnuji prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých mohou žáci experimentovat s různými perspektivami a formami vyjádření v různých, i potenciálně konfliktních komunikačních situacích
- pomáhám žákům rozvíjet schopnost reflexe vlastního vyjadřování i vyjadřování druhých (např. retrospektivním zamýšlením se nad prožitými komunikačními situacemi, s nimi spojenými úspěchy a neúspěchy)
- po aktivitách či projektech poskytuji modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzuji žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků
- ukazuji žákům různé možnosti neverbální komunikace v souladu s danou komunikační situací
- podporuji žáky ve vyhledávání příležitostí k rozvíjení vlastních (vyjadřovacích) komunikačních schopností (např. ve formě jazykových či debatních kroužků)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: smysluplnost a samostatnost**

- Sděluje své myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky, přičemž zvolená forma vyjádření bývá výstižná.

Komponenta: šíře výrazových prostředků

- Využívá repertoár běžných výrazových prostředků jazykových (řeč včetně intonace či větného přízvuku), tělesných (gesta, pohledy, výrazy tváře, postoj těla atd.) či vizuálních a grafických (náčrty, grafická znázornění atd.).
- Zejména v prostředí výuky využívá omezený repertoár odborných výrazových prostředků.

Komponenta: funkčnost a situačnost

- Dorozumívá se v běžných komunikačních situacích, přičemž pro své vyjádření volí výrazové prostředky odpovídající danému komunikačnímu záměru (sdělení, žádosti, prosbě, rozkazu apod.) a situaci.
- Formu i obsah vyjádření přizpůsobuje úrovni sdílených znalostí (např. nezavěšenému komunikačnímu partnerovi dodá potřebný kontext; nevolí výrazové prostředky, které mohou být druhému neznámé).
- V běžných komunikačních situacích záměrně uzpůsobuje svoje vyjadřování tak, aby negativně nepůsobil na myšlení a prožívání druhých (např. při vyjadřování nesouhlasu, sdílení potenciálně konfliktního názoru či zadávání pokynů druhým využívá různé zdvořilostní prostředky).

Komponenta: prezentační dovednosti

- Prezentuje sebe a výstupy vlastní či skupinové práce před známým i neznámým publikem.
- Využívá různé způsoby prezentace obsahu (písmem, slovem, vizualizací prostřednictvím grafů či tabulek atd.).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

JJK-AJA-002-ZV9-013

Napiše krátký souvislý text týkající se osvojovaných témat.

JJK-AJA-002-ZV9-012

Prezentuje téma z oblasti svého zájmu.

JJK-AJA-002-ZV9-008

Popíše věci, osoby, místa, situace a události.

JJK-AJA-002-ZV9-011

Vypráví nebo popíše vlastní nebo cizí zážitek.

JJK-AJA-003-ZV9-018

Vyjádří své osobní názory na témata, která ho zajímají, reaguje na názory ostatních a diskutuje s nimi.

JJK-AJA-003-ZV9-014

Účastní se přímého rozhovoru o tématech, která ho zajímají.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-PRI-004-ZV9-013

Na základě pozorování a společných diskusí analyzuje shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

JJK-AJA-001-ZV9-003

Rozumí jednodušším audiovizuálně zpracovaným příběhům.

JJK-AJA-002-ZV9-009

Vyjádří a zdůvodní své názory a jednání.

JJK-AJA-003-ZV9-016

Napiše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v němž požádá o informace nebo je sám sdělí.

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjádřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Komunikuje s partnerem dle svého záměru.

Úroveň Splněno

Popis

- Sděluje své myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky, přičemž zvolená forma vyjádření bývá výstižná.
- Využívá repertoár běžných výrazových prostředků jazykových (řeč včetně intonace či větneho přízvuku), tělesných (gesta, pohledy, výrazy tváře, postoj těla atd.) či vizuálních a grafických (náčrty, grafická znázornění atd.).

- Zejména v prostředí výuky využívá omezený repertoár odborných výrazových prostředků.
- Dorozumívá se v běžných komunikačních situacích, přičemž pro své vyjádření volí výrazové prostředky odpovídající danému komunikačnímu záměru (sdělení, žádosti, prosbě, rozkazu apod.) a situaci.
- V běžných komunikačních situacích záměrně uzpůsobuje svoje vyjadřování tak, aby negativně nepůsobil na myšlení a prožívání druhých (např. při vyjadřování nesouhlasu, sdílení potenciálně konfliktního názoru či zadávání pokynů druhým využívá různé zdvořilostní prostředky; reflektuje úroveň sdílených znalostí, popřípadě dodává potřebný kontext či nepoužívá výrazy, které jsou druhému neznámé, atd.).
- Prezentuje sebe a výstupy vlastní či skupinové práce před známým i neznámým publikem.
- Využívá různé způsoby prezentace obsahu (písmem, slovem, vizualizací prostřednictvím grafů či tabulek atd.).

POR

Porozumění

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na schopnost žáka porozumět různým vrstvám komunikačního aktu a na volbu receptivních strategií k tomu potřebných.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- do výuky pravidelně zařazují také krátké autentické texty a jiná jazyková či obrazná sdělení (obrázky, ilustrace, fotografie, mapy, videa apod.)
- pravidelně se žáky hovoří o jejich porozumění jazykovým či obrazným sdělením, diskutují s nimi o jejich možných významech
- vytvářím jednoduché situace, při kterých jsou žáci nuceni volit mezi různě vhodnými receptivními strategiemi (např. mezi rozlišením podstatných a okrajových informací v textu, mezi snahou pochopit celkovou situaci a najít odpověď na konkrétní otázku ve zvukové nahrávce či videu); žákům pomáhám vybrat vhodnou strategii a zpětně s nimi tento proces reflektuji
- uvědomuji si, že žákův neúspěch v řešení úkolu nemusí vyplývat z jeho neporozumění dané látce, ale pouze ze způsobu zadání takového úkolu

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: úroveň pozornosti a zapojenosti do komunikačního aktu

- Ve svém jednání demonstruje porozumění obsahu běžně užívaných mluvených, psaných či vizuálních komunikátů (např. obsahu verbálních sdělení či instrukcí, krátkých textů, doprovodných obrázků a ilustrací).
- S pomocí druhých rozpozná, popř. reaguje na některé nepřímo vyjádřené významy (např. hlavní poselství příběhu).

Komponenta: receptivní strategie

- Používá omezenou škálu receptivních strategií (např. rozlišování mezi podstatnými a okrajovými informacemi).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-002-ZV5-004

Rozvíjí a buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností a propojuje svou zkušenost se základními prvky hudební řeči.

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKO-000-000-PV1-004

Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná význam běžně užívaných forem sdělení vyjádřený intonací komunikačního partnera.

Úroveň Splněno

Popis

- Ve svém jednání demonstruje porozumění obsahu běžně užívaných mluvených, psaných či vizuálních komunikátů (např. obsahu verbálních sdělení či instrukcí, krátkých textů, doprovodných obrázků a ilustrací).
- S pomocí druhých rozpozná, popřípadě reaguje na některé nepřímo vyjádřené významy (např. hlavní poselství příběhu).
- Používá omezenou škálu receptivních strategií (např. rozlišování mezi podstatnými a okrajovými informacemi).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- do výuky pravidelně zařazují také autentické texty a jiná jazyková či obrazná sdělení (novinové články, příspěvky na sociálních sítích, fotografie, ilustrace, mapy, schémata a diagramy, videa apod.)
- pravidelně se žáky problematizují interpretaci jazykových či obrazných sdělení, diskutují s nimi o jejich možných významech a o komunikačním záměru, kterého chtěl autor dosáhnout
- vytváří situace, při kterých jsou žáci nuceni volit mezi různě vhodnými receptivními strategiemi, např. zadáním konkrétního cíle poslechu či čtení (abstrahovat hlavní myšlenku, odpovědět na vytyčené otázky, doplnit chybějící informace, připravit poznámky pro další využití apod.) nebo vytyčením časového limitu; zpětně se žáky tento proces reflektují
- uvědomují si, že žákův neúspěch v řešení úkolu nemusí vyplývat z jeho neporozumění dané látce, ale pouze ze způsobu zadání takového úkolu

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **úroveň pozornosti a zapojení do komunikačního aktu**

- Rozpozná, popř. reaguje na většinu nepřímo vyjádřených významů.

- Částečně zhodnotí záměr autora a způsob, kterým ho chce uskutečnit (např. klamání adresáta, zamlčování některých informací, subjektivní vs. objektivní postoj autora).

Komponenta: **receptivní strategie**

- Vybírá mezi různými receptivními strategiemi (např. mezi vyhledávacím, orientačním a studijním čtením, mezi praktickým, kritickým a aktivním nasloucháním), ačkoli není vždy schopný použít tu, která by odpovídala komunikačnímu záměru a komunikační situaci.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-004

Na příkladech chemického složení a vlastností látek běžně užívaných v domácnosti zdůvodní možnosti a limity jejich využití.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.

JJK-AJA-004-ZV9-020

Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu a ve vizuálních materiálech.

JJK-AJA-001-ZV9-005

Rozumí obsahu textů z každodenního života a vyhledá v nich potřebné informace.

JJK-AJA-001-ZV9-007

Rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů.

JJK-AJA-001-ZV9-006

Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-015

Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

JJK-AJA-001-ZV9-001

Rozumí hlavním myšlenkám v mluveném projevu o známých tématech, je-li veden standardním jazykem.

JJK-AJA-001-ZV9-002

Rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích na známá témata, pokud mluvčí hovoří relativně pomalu a srozumitelně.

JJK-AJA-001-ZV9-003

Rozumí jednodušším audiovizuálně zpracovaným příběhům.

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-DEJ-001-ZV9-006

Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná, popřípadě reaguje na většinu nepřímě vyjádřených významů.
- Částečně zhodnotí záměr autora a způsob, kterým ho chce uskutečnit (např. klamání adresáta, zamlčování některých informací, subjektivní vs. objektivní postoj autora).
- Vybírá mezi různými receptivními strategiemi (např. mezi vyhledávacím, orientačním a studijním čtením, mezi praktickým, kritickým a aktivním nasloucháním), ačkoli není vždy schopný použít tu, která by odpovídala komunikačnímu záměru a komunikační situaci.

AKN

Aktivní naslouchání*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na schopnost žáka soustředit se během mluvené interakce na projev ostatních účastníků interakce, flexibilně přizpůsobovat svůj projev potřebám komunikačního partnera a také na schopnost zpětně tento proces reflektovat.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- prostřednictvím různých aktivit a her trénuji schopnost žáků pozorně a soustředěně naslouchat (např. Simon říká, bingo)
- na začátek hodiny čas od času zařadím krátké dýchací či meditační cvičení, které pomáhá žákům uklidnit mysl a soustředit se na daný okamžik
- nechávám žáky vědomě se vyjadřovat k obsahu předchozího sdělení (např. shrnutím předchozí párové nebo skupinové diskuse; shrnutím práce nahlas přečteného příběhu; hraním her, jako je tichá pošta)
- zařazuji do výuky prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých se žáci musí vcítit do zadaných rolí a reagovat na situace podle postav, které hrají
- nechávám žáky reagovat na prožité komunikační situace a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy; nechávám je vcítit se do spolužáků, identifikovat komunikační fauly apod.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **pozornost a soustředěnost***Během mluvené interakce v běžných, každodenních situacích*

- Ve své reakci na předchozí sdělení demonstruje porozumění vybraným jazykovým (např. obsahu otázky, žádosti, sdělení) i tělesným (gesta, výrazu tváře apod.) prostředkům komunikačního partnera, ačkoli může mít problém soustředit se na delší sdělení.
- Dává prostředky jazykovými (např. souhlasnými signály) i tělesnými (např. očním kontaktem, přikyvováním) komunikačnímu partnerovi najevo, že naslouchá jeho sdělení.
- Neprojevuje se způsobem, který by vůči komunikačnímu partnerovi mohl působit nezdvořile či rušivě (např. nesouhlasným kýváním hlavou, zdviženým obočím, skákáním do řeči, popř. vykonáváním paralelní aktivity, která je v dané situaci nevhodná).

Komponenta: **flexibilita**

- Průběžně a včas dává jazykovými i tělesnými prostředky zdvořile na vědomí, pokud něčemu nerozumí.

Komponenta: **reflektování komunikačních problémů**

- S pomocí učitele zpětně reflektuje kvalitu komunikačního procesu a identifikuje základní problémy a jejich příčiny (např. komunikační fauly, nedorozumění).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

CZB-TEV-001-ZV5-002

Tvoří podle zadání, své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKO-000-000-PV1-005

Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Reaguje přiměřeně na partnera v komunikaci.

Úroveň Splněno

Popis

- Ve své reakci na předchozí sdělení demonstruje porozumění vybraným jazykovým (např. obsahu otázky, žádosti, sdělení) i tělesným (např. gestu, výrazu tváře) prostředkům komunikačního partnera, ačkoli může mít problém soustředit se na delší sdělení.
- Dává prostředky jazykovými (např. souhlasnými signály) i tělesnými (např. očním kontaktem, přikyvováním) komunikačnímu partnerovi najevo, že naslouchá jeho sdělení.
- V obvyklých situacích se neprojevuje způsobem, který by vůči komunikačnímu partnerovi mohl působit nezdvořile či rušivě (např. nesouhlasným kýváním hlavou, zdviženým obočím, skákáním do řeči, popř. vykonáváním paralelní aktivity, která je v dané situaci nevhodná).
- Průběžně a včas dává jazykovými i tělesnými prostředky zdvořile na vědomí, pokud něčemu nerozumí.
- S pomocí učitele zpětně reflektuje kvalitu komunikačního procesu a identifikuje základní problémy a jejich příčiny (např. komunikační fauly, nedorozumění).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- na začátek hodiny čas od času zařadím krátké dýchací či meditační cvičení, které pomáhá žákům uklidnit mysl a soustředit se na daný okamžik

- zařazují do výuky prvky dramatické výchovy a role-play, v rámci kterých žáci přebírají různé role v simulovaných komunikačních situacích a experimentují s různými způsoby vyjadřování reakcí na verbální i neverbální jednání komunikačních partnerů
- nechávám žáky shrnovat obsah právě ukončených párových či skupinových diskusí
- nechávám žáky reflektovat prožité komunikační situace a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy; prostřednictvím různých nástrojů (např. deníky a reflexivní záznamy, společné diskuse) nechávám žáky vcítit se do spolužáků, identifikovat komunikační fauly, zaznamenávat vlastní pokroky v komunikačních dovednostech apod.
- vystupují jako model aktivního naslouchání a efektivní komunikace, demonstrují, jak se adaptovat na různé komunikační styly a situace

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **pozornost a soustředěnost**

Během mluvené interakce v běžných, každodenních situacích

- Demonstruje ve své reakci na předchozí sdělení porozumění jazykovým (např. obsahu otázky, žádosti, sdělení) i tělesným (gestům, výrazům tváře apod.) prostředkům komunikačního partnera, přičemž se zvládne soustředit i na delší a komplikovanější sdělení.

Komponenta: **flexibilita**

Během mluvené interakce v běžných, každodenních situacích

- Uzpůsobuje vlastní jazykový i tělesný projev potřebám komunikačního partnera (např. zaujatý výraz pro vyjádření zájmu, neutrální výraz pro vyjádření soucitu).
- Využívá omezený repertoár vhodných otevřených otázek (např. *Co si o tom myslíš ty?*), které podněcují komunikačního partnera k detailnější odpovědi a rozvíjejí komunikační proces.

Komponenta: **reflektování komunikačních problémů**

- Samostatně zpětně reflektuje kvalitu komunikačního procesu, identifikuje silné a slabé momenty a jejich příčiny (např. komunikační fauly, nedorozumění), s pomocí učitele formuluje oblasti ke zlepšení.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-005

Zhodnotí rizika práce s běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CZB-TEV-001-ZV9-002

Tvoří varianty pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu, podle účelu pohybových činností, společně zvolené taktiky hry, soutěže.

JJK-AJA-003-ZV9-015

Komunikuje o svých potřebách a zjišťuje si potřebné informace.

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

JJK-AJA-003-ZV9-017

Vyjádří své pocity a na vyjádřené pocity ostatních adekvátně reaguje.

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

JJK-DCJ-003-ZV9-006

Komunikuje jednoduchým způsobem pomocí základních vzorových výrazů pro každodenní situace, včetně jednoduchých otázek a odpovědí.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Přizpůsobuje svůj projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera.

Úroveň Splněno

Popis

- Demonstruje ve své reakci na předchozí sdělení porozumění jazykovým (např. obsahu otázky, žádosti, sdělení) i tělesným (např. gestu, výrazu tváře) prostředkům komunikačního partnera, přičemž se zvládne soustředit i na delší a komplikovanější sdělení.
- V situacích, které jsou mu nepříjemné (např. při nesouhlasu či hádce) se neprojeví způsobem, který by vůči komunikačnímu partnerovi mohl působit nezdvořile či rušivě (např. nesouhlasným kýváním hlavou, zdviženým obočím, skákáním do řeči, popř. vykonáváním paralelní aktivity, která je v dané situaci nevhodná).
- Uzpůsobuje vlastní jazykový i tělesný projev potřebám komunikačního partnera (např. zaujatý výraz pro vyjádření zájmu, neutrální výraz pro vyjádření soucitu).
- Využívá omezený repertoár vhodných otevřených otázek (např. *Co si o tom myslíš ty?*), které podněcují komunikačního partnera k detailnější odpovědi a rozvíjejí komunikační proces.
- Samostatně zpětně reflektuje kvalitu komunikačního procesu, identifikuje silné a slabé momenty a jejich příčiny (např. komunikační fauly, nedorozumění), s pomocí učitele formuluje oblasti ke zlepšení.

VJZ

Vícejazyčnost

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj vícejazyčného repertoáru jedince, tedy jeho schopnosti mobilizovat všechny dostupné jazykové prostředky (mateřského, prvního i druhého cizího jazyka atd.) a kulturní zkušenosti k dosažení komunikačního záměru v situacích, při kterých mluvčí nesdílí společný jazyk.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KKK-VJZ-000-ZV5-001

Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- do svých hodin zařazují aktivity jazykového probuzení, v rámci kterých žáci prostřednictvím vlastního prožitku objevují jazykové bohatství ve světě i kolem nich, rozvíjejí svůj vztah k mateřštině a pěstují elementární dovednosti potřebné k učení se cizím jazykům: např. různé jazykové hlavolamy založené na srovnávání abeced, slovní zásoby či zvukové stránky různých jazyků; hledání výpůjček a internacionalismů; přiřazování jazyků ke konkrétním místům a kulturám; tvorba jazykových portrétů a jejich společná interpretace
- i v rámci nejazykových předmětů do své výuky čas od času zařazují cizojazyčné prvky formou tzv. „jazykových sprch“: např. představení několika slovíček k danému tématu a jejich procvičování formou aktivit a her; využívání písni a videí v cizím jazyce

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **vícejazyčné porozumění**

• -

Komponenta: **využívání vícejazyčného repertoáru**

• -

Komponenta: **využívání kulturních zkušeností**

- Rozezná odlišné způsoby vyjadřování množství, měření vzdálenosti, určování času atd., ačkoli může mít obtíže tyto rozdíly uplatnit i v jednoduchých, konkrétních a každodenních komunikačních situacích.
- Rozpozná základní kulturní konvence spojené s každodenními rozhovory (např. odlišné pozdravy, poděkování, omluvy či jiné rituály), ačkoli sám může mít obtíže je uplatnit.

Komponenta: **překonávání odlišností v komunikaci**

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí a kultur.

Úroveň Splněno

Popis

- Rozezná odlišné způsoby vyjadřování množství, měření vzdálenosti, určování času atd., ačkoli může mít obtíže tyto rozdíly uplatnit i v jednoduchých, konkrétních a každodenních komunikačních situacích.
- Rozpozná základní kulturní konvence spojené s každodenními rozhovory (např. odlišné pozdravy, poděkování, omluvy či jiné rituály), ačkoli sám může mít obtíže je uplatnit.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- nechávám žáky objevovat vlastní jazykovou identitu i jazykové bohatství ve světě kolem nich, a pomáhám jim tak pěstovat si pozitivní vztah k jazykové diverzitě: např. prostřednictvím tvorby jazykových portrétů či sebehodnoticích profilů a jejich interpretace; zkoumáním bezprostřední jazykové krajiny (tj. jazyků a jejich využití na fyzických nápisech a znacích ve veřejném prostoru)
- podněcuji žáky k vedení vlastního jazykového portfolia
- i v rámci nejazykových předmětů do své výuky čas od času zařazuji cizojazyčné prvky, a to zejména formou mediačních aktivit: např. extrakce a shrnutí klíčových informací z krátkých textů a jiných forem sdělení v prvním i druhém cizím jazyce (z příspěvků na sociálních sítích, nápisů ve veřejném prostoru, stručných novinek, muzejních brožurek, online recenzí krátkých videí apod.); žáky při tom vedu k hledání podobností (např. internacionalismy, celková struktura sdělení), které jim pomohou odhadnout význam
- i v rámci nejazykových předmětů do své výuky čas od času zařazuji cizojazyčné prvky formou tzv. „jazykových sprch“: např. představení několika slovíček k danému tématu a jejich procvičování formou aktivit a her
- prostřednictvím různých jazykových aktivit, hlavolamů či her nechávám žáky hledat podobnosti a rozdíly mezi strukturami různých jazyků, a zároveň tak objevovat a reflektovat strategie učení se cizím jazykům
- vyhledávám příležitosti pro zprostředkování a udržování kontaktů s mluvčími odlišných jazyků a/nebo z odlišných kultur (online komunikace prostřednictvím e-mailu, sociálních sítí či videokonferenčních platform, krátké výměny a zahraniční pobyty, návštěvy zajímavých osobností, eTwinning apod.)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: vícejazyčné porozumění**

Rozpozná internacionalismy a slova/znaky, které jsou společné více jazykům (např. haus/hus/house), aby:

- odhadl význam jednoduchých cedulí a vývěsek
- určil pravděpodobný význam krátkého, jednoduchého textu
- zhruba sledoval krátké, jednoduché rozhovory, které jsou za jeho přítomnosti vedeny velmi pomalu a zřetelně
- vyvodil význam toho, co se mu ostatní snaží sdělit, za předpokladu, že mluvčí artikulují velmi pomalu a zřetelně, a sdělení případně zopakují

Komponenta: využívání vícejazyčného repertoáru

- používá některé výrazy ze svého omezeného vícejazyčného repertoáru, aby v běžných, každodenních situacích a za přítomnosti vstřícných mluvčích vyjádřil své základní potřeby
- využívá svůj vícejazyčný repertoár k objevování jiných kultur či společenství (např. sledováním filmů či jiných video- a audioformátů, poslechem hudby, čtením zjednodušených cizojazyčných textů, přímou komunikací s mluvčími dané kultury)

Komponenta: využívání kulturních zkušeností

Při komunikaci, která zahrnuje lidi z odlišných prostředí a kultur a/nebo mluvčí odlišných jazyků:

- rozpozná a uplatňuje základní kulturní konvence spojené s každodenními rozhovory (např. odlišné pozdravy, poděkování, omluvy či jiné rituály), ačkoli může mít obtíže vypořádat se s odchylkami od zavedené rutiny
- případně jednoduchým způsobem vysvětlí ostatním, proč jeho vlastní jednání vyznělo jinak, než původně plánoval

Komponenta: překonávání odlišností v komunikaci

Komunikaci, která může zahrnovat lidi z jiných kultur či prostředí a/nebo mluvčí jiných jazyků, zprostředkuje:

- prostřednictvím vstřícného vystupování
- užíváním jednoduchých slov/znaků a neverbálních signálů
- povzbuzováním ostatních, aby se zapojili do komunikace
- dáváním najevo, zda rozumí, pokud je přímo osloven

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-003-ZV9-013

S pomocí různých informačních zdrojů ilustruje rozmanitost chemie a reflektuje aktuální dění v tomto vědním oboru.

JJK-AJA-004-ZV9-022

Moderuje jednoduchou interakci a činnosti ve skupině.

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

JJK-AJA-001-ZV9-004

Rozumí návodům a pokynům z každodenního života.

JJK-AJA-004-ZV9-021

Shrne obsah mluveného a psaného textu.

JJK-AJA-004-ZV9-020

Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu a ve vizuálních materiálech.

JJK-DCJ-001-ZV9-003

Rozumí konkrétní informaci v jednoduchých autentických materiálech, které se vztahují k jeho potřebám a zájmům.

JJK-DCJ-004-ZV9-008

Zprostředkuje ostatním informace z krátkých rozhovorů nebo jednoduchých ilustrovaných textů, návodů, tabulí nebo nápisů mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka

JJK-DCJ-004-ZV9-009

Zjednodušeně sdělí mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka základní a předvídatelné pokyny týkající se času a míst, vyslechnuté či přečtené ve formě krátkých a jednoduchých vět.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKK-VJZ-000-ZV5-001

Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Používá základní fráze z cizího jazyka a chápe jazykovou bariéru při komunikaci s lidmi z různých prostředí a kultur.

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná internacionalismy a slova/znaky, které jsou společné více jazykům (např. haus/hus/house), aby odhadl význam jednoduchých cedulí, vývěsek a krátkých, jednoduchých textů.
- Rozpozná internacionalismy a slova/znaky, které jsou společné více jazykům (např. haus/hus/house), aby zhruba sledoval krátké, jednoduché rozhovory, které jsou za jeho přítomnosti vedeny velmi pomalu a zřetelně, a vyvodil význam toho, co se mu ostatní snaží sdělit.
- Používá některé výrazy ze svého omezeného vícejazyčného repertoáru, aby v běžných, každodenních situacích a za přítomnosti vstřícných mluvčích vyjádřil své základní potřeby.
- Využívá svůj vícejazyčný repertoár k objevování jiných kultur či společenství (např. sledováním filmů či jiných videoformátů a audioformátů, poslechem hudby, čtením zjednodušených cizojazyčných textů, přímou komunikací s mluvčími dané kultury).
- Při komunikaci zahrnující lidi z odlišných prostředí a kultur a/nebo mluvčí odlišných jazyků rozpozná a uplatňuje základní kulturní konvence spojené s každodenními rozhovory (např. odlišné pozdravy, poděkování, omluvy či jiné rituály), ačkoli může mít obtíže vypořádat se s odchylkami od zavedené rutiny,
- Při komunikaci zahrnující lidi z odlišných prostředí a kultur a/nebo mluvčí odlišných jazyků v případě nutnosti jednoduchým způsobem vysvětlí ostatním, proč jeho vlastní jednání vyznělo jinak, než původně plánoval.
- Prostřednictvím vstřícného vystupování, povzbuzování a užíváním jednoduchých slov/znaků a neverbálních signálů (např. dáváním najevo, zda rozumí, pokud je přímo osloven) zprostředkuje komunikaci, která může zahrnovat lidi z jiných kultur či prostředí a/nebo mluvčí jiných jazyků.

KOS

Klíčová kompetence osobnostní a sociální*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence osobnostní a sociální přináší do života žáků důraz na seberozvoj a vede k utváření a upevňování dobrých mezilidských vztahů, k empatickému a respektujícímu přístupu k ostatním lidem a k účinné spolupráci s ostatními. Formuje se především díky poznání sama sebe, vlastních silných i slabých stránek a díky práci na nich. Kompetence představuje sebereflexi jako klíčovou dovednost pro vlastní rozvoj i pro budování vztahů. Jedinec, který má tuto klíčovou kompetenci rozvinutou, si bude vědom zodpovědnosti za vlastní všestrannou pohodu, za práci se svými silnými i slabými stránkami, za seberozvoj, sebereflexi i vztahy, které během života tvoří, či spolupráci při vzájemném učení. Kompetence vede k růstovému myšlení, ke snaze překonávat překážky a k psychické odolnosti jedince.

WEL

Vlastní wellbeing*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj vlastního wellbeingu prostřednictvím práce se samostatností, hledání podpory v případě potřeby a psychohygieny. Následně navazuje na wellbeing v jeho celé šíři.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a jsou schopní sdílet své pocity a zkušenosti, mají na práci adekvátní čas
- naplňuji základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů a prostředí důvěry (znám žáky jménem, jednám s nimi konzistentně a předvídatelně, dodržuji dohodnutá pravidla, uznávám vlastní chyby)
- komunikuji se žáky s respektem, tj. partnersky, vstřícně a otevřeně; projevuji zájem o každého žáka, nabízím žákům dialog a spolupráci, respektuji sebepojetí, identitu a potřebu autonomie v jednání jednotlivých žáků
- vytvářím situace a prostředí, ve kterých mají žáci příležitost poznávat sami sebe a rozvíjet sebeuvědomění (reflektivní aktivity, deníky, přehledy, diskuse o emocích aj.)
- vytvářím situace, při nichž se žáci mohou aktivně podílet na svém vlastním učení a rozhodování
- zařazuji prostor pro projektovou práci, volbu tématu či metod práce
- buduji kulturu vzájemné podpory a respektu mezi žáky (pravidla třídy, cíle třídy na dílčí etapy, mapu rozvoje KK třídy)
- vytvářím situace pro týmovou spolupráci a diskutuji se žáky o týmové spolupráci, sdílení pozitivních zážitků a vzájemné pomoci
- přemýšlím o možnostech hodnocení, zpětné vazby ve vztahu k budování vlastního wellbeingu žáků
- zařazuji trénink relaxačních technik, aktivní odpočinek, pohybové chvílky, aktivní přestávky (na školní zahradě)
- vnímám pohybové aktivity žáků a jejich pobyt ve venkovním prostředí jako nedílnou součást vzdělávání
- výuku nevedu pouze ve školní třídě, vyhledávám benefity učení venku, v netradičním prostředí, pořádám exkurze
- pravidelně měním aktivity a činnosti v návaznosti na potřeby žáků
- v návaznosti na modelové situace upozorňuji žáky na otázky o významu péče o duševní zdraví (výživa, spánek, fyzická aktivita) a dalších faktorech ovlivňujících pohodu
- uvědomuji si vliv prostředí a prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek na učení žáků
- efektivně využívám různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na zvolených cílech (aktivní výzdoba třídy – práce žáků, originalita, centra aktivit)
- nastavím jasná pravidla i v rámci digitální komunikace o výuce, úkolech, důležitých organizačních informacích, hodnocení

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: osobní naplnění**

- Pojmenuje vlastní potřeby ve vztahu k osobnostnímu rozvoji.
- Na modelových situacích představí pojem všestranná pohoda – wellbeing.

Komponenta: vlastní pohoda

- Pojmenuje, kdy se cítí dobře a kdy ne.
- Reflektuje, které aspekty mají na jeho pociťovaný stav vliv.

Komponenta: hledání podpory v případě potřeby

- Vyhledává podporu u lidí, kterým důvěřuje.
- Ví, na koho ze školy se může se svými problémy obracet, nestydí se říci si o pomoc.

Komponenta: samostatnost, psychohygienu

- Popíše důležitost mít chvíle jen pro sebe určené ke kvalitně trávenému samostatnému času.
- Zkouší různé postupy a aktivity, které vedou ke zklidnění, zlepšení nálady.
- Reflektuje, co je mu příjemné a co mu pomáhá.
- Rozpoznává nežádoucí stres ve svém životě a uvědomuje si důležitost předcházení stresorům.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-002-ZV5-004

Rozvíjí a buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností a propojuje svou zkušenost se základními prvky hudební řeči.

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všímá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KPS-000-000-PV1-001

Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Poznává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody.

Úroveň Splněno*Popis*

- Na modelových situacích představí pojem všestranná pohoda – wellbeing.
- Pojmenuje, kdy se cítí dobře a kdy ne.
- Vyhledává podporu u lidí, kterým důvěřuje, ví, na koho ze školy se může se svými problémy obracet, nestydí se říct si o pomoc.
- Zkouší různé postupy a aktivity, které vedou ke zklidnění, zlepšení nálady.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a jsou schopní sdílet své pocity a zkušenosti, mají na práci adekvátní čas
- naplňuji základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů a prostředí důvěry (znám žáky jménem, jednám s nimi konzistentně a předvídatelně, dodržuji dohodnutá pravidla, uznávám vlastní chyby)
- komunikuji se žáky s respektem, tj. partnersky, vstřícně a otevřeně; projevuji zájem o každého žáka, nabízím žákům dialog a spolupráci, respektuji sebepojetí, identitu a potřebu autonomie v jednání jednotlivých žáků
- vytvářím situace a prostředí, ve kterých mají žáci příležitost poznávat sami sebe a rozvíjet sebeuvědomění (reflektivní aktivity, deníky, přehledy, diskuse o emocích aj.)
- vytvářím situace, při nichž se žáci mohou aktivně podílet na svém vlastním učení a rozhodování
- zařazuji prostor pro projektovou práci, volbu tématu či metod práce
- buduji kulturu vzájemné podpory a respektu mezi žáky (pravidla třídy, cíle třídy na dílčí etapy, mapu rozvoje KK třídy)
- vytvářím situace pro týmovou spolupráci a diskutuji se žáky o týmové spolupráci, sdílení pozitivních zážitků a vzájemnou pomoc
- přemýšlím o možnostech hodnocení, zpětné vazby ve vztahu k budování vlastního wellbeingu žáků
- zařazuji trénink relaxačních technik, aktivní odpočinek, pohybové chvílky, aktivní přestávky (na školní zahradě)
- vnímám pohybové aktivity žáků a jejich pobyt ve venkovním prostředí jako nedílnou součást vzdělávání
- výuku nevedu pouze ve školní třídě, vyhledávám benefity učení venku, v netradičním prostředí, pořádám exkurze
- pravidelně měním aktivity a činnosti v návaznosti na potřeby žáků
- v návaznosti na modelové situace upozorňuji žáky na otázky o významu péče o duševní zdraví (výživa, spánek, fyzická aktivita) a dalších faktorech ovlivňujících pohodu
- uvědomuji si vliv prostředí a prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek na učení žáků
- efektivně využívám různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na zvolených cílech (aktivní výzdoba třídy – práce žáků, originalita, centra aktivit)
- nastavím jasná pravidla i v rámci digitální komunikace o výuce, úkolech, důležitých organizačních informacích, hodnocení

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **osobní naplnění**

- Pojmenuje význam sebehodnoty a postupně se učí, jak využívat vlastní potenciál.
- Pojmenovává, co ho baví, a ví, že dělat věci, které mu přinášejí radost, je v životě důležité.
- Reflektuje vlastní chování a jednání a jeho dopady.
- Uvede příklady využití vlastního potenciálu.

Komponenta: **vlastní pohoda**

- Pojmenuje situace, které mu způsobují stres.

- Pojmenuje, co může v každodenním životě udělat, aby se cítil dobře/lépe.
- Zapojuje do svého života aktivity, které mu pomáhají cítit se lépe.

Komponenta: hledání podpory v případě potřeby

- Orientuje se ve zdrojích podpory v blízkém i vzdálenějším okolí.
- Ví, jaké existují možnosti podpory (zdroje poznání: vlastní prožitek pomoci od jiných, zkušenost s poskytováním podpory, teoretická základna, dostupné aplikace).
- Řekne si o pomoc – chápe důležitost psychologické pomoci a podpory.
- Ví, že všestranná pohoda (wellbeing) je jeho spoluzodpovědnost a je nutné na ní aktivně pracovat.

Komponenta: samostatnost, psychohygiena

- Hledá rovnováhu mezi společenskými aktivitami a hodnotně tráveným osobním časem.
- Reflektuje, že duševní zdraví je stejně důležité jako to fyzické.
- Pojmenuje alespoň základní návyky vlastní psychohygieny v modelových situacích i běžném životě.
- Rozpoznává nežádoucí stres ve svém životě.
- Aktivně odstraňuje případné stresory.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-002

Vytvoří model, kterým popíše chemické přeměny látek v lidském těle při trávení živin.

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

CAP-FYZ-003-ZV9-008

Na základě vlastních experimentů popíše, co je zvuk, jeho vznik, vlastnosti a šíření; fyzikální vlastnosti zvuku dá do souvislosti s hudebním pohledem na zvuk.

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

JJK-AJA-003-ZV9-015

Komunikuje o svých potřebách a zjišťuje si potřebné informace.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolami v životě.

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Podílí se na osobním wellbeingu (osobní všestranné pohody).

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede příklady využití vlastního potenciálu.
- Popíše, jak zapojuje do svého života aktivity, které mu pomáhají cítit se lépe.
- Ví, jaké existují možnosti podpory (zdroje poznání: vlastní prožitek pomoci od jiných, zkušenost s poskytováním podpory, teoretická základna, dostupné aplikace).
- Ví, že wellbeing je jeho spoluzodpovědnost a je nutné na ní aktivně pracovat.
- Hledá rovnováhu mezi společenskými aktivitami a hodnotně tráveným osobním časem.

ODO

Resilience: odolávání obtížným situacím*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj resilience prostřednictvím práce na psychické odolnosti a postupném překonávání překážek.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- vytvářím příležitosti pro diskuse a aktivity, které podporují mentální pohodu
- učím žáky na příkladech, skrze zážitky či dramatizaci, jak si vytvářet a udržovat pozitivní mentální modely i při konfrontaci s výzvami
- poskytuji inspirativní příklady úspěšných jednotlivců, kteří překonali obtíže, a diskutuji o jejich strategiích
- zařazuji takové situace, které umožní žákům lépe porozumět emocím ve vztahu k různým tématům
- zařazuji takové situace, které v rámci mezilidských vztahů podporují KK komunikační a empatii
- vytvářím takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity
- začleňuji do výuky příklady ze života a osobnostního rozvoje, další scénáře nebo příběhy překonávání překážek a následného růstu
- vytvářím návodné situace nebo projekty, které žákům umožní prakticky prožívat proces překonávání obtíží
- vytvářím prostředí vzájemné podpory a spolupráce mezi žáky a učiteli
- podnikám společné aktivity, které posilují kolektivní sílu a vytvářejí síť podpory
- sdílím myšlenku, že každý neúspěch, překážku i chybu, kterou žák udělá, je dobré brát jako příležitost něco se naučit, jako výzvu k překonání sama sebe, k nápravě, k učení
- poskytuji podněty pro práci s přiznáním chyby či neúspěchu a pomáhám žákům s analyzováním příčiny
- pomáhám žákům uvědomit si, že umějí jednat i pod tlakem a rozhodovat se i v nejistotě

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: práce na psychické odolnosti**

- Popíše, jak pečovat o své duševní a fyzické zdraví.
- Pojmenuje benefity spánku, zdravého stravování a pravidelného pohybu.
- Snaží se zachovat klid, když něco nejde podle plánu (když se něco nedaří).
- Pojmenuje, proč se mu něco nedaří, a zkouší činnost dál.
- Vyhodnocuje případné rizikové riskantní situace.
- Pojmenuje, které činnosti mu přinášejí pozitivní či negativní emoce.

Komponenta: překonávání překážek

- Obtížné úkoly přijímá jako výzvu, nesnaží se jim vyhýbat.
- Oslavuje úsilí a dílčí pokrok, nejen konečný úspěch.
- Nevzdává se při prvním nezdaru.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek Integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

KPS-000-000-PV1-002

Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.

Základní vzdělávání

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Požádá o pomoc v obtížných situacích ve škole.

Úroveň Splněno*Popis*

- Pojmenuje, proč se mu něco nedaří, a zkouší činnost dál.
- Obtížné úkoly přijímá jako výzvu, nesnaží se jim vyhýbat.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.**Metodická podpora****Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím příležitosti pro diskuse a aktivity, které podporují mentální pohodu
- učím žáky na příkladech, skrze zážitky či dramatizaci, jak si vytvářet a udržovat pozitivní mentální modely i při konfrontaci s výzvami
- poskytuji inspirativní příklady úspěšných jednotlivců, kteří překonali obtíže, a diskutuji o jejich strategiích
- zařazuji takové situace, které umožní žákům lépe porozumět emocím ve vztahu k různým tématům
- zařazuji takové situace, které v rámci mezilidských vztahů podporují KK komunikační a empatii
- vytvářím takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity
- začleňuji do výuky příklady ze života a osobnostního rozvoje, další scénáře nebo příběhy překonávání překážek a následného růstu
- vytvářím návodné situace nebo projekty, které žákům umožní prakticky prožívat proces překonávání obtíží
- vytvářím prostředí vzájemné podpory a spolupráce mezi žáky a učiteli
- podniknu společné aktivity, které posilují kolektivní sílu a vytvářejí síť podpory
- sdílím myšlenku, že každý neúspěch, překážku i chybu, kterou žák udělá, je dobré brát jako příležitost něco se naučit, jako výzvu k překonání sama sebe, k nápravě, k učení
- poskytuji podněty pro práci s přiznáním chyby či neúspěchu a pomáhám žákům s analyzováním příčiny
- pomáhám žákům uvědomit si, že umějí jednat i pod tlakem a rozhodovat se i v nejistotě

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **práce na psychické odolnosti**

- Popíše, jak pečovat o své duševní, sociální a fyzické zdraví.
- Pojmenuje konkrétní strategie, jak lze pracovat na rozvoji duševního a fyzického zdraví (pracuje se zkušeností).
- Pojmenuje příležitosti k vlastnímu rozvoji.
- Reflektuje své schopnosti, nadání a talent z hlediska možností dalšího růstu.
- Reflektuje, pokud se něco nedaří, proč tomu tak je, proč je třeba předejít některým situacím.
- Snaží se i v obtížných situacích hledat účinná řešení.

Komponenta: **překonávání překážek**

- Obtížné úkoly přijímá jako výzvu, nesnaží se jim vyhýbat.
- Oslavuje úsilí a dílí pokrok, nejen konečný úspěch.
- Přijímá překážky jako příležitosti k učení a růstu, nikoli jako důvody ke vzdávání úsilí.
- Nevzdává se při prvním nezdaru.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-002-ZV9-006

Analyzuje a interpretuje dostupná data o složení ovzduší v ČR i ve svém okolí.

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

CZB-VZB-004-ZV9-014

Uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích ohrožení spojeného s mimořádnou událostí.

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

JJK-AJA-002-ZV9-011

Vypráví nebo popíše vlastní nebo cizí zážitek.

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalosti základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impulz pro další tvorbu.

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolami v životě.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Podílí se na rozvoji vlastní psychické a fyzické odolnosti.

Úroveň Splněno

Popis

- Pojmenuje konkrétní strategie, jak lze pracovat na rozvoji duševního a fyzického zdraví (pracuje se zkušeností).
- Snaží se i v obtížných situacích hledat účinná řešení.
- Vyhodnotí benefity úsilí dosahování dílčích pokroků ve vztahu výslednému cíli.

SEB

Identita

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na práci s vlastní jedinečností a identitou pomocí seberozvoje (sebepečení, seberegulace, sebeorganizace, sebereflexe, sebeřízení a sebevědomí).

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- začleňuji pravidelné aktivity na sebereflexi, kde si žáci mohou uvědomovat své úspěchy, výzvy a osobní růst (umožním žákům psát deníky, reflektovat své zkušenosti a sdílet své myšlenky v diskusích ve třídě, zaznamenávat seberozvoj do kompetenčních kruhů, map pokroku)
- nabízím aktivity, které posilují sebevědomí žáků (umožnění prezentace jejich prací před třídou, zapojení do projektů nebo získávání nových dovedností, možnost nahlížet na téma nadoborově, různými metodami ho poznávat)
- poskytuji žákům prostor pro poznávání sebe sama (kým jsou, kým by chtěli být, kam se mohou posunout, kým by být nechtěli, kam patří, jak působí na ostatní lidi a prostředí)
- pomáhám žáků poznávat jejich zájmy, schopnosti a hodnoty (zaměřuji se na propojení témat výuky či dovedností a postojů z učení)
- debatují se žáky o budoucnosti (kariéra, životní cesta, vize, plány)
- vedu žáky k tomu, aby si uvědomovali emoce a potřeby sebe sama i druhých
- vedu žáky k tomu, aby si uvědomovali dopady vlastního chování na sebe, ostatní lidi i přírodu
- učím žáky efektivním strategiím sebeorganizace a plánování času (stanovování priorit, vytváření rozvrhu činností, nastavování reálných cílů)
- poskytuji podporu při organizaci projektů a činností, aby si žáci osvojili dovednosti samostatné i skupinové práce
- poskytuji uznání a pozitivní zpětnou vazbu, aby žáci pocítili svou hodnotu a úspěchy

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: sebezpojetí**

- Vlastními slovy popíše své vlastnosti, temperament i výrazné rysy osobnosti.
- Na základě svých zkušeností identifikuje své silné a slabé stránky.
- Popíše své zájmy.
- Stanovuje si jednoduché cíle pro rozvoj svých silných i slabých stránek.
- Identifikuje své zájmy, cíle a hodnoty a používá je k určení směru svého osobního růstu (vrůstání do společnosti).
- Promítá sebezpojetí do jednání v modelových situacích.

Komponenta: seberegulace, sebeorganizace

- Předvídá své chování a emoce v běžných situacích.
- Zvažuje své reakce na chování a emoce druhých.

Komponenta: sebereflexe, sebeřízení

- Ve vztahu ke svým vrstevníkům popíše, v čem je stejný a v čem jiný.
- Zkouší nahlédnout své chování z pohledu druhých.

Komponenta: sebevědomí

- Diskutuje, jak by se ve kterých situacích rozhodl (a proč).
- Vyhledává konstruktivní zpětnou vazbu, která mu pomáhá v osobním rozvoji.
- Důvěřuje ve své schopnosti a dovednosti.
- Je ochotný zkusit nové věci (prožití úspěchu v dané činnosti, aktivitě).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

JJK-CJL-001-ZV5-007

Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPS-000-000-PV1-005

Vyjadřuje svůj názor.

KPS-000-000-PV1-004

Projevuje důvěru v sebe sama.

KPS-000-000-PV1-003

Pojmenuje vlastní silné stránky.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Úroveň Splněno

Popis

- Na základě svých zkušeností identifikuje své silné a slabé stránky, stanovuje si jednoduché cíle pro jejich rozvoj.
- Předvídá své chování a emoce v běžných situacích.
- Ve vztahu ke svým vrstevníkům popíše, v čem je stejný a v čem jiný.
- Je ochotný zkoušet nové věci (prožitek úspěchu v dané činnosti, aktivitě).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- přispívám k vytváření osobních plánů rozvoje pro žáky, ve kterých si stanovují krátkodobé a dlouhodobé cíle
- poskytuji pravidelnou zpětnou vazbu a podporu při dosahování cílů a upřesňování jejich seberozvojových plánů
- vedu se žáky debaty o tom, jak se jim daří využívat to, co se naučili v OSEV – tematika poznání sebe samotného
- začleňuji pravidelné aktivity na sebereflexi, kde si žáci mohou uvědomovat své úspěchy, výzvy a osobní růst (umožním žákům psát deníky, reflektovat své zkušenosti a sdílet své myšlenky v diskusích ve třídě, zaznamenávat seberozvoj do kompetenčních kruhů, map pokroku)
- nabízím aktivity, které posilují sebevědomí žáků (umožnění prezentace jejich prací před třídou, zapojení do projektů nebo získávání nových dovedností, možnost nahlížet na téma nadoborově, různými metodami ho poznávat)
- poskytuji žákům prostor pro poznávání sebe sama (kým jsou, kým by chtěli být, kam se mohou posunout, kým by být nechtěli, kam patří, jak působí na ostatní lidi a prostředí)
- pomáhám žákům poznávat jejich zájmy, schopnosti a hodnoty (zaměřuji se na propojení témat výuky či dovedností a postojů z učení)
- debatuji se žáky o budoucnosti (kariéra, životní cesta, vize, plány)
- vedu žáky k tomu, aby si uvědomovali emoce a potřeby sebe sama i druhých
- vedu žáky k tomu, aby si uvědomovali dopady vlastního chování na sebe, ostatní lidi i přírodu
- učím žáky efektivním strategiím sebeorganizace a plánování času (stanovování priorit, vytváření rozvrhu činností, nastavování reálných cílů)
- poskytuji podporu při organizaci projektů a činností, aby si žáci osvojili dovednosti samostatné i skupinové práce
- poskytuji uznání a pozitivní zpětnou vazbu, aby žáci pocítili svou hodnotu a úspěchy
- pracuji se žáky tak, aby chápali, že jejich schopnosti, dovednosti a zájmy spolu souvisejí

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: sebepojetí**

- Vlastními slovy popíše své vlastnosti, temperament i výrazné rysy osobnosti.
- Váží si vlastní jedinečnosti (osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál).
- Promítá vlastní jedinečnost do modelových situací.
- Vysvětlí, proč je důležité mít pozitivní vztah sám k sobě.
- Pojmenuje, jak na své osobnosti může pracovat.
- Popisuje představu ideální budoucnosti (uvědomění si vlastního já i okolního světa, společenství lidí apod.).
- Nachází vstřícný postoj k sobě samotnému (akcentuje, že se vše netočí jen kolem jeho osoby).
- Pracuje na aktivním rozvoji své osobnosti (rozvoj jednotlivých složek).
- Odpovídá na otázku: Kdo jsem já? (využívá různé úhly pohledu).

Komponenta: seberegulace, sebeorganizace

- Uvědomuje si odpovědnost sebe samého za svůj osobnostní rozvoj.
- Reguluje své chování a emoce jak v pozitivních, tak v méně komfortních situacích.

Komponenta: sebereflexe, sebeřízení

- Pojmenuje své silné a slabší stránky.
- Reflektuje své jednání a chování, rozhodnutí a jejich následky.
- Ovládá vlastní chování.
- Rozpozná, kdy je třeba přizpůsobit se novým situacím a kontextům (aktivně pracuje na svém sebeřízení).

Komponenta: sebevědomí

- Rozhoduje se samostatně a svá rozhodnutí zdůvodní.
- Vyhledává konstruktivní zpětnou vazbu, která mu pomáhá v osobním rozvoji.
- Popíše své ideální já (jak k němu směřuje).
- Důvěřuje ve své schopnosti a dovednosti (zkouší je i v nových situacích a za jiných okolností využít).
- Je ochotný zkoušet nové věci.
- Popíše své ideální já (jaký bych chtěl být), reálné já (jaký jsem), požadované já (jaký bych měl být), nechtěné já (kým nechci být).

- Důvěřuje ve své schopnosti a dovednosti, které měl možnost dříve vyzkoušet, a zkouší je i v nových situacích a kontextech.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

JJK-AJA-002-ZV9-010

Popíše své pocity, představy, přání a ambice.

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.

JJK-DCJ-002-ZV9-004

Mluví o sobě a blízkých tématech v krátkých větách a sděluje základní osobní informace.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.*Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Úroveň Splněno

Popis

- Váží si vlastní jedinečnosti (osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál - Odpovídá na otázku: Kdo jsem já? (využívá různé úhly pohledu).
- Pojmenuje, jak na své osobnosti může pracovat (rozvoj jednotlivých složek).
- Uvědomuje si odpovědnost sebe samého za svůj osobnostní rozvoj.
- Reguluje své chování a emoce jak v pozitivních, tak v méně komfortních situacích.
- Reflektuje své jednání a chování, rozhodnutí a jejich následky.
- Rozpozná, kdy je třeba přizpůsobit se novým situacím a kontextům (aktivně pracuje na svém sebeřízení).
- Rozhoduje se samostatně a svá rozhodnutí zdůvodní.
- Popíše své ideální já (jak k němu směřuje).

EMP

Empatie a porozumění druhým

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj empatie, respektu, tolerance a etického chování v rámci socializace.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- podporuji sdělování citů a pocitů ve třídě
- diskutuji se žáky o emocích, používám vizuální pomůcky zaměřené na výuku empatie (videa, karty, obrázky, interaktivní materiály, třídní plakáty, příběhy, divadlo, výtvarné, pohybové a hudební aktivity o rozpoznávání emocí, jejich spouštěčů, posilování pozitivních emocí a zvládání negativních emocí)
- podporuji aktivity a diskusi o strategiích vzájemné podpory žáků (hry, výměna rolí, karty, vizuální materiály, myšlenkové mapy, nástěnky, pantomima, různé scénáře apod.)
- při diskusích poukazuji na možnost vidět danou situaci z různého pohledu
- rozvíjím všímavost žáků, mindfulness, přijímání a prožívání přítomnosti pomocí různých cvičení, technik, her, meditace, příběhů, procházek a vlastního příkladu
- vytvářím spolu s kolegy klidné a bezpečné edukační prostředí, neodsuzuji, dávám prostor pro vyjadřování emocí žáka, pro diskusi, reflexi a sebereflexi
- poskytuji možnost volby, rozhodnutí

- oceňuji empatické chování
- jsem zdvořilý k žákům, kolegům, rodičům a ostatním lidem
- vyžaduji zdvořilé chování od žáků k autoritám a k sobě navzájem
- vytvářím aktivity, úkoly, projekty, ve kterých poskytuji žákovi možnost, aby se rozhodoval sám a pak nesl zodpovědnost za vlastní rozhodnutí
- vytvářím skupinové aktivity a projekty, ve kterých se žáci učí spolupracovat a projevovat navzájem respekt
- diskutuji se žáky o příkladech neúcty
- jsem spravedlivý, spolu se žáky nastavuji a dbám na dodržování třídních a školních pravidel
- ukazuji a diskutuji se žáky o různých řešeních problémů mezi vrstevníky, poskytuji prostor pro jednotlivé nápady žáků a reflexi
- diskutuji se žáky o předsudcích a stereotypech, o významu tolerance ve vztazích
- připravuji projekty, používám hry, karty, vizuální pomůcky, školní výlety, adaptační kurzy, třídnické hodiny cílené na toleranci a respekt k odlišnostem

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **empatie**

- Odmítne komunikaci nebo chování, které mu není příjemné.
- Vnímá emoce a potřeby jiných lidí a jedná s ohledem na jejich pocity.
- Reaguje na pocity a potřeby druhých, není vůči nim lhostejný.
- Projevuje soucit a nabízí pomoc ostatním.
- Projevuje empatii slovy i činy.

Komponenta: **respekt, tolerance**

- Respektuje rozmanitost a rozdíly mezi lidmi („Tolerance je moudrá víra, že i druhý může mít pravdu.“).
- Nečiní záměrně druhým to, co nechce, aby oni činili jemu.
- Vyvaruje se posměšků a urážek vůči vrstevníkům kvůli jejich odlišnostem.

Komponenta: **etika**

- Rozlišuje mezi správným a nesprávným chováním v jednoduchých situacích.
- Dodržuje základní morální zásady.
- Dává najevo, že pro špatné chování neexistuje vysvětlení, pouze výmluvy.
- Jedná v eticky náročných situacích všedního dne.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPS-000-000-PV1-006

Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

Základní vzdělávání

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Všímá si potřeb druhých.

Úroveň Splněno

Popis

- Odmítne komunikaci nebo chování, které mu není příjemné.
- Vnímá emoce a potřeby jiných lidí a jedná s ohledem na jejich pocity.
- Respektuje rozmanitost a rozdíly mezi lidmi („Tolerance je moudrá víra, že i druhý může mít pravdu.“).
- Nečiní záměrně druhým to, co nechce, aby oni činili jemu.
- Rozlišuje mezi správným a nesprávným chováním v jednoduchých situacích.
- Dodržuje základní morální zásady.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- uvědomuji si, že jsem pro žáky aktivním vzorem etického chování a empatie
- ve výuce v rámci různých témat věnuji pozornost otázkám etiky a mezilidských vztahů a provázím žáky diskusí o situacích, které vyžadují empatii a respekt
- vědomě pracuji s vlastními předsudky
- představím žákům příběhy, které zdůrazňují důležitost respektu k odlišnostem
- mapuji se žáky, co se podle nich skrývá pod pojmem respekt
- při reflexi aktivit se zaměřuji na tematiku empatie a respektu k různým přístupům a názorům
- diskutuji se žáky o různých tradicích, zvyklostech, kulturních specifikách podle oborových témat
- navozuji praktické situace, ve kterých se žáci mohou naučit empatii a hledání kompromisů (např. domluvy na třídních výjezdech, pravidlech, dělení práce ve skupině)
- podporuji vzájemnou pomoc mezi žáky (ve výuce, ale i při překonávání osobních výzev)
- oceňuji žáky za ohleduplné chování a projevy empatie
- do výuky řadím aktivity, hry, modelové hry, dramatizaci a cvičení zaměřená na aktivní poslech, komunikaci (umožnění nahlížení problematiky z různých úhlů)
- podporuji žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby a nebáli se při svém učení chybovat, o chybách přemýšleli a dále se z nich učili (odkřívám žákům vlastní chyby jako příležitosti k učení)
- dávám žákům prostor spoluvytvářet pravidla (pracuji se sankcemi za porušení pravidel transparentně a v souladu s pravidly školy; usiluji o to, aby co nejvíce odpovídaly přirozeným důsledkům přečinu)

- důsledně reagují na případné chování žáků, které závažně narušuje prostředí pro učení nebo vztahy ve třídě i se mnou

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **empatie**

- Odmítne komunikaci nebo chování, které mu není příjemné nebo je v rozporu s pravidly.
- Chápe propojení citů a chování jiných lidí, hodnotí danou situaci také z pohledu jiné osoby.
- Reaguje na pocity a potřeby druhých, aktivně je podporuje.
- Využívá dovednosti empatie pro mezilidské porozumění a nekonfliktní řešení problémových situací.

Komponenta: **respekt, tolerance**

- Respektuje rozdíly mezi lidmi, neodsuzuje ostatní kvůli odlišnostem.
- Podporuje rovnost všech.
- Vyjadřuje se s úctou a bez předsudků k rodinnému pozadí, kultuře nebo víře ostatních lidí.

Komponenta: **etika**

- Jedná v souladu se všeobecně přijímanými a uznávanými pravidly slušnosti a chování ve třídě, škole, společnosti.
- Analyzuje různé situace a problémy z etického hlediska.
- Činí morální rozhodnutí na základě etických principů společnosti a argumentace.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

CAP-PRI-004-ZV9-013

Na základě pozorování a společných diskusí analyzuje shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

JJK-AJA-003-ZV9-017

Vyjádří své pocity a na vyjádřené pocity ostatních adekvátně reaguje.

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-003-ZV9-015

Vysvětlí tvorbu cen v tržním hospodářství z pohledu kupujícího a prodávajícího.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

CAS-DEJ-001-ZV9-006

Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Úroveň Splněno*Popis*

- Chápe propojení citů a chování jiných lidí, hodnotí danou situaci také z pohledu jiné osoby.
- Využívá dovednosti empatie pro mezilidské porozumění a nekonfliktní řešení problémových situací.
- Respektuje rozdíly mezi lidmi, neodsuzuje ostatní kvůli odlišnostem.
- Vyjadřuje se s úctou a bez předsudků k rodinnému pozadí, kultuře nebo víře ostatních lidí.
- Jedná v souladu se všeobecně přijímanými a uznávanými pravidly slušnosti a chování ve třídě, škole, společnosti.

VZT**Budování a udržování zdravých vztahů***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj začleňování sebe do skupiny, sociální soudržnost a pospolitost.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- vedu rozhovory rozvíjející pozitivní atmosféru ve třídě
- hrají se žáky hry se zaměřením na třídní kolektiv (citlivost k druhým, zájem o spolužáky)
- podporuji sdělování emocí, pocitů, názorů (např. komunitní kruh)
- poskytuji prostor pro argumentaci názorů a sdílení, přehodnocení vlastních názorů a zpětnou vazbu
- aplikuji aktivity na podporu pocitu sounáležitosti se třídou a školou (hry, projekty, výlety, zájezdy, sportovní aktivity, společné oslavy apod.)
- usiluji o to, aby se žáci mezi sebou znali a věděli o sobě více informací (adaptační kurzy, společná volná hra, poznávací aktivity, projektová výuka, třídnické hodiny apod.)
- podporuji ocenění přínosu jednotlivce do společné aktivity
- cíleně reaguji na rizikové chování žáků
- stanovuji spolu se žáky pravidla pro jednání ve třídě (včetně digitálního prostředí), jejichž cílem je vytváření prostředí vhodného pro učení a bezpečného prostředí
- pravidelně se žáky hovořím o očekávaném chování při výuce a věnuji se praktickému nácviku vhodného chování se žáky, oceňuji a upevňuji chování podporující rozvoj

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: začleňování**

- Seznamuje se s vrstevníky a dospělými.
- Navazuje nová přátelství a udržuje dlouhodobé vztahy se svými vrstevníky.
- Zúčastňuje se aktivně třídního života (slavnosti, projekty, nastavování pravidel).
- Sdílí své zájmy, emoce a názory s ostatními členy třídního kolektivu.

Komponenta: sociální soudržnost, pospolitost

- Popisuje, s kým má jaké vztahy (uvádí příklady, srovnání, zkušenosti).
- Reflektuje hodnoty a potřeby vztahů (kvalita, kvantita, vzájemná prospěšnost).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPS-000-000-PV1-008

Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

KPS-000-000-PV1-007

Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozvíjí vztahy s druhými.

Úroveň Splněno

Popis

- Navazuje nová přátelství, zúčastňuje se aktivně třídního života (slavnosti, projekty, nastavování pravidel) a sdílí své zájmy, emoce a názory s ostatními členy třídního kolektivu.
- Popisuje, s kým má jaké vztahy (uvádí příklady, srovnání, zkušenosti) a reflektuje hodnoty a potřeby vztahů (kvalita, kvantita, vzájemná prospěšnost).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- aplikují aktivity na podporu pocitu sounáležitosti se třídou a školou (hry, projekty, výlety, zájezdy, sportovní aktivity, společné oslavy apod.)
- usilují o to, aby se žáci mezi sebou znali a věděli o sobě více informací (adaptační kurzy, společná volná hra, poznávací aktivity, projektová výuka, třídnické hodiny apod.)
- podporují ocenění přínosu jednotlivce do společné aktivity
- cíleně reagují na rizikové chování žáků
- stanovují spolu se žáky pravidla pro jednání ve třídě (včetně digitálního prostředí), jejichž cílem je vytváření prostředí vhodného pro učení a bezpečného prostředí
- pravidelně se žáky hovoří o očekávaném chování při výuce a věnují se praktickému nácviku vhodného chování se žáky, oceňují a upevňují chování podporující rozvoj
- vedu rozhovory rozvíjející pozitivní atmosféru
- hrají se žáky hry se zaměřením na třídní kolektiv (citlivost k druhým, zájem o spolužáky)
- podporují sdělování emocí, pocitů, názorů (např. komunitní kruh)
- poskytují prostor pro argumentaci názorů a sdílení, přehodnocení vlastních názorů a zpětnou vazbu

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **začleňování**

- Hledá a vytváří spojení s ostatními (interakce, na základě zájmů, sympatií).
- Rozlišuje různou intenzitu vzájemných vztahů.
- Pečuje vědomě o pocitově blízké vztahy, přátelství.
- Reflektuje své chování ve vztazích.
- Reflektuje chování jiných lidí ve vztazích (dvojice a skupiny).

Komponenta: **sociální soudržnost, pospolitosť**

- Reflektuje vlastní vztahy (kvalita, společné cíle, sdílené hodnoty, zájmy, wellbeing).
- Podílí se na činnostech ve prospěch komunity.
- Naplňuje potřeby ostatních (vzájemná prospěšnost, respekt k sobě i druhým lidem).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činnostech ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

JJK-AJA-003-ZV9-014

Účastní se přímého rozhovoru o tématech, která ho zajímají.

CAP-CHE-001-ZV9-001

Posoudí kvalitu a složení potravin z hlediska vyváženého obsahu základních živin a aditiv.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

JJK-DCJ-002-ZV9-004

Mluví o sobě a blízkých tématech v krátkých větách a sděluje základní osobní informace.

JJK-DCJ-003-ZV9-007

Sdělí písemně základní osobní informace v krátkých frázích, větách a formulářích.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozšiřuje okruh vztahů.

Úroveň Splněno*Popis*

- Hledá a vytváří spojení s ostatními (interakce, na základě zájmů, sympatií).
- Reflektuje vlastní vztahy (kvalita, společné cíle, sdílené hodnoty, zájmy, wellbeing).
- Podílí se na činnostech ve prospěch komunity.

KOB

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti*Charakteristika klíčové kompetence*

Kompetence rozvíjené v této oblasti umožňují člověku jednat jako zodpovědný občan a obyvatel obce, země, regionu a planety, a plnohodnotně se tak podílet na občanském životě a péči o udržitelnost světa. K tomu patří i schopnost hledat a poznávat výzvy současného světa, tak aby společnost a svět fungovaly lépe (prioritami je zaměření na posilování demokracie a udržitelnost). Tyto kompetence se formují prostřednictvím prožitku a zkušenosti (žáci se nejen učí o určité demokratické instituci, ale také ji navštíví; o možnostech podílení se na chodu školy či obce nejen diskutují, ale aktivně se ve škole a obci zapojují atd.). Zážitky a zkušenosti pak žáci reflektují s ohledem na to, co se během prožitku právě učí. Prakticky uplatňují některé znalosti, ale především dovednosti a průběžně rozvíjené postoje a uvědomované hodnoty. Učí se vycházet z komunitního, společenského a environmentálního kontextu (ve skupině či ve třídě, lokálně ve škole či komunitě, ale i globálně v širším světě).

RES

Respektující vztah k životu a světu*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj vnímavosti a citlivosti k živým bytostem a ohleduplnosti k přírodě a světu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KOB-RES-000-ZV5-001

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.*Metodická podpora***Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- vytvářím situace, při nichž se žáci dostávají do četných přímých kontaktů s rozmanitými živými jedinci ve svém okolí
- vytvářím situace, při nichž žáci mohou pečovat o živé bytosti/organismy a zjišťovat tak jejich potřeby
- vytvářím situace, při nichž žáci mohou prozkoumávat své okolí a pečovat o něj či zlepšovat ho
- umožňuji žákům sdílet své zkušenosti a zážitky z kontaktů a péče o jiné živé bytosti/organismy a o své okolí
- jdu příkladem v citlivém a ohleduplném chování vůči živým bytostem/organismům a svému okolí (např. při přírodovědných pozorováních, při sportu a pobytu venku)
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (např. reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: vnímavost a citlivost k živým jedincům**

- Pojmenovává potřeby ostatních živých jedinců a způsoby, jak je naplňují.
- Určuje, co může jiným živým bytostem/organismům škodit či jim působit utrpení.
- Nakládá se živými bytostmi/organismy citlivě.

Komponenta: ohleduplnost k přírodě, místu a světu

- Vyjadřuje, čím je důležité místo, kde žije, pro jeho život a život ostatních.
- Vyjadřuje, čím je důležitá příroda.
- Hodnotí, zda je určité jednání či chování ohleduplné k okolí.
- Upravuje podle toho své jednání a chování k okolí.
- Pečuje o vybranou část svého okolí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

KOB-000-000-PV1-001

Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.

Základní vzdělávání

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.

Úroveň Splněno*Popis*

- Pojmenovává potřeby ostatních živých jedinců, způsoby, jak je naplňují a co jim může škodit či působit utrpení.
- Nakládá se živými bytostmi/organismy citlivě.
- Vyjadřuje, čím je důležitá příroda a místo, kde žije, pro jeho život a život ostatních.
- Upravuje své jednání a chování na základě hodnocení, zda je určité jednání či chování ohleduplné k okolí

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Metodická podpora**Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím situace, při nichž se žáci dostávají do četných přímých kontaktů s různými lidmi, rozmanitými živými jedinci, venkovním (přírodním i člověkem přetvořeným) prostředím
- vytvářím situace, při nichž žáci mohou pečovat o živé bytosti/organismy
- vytvářím situace, při nichž žáci mohou pečovat o své okolí
- vytvářím prostor pro vzájemné sdílení zkušeností a zážitků z kontaktu a péče o živé bytosti/organismy a prostředí mezi žáky
- svým příkladem modeluji vhodné chování vůči živým bytostem/organismům a okolnímu prostředí
- vytvářím prostor pro otevřenou diskusi žáků o hodnotách a chování svých i ostatních, facilituji diskusi a využívám osvědčené diskusní techniky
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: vnímavost a citlivost k živým jedincům

- Projevuje respekt k životu a vnímá ho jako důležitou hodnotu.
- Projevuje citlivost k živým bytostem/organismům.

Komponenta: ohleduplnost k přírodě, místu a světu

- Projevuje respekt k rozmanitosti přírody, lidské společnosti a světa a vnímá je jako důležitou hodnotu.
- Pojmenovává hodnoty a postoje, které ovlivňují jeho vlastní chování i chování druhých směrem k přírodě, místu a světu.
- Nachází příklady, jak se hodnoty a postoje promítají do chování lidí k okolí.
- Upravuje podle toho své chování k okolí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-001-ZV9-004

Na příkladech chemického složení a vlastností látek běžně užívaných v domácnosti zdůvodní možnosti a limity jejich využití.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-005

Odvodí dostupnost vody v konkrétním místě během roku, její příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

GEO-GEO-002-ZV9-004

Odvodí příjem slunečního záření pro konkrétní místo a čas, jeho příčiny a důsledky na přírodní procesy a lidské aktivity.

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

GEO-GEO-003-ZV9-015

Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

CSP-TCH-002-ZV9-004

Užívá vybrané nářadí, techniku a moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

JJK-DCJ-004-ZV9-009

Zjednodušeně sdělí mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka základní a předvídatelné pokyny týkající se času a míst, vyslechnuté či přečtené ve formě krátkých a jednoduchých vět.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

CAS-DEJ-001-ZV9-010

Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOB-RES-000-ZV5-001

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Chová se citlivě k živým bytostem a svému okolí.

Úroveň Splněno

Popis

- Projevuje respekt k životu a vnímá ho jako důležitou hodnotu.
- Projevuje citlivost k živým bytostem/organismům.
- Projevuje ve svém chování k okolí respekt k rozmanitosti přírody, lidské společnosti a světa a vnímá je jako důležitou hodnotu.
- Nachází příklady, jak se promítají zastávané hodnoty a postoje do jeho vlastního chování i chování druhých směrem k přírodě, místu a světu.

ZPS

Zohledňování propojenosti světa

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj souvislostního (systémového) myšlení a odhalování příčin a následků, dále na rozvoj celostního (holistického, globálního) myšlení a porozumění propojenosti světa.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- vytvářím zadání, při jejichž řešení/naplnění žák potřebuje kombinovat znalosti a dovednosti z různých oborů
- vytvářím zadání, při nichž žák potřebuje srovnávat shodné a odlišné rysy různých situací a jevů a různých funkčních celků – v rámci jednoho tématu i napříč různými oblastmi
- využívám techniky zviditelňující (skryté) souvislosti různých procesů a jevů – např. simulace a simulační hry, myšlenkové mapy, grafická znázornění a schémata
- vytvářím situace a zadání vyžadující prozkoumávání a interpretaci různých souvislostí v místním prostředí a mezi místem a širším světem (místně zakotvené učení)
- podněcuji žáky ke kladení a zodpovídání otázek směřujících k hledání příčin a následků různých situací a procesů, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promyšlení a prohloubení otázek a odpovědí
- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro diskuse žáků o souvislostech různých jevů a procesů a využívám k jejich vedení osvědčené diskusní techniky
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: souvislostní (systémové) myšlení – odhalování příčin a následků**

- Prozkoumává, jak jsou různé situace a jevy v okolním světě propojené od roviny osobní přes místní po širší.
- Prozkoumává, jak se různé situace a jevy v okolním světě vyvíjely a vyvíjejí v čase.
- Vyhledává a pojmenovává příčinné souvislosti různých situací a jevů ve svém okolí.
- Na příkladech vysvětluje, jak se navzájem ovlivňují lidé a jejich různé společenské, ekonomické, kulturní a politické aktivity i přírodní procesy a jevy – vyjadřuje to slovně či graficky.
- Pojmenovává příklady funkčních celků ve společnosti a přírodě (stroj, škola, továrna, město, rybník...) a důležitých prvků a vazeb v nich.

Komponenta: celostní (holistický) přístup k životu v propojeném světě

- Hodnotí, jak jsou jeho vlastní život a jeho aktivity provázané s celkovým děním ve společnosti a přírodě v místě, kde žije, i ve světě.
- Na příkladech vysvětluje, jak je navzájem propojené jeho bezprostřední okolí a širší svět – v jakých oblastech, jakými vazbami.
- Vyvozuje, jak tuto propojenost zohledňovat ve svých aktivitách a aktivitách jiných lidí.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-005-ZV5-028

Rozlišuje činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstrovuje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KOB-000-000-PV1-002

Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše, jak naše činy ovlivňují lidi a přírodu kolem nás.

Úroveň Splněno

Popis

- Prozkoumává a vyjadřuje slovně či graficky, jak jsou různé společenské, ekonomické, kulturní, politické i přírodní procesy a jevy v okolním světě propojené příčinnými souvislostmi od roviny osobní přes místní po širší a jak se vyvíjely a vyvíjejí v čase.
- Pojmenovává příklady funkčních systémů ve společnosti a přírodě (stroj, škola, továrna, město, rybník...) a důležitých prvků a vazeb v nich.
- Hodnotí v jakých oblastech a jakými vazbami jsou navzájem provázány jeho vlastní život a jeho aktivity, dění ve společnosti a přírodě v místě, kde žije, a dění v širším světě.
- Vyvozuje, jak propojenost okolního světa zohledňovat ve svých aktivitách a aktivitách jiných lidí.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím společně s kolegy z jiných oborů zadání, při jejichž řešení/naplnění žák potřebuje kombinovat znalosti a dovednosti z různých oborů
- vytvářím situace a zadání vyžadující prozkoumávání a interpretaci různých souvislostí v místním prostředí a mezi místní, regionální, národní a globální úrovní (využívám postupy místně zakotveného učení a globálního vzdělávání)
- vytvářím zadání, při nichž žák potřebuje srovnávat shodné a odlišné rysy různých situací a systémů – v rámci oboru i napříč různými oblastmi
- využívám techniky zviditelňující (skryté) souvislosti různých procesů a jevů – např. simulace a simulační hry, myšlenkové mapy, grafická znázornění a schémata
- podněcuji žáky ke kladení a zodpovídání otázek směřujících k hledání příčin a následků různých situací a procesů, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení otázek a odpovědí
- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro diskuse žáků o souvislostech různých jevů, procesů a systémů, o významu systémového a celostního přístupu a využívám k jejich vedení osvědčené diskusní techniky
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflexivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **souvislostní (systémové) myšlení – odhalování příčin a následků**

- Prozkoumává, jak jsou různé situace, jevy a procesy v okolním světě propojené od roviny osobní přes místní, národní a regionální až po celosvětovou.
- Prozkoumává, jak jsou různé situace, jevy a procesy v okolním světě propojené z hlediska historického vývoje.
- Prozkoumává a pojmenovává příčinné souvislosti mezi sociálními, kulturními, ekonomickými, politickými a ekologickými stránkami vybraných situací, jevů a procesů v okolním světě.
- Hodnotí významnost těchto různých vazeb.
- Na příkladech vysvětluje, co vše je v okolním světě možné považovat za systém – na různých úrovních v prostoru (od osobní po světovou) a na různých úrovních komplexnosti – od dílčích oblastí po komplexní „nadoborové“ systémy.
- Na příkladech vysvětluje, jak se ovlivňují jednotlivé prvky uvnitř sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických systémů i různé systémy navzájem.
- Odvozuje obecné zákonitosti fungování sociálních, ekonomických, politických a ekologických systémů (např. fungování zpětných vazeb zesilujících nebo tlumících změny, zpoždění mezi příčinou a následkem).

Komponenta: **celostní (holistický) přístup k životu v propojeném světě**

- Zobecňuje, jak je okolní svět propojený prostorově i mezi různými oblastmi života (ze sféry sociální, kulturní, ekonomické i ekologické).
- Hodnotí kladné stránky a rizika těchto propojení.
- Navrhuje v konkrétních situacích a při řešení různých výzev, jaká sociální, kulturní, ekonomická a ekologická hlediska uplatnit a jak je uplatnit, propojovat a vyvažovat.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-AJA-002-ZV9-008

Popíše věci, osoby, místa, situace a události.

CAP-CHE-002-ZV9-007

Schématem znázorní příčiny a projevy znečišťování ovzduší vlivem lidské činnosti včetně kroků k jeho omezení.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-005

Odvodí dostupnost vody v konkrétním místě během roku, její příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

GEO-GEO-002-ZV9-004

Odvodí příjem slunečního záření pro konkrétní místo a čas, jeho příčiny a důsledky na přírodní procesy a lidské aktivity.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

GEO-GEO-003-ZV9-013

Orientuje se v místech a regionech různého měřítka prostřednictvím vlastní mentální mapy daného území.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

GEO-GEO-003-ZV9-015

Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Na příkladech vysvětluje, co vše je v okolním světě možné považovat za systém – na různých úrovních v prostoru (od osobní po světovou) a na různých úrovních komplexnosti – od dílčích oblastí po komplexní „nadoborové“ systémy.
- Na příkladech vysvětluje, jak se ovlivňují jednotlivé prvky uvnitř sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických systémů i různé systémy navzájem, a odvozuje z toho obecné zákonitosti fungování takových systémů (např. fungování zpětných vazeb zesilujících nebo tlumících změny, zpoždění mezi příčinou a následkem).
- Zobecňuje, jak je okolní svět propojený prostorově (od roviny osobní přes místní, národní a regionální až po celosvětovou) i mezi různými oblastmi života (ze sféry sociální, kulturní, ekonomické i ekologické), jak se tato propojení vyvíjela v čase a hodnotí kladné stránky a rizika těchto propojení.
- Navrhuje v konkrétních situacích a při řešení různých výzev, jaká sociální, kulturní, ekonomická a ekologická hlediska uplatnit a jak je propojovat a vyvažovat.

UDR

Směřování k udržitelné budoucnosti

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj předvídatvého (anticipačního) myšlení, porozumění hlediskům a principům udržitelnosti a uskutečňování změn.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím zadání, při nichž žáci potřebují uvažovat o budoucím vývoji a porovnávat jeho různé možné varianty
- vytvářím prostor pro otevřenou diskusi žáků o hodnotách a chování ve vztahu k udržitelnosti, facilituji diskusi a využívám osvědčené diskusní techniky
- modeluji svým profesním, osobním a občanským chováním vhodné postupy z hlediska udržitelnosti
- využívám techniky zviditelňující minulý a možný budoucí vývoj různých procesů, jevů a systémů – např. simulační hry, grafická znázornění, myšlenkové mapy
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **předvídatvé (anticipační) myšlení**

- Uvádí příklady různých možností budoucího vývoje ve svém blízkém i širším okolí.
- Rozlišuje, co považuje za žádoucí a co za pravděpodobný budoucí vývoj.

Komponenta: porozumění hlediskům a principům udržitelnosti

- Vyhodnocuje, které způsoby chování jednotlivce či širší skupiny ve svém okolí považuje za dlouhodobě neudržitelné a udržitelné.

Komponenta: navrhování a uskutečňování změn

- Navrhuje a odůvodňuje, jaké změny by si ve svém blízkém i širším okolí přál a co je pro jejich uskutečnění potřeba udělat.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV5-002

Naplánuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KOB-000-000-PV1-002

Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.*Základní vzdělávání*

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Urcí, jaký dopad má jeho chování na budoucí vývoj z hlediska udržitelnosti.

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvádí příklady různých možností budoucího vývoje ve svém blízkém i širším okolí.
- Rozlišuje, co považuje za žádoucí a co za pravděpodobný budoucí vývoj.
- Vyhodnocuje, které způsoby chování jednotlivce či širší skupiny ve svém okolí považuje za dlouhodobě neudržitelné a udržitelné.
- Navrhuje a odůvodňuje, jaké změny by si ve svém blízkém i širším okolí přál a co je pro jejich uskutečnění potřeba udělat.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- představuji příklady ilustrující, že budoucí vývoj různých procesů, jevů a systémů nelze přesně předpovídat a že v různých případech jeho směřování zásadně ovlivňují i naše rozhodnutí
- vytvářím zadání, při nichž žáci potřebují uvažovat o budoucím vývoji a porovnávat jeho různé možné vize a scénáře
- vytvářím zadání, při nichž žáci mohou zjistit hlediska a principy udržitelnosti (viz např. https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/U/Udr%C5%BEiteln%C3%BD_rozvoj#Z.c3.a1kladn.c3.a_d_principy_uds.c5.beiteln.c3.a9ho_rozvoje.3a) a aplikují je do jednotlivých oborů
- modeluji svým profesním, osobním a občanským chováním vhodné postupy z hlediska udržitelnosti
- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro otevřenou diskusi žáků o hodnotách a chování ve vztahu k udržitelnosti, facilituji diskusi a využívám osvědčené diskusní techniky
- využívám techniky zviditelňující minulý a možný budoucí vývoj různých procesů, jevů a systémů – např. simulace a simulační hry, myšlenkové mapy, grafická znázornění a schémata
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: předvídaté (anticipační) myšlení**

- Navrhuje, jaké jsou různé možnosti budoucího vývoje jevů, procesů a systémů – od místa, kde žije, po celý svět.
- Formuluje vize žádoucího vývoje.
- Porovnává, vyhodnocuje scénáře budoucího vývoje z hlediska jejich udržitelnosti, uskutečnitelnosti a pravděpodobnosti.
- Rozlišuje, co považuje za žádoucí a co za pravděpodobný budoucí vývoj.

Komponenta: porozumění hlediskům a principům udržitelnosti

- Vyhodnocuje, které způsoby chování jednotlivců, skupin, regionů, zemí i mezinárodního společenství považuje za dlouhodobě neudržitelné a udržitelné z environmentálních a socioekonomických hledisek.

Komponenta: navrhování a uskutečňování změn

- Navrhuje a odůvodňuje, jaké změny by si ve svém blízkém i širším okolí přál a co pro jejich uskutečnění může dělat.
- Uskutečňuje alespoň dílčí kroky směřující k větší udržitelnosti v osobní či širší rovině.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-002-ZV9-008

Vytvoří model koloběhu vody v přírodě a zahrne do něj vliv lidské činnosti i význam pro živé organismy.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

GEO-GEO-002-ZV9-004

Odvodí příjem slunečního záření pro konkrétní místo a čas, jeho příčiny a důsledky na přírodní procesy a lidské aktivity.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CAP-CHE-002-ZV9-007

Schématem znázorní příčiny a projevy znečištění ovzduší vlivem lidské činnosti včetně kroků k jeho omezení.

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednoduchý i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.

CZB-VZB-004-ZV9-015

Aplikuje zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplňuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

CAP-FYZ-005-ZV9-013

Popíše základní strukturu látek a relevantní částice při postupu z makrosvětla do mikrosvětla a uvede některé konkrétní příklady dějů, které na dané úrovni probíhají.

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-005

Odvodí dostupnost vody v konkrétním místě během roku, její příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

CAS-VKO-002-ZV9-009

Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uskutečňuje dílčí kroky směřující k udržitelnosti ve svém blízkém okolí.

Úroveň Splněno

Popis

- Formuluje vize žádoucího vývoje
- Navrhuje, porovnává a vyhodnocuje scénáře budoucího vývoje jevů, procesů a systémů v místě i širším světě z hlediska jejich udržitelnosti uskutečnitelnosti a pravděpodobnosti
- Vyhodnocuje, které způsoby chování jednotlivců, skupin, regionů, zemí i mezinárodního společenství považuje za dlouhodobě neudržitelné a udržitelné z environmentálních a socioekonomických hledisek.
- Navrhuje a odůvodňuje, jaké změny by si ve svém blízkém i širším okolí přál a co pro jejich uskutečnění může dělat.
- Uskutečňuje alespoň dílčí kroky směřující k větší udržitelnosti v osobní či širší rovině.

ODP

Odpovědné rozhodování a jednání*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na spravedlnost, přebírání odpovědnosti a svobodné a odpovědné rozhodování.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor
- podněcuji žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace
- umožňuji žákovi převzít vědomě odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolí nebo s nímž se vnitřně ztotožní – nezaměřuji prosté vykonání zadaného úkolu či příkazu se skutečným převzetím odpovědnosti
- stavím žáky před jednoduché situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí (např. při hře, v rámci fungování třídy, při řešení praktického úkolu), nezaměřuji uskutečnění něčeho na příkaz za rozhodnutí, které žák svobodně a odpovědně zvolil
- vytvářím prostor pro diskuse žáků o spravedlnosti, svobodě a odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích v jejich okolí, představuji jim a nechávám je navrhovat různé příklady z oblasti sociální, ekonomické a environmentální, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky; v případě potřeby vyjádřím a odůvodním svůj pohled a názor, ale nemanipuluji
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **sociální, ekonomická a environmentální spravedlnost**

- Identifikuje příklady nespravedlnosti.
- Navrhuje, čím on či ostatní lidé mohou přispět k odstraňování či snižování nespravedlnosti.

Komponenta: **převzetí odpovědnosti**

- Vědomě vstupuje do situací, kdy za něco přebírá svůj díl odpovědnosti.
- Vyhodnocuje, zda a jak převzetí odpovědnosti zvládl.
- Vyhodnocuje, co se naučil nového o sobě, procesech, skupině a okolí.

Komponenta: **svobodné a odpovědné rozhodování**

- Hodnotí dopady svého každodenního jednání na ostatní lidi a svět.
- Uskutečňuje kroky ke zlepšení dopadů svého jednání na ostatní lidi a svět.
- Zvažuje možné dopady různých rozhodnutí.
- Oceňuje rozhodnutí odpovědná vůči ostatním a okolí.
- Vyjadřuje, jak vnímá svůj díl odpovědnosti.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KOB-000-000-PV1-003

Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje příklady nespravedlnosti.
- Navrhne, čím on či ostatní lidé mohou přispět k odstraňování či snižování nespravedlnosti.
- Vědomě vstupuje do situací, kdy za něco přebírá svůj díl odpovědnosti, a vyjadřuje, jak vnímá svůj díl odpovědnosti.

- Vyhodnocuje, zda a jak převzetí odpovědnosti zvládl a co se naučil nového o sobě, procesech, skupině a okolí.
- Hodnotí dopady svého každodenního jednání na ostatní lidi a svět a uskutečňuje na základě toho kroky ke zlepšení dopadů svého jednání na ostatní lidi a svět.
- Zvažuje možné dopady různých rozhodnutí a oceňuje rozhodnutí odpovědná vůči ostatním a okolí.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor
- podněcuji žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace
- umožňuji žákovi převzít odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolí nebo s nímž se vnitřně ztotožní – nezaměřuji prostě vykonání zadaného úkolu či příkazu se skutečným převzetím odpovědnosti
- stavím žáky před situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí (např. při řešení praktického úkolu), nezaměřuji uskutečnění něčeho na příkaz za rozhodnutí, které žák svobodně a odpovědně zvolil
- stavím žáky před dilemata týkající se sociální, ekonomické a environmentální spravedlnosti a podněcuji je k zaujetí odůvodněných stanovisek, k argumentaci a diskusi (např. formou vhodné diskusní aktivity); v případě potřeby vyjádřím a odůvodním i svůj odůvodněný pohled a názor, ale nemanipuluji
- vytvářím prostor pro otevřenou diskusi žáků o významu svobody a odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích, představuji jim a nechávám je navrhnout různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky
- vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflexivní postupka)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **sociální, ekonomická a environmentální spravedlnost**

- Argumentuje, proč je důležitá sociální, ekonomická a environmentální spravedlnost.
- Určí významné příčiny nespravedlnosti.
- Určí, čím lze přispět k jejímu odstraňování či snižování na osobní i systémové úrovni.

Komponenta: **převzetí odpovědnosti**

- Přebírá samostatně odpovědnost za něco, co je užitečné pro ostatní či okolí.
- Vyhodnocuje, zda a do jaké míry převzetí odpovědnosti zvládl.
- Vyhodnocuje, co se naučil nového o sobě, procesech, společnosti a světě.

Komponenta: **svobodné a odpovědné rozhodování**

- Vyhodnocuje, zda a jaké konkrétní dopady má každodenní jednání na ostatní lidi a svět.
- Uskutečňuje kroky ke zlepšení dopadů svého každodenního jednání na ostatní lidi a svět.
- Přijímá rozhodnutí podle své vůle a na základě odpovědného zvážení možných dopadů na okolí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-002

Vytvoří model, kterým popíše chemické přeměny látek v lidském těle při trávení živin.

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CAP-FYZ-002-ZV9-004

Popíše některé důležité případy působení sil mezi tělesy, s využitím vlastních pozorování, experimentů a historického pohledu fyziky vysvětlí souvislost silového působení se změnami pohybového stavu těles.

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

CZB-VZB-003-ZV9-012

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

CZB-VZB-004-ZV9-016

Charakterizuje zásady požární prevence; v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné způsoby chování, metody a prostředky hašení požáru.

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnutí zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Úroveň Splněno

Popis

- Argumentuje, proč je důležitá sociální, ekonomická a environmentální spravedlnost.
- Určí významné příčiny nespravedlnosti a čím lze přispět k jejich odstraňování či snižování na osobní i systémové úrovni.
- Přebírá samostatně odpovědnost za něco, co je užitečné pro ostatní či okolí
- Vyhodnocuje, zda a do jaké míry převzetí odpovědnosti zvládl a vyhodnocuje, co se naučil nového o sobě, procesech, společnosti a světě.
- Vyhodnocuje, zda a jaké konkrétní dopady má každodenní jednání na ostatní lidi a svět a uskutečňuje kroky ke zlepšení těchto dopadů.
- Přijímá rozhodnutí podle své vůle a na základě odpovědného zvážení možných dopadů na okolí.

PCP

Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování)

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj zájmu žáka o veřejné dění, kritickou tvorbu svobodného názoru, na individuální a kolektivní zapojení do veřejného dění, na práci s vlastním vlivem a demokratickým přístupem, ale také na rozvoj respektování a uplatňování práv a zájmů.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního odůvodněného názoru žáka na dění okolo něj, včetně kritického pohledu na to, co by si přál změnit, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor
- podněcuji žáky k sledování a hodnocení různých událostí v místě, regionu, zemi i světě
- podněcuji žáky k vytváření a vyjádření ke kladení souvisejících otázek, k hledání a kritickému vyhodnocování informací a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení názoru
- umožňuji žákovi vybrat si aktivitu prospěšnou pro okolí, kterou si sám zvolí nebo s níž se vnitřně ztotožní – nezaměňuji to s aktivitou uskutečněnou z vnějšího popudu (vykonání zadaného úkolu či příkazu)
- poskytuji zpětnou vazbu, oceňuji iniciativu žáka i dílčí kroky k ní směřující
- navozuji situace umožňující porozumět potřebám, postojům a zájmům druhých – využívám vžívání se do rolí a postojů jiných (např. rolové hry)
- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro otevřenou diskusi o významu vlastní aktivity, demokratických postupů, respektování a uplatňování práv, uplatňování různých zájmů – představuji žákům a nechávám je navrhnout různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky
- podněcuji žáky k reflexi jejich zkušeností s uplatňováním vlastního vlivu na dění v jejich okolí

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: zájem o veřejné dění

- Poukazováním na informace ze svého okolí dokládá zájem o dění ve svém okolí.

Komponenta: kritická tvorba svobodného názoru

- Vytváří si vlastní názor na veřejné dění ve svém okolí (skupině, škole, obci, krajině) pomocí pokládání otázek.

Komponenta: **individuální a kolektivní zapojení do veřejného dění**

- Uskutečňuje individuální akci ve prospěch svého okolí na základě zhodnocení, co mu připadá důležité.

Komponenta: **přesvědčení o vlastním vlivu**

- Hodnotí, kdo se zajímá o to, co si myslí a co by si přál změnit.
- Dělí se o své nápady a návrhy na změnu alespoň v bezpečném prostředí.
- Hledá, kdo se společně s ním bude o změnu snažit nebo ho bude podporovat, povzbuzovat.

Komponenta: **demokratický přístup, respektování a uplatňování práv a zájmů**

- Vyjádří, jaká práva a jaké zájmy má ve vztahu k určité věci.
- Vyjádří, jak vnímá práva a zájmy ostatních.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-002

Naplánuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhne, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KOB-000-000-PV1-006

Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.

KOB-000-000-PV1-005

Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

KOB-000-000-PV1-004

Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.

Základní vzdělávání

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Dává vhodně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

Úroveň Splněno

Popis

- Poukazováním na informace ze svého okolí dokládá zájem o dění ve svém okolí.

- Vytváří si vlastní názor na veřejné dění ve svém okolí (skupině, škole, obci, krajině) pomocí pokládání otázek.
- Uskutečňuje individuální akci ve prospěch svého okolí na základě zhodnocení, co mu připadá důležité.
- Hodnotí, kdo se zajímá o to, co si myslí a co by si přál změnit.
- Dělí se o své nápady a návrhy na změnu alespoň v bezpečném prostředí a hledá, kdo se společně s ním bude o změnu snažit nebo ho bude podporovat, povzbuzovat.
- Vyjádří, jaká práva a jaké zájmy má ve vztahu k určité věci.
- Vyjádří, jak vnímá práva a zájmy ostatních.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků na dění okolo nich, sám uplatňuji respektující přístup a vedu k němu důsledně žáky, nekritizuji žáka za názor
- podněcuji žáky k sledování a hodnocení různých událostí v místě, regionu, zemi i světě
- podněcuji žáky k vytváření a vyjádření vlastního odůvodněného názoru na různé aspekty veřejného dění a ke kladení souvisejících otázek, k hledání a kritickému vyhodnocování informací a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení názoru
- umožňuji žákovi vybrat si veřejně prospěšnou aktivitu, kterou si sám či společně se spolužáky zvolí nebo s níž se vnitřně ztotožní – nezaměňuji to s účastí na akci z vnějšího popudu (vykonání zadaného úkolu či příkazu)
- umožňuji žákům zažít společné plánování, uskutečnění a vyhodnocení akce, a to opakovaně, podporuji je při tom vhodnými technikami vedení týmové práce
- navozuji situace umožňující porozumět potřebám, postojům a zájmům druhých – využívám vžívání se do rolí a postojů jiných (např. rolové hry)
- vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro otevřenou diskusi o významu vlastní aktivity, demokratických postupů, respektování a uplatňování práv, uplatňování různých zájmů – představuji jim a nechávám je navrhnout různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky
- podněcuji žáky k reflexi jejich zkušeností s uplatňováním vlastního vlivu na dění v jejich okolí

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **zájem o veřejné dění**

- Svobodně si utváří vlastní názor na veřejné dění ve svém okolí i ve světě na základě kritického myšlení.
- Orientuje se ve veřejném dění a veřejném prostoru.
- Sleduje veřejné dění v různých oblastech života ve svém okolí a ve světě.
- Hodnotí veřejné dění v různých oblastech života ve svém okolí a ve světě.

Komponenta: **kritická tvorba svobodného názoru**

- Svobodně si utváří vlastní názor na veřejné dění ve svém okolí i ve světě na základě kritického myšlení a využití více zdrojů informací.

Komponenta: **individuální a kolektivní zapojení do veřejného dění**

- Uskutečňuje individuální akci ve prospěch svého okolí na základě vyhodnocení jejího přínosu s využitím různých zdrojů informací.
- Vyhodnocuje, v čem by se chtěl společně s jinými zapojit do dění ve svém okolí.
- Zapojuje se do kolektivní akce ve prospěch svého okolí na základě svého vyhodnocení, do čeho by se chtěl společně s jinými zapojit.

Komponenta: **přesvědčení o vlastním vlivu**

- Vyhodnocuje své zkušenosti s uplatňováním vlivu na dění ve svém okolí – ve škole, doma či v komunitě.
- Usiluje o změnu alespoň v jednoduchých situacích či v oblastech, které považuje za důležité; má s uplatňováním vlastního vlivu první praktické zkušenosti.

Komponenta: **demokratický přístup, respektování a uplatňování práv a zájmů**

- Uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých.

- Vyjadřuje otevřeně své zájmy v některých oblastech života a porovnává je se zájmy druhých.
- Vyhodnocuje, zda jsou zájmy uplatňovány demokratickou cestou.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

CZB-VZB-004-ZV9-017

Vysvětlí roli občana a jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu, orientuje se v principech zajišťování vnější i vnitřní obrany, v bezpečnostním systému ČR a typech krizových stavů.

JJK-AJA-003-ZV9-018

Vyjádří své osobní názory na témata, která ho zajímají, reaguje na názory ostatních a diskutuje s nimi.

CAP-CHE-003-ZV9-014

Zmapuje chemické (a jiné) provozy v místě svého bydliště, zjistí informace o jejich produkci a zhodnotí její vliv na kvalitu životního prostředí a vlastní život.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Orientuje se ve veřejném dění a veřejném prostoru ve svém okolí i ve světě
- Hodnotí veřejné dění v různých oblastech života ve svém okolí a ve světě.
- Svobodně si utváří vlastní názor na veřejné dění ve svém okolí i ve světě na základě kritického myšlení a využití více zdrojů informací.
- Uskutečňuje individuální akci ve prospěch svého okolí na základě vyhodnocení jejího přínosu s využitím různých zdrojů informací.
- Zapojuje se do kolektivní akce ve prospěch svého okolí na základě svého vyhodnocení, do čeho by se chtěl společně s jinými zapojit.
- Vyhodnocuje své zkušenosti s uplatňováním vlivu na dění ve svém okolí – ve škole, doma či v komunitě.
- Usiluje o změnu alespoň v jednoduchých situacích či v oblastech, které považuje za důležité; má s uplatňováním vlastního vlivu první praktické zkušenosti.
- Uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých.
- Vyjadřuje otevřeně své zájmy v některých oblastech života, porovnává je se zájmy druhých a vyhodnocuje, zda jsou zájmy uplatňovány demokratickou cestou, .

KPP

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní představuje schopnosti jedince rozvíjet nápady, příležitosti a výzvy a vytvářet z nich nové hodnoty ve společenském, kulturním, environmentálním a ekonomickém kontextu, stejně jako hodnoty spojené s osobním růstem a kariérovým rozvojem. Tyto schopnosti vedou také k úspěšnému vyrovnávání se se změnami, nejistotou i případným neúspěchem v různých oblastech života a podporují adaptabilitu. Podstatou klíčové kompetence je činorodost zohledňující etické a environmentální principy, inovativnost, tvůrčí potenciál, vnímání problémů jako výzev, vnitřní motivace jedince k úsilí o svoji udržitelnou budoucnost v rodině, společnosti i profesním životě. Prioritou je praktická zkušenost žáka s plánováním a realizací aktivit či projektů.

NAP

Nápady, příležitosti a výzvy*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na proces vyhledávání příležitostí a výzev, generování a rozvíjení nových nápadů v různých oblastech života.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám.*Metodická podpora***Komentář**

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- podporuji aktivní účast žáků na tvorbě školního prostředí, které pracuje s jejich nápady a respektuje jejich přínosy a potřeby, například žákovské parlamenty, akce žáků pro žáky
- zapojuji žáky do participace – ve škole, v komunitě aj.
- podněcuji vztah žáků k místu, kde žijí, například tím, že mapují, jak se místo (obec, krajina) vyvíjelo v minulosti, zkoumají souvislosti, přicházejí za místní samosprávou či komunitou s představami o dalším vývoji
- podporuji přetváření myšlenek žáků v realitu, například prakticky pečujeme o místa v okolí školy
- učím v krajině, pracuji při výuce s *geniem loci*
- podněcuji divergentní myšlení žáků
- integruji do výuky například: otevřené diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty
- podporuji nepřímé učení prostřednictvím zkušeností – například experimentování a bádání; tvůrčí čtení a psaní; umělecké vyjádření – malování, divadlo aj.
- využívám se žáky různé nástroje k zachycení myšlenek a nápadů, mj. brainstorming, brainwriting, myšlenkovou mapu, online brainstorming nástroje
- zaměřuji se na to, aby žáci vhodně používali různé typy vyhodnocování a výběru reálných a smysluplných nápadů, například: podle stanovených kritérií, hlasování/bodování, škálování nápadů – jejich uspořádání do skupin podle jejich podobnosti nebo tématu
- pro pokročilejší žáky zařazuji:
 - prioritizace – vybíráme nápady, které mají největší potenciál dosáhnout cíle
 - testování a prototypování – vybíráme několik nejlepších nápadů a testujeme je prostřednictvím prototypů, průzkumů nebo jiných metod, abychom ověřili jejich účinnost a proveditelnost
- zapojení zainteresovaných stran – zaručuje to, že vybrané nápady budou podporovány a mohou být úspěšně realizovány
- nabízím žákům příležitost zapojit se do dobrovolných veřejně prospěšných projektů, známých jako dobrovolnictví – například podpora vrstevníků při učení, pomoc seniorům, ochrana přírody, rozvoj komunitního života, rozvojová spolupráce
- seznamuji žáky s principy, přínosy a jednoduchými formami vizualizací budoucích scénářů

- podporují žáky ve vytváření a sdílení jejich představ o tom, jak by se mohly vyvíjet situace v životě školy či v místě, kde žijí, a poskytují prostor pro diskusi nad návrhy jejich scénářů
- jako žákův průvodce usměrňují tvorbu jeho vision boardu (koláž, kresba, online verze aj.) směrem k profesnímu a životnímu směřování
- průběžně se žáky pracují na rozkrývání jejich priorit, hodnot, kompetenčního portfolia atd.
- upozorňují žáky na možnosti a příležitosti k jejich profilaci a rozvoji silných stránek

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **rozpoznávání příležitostí a výzev**

- Vyhodnocuje situace ve svém blízkém okolí.
- Rozpoznává příležitosti pro změnu k lepšímu.

Komponenta: **produkce nápadů a divergentní myšlení**

- Navrhuje jednoduchá opatření ke zlepšení situací a prostředí v místě, kde žije.
- Nápady nechává volně plynout a nebojí se je vyslovit.
- Využívá jednoduché metody a nástroje k zachycení myšlenek a nápadů.

Komponenta: **výběr nápadů a jejich hodnocení**

- Vyhodnocuje a třídí nápady v rámci zadaných kritérií, vlastních měřítek či svých aktuálních možností.
- Rozhoduje se, které z nápadů může opravdu uskutečnit.

Komponenta: **vizualizace budoucích scénářů**

- Formuluje své představy a jednoduché vize o tom, jak by si přál, aby se současná situace vyvíjela.
- Vizualizuje jednoduchou formou své dlouhodobé cíle v osobním i profesním životě.
- Prozkoumává propojenost různých situací, událostí a vývoje přírody a krajiny v místě, kde žije, nebo v blízkém okolí a sdílí své představy o budoucím vývoji místa či regionu.
- Přehodnocuje své představy a jednoduché vize, neúspěch vnímá jako zkušenost, nevzdává se a hledá nové možnosti.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTU-000-000-ZV5-002

Naplňuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

Vzdělávací oblasti

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPR-000-000-PV1-001

Přichází s vlastními nápady.

KPR-000-000-PV1-003

Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.**Základní vzdělávání**

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Poznává příležitosti a výzvy.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpoznává příležitosti pro změnu k lepšímu.
- Nápady nechává volně plynout a nebojí se je vyslovit.
- Vyhodnocuje a třídí nápady v rámci zadaných kritérií, vlastních měřítek či svých aktuálních možností.
- Formuluje a přehodnocuje své představy a jednoduché vize o tom, jak by si přál, aby se současná situace vyvíjela.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- podporuji aktivní účast žáků na tvorbě školního prostředí, které pracuje s jejich nápady a respektuje jejich přínosy a potřeby, například žákovské parlamenty, sněmy, akce žáků pro žáky
- zapojuji žáky do participace – ve škole, v komunitě aj.
- podněcuji vztah žáků k místu, kde žijí, například tím, že mapují, jak se místo (obec, krajina) vyvíjelo v minulosti, zkoumají souvislosti, přicházejí za místní samosprávou či komunitou s představy, vizemi o dalším vývoji
- podporuji přetváření nápadů žáků a příležitostí v realitu, například prakticky pečujeme o místa v okolí školy, v obci
- učím v krajině, pracuji při výuce s *geniem loci*
- podněcuji divergentní myšlení žáků
- integruji do výuky například: otevřené diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty
- podporuji nepřímé učení prostřednictvím zkušeností – například experimentování a bádání; tvůrčí čtení a psaní; umělecké vyjádření – malování, divadlo aj.
- využívám se žáky různé nástroje k zachycení myšlenek a nápadů, mj. brainstorming, brainwriting, myšlenkovou mapu, metodu 6-3-5, nástroj „rybí kost“, který slouží k rozpoznání a vizualizaci možných příčin dané situace; online brainstorming nástroje
- zaměřuji se na to, aby žáci vhodně používali různé typy vyhodnocování a výběru reálných a smysluplných nápadů, například: podle stanovených kritérií, hlasování/bodování, škálování nápadů – jejich uspořádání do skupin podle jejich podobnosti nebo tématu
- pro pokročilejší žáky zařazuji:
 - SWOT analýzu – silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby
- prioritizace – vybíráme nápady, které mají největší potenciál dosáhnout cíle
- testování a prototypování – vybíráme několik nejlepších nápadů a testujeme je prostřednictvím prototypů, průzkumů nebo jiných metod, abychom ověřili jejich účinnost a proveditelnost
- zapojení zainteresovaných stran – zaručuje to, že vybrané nápady budou podporovány a mohou být úspěšně realizovány
- vedu žáky k tomu, aby revidovali výběr nápadů podle potřeb a nových informací, které se objeví během procesu realizace

- zájemce o založení žakovských firem seznamují se zjednodušenými metodami, které se zaměřují na klíčové aspekty podnikání, například s metodou Lean Canvas
- nabízím žákům příležitost zapojit se do dobrovolných veřejně prospěšných projektů, známých jako dobrovolnictví – například podpora vrstevníků při učení, pomoc seniorům, asistence dospělým při osvojování nových dovedností, ochrana přírody, rozvoj komunitního života, humanitární pomoc a rozvojová spolupráce
- seznamuji žáky s principy, přínosy a formami vizualizací budoucích scénářů, vizí
- podporuji žáky ve vytváření a sdílení jejich představ o tom, jak by se mohly vyvíjet situace v životě školy či v místě, kde žijí, a poskytuji prostor pro diskusi nad návrhy jejich scénářů
- jako žákův průvodce usměrňuji tvorbu jeho vision boardu (koláž, kresba, online verze aj.) směrem k profesnímu, eventuálně i podnikatelskému a životnímu směřování
- průběžně se žáky pracuji na rozkrývání jejich priorit, hodnot, kompetenčního portfolia atd.
- diskutuji se žáky o hodnotách osobních, společenských, environmentálních, profesních
- usiluji o to, aby žáci lépe porozuměli světu kolem
- upozorňuji žáky na možnosti a příležitosti k jejich profilaci a rozvoji silných stránek

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **rozpoznávání příležitostí a výzev**

- Vyhodnocuje situace v různých oblastech života.
- Rozpoznává příležitosti a výzvy pro změnu k lepšímu.

Komponenta: **produkce nápadů a divergentní myšlení**

- Navrhne komplexnější opatření ke zlepšení situace a prostředí v místě, kde žije.
- Nápady nechává volně plynout, v počáteční fázi je nehodnotí a otevřeně je sdílí.
- Využívá složitější metody a nástroje k zachycení myšlenek a nápadů.

Komponenta: **výběr nápadů a jejich hodnocení**

- Vyhodnocuje nápady – posuzuje jejich hodnotu z pohledu různých zúčastněných stran.
- Třídí nápady na základě stanovených kritérií či aktuálních možností svých nebo okolí.
- Selektuje nápady – rozhoduje se, které nápady mají potenciál být realizovány.
- Vybírá, které nápady budou přijaty a které odmítnuty, a je otevřený novým přístupům, bádání a experimentování.

Komponenta: **vizualizace budoucích scénářů**

- Formuluje své představy a promyšlené vize týkající se budoucího vývoje současné situace.
- Vizualizuje své dlouhodobé cíle v osobním i profesním životě a svoje priority.
- Prozkoumává historický kontext různých situací, událostí a vývoje přírody a krajiny v místě, kde žije, v blízkém okolí, případně i ve světě, a vizualizuje budoucí scénáře.
- Pravidelně přehodnocuje svou vizi, nezdar vnímá jako zkušenost, nevzdává se a vytrvale hledá nová východiska, příležitosti či výzvy.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

CAP-FYZ-004-ZV9-012

Experimentálně ukáže vzájemné působení permanentních magnetů i magnetu a vodiče s proudem a uvede praktické využití těchto jevů.

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

JJK-AJA-002-ZV9-010

Popíše své pocity, představy, přání a ambice.

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisejí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpoznává příležitosti v různých oblastech vlastního života.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpoznává příležitosti a výzvy pro změnu k lepšímu.
- Nápady nechává volně plynout, v počáteční fázi je nehodnotí a otevřeně je sdílí.
- Selektuje nápady – rozhoduje se, které nápady mají potenciál být realizovány.
- Vizualizuje a pravidelně přehodnocuje své dlouhodobé cíle v osobním i profesním životě a svoje priority.

ZDR**Mobilizování zdrojů***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na proces získávání a spravování zdrojů k zajištění podpory a rozvoje tvůrčího potenciálu jedince i skupiny potřebného k adaptaci na změny.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promyslí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.*Metodická podpora***Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- soustředím se na podporu žáků při objevování jejich tvůrčího potenciálu
- podněcuji žáky k přemýšlení mimo ustálené vzorce a k nalézání vnitřní motivace pro objevování a využívání nových příležitostí
- podporuji samostatné myšlení prostřednictvím bádání, otevřeného dialogu, aktivních projektů a diskusí motivovaných reálnými situacemi
- organizuji besedy, setkání žáků s inspirativními podnikavými osobnostmi a pozitivními vzory – úspěšnými absolventy školy, rodiči, odborníky
- poskytnu žákům konstruktivní zpětnou vazbu, včetně formativního hodnocení, které posiluje jejich potřebu zdokonalovat se
- umožňuji žákům získat zkušenosti v sebe prezentaci, což zahrnuje představení osobních kvalit a schopností jedince
- v prezentaci osobních i skupinových úspěchů a témat, která inspirují jejich okolí
- podporuji u žáků porozumění principům práce s externími zdroji, zejména s ohledem na projektový trojimperativ (vztah mezi časem, zdroji a kvalitou), usiluji o jejich praktickou aplikaci, konkrétně zapojením žáků do projektového učení
- zařazuji velmi zjednodušené metody typu Lean Canvas
- zařazením kooperativního učení a nastavením jasných očekávání a kritérií pro hodnocení kvality práce žáků jim umožňuji při realizaci projektů efektivně sdílet a využívat zdroje a zkušenosti
- rozvíjím u žáků dovednosti budování a udržování vztahů s ostatními lidmi jak v jejich osobním životě, tak v oblasti jejich zájmů
- umožňuji žákům absolvování exkurzí u různých firem a organizací
- vyzývám žáky k tomu, aby si sami vybrali a kontaktovali firmu/organizaci, do které se chtějí podívat a něco se o ní dozvědět
- rozvíjím spolupráci mezi školami a vítám aktivity připravované žáky středních škol pro žáky základních škol, jako jsou odborné a zájmové kroužky
- zprostředkovávám žákům příležitosti spolupracovat se staršími spolužáky nebo absolventy školy, kteří jim poskytují užitečné rady a podporu, například při rozvíjení zájmu, profilaci
- podporuji propojování žáků s komunitou a místní samosprávou, například formou rozmanitých žákovských projektů/miniprojektů

- pestrou škálou metod a forem výuky přináším do procesu výuky nečekané změny, kterým musí žáci flexibilně čelit, jsou nuceni předvídat situace, události a plánovat opatření k jejich zvládnutí, adaptovat se

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **vlastní tvůrčí potenciál**

- Postupně objevuje svůj tvůrčí potenciál.
- Přichází s novými nápady a netradičními přístupy.
- Inspiruje se z nových zdrojů a rozšiřuje spolupráci s kreativními a tvůrčími vrstevníky.

Komponenta: **externí zdroje a prostředky**

- Vysvětluje na jednoduché konkrétní aktivitě vztah mezi časem, zdroji a kvalitou.
- Při přípravě a realizaci aktivit odhaduje čas potřebný k jejich úspěšnému dokončení.
- Sestavuje seznam zdrojů potřebných pro svou nebo skupinovou aktivitu, navrhuje, odkud zdroje získat, a aktivně se zapojuje do jejich zajištění.
- Během plánování a realizace aktivity rozpoznává nedostatky zdrojů.

Komponenta: **podněcování spolupráce**

- Motivuje ostatní, aby se zapojili do určité činnosti nebo jednoduchého projektu a podíleli se na dosahování společných cílů.
- Komunikuje s okolím a vytváří skupinu vrstevníků s různými dovednostmi.

Komponenta: **sítování a networking**

- Navazuje dobré vztahy s lidmi s podobnými zájmy, nejen s vrstevníky a aktivně s nimi diskutuje a konzultuje své zájmy.
- Sdílí své zkušenosti a zájmy v novém prostředí a navazuje nové kontakty.
- Během setkání s inspirativními lidmi si na jejich příkladech uvědomuje, co ho zajímá a co ne, a poté konkrétně pojmenovává, čemu by se chtěl více věnovat.
- Na vyžádání konkrétně pojmenovává své silné stránky, které si již uvědomuje.

Komponenta: **adaptabilita a flexibilita**

- Adaptuje se na změny a příležitosti během výuky i v každodenních situacích mimo školu.
- Je otevřený novým znalostem a aktivně rozvíjí své dovednosti.
- Projevuje odvahu a vytrvalost při realizaci nových nápadů a prosazování vlastních myšlenek.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhne a zkouší realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

Vzdělávací oblasti

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPR-000-000-PV1-002

Navrhne, co potřebuje k realizaci vlastních činností.

KPR-000-000-PV1-004

Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.

KPR-000-000-PV1-005

Dokončí, co započalo.*Základní vzdělávání*

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Úroveň Splněno*Popis*

- Postupně objevuje svůj tvůrčí potenciál.
- Sestavuje seznam zdrojů potřebných pro svou nebo skupinovou aktivitu, navrhuje, odkud zdroje získat, a aktivně se zapojuje do jejich zajištění.
- Motivuje ostatní, aby se zapojili do určité činnosti nebo jednoduchého projektu a podíleli se na dosahování společných cílů.
- Navazuje dobré vztahy s lidmi s podobnými zájmy, nejen s vrstevníky a aktivně s nimi diskutuje a konzultuje své zájmy.
- Adaptuje se na změny a příležitosti během výuky i v každodenních situacích mimo školu.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- soustředím se na podporu žáků při objevování specifických aspektů jejich tvůrčího potenciálu
- podněcuji žáky k přemýšlení mimo ustálené vzorce (out of the box) a k nalézání vnitřní motivace pro objevování a využívání nových příležitostí a výzev
- podporuji samostatné myšlení prostřednictvím bádání, experimentování a otevřeného dialogu, aktivních projektů a diskusí motivovaných reálnými situacemi
- organizuji besedy, setkání žáků s inspirativními podnikavými osobnostmi a pozitivními vzory – úspěšnými absolventy školy, rodiči, odborníky
- poskytuji žákům konstruktivní zpětnou vazbu, včetně formativního hodnocení, které jim pomáhá hlouběji porozumět jejich tvůrčímu procesu a posiluje jejich schopnosti zdokonalovat se
- umožňuji žákům získat zkušenosti v sebeprezentaci, což zahrnuje představení osobních kvalit a schopností jedince
- v prezentaci osobních i skupinových úspěchů a témat, která inspirují jejich okolí
- nabízím žákům možnost účasti na akcích typu inovační kemp, letní školy aktivního občanství, což jsou intenzivní a interaktivní akce zaměřené na rozvoj inovace, kreativity, spolupráce i sebepoznání (silné stránky, talenty)
- podporuji u žáků porozumění principům práce s externími zdroji, zejména s ohledem na projektový trojimperativ (vztah mezi časem, zdroji a kvalitou), usiluji o jejich praktickou aplikaci, konkrétně zapojením žáků do projektového učení a do řešení reálných problémů
- zařazením kooperativního učení a nastavením jasných očekávání a kritérií pro hodnocení kvality práce žáků jim umožňuji při plánování a realizaci projektů efektivně sdílet a využívat zdroje a zkušenosti
- rozvíjím u žáků dovednosti síťování a budování kontaktů, což zahrnuje budování a udržování vztahů s ostatními lidmi jak v jejich osobním, tak v budoucím profesním prostředí
- umožňuji žákům účast na konferencích, absolvování exkurzí v různých firmách a organizacích
- vyzývám žáky k tomu, aby si sami vybrali a kontaktovali firmu/organizaci, do které se chtějí podívat a něco se o ní dozvědět
- podporuji zapojení žáků do debatní ligy, kde mohou rozvíjet dovednosti v oblasti veřejného projevu, kritického myšlení, argumentace apod.

- rozvíjím spolupráci mezi školami a vítám aktivity připravované žáky středních škol pro žáky základních škol, jako jsou odborné a zájmové kroužky
- vyzývám žáky k budování svého profesního profilu a síťování s lidmi ve svém oboru zájmu, mimo jiné zapojením do programů typu Europass, Start iD
- zprostředkovávám žákům příležitosti spolupracovat s profesionály, se staršími spolužáky nebo absolventy školy, kteří jim poskytují užitečné rady a podporu, například při jejich profesním směřování a síťování (tzv. mentorství)
- podporuji propojování žáků s komunitou a místní samosprávou, například formou rozmanitých žákovských projektů/miniprojektů
- pestrou škálou metod a forem výuky přináším do procesu výuky nečekané změny, kterým musí žáci flexibilně čelit, jsou nuceni předvídat situace, události a plánovat opatření k jejich zvládnutí, adaptovat se
- nabízím žákům příležitosti ke zdokonalování dovedností, které jsou důležité pro jimi zvolené obory a pro jejich budoucnost práce
- se zájemci zakládám malé žákovské firmy, například typu JA firma (Junior Achievement)
- propojuji žáky i školu s firmami programy typu Firemní dny aj.

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **vlastní tvůrčí potenciál**

- Vyhledává a využívá příležitosti k hlubšímu poznání svého tvůrčího potenciálu.
- Přichází s novými nápady a inovativními přístupy, nezávisle experimentuje a je schopný sám ověřit správnost svého postupu.
- Inspiruje se z různých, i náročnějších zdrojů a spolupracuje s kreativními a tvůrčími lidmi, čímž posouvá své vlastní hranice.
- Využívá výzvy jako prostředek k osobnímu růstu.

Komponenta: **externí zdroje a prostředky**

- Na konkrétním příkladu vysvětluje projektový trojimperativ (vztah mezi časem, zdroji a kvalitou).
- Projektový imperativ prakticky využívá při realizaci aktivit, při jejich plánování vyvažuje všechny položky, vizualizuje časový plán.
- Zajišťuje a spravuje externí zdroje potřebné k dosažení svých cílů nebo cílů projektu, včetně materiálních, nemateriálních, technických, digitálních, finančních a dalších zdrojů.
- Průběžně během plánování i realizace aktivity reflektuje, zda má stále dostatek zdrojů.

Komponenta: **podněcování spolupráce**

- Motivuje ostatní, aby se zapojili do různých činností či náročnějších projektů a podíleli se na dosahování společných cílů.
- Komunikuje s okolím a vytváří tým lidí s různými dovednostmi, schopnostmi, zájmy, zkušenostmi a úhly pohledu.

Komponenta: **síťování a networking**

- Buduje, udržuje a prohlubuje dobré vztahy s lidmi sdílejícími podobné zájmy, uvědomuje si, že tyto vztahy přispívají k jeho osobnímu rozvoji nebo k rozvoji týmu.
- Sdílí své zkušenosti, zájmy i širší spektrum informací v novém prostředí a navazuje kontakty s inspirativními lidmi.
- Při setkáních s podnikavými vzory si na jejich příkladech uvědomuje své potenciální klíčové profesní dovednosti, které poté konkrétně pojmenovává a popisuje.
- Popisuje své silné stránky a záměrně je přiměřeně prezentuje ve vhodných situacích.

Komponenta: **adaptabilita a flexibilita**

- Adaptuje se na změny, příležitosti a výzvy během výuky i v běžných životních situacích.
- Je otevřený novým znalostem a cíleně rozvíjí dovednosti důležité pro své profesní směřování.
- Projevuje odvahu a vytrvalost při realizaci nových nápadů, prosazování vlastních myšlenek, případně při zakládání žákovských firem či příspěvku k udržitelnému životu.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

CZB-VZB-004-ZV9-014

Uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích ohrožení spojeného s mimořádnou událostí.

CAP-FYZ-001-ZV9-001

Porovná jednotlivá skupenství látek na základě jejich typických vlastností, vlastnosti ilustruje konkrétními situacemi z vlastní zkušenosti a navrhne a provede experimenty, které umožní zjistit další vlastnosti.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

CAS-VKO-002-ZV9-006

Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

INF-INF-004-ZV9-014

Diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Poznává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhledává a využívá příležitosti k hlubšímu poznání svého tvůrčího potenciálu.
- Projektový imperativ (vztah mezi časem, zdroji a kvalitou) prakticky využívá při realizaci aktivit, při jejich plánování vyvažuje všechny položky, vizualizuje časový plán.
- Motivuje ostatní, aby se zapojili do různých činností či náročnějších projektů a podíleli se na dosahování společných cílů.
- Buduje, udržuje a prohlubuje dobré vztahy s lidmi sdílejícími podobné zájmy, uvědomuje si, že tyto vztahy přispívají k jeho osobnímu rozvoji nebo k rozvoji týmu.
- Adaptuje se na změny, příležitosti a výzvy během výuky i v běžných životních situacích.

REA

Realizace akcí, aktivit, projektů

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na proces praktické realizace aktivit a projektů rozvíjejících aktivní, efektivní či inovativní přístupy k profesi a životu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhuje realizaci aktivit v jednotlivých krocích.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- motivuji a vyzývám žáky k přebírání iniciativy v učení i praktickém životě
- nabízím žákům volnější úkoly, projekty, které jim umožňují aktivně se ptát, vybrat si témata, rozhodovat se, plánovat své akce, nést za ně odpovědnost a řešit je nezávisle, novými originálními přístupy
- začleňuji do výuky bloky přiměřené věku žáků zabývající se základy projektového managementu (plánování, organizování, řízení a sledování projektů od počáteční fáze až po dokončení)
- poskytuji žákům nástroje a techniky pro rozhodování, jako je vytváření seznamů pro a proti
- zapojuji žáky do řízení a realizace akcí, žáci jsou (spolu)organizátory, (spolu)tvůrci různých aktivit školy: školní časopisy, besídky, výstavy, zahradní slavnosti, sportovní turnaje, aktivity žakovského parlamentu, školní výlety, divadelní představení, dobrovolnické akce apod.
- podporuji žáky a zaměřuji se na práci se zpětnou vazbou a reflexí – žáci oceňují, co se jim povedlo, pojmenovávají, co příště udělat jinak a jak, aby proces řízení a realizace zkvalitnili, pracují s chybou
- předkládám žákům téma hodnocení a minimalizace rizik, podporuji aplikaci jejich prevence do žakovských aktivit, projektů
- přináším žákům příležitosti pro praktické trénování schopnosti rychle reagovat na změny, aplikovat kreativní a nové myšlenky do praxe, měnit tradiční postupy
- zprostředkovávám žákům možnosti účasti na akcích s inovačním potenciálem, jako jsou například programy v otevřených dílnách typu FabLab, programy ve Střediscích ekologické výchovy
- reaguji na poptávku žáků, ve kterých nových dovednostech se chtějí zlepšit
- inspiroji a motivuji žáky pro rozvoj jejich nových/inovačních dovedností ve volnočasových aktivitách, například zprostředkováním nabídky či realizací kroužků, táborů, letních žakovských škol zaměřených na výchovu k podnikavosti
- podporuji ve škole interdisciplinární vzdělávání, které umožňuje žákům vidět věci z různých perspektiv a přicházet s novými/inovačními myšlenkami
- začleňuji inovativní myšlenky a přístupy do svých vzdělávacích aktivit, jsem pro žáky inspirací

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: přebírání iniciativy**

- Zahajuje aktivity, menší akce a projekty nebo řešení drobných problémů ve škole i mimo ni, například při hře nebo při spolupráci s vrstevníky.
- Motivuje vrstevníky k větší aktivitě.
- Stanovuje si své cíle, kterých chce dosáhnout v rámci konkrétní aktivity.
- Zajímá se o konkrétní aktivity ve svém okolí, které přispívají k udržitelnému rozvoji místa.

Komponenta: rozvažování a volba

- Rozpozná situaci nebo problém, který potřebuje volbu z možností.
- Shromáždí základní informace potřebné pro rozhodnutí, vychází z vlastních zkušeností a různých konzultací.
- Intuitivně nebo podle zadaných kritérií porovná různé možnosti a vybere tu nejlepší; poté se rozhodne, co udělá nebo jak se zachová.

Komponenta: řízení realizace

- Vytyčuje konkrétní cíl a jednoduchý časový plán pro realizaci aktivity.
- V realizačním týmu rozděluje dílčí úkoly a odpovědnost za jejich plnění.
- Usiluje o zajištění komunikace a spolupráce mezi vrstevníky v realizačním týmu.
- Usiluje o aktivní sledování a vyhodnocování průběhu realizace, srovnává ho s plánem.
- Přizpůsobuje proces realizace měnícím se okolnostem.
- Projevuje samostatnost a zdravé sebevědomí i při náročnějších aktivitách.

Komponenta: minimalizace rizik

- Postupně rozpoznává úskalí a rizika v rámci žakovských aktivit.

- Navrhuje jednoduchá opatření k omezení rizik.
- Průběžně kontroluje stav rizik a upravuje plán realizace tak, aby minimalizoval negativní dopady.
- Odhaduje možné dopady realizace nápadů na okolí a životní prostředí.

Komponenta: **aplikace kreativních myšlenek či inovací**

- Zavádí nové, netradiční myšlenky do her, své práce a skupinových aktivit.
- Navrhuje a plánuje nezbytné kroky ke zlepšení procesů, například jak si efektivně rozdělit práci ve skupině.
- Reflektuje kvalitu toho, co dělá, a uvědomuje si, jak jeho nápady a dovednosti ovlivňují výsledek skupinových aktivit.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPR-000-000-PV1-006

Organizuje a realizuje svoje činnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Realizuje aktivity ve stanovených krocích.

Úroveň Splněno

Popis

- Zahajuje aktivity, menší akce a projekty nebo řešení drobných problémů ve škole i mimo ni.
- Intuitivně nebo podle zadaných kritérií porovná různé možnosti a vybere tu nejlepší; poté se rozhodne, co udělá nebo jak se zachová.
- Vytyčuje konkrétní cíl a jednoduchý časový plán pro realizaci aktivity..
- Průběžně kontroluje stav rizik a upravuje plán realizace tak, aby minimalizoval negativní dopady.

- Zavádí nové, netradiční myšlenky do her, své práce a skupinových aktivit.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- motivuji a vyzývám žáky k přebírání iniciativy v učení i praktickém životě
- nabízím žákům volnější úkoly, projekty, které jim umožňují aktivně se ptát, vybrat si témata, rozhodovat se, plánovat své akce, nést za ně odpovědnost a řešit je nezávisle, inovativními originálními přístupy
- začleňuji do výuky kurzy přiměřené věku žáků zabývající se základy projektového managementu (plánování, organizování, řízení a sledování projektů od počáteční fáze až po dokončení)
- pracuji se žáky na komplexním inovativním procesu Design Thinking, který je strukturovaný do pěti klíčových kroků: empatie – porozumění potřebám cílové skupiny, definice – co je třeba řešit, generování nápadů, vytváření různých prototypů a jejich testování s uživateli
- poskytuji žákům nástroje a techniky pro rozhodování, jako je vytváření seznamů pro a proti a využívání rozhodovacích tabulek, kde sloupce reprezentují různé možnosti a řádky kritéria nebo faktory
- zapojuji žáky do řízení a realizace akcí, žáci jsou (spolu)organizátory, (spolu)tvůrci různých aktivit školy: školní časopisy, besídky, výstavy, zahradní slavnosti a organizace zájmových kroužků pro veřejnost (spojení školy a komunity), sportovní turnaje, aktivity žákovského parlamentu, školní výlety, divadelní představení, dobrovolnické akce apod.
- podporuji žáky a zaměřuji se na práci se zpětnou vazbou a reflexí – žáci oceňují, co se jim povedlo, pojmenovávají, co příště udělat jinak a jak, aby proces řízení a realizace zkvalitnili, pracují s chybou
- předkládám žákům téma hodnocení a minimalizace rizik, podporuji aplikaci jejich prevence do žákovských aktivit, projektů
- přináším žákům příležitosti pro praktické trénování schopnosti rychle reagovat na změny, aplikovat kreativní myšlenky a inovace do praxe, transformovat tradiční procesy
- zprostředkovávám žákům možnosti účasti na soutěžích a akcích s inovačním potenciálem, například Soutěž a podnikaj, startupové aktivity inovačních center, Impact Hubu, otevřené dílny pro žáky typu FabLab, programy a metodická podpora pro žáky ve střediscích ekologické výchovy
- reaguji na poptávku žáků, v kterých inovačních dovednostech se chtějí zlepšit
- inspiroji a motivuji žáky pro rozvoj jejich inovačních dovedností ve volnočasových aktivitách, například zprostředkováním nabídky či realizací kroužků, táborů, letních žákovských škol zaměřených na výchovu k podnikavosti
- podporuji ve škole interdisciplinární vzdělávání, které umožňuje žákům vidět věci z různých perspektiv a přicházet s inovačními myšlenkami
- začleňuji inovativní myšlenky a přístupy do svých vzdělávacích aktivit, jsem pro žáky inspirací

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **přebírání iniciativy**

- Zahajuje aktivity i náročnější akce a projekty nebo řešení problémů ve škole i v běžném životě mimo školu.
- Motivuje vrstevníky k větší aktivitě v rámci školy i v běžném životě mimo školu.
- Přebírá zodpovědnost za proces seberozvoje.
- Z vlastní iniciativy se účastní nebo organizuje aktivity zaměřené na udržitelný rozvoj ve svém okolí i mimo něj.

Komponenta: **rozvažování a volba**

- Identifikuje situaci nebo problém, který vyžaduje volbu z možností.
- Shromáždí informace nezbytné pro rozhodování, čerpá z vlastních zkušeností i konzultací a získává data prostřednictvím bádání nebo experimentování.
- Po zvážení priorit stanoví kritéria, která mu pomohou porovnat různé možnosti a vybrat z nich tu nejlepší; poté se rozhodne, co udělá nebo jak se zachová.

Komponenta: **řízení realizace**

- Vytýčuje konkrétní cíle a podrobný časový harmonogram pro realizaci každé větší akce.
- V realizačním týmu rozděluje menší i větší úkoly a deleguje odpovědnosti za jejich plnění.

- Zajišťuje komunikaci a spolupráci mezi členy realizačního týmu.
- Pravidelně sleduje a vyhodnocuje průběh realizace, porovnává ho s plánem.
- Přijímá opatření k nápravě odchylek a přizpůsobuje proces realizace měnícím se okolnostem.
- Projevuje samostatnost a zdravé sebevědomí při náročnějších aktivitách, akcích i složitějších projektech.

Komponenta: **minimalizace rizik**

- Zařazuje do žákovských aktivit a projektů pravidelný proces vyhodnocení a minimalizace rizik.
- Stanovuje kroky k minimalizaci rizik, pravidelně přezkoumává jejich stav a upravuje plány realizace podle aktuální situace.
- Vyhodnocuje potenciální dopady realizace nápadů a využívání příležitostí na cílovou skupinu a životní prostředí.

Komponenta: **aplikace kreativních myšlenek či inovací**

- Začleňuje kreativní myšlenky a inovativní přístupy do své práce, různých aktivit a projektů.
- Transformuje procesy tak, aby dokázal rychle a efektivně reagovat na změny.
- Reflektuje kvalitu toho, co dělá, a uvědomuje si, jak jeho kreativní nápady a inovativní přístupy ovlivňují výsledek aktivit či projektů.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CAP-FYZ-004-ZV9-012

Experimentálně ukáže vzájemné působení permanentních magnetů i magnetu a vodiče s proudem a uvede praktické využití těchto jevů.

CAP-FYZ-001-ZV9-001

Porovná jednotlivá skupenství látek na základě jejich typických vlastností, vlastnosti ilustruje konkrétními situacemi z vlastní zkušenosti a navrhne a provede experimenty, které umožní zjistit další vlastnosti.

CAP-FYZ-003-ZV9-009

Porovná chování světla v různých prostředích a na jejich rozhraních; popíše důsledky ve vybraných praktických situacích.

CAP-FYZ-004-ZV9-010

Experimentálně ukáže vybrané vlastnosti elektrického náboje.

CZB-TEV-001-ZV9-002

Tvoří varianty pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu, podle účelu pohybových činností, společně zvolené taktiky hry, soutěže.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

CSP-TCH-002-ZV9-004

Užívá vybrané nářadí, techniku a moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.

JJK-DCJ-001-ZV9-001

Rozumí krátkým, velmi jednoduchým otázkám, pokynům a výrokům pronášeným pomalu, zřetelně a opakovaně a doprovázeným vizuálními prvky nebo gesty.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Podílí se na realizaci aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Úroveň Splněno

Popis

- Zahajuje aktivity i náročnější akce a projekty nebo řešení problémů ve škole i v běžném životě mimo školu.
- Po zvážení priorit stanoví kritéria, která mu pomohou porovnat různé možnosti a vybrat z nich tu nejlepší; poté se rozhodne, co udělá nebo jak se zachová.
- Vytyčuje konkrétní cíle a podrobný časový harmonogram pro realizaci každé větší akce.
- Stanovuje kroky k minimalizaci rizik, pravidelně přezkoumává jejich stav a upravuje plány realizace podle aktuální situace.
- Začleňuje kreativní myšlenky a inovativní přístupy do své práce, různých aktivit a projektů.

TYM

Spolupráce a týmová práce*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj efektivní spolupráce prostřednictvím uvědomění skupinových, týmových rolí či odpovědnosti za společný výsledek.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- zadávám pravidelně náměty projektové výuky nebo jiný úkol, kde budou žáci pracovat v párech, skupinově, v týmu
- vytvářím různorodé pracovní skupiny, aby se žáci učili spolupracovat s jinými lidmi, pomáhám žákům nastavit role, nabízím možnost výběru rolí
- posiluji pocit individuální a kolektivní zodpovědnosti tím, že zadávám skupině dílčí úkoly (podporuji rozdělování úkolů a dbám na to, aby každý ze členů skupiny plnil své povinnosti a zapojil se do společné práce)
- užívám různé komunikační strategie (tážu se, kladu doplňující otázky, shrnuji názor)
- diskutuji se žáky, co bylo přínosné pro splnění úkolu a co bude nutné ještě zlepšit
- nastavuji se žáky pravidla komunikace při spolupráci (vizualizace pravidel – skupinová práce)
- podporuji sdílené znalosti a vzájemné učení – vrstevnické učení
- jsem připravený pomoci, poradit, poskytnout zdroje, pokud je budou žáci potřebovat v průběhu činnosti
- v případě potřeby zastavím skupinovou práci a žákům pojmenuji to, čeho jsem si všiml – zařazuji také průběžný prostor pro reflexi žáků
- sleduji, aby každý dostal příležitost přispívat do týmové spolupráce podle svých možností
- poskytuji žákům různé úkoly a aktivity k rozvoji jejich individuálních dovedností a schopností, které mohou přinášet do skupiny
- zařazuji do výuky centra aktivit a aktivity k rozvoji kooperativního učení
- pomáhám žákům ve skupině rozdělit úkoly a povinnosti tak, aby měl každý člen jasně definovanou roli a odpovědnost (přispívám k efektivnímu fungování pracovních týmů i celé třídy)
- vedu žáky k reflexi a sebehodnocení zkušeností ve skupině a pomáhám jim pojmenovat, které role jim vyhovují nejvíce a proč
- společně s kolegy jdeme příkladem žákům ve vzájemné spolupráci, empatii a respektu k názorům druhých
- pokud jsem v roli třídního učitele, pracuji se třídou jako s týmem a usiluji o rozvoj kvalitních vztahů ve třídě; vedu cílené třídnické hodiny / aktivity se zaměřením mj. na body uvedené výše

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: role ve skupině / role v týmu**

- Prakticky si zkouší různé role ve skupině (v týmu).
- Pojmenuje, která role ve skupině je mu příjemná.
- Plní aktivně své úkoly v rámci skupiny.
- Rozumí tomu, že každý může být prospěšný v tom, v čem je dobrý.
- Dokáže rozpoznat, pokud mu nějaká role nevyhovuje, a za pomoci dospělého, případně celé skupiny nachází náhradní řešení.

Komponenta: odpovědnost za společný výsledek

- Snaží se být pro skupinu prospěšným členem.
- Dokáže se společně domluvit na pravidlech.
- Respektuje pravidla ve skupině (neruší).
- V případě potřeby požádá o pomoc nebo ji nabídne druhým.
- Spolupracuje s učitelem a skupinou při rozdělení úkolů, povinností a zodpovědností.

- Hodnotí práci skupiny (svůj přínos pro dosažení cílů a plnění úkolů).
- Rozpozná, díky zkušenostem, proč se práce skupiny nedaří.
- Přemýšlí nad možnostmi, jak pomoci práci týmu jinak než jen plněním úkolů (motivace, inspirace).

Komponenta: **respekt k názorům druhých**

- Navrhne možnost kombinace více nápadů, je ochotný dělat kompromisy.
- Seznamuje se s pohledy dalších členů skupiny, týmu.
- Komunikuje zdvořile.
- Naslouchá názorům členů skupiny bez předsudků.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KPR-000-000-PV1-009

Oceňuje práci i úsilí druhých.

KPR-000-000-PV1-007

Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.

KPR-000-000-PV1-008

Spolupodílí se na společných rozhodnutích.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Podílí se na spolupráci ve skupině.

Úroveň Splněno

Popis

- Prakticky si zkouší různé role ve skupině (v týmu).
- Snaží se být pro skupinu prospěšným členem.
- Navrhne možnost kombinace více nápadů, je ochotný dělat kompromisy.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zadávám pravidelně náměty projektové výuky nebo jiný úkol, kde budou žáci pracovat v párech, skupinově, v týmu
- vytvářím různorodé pracovní skupiny, aby se žáci učili spolupracovat s jinými lidmi, pomáhám žákům nastavit role, nabízím možnost výběru rolí
- posiluji pocit individuální a kolektivní zodpovědnosti tím, že zadávám skupině dílčí úkoly (podporuji rozdělování úkolů a dbám na to, aby každý ze členů skupiny plnil své povinnosti a zapojil se do společné práce)
- užívám různé komunikační strategie, tážu se, kladu doplňující otázky, shrnuji názor
- diskutuji se žáky, co bylo přínosné pro splnění úkolu a co bude nutné ještě zlepšit
- nastavuji se žákům pravidla komunikace při spolupráci (vizualizace pravidel – skupinová práce)
- podporuji sdílené znalosti a vzájemné učení se jeden od druhého – vrstevnické učení
- jsem připravený pomoci, poradit, poskytnout zdroje, pokud je budou žáci potřebovat v průběhu činností
- v případě potřeby zastavím skupinovou práci a žákům pojmenuji to, čeho jsem si všiml – zařazuji také průběžný prostor pro reflexi žáků
- sleduji, aby každý dostal příležitost přispívat do týmové spolupráce podle svých možností
- poskytuji žákům různé úkoly a aktivity k rozvoji jejich individuálních dovedností a schopností, které mohou přinášet do skupiny
- zařazuji do výuky centra aktivit a aktivity k rozvoji kooperativního učení
- podporuji společné rozhodování a řešení problémů
- podporuji mentorství mezi žáky, kde si žáci pomáhají navzájem a umožňují porozumět různým rolím a úkolům
- zapojuji žáky do procesu plánování a rozhodování ohledně skupinových aktivit a projektů (žáci se cítí být více zapojení a mají větší zájem na dosažení společného cíle)
- pomáhám žákům ve skupině rozdělit úkoly a povinnosti tak, aby měl každý člen jasně definovanou roli a odpovědnost (přispívám k efektivnímu fungování pracovních týmů i celé třídy)
- vedu žáky k reflexi a sebehodnocení zkušeností ve skupině a pomáhám jim pojmenovat, které role jim vyhovují nejvíce a proč
- společně s kolegy jdeme příkladem žákům ke vzájemné spolupráci, empatii a respektu k názorům druhých
- pokud jsem v roli třídního učitele, pracuji se třídou jako s týmem a usiluji o rozvoj kvalitních vztahů ve třídě; vedu cílené třídnické hodiny / aktivity se zaměřením mj. na body uvedené výše
- vytvářím podmínky pro efektivní spolupráci (naslouchám názorům, vyjadřuji svůj názor s respektem, vytvářím přátelské, bezpečné a otevřené prostředí, poskytuji zpětnou vazbu k práci týmu, přijímám zpětnou vazbu od žáků – podporuji práci s chybou, podporuji pozitivní vztahy)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **role ve skupině / role v týmu**

- Uvede, která role v týmu je pro něj nejpřijatelnější.
- Plní různé role, na základě zkušeností odůvodňuje v týmu, ve které roli může být pro tým nejvíce prospěšný.
- Zkouší si i vedení týmu a vyjádří, jak se v této roli cítí.
- Podílí se na určení a plnění společných cílů.

Komponenta: **odpovědnost za společný výsledek**

- Konstruktivně hodnotí činnost svou a jiných, vyhodnotí silné stránky členů týmu.
- Přichází s vlastními nápady pro zvýšení efektivity práce skupiny.
- Hodnotí práci týmu v součinnosti s ostatními členy skupiny.
- Podporuje ostatní členy týmu (motivace, inspirace).
- Uvede příklady, na nichž ilustruje, že každý člen týmu je důležitý pro společný výsledek.

Komponenta: **respekt k názorům druhých**

- Neodsuzuje názory, které se liší od jeho vlastních.
- Komunikuje zdvořile, uplatňuje základní pravidla slušného chování.
- Hledá společné body, kde je možné dosáhnout shody.

- Přijímá pohledy dalších členů skupiny, týmu na určitou problematiku, uvědomuje si přínos náhledu na věc z více úhlů pohledu.
- Srovná práci skupiny, ve které jsou členové ochotní dělat kompromisy, a skupiny, kde kompromisy nefungují.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplňuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

JJK-AJA-004-ZV9-022

Moderuje jednoduchou interakci a činnosti ve skupině.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.*Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-010

Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

JJK-DCJ-003-ZV9-006

Komunikuje jednoduchým způsobem pomocí základních vzorových výrazů pro každodenní situace, včetně jednoduchých otázek a odpovědí.

CAS-VKO-003-ZV9-015

Vysvětlí tvorbu cen v tržním hospodářství z pohledu kupujícího a prodávajícího.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Úroveň Splněno

Popis

- Plní různé role, na základě zkušeností odůvodňuje v týmu, ve které roli může být pro tým nejvíce prospěšný.
- Konstruktivně hodnotí činnost svou a jiných, vyhodnotí silné stránky členů týmu.
- Přijímá pohledy dalších členů skupiny, týmu na určitou problematiku, uvědomuje si přínos náhledu na věc z více úhlů pohledu.

KRP

Klíčová kompetence k řešení problémů

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence k řešení problémů přináší schopnosti rozpoznat problém, který vyžaduje řešení, sbírat relevantní informace, provádět analýzu a hledat různá řešení s cílem dosáhnout optimálního výsledku, kriticky posuzovat různá řešení, vyhodnocovat je, vybírat nejlepší z nich a relevantně je obhajovat, přemýšlet inovativně a přicházet s novými přístupy, vytvářet plán postupu řešení a následně ho provádět a zhodnocovat jeho účinnost. Klíčová kompetence přispívá k pochopení důležitosti vědeckých poznatků a kritické práci s nimi. Ukotvuje postoj žáka k problému jako k výzvě, a tím se úzce propojuje s klíčovou kompetencí k podnikavosti a pracovní.

RPS

Řešení běžných problematických situací

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na řešení praktických každodenních problematických situací.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zahajují diskusi ve třídě o běžných problémech dětí (např. neshody mezi kamarády) a brainstorming o možných řešeních
- organizují třídní diskuse o běžných problémech, jako jsou neshody mezi kamarády, a vedu žáky k tomu, aby navrhovali řešení
- zdůrazňují, jak mohou různé pocity a perspektivy ovlivnit to, co považujeme za problém
- organizují skupinové činnosti, kde žáci společně řeší problémy
- vyzývám žáky k brainstormingu a zdůrazňuji, že může existovat více řešení
- po diskusi zkoumáme různé nápady a hodnotíme jejich proveditelnost

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **definice běžných problémů**

- Identifikuje problém a navrhuje jednoduchá řešení.
- Zohledňuje přítom pocity ostatních.
- Rozpoznává a popisuje různé situace ve svém každodenním životě a mezi vrstevníky.
- Používá jednoduché metody k analýze a porovnávání těchto situací.
- Chápe jejich příčiny a důsledky.
- Identifikuje problém a navrhuje možná řešení během třídních diskusí.
- Vyjadřuje, jak se různé situace mohou dotknout různých lidí.
- Ukazuje začínající pochopení, empatii.
- Pracuje ve skupině a snaží se najít kompromis a společné řešení.

Komponenta: **rozpoznání subjektivity v problematizaci**

- Identifikuje situace, kde mohou mít různí lidé odlišné názory nebo pocity, a diskutuje o nich.
- Vyjadřuje porozumění pro to, že něco, co je pro něj problémem, může být pro jiného výzvou.
- Vytváří příběhy nebo kresby, které ilustrují, jak mohou různí lidé vnímat stejnou situaci různě.

Komponenta: **různorodost řešení**

- Identifikuje různá řešení pro běžné situace.
- Porovnává různá řešení.

- Volí nejvhodnější řešení v závislosti na okolnostech.
- Argumentuje a usiluje o obhajobu vhodného řešení.
- Při řešení problému navrhuje různé možnosti a poslouchá návrhy spolužáků.
- Uznává, že může existovat více správných řešení.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek Integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

KRP-000-000-PV1-002

Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.

KRP-000-000-PV1-001

Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.

Základní vzdělávání

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje problém a navrhuje jednoduchá řešení.
- Identifikuje situace, kde mohou mít různí lidé odlišné názory nebo pocity, a diskutuje o nich.
- Porovnává různá řešení.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- nabízím skutečné společenské problémy, kde musí žáci zvážit různé perspektivy a navrhnout udržitelná řešení, kde vyjadřují vlastní hodnoty a přesvědčení o svém vlivu na vnímání problému
- zadávám projekty nebo eseje na zadané téma, které vyžadují analýzu problému
- nabízím ve třídě případové studie nebo projekty zaměřené na skutečné sociální problémy
- zaměřuji se na to, aby žáci analyzovali tyto situace z různých perspektiv a diskutovali o možných řešeních a jejich důsledcích
- podporuji reflexi vlastních reakcí a srovnání s reakcemi ostatních
- podněcuji žáky k aktivitě, nabízím ve třídě brainstormingové situace na konkrétní témata nebo problémy s ohledem na etické a sociální důsledky
- stanovuji žákům kritéria pro to, jak kriticky hodnotit nápady a zvažovat různé možnosti
- podporuji žáky v tom, aby viděli hodnotu procesu hledání řešení
- nabízím řešení, která mají různé etické a sociální dopady

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: definice běžných problémů**

- Analyzuje problém z různých úhlů pohledu.
- Diskutuje o možných důsledcích řešení a podává argumenty pro své návrhy.
- Identifikuje problémy v každodenních situacích.
- Rozděluje problémy na menší části a zkoumá jejich klíčové proměnné.
- Používá vhodné metody k analýze problémů.
- Vyvozuje ze svých zjištění závěry a aplikuje je do praxe.

Komponenta: rozpoznání subjektivity v problematizaci

- Analyzuje případové studie nebo skutečné situace, kde se projevuje subjektivita vnímání problémů.
- Vede diskuse nebo píše eseje o tom, jak mohou rozdílné perspektivy vnímat stejnou situaci jako problém nebo příležitost.
- Reflektuje vlastní reakce a srovnává je s reakcemi ostatních v různých kontextech (vyučovacích předmětech).

Komponenta: různorodost řešení

- Zkoumá různá řešení pro komplexnější problémy.
- Hodnotí důsledky různých řešení a jejich přiměřenost.
- Stanovuje kritéria výběru.
- Rozhoduje se pro nejefektivnější alternativu řešení.
- Argumentuje a relevantně obhajuje vhodné řešení.
- Účastní se brainstormingu v třídních projektech, přispívá více nápady a hodnotí možná řešení s ohledem na jejich praktičnost a kreativitu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-001-ZV9-005

Zhodnotí rizika práce s běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednoduchý i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.

CZB-TEV-002-ZV9-011

Vyhledá a prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

JJK-AJA-001-ZV9-004

Rozumí návodům a pokynům z každodenního života.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpreтуje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládání zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná a popíše běžné osobní a společenské problémy ve svém okolí a popíše je jednoduchými větami.

Úroveň Splněno

Popis

- Analyzuje problém z různých úhlů pohledu.
- Reflektuje vlastní reakce a srovnává je s reakcemi ostatních v různých kontextech (vyučovacích předmětech).
- Zkoumá různá řešení pro komplexnější problémy.

VED

Kritické hodnocení a využití vědeckého poznání

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na práci s vědeckou metodou poznání a na kritické hodnocení prezentovaných tvrzení.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- dávám žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, tvrzení hypotetické (hypotéza) a prostý názor, a to v jednoduchém textu (dětská knížka, pojednání v dětském časopise, pohádkový příběh, encyklopedie ad.) či v mluveném projevu (dětská rozhlasová hra, vyprávění, žákovská prezentace ad.)
- rozlišování netestuji v testu, žákům ho nabízím pravidelně v hodině při vhodných příležitostech, tj. když je význam rozlišování mezi faktickým tvrzením, hypotézou nebo názorem zřetelný; rozlišování se žáky ve vhodné míře uplatňují také v jejich běžných interakcích
- vyzdvihuji operátory, které činí faktické tvrzení faktickým tvrzením, názor názorem a hypotézu hypotézou („víme, že“; „vyslovuji hypotézu, že“; „možným vysvětlením je“; „myslím si“; „domnívám se“; „přijde mi“ ad.)
- poskytuji žákům psané, mluvené či obrazové materiály, v nichž se nacházejí tvrzení (různých typů) s vědeckým obsahem, a společně s nimi vyzdvihuji příznaky jeho vědeckého zázemí (konstatování stavu s využitím měření, vysvětlení přírodního principu, popis přírodního procesu, tvrzení o zákonitostech přírody, pravidelnostech v životě společností apod.)
- dávám žákům podněty k rozlišování mezi faktickými tvrzeními s vědeckým obsahem („voda se vaří při 100 °C“), hypotézami („astronomové se domnívají, že srážka asteroidu se Zemí nehrozí“) a názory („podle mě se tedy určitě srazí!“)

- dávám žákům podněty k rozpoznávání odborných výrazů užitých v jednoduchém textu (dětská knížka, pojednání v dětském časopise, pohádkový příběh, encyklopedie ad.) či v mluveném projevu (dětská rozhlasová hra, vyprávění, žakovská prezentace ad.); vybízím žáky k tomu, aby tyto výrazy přiřazovali k některé oblasti vědění (živá příroda, neživá příroda, vesmír, společnost atp.)
- vyzdvihuji a diskutuji se žáky rozdíly mezi významy slov v jejich odborném a běžném užití (např. „růst“ rostliny, který pro biologii není pouze jejím zvětšováním, ale také změnami tvaru a vnitřního uspořádání)
- vedu žáky k rozřazování odborných výrazů podle různých kritérií příbuznosti (výrazy spadají do společné oblasti poznání, výrazy popisují procesy, výrazy označují pouhému oku skrytý svět atp.)
- zaměřuji se na to, aby žáci v různých typech tvrzení, která v jednoduchém textu (dětská knížka, pojednání v dětském časopise, pohádkový příběh, encyklopedie ad.) či mluveném projevu (dětská rozhlasová hra, vyprávění, žakovská prezentace ad.) rozlišují, správně určovali jejich mluvčí
- podporuji žáky v systematické pozornosti k autorství čteného textu, slyšeného mluveného slova nebo sledovaného audiovizuálního obsahu (vyžadují například, aby žáci při prezentaci knihy, básničky, divadelní hry atd. vždy uváděli autora)
- podporuji žáky v systematické pozornosti k typu zdroje/nosiče textu, slyšeného mluveného slova nebo sledovaného audiovizuálního obsahu (knihy, časopisy, noviny, televizní stanice, youtube, web školy, sociální sítě...)
- poskytnu žákům příležitost k vyjádření pocitů, které v nich nově získaná informace vyvolává
- vybízím žáky k rozlišení věrohodných a nevěrohodných tvrzení, diskutuji s nimi znaky nevěrohodnosti (tvrzení může být například nadsazené, v něm obsažená informace zjevně zkreslená nebo vymyšlená)
- ke čtenému či slyšenému tvrzení předkládám žákům doplňující informace a jako jejich průvodce usměřuji jimi formulované závěry o důvěryhodnosti tvrzení
- vyzdvihuji význam otázky autorství a důvěryhodnosti zdroje tvrzení s vědeckým obsahem pro posouzení jeho relevance
- podporuji žáky ve zpochybňování nedůvěryhodných tvrzení, a to i v případech, kdy mají jejich zdroje v očích dětí autoritativní povahu (tištěný časopis, kniha, internet apod.)

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **rozlišování různých typů tvrzení**

- Rozlišuje mezi faktickými tvrzeními, hypotézami a názory v jednoduchých textech.
- Rozpoznává základní vědecký obsah ve tvrzeních, která jsou mu prezentována (např. „vědci zjistili, že se voda za obvyklých podmínek vaří při 100 °C“, ale také „voda se přece vaří při 100 stupních, prohlásil důležité malé Pavlík“, versus „voda mu připadala studená, vůbec se mu do ní nechtělo“).
- Rozlišuje mezi různými typy tvrzení s vědeckým obsahem.

Komponenta: **propojenost vědeckého poznání**

- Rozpoznává základní vědecké koncepty a chápe jejich propojenost (např. „rostliny potřebují světlo pro fotosyntézu, která jim pomáhá růst“).
- Rozeznává několik klíčových pojmů a jejich vztahy v určitém vědeckém oboru.

Komponenta: **důvěryhodnost prezentovaných vědeckých informací**

- Pečlivě sleduje, kdo je mluvčím tvrzení, jejichž základní typy rozlišuje.
- Rozpoznává, když některá informace zní „příliš dobrá, aby byla pravdivá“, a hledá způsoby jejího ověření.
- Zpochybňuje nebo se kriticky vymezuje k nedůvěryhodným tvrzením.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhne a zkusí realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KRP-000-000-PV1-003

Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.

Základní vzdělávání

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Využívá při řešení problémů objektivní data a informace.

Úroveň Splněno

Popis

- Rozlišuje mezi faktickými tvrzeními, hypotézami a názory v jednoduchých textech.
- Rozpoznává základní vědecké koncepty a chápe jejich propojenost (např. „rostliny potřebují světlo pro fotosyntézu, která jim pomáhá růst“).
- Zpochybňuje nebo se kriticky vymezuje k nedůvěryhodným tvrzením.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- dávám žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, tvrzení hypotetické (hypotéza) a prostý názor, a to ve složitějších textech (výklad v učebnici, vědecký popularizační text, novinový text apod.), v mluveném projevu i audiovizuálním obsahu (televizní pořad, dokumentární film, film s vědeckou tematikou apod.) s vědeckým obsahem
- rozlišování nabízím žákům pravidelně v hodině, vyhledávám i takové příležitosti, kdy není hranice mezi faktickým tvrzením, hypotézou nebo názorem zcela jasně zřetelná
- poskytuji žákům psané, mluvené či obrazové materiály, v nichž se nacházejí tvrzení vědeckých odborníků, a vyzdvihuji jejich příznaky (vědecké autorství, přesnost vyjádření, potlačení subjektivity / neosobnost, vymezení podmínek platnosti, kontext apod.)
- zaměřuji se na to, aby žáci při posuzování relevance získávané vědecké informace systematicky zohledňovali povahu zdrojů tvrzení s vědeckým obsahem (učebnice, vědecký text, novinový text, dokumentární film, autorské video, sociální sítě apod.)
- vybízím žáky k rozpoznání vědeckých konceptů užitých ve složitějších textech (výklad v učebnici, vědecký popularizační text, novinový text apod.), v mluveném projevu i audiovizuálním obsahu (televizní pořad, dokumentární film, film s vědeckou tematikou apod.)
- vyzdvihuji souběžnost konceptů náležejících k různým vědním oborům v jednom textu, výkladu, promluvě (např. fotosyntéza – chemie, rostlina – biologie, světlo – fyzika, energie – fyzika, chemie), a podtrhuji tak vzájemnou propojenost jednotlivých vědních oborů
- podněcuji žáky k posuzování míry přesnosti v užití odborných výrazů v různých typech textů či jiného mediálního obsahu (např. „deprese“ v rozvolněném vs. technickém užití)

- začleňují do výkladu a diskutují se žáky konkrétní příklady praktických dopadů vědeckých objevů či poznatků na život společnosti
- s oporou v konkrétních příkladech se žáky diskutují o společenských dopadech mylných či záměrně manipulativních tvrzení, která se nacházela v konfliktu s dostupným vědeckým poznáním (např. zatajování historických faktů, manipulace s výsledky přírodovědného výzkumu, intuice „zdravého rozumu“)
- navádím žáky k uplatňování systematické pozornosti k autorství tvrzení s vědeckým obsahem a k zohledňování povahy zdroje, z něhož je dané tvrzení čerpáno, při posuzování jeho relevance
- předkládám žákům tvrzení s vědeckým obsahem získaná v různých zdrojích (odborných i neodborných) a provázím je při porovnávání jejich obsahu
- vyzdvihuji možné důsledky zaujatosti a předsudků (cizích i vlastních) pro formulaci tvrzení s vědeckým obsahem i pro jeho interpretaci
- předkládám žákům konkrétní příklady pokřivení objektivitu vědeckého sdělení v důsledku zaujatosti či předsudků
- podporuji žáky v posuzování kvality prezentovaných tvrzení s vědeckým obsahem podle předem diskutovaných kritérií (neselektivnost, zohlednění míry nejistoty, míra shody relevantních aktérů na správnosti informace, vsazení tvrzení do příslušného kontextu apod.)
- nacvičuji se žáky rozpoznání typických chyb a manipulací v argumentaci s vědeckým obsahem (např. argumentace příkladem proti pravděpodobnostnímu tvrzení, útoky ad hominem, nepodložená zobecnění)
- zaměřuji se na to, aby žáci reflektovali postavení nově získané vědecké informace z hlediska její shody či konfliktu s jejich očekáváními, preferencemi, názory

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **rozlišování různých typů tvrzení**

- Rozlišuje mezi faktickými tvrzeními, názory a hypotézami ve složitějších sděleních s vědeckým obsahem.
- Využívá charakteristiky tvrzení vědeckých odborníků k jejich odlišení od tvrzení neodborných.
- Při posuzování relevance tvrzení s vědeckým obsahem si klade otázku jejich autorství a zohledňuje povahu zdroje, v nichž se tato tvrzení nacházejí.

Komponenta: **propojenost vědeckého poznání**

- Rozpoznává složitější vědecké koncepty a určuje, jak jsou vzájemně propojené a závislé (např. „Fotosyntéza je proces, kdy rostliny přeměňují energii světla na energii chemickou. Tato energie je následně využita v celém potravním řetězci“).
- Rozlišuje různou míru nároku na přesnost užití odborných termínů v různých typech textů a jiných médií.
- Zohledňuje společenský dopad vědy a to, jak může vědecký výzkum pozitivně i negativně ovlivnit společnost.

Komponenta: **důvěryhodnost prezentovaných vědeckých informací**

- Při posuzování důvěryhodnosti tvrzení s vědeckým obsahem si klade otázku jejich autorství a zohledňuje povahu zdroje, v nichž se tato tvrzení nacházejí.
- Využívá tvrzení s vědeckým obsahem z různých zdrojů, aby ověřil jejich spolehlivost.
- Kriticky posuzuje zaujatost, předsudky nebo chybné argumenty v prezentovaných tvrzeních s vědeckým obsahem.
- Reflektuje a rozpoznává svá vlastní předpojetí a své názory i to, jak mohou ovlivnit jeho vnímání nově získaných vědeckých informací.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

CZB-VZB-003-ZV9-012

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

CAP-FYZ-005-ZV9-013

Popíše základní strukturu látek a relevantní částice při postupu z makrosvětla do mikrosvětla a uvede některé konkrétní příklady dějů, které na dané úrovni probíhají.

JJK-AJA-001-ZV9-006

Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisejí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

CAP-CHE-001-ZV9-001

Posoudí kvalitu a složení potravin z hlediska vyváženého obsahu základních živin a aditiv.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Vzdělávací oblasti

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

CAS-VKO-002-ZV9-006

Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozliší základní fakta od názorů při řešení každodenních situací.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozlišuje mezi faktickými tvrzeními, názory a hypotézami ve složitějších sděleních s vědeckým obsahem.
- Zohledňuje společenský dopad vědy a to, jak může vědecký výzkum pozitivně i negativně ovlivnit společnost.
- Využívá tvrzení s vědeckým obsahem z různých zdrojů, aby ověřil jejich spolehlivost.

BAD**Badatelství***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na proces generování nových poznatků, které přesahují jejich pragmatické využití.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- rozvíjím dovednost žáků „klást jednoduché výzkumné otázky“ – se žáky se zaměřím na klíčové pojmy v otázce; upozorňuji na jednoduchost a jasnost otázek; na vícevýznamovost slov; na rozlišení mezi otevřenou a uzavřenou otázkou a na to, jaké odpovědi mohou generovat; rozebírám se žáky možnosti proveditelnosti pozorování, měření nebo zkoumání pomocí otázky
- zaměřuji pozornost žáků na denní pozorování věcí, které souvisejí s klíčovými pojmy otázek
- upozorňuji žáky na různé věci k pozorování, které se mohou zdát být věcmi běžnými (automatizovanými), kterých si už žáci nemusí všimát
- upozorňuji, že všímavost je základ vědeckého bádání – zadávám úkoly, aby žáci identifikovali to, čeho si ve svém okolí všimli, a vybízím k charakterizování všimnutých věcí
- chystám si zdroje a informace k formulování otázek o věcech, kterých si žáci všimají
- poukazuji na to, že je vždy důležité si k věcem načíst co nejvíce (a proto potřebuji mít otázky jednoduché)
- vedu žáky k formulování otázek a následnému výběru takových, které můžeme zkoumat (jednoduchých, ověřitelných v našich podmínkách)
- rozvíjím dovednost žáků odhadovat výsledky bádání (formulovat předpokládanou odpověď na výzkumnou otázku)
- pomáhám žákům najít potřebné materiály a zdroje pro jejich individuální či skupinové bádání
- vedu žáky k tomu, aby si vytvářeli konkrétní plán, který jim umožní získat odpovědi na jejich výzkumné otázky
- nabízím žákům různé postupy bádání, které souvisejí s formulovanou výzkumnou otázkou a jejich předpokládanými výsledky bádání (např. jak spolužákům chutnají školní obědy – mohou řešit rozhovorem, dotazníkem, pozorováním nedojedených zbytků apod.; jak rychle vyklíčí hrách a ječmen, pokud mají stejné podmínky – pozorováním, metrikou času, archem pro zaznamenávání, stanovením záznamového času apod.)
- upozorňuji na vlastnosti výzkumu – přesnost, pečlivost a poctivost
- pomáhám žákům shrnout relevantní závěry z jejich bádání a poukazuji na důležité informace pro sdílení se spolužáky
- mluvím se žáky o tom, jak rozpoznat podložené a nepodložené informace v souvislosti s jimi řešeným výzkumným problémem

- poskytují konstruktivní zpětnou vazbu k práci žáků, vyzdvihují to, co dělali dobře, a mluvím s nimi o tom, co by mohli udělat jinak a jak se mohou propříště zlepšit

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **výzkumný problém**

- Formuluje jednoduché otázky, na které lze hledat odpovědi pozorováním, měřením či zkoumáním.
- Odhaduje odpovědi na výzkumné otázky na základě svých dosavadních znalostí.

Komponenta: **postupy a realizace bádání**

- Naplánuje postup a realizuje pozorování, měření či zkoumání s ohledem na zvolený problém (výzkumnou otázku).
- Představí základní zjištění z bádání.
- Zhodnotí zodpovězení výzkumné otázky a naplnění svého předpokladu.

Komponenta: **podloženost řešení**

- Popíše rozdíl mezi podloženými a nepodloženými názory a tvrzeními.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KRP-000-000-PV1-005

Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

KRP-000-000-PV1-004

Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.

Základní vzdělávání

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná jednoduchý problém.

Úroveň Splněno

Popis

- Formuluje jednoduché otázky, na které lze hledat odpovědi pozorováním, měřením či zkoumáním.
- Naplánuje postup a realizuje pozorování, měření či zkoumání s ohledem na zvolený problém (výzkumnou otázku).

- Popíše rozdíl mezi podloženými a nepodloženými názory a tvrzeními.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- poskytují příklady výzkumných otázek vyžadujících od žáků pozorování, měření a zkoumání
- organizují diskuse žáků o tom, jak formulovat výzkumné otázky tak, aby byly jasné a zaměřené na konkrétní aspekty zkoumaného jevu či problému
- pomáhám žákům rozpoznat klíčové aspekty výzkumného problému a formulovat otázky a předpokládané odpovědi, které povedou ke smysluplnému bádání
- pomáhám žákům formulovat předpokládané výsledky jejich bádání (odhady) a využívat pro formulaci SMART kritéria
- nabízím ukázky praktických postupů, které mohou žákům pomoci efektivně řešit výzkumný problém (jako např. brainstorming, mindmapování, online databáze, kritické čtení, SMART kritéria, případové studie, vedení deníků)
- zajišťuji, aby měli žáci přístup k potřebným materiálům a zdrojům pro své bádání
- zdůrazňuji, že bádání neprobíhá bez vyhledání relevantních zdrojů
- používám pojmy, jako je rešerše, přehled poznatků, které k otázce byly realizovány, nebo se ptám, co již bylo k tématu vyzkoumáno
- pomáhám žákům plánovat jejich bádání v rámci stanovených postupů, aby efektivně používali informace potřebné k řešení výzkumného problému
- provázím žáky v konkrétních badatelských krocích a pomáhám jim vyhodnotit, zda jejich postupy odpovídají na výzkumnou otázku
- vybízím žáky, aby odůvodňovali zvolené postupy ve vztahu k formulovaným otázkám
- vedu žáky k pečlivosti, preciznosti, poctivosti, pravidelnosti měření apod.
- vedu žáky k tvorbě výzkumných závěrů potřebných k tomu, aby prezentovali výsledky svého bádání
- poskytují žákům kritéria „dobré“ prezentace a zdůvodnění jejich výzkumných zjištění
- vedu se žáky diskuse o rozdílech mezi podloženými a nepodloženými názory, povzbuzuji žáky k formulaci otázek o posuzování věrohodnosti informací
- pomáhám žákům reflektovat význam kritického myšlení při interpretaci a vyhodnocování výsledků jejich bádání
- poskytují konstruktivní zpětnou vazbu k práci žáků, zdůrazňuji silné stránky a nabízím zpětnou vazbu pro možné zlepšení
- pravidelně se žákem reflektuji proces bádání, hodnotím jeho postupy a zdůrazňuji význam kritického myšlení v rámci výzkumného procesu

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **výzkumný problém**

- Formuluje výzkumný problém svými slovy tak, aby odrážel realitu.
- Využije otázky k formulování výzkumného problému.
- Odhaduje odpovědi na výzkumné otázky na základě svých dosavadních znalostí, při formulaci využívá SMART kritéria.

Komponenta: **postupy a realizace bádání**

- Naplánuje postup a realizuje pozorování, měření či zkoumání s ohledem na zvolený problém (výzkumnou otázku).
- Odůvodní postupy a plán bádání.
- Prezentuje výsledky bádání.
- Zhodnotí zodpovězení výzkumné otázky a naplnění svého předpokladu.
- Formuluje závěry bádání a propojuje je s výzkumným problémem.

Komponenta: **podloženost řešení**

- Posoudí výsledky svého bádání vzhledem k dalším podloženým zdrojům.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-002-ZV9-008

Vytvoří model koloběhu vody v přírodě a zahrne do něj vliv lidské činnosti i význam pro živé organismy.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CAP-FYZ-002-ZV9-004

Popíše některé důležité případy působení sil mezi tělesy, s využitím vlastních pozorování, experimentů a historického pohledu fyziky vysvětlí souvislost silového působení se změnami pohybového stavu těles.

CAP-FYZ-003-ZV9-009

Porovná chování světla v různých prostředích a na jejich rozhraních; popíše důsledky ve vybraných praktických situacích.

CAP-FYZ-004-ZV9-010

Experimentálně ukáže vybrané vlastnosti elektrického náboje.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neumeleckého textu.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

INF-INF-002-ZV9-008

Průběžně ověřuje správnost vytvářeného postupu, zkouší program, opravuje chyby, posoudí efektivitu postupu, programu.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.**Vzdělávací oblasti**

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.**Následující očekávané výsledky učení****Základní vzdělávání**

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Navrhne postupné kroky řešení jednoduchého úkolu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Odhaduje odpovědi na výzkumné otázky na základě svých dosavadních znalostí, při formulaci využívá SMART kritéria.
- Formuluje závěry bádání a propojuje je s výzkumným problémem.
- Posoudí výsledky svého bádání vzhledem k dalším podloženým zdrojům.

KRP**Práce s informacemi a kritické myšlení***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na práci s běžnými metodami poznání a na hodnocení informací a zdrojů dat z hlediska kritického myšlení.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- organizují exkurze, přírodní vycházky, pozorování živých organismů a provádím se žáky různé experimenty
- umožňuji využívat prostředky digitální techniky za účelem ověřování zdrojů a poskytuji zpětnou vazbu
- využívám reálné příklady tvrzení na základě ověřených dat nebo vlastního názoru a podporuji následnou diskusi žáků
- vedu žáky ke schopnosti rozkládat komplexní informace na menší části pomocí poznámek, grafů, tabulek či diagramů
- využívám myšlenkové mapy k lepšímu porozumění celkové struktury a důležitosti jednotlivých informací
- povzbuzuji žáky, aby uváděli důvody pro svá tvrzení a argumentovali na základě relevantních důkazů a informací
- využívám hry s užitím rolí, ve kterých mohou žáci lépe porozumět různým perspektivám a motivacím, které mohou ovlivnit důležitost informace

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:Komponenta: **práce s informacemi – data, zdroje, informace – poznání**

- Pracuje se základními termíny a pojmy a rozumí jim.
- Poznává okolní svět na základě pozorování a prožívání.
- V modelových situacích pracuje s daty, zdroji, informacemi.
- Rozlišuje méně a více relevantní informace a jejich zdroje.

- Rozliší, co je fakt a co názor.

Komponenta: **kritické myšlení**

- Rozkládá jednotlivé informace na menší části.
- Vyhodnocuje, které informace jsou důležité.
- Vyhledává aktuální informace a zdroje.
- Uvede důvody pro svá tvrzení.

Komponenta: **hodnocení informací a zdrojů dat**

- Rozlišuje význam informace vzhledem ke zdroji.
- Odliší podstatné informace od nepodstatných.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KRP-000-000-PV1-006

Tvořivě pracuje s informacemi.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.

Úroveň Splněno

Popis

- Rozliší, co je fakt a co názor.
- Uvede důvody pro svá tvrzení.
- Rozlišuje význam informace vzhledem ke zdroji.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- poskytují informační materiály k jednomu tématu z různých zdrojů
- umožňují používat prostředky digitální techniky k vyhledávání zdrojů

- poskytují příklady citací a diskutují se žáky o jejich relevanci v rámci citačních norem
- vytvářím bezpečné prostředí, ve kterém se žáci nebojí vyjadřovat své postoje
- organizují výukové aktivity, které umožňují otevřenou diskusi mezi žáky
- nechávám žáky, aby s mou pomocí identifikovali logické chyby a argumentační fauly ve svých projevech
- využívám vzorové situace z reálného života, na kterých ukazují osvědčená řešení
- umožňuji využívat nejrůznější prostředky k vyhledávání a ověřování zdrojů
- nabízím řešení, která zohledňují obecně sdílené hodnoty
- organizuji diskuse a debaty o hodnotách a zájmech jednotlivých informačních zdrojů

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **práce s informacemi – data, zdroje, informace – poznání**

- Rozlišuje různé informační zdroje ve svém okolí.
- Aktivně pracuje s daty, zdroji, informacemi, vytváří si k nim postoje, názory.
- Zkoumá autorství zdrojů.
- Vyjmenuje konkrétní relevantní zdroje.
- Pojmenuje, které zdroje a proč záměrně zkreslují informace.
- Posuzuje relevantnost informace na základě citační normy.
- V rámci svých možností ověřuje pravdivost informací.

Komponenta: **kritické myšlení**

- Identifikuje logické chyby.
- Zvažuje různé perspektivy a argumenty.
- Uzná a koriguje vlastní chyby v myšlení.
- Vyhýbá se argumentačním faulům.
- Definuje podstatu sdělení jednotlivých informací.
- Vhodně argumentuje na základě zjištěných informací.
- Využívá předchozí zkušenosti při definování závěrů.

Komponenta: **hodnocení informací a zdrojů dat**

- Vyhodnocuje informace vzhledem k jejich zdroji.
- Ověřuje informace u jiných zdrojů.
- Posuzuje informace vzhledem k základním poznatkům lidstva.
- Zohledňuje hodnoty a zájmy informačních zdrojů.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CZB-VZB-004-ZV9-017

Vysvětlí roli občana a jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu, orientuje se v principech zajišťování vnější i vnitřní obrany, v bezpečnostním systému ČR a typech krizových stavů.

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Země ovlivňuje.

JJK-AJA-004-ZV9-021

Shrne obsah mluveného a psaného textu.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

JJK-AJA-001-ZV9-001

Rozumí hlavním myšlenkám v mluveném projevu o známých tématech, je-li veden standardním jazykem.

JJK-AJA-001-ZV9-002

Rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích na známá témata, pokud mluvčí hovoří relativně pomalu a srozumitelně.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

JJK-DCJ-001-ZV9-002

Rozumí jednoduchým větám, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

INF-INF-002-ZV9-008

Průběžně ověřuje správnost vytvářeného postupu, zkouší program, opravuje chyby, posoudí efektivitu postupu, programu.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Porovná dvě protichůdné informace týkající se známé situace či jevu a vybere tu věrohodnější.

Úroveň Splněno

Popis

- Aktivně pracuje s daty, zdroji, informacemi, vytváří si k nim postoje, názory.
- Definiuje podstatu sdělení jednotlivých informací.
- Posuzuje informace vzhledem k základním poznatkům lidstva.

KKT

Klíčová kompetence kulturní

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence kulturní rozvíjí u žáků schopnost vnímat umění jako specifický způsob poznávání světa a vypovídání o něm, interpretovat a hodnotit různé kulturní a umělecké projevy a porozumět jejich významu a kontextu. Tím přispívá k rozvoji kulturního povědomí a respektu vůči kulturní a umělecké rozmanitosti. Zahrnuje schopnost komunikovat a vyjadřovat se různými uměleckými formami citlivě a adekvátně v různých kontextech a aktivně se podílet na kulturním dění ve škole i v okolí. Klíčová kompetence kulturní hraje významnou roli při rozvíjení tvůrčího myšlení, kreativity, kultivování kulturního dialogu a obohacování kulturního dědictví.

KON

Kulturní kontext

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na schopnost vnímat, interpretovat a hodnotit základní koncepty a události v oblasti kultury a umění v daném prostředí i v širším místním a historickém kontextu a účast v uměleckých a kulturních projektech.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- pravidelně vedu diskuse o různých kulturních tématech, jako jsou tradiční svátky, kulturní události v okolí nebo regionální umělci, díky těmto diskusím se žáci seznamují s různorodostí kulturního dění
- poskytují prostor žákům, aby popsali a zhodnotili i kulturní a umělecké akce, kterých se zúčastnili mimo školu, a diskutují o tom s nimi
- vyhledávám a se žáky navštěvuji místní kulturní instituce, které nabízejí k zážitkům z uměleckého díla i doprovodné programy pro školy, jako jsou knihovny, galerie, divadla, kina nebo umělecké skupiny, abych žákům umožnil přímý kontakt s profesionálními umělci a kulturními pracovníky
- organizuji výlety do místních muzeí, galerií, divadel, kin, knihoven nebo historických památek, během těchto exkurzí si žáci prohlížejí umělecká díla, učí se o historii a kultuře regionu
- o návštěvách kulturních institucí, návštěvách uměleckých skupin a umělců a kulturních pracovníků ve škole vedu portfolio – v papírové podobě nebo v dokumentu sdíleném s rodiči žáků
- diskutuji se žáky o tom, jak digitální média ovlivňují dostupnost a úroveň kultury a umění

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **znalost kultury a umění**

- Pojmenuje některé kulturní instituce (galerie, muzea, divadla, kina, koncertní sály, knihovny) a popíše aktivity, které v nich probíhají.
- Vyjmenuje druhy umění (výtvarné umění, literatura, hudba, tanec, divadlo, film) a popíše některé jejich prostředky sdělování.
- Pojmenuje několik významných umělců a významných uměleckých děl.
- Popíše některé projevy kultury a umění v digitálním prostředí.

Komponenta: **orientace v místní kultuře a umění**

- Popíše některé nejbližší (místní, oblastní) kulturní instituce, jako jsou muzea, galerie, divadla, kina, knihovny, historické památky.
- Popíše místní kulturní a umělecké akce a projekty, kterých se účastnil.

Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
KKT-KON-000-ZV9-001
Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
UAK-VFV-003-ZV5-007
Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.
UAK-HTD-003-ZV5-007
Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.
CJS-CJS-003-ZV5-014
Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.
<i>Průřezová témata</i>
PTS-000-000-ZV5-001
Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Předškolní vzdělávání</i>
KKT-000-000-PV1-001
Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Uvede příklad kulturní události a uměleckého díla ve svém okolí.
Úroveň Splněno
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Pojmenuje některé kulturní instituce (např. galerie, muzea, divadla, kina) a popíše jejich aktivity. • Vyjmenuje druhy umění (např. hudba, výtvarné umění, divadlo) a uvede příklady jejich prostředků. • Popíše některé místní kulturní instituce (např. muzeum, knihovna, divadlo) a uvede příklady kulturních a uměleckých akcí, kterých se zúčastnil.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

Metodická podpora
Komentář
VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:
<ul style="list-style-type: none"> • organizují diskuse a debaty o různých uměleckých dílech, kulturních událostech a tématech, které jsou aktuální ve společnosti, povzbuzují žáky k aktivní účasti na kulturních a uměleckých akcích • poskytují žákům prostor, aby ostatním sdělili a zhodnotili své zážitky z uměleckých a kulturních akcí, které navštívili mimo školu • pořádám návštěvy muzeí, divadel, koncertů, kin, knihoven a kulturních akcí, které umožňují žákům osobní setkání s uměním a kulturou a poskytují jim praktické zkušenosti • zapojují se do programů kulturního a uměleckého vzdělávání a spolupracují s kulturními institucemi a odborníky, poskytují tak žákům odborné znalosti a umožňují jim širší pohled na dané kulturní oblasti • zapojují se se žáky do kulturních a uměleckých projektů v rámci školy i mimo školu • vedu žáky k tomu, aby si založili a pravidelně doplňovali portfolio svých kulturních a uměleckých aktivit (návštěv kulturních institucí, vlastní tvorby...) v papírové nebo digitální podobě

- hodnotím se žáky vliv digitálních médií na dostupnost a kvalitu kultury a umění

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **znalost kultury a umění**

- Na příkladech vysvětlí funkci a význam kulturních institucí (galerie, muzea, divadla, kina, koncertní sály, knihovny, kulturní centra, domy kultury) pro vzdělávání a rozvíjení a uchování umění a kultury.
- Uvede několik příkladů významných kulturních institucí a kulturních akcí na národní i celosvětové úrovni.
- Popíše různé druhy umění (výtvarné umění, literatura, tanec, divadlo, film a audiovizuální umění), jejich vyjadřovací prostředky a některé žánry.
- Zhodnotí vliv digitálních technologií na současnou kulturu a umění.

Komponenta: **orientace v místní kultuře a umění**

- Uvede příklady uměleckých děl a kulturních událostí ve svém okolí.
- Vyjmenuje některé významné umělce a umělecká díla spojená s regionem.
- Popíše kulturní akce, výstavy, představení, koncerty a další události v regionu, kterých se účastnil.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-014

Zmapuje chemické (a jiné) provozy v místě svého bydliště, zjistí informace o jejich produkci a zhodnotí její vliv na kvalitu životního prostředí a vlastní život.

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede příklady kulturních událostí, institucí a uměleckého díla ve svém okolí.

Úroveň Splněno

Popis

- Na příkladech vysvětlí význam kulturních institucí pro uchování umění a kultury.
- Popíše druhy umění (např. literatura, tanec, film) a jejich vyjadřovací prostředky.
- Uvede příklady kulturních událostí, kulturních institucí a uměleckých děl spojených s regionem, kterých se účastnil.

UMK

Umění a kultura jako prostředek komunikace*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj schopnosti přijímat, interpretovat a reflektovat různé formy umění a kulturních projevů jako efektivní komunikaci, jako sdílení myšlenek, emocí, postojů a hodnot mezi jednotlivci a skupinami v různých kulturních kontextech.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- zajišťuji výuku, která aktivně zapojuje žáky do procesu objevování a zkoumání různých forem umění a kultury, používám různé didaktické metody, jako jsou diskuse, skupinové aktivity a praktická cvičení, abych podpořil jejich zájem a aktivní účast
- používám umělecká díla, abych představil žákům různé kulturní a umělecké projevy
- organizuji exkurze do muzeí, galerií, divadel a dalších kulturních institucí, aby si žáci mohli prohlédnout umělecká díla a získat praktické zkušenosti s různými formami umění a kultury
- pořádám diskuse a reflexe o uměleckých dílech a kulturních událostech, které žákům umožňují analyzovat a interpretovat různé aspekty umění a kultury a vyjadřovat své názory a dojmy
- pořádám návštěvy umělců ve škole, pořádám výstavy, projekce, vystoupení uměleckých skupin, aby žáci mohli přímo komunikovat s tvůrci a umělci z praxe, získat inspiraci a podněty pro vlastní tvůrčí činnost a lépe porozumět procesu tvorby uměleckých děl
- o návštěvách kulturních institucí, návštěvách uměleckých skupin a umělců a kulturních pracovníků ve škole vedu třídní portfolio – v papírové podobě nebo v dokumentu sdíleném s rodiči žáků

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: porozumění uměleckému a kulturnímu vyjádření**

- Rozlišuje a pojmenovává různé typy uměleckých děl (obrazy, sochy, písně, básně...) a kulturních projevů (zvyky, tradice, slavnosti, lidová kultura).
- Popisuje umělecká díla a kulturní projevy se snahou porozumět jejich sdělení.
- Vyjadřuje své pocity a myšlenky vyvolané uměleckými díly.
- Diskutuje o tom, jak umění a kultura přispívají k poznávání světa a vypovídání o něm.

Komponenta: reflektování kulturního a uměleckého vyjádření

- Zhlédnutá umělecká díla přiřadí k druhům umění (výtvarné umění, hudba, divadlo, film a audiovizuální, tanec, literatura) a pojmenuje hlavní prostředky, které byly ke sdělení použity.
- Jednoduše interpretuje témata v uměleckých dílech.
- Popíše některé projevy umění a kultury v digitálním prostředí a svou zkušenost s nimi.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

UAK-HTD-002-ZV5-004

Rozvíjí a buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností a propojuje svou zkušenost se základními prvky hudební řeči.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKT-000-000-PV1-002

Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.

Základní vzdělávání

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

Další metodická podpora

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše umělecké dílo a vyjádří, jak na něj působí.
- Zařadí zhlédnuté dílo k druhu umění a popíše jeho hlavní vyjadřovací prostředky.
- Jednoduše interpretuje téma uměleckého díla.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

Metodická podpora

Komentář

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- diskutují se žáky o různých uměleckých dílech a kulturních událostech, které jim umožňují hlouběji porozumět významu a účelu umění a kultury jako prostředku vyjadřování myšlenek a emocí
- vedu diskuse o uměleckých dílech a kulturních tématech, abych podporoval žáky v aktivním zkoumání a kritickém myšlení, což jim pomáhá hlouběji porozumět různým aspektům umění a kultury a rozvíjet své schopnosti komunikace
- v diskusích o kulturních projevech a uměleckých dílech vedu žáky k toleranci a respektu k názoru druhých
- podporuji žáky v účasti na kulturních projektech, které jim umožňují vyjádřit jejich myšlenky, emoce a hodnoty prostřednictvím různých uměleckých forem
- organizuji návštěvy muzeí, galerií, divadelních představení a jiných kulturních akcí, které poskytují žákům praktické zkušenosti s různými formami umění a kultury a umožňují jim lépe porozumět jejich významu a kontextu v autentickém prostředí
- využívám umělecká díla a kulturní projevy jako ilustrační materiál k podpoře učiva v různých předmětech
- využívám umělecká díla ve výuce k inspiraci a motivaci; umělecká díla a kulturní projevy mohou sloužit jako zdroj inspirace a motivace pro žáky

- pomáhám žákům analyzovat a interpretovat umělecká díla a kulturní projevy
- používám umělecká díla z různých kultur a historických období k porozumění a respektu k různým kulturním tradicím a perspektivám
- využívám umělecká díla ve výuce k podpoře emocionálního a sociálního rozvoje žáků; umělecká díla mohou pomoci žákům porozumět svým emocím a prožitkům
- využíváním uměleckých děl a kulturních projevů ve výuce se snažím obohatit učební prostředí a poskytnout žákům inspirativní a interaktivní způsob učení
- vedu žáky k tomu, aby si založili a pravidelně doplňovali portfolio svých kulturních a uměleckých aktivit (návštěv kulturních institucí, vlastní tvorby...) v papírové nebo digitální podobě

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

Komponenta: **porozumění uměleckému a kulturnímu vyjádření**

- Popíše svůj zážitek z uměleckých děl a z kulturních aktivit s porozuměním použitým prostředkům sdělení a kontextu a diskutuje o jejich významu pro sebe a pro ostatní.
- Při popisování uměleckého díla, kulturního projevu se zaměřuje na estetické vnímání a porozumění kráse a smyslu kultury a umění v lidském životě.
- Projevuje otevřenost a respekt k různým uměleckým a kulturním projevům, i když se liší od jeho vlastních preferencí.
- Vysvětlí význam kultury a umění pro mezikulturní a nadnárodní komunikaci a porozumění.
- Zhodnotí podíl digitálních technologií na komunikaci v oblasti kultury a umění.

Komponenta: **reflektování kulturního a uměleckého vyjádření**

- Zhlédnuté umělecké dílo zařadí druhově a žánrově, pojmenuje témata, která v něm nachází, a hodnotí použité prostředky sdělení, estetickou a etickou hodnotu díla.
- Diskutuje o uměleckých dílech a o umění a kultuře, vyjadřuje své názory a argumenty a sdílí své interpretace s ostatními.
- Najde a vysvětlí v kulturních projevech a uměleckých dílech témata a symbolická a metaforická vyjádření.
- Oceňuje přístup k uměleckým dílům a kultuře celého světa díky digitálním technologiím, kriticky hodnotí digitální obsah a jeho dopad na společnost.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

CZB-TEV-002-ZV9-011

Vyhledá a prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

JJK-AJA-001-ZV9-007

Rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

JJK-DCJ-001-ZV9-003

Rozumí konkrétní informaci v jednoduchých autentických materiálech, které se vztahují k jeho potřebám a zájmům.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přijímá umění jako způsob vyprávění o světě.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše svůj zážitek z uměleckého díla, zaměří se na použité prostředky vyjádření a jejich význam.
- Diskutuje o významu umění a kultury pro člověka a společnost.
- Zhodnotí estetickou a obsahovou hodnotu uměleckého díla a sdílí své názory s ostatními.

SVJ**Kulturní a umělecké sebevyjádření***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na schopnost individuálně i v týmu kreativně vyjádřit své myšlenky, emoce, postoje, hodnoty a témata prostřednictvím různých uměleckých a kulturních projevů.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.**Metodická podpora****Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- organizují tvůrčí aktivity, ve kterých mají žáci možnost vyjádřit své myšlenky a pocity prostřednictvím malby, kresby, hudby, divadla, tance, filmu a audiovize nebo psaní literárních textů; tímto způsobem podporují jejich kreativitu a sebevyjádření
- propojují žáky do skupin podle jejich uměleckého zaměření a podporují je ve tvorbě společných uměleckých projektů, jako jsou divadelní nebo taneční výstupy, výstavy, projekce audiovizuálních děl, hudební vystoupení; tímto způsobem posilují jejich schopnost spolupráce a komunikace
- poskytují žákům prostor k psaní vlastních textů (básní, příběhů, dialogů), ve kterých mohou sdílet své myšlenky, pocity a prožitky; texty mohou ilustrovat, zhudebnit, dramatizovat, inscenovat apod.
- pořádám kulturní akce, jako jsou výstavy, divadelní a taneční představení, projekce nebo koncerty, literární čtení, na kterých mají žáci možnost prezentovat svá umělecká díla a sdílet je se spolužáky, učiteli a rodiči

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:Komponenta: **sebevyjádření**

- Vybírá k vyjádření svých myšlenek a emocí druh umění a umělecké prostředky podle svého zájmu a zaměření.
- Vytváří a sdílí vlastní dílo a vysvětlí, jaký měl záměr a co chtěl vyjádřit.
- Vypráví o svých zkušenostech s tvůrčím procesem, popíše překážky, které musel překonat, a úspěchy, kterých dosáhl.
- V týmové tvorbě nachází pro sebe prostor podle svých zájmů a schopností.
- Přijímá zpětnou vazbu a podněty ke zlepšení své tvůrčí činnosti.
- Zapojí se podle svých zájmů a schopností do kulturních a uměleckých aktivit v rámci třídy a školy.

Komponenta: **umělecké zpracování námětů a témat**

- Pracuje samostatně na vyjádření vlastních i zadaných námětů a témat.
- Sdílí výsledky své tvůrčí činnosti s ostatními a vysvětluje, jak zpracoval námět, téma a co chtěl vyjádřit.
- Přispívá svými nápady a návrhy řešení k týmové tvorbě a přijímá a oceňuje nápady a řešení druhých v týmu.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

CZB-TEV-001-ZV5-002

Tvoří podle zadání, své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napíše krátkou zprávu.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KKT-000-000-PV1-003

Zapojuje se do tvůrčích činností.

Základní vzdělávání

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjadřuje své myšlenky a pocity některým z druhů umění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytváří jednoduché umělecké dílo sám nebo ve skupině a popíše, co chtěl vyjádřit.
- Pracuje na vyjádření vlastních i zadaných námětů a sdílí výsledky tvorby.
- V týmové tvorbě přispívá svými nápady a oceňuje přínos ostatních.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Metodická podpora**Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- poskytují žákům prostředí, ve kterém se cítí být motivováni ke tvorbě a experimentování s různými uměleckými technikami a médii, podporují jejich kreativitu a fantazii a nechávají je vyjádřit své myšlenky a emoce prostřednictvím uměleckého díla
- představují žákům inspirativní umělecká díla a kulturní projevy z různých oblastí, období a kultur
- podporují žáky ve vyjádření své osobní identity, emocí, postojů a hodnot prostřednictvím uměleckých děl
- poskytují žákům prostor k reflexi a sebereflexi a pomáhám jim nalézt svůj individuální umělecký projev
- organizují tvůrčí projekty nebo workshopy, ve kterých mají žáci možnost pracovat na vlastních i týmových uměleckých projektech a rozvíjet své schopnosti tvorby, komunikace a spolupráce
- poskytují žákům konstruktivní zpětnou vazbu k jejich uměleckým dílům a podporují je v jejich tvůrčím procesu, pomáhám jim objevovat nové perspektivy a rozvíjet jejich umělecké dovednosti
- v diskusích nad vytvořenými díly vedu žáky k respektu k různorodosti uměleckých projevů a individuálním tvůrčím přístupům
- využívám umělecké prostředky k reflexi obsahů výuky, abych žákům poskytl nové perspektivy a způsoby, jak porozumět a propojit různé aspekty učiva, tímto způsobem se učení stává více zážitkovým a zapamatovatelným

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: sebevyjádření**

- Ve své umělecké tvorbě volí prostředky vyjádření vlastních myšlenek a emocí na základě vlastního zájmu a preferencí.
- Popíše proces vlastní tvorby, vysvětlí svůj záměr, použité prostředky a myšlenkové procesy, které vedly k jejich vytvoření.
- Uplatňuje a rozvíjí osobní styl a přístup k uměleckému zpracování námětů a témat.
- V týmové tvorbě nachází pro sebe prostor a roli s ohledem na potřeby sebevyjádření ostatních v týmu.
- Pozitivně reaguje na zpětnou vazbu a podněty od učitele nebo spolužáků a s respektem a snahou o porozumění hodnotí umělecké sdělení a sebevyjádření druhých.
- Vyhledává příležitosti k účasti v kulturních aktivitách a uměleckých projektech v rámci třídy, školy i ve svém okolí.

Komponenta: umělecké zpracování námětů a témat

- Pro zpracování námětů a témat volí druh umění a prostředky podle svých zájmů a preferencí.
- Využívá fantazii a kreativitu ve tvůrčím procesu, experimentuje s různými technikami a prostředky k prozkoumávání a vyjádření námětů a témat.
- Popíše své zkušenosti s týmovou tvorbou a zhodnotí svůj vlastní tvůrčí přínos i přínos ostatních členů týmu k vytvoření díla a dosažení společného cíle.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impulz pro další tvorbu.

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá prostředky některého z umění v individuální i společné tvůrčí činnosti.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vybírá prostředky vyjadřování vlastních myšlenek a emocí, sdílí svá díla a reaguje na zpětnou vazbu.
- Využívá fantazii a kreativitu k vyjádření námětů a témat, experimentuje s technikami a prostředky.
- Popíše a zhodnotí svůj přínos i přínos ostatních členů týmu při společné tvorbě.

IDR**Kulturní identita a rozmanitost***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvíjení vnímání vlastní kulturní identity i respektu k odlišnostem ostatních. Žáci se učí chápat a oceňovat rozmanitost kulturních projevů, tradic, zvyků a hodnot jak v rámci své společnosti, tak v globálním kontextu. Gradační očekávaný výsledek učení podporuje schopnost orientovat se v multikulturním světě, rozvíjí empatii, toleranci a připravuje žáky na život ve společnosti, kde je nutné spolupracovat a komunikovat s lidmi různých národností, etnik, náboženství a kultur.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KKT-IDR-000-ZV5-001

Porovnává kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní kultury i jiných kultur.*Metodická podpora***Komentář****VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:**

- zařazují aktivity, kde žáci sdílejí vlastní zkušenosti s tradicemi a kulturními projevy, a zároveň je povzbuzují, aby se ptali spolužáků na jejich kulturní zvyklosti, tím si uvědomují kulturní rozmanitost ve své třídě
- využívám zdroje, jako jsou dokumenty, filmy, knihy a hudba z různých kultur, aby se žáci mohli seznámit s různými způsoby života a uměleckými projevy, které nejsou součástí jejich každodenní zkušenosti
- organizují projektové aktivity, ve kterých žáci vyhledávají informace o kulturních zvycích, uměleckých dílech a tradicích jiných zemí a následně je porovnávají s vlastní kulturou
- vedu exkurze nebo online návštěvy kulturních institucí (muzeí, galerií, divadel), aby se žáci setkali s různými formami umění a kulturních tradic a přemýšleli nad tím, jak jsou podobné nebo odlišné od jejich vlastní zkušenosti
- povzbuzují žáky, aby sledovali a sdíleli své postřehy o různých kulturních projevech v médiích nebo ve své komunitě, a následně diskutujeme o tom, jak tyto projevy odrážejí zvláštnosti jednotlivých kultur

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**Komponenta: kulturní povědomí a identita**

- Popíše konkrétní příklady kulturních projevů (jazyk, zvyky a tradice, umění, kulturní instituce, architektura, odívání, kulinářství, vyprávění příběhů).
- Uvede příklady kulturních tradic, kulturních institucí a uměleckých děl ve svém okolí.
- Vybere kulturní projevy, které jsou podle něj typické pro jeho vlastní kulturu, a ty, které považuje pro sebe za důležité.
- Uvažuje nad významem umění a kultury pro svůj vlastní život.

Komponenta: respekt ke kulturní a umělecké rozmanitosti

- Má povědomí o tom, že existuje mnoho různých kultur a lidé na světě mají různé zvyklosti, tradice a jazyky.
- Zajímá se o různé projevy kultury a umění ve svém okolí i v médiích, zkoumá a porovnává jiné kultury prostřednictvím uměleckých děl (knih, pohádek, filmů atd.).
- Dozvídá se o kulturních zvyklostech a tradicích svých spolužáků, nachází v nich společné znaky i rozdíly.
- Je ohleduplný k tradicím a zvyklostem jiných kultur, pokud jsou odlišné od jeho vlastních.

Vazby
Následující očekávané výsledky učení
<i>Předškolní vzdělávání</i>
KKT-000-000-PV1-004
Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Uvede příklady kulturních projevů, tradic a uměleckých děl jiných kultur.
Úroveň Splněno
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Popíše vybrané kulturní projevy a tradice ze svého okolí. • Popíše s ohleduplností kulturní zvyklosti a tradice ve svém okolí odlišné od jeho vlastních

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

Metodická podpora
Komentář
VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:
<ul style="list-style-type: none"> • povzbuzují žáky k hlubší reflexi jejich vlastních kulturních tradic a hodnot a vedu diskuse o jejich zkušenostech s jinými kulturami prostřednictvím médií, cestování nebo komunitních událostí • zadávám úkoly, kde žáci srovnávají kulturní vlivy (tradice, zvyky, umělecká díla) ve své zemi s těmi v jiných zemích a přemýšlejí o vlivu historie a geografie na formování těchto rozdílů • povzbuzují žáky, aby sledovali média (filmy, hudbu, zprávy) a analyzovali, jak různé kultury prezentují své hodnoty a tradice, a diskutujeme o tom, jak je to ovlivňuje • organizují návštěvy kulturních institucí nebo online exkurze, aby mohli žáci porovnávat historický a současný význam umění a tradic různých kultur • zadávám projekty, kde žáci zkoumají kulturní prvky vlastní komunity, porovnávají je s kulturními projevy z jiných částí světa a výsledky prezentují • vedu žáky k tomu, aby kriticky uvažovali o stereotypch a předsudcích vůči jiným kulturám a přemýšleli, jak může respekt k odlišnostem obohatit jejich život
NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:
Komponenta: kulturní povědomí a identita
<ul style="list-style-type: none"> • Popíše pojem kulturní identita jako soubor kulturních projevů, které určují jeho jedinečnost i spojení s ostatními členy jeho kultury, a uvede příklady. • Popíše charakteristické znaky vlastní kultury a příklady kulturního dědictví ze svého okolí. • Vybere místní tradice, zvyky a historické události, které formují kulturní identitu místa a regionu, kde žije. • Vyjádří svůj názor na vliv umění a kulturního kontextu na své vlastní myšlení a chování a na porozumění sobě a svému místu ve světě.
Komponenta: respekt ke kulturní a umělecké rozmanitosti
<ul style="list-style-type: none"> • Na příkladech objasní pojmy kulturní identita, kulturní rozmanitost, kulturní tolerance. • Popíše některé kultury ve světě v současnosti i v historickém vývoji a uvede jejich charakteristické znaky, tradice a projevy s porozuměním jejich odlišnostem. • Zajímá se o různé kultury a globální kulturní témata v médiích. • Respektuje různé kulturní zvyklosti a názory na kulturu a umění u svých spolužáků a kamarádů a snaží se vyvarovat předsudků. • Účastní se školních uměleckých a kulturních projektů i mimoškolních kulturních akcí, které podporují pochopení a respekt k různým kulturám.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechové činnosti kvalitu a přínos hudebního díla.

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přiradí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklady rozdílů kulturních projevů nebo tradic své země a jiných kultur.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše význam místních tradic a kulturního dědictví pro utváření své identity.
- Uvede příklady kulturní rozmanitosti, vysvětlí pojmy kulturní identita a kulturní tolerance.
- Respektuje různé projevy kultury a umění, snaží se vyvarovat předsudků a oceňuje jejich rozmanitost.

KDI

Klíčová kompetence digitální*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence digitální představuje soubor znalostí, dovedností a postojů, které umožňují žákům účelně, bezpečně a efektivně využívat digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně a respektujícím způsobem se podílet na utváření digitálního světa a nacházet rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým.

DAT

Digitální informace a data*Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na získávání dat, informací a obsahu, na kontrolu digitální stopy, utváření digitální identity a správu dat, informací a obsahu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.**Metodická podpora****Komentář**

Žáci se učí, jak správně formulovat otázky a jak rozpoznat spolehlivé informace. Pracují s digitálními i tištěnými zdroji, se zdroji obrazovými, textovými i audiovizuálními, aby si osvojili univerzální dovednosti vyhledávání. Mohou společně hledat odpovědi na otázky ve vhodných dětských encyklopediích i na důvěryhodných webech, které jim doporučí vyučující. Postupně se učí, že ne všechny informace, které najdou, jsou pravdivé, a ptát se: "Kdo tuto informaci vytvořil?" nebo "Proč je to zde uvedeno?"

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zařazují do výuky drobné úkoly spojené se získáváním informací na různá témata a problematiku, o kterou se žáci osobně zajímají
- vybírá do výuky pro práci žáků zdroje informací v různých formátech (texty, videa, obrázky, schémata, zvukové záznamy apod.)
- na příkladech pomáhám žákům rozpoznávat, jaká data a informace je možné vysledovat z jejich činností v online prostředí
- podporuji žáky ve tvorbě a sdílení archivů relevantních digitálních vzdělávacích zdrojů, a to při samostatné i skupinové práci

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**získávání dat, informací a obsahu**

- při řešení problému rozpozná (projeví, sdělí) potřebu informací a vyhledá je v doporučených zdrojích a formuluje otázku
- vyhledá informaci v doporučeném zdroji
- získá informaci ze zdrojů v různých formátech (v jeho věku přiměřených textech, obrázcích, schématech, audio a video záznamech)

posuzování důvěryhodnosti a spolehlivosti zdrojů dat a jejich obsahu

- posoudí relevanci získaných informací

správa dat, informací a obsahu

- digitální data ukládá tak, aby je znovu našel a mohl použít
- ukládá si zajímavé odkazy na zdroje informací pro další použití

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

CJS-CJS-005-ZV5-028

Rozlišuje činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KDI-000-000-PV1-001

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.*Základní vzdělávání*

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledá potřebnou informaci v doporučených zdrojích.
- Posoudí relevanci získané informace.
- Ukládá si získaná digitální data, informace a obsah tak, aby je znovu našel a mohl použít.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Metodická podpora**Komentář**

Žáci se učí, jak efektivně vyhledávat data, informace a obsah v digitálním prostředí. Osvojují si práci s klíčovými slovy a filtry ve vyhledávačích a zkoušejí si vytvářet strategie, které jim pomáhají najít relevantní zdroje – například kombinují encyklopedie, odborné články a databáze. Zjišťují, jak důležité je informace nejen najít, ale také je analyzovat, porovnávat a kriticky hodnotit jejich spolehlivost, například ověřováním autora nebo porovnáváním více zdrojů. Během výuky ukládají, třídí a organizují data v digitálních nástrojích, jako jsou složky na počítači nebo cloudová úložiště. Učí se strukturovat informace podle témat, časové posloupnosti, relevance apod. Při analýze a interpretaci obsahu vytvářejí shrnutí nebo prezentace, zpracovávají data a učí se představit výsledky své práce.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zařazují do výuky takové aktivity, aby měli žáci příležitost pracovat s otevřenými daty a veřejnými databázemi
- vedu žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření
- prostřednictvím promyšlených online aktivit vedu žáky k vědomému a zodpovědnému utváření digitálních identit a sledování vlastní digitální stopy
- podporuji žáky v samostatné i skupinové tvorbě a sdílení archivů relevantních digitálních vzdělávacích zdrojů

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**získávání dat, informací a obsahu**

- rozpozná svou informační potřebu a vysvětlí, jaká digitální data, informace či obsah pro jaký účel potřebuje
- získá potřebná digitální data, informace či obsah z různých digitálních zdrojů a za pomoci různých digitálních prostředků (např. i systémů s AI)
- získal potřebná digitální data, informace či obsah na základě vlastních kritérií pro vyhledávání a/nebo vhodně formulovaných dotazů

posuzování důvěryhodnosti a spolehlivosti zdrojů dat a jejich obsahu

- posuzuje důvěryhodnost a spolehlivost zdrojů digitálních dat, informací a obsahu
- interpretuje digitální data, informace a obsah, posuzuje jejich spolehlivost a relevanci

správa dat, informací a obsahu

- ukládá data tak, aby je mohl v případě potřeby najít a použít i někdo jiný, s kým spolupracuje
- vytváří si vlastní portfolio spolehlivých zdrojů

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

JJK-AJA-001-ZV9-005

Rozumí obsahu textů z každodenního života a vyhledá v nich potřebné informace.

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalosti základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.

CZB-VZB-004-ZV9-016

Charakterizuje zásady požární prevence; v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné způsoby chování, metody a prostředky hašení požáru.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

JJK-DCJ-001-ZV9-002

Rozumí jednoduchým větám, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu.

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

CAS-VKO-002-ZV9-009

Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přihradí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ověřuje informace v různých digitálních zdrojích a posuzuje je z hlediska souladu s již známými poznatky.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledává či získává data, informace a digitální obsah při učení a řešení problémových situací.
- Posuzuje důvěryhodnost a spolehlivost zdrojů dat a informací, interpretuje a hodnotí jejich data, informace a digitální obsah.
- Spravuje a organizuje si vyhledaná či získaná data, informace a digitální obsah.

ZAP**Zapojení do společnosti prostřednictvím digitálních technologií***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na sdílení dat, informací a obsahu prostřednictvím digitálních technologií s vědomím kulturních a generačních odlišností, zapojení se do společnosti prostřednictvím dostupných digitálních služeb a aktivního občanství, nakládání s daty, informacemi a obsahem v souladu s právními a etickými pravidly.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.**Metodická podpora****Komentář**

Žáci se učí bezpečně a smysluplně sdílet informace a digitální data se svými blízkými a učiteli. Zapojují se do skupinových projektů, při nichž sdílejí nápady a výsledky své práce pomocí digitálních nástrojů, jako jsou online nástěnky nebo sdílené dokumenty. Postupně se učí vybírat vhodné informace, které mohou zveřejnit, a přemýšlet o tom, co je soukromé a co lze sdílet. V průběhu výuky se seznamují s digitálními nástroji doporučenými školou pro komunikaci a spolupráci a učí se, jak je efektivně využívat při týmových úkolech.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- podporují žáky v aktivním zapojování do života školy prostřednictvím digitálních technologií
- učím žáky, jak se chovat v online prostředí: prostřednictvím promyšlených online aktivit je vedu k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým, podporuji jejich spolupráci
- při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedu žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**sdílení dat, informací a obsahu prostřednictvím digitálních technologií s vědomím kulturních a generačních odlišností**

- rozlišuje, které doporučené nástroje a služby slouží ke komunikaci a které na práci na společných výstupech, s jistotou používá jejich základní ovládací prvky
- rozpozná neetické jednání v digitálním prostředí a vhodně na ně reaguje
- uvědomuje si hodnotu správného používání informací, na vyžádání okomentuje za jakým účelem sdílel data a informace (a projeví tak, zda sdílení bylo promyšlené a účelné, je schopen o tom vést rozhovor)

zapojení se do společnosti prostřednictvím dostupných digitálních služeb a aktivního občanství

- zapojuje se do života školy také prostřednictvím digitálních technologií
- používá v souvislosti s učením (výukou) doporučené nástroje a služby

kontrola digitální stopy, utváření digitální identity

- vybírá informace, které o sobě může zveřejnit
- vysvětlí rozdíly mezi fyzickým a digitálním světem

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napiše krátkou zprávu.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KDI-000-000-PV1-001

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.*Základní vzdělávání*

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Sdílí informace a jiná digitální data podle potřeby se svými blízkými a učiteli.

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojuje se do výuky a do života školy také prostřednictvím digitálních technologií.
- Využívá doporučené digitální nástroje a služby ke skupinové práci a plnění týmových úkolů.
- Vybírá informace, které o sobě může zveřejnit.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.**Metodická podpora****Komentář**

Výuka zahrnuje praktické činnosti zaměřené na spolupráci, komunikaci a promyšlené sdílení informací. Žáci například pracují na školních projektech, při nichž sdílejí nápady a výsledky své práce prostřednictvím digitálních platforem, jako jsou sdílené dokumenty, diskusní fóra nebo aplikace pro týmovou spolupráci. Učí se přemýšlet o tom, jaký obsah sdílí, jaký má vliv na jejich digitální stopu a jak mohou utvářet svou digitální identitu. Poznávají aplikace, platformy a zdroje důležité pro občana.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- podporují žáky v aktivním zapojování do života školy prostřednictvím digitálních technologií
- ukazují žákům, které digitální služby nabízí stát, veřejná správa či komerční sektor a jak mohou tyto služby využívat
- učím žáky, jak se chovat v online prostředí: prostřednictvím promyšlených online aktivit je vedu k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým, podporuji jejich spolupráci
- při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedu žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA**sdílení dat, informací a obsahu prostřednictvím digitálních technologií s vědomím kulturních a generačních odlišností**

- využívá digitální technologie ke sdílení dat, informací a obsahu s vybranými lidmi a k týmové práci, komunikuje i s více uživateli najednou
- rozpoznává etické otázky související s digitálním prostředím, zapojuje se do diskuze o chování v online prostředí, v diskuzi projevuje vědomí důležitosti ochrany soukromí, dodržování právních norem a respektu k ostatním
- volí způsoby komunikace a strategie přizpůsobené konkrétnímu publiku
- zamýšlí se nad dopady sdílení informací online, na vyžádání okomentuje za jakým účelem sdílel data a informace (a projeví tak, že sdílení bylo promyšlené a účelné, předkládá argumenty)

zapojení se do společnosti prostřednictvím dostupných digitálních služeb a aktivního občanství

- charakterizuje digitální zdroje důležité pro občana
- prostřednictvím digitálních technologií se zapojuje do dění ve svém okolí a do společnosti
- buduje si osobní vzdělávací prostředí za účelem vlastního zdokonalování - lze pozorovat nebo na vyžádání popíše či demonstrovat, že má a rozvíjí portfolio či síť zdrojů a kontaktů, ze kterých čerpá při svém učení

kontrola digitální stopy, utváření digitální identity

- kontroluje svou digitální stopu, vysvětlí, jak ke kontrole své digitální stopy přistupuje
- promyšleně buduje svou digitální identitu a zajímá se, jak k ní přispívají ostatní - zapojuje se do diskuze k utváření digitální identity, na příkladech demonstrovat, jak k utváření přistupuje

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-002-ZV9-009

Vyjádří a zdůvodní své názory a jednání.

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

JJK-DCJ-002-ZV9-005

Doplní požadované informace nebo napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-DCJ-003-ZV9-007

Sdělí písemně základní osobní informace v krátkých frázích, větách a formulářích.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhne a porovná různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Pracuje ve sdíleném prostředí na úrovni třídy.

Úroveň Splněno

Popis

- Zapojuje se do dění ve svém okolí a do společnosti prostřednictvím dostupných digitálních služeb.
- Sdílí data, informace a digitální obsah, komunikuje, spolupracuje s využitím digitálních prostředků.

- Spravuje svou digitální stopu, identitu a pověst.

TDO

Tvorba digitálního obsahu

Charakteristika složky klíčové kompetence

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na tvorbu nového digitálního obsahu, úpravu a integraci existujícího digitálního obsahu do stávajícího souboru znalostí, předávání srozumitelných instrukcí počítačovým systémům.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

Metodická podpora

Komentář

Žáci se učí vytvářet jednoduchý digitální obsah prostřednictvím hravých a praktických úkolů, které odpovídají jejich schopnostem. Vytvářejí např. obrázky, jednoduché texty, krátké prezentace nebo zvukové nahrávky, které souvisejí s obsahem jednotlivých předmětů. Učí se také provádět základní úpravy existujícího obsahu – například přidat text do obrázku, upravit formát textového dokumentu nebo změnit uspořádání prezentace tak, aby lépe vyhovovala zadání.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zařazují do výuky takové aktivity, ve kterých žáci vyjadřují své představy za pomoci digitálních technologií
- vedu žáky ke zkoumání různých možností, jak vyjádřit své představy či prezentovat informace
- vedu žáky ke spolupráci na tvorbě digitálního obsahu v týmových projektech

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

tvorba nového digitálního obsahu

- vytváří jednoduchý digitální obsah (texty, tabulky, obrázky, audio, video)
- využívá různé digitální prostředky ke splnění stanovených cílů

úprava a integrace existujícího digitálního obsahu do stávajícího souboru znalostí

- provádí základní změny obsahu, který vytvořil někdo jiný s cílem přizpůsobit ho novým účelům
- odliší vlastní a cizí digitální obsah; používá-li cizí digitální obsah, uvede zdroj

předávání srozumitelných instrukcí počítačovým systémům

- vytvoří posloupnost instrukcí k provedení jednoduchého úkolu

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

KDI-000-000-PV1-001

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

Úroveň Splněno

Popis

- Vytváří jednoduchý digitální obsah.
- Provádí základní změny obsahu, který vytvořil někdo jiný s cílem přizpůsobit ho novým účelům.
- Vytvoří posloupnost instrukcí pro digitální technologie k provedení jednoduchého úkolu.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Metodická podpora

Komentář

Žáci v jednotlivých předmětech vytvářejí texty, prezentace, videa, grafy, schémata, infografiky, programy nebo interaktivní materiály apod. Při úpravě existujícího obsahu se žáci učí přidávat nové informace, grafické prvky nebo odkazy, čímž propojují digitální výstupy s již nabytými znalostmi. Tyto činnosti by měly být součástí běžné výuky a zaměřovat se na projekty, které mají smysl pro žáky – například příprava školních prezentací, tvorba obsahu pro školní web nebo zapojení do soutěží. Žáci tímto způsobem rozvíjejí svou tvořivost, technické dovednosti a schopnost efektivní komunikace v digitálním prostředí.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- zařazují do výuky takové aktivity, ve kterých žáci vyjadřují své představy za pomoci digitálních technologií
- podporují žáky v experimentování s různými možnostmi, jak vyjádřit myšlenky za pomoci digitálních technologií
- nabízím žákům zdroje a příležitosti k úpravám digitálního obsahu s cílem přizpůsobit ho či obohatit pro další účely

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

tvorba nového digitálního obsahu

- vytváří a upravuje digitální obsah za pomoci různých nástrojů (např. i systémů s AI), dané formáty kombinuje (vytváří webové prezentace, infografiku a multimédia)
- vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků ke splnění stanovených cílů

úprava a integrace existujícího digitálního obsahu do stávajícího souboru znalostí

- dostupný digitální obsah zpracovává a upravuje se znalostí právních norem a používá ho ke splnění svých cílů
- cituje zdroje ve své práci, je si vědom svých autorských práv; při práci v digitálním prostředí dodržuje právní normy

předávání srozumitelných instrukcí počítačovým systémům

- naplňuje a vytvoří posloupnost srozumitelných instrukcí pro počítačový systém k provedení konkrétního úkolu

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změní, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

JJK-DCJ-002-ZV9-005

Doplňuje požadované informace nebo napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-DCJ-004-ZV9-008

Zprostředkuje ostatním informace z krátkých rozhovorů nebo jednoduchých ilustrovaných textů, návodů, tabulí nebo nápisů mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka

UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vytváří digitální obsah v doporučených formátech.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytváří nový digitální obsah, ve kterém vyjadřuje vlastní pohledy a myšlenky.
- Upravuje nebo propojuje existující digitální obsahy s cílem vytvořit nové, respektuje přitom autorská práva a licence vztahující se na data, informace a digitální obsah.
- Formuluje jasné a efektivní pokyny pro digitální technologie s cílem dosáhnout konkrétních výstupů nebo výsledků.

BZK**Bezpečnost v digitálním prostředí***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na ochranu obsahu a soukromí v digitálním prostředí, vliv digitálních technologií na wellbeing a sociální začlenění, dopad digitálních technologií a jejich používání na životní prostředí.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

*Metodická podpora***Komentář**

Žáci se učí respektovat pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty. Osvojují si pravidla, jak vytvářet bezpečná hesla, rozpoznávat podezřelé odkazy nebo chránit zařízení před poškozením. Poznávají, jak správně sedět u počítače, nastavovat si pracovní prostředí a střídát digitální aktivity s pohybem, aby si osvojily zásady zdraví neohrožujícího chování. Učí se, jak ukládat soubory na správná místa, aby se předešlo jejich ztrátě, a jak pečovat o techniku.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- nastavujeme společně na základě příkladů a zkušeností pravidla bezpečného zacházení s digitálními technologiemi
- vedu žáky k tomu, aby pravidla podporovala aktivní přístup žáků k využívání digitálních technologií, a současně dbáme na to, aby pravidla podporovala digitální pohodu (wellbeing) žáků a vedla je k ochraně jejich duševního, fyzického a sociálního zdraví
- volím takové aktivity, ve kterých mají žáci příležitost přemýšlet o dopadech využívání digitálních technologií (pozitivních i negativních) na člověka, společnost i v kontextu cílů udržitelného rozvoje

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**ochrana zařízení, dat a soukromí v digitálním prostředí**

- s porozuměním dodržuje základní pravidla ochrany zařízení a dat
- uvědomuje si důležitost ochrany osobních údajů a soukromí v online prostředí, zapojuje se do diskuze o soukromí v souvislosti s online prostředím, v diskuzi projevuje vědomí důležitosti ochrany soukromí v online prostředí
- rozpozná základní rizikové situace a vhodně na ně reaguje

vliv digitálních technologií na wellbeing a sociální začlenění

- respektuje pravidla bezpečného a zdraví neohrožujícího chování při práci s digitálními technologiemi

dopad digitálních technologií a jejich používání na životní prostředí

- vyjmenuje příklady dopadů používání digitálních technologií životní prostředí

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

KDI-000-000-PV1-002

Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkusí uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Úroveň Splněno

Popis

- S porozuměním dodržuje základní pravidla ochrany zařízení a dat.
- S porozuměním dodržuje pravidla bezpečného a zdraví neohrožujícího chování při své práci s digitálními technologiemi.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KDI-BZK-000-ZV9-001

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

Metodická podpora

Komentář

Žáci se učí předcházet situacím, které by mohly ohrozit jejich bezpečnost, zdraví nebo integritu dat, prostřednictvím praktických aktivit zaměřených na rozvoj zodpovědného chování v digitálním prostředí. Učí se chránit své zařízení a digitální obsah pomocí silných hesel, pravidelných aktualizací softwaru, antivirových programů a uvědomělého přístupu k online komunikaci a sdílení osobních údajů. Současně si osvojují dovednosti, jak pečovat o své zdraví, například tím, že dodržují ergonomická pravidla při práci s počítačem, nastavují si časové limity pro digitální aktivity a věnují se pohybu. V oblasti duševního zdraví se zkoumají, jak zvládat negativní stránky používání digitálních technologií, například kyberšikanu, a jak vyhledat pomoc, pokud je to nutné. Kromě toho se žáci seznamují s tím, jak mohou digitální technologie využívat k pozitivnímu vlivu na své okolí, například k zapojení do komunitních aktivit nebo ke snížení digitální ekologické stopy, například odpovědným zacházením se starými zařízeními. Tímto způsobem získávají komplexní dovednosti, které jim pomáhají bezpečně a smysluplně využívat digitální technologie.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vedu žáky k porozumění pravidlům bezpečného zacházení s digitálními technologiemi a k jejich dodržování
- nastavujeme společně pravidla tak, aby podporovala aktivní přístup žáků k využívání digitálních technologií, a současně dbáme na to, aby pravidla podporovala digitální pohodu (wellbeing) žáků a vedla je k ochraně jejich duševního, fyzického a sociálního zdraví
- kladu důraz na to, aby žáci vnímali pozitivní i negativní důsledky digitalizace pro člověka, společnost i v kontextu cílů udržitelného rozvoje

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**ochrana zařízení, dat a soukromí v digitálním prostředí**

- s porozuměním udržuje svá digitální zařízení zabezpečená; data chrání před zneužitím
- odpovědně a eticky manipuluje s daty a informacemi
- rozpozná rizikové situace a vhodně na ně reaguje

vliv digitálních technologií na wellbeing a sociální začlenění

- předchází při používání digitálních technologií situacím ohrožujícím jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- diskutuje o možnostech využití digitálních technologií pro sociální pohodu a začlenění

dopad digitálních technologií a jejich používání na životní prostředí

- zapojí se do diskuze k dopadům využívání digitálních technologií na životní prostředí, na příkladech demonstruje, jakým způsobem přispívá ke zmírňování těchto dopadů

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

JJK-AJA-003-ZV9-016

Napiše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v němž požádá o informace nebo je sám sdělí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

Úroveň Splněno*Popis*

- Chrání zařízení, digitální obsah, osobní data a soukromí v digitálním prostředí.
- Pečuje o své fyzické, psychické i sociální zdraví, využívá digitální technologie pro sociální začlenění.
- Aktivně ovlivňuje dopad digitálních technologií a jejich používání na životní prostředí.

VIN**Digitální vývoj a inovace***Charakteristika složky klíčové kompetence*

Gradační očekávaný výsledek učení se zaměřuje na efektivní využití digitálních technologií, využití digitálních nástrojů k inovaci procesů a produktů, sledování vývoje digitálních technologií.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.**Metodická podpora****Komentář**

Při plnění jednoduchých a praktických úkolů žáci zkoumají možnosti a objevují příležitosti k využití digitálních technologií. Mohou například využívat tablety nebo počítače k procvičování pomocí vzdělávacích aplikací, psaní textů v jednoduchých textových editorech nebo hledání informací k projektům. Učí se ovládat běžná digitální zařízení, jako je zapnutí a vypnutí, práce s myší nebo dotykovým displejem, a základy ovládání aplikací. Postupně zkoumají, které školní činnosti lze efektivně zvládnout s digitálními technologiemi – například rychlé vyhledávání informací, kreslení v digitálních aplikacích nebo vytváření jednoduchých prezentací. V průběhu prvního stupně poznávají, že technologie (aplikace a služby) se v čase mění, a začínají si utvářet strategie k rozpoznání a nápravě svých nedostatků v digitálních kompetencích.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vedu žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích
- vedu žáky ke sdílení zkušeností, k diskusím a společnému hodnocení přínosů a rizik využití digitálních technologií v dané situaci
- dbám na to, aby měl každý žák dostatek času a příležitosti se s každou novou technologií seznámit, vedu žáky ke vzájemné pomoci

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:**efektivní využití digitálních technologií**

- používá pro řešení daného problému doporučený nástroj či aplikaci, reflektuje práci s danou technologií s cílem identifikovat efektivní a neefektivní postupy při práci s ní

využití digitálních nástrojů k inovaci procesů a produktů

- reflektuje, které školní činnosti je možné efektivně zvládnout s využitím digitálních technologií

držet krok s vývojem digitálních technologií

- přizpůsobuje využití digitálních nástrojů změnám, ke kterým v těchto nástrojích dochází

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Předškolní vzdělávání

KDI-000-000-PV1-003

Uplatňuje inforatické myšlení, pracuje s algoritmy.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem ke zjednodušení vlastní práce.

Úroveň Splněno*Popis*

- Ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby.
- Reflektuje, které školní činnosti je možné efektivně zvládnout s využitím digitálních technologií.

- Přizpůsobuje využití digitálních nástrojů změnám, ke kterým v těchto nástrojích dochází.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Metodická podpora

Komentář

Jak efektivně používat digitální nástroje ke spolupráci, plánování a organizaci, například aplikace pro týmovou komunikaci nebo software na správu úkolů, se žáci učí při práci na školních projektech. Zkoumají nové nástroje a technologie, které jim umožňují inovovat své postupy – například využití tabulkových procesorů pro analýzu dat nebo grafických editorů pro vizualizaci výsledků. Součástí výuky je i podpora žáků v hledání příležitostí k rozvoji digitálních kompetencí, například objevováním nových aplikací a vzájemným učením. Tak si nejen osvojují digitální dovednosti, ale také se učí adaptabilitě a schopnosti zlepšovat svou práci pomocí dostupných technologií.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE UČITELE:

- vedu žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích
- vedu žáky ke sdílení možností, kde a jak využít digitální technologie, k diskusím a společnému hodnocení přínosů a rizik využití digitálních technologií v dané situaci
- vytvářím podmínky pro realizaci skupinových i individuálních projektů a využití digitálních technologií v nich, poskytnu tím žákům příležitost ke tvůrčímu a inovativnímu využívání digitálních technologií při stanovení záměru projektu, hledání postupů a variant řešení, vyhodnocování výsledků a dopadů projektu
- vybírám do výuky aktivity, ve kterých mají žáci příležitost seznamovat se s pro ně novými digitálními technologiemi a nalézat pro sebe vhodné strategie, jak se vyrovnat s vývojem technologií a stálou potřebou rozvíjet digitální dovednosti

NÁMĚTOVNÍK PROJEVŮ ŽÁKA:

efektivní využití digitálních technologií

- navrhuje různé postupy k řešení vybraných problémů pomocí digitálních technologií
- reflektuje využití digitálních technologií s cílem identifikovat efektivní a neefektivní postupy při řešení daného problému
- pro školní práci a plánování svého času využívá digitální technologie, kombinuje je a samostatně rozhoduje, které pro jakou činnost či řešený problém použít
- běžné technické problémy sám vyřeší nebo si najde návod na jejich vyřešení

využití digitálních nástrojů k inovaci procesů a produktů

- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- popíše souvislost rozvoje informačních technologií s rozvojem společnosti a uvádí objevy, které výrazně posunuly využití digitálních technologií ve společnosti

sledování vývoje digitálních technologií

- hodnotí možnosti a hledá a využívá příležitosti, které nabízejí nové digitální technologie pro školní i mimoškolní práci

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-002-ZV9-013

Napiše krátký souvislý text týkající se osvojovaných témat.

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

CAP-FYZ-003-ZV9-008

Na základě vlastních experimentů popíše, co je zvuk, jeho vznik, vlastnosti a šíření; fyzikální vlastnosti zvuku dá do souvislosti s hudebním pohledem na zvuk.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

JJK-AJA-004-ZV9-019

Zaznamenává si písemně klíčové informace během výkladu na známé téma.

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechových činností kvalitu a přínos hudebního díla.

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

INF-INF-004-ZV9-014

Diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje a řeší problémy či problémové situace v digitálním prostředí.
- Hodnotí stávající postupy nebo produkty a navrhuje jejich zlepšení s využitím digitálních technologií.
- Vyhledává příležitosti k rozvoji svých digitálních kompetencí a drží krok s digitálním vývojem.

Průřezová témata

PTP

Péče o sebe a druhé*Charakteristika průřezového tématu*

Cílem průřezového tématu Péče o sebe a druhé je podpořit aplikaci získaných znalostí, dovedností a postojů v oblasti seberozvoje a aktivní péče o sebe a druhé ve všech dimenzích wellbeingu – fyzické, kognitivní, emoční, sociální a duchovní.

Průřezové téma přispívá k vytváření vzdělávacího prostředí naplňujícího základní a vývojové potřeby žáka, podporujícího adaptaci na změnu a s ní související odolnost jedince. Podporuje žáka v reflexi a spoluvytváření vzdělávacího prostředí na úrovni třídy i celé školy, včetně kontextu využívání digitálních technologií. Napříč obsahem vzdělávacích oborů a jejich výukou ve škole podporuje využívání a další rozvíjení základních sociálně interakčních dovedností (dovednosti spolupráce, diskuse, naslouchání apod.). Posiluje také vazby různorodých vzdělávacích obsahů k rozvoji porozumění sobě samému, plánování a rozhodování. Dosahování očekávaných výsledků učení může být realizováno mimo jiné i projekty spojenými se školním i mimoškolním prostředím, aktivitami žáků zaměřenými na podporu pozitivního školního klimatu apod.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Osobnostní a sociální výchova, Člověk a jeho svět, Informatika, Český jazyk a literatura.

Očekávaný výsledek učení umožňuje žákovi, aby se stal spoluvůrcem podporujícího a podnětného vzdělávacího prostředí, podporujícího naplnění vzdělávacího potenciálu každého žáka. Je důležité, aby se žák aktivně podílel na vytváření podmínek pro vzdělávání podporujících bezpečí a přijímání druhými a umožňujících každému členovi školní komunity naplňování jeho individuálních vzdělávacích potřeb.

Žák aktivně podporuje spolupráci při učení mezi sebou a spolužáky a učiteli napříč vzdělávacími oblastmi. Znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které žák získá v relevantních vzdělávacích oblastech, následně uplatňuje ve prospěch svého učení a učení ostatních žáků školy.

K naplňování OVU dochází napříč vzdělávacími oblastmi v prostředí školy i v digitálním vzdělávacím prostředí.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhuje a zkouší realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- všímá si podobností a rozdílů mezi vzdělávacími potřebami u sebe a druhých
- zkouší si posoudit co přispívá k dobrému vzdělávacímu prostředí ve škole
- všímá si, co může podpořit jeho i druhé v učení

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- všímá si podobností a rozdílů mezi vzdělávacími potřebami u sebe a druhých
- zkouší si posoudit co přispívá k dobrému vzdělávacímu prostředí ve škole
- všímá si, co může podpořit jeho i druhé v učení

Úroveň Na cestě

Popis

- prostřednictvím konkrétních projevů v komunikaci a chování si zkouší uplatňování respektujícího přístupu k různorodým vzdělávacím potřebám ostatních žáků
- získává zkušenosti, jak může svou aktivitou podpořit dosahování vzdělávacích cílů u sebe a u svých spolužáků
- zkouší si poskytování podpory druhým v situacích, kdy potřebují pomoc při řešení konkrétních problémů ve školním prostředí včetně poskytování emocionální podpory

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- prostřednictvím konkrétních projevů v komunikaci a chování si zkouší uplatňování respektujícího přístupu k různorodým vzdělávacím potřebám ostatních žáků
- získává zkušenosti, jak může svou aktivitou podpořit dosahování vzdělávacích cílů u sebe a u svých spolužáků
- zkouší si poskytování podpory druhým v situacích, kdy potřebují pomoc při řešení konkrétních problémů ve školním prostředí včetně poskytování emocionální podpory

Úroveň Splněno*Popis*

- Komunikuje napříč výukovými aktivitami svoje vzdělávací potřeby, projevuje respekt k různorodým vzdělávacím potřebám ostatních žáků.
- Navrhne možnosti, jak může svou aktivitou podpořit dosahování vzdělávacích cílů u sebe a u spolužáků.
- Podpoří druhé, když potřebují získat pomoc při řešení konkrétních problémů v učení, vztazích s vrstevníky nebo pracovníky školy, při nezdaru nebo emocionální nepohodě.

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Osobnostní a sociální výchova, Člověk a jeho svět, Informatika, Tělesná výchova.

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na žákovu aktivní a cílevědomou péči o vlastní wellbeing a naplňování potřeb ve fyzické, emocionální, sociální, kognitivní a duchovní oblasti. Žák uplatňuje naučené efektivní strategie seberegulace svého chování ve školním prostředí a dovednosti posilující odolnost při řešení problémů a překonávání překážek v různorodých situacích, které provázejí proces vzdělávání. Jedná se například o vhodné využívání technik psychohygieny, vyvažování aktivity a odpočinku, uplatňování principů zdravého životního stylu, vyjádření svých potřeb, požádání o pomoc (v průběhu jakékoli výuky i během celého školního dne), uplatnění pozitivního vnitřního dialogu a volního úsilí, uplatnění etických principů v chování a jednání ve škole, včetně digitálního prostředí.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Realizuje vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Úroveň Na cestě*Popis*

- získává a sdílí zkušenosti s udržováním zdravého životního stylu v průběhu školního dne
- zkusí si různorodá opatření posilující osobní odolnost v různých školních situacích
- zkusí si a komunikuje v různorodých situacích ve škole uplatnění etických principů ve vlastním chování a jednání

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- získává a sdílí zkušenosti s udržováním zdravého životního stylu v průběhu školního dne
- zkusí si různorodá opatření posilující osobní odolnost v různých školních situacích
- zkusí si a komunikuje v různorodých situacích ve škole uplatnění etických principů ve vlastním chování a jednání

Úroveň Na začátku*Popis*

- všímá si vlivu různých situací na zdravý životní styl v průběhu školního dne
- zkusí si rozpoznání etických principů v chování a jednání v různých školních situacích

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- všímá si vlivu různých situací na zdravý životní styl v průběhu školního dne
- zkusí si rozpoznání etických principů v chování a jednání v různých školních situacích

Úroveň Splněno*Popis*

- Navrhne a vyzkouší opatření zaměřená na uplatnění prvků zdravého životního stylu ve školním i mimoškolním prostředí.
- Navrhne a uplatní vybrané naučené seberegulační techniky při řešení běžných problémů a náročných situací ve školním prostředí, včetně žádosti o pomoc při řešení nejčastějších výukových a vztahových problémů ve školním prostředí.
- Naplánuje a vyzkouší konkrétní opatření, která napomáhají užívání digitálních technologií v souladu s různými dimenzemi vlastního wellbeingu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Navrhne a vyzkouší opatření zaměřená na uplatnění prvků zdravého životního stylu ve školním i mimoškolním prostředí.
- Navrhne a uplatní vybrané naučené seberegulační techniky při řešení běžných problémů a náročných situací ve školním prostředí, včetně žádosti o pomoc při řešení nejčastějších výukových a vztahových problémů ve školním prostředí.
- Naplánuje a vyzkouší konkrétní opatření, která napomáhají užívání digitálních technologií v souladu s různými dimenzemi vlastního wellbeingu.

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru *Osobnostní a sociální výchova, Člověk a jeho svět, Informatika.*

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na žákovu spolupráci při vytváření školního prostředí přispívajícího k naplňování základních lidských potřeb všech členů školní komunity.

Žák rozvíjí respektující vztahy, svým chováním podporuje dobré vztahy ve fyzickém i digitálním vzdělávacím prostředí. Využívá a dále rozvíjí dovednosti vedení dialogu, naslouchání, respektující komunikace a poskytování podpory druhým ve škole i širší komunitě. Ve spolupráci s druhými zkouší navrhnout a realizovat kroky k podpoře wellbeingu v jeho dílčích oblastech (fyzické, kognitivní, emocionální a duchovní) ve třídě a širší školní komunitě.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám.

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Realizuje vybrané aktivity, které podporují péči o wellbeing všech členů školní komunity.

Úroveň Na začátku

Popis

- rozvíjí vnímavost k wellbeingu třídy, školní komunity a k tomu, co jej ovlivňuje
- všímá si konkrétních projevů respektu v komunikaci s ostatními žáky a pracovníky školy

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozvíjí vnímavost k wellbeingu třídy, školní komunity a k tomu, co jej ovlivňuje
- všímá si konkrétních projevů respektu v komunikaci s ostatními žáky a pracovníky školy

Úroveň Na cestě

Popis

- zkouší vybranou aktivitou přispívat k wellbeingu třídy/školní komunity
- získává a sdílí zkušenosti s konkrétními opatřeními a postupy podporujícími wellbeing v digitálním prostředí (např. postupy bezpečné komunikace v digitálním prostředí)
- v komunikaci s ostatními žáky a pracovníky školy zkouší uplatňovat konkrétní projevy respektu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší vybranou aktivitou přispívat k wellbeingu třídy/školní komunity
- získává a sdílí zkušenosti s konkrétními opatřeními a postupy podporujícími wellbeing v digitálním prostředí (např. postupy bezpečné komunikace v digitálním prostředí)
- v komunikaci s ostatními žáky a pracovníky školy zkouší uplatňovat konkrétní projevy respektu

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhne a ve spolupráci s ostatními vyzkouší realizovat opatření přispívající k wellbeingu třídy.
- Navrhne a diskutuje, jak může společně s ostatními přispět k digitálnímu wellbeingu ve školním prostředí.
- V běžných komunikačních situacích s ostatními žáky a pracovníky školy uplatňuje respekt k sobě i druhým.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Osobnostní a sociální výchova, Výchova ke zdraví a bezpečí, Český jazyk a literatura, Informatika.

Očekávaný výsledek učení podporuje žáka v tom, aby se stal spolutvůrcem podporujícího a podnětného vzdělávacího prostředí, umožňujícího každému členovi školní komunity naplno rozvíjet svůj fyzický, kognitivní, emocionální, sociální a hodnotový potenciál a aktivně přispívat k wellbeingu druhých. Je důležité, aby se žák aktivně podílel na vytváření podmínek pro vzdělávání podporujících bezpečí a přijímání druhými a umožňujících každému členovi školní komunity naplňování jeho individuálních potřeb.

Znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které žák získá v relevantních vzdělávacích oblastech, následně uplatňuje ve prospěch vlastního wellbeingu i dalších aktérů vzdělávání v dané škole (žáků i pracovníků školy). OVU zahrnuje řadu dílčích aspektů spojených s jednotlivými oblastmi wellbeingu – podporu bezpečí a fyzického zdraví, naplňování emocionálních potřeb, řešení problémů, zvládnutí stresu a náročných situací, učení, vytváření a udržování respektujících vztahů i vytváření hodnotového rámce a duchovního rozvoje. K jeho naplňování dochází napříč vzdělávacími oblastmi v prostředí školy i v digitálním vzdělávacím prostředí.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolami v životě.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

CZB-VZB-004-ZV9-014

Uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích ohrožení spojeného s mimořádnou událostí.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí tak, aby přispívalo k naplňování potřeb, jeho a ostatních členů školní komunity.

Úroveň Na začátku

Popis

- vnímá svou roli ve spoluvytváření fyzického a digitálního vzdělávacího prostředí
- zkouší si společně s druhými navrhnout plán a realizovat konkrétní kroky pro vytváření dobrých podmínek pro učení a respektujících vztahů ve škole
- všímá si účinnosti podpory, které se mu při řešení problémů spojených se školním prostředím dostává od vrstevníků a od pracovníků školy

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vnímá svou roli ve spoluvytváření fyzického a digitálního vzdělávacího prostředí
- zkouší si společně s druhými navrhnout plán a realizovat konkrétní kroky pro vytváření dobrých podmínek pro učení a respektujících vztahů ve škole
- všímá si účinnosti podpory, které se mu při řešení problémů spojených se školním prostředím dostává od vrstevníků a od pracovníků školy

Úroveň Na cestě

Popis

- diskutuje možnosti, jak může účinně přispívat k respektujícím vztahům a bezpečnosti ve fyzickém a digitálním vzdělávacím prostředí
- reflektuje svojí zkušenost s různými strategiemi vytváření dobrých podmínek pro učení a pozitivního klimatu školy
- navrhuje opatření, která mohou jemu i druhým pomoci v překonávání překážek při učení
- získává zkušenosti s uplatňováním účinných forem podpory druhých při řešení problémů spojených s učením nebo vztahy ve školním prostředí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- diskutuje možnosti, jak může účinně přispívat k respektujícím vztahům a bezpečnosti ve fyzickém a digitálním vzdělávacím prostředí
- reflektuje svojí zkušenost s různými strategiemi vytváření dobrých podmínek pro učení a pozitivního klimatu školy
- navrhuje opatření, která mohou jemu i druhým pomoci v překonávání překážek při učení
- získává zkušenosti s uplatňováním účinných forem podpory druhých při řešení problémů spojených s učením nebo vztahy ve školním prostředí

Úroveň Splněno

Popis

- Přispívá k respektujícím vztahům a bezpečnosti ve fyzickém a digitálním vzdělávacím prostředí.
- V interakci se žáky i pracovníky školy uplatňuje konkrétní strategie, které přispívají k efektivnímu učení a pozitivnímu klimatu školy.
- Reflektuje, jak podporuje sebe a spolužáky při obtížích v učení nebo při emocionální nepohodě.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Přispívá k respektujícím vztahům a bezpečnosti ve fyzickém a digitálním vzdělávacím prostředí.

- V interakci se žáky i pracovníky školy uplatňuje konkrétní strategie, které přispívají k efektivnímu učení a pozitivnímu klimatu školy.
- Reflektuje, jak podporuje sebe a spolužáky při obtížích v učení nebo při emocionální nepohodě.

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Osobnostní a sociální výchova, Výchova ke zdraví a bezpečí, Tělesná výchova, Výchova k občanství, Informatika.

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na žákovu aktivní a cílevědomou péči o vlastní wellbeing a naplňování potřeb ve fyzické, emocionální, sociální, kognitivní a duchovní oblasti v kontextu svého vzdělávání napříč kurikulem. Žák uplatňuje naučené efektivní strategie seberegulace svého chování a rozvíjí dovednosti posilující odolnost při řešení problémů a překonávání překážek v různorodých situacích, které provázejí proces vzdělávání. Jedná se například o vhodné využívání technik psychohygieny, vyvažování aktivity a odpočinku, uplatňování principů zdravého životního stylu, vyjádření svých potřeb, požádání o pomoc (v průběhu výuky i během celého školního dne), uplatnění pozitivního vnitřního dialogu a volního úsilí, uplatnění hodnotových a etických principů ve školním prostředí. O svůj wellbeing žák aktivně pečuje i v digitálním prostředí.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnutí zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednoduchý i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonzenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

Vzdělávací oblasti

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhne a zkusí realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Realizuje vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkusí si pro zvolený časový úsek naplánovat, realizovat a vyhodnotit aktivitu, které podporuje jeho wellbeing ve vybraných oblastech (fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní)
- poznává význam respektujících a podpůrných vztahů pro budování pozitivního klimatu třídy a školy
- diskutuje, jak předcházet problémům ve vztazích s vrstevníky nebo pracovníky školy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkusí si pro zvolený časový úsek naplánovat, realizovat a vyhodnotit aktivitu, které podporuje jeho wellbeing ve vybraných oblastech (fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní)
- poznává význam respektujících a podpůrných vztahů pro budování pozitivního klimatu třídy a školy
- diskutuje, jak předcházet problémům ve vztazích s vrstevníky nebo pracovníky školy

Úroveň Na cestě*Popis*

- sdílí zkušenost s faktory, které podporují nebo ohrožují jeho wellbeing ve školním i mimoškolním prostředí
- zkusí si plánovat a realizovat vlastní strategii pro podporu svého wellbeingu včetně překonávání překážek v různorodých situacích ve škole

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- sdílí zkušenost s faktory, které podporují nebo ohrožují jeho wellbeing ve školním i mimoškolním prostředí
- zkusí si plánovat a realizovat vlastní strategii pro podporu svého wellbeingu včetně překonávání překážek v různorodých situacích ve škole

Úroveň Splněno*Popis*

- Reflektuje, jak přispívá k naplnění svých potřeb v jednotlivých oblastech wellbeingu (fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní) ve školním i mimoškolním prostředí a jak mu mohou pomoci ostatní.
- Rozpozná faktory, které ohrožují jeho wellbeing, a navrhne opatření ke snížení rizik s nimi spojených ve školním prostředí.
- Reflektuje, jak realizuje plánované aktivity pro podporu svého wellbeingu ve školním prostředí, upravuje je na základě vyhodnocení.

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru *Osobnostní a sociální výchova, Výchova ke zdraví a bezpečí, Výchova k občanství, Informatika*.

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na dovednosti přispívat k naplňování potřeb všech členů komunity. Žák aktivně podporuje spolupráci při učení mezi sebou a spolužáky (a učiteli) napříč vzdělávacími oblastmi. Aktivně přispívá k budování respektujících vztahů v rámci školní komunity, svým chováním podporuje dobré vztahy ve fyzickém i digitálním vzdělávacím prostředí. Využívá a dále rozvíjí dovednosti vedení dialogu, naslouchání, respektující komunikace a poskytování podpory druhým ve škole i širší komunitě.

Identifikuje společně s druhými rizika pro wellbeing členů školní komunity, podílí se na realizaci kroků k posílení vybraných oblastí, včetně digitálního wellbeingu, dokáže pomoci druhým.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ve spolupráci s druhými realizuje aktivity, které podporují péči o wellbeing členů školní komunity.

Úroveň Na začátku*Popis*

- zjišťuje, co podporuje wellbeing v jednotlivých oblastech (fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní) ostatních členů školní komunity ve školním i digitálním vzdělávacím prostředí
- získává zkušenost s plánováním opatření podpůrných vztahů ve školní komunitě ve spolupráci s ostatními

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zjišťuje, co podporuje wellbeing v jednotlivých oblastech (fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní) ostatních členů školní komunity ve školním i digitálním vzdělávacím prostředí
- získává zkušenost s plánováním opatření podpůrných vztahů ve školní komunitě ve spolupráci s ostatními

Úroveň Na cestě*Popis*

- ve spolupráci se spolužáky a pracovníky školy zjišťuje konkrétní potřeby ve vybraných oblastech wellbeingu členů školní komunity a plánuje opatření podporující jejich naplňování ve školním i digitálním vzdělávacím prostředí
- zkusí vyhodnocovat účinnost opatření uplatňovaných k podpoře pozitivního klimatu ve třídě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- ve spolupráci se spolužáky a pracovníky školy zjišťuje konkrétní potřeby ve vybraných oblastech wellbeingu členů školní komunity a plánuje opatření podporující jejich naplňování ve školním i digitálním vzdělávacím prostředí
- zkusí vyhodnocovat účinnost opatření uplatňovaných k podpoře pozitivního klimatu ve třídě

Úroveň Splněno*Popis*

- Ve spolupráci s dalšími žáky navrhne a vyhodnotí účinnost opatření zaměřených na podporu wellbeingu své třídy.
- Zapojuje se do aktivit pro podporu dobrého klimatu ve škole, reflektuje ve skupině postup realizace a upravuje další kroky.
- Reflektuje své dovednosti podporovat wellbeing v jeho jednotlivých oblastech ve školním prostředí.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Ve spolupráci s dalšími žáky navrhne a vyhodnotí účinnost opatření zaměřených na podporu wellbeingu své třídy.
- Zapojuje se do aktivit pro podporu dobrého klimatu ve škole, reflektuje ve skupině postup realizace a upravuje další kroky.
- Reflektuje své dovednosti podporovat wellbeing v jeho jednotlivých oblastech ve školním prostředí.

PTS

Společnost pro všechny

Charakteristika průřezového tématu

Cílem průřezového tématu Společnost pro všechny je rozvíjet u žáka schopnost uvážlivě se orientovat v každodenním životě, rozhodovat se o věcech všedních i zásadních a kriticky reflektovat vlastní přístupy a postoje s vědomím odpovědnosti za důsledky vlastních rozhodnutí pro sebe i pro druhé.

Prostřednictvím tohoto průřezového tématu se žák postupně seznamuje se složitostí, rozmanitostí a propojeností současného světa. Je veden k tomu, aby o svých zjištěných přemýšlel a uvědomoval si, co jeho postoje, uvažování, hodnocení a rozhodování ovlivňuje. Poznává, že se může snažit pozitivně ovlivňovat svůj život a společnost v jejím každodenním chodu s ohledem na dopady na různých úrovních od osobní přes školní, lokální až po globální. Je veden k tomu, aby prosazoval změny s respektováním rovných příležitostí, lidských práv a důstojnosti každého člověka.

Průřezové téma nabízí žákovi možnost prostřednictvím modelových i reálných situací: a) osvojovat si aktivní a bezpečný vztah ke komunikačním technologiím (médiím), b) utvářet si nehodnotící, otevřený postoj k rozmanitostem jak v blízkém okolí, tak ve světě, c) odhalovat sdílené interpretace světa (příběhy) a předsudečné a nepodložené hodnotící soudy (stereotypy) v současných komunikačních praktikách. Dále poskytuje příležitost zvyšovat odolnost vůči manipulativním technikám a aplikovat principy demokratického rozhodování a spolurozhodování v každodenním životě. Zahrnuje také reflektování a vědomé korekce užívání médií.

Je důležité, aby žák vnímal roli a postavení médií ve svém životě i v životě svého okolí, snažil se kriticky vyhodnocovat zdroje informací, které média nabízejí, a odhalovat manipulativní techniky těch, kteří média ovládají, a vnímal svět jako rozmanitý, vnitřně provázaný prostor, ve kterém je třeba podporovat rovné šance a důstojné vztahy.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět.

Rozmanitost a propojenost světa je realita, ve které dnešní děti žijí a kterou je žádomocí využít tak, aby se pro jejich budoucí život stala příležitostí. Proto je důležité, aby ji od útlého věku vnímali pozitivně a na základě svých každodenních prožitků reflektovali své představy o druhých a o světě.

Dosažení očekávaného výsledku učení je důležité pro to, aby žák vnímal, zažíval a reflektoval rozmanitost světa a byl připravený na respektující život v něm. Je důležité, aby žák pozoroval rozmanitost mezi lidmi a kulturami, objevoval, jak je svět propojený, a reflektoval, co přináší rozmanitost a propojenost světa jemu samotnému, jeho třídě a okolí a jakou příležitostí může být pro společnost. Rozmanitost zažívá v první řadě tím, že má příležitost sdílet vzájemně se spolužáky vlastní příběhy a zážitky. Zaměřuje se na to, co má s ostatními společné, a poznává jedinečnost svoji i ostatních. Žák je posilován ve vnímání vlastní hodnoty i hodnoty druhých. Je vystavován situacím, v nichž může rozmanitost zažívat, a to s ohledem na různé aspekty – například věk, pohlaví, barvu pleti, mateřský jazyk, národnost, zdraví, formu rodiny, způsob bydlení, socioekonomický status.

Žák zároveň vnímá současný svět jako propojený celek. Při objevování propojenosti světa vychází z toho, co ho obklopuje, co používá, zná, zažívá či sleduje. Zkoumá souvislosti mezi tím, co se děje v jeho okolí a co se děje ve světě (mezi lokální a globální úrovní). Porozumění propojenosti a vzájemné závislosti je předpokladem pro orientaci v neustále se měnícím a stále více složitějším světě. To pomůže žákům k rozpoznávání vhodných řešení různých situací, k vnímání své role ve světě a přijímání takových rozhodnutí, která je mohou podpořit v úspěšném a spokojeném životě a která mohou přispět k pozitivním změnám.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

PTU-000-000-ZV5-002

Naplánuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.*Klíčové kompetence*

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.

KOB-RES-000-ZV5-001

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zkoumá rozmanitost a propojenost světa.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pozoruje rozmanitost mezi lidmi, kulturami a místy ve svém blízkém okolí a ve světě
- uvede společné znaky mezi sebou a spolužáky a uvede, co je pro každého jedinečné
- zamýšlí se nad tím, jakým způsobem mohou být lidé a místa mezi sebou propojena

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pozoruje rozmanitost mezi lidmi, kulturami a místy ve svém blízkém okolí a ve světě
- uvede společné znaky mezi sebou a spolužáky a uvede, co je pro každého jedinečné
- zamýšlí se nad tím, jakým způsobem mohou být lidé a místa mezi sebou propojena

Úroveň Na cestě*Popis*

- uvede příklady rozmanitosti v blízkém okolí i ve světě z pohledu různých aspektů
- vysvětlí, co znamená, že každý člověk je jedinečný
- pojmenuje, co rozmanitost může přinášet jemu samotnému a jeho třídě
- zjistí příklady svého propojení s různými místy a lidmi u nás i ve světě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady rozmanitosti v blízkém okolí i ve světě z pohledu různých aspektů
- vysvětlí, co znamená, že každý člověk je jedinečný
- pojmenuje, co rozmanitost může přinášet jemu samotnému a jeho třídě
- zjistí příklady svého propojení s různými místy a lidmi u nás i ve světě

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyjádří, v čem je přínosné, že je každý člověk jedinečný.
- Jmenuje příklady příležitostí, které rozmanitost přináší.
- Vysvětlí propojenost světa na příkladech věcí a situací jemu důvěrně známých.
- Na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří, v čem je přínosné, že je každý člověk jedinečný.
- Jmenuje příklady příležitostí, které rozmanitost přináší.
- Vysvětlí propojenost světa na příkladech věcí a situací jemu důvěrně známých.
- Na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět a Český jazyk a literatura.

Dosažení očekávaného výsledku učení umožňuje žákovi, aby pochopil, že pro současný svět je příznačná obrovská nabídka nejrůznějších informací, které pak v důsledku spoluovlivňují, s jakým viděním světa se jedinec ztotožní. Význam, věrohodnost a hodnota těchto informací závisí do značné míry na tom, jaký je jejich původ. Cílem OVU je posílit vnímavost vůči původu informací a prohloubit sebereflexi procesů, které za výběrem konkrétního zdroje informací stály. Proto je důležité, aby se žák naučil reflektovat vlastní užívání médií (například pomocí tzv. mediálního deníku) a dokázal vyhodnotit, která média používá nejvíce/nejméně a proč, se kterými typy aktivit má jednotlivá média spojená (škola, komunikace s ostatními, zábava aj.), bez kterého média si svůj život nedokáže představit a proč, ze kterých médií přebírá informace a proč. Určí jednotlivé typy sdělení (zejména rozezná reklamu a fikci od zpráv a komentářů) a vyhodnotí emocionální náboj konkrétního sdělení. Určí, které informace a odkud nejčastěji přijímá, a zvažuje, proč tomu tak je. V nabídnutém jednoduchém textu dokáže identifikovat fakta, určí jejich původ/zdroj a odliší je od vyjádření názorů či postojů. To vše je základním předpokladem pro bezpečný život s médii. Důležité je to, aby se žák naučil vyhodnocovat spolehlivost zdroje, spravovat a kultivovat vlastní digitální identitu a uvědomil si neodvolatelnost činů v online světě.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

Klíčové kompetence

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede na konkrétních příkladech, které informace a odkud nejčastěji přijímá, uvede jednoduchý příklad dopadů těchto sdělení.

Úroveň Na začátku*Popis*

- učí se rozumět tomu, proč některým zdrojům věří více, některým méně a některým vůbec ne
- uvádí příklady toho, jaká média využívá při komunikaci se sourozenci, spolužáky, kamarády
- sdělí ostatním, odkud nejčastěji získává různé, pro sebe potřebné informace

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- učí se rozumět tomu, proč některým zdrojům věří více, některým méně a některým vůbec ne
- uvádí příklady toho, jaká média využívá při komunikaci se sourozenci, spolužáky, kamarády
- sdělí ostatním, odkud nejčastěji získává různé, pro sebe potřebné informace

Úroveň Na cestě*Popis*

- uvědomuje si, jaké informace a odkud získává a jakým zdrojům dává přednost a proč
- snaží se získat informace z různých zdrojů
- vyhledává si v médiích informace, které považuje pro sebe za důležité, a zamýšlí se nad tím, jak a k čemu je využívá
- zkouší využívat různá média pro různou podobu komunikace s ostatními
- rozpoznává, která sdělení v něm vyvolávají emoce, a zkouší přijít na to, zda to způsobují slova nebo obrazy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvědomuje si, jaké informace a odkud získává a jakým zdrojům dává přednost a proč
- snaží se získat informace z různých zdrojů
- vyhledává si v médiích informace, které považuje pro sebe za důležité, a zamýšlí se nad tím, jak a k čemu je využívá
- zkouší využívat různá média pro různou podobu komunikace s ostatními
- rozpoznává, která sdělení v něm vyvolávají emoce, a zkouší přijít na to, zda to způsobují slova nebo obrazy

Úroveň Splněno*Popis*

- Roztřídí informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost.
- Odliší (např. v textu, v mluveném projevu), kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj).
- Rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Roztřídí informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost.
- Odliší (např. v textu, v mluveném projevu), kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj).
- Rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce.

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Český jazyk a literatura a Informatika.

Dosažením očekávaného výsledku učení si žák na konkrétních příkladech uvědomuje, že masová a síťová média slouží mimo jiné jako nástroj k učení, k zábavě, k využívání volného času a že tato média přináší velké šance, ale také rizika (závislost, kyberšikana aj.). Masová a zejména síťová média (prostřednictvím např. youtuberů, influencerů a dalších) jsou i přes existující zákonná omezení věkem součástí každodenního života žáků a ovlivňují jejich životní styl, chování, módu/oblékání, časové rozvržení dne, hodnotové soudy, stejně jako aktivity jedince i celé rodiny. Proto je důležité, aby si žák uvědomoval možnou provázanost svého jednání a postojů, jakož i jednání a postojů svých nejbližších (rodina) a svých vrstevníků, s mediálním konzumentem.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Podporující technologie
- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- vysvětluje výběr filmů, televizních pořadů, internetových stránek, sociálních sítí apod., které sleduje (záměrný/nezáměrný výběr)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vysvětluje výběr filmů, televizních pořadů, internetových stránek, sociálních sítí apod., které sleduje (záměrný/nezáměrný výběr)

Úroveň Na cestě*Popis*

- zvažuje, zda příliš časté užívání médií může mít negativní důsledky a jak se u něho mohou projevit, případně s jakými negativními projevy se setkal o svých kamarádů, spolužáků
- nachází příklady toho, zda a jak užívání médií ovlivňuje jeho zájmy a koníčky
- hledá a popisuje pravidelnosti, které vysledoval v užívání médií u sebe sama, svých vrstevníků a svém okolí

- vysvětluje důvody setrvávání se skupině utvořené v prostředí sociálních sítí, případně zdůvodňuje její opuštění

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zvažuje, zda příliš časté užívání médií může mít negativní důsledky a jak se u něho mohou projevit, případně s jakými negativními projevy se setkal o svých kamarádů, spolužáků
- nachází příklady toho, zda a jak užívání médií ovlivňuje jeho zájmy a koníčky
- hledá a popisuje pravidelnosti, které vysledoval v užívání médií u sebe sama, svých vrstevníků a svém okolí
- vysvětluje důvody setrvávání se skupině utvořené v prostředí sociálních sítí, případně zdůvodňuje její opuštění

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků.
- Sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty přitažlivé (videa, počítačové hry, hudební klipy, Instagram, WhatsApp apod.).
- Najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně).
- Najde a pojmenuje projevy kyberšikany.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků.
- Sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty přitažlivé (videa, počítačové hry, hudební klipy, Instagram, WhatsApp apod.).
- Najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně).
- Najde a pojmenuje projevy kyberšikany.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků.
- Sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty přitažlivé (videa, počítačové hry, hudební klipy, Instagram, WhatsApp apod.).
- Najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně).
- Najde a pojmenuje projevy kyberšikany.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět, Český jazyk a literatura, Osobnostní a sociální výchova.

Dosažením očekávaného výsledku učení se u žáka vzbuzuje a rozvíjí zájem o druhé v nejbližším okolí i ve světě a pozornost k tomu, aby byla respektována jejich lidská práva a měli možnost žít důstojný život. OVU podporuje rozvoj empatie a solidarity i kritického myšlení. Žák si uvědomuje význam vzájemné pomoci a spolupráce mezi lidmi a zeměmi. OVU rovněž posiluje vědomí vlastní účinnosti.

Očekávaný výsledek učení reaguje na problémy dnešního světa, kdy se lidé z nejrůznějších důvodů ocitají v obtížných životních podmínkách – z důvodu diskriminace, konfliktů, přírodních katastrof, socioekonomické situace, důsledků změny klimatu atd. Úzce souvisí s Agendou 2030 (Cíle udržitelného rozvoje). Mnohé problémy nejsou za hranicemi daleko od nás a dotýkají se i životů lidí v blízkém okolí či bezprostředně našich životů. Vzdělávání může významně přispívat k rozvoji spravedlivé a soudržné společnosti na lokální i globální úrovni.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Úroveň Na začátku*Popis*

- prostřednictvím příběhů se seznamuje se situací vrstevníků, kteří se ocitají v obtížných životních podmínkách
- diskutuje, zda a případně co postavám v příbězích pomohlo vyřešit či zlepšit jejich situaci
- vybaví si, zda ví ve svém okolí o někom, kdo je v obtížné situaci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prostřednictvím příběhů se seznamuje se situací vrstevníků, kteří se ocitají v obtížných životních podmínkách
- diskutuje, zda a případně co postavám v příbězích pomohlo vyřešit či zlepšit jejich situaci
- vybaví si, zda ví ve svém okolí o někom, kdo je v obtížné situaci

Úroveň Na cestě*Popis*

- uvede příklady obtížných životních situací, v nichž se někteří lidé ocitají
- uvádí, co mohlo obtížné situace lidem způsobit
- zvažuje, zda by se dalo konkrétním tíživým situacím některých lidí předejít
- seznamuje se s existujícími možnostmi podpory či pomoci lidem v tíživé situaci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady obtížných životních situací, v nichž se někteří lidé ocitají
- uvádí, co mohlo obtížné situace lidem způsobit
- zvažuje, zda by se dalo konkrétním tíživým situacím některých lidí předejít
- seznamuje se s existujícími možnostmi podpory či pomoci lidem v tíživé situaci

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětlí, jak mohou obtížné životní podmínky ovlivnit životy lidí v okolí i ve světě.
- Navrhne smysluplné možnosti pomoci zohledňující skutečné potřeby lidí v obtížných životních podmínkách.
- Vyjadřuje ochotu zapojit se do pomoci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vysvětlí, jak mohou obtížné životní podmínky ovlivnit životy lidí v okolí i ve světě.
- Navrhne smysluplné možnosti pomoci zohledňující skutečné potřeby lidí v obtížných životních podmínkách.
- Vyjadřuje ochotu zapojit se do pomoci.

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu tohoto výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět a Osobnostní a sociální výchova.

Očekávaný výsledek učení směřuje žáka k tomu, aby různými způsoby a v různých situacích uplatňoval demokratické principy, jako jsou například rovnost, respekt k ostatním, tolerance k rozmanitosti, svoboda myšlení a vyjadřování, zapojení se do rozhodování. Dovednost rozhodovat znamená prakticky se účastnit voleb a hlasování nebo vyjádřit své preference v průzkumu apod. Je důležité, aby žáci rozhodovali o něčem, co se jich týká, a aby se seznamovali s pluralitou názorů/návrhů. Významné je učit žáky přijmout stanovisko většiny a vyrovnat se s tím, když jejich názor/návrh není podpořen. OVU současně zahrnuje postupné osvojování si reflexe komunikace (včetně užívání médií), rozhodování, každodenního jednání, účasti a zapojování z pohledu uplatňování demokratických principů a odpovědnosti. Pro jeho osvojení je důležitá osobní praktická zkušenost s demokracií a poznání toho, že žák může něco ovlivnit (vědomí vlastní účinnosti).

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na praktické zapojování do společnosti, budování sounáležitosti, pěstování sebedůvěry pro realizaci změn, přispívá k rozvoji občanské odpovědnosti, připravuje žáky na budoucí roli zodpovědných občanů, kteří rozumějí důsledkům svého jednání, umožňuje posilování spolupráce prostřednictvím otevřeného dialogu a podporuje rozvoj kritického myšlení. Realizace OVU pozitivně ovlivňuje prostředí a vztahy ve škole, napomáhá tomu, aby žák zažil, že společnost (včetně školního společenství) je tu pro všechny a že každý může přispět k pozitivní změně. OVU je zkušenostního charakteru, a proto je jeho nezbytnou součástí reflexe.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.*Klíčové kompetence*

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje s pojmem demokracie a s příklady projevů demokracie ve třídě/škole/obci/ běžném životě
- uvede příklady různých rolí ve třídě a ve škole a popíše, kdo je za co zodpovědný a o čem může rozhodovat
- seznamuje se s třídními/školními pravidly a školním řádem
- seznamuje se s tím, jak se žák může zapojit do rozhodování ve třídě

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/4727b8>*Krátký textový popis*

- seznamuje s pojmem demokracie a s příklady projevů demokracie ve třídě/škole/obci/ běžném životě
- uvede příklady různých rolí ve třídě a ve škole a popíše, kdo je za co zodpovědný a o čem může rozhodovat
- seznamuje se s třídními/školními pravidly a školním řádem
- seznamuje se s tím, jak se žák může zapojit do rozhodování ve třídě

Úroveň Na cestě*Popis*

- podílí se na tvorbě společných pravidel a domluv
- respektuje třídní/školní pravidla a školní řád
- účastní se hlasování při rozhodování o společných záležitostech

- navrhuje alespoň jedno dílčí opatření nebo akci přispívající k demokracii ve třídě nebo škole
- zapojuje se do různých třídních a celoškolských aktivit
- vyjadřuje své názory na třídní rozhodnutí nebo skupinové aktivity

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- podílí se na tvorbě společných pravidel a domluv
- respektuje třídní/školní pravidla a školní řád
- účastní se hlasování při rozhodování o společných záležitostech
- navrhuje alespoň jedno dílčí opatření nebo akci přispívající k demokracii ve třídě nebo škole
- zapojuje se do různých třídních a celoškolských aktivit
- vyjadřuje své názory na třídní rozhodnutí nebo skupinové aktivity

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětlí, co je to demokracie a jak se projevuje.
- Reflektuje, jak dodržuje třídní/školní pravidla a domluvené dohody.
- Respektuje výsledky hlasování o společných záležitostech a přijímá je i v případě, když jeho názor nebyl vybrán.
- Reflektuje své zapojení do rozhodování o záležitostech třídy / školy / blízkého okolí.
- Předkládá nápady a návrhy na zlepšení školního nebo blízkého prostředí.
- Zapojuje se do akcí, které podporují demokratickou kulturu ve třídě / škole / blízkém okolí.
- Reflektuje své zapojení do akcí ve prospěch třídy / školy / blízkého okolí.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vysvětlí, co je to demokracie a jak se projevuje.
- Reflektuje, jak dodržuje třídní/školní pravidla a domluvené dohody.
- Respektuje výsledky hlasování o společných záležitostech a přijímá je i v případě, když jeho názor nebyl vybrán.
- Reflektuje své zapojení do rozhodování o záležitostech třídy / školy / blízkého okolí.
- Předkládá nápady a návrhy na zlepšení školního nebo blízkého prostředí.
- Zapojuje se do akcí, které podporují demokratickou kulturu ve třídě / škole / blízkém okolí.
- Reflektuje své zapojení do akcí ve prospěch třídy / školy / blízkého okolí.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Geografie, Výchova k občanství, Dějepis, Český jazyk a literatura a Chemie.

Dosažení očekávaného výsledku učení vede k hlubšímu porozumění světu jako propojeného celku, kdy žák usiluje rovněž o porozumění své roli v propojeném světě. Je si vědom toho, že propojenost světa s sebou přináší řadu příležitostí, jako je například cestování, rozvoj technologií, možnosti studia a práce, nové tradice, a současně rizika, jako například rostoucí spotřeba, bezpečnost v kyberprostoru. Žák posuzuje příležitosti a rizika ve vztahu k sobě i ke společnosti. Žák si je vědom a zkoumá důvody toho, proč tyto příležitosti nejsou pro všechny stejně využitelné.

V rychle se měnícím a stále více propojeném světě je pro člověka nezbytné porozumět fenoménům, které proměnu a propojenost světa provázejí. Pro mladé lidi je nezbytné uvažovat v tomto kontextu o svém budoucím životě, hledat pro sebe příležitosti a naději „v lepší svět“.

Výrazně přispívá k naplnění hodnotového rámce, a to všech jeho oblastí.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Zdravá planeta
- Důstojný život
- Podporující technologie

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vysvětlí propojenost světa na příkladech věcí a situací jemu důvěrně známých
- na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě
- uvádí příklady, jak ve svůj prospěch využívá toho, že je svět propojený

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/59b39a>*Krátký textový popis*

- vysvětlí propojenost světa na příkladech věcí a situací jemu důvěrně známých
- na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě
- uvádí příklady, jak ve svůj prospěch využívá toho, že je svět propojený

Úroveň Na cestě*Popis*

- vysvětlí roli nových technologií a médií v dnešním světě, zaměří se i na život v digitálním prostředí
- na základě zažitých zkušeností a dění ve svém okolí a ve světě zkoumá výhody a nevýhody propojenosti dnešního světa
- na příkladech posuzuje, jak propojenost a vzájemná závislost ve světě ovlivňuje pozitivně i negativně životy lidí na různých místech světa a v různém socioekonomickém postavení
- pojmenuje příležitosti a rizika propojenosti světa v oblasti jeho zájmu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vysvětlí roli nových technologií a médií v dnešním světě, zaměří se i na život v digitálním prostředí
- na základě zažitých zkušeností a dění ve svém okolí a ve světě zkoumá výhody a nevýhody propojenosti dnešního světa
- na příkladech posuzuje, jak propojenost a vzájemná závislost ve světě ovlivňuje pozitivně i negativně životy lidí na různých místech světa a v různém socioekonomickém postavení
- pojmenuje příležitosti a rizika propojenosti světa v oblasti jeho zájmu

Úroveň Splněno*Popis*

- Pojmenovává souvislosti mezi globalizací a různými aspekty svého života i života jiných lidí.
- Představí, jak by mohl využít příležitosti, které mu přináší propojenost světa, a co naopak může být pro jeho život rizikem.
- Posuzuje příležitosti a rizika propojenosti světa plynoucí pro společnost, uvažuje na úrovni obce, regionu, státu, světa.
- Navrhne, jakým způsobem může ovlivnit dění ve světě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Pojmenovává souvislosti mezi globalizací a různými aspekty svého života i života jiných lidí.
- Představí, jak by mohl využít příležitosti, které mu přináší propojenost světa, a co naopak může být pro jeho život rizikem.
- Posuzuje příležitosti a rizika propojenosti světa plynoucí pro společnost, uvažuje na úrovni obce, regionu, státu, světa.
- Navrhne, jakým způsobem může ovlivnit dění ve světě.

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oborech Dějepis, Výchova k občanství, Český jazyk a literatura.

Dosažením očekávaného výsledku učení si žák uvědomuje, že média nabízejí témata k přemýšlení a současně návody k zaujímání postoje, jak je možné na téma nahlížet. Média uživatele přesvědčují a získávají na svou stranu argumenty (včetně argumentačních faulů), vyvoláváním emocí, manipulací. Očekávaný výsledek učení vede žáka k rozpoznávání užitých výrazových prostředků jako jednoho ze základních předpokladů kritického přístupu k mediálnímu působení.

Za sděleními, která média nabízejí, je možné spatřovat či odhalovat nejrůznější záměry, s nimiž byla zveřejněna. Tyto záměry je možné odhadovat z volby výrazových prostředků, výběru faktů a informací, prezentace postojů. Cílem očekávaného výsledku učení je kriticky vyhodnocovat možné záměry, které za konkrétními mediálními sděleními stojí.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Důstojný život

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-006

Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak konzumace médií může ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků
- sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty (např. na Facebooku, Instagramu, Whatsappu, Youtube aj.) jako jsou videa, počítačové hry, hudební klipy přitažlivé
- najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně)
- najde a pojmenuje projevy kyberšikany
- roztřídí si informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost
- odliší (např. v textu, mluveném projevu) kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj)
- rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků
- sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty (např. na Facebooku, Instagramu, Whatsappu, Youtube aj.) jako jsou videa, počítačové hry, hudební klipy přitažlivé
- najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně)
- najde a pojmenuje projevy kyberšikany
- roztřídí si informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost
- odliší (např. v textu, mluveném projevu) kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj)
- rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce

Úroveň Na cestě*Popis*

- postupně nalézá, z kterých výrazových prostředků je sdělení sestaveno (jazyk, obraz, pohyb, hudba, bezprostřednost, stylizace apod.)
- na příkladech uvádí, která témata se v mediálních sděleních nabízejí
- rozeznává typy mediálních sdělení a jejich výrazové prostředky (např. zpráva, reklama, hudební klip, komiks, www stránky, osobní profil konkrétního člověka a další)
- u síťových médií vnímá užívání prostředků přímého oslovení a vytváření pocitu důvěrného (kamarádského) a neformálního kontaktu
- rozeznává rozdíly mezi „seriózním“ a „bulvárním“ zpravodajstvím a výrazové prostředky, které jsou pro něj příznačné
- hledá možné záměry, které za volbou témat, kontextů a výrazových prostředků stojí
- při vlastním tvořivém sestavování různých sdělení (zpráva, reklama aj.) se snaží volit různé výrazové prostředky (např: slova, obrazy) podle toho, jaký záměr sdělením sleduje

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná společensky významné téma (např. válečný konflikt, klimatická změna) v mediálním sdělení.
- Vyhodnotí, zda mediální sdělení týkající se společensky významného tématu obsahuje pouze fakta, nebo i postoje a názory.
- Mediální sdělení kriticky vyhodnotí a určí, zda a jaké prostředky užívá k ovlivnění názoru na určité téma.
- Vyhledá několik zdrojů ke konkrétnímu tématu a porovná prostředky, které mediální sdělení užívají.
- Uvede příklad mediálního sdělení, které záměrně vyvolává emoce ohledně vnímání tématu.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Rozpozná společensky významné téma (např. válečný konflikt, klimatická změna) v mediálním sdělení.
- Vyhodnotí, zda mediální sdělení týkající se společensky významného tématu obsahuje pouze fakta, nebo i postoje a názory.
- Mediální sdělení kriticky vyhodnotí a určí, zda a jaké prostředky užívá k ovlivnění názoru na určité téma.
- Vyhledá několik zdrojů ke konkrétnímu tématu a porovná prostředky, které mediální sdělení užívají.
- Uvede příklad mediálního sdělení, které záměrně vyvolává emoce ohledně vnímání tématu.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozpozná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oborech Dějepis, Výchova k občanství, Český jazyk a literatura.

Dosažením očekávaného výsledku učení žák získává dovednosti nutné ke kritickému vyhodnocování soudů, které se do konkrétních mediálních sdělení promítají.

Média nabízejí témata k přemýšlení a zaujímání postoje spolu s perspektivou, kterou je na tato témata možné nahlížet, tedy vkládají do konkrétního kontextu, resp. konkrétních souvislostí: přesvědčují a získávají argumenty, vyvolávají emoce, manipulací. Ve sděleních, která média nabízejí, je možné nacházet nejrůznější přiznané i nepřiznané soudy o lidech, skupinách lidí, době, společnosti, historii, hodnotách atd. Tyto soudy je možné kritickým přístupem odhadovat ze způsobu zasazení sdělení do kontextu, resp. souvislostí, z volby výrazových prostředků, výběru faktů a informací, z prezentace postojů. Očekávaný výsledek učení vede žáka k rozpoznávání užitých kontextů, resp. vnímavosti ke konkrétním souvislostem jako jednomu ze základních předpokladů kritického přístupu k mediálnímu působení.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na konkrétních příkladech rozezná základní hodnoty a předsudky v mediálních sděleních a navrhne, jak předcházet rizikům působení médií.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozřídí si informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost
- odliší (např. v textu, mluveném projevu) kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj)
- rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce
- vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků
- sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty (např. na Facebooku, Instagramu, Whatsappu, Youtube aj.), jako jsou videa, počítačové hry, hudební klipy přitažlivé
- najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně)
- najde a pojmenuje projevy kyberšikany

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozřídí si informace podle toho, odkud je nejčastěji získává, a sdělí, proč některému zdroji dává přednost
- odliší (např. v textu, mluveném projevu) kdy se jedná o vyjádření faktu a kdy jde o názor (postoj)
- rozpozná, zda sdělení obsahuje slova a obrazy vyvolávající emoce
- vyhodnotí uživatelské návyky v konzumaci médií u sebe i u svých vrstevníků
- sdělí, proč jsou pro něj některé mediální produkty (např. na Facebooku, Instagramu, Whatsappu, Youtube aj.), jako jsou videa, počítačové hry, hudební klipy přitažlivé
- najde mediální obsahy s přímými či nepřímými výzvami k rizikovému jednání (např. k šikaně)
- najde a pojmenuje projevy kyberšikany

Úroveň Na cestě*Popis*

- na konkrétních příkladech se učí poznávat kontext, do něhož je konkrétní mediální sdělení vsazeno
- rozeznává v mediálních sděleních stereotypy a na příkladech uvede jejich zjednodušující a paušalizující vztah ke skutečnosti)

- na konkrétních příkladech rozpoznává prostředky mediální skandalizace
- porovnává souvislosti mezi stereotypy v reklamních sděleních a životním stylem svým, svých vrstevníků
- rozpoznává manipulativní sílu obrazů v reklamních sděleních
- hledá možné postoje, které za volbou témat a kontextů stojí
- zdůvodňuje, proč jsou svobodná média důležitá pro fungování demokratické společnosti

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- na konkrétních příkladech se učí poznávat kontext, do něhož je konkrétní mediální sdělení vsazeno
- rozeznává v mediálních sděleních stereotypy a na příkladech uvede jejich zjednodušující a paušalizující vztah ke skutečnosti)
- na konkrétních příkladech rozpoznává prostředky mediální skandalizace
- porovnává souvislosti mezi stereotypy v reklamních sděleních a životním stylem svým, svých vrstevníků
- rozpoznává manipulativní sílu obrazů v reklamních sděleních
- hledá možné postoje, které za volbou témat a kontextů stojí
- zdůvodňuje, proč jsou svobodná média důležitá pro fungování demokratické společnosti

Úroveň Splněno

Popis

- Rozezná postoje, stereotypy obsažené v různých mediálních sděleních.
- Uvede příklady postojů, stereotypů a předsudků, se kterými se setkal u lidí ve svém okolí, a porovná je s postoji, stereotypy a předsudky, se kterými se setkal v různých mediálních sděleních.
- Navrhne způsoby, jak předcházet rizikům působení masových a síťových médií v různých situacích.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Rozezná postoje, stereotypy obsažené v různých mediálních sděleních.
- Uvede příklady postojů, stereotypů a předsudků, se kterými se setkal u lidí ve svém okolí, a porovná je s postoji, stereotypy a předsudky, se kterými se setkal v různých mediálních sděleních.
- Navrhne způsoby, jak předcházet rizikům působení masových a síťových médií v různých situacích.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Výchova k občanství, Dějepis, Geografie, Osobnostní a sociální výchova, Výchova ke zdraví a bezpečí.

Dosažení výsledku učení umožňuje žákovi, aby skrze konkrétní lidské příběhy a konkrétní situace či aktuální události vnímal sociální a ekonomické nerovnosti mezi lidmi, regiony i zeměmi. Žák se učí porozumět situacím, kdy se lidé nacházejí v tíživé situaci. Zvažuje, co taková situace s sebou nese, jaké mohou být potřeby zasažených lidí. Přichází sám na příklady nerovností mezi lidmi, které může pozorovat ve svém blízkém okolí či o kterých slyšel, četl apod. Těmi nerovnostmi mohou být rozdílné finanční zdroje, rozdílný přístup k pitné vodě a potravinovým zdrojům, ke vzdělání, ke zdravotní péči, k trávení volného času, k cestování apod. Klade si přitom otázku, co vše charakterizuje kvalitu života, jak on sám si ji představuje. Porozumění nerovnostem a jejich souvislostem s kvalitou života ho vede k zamyšlení nad příčinami chudoby, nad dodržováním základních lidských práv i nad různými formami diskriminace, kterým bývají někteří lidé vystavováni – na základě věku, genderu, národnosti (romská, ukrajinská a jiné menšiny), mateřského jazyka, kulturních specifik, barvy pleti, zdravotního či sociálního znevýhodnění atd.

Žák společně s dalšími diskutuje o tom, co mohou konkrétní příklady nerovností znamenat pro fungování společnosti a její budoucí vývoj, resp. jak je podle nich pro udržitelnou budoucnost důležité zajistit rovné šance pro všechny, aby měl každý příležitost žít důstojný život. Poznává konstruktivní řešení pro lidi, kteří čelí obtížným životním situacím a diskriminaci. Navrhuje společně s ostatními, jaká opatření mohou přispívat k rovným příležitostem pro každého a posilovat spravedlnost a soudržnost ve společnosti. Žák je vyzván k tomu, aby problematiku zvažoval nejen z pohledu místa, kde žije, ale i v širších měřítkách až k perspektivě globální.

Očekávaný výsledek učení souvisí s aktuálními problémy ve světě a staví na propojování poznatků z více vzdělávacích oblastí. Podporuje utváření a rozvíjení vlastních postojů, hodnot a schopností – empatie, solidarity, respektu, spravedlnosti, tedy takových, které jsou předpokladem pro aktivní jednání a jsou žádoucí pro spravedlivější, soudržnější a mírový svět.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Důstojný život

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-010

Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede konkrétní příklady potřeb lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě
- vysvětlí, jak mohou obtížné životní podmínky ovlivnit životy lidí v okolí i ve světě
- navrhne smysluplné možnosti pomoci zohledňující skutečné potřeby lidí v obtížných životních podmínkách
- vyjadřuje ochotu zapojit se do pomoci
- seznamuje se s příklady nerovností mezi lidmi ve svém okolí i ve světě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě
- vysvětlí, jak mohou obtížné životní podmínky ovlivnit životy lidí v okolí i ve světě
- navrhne smysluplné možnosti pomoci zohledňující skutečné potřeby lidí v obtížných životních podmínkách
- vyjadřuje ochotu zapojit se do pomoci
- seznamuje se s příklady nerovností mezi lidmi ve svém okolí i ve světě

Úroveň Na cestě*Popis*

- uvede příklady nerovností mezi lidmi i příklady nerovností ve světě na základě různých aspektů
- na konkrétních situacích rozpozná nerovné příležitosti různých členů společnosti
- vysvětlí příčiny nerovností ve světě a reflektuje jejich důsledky
- vyjadřuje respektující postoj k rozmanitosti
- seznamuje se s nástroji, které mají občané k dispozici při snaze o pomoc diskriminovaným lidem a lidem v obtížných životních situacích a při boji za zrovnoprávnění a nediskriminaci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady nerovností mezi lidmi i příklady nerovností ve světě na základě různých aspektů
- na konkrétních situacích rozpozná nerovné příležitosti různých členů společnosti
- vysvětlí příčiny nerovností ve světě a reflektuje jejich důsledky
- vyjadřuje respektující postoj k rozmanitosti
- seznamuje se s nástroji, které mají občané k dispozici při snaze o pomoc diskriminovaným lidem a lidem v obtížných životních situacích a při boji za zrovnoprávnění a nediskriminaci

Úroveň Splněno*Popis*

- Posoudí, jak se žije člověku, který je ve společnosti diskriminován, odmítán nebo nazírán předsudečně.
- Vyjádří, proč je důležité podporovat rovné příležitosti pro všechny a jaký má význam vzájemná solidarita mezi lidmi, spolupráce, respektující soužití a mír.
- Navrhne možná řešení, která by mohla naplnit potřeby lidí v konkrétních situacích, a opatření přispívající ke snižování nerovností v jeho okolí a posilování rovných příležitostí.
- Svým jednáním a chováním prosazuje rovné zacházení a rovné příležitosti a přispívá k naplňování lidských práv.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Posoudí, jak se žije člověku, který je ve společnosti diskriminován, odmítán nebo nazírán předsudečně.

- Vyjádří, proč je důležité podporovat rovné příležitosti pro všechny a jaký má význam vzájemná solidarita mezi lidmi, spolupráce, respektující soužití a mír.
- Navrhuje možná řešení, která by mohla naplnit potřeby lidí v konkrétních situacích, a opatření přispívající ke snižování nerovností v jeho okolí a posilování rovných příležitostí.
- Svým jednáním a chováním prosazuje rovné zacházení a rovné příležitosti a přispívá k naplňování lidských práv.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Posoudí, jak se žije člověku, který je ve společnosti diskriminován, odmítán nebo nazírán předsudečně.
- Vyjádří, proč je důležité podporovat rovné příležitosti pro všechny a jaký má význam vzájemná solidarita mezi lidmi, spolupráce, respektující soužití a mír.
- Navrhuje možná řešení, která by mohla naplnit potřeby lidí v konkrétních situacích, a opatření přispívající ke snižování nerovností v jeho okolí a posilování rovných příležitostí.
- Svým jednáním a chováním prosazuje rovné zacházení a rovné příležitosti a přispívá k naplňování lidských práv.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu tohoto výsledku učení žák dosahuje v oborech Výchova k občanství, Osobnostní a sociální výchova, Český jazyk a literatura, Informatika, Výchova ke zdraví.

OVU je zaměřený na osvojování demokratických principů, vede žáka k jejich posuzování. Žák pak může lépe porozumět demokratickým procesům, principům, hodnotám a na základě kritického posouzení navrhnout opatření a akce na podporu demokratické kultury. Prvním krokem by mělo být stanovení oblastí a kritérií pro posuzování. Je žádoucí, aby se na tom podíleli žáci. Dalším předpokladem posuzování je fáze pozorování a analýzy. Žák sleduje, jaká rozhodnutí jsou ve škole přijímána a kým, zda jsou ve škole transparentní procesy, zda je umožněna žákovská participace, zda je respektována pluralita názorů, zda si účastníci procesů vzájemně naslouchají apod. Je žádoucí realizace formou skupinové práce a provazování s děním ve škole. OVU rozvíjí kritické myšlení, podporuje badatelský přístup (žáci zkoumají demokracii ve svém blízkém prostředí) a směřuje k návrhům řešení problémů, které žáci ve škole vnímají.

OVU vede žáky ke kritickému pohledu na procesy ve společenství, kde se pohybují, a je úzce provázaný se zájmem o dění ve školním prostředí. Vzdělávací obsah vychází z potřeb žáků i z potřeb budoucnosti a legitimizuje zájem žáků o demokratizaci školního prostředí. Zároveň dává těmto aktivitám určité mantinely a vede žáky k navrhování řešení. Pomáhá budovat sounáležitost, rozvíjí sebedůvěru i vědomí vlastní účinnosti žáků (mohu něco ovlivnit a změnit). Přispívá k rozvoji demokratické kultury ve škole a je vhodný pro uplatnění v různých předmětech, v třídnických i celoškolských záležitostech.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.*Klíčové kompetence*

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na konkrétních příkladech posoudí uplatňování demokratických principů ve třídě, škole a v situacích běžného života.

Úroveň Na cestě*Popis*

- stanovuje kritéria, podle kterých se pozná uplatňování demokratických principů ve škole
- pozoruje a zaznamenává uplatňování demokratických principů ve škole
- analyzuje získaná data o uplatňování demokratických principů
- s oporou o získaná data navrhuje alespoň jedno řešení podporující demokratické procesy ve škole

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- stanovuje kritéria, podle kterých se pozná uplatňování demokratických principů ve škole
- pozoruje a zaznamenává uplatňování demokratických principů ve škole
- analyzuje získaná data o uplatňování demokratických principů
- s oporou o získaná data navrhuje alespoň jedno řešení podporující demokratické procesy ve škole

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se s demokratickými principy a dokládá je na příkladech
- mapuje možnosti, jak se žák může zapojit do rozhodování ve škole
- diskutuje o situacích, kdy byl svědkem demokratických/nedemokratických procesů ve škole
- diskutuje o tom, co by ve škole podpořilo demokratické procesy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se s demokratickými principy a dokládá je na příkladech
- mapuje možnosti, jak se žák může zapojit do rozhodování ve škole

- diskutuje o situacích, kdy byl svědkem demokratických/nedemokratických procesů ve škole
- diskutuje o tom, co by ve škole podpořilo demokratické procesy

Úroveň Splněno

Popis

- Prezentuje alespoň jeden vlastní nebo skupinový návrh na podporu demokratických procesů ve třídě, škole nebo blízkém okolí.
- Zhodnotí představené návrhy na podporu demokratických principů ve třídě, škole nebo blízkém okolí z pohledu užitečnosti, možnosti realizace, případně dalších kritérií.
- Prezentuje a/nebo interpretuje výsledky analýzy o uplatňování demokratických principů.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Prezentuje alespoň jeden vlastní nebo skupinový návrh na podporu demokratických procesů ve třídě, škole nebo blízkém okolí.
- Zhodnotí představené návrhy na podporu demokratických principů ve třídě, škole nebo blízkém okolí z pohledu užitečnosti, možnosti realizace, případně dalších kritérií.
- Prezentuje a/nebo interpretuje výsledky analýzy o uplatňování demokratických principů.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu tohoto výsledku učení žák dosahuje v oborech Výchova k občanství, Osobnostní a sociální výchova, Geografie.

Směřuje se k tomu, aby žák různými způsoby a v různých situacích uplatňoval demokratické principy, jako jsou například rovnost, respekt k ostatním, tolerance k rozmanitosti, svoboda myšlení a vyjadřování, zapojení se do rozhodování. Může se tak díť formou hlasování, hledání kompromisu a/nebo konsenzu, anketou nebo dotazníkem. Důležité je to, aby žáci rozhodovali nebo spolurozhodovali o záležitostech, které se jich dotýkají, a aby sami podávali návrhy toho, o čem chtějí jednat a do čeho se chtějí zapojit. Žáci jsou vedeni k zohledňování různých zájmů, podnětů a názorů a jsou vystaveni situacím, kdy řešení není předkládáno z pozice autority.

Žák si podle svého uvážení nebo podle společného rozhodování volí jednorázovou či dlouhodobější aktivitu, která je obecně prospěšná či pomůže někomu konkrétnímu (např. školní schránka důvěry, školní řád – práva a povinnosti žáků, školní dobrovolnický program, organizace a pořádání školních projektů, mezigeneračních akcí nebo besed a vzdělávacích aktivit pro místní komunitu). Může se jednat o zorganizování prospěšné akce, občanskou angažovanost, charitativní, sociální, environmentální, umělecké, sportovní a další aktivity ve třídě, škole, komunitě či obci. OVU je založený na aktivním prožitku, a proto je jeho součástí reflexe.

OVU podporuje roli odpovědného občana. Činnosti, o kterých žák rozhoduje a které realizuje s cílem přínosu pro okolí, posilují jeho sebedůvěru, vědomí vlastní účinnosti i sounáležitost se společenstvím. To napomáhá tomu, aby žák zažil, že společnost (včetně školního společenství) je tu pro všechny a že je možné pozitivně ovlivnit svět kolem sebe. Žák se tak učí přebírat zodpovědnost a rozvíjí tím svoji autonomii. OVU je komplexního charakteru, vyžaduje spolupráci, komunikaci, kritické i kreativní myšlení, práci s mediálními sděleními, dovednosti spojené s vedením žákovského projektu. Tento vzdělávací obsah je vhodný pro uplatnění ve skupinových, třídnických i celoškolských aktivitách a projektech.

Hodnoty

- Důstojný život

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

Úroveň Na cestě

Popis

- jednorázově nebo opakovaně se účastní rozhodování nebo spolurozhodování o různých záležitostech, které jsou předloženy k projednání
- zpracuje plán pro realizaci své aktivity ve prospěch třídy/školy/komunity/ obce a kritéria pro posouzení svého zapojení
- uskutečňuje některé dílčí kroky ze svého plánu ve prospěch třídy/školy/komunity/ obce
- hodnotí své zapojení do činností ve prospěch třídy/ školy/komunity/ obce podle různých kritérií
- diskutuje o svém osobním přístupu k odpovědnosti

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- jednorázově nebo opakovaně se účastní rozhodování nebo spolurozhodování o různých záležitostech, které jsou předloženy k projednání
- zpracuje plán pro realizaci své aktivity ve prospěch třídy/školy/komunity/ obce a kritéria pro posouzení svého zapojení
- uskutečňuje některé dílčí kroky ze svého plánu ve prospěch třídy/školy/komunity/ obce
- hodnotí své zapojení do činností ve prospěch třídy/ školy/komunity/ obce podle různých kritérií
- diskutuje o svém osobním přístupu k odpovědnosti

Úroveň Na začátku

Popis

- uvede příklady různých rolí ve třídě, škole, obci a společnosti a popíše, kdo je za co zodpovědný a o čem může rozhodovat

- respektuje výsledky rozhodování a přijímá je i v případě, když jeho názor/návrh/ podnět nebyl vybrán nebo akceptován
- identifikuje, co je vhodné, nebo co je potřebné udělat ve prospěch školy/třídy/ komunity/obce
- navrhne, nebo si vybere činnost, kterou si chce ve třídě/ škole/ komunitě/nebo obci vzít na starost
- aktivně se věnuje činnosti ve prospěch třídy, nebo školy, kterou si vzal na starost
- pojmenuje, co mu pomáhá a co mu brání přistupovat ke zvolené činnosti odpovědně

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady různých rolí ve třídě, škole, obci a společnosti a popíše, kdo je za co zodpovědný a o čem může rozhodovat
- respektuje výsledky rozhodování a přijímá je i v případě, když jeho názor/návrh/ podnět nebyl vybrán nebo akceptován
- identifikuje, co je vhodné, nebo co je potřebné udělat ve prospěch školy/třídy/ komunity/obce
- navrhne, nebo si vybere činnost, kterou si chce ve třídě/ škole/ komunitě/nebo obci vzít na starost
- aktivně se věnuje činnosti ve prospěch třídy, nebo školy, kterou si vzal na starost
- pojmenuje, co mu pomáhá a co mu brání přistupovat ke zvolené činnosti odpovědně

Úroveň Splněno*Popis*

- S oporou o argumenty vyjadřuje své stanovisko k předkládaným návrhům nebo nápadům na zlepšení třídního, školního nebo blízkého okolí.
- Podílí se na realizaci opatření nebo akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.
- Reflektuje své vlastní zapojení do rozhodování, do realizace společných akcí.
- Reflektuje svůj osobní přístup k odpovědnosti obecně.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- S oporou o argumenty vyjadřuje své stanovisko k předkládaným návrhům nebo nápadům na zlepšení třídního, školního nebo blízkého okolí.
- Podílí se na realizaci opatření nebo akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.
- Reflektuje své vlastní zapojení do rozhodování, do realizace společných akcí.
- Reflektuje svůj osobní přístup k odpovědnosti obecně.

PTU

Udržitelné prostředí*Charakteristika průřezového tématu*

Cílem průřezového tématu Udržitelné prostředí je vybavit žáka schopností vnímat, poznávat a jednat směrem k udržitelnosti života na naší planetě, a to v oblasti osobní, občanské i profesní. Téma zahrnuje utváření vztahu k životnímu prostředí (přírodnímu, sociálnímu, kulturnímu i vystavěnému) a jeho reflexi. Propojuje environmentální výchovu s dalšími aspekty udržitelnosti a rozvíjí porozumění vzájemné propojenosti mezi environmentální, sociální, ekonomickou a kulturní rovinnou udržitelnosti v prostorových i časových souvislostech. Podporuje schopnost samostatně zkoumat problémy a výzvy udržitelnosti. Motivuje žáka a posiluje jeho předpoklady k aktivnímu jednání a řešení problémů udržitelnosti na individuální a kolektivní úrovni.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět.

Dosažením očekávaných výsledků učení se u žáka rozvíjí vztah k místu, porozumění vazbám mezi přírodními a společenskými prvky a procesy v něm a dynamice a zákonitostem jejich vývoje. OVU propojuje různé dimenze pohledu na místo se schopností žáků uvažovat o budoucnosti, vyjádřit svoje případné obavy z vývoje, ale i přání a vize toho, jak by se jejich komunita měla rozvíjet. Schopnost uvažovat o budoucnosti je jedním ze základních předpokladů pro motivaci k tomu, starat se o svoji komunitu a zapojovat se do společenské diskuse o jejím vývoji. Je třeba, aby žáci dostali příležitost otevřeně mluvit o svých obavách, například o tom, jak různé projevy klimatické změny (např. sucho, častější případy povodní, ohrožení místních lesů) negativně ovlivňují jejich „svět“. Schopnost najít pozitivní vizi vývoje jejich komunity současně vede k posilování jejich naděje v úspěšné zvládnutí stávajících problémů. Pro úspěšné zvládnutí je důležité strávit část výuky venku a zkoumat okolní prostředí na základě vlastní zkušenosti.

Hodnoty

- Důstojný život
- Zdravá planeta
- Sdílené poznání

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.**Vzdělávací oblasti**

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstuje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

Úroveň Na cestě*Popis*

- na základě podnětů od učitele, či podnětů získaných vlastním průzkumem (např. dotazováním se místních obyvatel, pozorováním v přírodě a obci), či aktuálního dění ve společnosti diskutuje o tom, jak se jejich komunita bude v budoucnosti proměňovat (u celoškolského projektu se počítá s různou věkovou skladbou žáků)

- porovnává různé varianty budoucího vývoje komunity, z hlediska jejich časové vzdálenosti, pravděpodobnosti a toho, jestli takovou změnu preferuje, či nikoliv

- reflektuje, jaké změny ve své komunitě a okolí by si nepřál a co může udělat pro to, aby nenastaly

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na základě podnětů od učitele, či podnětů získaných vlastním průzkumem (např. dotazováním se místních obyvatel, pozorováním v přírodě a obci), či aktuálního dění ve společnosti diskutuje o tom, jak se jejich komunita bude v budoucnosti proměňovat (u celoškolského projektu se počítá s různou věkovou skladbou žáků)

- porovnává různé varianty budoucího vývoje komunity, z hlediska jejich časové vzdálenosti, pravděpodobnosti a toho, jestli takovou změnu preferuje, či nikoliv

- reflektuje, jaké změny ve své komunitě a okolí by si nepřál a co může udělat pro to, aby nenastaly

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady změn, ke kterým v místě, kde žije, došlo v průběhu jeho života

- změny dává do souvislostí se změnami, které zjistí od místních obyvatel, kteří na místě žijí déle – rodičů, sousedů, pamětníků, či z historických pramenů a literatury (u celoškolského projektu se počítá s různou věkovou skladbou žáků)

- podle možností některé změny samostatně či ve skupině zkoumá a zamýšlí se nad příčinami proměn

- vysvětlí, že komunita, místo, ve kterém žije, nezůstává stejné, některé změny mu prospívají, jiné naopak může vnímat negativně

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady změn, ke kterým v místě, kde žije, došlo v průběhu jeho života

- změny dává do souvislostí se změnami, které zjistí od místních obyvatel, kteří na místě žijí déle – rodičů, sousedů, pamětníků, či z historických pramenů a literatury (u celoškolského projektu se počítá s různou věkovou skladbou žáků)

- podle možností některé změny samostatně či ve skupině zkoumá a zamýšlí se nad příčinami proměn

- vysvětlí, že komunita, místo, ve kterém žije, nezůstává stejné, některé změny mu prospívají, jiné naopak může vnímat negativně

Úroveň Splněno*Popis*

- Formuluje vlastní pozitivní vizi vývoje své komunity, tj. to, jak by se měla měnit směrem k její větší udržitelnosti.
- Navrhuje, jak by sám či s jinými lidmi mohl takový vývoj vlastním úsilím podpořit.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Formuluje vlastní pozitivní vizi vývoje své komunity, tj. to, jak by se měla měnit směrem k její větší udržitelnosti.
- Navrhuje, jak by sám či s jinými lidmi mohl takový vývoj vlastním úsilím podpořit.

PTU-000-000-ZV5-002

Naplňuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.**Metodická podpora****Komentář***Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět.*

Dosažením očekávaného výsledku učení a navazujícího projektu žáci aplikují vědomosti a dovednosti ze vzdělávacího oboru a získávají přesvědčení, že dokážou vlastním úsilím podporovat udržitelnost. Realizací projektu zažijí to, že něco opravdu dokázali změnit. Protože většina potřebných změn vyžaduje spolupráci více lidí, rozvíjejí přirozeně svoji schopnost spolupracovat na řešení problému se spolužáky. Předpokladem úspěšného splnění očekávaného výsledku učení je to, že si žáci vyberou téma projektu, které reaguje na potřeby školy, obce či okolní krajiny a podílí se na rozhodování ve všech fázích práce na projektu. Očekávaný výsledek učení podporuje zavádění celoškolského přístupu ve školách, tj. předpokládá spolupráci vyučujících, žáků i vedení školy na realizaci konkrétních opatření.

Hodnoty

- Zdravá planeta
- Důstojný život

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.*Klíčové kompetence*

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Se spolužáky naplánuje a uskuteční opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

Úroveň Na začátku*Popis*

- diskutuje společně s ostatními, jakým způsobem souvisí provoz jejich školy (či stav okolní krajiny, fungování obce) s udržitelností (např. spotřeba energie, nakládání s odpady, péče o okolní zeleň a krajinu)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- diskutuje společně s ostatními, jakým způsobem souvisí provoz jejich školy (či stav okolní krajiny, fungování obce) s udržitelností (např. spotřeba energie, nakládání s odpady, péče o okolní zeleň a krajinu)

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhodnocuje společně s ostatními, v jakých oblastech by bylo možné udržitelnost v dané lokalitě posílit
- diskutuje o jednotlivých návrzích projektů, podílí se na výběru vhodného projektu, jeho plánování a prezentaci postupu k jeho řešení

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhodnocuje společně s ostatními, v jakých oblastech by bylo možné udržitelnost v dané lokalitě posílit
- diskutuje o jednotlivých návrzích projektů, podílí se na výběru vhodného projektu, jeho plánování a prezentaci postupu k jeho řešení

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojuje se do realizace zvoleného projektu a spolupracuje s ostatními.
- Vyhodnotí společně s ostatními výsledky projektu, reflektuje postup práce a oslaví výsledek.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do realizace zvoleného projektu a spolupracuje s ostatními.
- Vyhodnotí společně s ostatními výsledky projektu, reflektuje postup práce a oslaví výsledek.

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Člověk a jeho svět.

Dosažení očekávaného výsledku učení umožní žákovi vyhodnocovat dopady jeho vlastního chování na udržitelný život. Předpokládá se samostatná práce žáka, ve které za pomoci dodaných podnětů zkoumá z různých oblastí (např. spotřeba vody, energie, nakupování, cestování) fungování své domácnosti (či prostředí, ve kterém žije), sdílí s ostatními své výsledky a navrhuje změnu.

Šetrné chování žáka na osobní rovině je předpokladem jeho ochoty rozsáhleji se zapojovat do ochrany životního prostředí a posilování udržitelnosti v budoucnosti. Řada situací, které žák doma zažívá, může vycházet z konkrétních podmínek a nemusí mít jednoduché řešení. Stejně opatření může mít jiný dopad, pokud se aplikuje v jiném prostředí (např. zateplení oken zpravidla přináší významné snížení spotřeby energie, jindy ale může být vhodnější investovat své úsilí do jiného opatření). Je proto důležité, aby se žák učil o možnostech úspor uvažovat v rámci konkrétních podmínek a teprve na základě jejich posouzení navrhoval realistická a smysluplná opatření.

Očekávaný výsledek učení je dovednostně orientovaný a předpokládá, že si žáci prohloubí schopnost aplikovat to, co se už naučili.

Hodnoty

- Zdravá planeta

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a uvede konkrétní příklad, jak by mohl dosáhnout zlepšení situace.

Úroveň Na začátku

Popis

- posuzuje, jak jeho chování a fungování jeho domácnosti ovlivňuje životní prostředí a udržitelnost
- na konkrétních příkladech ukazuje různé možnosti řešení i případné problémy, které s daným opatřením souvisí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- posuzuje, jak jeho chování a fungování jeho domácnosti ovlivňuje životní prostředí a udržitelnost
- na konkrétních příkladech ukazuje různé možnosti řešení i případné problémy, které s daným opatřením souvisí

Úroveň Na cestě

Popis

- porovnává a vyhodnocuje účinnost a dosažitelnost jednotlivých typů opatření pro snížení svých negativních dopadů na životní prostředí a udržitelnost

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- porovnává a vyhodnocuje účinnost a dosažitelnost jednotlivých typů opatření pro snížení svých negativních dopadů na životní prostředí a udržitelnost

Úroveň Splněno

Popis

- Využívá osvojené poznatky a dovednosti v samostatné práci, ve které navrhne plán realistického opatření na zlepšení situace.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Využívá osvojené poznatky a dovednosti v samostatné práci, ve které navrhne plán realistického opatření na zlepšení situace.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Metodická podpora**Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Geografie, Přírodopis, Dějepis.

Očekávaný výsledek učení vyjadřuje schopnost žáka porozumět tomu, že je nezbytné promýšlet, jaký bude vývoj prostředí (na různých úrovních – od místní po globální) v budoucnosti, ale že zároveň nelze vše přesně naplánovat a předpovědět. Žák by měl porozumět tomu, proč je potřeba uplatňovat princip předběžné opatrnosti, jaké jsou příčiny nejistot v předpovědích budoucího vývoje (např. zpoždění mezi příčinou a následkem, velký dopad původně malých zásahů do prostředí), a naučit se s nimi pracovat a vyrovnávat.

Očekávaný výsledek učení zahrnuje schopnost uvažovat (na základě chápání vztahů mezi příčinami a následky) o budoucím vývoji a pracovat a vyrovnávat se s pravděpodobnostním charakterem vývoje, nejistotami a omezenou předvídatelností. Směřuje k pochopení křehkosti a nepředvídatelnosti současného světa a v důsledku k důležitosti opatrného a promyšleného zasahování do okolního prostředí. Je vhodné využít koncept Planetárních mezí, který kvantifikuje bezpečné hranice využívání různých oblastí a jejich překročení v současné době.

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Zdravá planeta

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Úroveň Na cestě

Popis

- na nalezených příkladech pojmenuje některé příčiny omezené předvídatelnosti a nejistot scénářů budoucího vývoje
- vysvětlí princip předběžné opatrnosti a diskutuje možnosti jeho uplatnění

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- na nalezených příkladech pojmenuje některé příčiny omezené předvídatelnosti a nejistot scénářů budoucího vývoje
- vysvětlí princip předběžné opatrnosti a diskutuje možnosti jeho uplatnění

Úroveň Na začátku

Popis

- nalezne nejprve jednoduché příklady situací, u kterých neumíme přesně předpovědět jejich budoucí vývoj (např. předpověď počasí, dopravní situace), a následně komplexnější příklady týkající se životního prostředí (např. environmentální důsledky změn hospodářského využívání krajiny, skladby lesa, používání DDT, freonů, spalování fosilních paliv apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- nalezne nejprve jednoduché příklady situací, u kterých neumíme přesně předpovědět jejich budoucí vývoj (např. předpověď počasí, dopravní situace), a následně komplexnější příklady týkající se životního prostředí (např. environmentální důsledky změn hospodářského využívání krajiny, skladby lesa, používání DDT, freonů, spalování fosilních paliv apod.)

Úroveň Splněno

Popis

- Aplikuje získané poznatky na vybrané aktuální situace a problémy (např. dopady klimatické změny a možné reakce na ni v lokálním i globálním měřítku).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Aplikuje získané poznatky na vybrané aktuální situace a problémy (např. dopady klimatické změny a možné reakce na ni v lokálním i globálním měřítku).

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.**Metodická podpora****Komentář**

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Geografie, Přírodopis, Chemie, Fyzika, Informatika, Dějepis.

Dosažení očekávaného výsledku učení umožní žákovi porozumět vzájemné provázanosti mezi přírodovědným a společenským pohledem na klimatickou změnu.

Klimatická změna je fenomén, k jehož porozumění je potřeba propojovat poznatky z různých oborů (přírodovědnou podstatu problému s jeho společenskými příčinami a dopady). Žák by měl dokázat uvést konkrétní příklady vlivu klimatické změny v jeho okolí na události ve světě. Měl by umět vysvětlit, jak s klimatickou změnou sám souvisí a jak klimatická změna ovlivňuje či může ovlivnit jeho životní styl. OVU rozvíjí schopnost žáka myslet celostně (holisticky), v souvislostech a vzájemných vztazích. Celostní myšlení je jedním z předpokladů odpovědného občanského chování.

Naplnění OVU předpokládá tematický přístup, tj. například vytvoření provázaného tematického celku Klimatická změna, na kterém se podílí více učitelů. Tematický celek by měl mít dlouhodobější charakter a měl by poskytovat prostor pro diskusi a samostatnou práci žáka (např. k vyhledávání informací k dílčím otázkám, které ho zajímají a sám je navrhne). Tematický celek může dále zahrnovat např. terénní sběr dat, práci s různými informačními zdroji (např. AI, besedy s odborníky, práci s texty, filmy).

Hodnoty

- Sdílené poznání
- Zdravá planeta

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

CAP-CHE-002-ZV9-007

Schématem znázorní příčiny a projevy znečištění ovzduší vlivem lidské činnosti včetně kroků k jeho omezení.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Vzdělávací oblasti

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede konkrétní příklady provázanosti mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem a životem společnosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- diskutuje o tom, co již sám ví o klimatické změně a co by se chtěl ještě dozvědět
- na základě podnětů z předchozí diskuse vyhledává informace a získává nové poznatky o klimatické změně, jejích příčinách, projevech, možných důsledcích a řešeních
- uvádí příklady a diskutuje souvislosti mezi vlastním životním stylem, životem společnosti, ekonomickou činností a klimatickou změnou
- diskutuje různá mitigační a adaptační opatření a porovnává jejich dosažitelnost a účinnost v různém kontextu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- diskutuje o tom, co již sám ví o klimatické změně a co by se chtěl ještě dozvědět
- na základě podnětů z předchozí diskuse vyhledává informace a získává nové poznatky o klimatické změně, jejích příčinách, projevech, možných důsledcích a řešeních
- uvádí příklady a diskutuje souvislosti mezi vlastním životním stylem, životem společnosti, ekonomickou činností a klimatickou změnou
- diskutuje různá mitigační a adaptační opatření a porovnává jejich dosažitelnost a účinnost v různém kontextu

Úroveň Na cestě*Popis*

- pomocí badatelských postupů zkoumá příčiny, projevy či účinnost různých opatření na řešení klimatické změny v konkrétním prostředí
- na základě práce s médii či průzkumem v komunitě zjišťuje a vyhodnotí názory veřejnosti na klimatickou změnu či konkrétní mitigační či adaptační opatření
- zjišťuje a hodnotí argumentaci používanou v různých sděleních o klimatické změně (např. v médiích), na konkrétních případech pak rozpoznává interpretační a argumentační postupy či účelové využívání informací (např. rozezná, zda autoři odkazují na primární data, zda jsou jejich zdroje publikovány ve vědeckých časopisech), vysvětlí, v čem se rozebíraná sdělení odchylojí od stavu poznání, rozlišuje zda jsou publikované scénáře, argumenty či závěry
- postaveny na vědeckých důkazech či zda jde o zavádějící a odborně problematická tvrzení
- v průběhu práce naslouchá ostatním a vyjadřuje a emoce, které v něm klimatická změna vyvolává

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pomocí badatelských postupů zkoumá příčiny, projevy či účinnost různých opatření na řešení klimatické změny v konkrétním prostředí
- na základě práce s médii či průzkumem v komunitě zjišťuje a vyhodnotí názory veřejnosti na klimatickou změnu či konkrétní mitigační či adaptační opatření

- zjišťuje a hodnotí argumentaci používanou v různých sděleních o klimatické změně (např. v médiích), na konkrétních případech pak rozpoznává interpretační a argumentační postupy či účelové využívání informací (např. rozezná, zda autoři odkazují na primární data, zda jsou jejich zdroje publikovány ve vědeckých časopisech), vysvětlí, v čem se rozebíraná sdělení odchylojí od stavu poznání, rozlišuje zda jsou publikované scénáře, argumenty či závěry
- postaveny na vědeckých důkazech či zda jde o zavádějící a odborně problematická tvrzení
- v průběhu práce naslouchá ostatním a vyjadřuje a emoce, které v něm klimatická změna vyvolává

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhne badatelský postup k prozkoumání vybraného aspektu klimatické změny, vyhodnotí výsledky svého badatelského postupu a diskutuje o nich v souvislosti s klimatickou změnou.
- Reflektuje průběžně postup své práce, ale i vlastní názor na diskutovaná témata, celkové porozumění problému.
- Na konkrétních příkladech mediálních sdělení vyhodnotí objektivitu použité argumentace o klimatické změně.

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Metodická podpora

Komentář

Znalostního základu výsledku učení žák dosahuje v oboru Geografie, Přírodopis, Výchova k občanství.

Dosažení očekávaného výsledku učení předpokládá, že žákovský projekt přesáhne hranice školy, tj. proběhne například ve spolupráci s obecním úřadem, širší veřejností, nevládní organizací, rodiči atd. Realizovaný projekt by měl být smysluplný a měl by pokud možno přinést trvalejší změnu (nikoli například pouze jednorázové vyčištění určité přírodní oblasti). Současně je důležité, aby byl projekt pro školu i žáky zvládnutelný, tj. respektoval konkrétní možnosti školy i žáků. O problému a jeho řešení by žáci měli komunikovat s dalšími skupinami obyvatel.

Předpokladem úspěšného splnění očekávaného výstupu je to, že: a) žáci si vyberou projekt smysluplně reagující na reálný problém, b) žáci se podílejí na rozhodování ve všech fázích práce na projektu, c) žáci spolupracují s dalšími organizacemi či lidmi, kteří jsou pro prosazení jejich záměru důležití.

Aby žáci získali přesvědčení, že dokážou vlastním úsilím podporovat udržitelnost, musí zažít, že něco opravdu dokázali změnit. Protože většina potřebných změn vyžaduje spolupráci více lidí, musí žáci rozvinout svoji schopnost spolupracovat na řešení problému se spolužáky a učiteli.

Hodnoty

- Podporující technologie
- Důstojný život
- Sdílené poznání
- Zdravá planeta

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

PTU-000-000-ZV5-002

Naplánuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Základní gramotnosti

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vybere, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky opatření potřebná pro posílení udržitelnosti.

Úroveň Na začátku

Popis

- identifikuje společně s ostatními, jaké problémy související s udržitelností (např. problémy životního prostředí, sociální problémy) se projevují v jejich komunitě (místě, kde žijí, jeho okolí, či jiné zvolené lokalitě)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- identifikuje společně s ostatními, jaké problémy související s udržitelností (např. problémy životního prostředí, sociální problémy) se projevují v jejich komunitě (místě, kde žijí, jeho okolí, či jiné zvolené lokalitě)

Úroveň Na cestě*Popis*

- diskutuje o tom, jakým způsobem tyto problémy souvisí s problémy, které se řeší i jinde ve světě (např. jak souvisí sucho v jejich regionu se změnami klimatu)
- Vybere a popíše problém, kterým se chce zabývat
- vyhledává a porovnává různé názory na řešení zvoleného problému udržitelnosti (včetně například práce s médii, AI)
- porovnává různá možná řešení z hlediska jejich náročnosti a účinnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- diskutuje o tom, jakým způsobem tyto problémy souvisí s problémy, které se řeší i jinde ve světě (např. jak souvisí sucho v jejich regionu se změnami klimatu)
- Vybere a popíše problém, kterým se chce zabývat
- vyhledává a porovnává různé názory na řešení zvoleného problému udržitelnosti (včetně například práce s médii, AI)
- porovnává různá možná řešení z hlediska jejich náročnosti a účinnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Sestaví tým, který bude spolupracovat na projektu.
- Rozhoduje na základě předem dohodnutých kritérií o tom, jaký problém by chtěl se spolužáky řešit.
- Naplánuje a realizuje ve spolupráci se spolužáky, učiteli i dalšími lidmi a organizacemi projekt směřující k řešení či zmírnění problému či k adaptaci komunity na problém.
- Identifikuje s použitím různých badatelských metod (včetně například práce s médii, AI), jaké názory na problém a jeho možná řešení existují a jak je problém případně diskutován a interpretován v médiích.
- Reflektuje průběžně svá zjištění, ale i postup práce a emoce, jaké v souvislosti se zkoumaným problémem pociťuje.

Vzdělávací oblasti

JJK

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat v různých komunikačních situacích a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky jeho poznávání.

Cílem vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je podpora rozvoje komunikačních kompetencí žáků. V rámci vzdělávací oblasti je kladen důraz na vytváření pozitivního vztahu k mateřskému jazyku. Žáci by měli chápat, že mateřský jazyk je důležitým prostředkem komunikace a poznávání, a měli by se k němu chovat s úctou. Dalším cílem vzdělávací oblasti je rozvoj pozitivního vztahu k vícejazyčnosti a k respektování kulturní a jazykové rozmanitosti. Žáci by měli chápat, že jazyk je důležitým prvkem kulturní identity, a měli by respektovat různé kultury a jazyky a být otevření k jejich objevování.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura**, **Anglický jazyk** a **Další cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v mateřském jazyce a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

CJL

Český jazyk a literatura

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru je specifický tím, že ve vzdělávací oblasti zastupuje očekávané výsledky učení směřující k tomu, aby si žáci osvojili dovednost kultivované komunikace v mluvené a psané formě a učí se přizpůsobovat své vlastní vyjadřování dané komunikační situaci a svému komunikačnímu záměru. Učí se formulovat názory podpořené argumenty, vést kritický a konstruktivní dialog a naslouchat partnerovi v komunikaci. Učí se rozumět různým druhům textů, vyhledávají a zpracovávají informace, učí se odhalovat autorský záměr, odlišovat fakta, názory, domněnky a manipulaci. Osvojují si postupy napomáhající tvořivé recepci a interpretaci uměleckých sdělení za účelem posilování vlastních čtenářských prožitků a jejich sdílení.

Výuka na 1. stupni je založená na aktivním zapojení žáka do přirozených komunikačních situací, ve kterých jsou rozvíjeny jeho komunikační dovednosti jako schopnost srozumitelně vyjádřit své myšlenky, aktivně naslouchat a reagovat na druhé. Od počátku výuky techniky čtení žák směřuje k porozumění čtenému s využitím smysluplných textů rozmanitých žánrů a prostřednictvím různých čtenářských strategií. Zaměřuje se také na rozvoj slovní zásoby. Osvojování dovednosti psaní jako prostředku komunikace směřuje od záznamu jednoduchých slov a vět k delším textům, jejichž hlavním znakem je srozumitelnost vyjádření.

Výuka na 2. stupni je charakterizovaná především integračním pojetím vzdělávacího oboru. V praxi to znamená, že předmět není mechanicky rozdělený na jazykovou, slohovou a komunikační a literárněvýchovnou složku, jak tomu bylo doposud. Výuka je založená na komunikačním principu, který je výrazně zastoupený ve všech oblastech učiva a je naplňován v oborových výstupech.

Návaznost výstupů 1. a 2. stupně je zajištěná ve výstupech zaměřených na komunikaci, na rozvíjení a sdílení čtenářských dovedností a zážitků, na rozvíjení pravopisných dovedností ad.

Jsou podporovány vazby tohoto oboru na obory Cizí jazyk, Výchova k občanství, Dějepis, Informatika, na klíčovou kompetenci komunikační, na průřezové téma Společnost pro všechny ad.

Na 1. stupni je využíváno formativní hodnocení, které směřuje k podpoře komplexního rozvoje všech aspektů jazykového vzdělávání. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení a k oceňování vlastního pokroku. Vhodným prostředkem pro sebehodnocení jsou mapy učebního pokroku, sebehodnoticí archy nebo portfolia.

Tyto dovednosti jsou rozvíjeny na 2. stupni. Žáci navazují na svá portfolia, která nadále doplňují. Hodnoceny jsou dovednosti v oblasti mluvené a písemné komunikace, schopnost vyhledávání informací, tvorba různých typů textu, pravopisné dovednosti, interpretace a sdílení textů a čtenářských zážitků v literární výchově.

001

Český jazyk a literatura**Očekávané výsledky učení:****1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Metodická podpora**Komentář**

Žák získává základní znalosti o jazyce a jazykovém systému a užívá je v praktické komunikaci. Rozlišuje jazykové prostředky s ohledem na konkrétní komunikační situaci, vyjadřuje se jasně, srozumitelně, dbá na pečlivou výslovnost, volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných situacích, využívá pestrost slovní zásoby.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-004

Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.

DJP-JAR-000-PV1-005

Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.

DJP-JAR-000-PV1-003

Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.

DJP-JAR-000-PV1-007

Vypráví jednoduchý děj.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

DJP-JAR-000-PV1-001

Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Úroveň Na začátku

Popis

- mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací

Úroveň Na cestě

Popis

- vhodně užívá slovní tvary v komunikační situaci
- tvoří souvislé větné celky
- vhodným způsobem vyjádří prosbu, oznámení, přání, rozkaz, otázku, omluvu
- rozliší základní prvky komunikace formální/veřejné oproti základním prvkům komunikace neformální/soukromé
- dodržuje společně stanovená pravidla pro vedení diskuse nebo dialogu

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/de3dcd>

Krátký textový popis

- vhodně užívá slovní tvary v komunikační situaci
- tvoří souvislé větné celky
- vhodným způsobem vyjádří prosbu, oznámení, přání, rozkaz, otázku, omluvu
- rozliší základní prvky komunikace formální/veřejné oproti základním prvkům komunikace neformální/soukromé
- dodržuje společně stanovená pravidla pro vedení diskuse nebo dialogu

Úroveň Splněno*Popis*

- Mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací, větným přízvukem, dynamikou a melodií.
- Vhodně užívá slovní tvary.
- Tvoří souvislé větné celky.
- Vhodně použije slova citově zbarvená a neutrální.
- Používá spisovnou nebo nespisovnou podobu jazyka podle komunikačního partnera.
- Dodržuje pravidla pro vedení dialogu – vhodně zahájí a ukončí rozhovor.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/eb2877>

Krátký textový popis

- Mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací, větným přízvukem, dynamikou a melodií.
- Vhodně užívá slovní tvary.
- Tvoří souvislé větné celky.
- Vhodně použije slova citově zbarvená a neutrální.
- Používá spisovnou nebo nespisovnou podobu jazyka podle komunikačního partnera.
- Dodržuje pravidla pro vedení dialogu – vhodně zahájí a ukončí rozhovor.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Metodická podpora**Komentář**

Rozšiřování slovní zásoby je nutnou podmínkou pro tvoření vlastních textů a podporou při rozvíjení komunikačních dovedností. Bohatost slovní zásoby umožňuje přesné a jasné vyjádření, a to jak v ústní, tak v písemné podobě. Zároveň usnadňuje porozumění vyjádřením druhých.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-JAR-000-PV1-004

Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Využívá svoji slovní zásobu při práci s textem a domluví se v běžných situacích.

Úroveň Na cestě

Popis

- použije ve vlastním sdělení slova významem nadřazená, podřazená a souřadná
- nahradí slova v daném kontextu slovy se stejným nebo podobným významem
- rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku
- rozumí pojmu příbuzné slovo

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- použije ve vlastním sdělení slova významem nadřazená, podřazená a souřadná
- nahradí slova v daném kontextu slovy se stejným nebo podobným významem
- rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku
- rozumí pojmu příbuzné slovo

Úroveň Na začátku

Popis

- vhodně použije slova opačného významu

Ilustrace

Odkaz

<https://dum.rvp.cz/materialy/protiklady-6.html>

Krátký textový popis

- vhodně použije slova opačného významu

Úroveň Splněno

Popis

- Přečte přiměřeně dlouhý text a rozumí mu.

- Používá vhodná a významově správná slova v daném kontextu.
- Odhaduje význam slov, svoji odpověď ověří ve slovníku.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/03171d>

Krátký textový popis

- Přečte přiměřeně dlouhý text a rozumí mu.
- Používá vhodná a významově správná slova v daném kontextu.
- Odhaduje význam slov, svoji odpověď ověří ve slovníku.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

Metodická podpora

Komentář

Žák je veden k pochopení stavby jednoduchých psaných textů a k vědomému užívání základních poznatků o skladbě věty a souvětí. Propojuje formální a obsahovou stránku textů a směřuje k funkčnímu využití těchto poznatků v komunikaci.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-003

Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.

DJP-JAR-000-PV1-005

Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.

DJT-PHJ-000-PV1-005

Zvládá základy grafomotoriky.

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vede dialog srozumitelný pro okolí, s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel; píše jednoduché texty.

Úroveň Na cestě*Popis*

- při psaní vlastního textu využívá znalost pravopisných pravidel: y/ý po tvrdých souhláskách; i/í po měkkých souhláskách; y/ý a i/í po pravopisně obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech a běžně používaných slovech příbuzných
- píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen
- využívá osnovu při tvorbě vlastního textu
- rozpozná podstatná jména, slovesa, spojky a předložky

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- při psaní vlastního textu využívá znalost pravopisných pravidel: y/ý po tvrdých souhláskách; i/í po měkkých souhláskách; y/ý a i/í po pravopisně obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech a běžně používaných slovech příbuzných
- píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen
- využívá osnovu při tvorbě vlastního textu
- rozpozná podstatná jména, slovesa, spojky a předložky

Úroveň Na začátku*Popis*

- píše správné tvary písmen a číslic, píše slova a větné celky
- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/509d42>

Krátký textový popis

- píše správné tvary písmen a číslic, píše slova a větné celky
- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova

Úroveň Splněno*Popis*

- Při psaní vlastního textu využívá osvojená pravopisná pravidla.
- Dokáže ověřit pravopis v pravidlech českého pravopisu nebo v internetové jazykové příručce.
- Rozpozná větu jednoduchou a souvětí a zdůvodní základní případy užití interpunkčních znamének.
- Spojí věty jednoduché do souvětí a vhodně obmění strukturu textu s ohledem na svůj komunikační záměr.
- Napíše vypravování, pozvánku, popis, dopis, oznámení, zprávu, blahopřání, vyplní dotazník i v digitální podobě.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/4d01c3>

Krátký textový popis

- Při psaní vlastního textu využívá osvojená pravopisná pravidla.
- Dokáže ověřit pravopis v pravidlech českého pravopisu nebo v internetové jazykové příručce.
- Rozpozná větu jednoduchou a souvětí a zdůvodní základní případy užití interpunkčních znamének.
- Spojí věty jednoduché do souvětí a vhodně obmění strukturu textu s ohledem na svůj komunikační záměr.
- Napíše vypravování, pozvánku, popis, dopis, oznámení, zprávu, blahopřání, vyplní dotazník i v digitální podobě.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozpozná podle způsobu vyjádření komunikační funkci výpovědi a záměr mluvčího a přiměřeně na ni reaguje. Aktivní naslouchání a schopnost doptat se na nejasné informace, které mluvčí podává, patří mezi techniky efektivní a asertivní komunikace, která je předpokladem vzájemné spolupráce.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhne, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-SAE-000-PV1-005

Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Posoudí podle projevů mluvčího, zda je jeho postoj v konkrétní situaci provázen pozitivní, negativní nebo neutrální emocí.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pozorně a soustředěně naslouchá
- doptá se, pokud si není jistý obsahem sdělení

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pozorně a soustředěně naslouchá
- doptá se, pokud si není jistý obsahem sdělení

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozezná komunikační záměr mluvčího (chce informovat, pobavit, varovat, požádat, zeptat se)

Ilustrace*Odkaz*

<https://dum.rvp.cz/materialy/co-rikaji-povolani.html>

Krátký textový popis

- rozezná komunikační záměr mluvčího (chce informovat, pobavit, varovat, požádat, zeptat se)

Úroveň Splněno*Popis*

- Reaguje v modelové situaci na konkrétní vyjádření.
- Zhodnotí, zda byla reakce vhodná.
- Navrhne jinou reakci a svůj návrh zdůvodní.
- Pojmenuje komunikační záměr mluvčího.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/1198e1>

Krátký textový popis

- Reaguje v modelové situaci na konkrétní vyjádření.
- Zhodnotí, zda byla reakce vhodná.
- Navrhne jinou reakci a svůj návrh zdůvodní.
- Pojmenuje komunikační záměr mluvčího.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

Metodická podpora**Komentář**

Čtení jako základní dovednost si žák postupně osvojuje od 1. do 5. ročníku. Prostřednictvím smysluplných textů již od počátku nácvičky techniky čtení směřuje k porozumění čtenému, učí se využívat rozmanité čtenářské strategie. Vyhledá informaci v textu odpovídající jeho čtenářské úrovni a jednoduše se orientuje v internetovém vyhledávači.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

Základní gramotnosti

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-PDO-000-PV1-002

Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.

DJP-PDO-000-PV1-003

Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

DJP-PDO-000-PV1-004

Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.

DJP-PDO-000-PV1-006

Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty, včetně textů elektronických.

Úroveň Na začátku

Popis

- zná písmena, čte slova a větné celky
- rozumí významu slov a větných celků

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/7056d6>

Krátký textový popis

- zná písmena, čte slova a větné celky
- rozumí významu slov a větných celků

Úroveň Na cestě*Popis*

- ověřuje si porozumění čtenému
- čte i texty elektronické
- osvojuje si postupy, které mu pomáhají pochopit obsah sdělení, např. kladení otázek, usuzování, propojování informací ze dvou částí textu
- zadá vhodné klíčové slovo do vyhledávače

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/0be524>

Krátký textový popis

- ověřuje si porozumění čtenému
- čte i texty elektronické
- osvojuje si postupy, které mu pomáhají pochopit obsah sdělení, např. kladení otázek, usuzování, propojování informací ze dvou částí textu
- zadá vhodné klíčové slovo do vyhledávače

Úroveň Splněno*Popis*

- Přečte přiměřeně rozsáhlý text i v elektronické podobě.
- Vyhledá přímo vyjádřenou informaci v tištěných i elektronických zdrojích.
- Vyhledá část textu, která obsahuje požadovanou informaci.
- Položí otázku, která mu pomůže pochopit obsah sdělení.
- Propojí informace ze dvou textů (ze dvou částí jednoho textu) a vyvodí závěr.
- Ověřuje si informace ve více zdrojích.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/589788>

Krátký textový popis

- Přečte přiměřeně rozsáhlý text i v elektronické podobě.
- Vyhledá přímo vyjádřenou informaci v tištěných i elektronických zdrojích.
- Vyhledá část textu, která obsahuje požadovanou informaci.
- Položí otázku, která mu pomůže pochopit obsah sdělení.
- Propojí informace ze dvou textů (ze dvou částí jednoho textu) a vyvodí závěr.
- Ověřuje si informace ve více zdrojích.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

Metodická podpora**Komentář**

Manipulace je jednou z praktik komunikace, kdy se mluvčí snaží ovlivnit úsudek a jednání adresáta. Žáci se učí na základě konkrétních příkladů odhalovat techniky verbální i neverbální manipulace. Sledují záměr autora, tedy s jakým cílem a na koho je vybraný příklad komunikační situace zaměřen. V modelových situacích se učí na manipulativní jednání reagovat.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepřijemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- uvědomuje si a formuluje souvislosti mezi čteným textem nebo audiovizuálním sdělením a vlastními životními i čtenářskými zkušenostmi

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvědomuje si a formuluje souvislosti mezi čteným textem nebo audiovizuálním sdělením a vlastními životními i čtenářskými zkušenostmi

Úroveň Na cestě

Popis

- zhodnotí informace, které se dozvěděl, a dává je do souvislosti s těmi, které již zná
- ptá se na konkrétní informace a jejich zdroje
- rozpozná situace, kde se může s manipulací setkat: běžná komunikace, mediální komunikace, marketing, reklama

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f2b26e>

Krátký textový popis

- zhodnotí informace, které se dozvěděl, a dává je do souvislosti s těmi, které již zná
- ptá se na konkrétní informace a jejich zdroje
- rozpozná situace, kde se může s manipulací setkat: běžná komunikace, mediální komunikace, marketing, reklama

Úroveň Splněno

Popis

- Kriticky posoudí informace nebo myšlenky obsažené v textu nebo v jiném sdělení.
- Ptá se na důvěryhodnost zdroje, odkud konkrétní informace pochází.
- Uvede příklad situace, kdy se setkal s manipulací.
- Vytvoří plakát, mediální reklamu, která má zákazníky přivést k nákupu jeho produktu.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/b615a7>

Krátký textový popis

- Kriticky posoudí informace nebo myšlenky obsažené v textu nebo v jiném sdělení.
- Ptá se na důvěryhodnost zdroje, odkud konkrétní informace pochází.
- Uvede příklad situace, kdy se setkal s manipulací.
- Vytvoří plakát, mediální reklamu, která má zákazníky přivést k nákupu jeho produktu.

JJK-CJL-001-ZV5-007

Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.

Metodická podpora

Komentář

Cílem očekávaného výsledku učení je získávání zkušeností s cizími jazyky. Jedná se o jazykovou propedeutiku, při které žák postupně od 1. ročníku prochází takovými aktivitami, které mu umožňují poznat pestré jazykové bohatství, jež ho obklopuje. Podstatným znakem jazykové přípravy je zbavit žáka ostychu před cizími jazyky a vzbudit v něm zájem, aby se je sám chtěl učit. Zároveň je posilován vztah k mateřštině, který zakotvuje jazykovou a kulturní identitu.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-JAR-000-PV1-010

Rozliší český jazyk od jiných jazyků.*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí význam používaných slov a rozšiřuje si slovní zásobu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- napodobuje to, co je řečeno v jiných jazycích (např. pozdravy, pojmenování zvířat, barvy, čísla)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/0948ab>*Krátký textový popis*

- napodobuje to, co je řečeno v jiných jazycích (např. pozdravy, pojmenování zvířat, barvy, čísla)

Úroveň Na cestě*Popis*

- pozoruje podobnost některých jazyků s češtinou (např. "Gdje je pošta." - chorvatština)
- všimne si, že některá podobně nebo stejně znějící slova mají odlišný význam (např. jagody - v polštině borůvky)
- získává poznatky o rozmanitosti jazyků
- vytváří si pozitivní vztah k učení se jazykům

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pozoruje podobnost některých jazyků s češtinou (např. "Gdje je pošta." - chorvatština)
- všimne si, že některá podobně nebo stejně znějící slova mají odlišný význam (např. jagody - v polštině borůvky)
- získává poznatky o rozmanitosti jazyků
- vytváří si pozitivní vztah k učení se jazykům

Úroveň Splněno*Popis*

- Odhaduje význam běžně používaných slov cizího původu.
- Uvede příklad podobnosti některých jazyků s češtinou.
- Uvede příklad podobně nebo stejně znějících slov, která mají v češtině odlišný význam.
- Vyjádří svůj vztah k učení se cizím jazykům a zdůvodní ho.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/4bca66>*Krátký textový popis*

- Odhaduje význam běžně používaných slov cizího původu.
- Uvede příklad podobnosti některých jazyků s češtinou.
- Uvede příklad podobně nebo stejně znějících slov, která mají v češtině odlišný význam.
- Vyjádří svůj vztah k učení se cizím jazykům a zdůvodní ho.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjádří svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Metodická podpora**Komentář**

Žák své čtenářské prožitky a poznatky z četby propojuje s vyjádřenými prožitky a poznatky dalších žáků. Získává, udržuje si či rozvíjí pozitivní postoj ke čtení, vnímá význam čtení a umění obecně pro svůj život. Popisuje myšlenky objevující se v díle, odhaluje motivaci, jednání a prožívání postav a uvažuje nad jejich důsledky. Učí se odhalit a objasnit autorský záměr.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.*Základní gramotnosti*

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PDO-000-PV1-006

Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše své dojmy (libost či nelibost) ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vybírá si literární text podle svého zájmu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vybírá si literární text podle svého zájmu

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozšiřuje si svůj čtenářský zájem o další literární žánry
- v souvislosti s četbou a aktivitami vztahujícími se k uměleckým textům si spontánně osvojuje některé literární pojmy (autor, spisovatel, ilustrátor, ilustrace, postava, vypravěč, sloka, rým)
- popíše souvislost mezi textem a vlastními životními nebo čtenářskými zkušenostmi

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozšiřuje si svůj čtenářský zájem o další literární žánry
- v souvislosti s četbou a aktivitami vztahujícími se k uměleckým textům si spontánně osvojuje některé literární pojmy (autor, spisovatel, ilustrátor, ilustrace, postava, vypravěč, sloka, rým)
- popíše souvislost mezi textem a vlastními životními nebo čtenářskými zkušenostmi

Úroveň Splněno*Popis*

- Vybere si literární text podle svého zájmu nebo potřeby.
- Na základě vlastní čtenářské zkušenosti odliší základní literární žánry – poezie, próza (pohádka, povídka, bajka, pověst).
- Formuluje svůj čtenářský prožitek z uměleckého díla a doloží ho citací z textu.
- Formuluje své prožitky z poslechu uměleckého díla.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/de16d8>

Krátký textový popis

- Vybere si literární text podle svého zájmu nebo potřeby.
- Na základě vlastní čtenářské zkušenosti odliší základní literární žánry – poezie, próza (pohádka, povídka, bajka, pověst).
- Formuluje svůj čtenářský prožitek z uměleckého díla a doloží ho citací z textu.
- Formuluje své prožitky z poslechu uměleckého díla.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.**Metodická podpora****Komentář**

Žákova tvořivá práce s uměleckým textem je odstupňovaná od elementární tvořivé práce v 1. ročníku po komplexnější tvořivou práci odpovídající znalostem a dovednostem žáků 5. ročníku. Přetváření do jiných žánrů a forem se děje bez zavedení odborných pojmů. Tvořivá práce s uměleckým textem rozvíjí žákovu schopnost chápat podstatu uměleckého sdělení, umožňuje mu hlouběji porozumět textu a jeho vytváření, uvědomit si jeho kvalitu a hodnoty. Vede k pozitivnímu vztahu k literatuře a k umění, přispívá k rozvoji žákova estetického vnímání světa.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DJP-JAR-000-PV1-006

Rozpozná rým, rytmizuje.

DJP-PDO-000-PV1-004

Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramaturgie, přijímá různé role při dramatických činnostech.*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pracuje s literárním textem, písemně zpracuje jednoduché texty.

Úroveň Na začátku*Popis*

- využívá dramaturgiu ke ztvárnění literárního textu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- využívá dramaturgiu ke ztvárnění literárního textu

Úroveň Na cestě*Popis*

- podle zadání či spontánně doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text
- ve svých aktivitách propojuje různé druhy umění (např. komiks, dramatická etuda, audio a videozáznamy)

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/91f375>

Krátký textový popis

- podle zadání či spontánně doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text
- ve svých aktivitách propojuje různé druhy umění (např. komiks, dramatická etuda, audio a videozáznamy)

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytvoří literární text na základě přečteného, podle zadaných kritérií nebo podle vlastního výběru.
- Ztvární literární text pomocí umělecké formy, kterou si sám zvolí.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/f819d5>

Krátký textový popis

- Vytvoří literární text na základě přečteného, podle zadaných kritérií nebo podle vlastního výběru.
- Ztvární literární text pomocí umělecké formy, kterou si sám zvolí.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

Metodická podpora**Komentář**

Vyjadřovat se kultivovaně a srozumitelně patří k základním požadavkům moderní komunikace. Žák využívá znalosti o jazyce a jazykovém systému, vědomě uplatňuje znalosti o jazykových prostředcích a mluvnických kategoriích a díky tomu se může vyjadřovat věcně, srozumitelně a výstižně. Rozlišuje jazykové prostředky s ohledem na konkrétní komunikační situaci, vyjadřuje se jasně, srozumitelně, dbá na pečlivou výslovnost, využívá pestrost slovní zásoby.

Uvědomuje si odlišnosti konkrétních komunikačních situací a je schopný využívat takové jazykové prostředky, které jsou pro něj adekvátní. Rozvíjí své jazykové znalosti a komunikační dovednosti v mluveném i v písemném projevu a dokáže je využívat jak ve vyučování, tak v každodenním životě.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Lyceum

KJZ-CJL-002-M-001

vyjadřuje se v krátkých připravených/nepřipravených mluvených projevech věcně správně, jasně a srozumitelně

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neumeleckého textu.

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.

Klíčové kompetence

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Dorozumí se kultivovaně, výstižně, reaguje na sdělení druhého mluvčího v komunikační situaci.

Úroveň Na cestě

Popis

- rozlišuje spisovné a nespisovné jazykové prostředky
- v komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozlišuje spisovné a nespisovné jazykové prostředky
- v komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci

Úroveň Na začátku

Popis

- vyjadřuje se srozumitelně, věcně a jazykově vhodně

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyjadřuje se srozumitelně, věcně a jazykově vhodně

Úroveň Splněno

Popis

- Rozlišuje spisovné a nespisovné prostředky fonetické, morfologické a lexikální roviny jazyka a využívá je v komunikaci.
- Rozpozná jednotlivá nářečí podle charakteristických jazykových prostředků.
- Rozpozná komunikační situace a volí vhodné jazykové prostředky, které v nich může uplatnit.

JJK-CJL-001-ZV9-002

Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.

Metodická podpora

Komentář

Žák zřetelně artikuluje a odděluje slova v ústním projevu, používá je ve tvaru v souladu s jazykovou normou tak, aby sdělil svůj komunikační záměr. V této souvislosti žák pracuje jak s již osvojenou, tak s postupně získávanou slovní zásobou. Rozlišuje slova domácí a slova cizího původu; uvědomuje si význam slov a rozhoduje se, ve které komunikační situaci je vhodné konkrétní slovo použít.

K přesnému, jednoznačnému a smysluplnému vyjadřování je nutné, aby žák porozuměl významovým vztahům mezi slovy i větnými celky, aby ve svém projevu uplatňoval textovou návaznost a vhodně užíval jazykové prostředky.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyslovuje podle svých možností česká a běžně užívaná cizí slova v souladu s jazykovou normou.

Úroveň Na začátku

Popis

- správně artikuluje a vyslovuje podle svých schopností slova, která si již osvojil
- dbá na správnou výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek a souhlásek
- s ohledem na své možnosti mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací, větným přízvukem, dynamikou a melodií

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- správně artikuluje a vyslovuje podle svých schopností slova, která si již osvojil
- dbá na správnou výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek a souhlásek
- s ohledem na své možnosti mluví v přiměřeném tempu, se správnou intonací, větným přízvukem, dynamikou a melodií

Úroveň Na cestě

Popis

- obohacuje svoji slovní zásobu, dbá na správnou výslovnost nově osvojených slov

- zjišťuje správnou výslovnost slov ve slovníku
- porozumí významu nově osvojených slov a ve spolupráci s vyučujícím rozvíjí svoji výslovnost (např. čtením, poslechem, vyprávěním, zpíváním)
- rozvíjí správnou výslovnost souhláskových skupin
- dbá na dodržování správného přízvuku
- rozvíjí svoji výslovnost tzv. jazykolamů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- obohacuje svoji slovní zásobu, dbá na správnou výslovnost nově osvojených slov
- zjišťuje správnou výslovnost slov ve slovníku
- porozumí významu nově osvojených slov a ve spolupráci s vyučujícím rozvíjí svoji výslovnost (např. čtením, poslechem, vyprávěním, zpíváním)
- rozvíjí správnou výslovnost souhláskových skupin
- dbá na dodržování správného přízvuku
- rozvíjí svoji výslovnost tzv. jazykolamů

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozvíjí správnou artikulaci a výslovnost méně frekventovaných slov domácího i cizího původu.
- U nově osvojených slov dbá na porozumění jejich významu.
- Posoudí zvukovou podobu přejatých slov (porovná výslovnost v původním jazyce a výslovnost v češtině).
- Dbá na svoji artikulaci, dikci, tempo řeči a větnou melodii s ohledem na komunikační situaci (běžná mluva, mluvní cvičení, prezentace ve třídě, debata ad.).
- Dbá na svoji artikulaci, dikci, tempo řeči a větnou melodii s ohledem na partnera v komunikaci (kamarádi, spolužáci, výchovný poradce, rodiče, prarodiče ad.).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozvíjí správnou artikulaci a výslovnost méně frekventovaných slov domácího i cizího původu.
- U nově osvojených slov dbá na porozumění jejich významu.
- Posoudí zvukovou podobu přejatých slov (porovná výslovnost v původním jazyce a výslovnost v češtině).
- Dbá na svoji artikulaci, dikci, tempo řeči a větnou melodii s ohledem na komunikační situaci (běžná mluva, mluvní cvičení, prezentace ve třídě, debata ad.).
- Dbá na svoji artikulaci, dikci, tempo řeči a větnou melodii s ohledem na partnera v komunikaci (kamarádi, spolužáci, výchovný poradce, rodiče, prarodiče ad.).

JJK-CJL-001-ZV9-003

Rozvíjí své znalosti o tvarosloví a funkčně je využívá.**Metodická podpora****Komentář**

Žák vytváří takové slovní tvary, které odpovídají komunikační situaci, tj. užívá spisovné, hovorové, slangové i obecně české tvary slov v souladu se svým komunikačním záměrem a s ohledem na příjemce textu. Dokáže zdůvodnit užití zvoleného tvaru slova, v textu vyhledá nevhodně užitý tvar slova a nahradí ho vhodnějším vzhledem ke komunikační situaci.

V každodenní komunikaci dochází běžně ke střídání jazykových kódů, a proto žák potřebuje rozlišovat spisovný a nespisovný projev z hlediska tvorby slovních tvarů (ohýbání slov). Na základě vlastní zkušenosti následně posuzuje kvalitu svého vlastního i cizího písemného či mluveného projevu z výše uvedeného hlediska, v případě nekvalitního projevu by měl navrhnout zlepšení či zhodnotit funkci daného slovního tvaru v textu (např. užití nespisovného tvaru v jinak spisovném textu plnění estetickou funkci v umělecké literatuře).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Lyceum

KJZ-CJL-002-M-002

využívá teoretické poznatky v běžné jazykové praxi

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-002

Užívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Užívá vhodné slovní tvary vzhledem ke komunikační situaci.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozlišuje v mluveném i psaném projevu spisovné a nespisovné tvary slov
- zaznamená stavbu slova, označí předponu, kořen, příponu a koncovku
- rozpozná podstatná jména, slovesa, spojky a předložky
- určí pád, číslo, vzor a rod podstatných jmen

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozlišuje v mluveném i psaném projevu spisovné a nespisovné tvary slov
- zaznamená stavbu slova, označí předponu, kořen, příponu a koncovku
- rozpozná podstatná jména, slovesa, spojky a předložky
- určí pád, číslo, vzor a rod podstatných jmen

Úroveň Na cestě*Popis*

- spisovné tvary slov tvoří v souladu s jazykovou normou
- určí mluvnické kategorie slovesa – osobu, číslo, způsob, čas
- rozlišuje jednoduché a složené tvary slovesa
- určuje slovesný rod a vid
- určuje slovní druhy v souvislém textu
- tvoří tvary méně obtížných zájmen a číslovek
- určí druh a vzor přídavných jmen;
- rozpoznává a charakterizuje neohebné slovní druhy (s výjimkou částic);

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- spisovné tvary slov tvoří v souladu s jazykovou normou
- určí mluvnické kategorie slovesa – osobu, číslo, způsob, čas
- rozlišuje jednoduché a složené tvary slovesa
- určuje slovesný rod a vid
- určuje slovní druhy v souvislém textu
- tvoří tvary méně obtížných zájmen a číslovek
- určí druh a vzor přídavných jmen;
- rozpoznává a charakterizuje neohebné slovní druhy (s výjimkou částic);

Úroveň Splněno*Popis*

- Utvoří tvary slov podle zadaných tvaroslovných kategorií.
- Správně užívá slova přejatá a jejich tvary.
- Správně užívá všechna neohebná slova včetně částic.
- Pro danou komunikační situaci navrhne vhodný způsob vyjádření (formální × neformální situace vyžadující spisovný/hovorový × nespisovný projev).
- Vyhledá v textu tvary slov užití nevhodně a nahradí je vhodnými (např. v komunikační situaci zahrnující písemný styk s úřady nahradí nespisovné tvary slov spisovnými, obdobně v neformálním rozhovoru vyhledá spisovné tvary slov v jinak nespisovném projevu).
- Při vlastní komunikaci vhodně užívá slovní tvary v souladu se svým komunikačním záměrem.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Utvoří tvary slov podle zadaných tvaroslovných kategorií.
- Správně užívá slova přejatá a jejich tvary.
- Správně užívá všechna neohebná slova včetně částic.
- Pro danou komunikační situaci navrhne vhodný způsob vyjádření (formální × neformální situace vyžadující spisovný/hovorový × nespisovný projev).
- Vyhledá v textu tvary slov užití nevhodně a nahradí je vhodnými (např. v komunikační situaci zahrnující písemný styk s úřady nahradí nespisovné tvary slov spisovnými, obdobně v neformálním rozhovoru vyhledá spisovné tvary slov v jinak nespisovném projevu).
- Při vlastní komunikaci vhodně užívá slovní tvary v souladu se svým komunikačním záměrem.

JJK-CJL-001-ZV9-004

Funkčně využívá znalosti o slovní zásobě a tvoření slov.**Metodická podpora****Komentář**

Rozšiřování a obohacování slovní zásoby patří k základním kompetencím při rozvíjení komunikačních dovedností. Znalosti o tvoření slov, o jednotlivých vrstvách slovní zásoby a o způsobech jejího rozšiřování a obohacování žákům umožňují jednoznačně pojmenovávat, srozumitelně komunikovat a přesvědčivě argumentovat.

Žák využívá slovní zásobu v každodenní komunikaci. Rozumí významům jednotlivých lexikálních jednotek, vhodně je užívá s ohledem na danou komunikační situaci. Rozlišuje mezi slovy spisovnými a nespisovnými, mezi slovy neutrálními a citově zabarvenými. Prostřednictvím četby a za pomoci informačních zdrojů si rozšiřuje slovní zásobu, je schopný vyhledat ve slovnících významy slov, jimž nerozumí. Žák si je vědom rozmanitosti slovní zásoby a ovládá principy tvoření slov, užívá také vhodně slova cizího původu a v případě potřeby vysvětlí jejich význam pomocí slovníku.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá znalosti o slovní zásobě a zapisuje slova do textů.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozlišuje a v komunikaci užívá slova neutrální a citově zabarvená, slova a sousloví, významy slov, odborné názvy, rozlišuje významy běžně používaných zkratk a značek
- využívá v komunikaci poznatky o tvoření slov, rozlišuje významy slov utvořených různými způsoby
- uvede způsoby obohacování slovní zásoby
- uvede příklad slova zkratkového, přejatého, složeného a víceslovného pojmenování

Ilustrace*Odkaz*<https://dum.rvp.cz/materialy/cizich-slov-se-nebojime-mnoho-o-nich-prece-vime.html>*Krátký textový popis*

- rozlišuje a v komunikaci užívá slova neutrální a citově zabarvená, slova a sousloví, významy slov, odborné názvy, rozlišuje významy běžně používaných zkratk a značek
- využívá v komunikaci poznatky o tvoření slov, rozlišuje významy slov utvořených různými způsoby
- uvede způsoby obohacování slovní zásoby
- uvede příklad slova zkratkového, přejatého, složeného a víceslovného pojmenování

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozlišuje a v komunikaci užívá slova spisovná a nespisovná
- používá vhodně zvolená slova v daném kontextu
- posuzuje význam slov, svoji odpověď ověří ve slovníku
- rozlišuje antonyma, slova souřadná, nadřazená a podřazená

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozlišuje a v komunikaci užívá slova spisovná a nespisovná
- používá vhodně zvolená slova v daném kontextu
- posuzuje význam slov, svoji odpověď ověří ve slovníku
- rozlišuje antonyma, slova souřadná, nadřazená a podřazená

Úroveň Splněno*Popis*

- S pomocí slovníku určuje původ slov.
- Uvede příklady přejatých slov a dokáže je využít v mluveném i v písemném projevu se správnou výslovností a ve správné grafické podobě.
- Nahrazuje přejatá slova slovy domácího původu.
- Slova domácího původu s pomocí slovníku nahrazuje slovy přejatými.
- Rozpozná a funkčně využije nepřímá pojmenování, například v oblasti frazeologie a publicistiky.
- Rozšiřuje svoji slovní zásobu a využívá ji v mluvené i psané komunikaci.

JJK-CJL-001-ZV9-005

Rozvíjí své znalosti o skladbě a funkčně je využívá.**Metodická podpora****Komentář**

Žák porozumí stavbě psaných i mluvených textů a vědomě užívá poznatky o skladbě české věty, souvětí a textu ke tvorbě vlastních komunikátů. Tento očekávaný výsledek učení svým obsahem propojuje formální a obsahovou stránku tvorby mluvených i psaných projevů a směřuje k funkčnímu využití těchto poznatků v komunikaci.

K přesnému, jednoznačnému a smysluplnému vyjadřování je nutné, aby žák porozuměl významovým vztahům mezi slovy i větnými celky, aby ve svém projevu uplatňoval textovou návaznost a vhodně užíval odkazovací jazykové prostředky.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

KJZ-CJL-003-M-001

využívá při studiu výsledky současného stavu vědění o jazyce**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Tvoří a zapisuje vlastní sdělení s využitím znalosti větné sklady.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozliší základní větné členy
- rozliší rozvíjející větné členy
- rozpozná větu jednoduchou a souvětí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozliší základní větné členy
- rozliší rozvíjející větné členy
- rozpozná větu jednoduchou a souvětí

Úroveň Na cestě*Popis*

- vytváří komunikačně sdělné a syntakticky jednoznačné věty
- rozlišuje vztahy mezi větnými členy ve větě jednoduché
- rozlišuje vztahy v souvětí podřadném
- zvolí vyjádření myšlenky pomocí souvětí s vedlejší větou, nebo pomocí větného členu v souladu s komunikační situací
- rozlišuje významové vztahy v souvětí souřadném
- správně aplikuje pravidla syntaktického pravopisu (shoda přísudku s podmětem)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vytváří komunikačně sdělné a syntakticky jednoznačné věty
- rozlišuje vztahy mezi větnými členy ve větě jednoduché
- rozlišuje vztahy v souvětí podřadném
- zvolí vyjádření myšlenky pomocí souvětí s vedlejší větou, nebo pomocí větného členu v souladu s komunikační situací
- rozlišuje významové vztahy v souvětí souřadném
- správně aplikuje pravidla syntaktického pravopisu (shoda přísudku s podmětem)

Úroveň Splněno*Popis*

- Vhodně spojuje věty do souvětí a rozděluje složitá souvětí do jednodušších větných celků, obměňuje slovosled v souladu s vlastním komunikačním záměrem.
- Zhodnotí psaný nebo mluvený projev z hlediska jeho skladby, označí odchylku od větné stavby (nikoli terminologicky, ale rozpozná problematické místo) a navrhne vhodnější formulaci.
- Při tvorbě textu správně aplikuje pravidla syntaktického pravopisu ve vztahu k větným členům, větám jednoduchým, souvětím i celému textu.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.

Metodická podpora**Komentář**

Žák je veden k rozvíjení znalostí, dovedností a schopností týkajících se pravopisu současné češtiny. Osvojuje si zásady morfologického, lexikálního a syntaktického pravopisu a aplikuje je ve svých písemných projevech.

Pravopisná kompetence patří mezi zásadní témata, s nimiž se ve vyučování českého jazyka a literatury na 2. stupni základní školy pracuje. Žáci si postupně osvojují pravidla českého pravopisu v návaznosti na učivo z 1. stupně. Využívají pravopisné znalosti a dovednosti ve svých písemných projevech v každodenní písemné komunikaci, tedy nejen v hodinách českého jazyka a literatury. Ovládnutí pravopisu nadále patří k základním kompetencím každého z nás, ale na druhé straně je třeba zdůraznit, že současné koncepty vyučování českého jazyka založené na rozvíjení komunikačních dovedností nabádají k tomu, aby vyučování pravopisu nebylo přeceňováno a aby výuka pravopisu nebyla chápána pouze jako nástroj ke klasifikaci.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vytvoří jednoduchý text s využitím znalosti pravidel pravopisu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pracuje samostatně s Internetovou jazykovou příručkou, s Pravidly českého pravopisu, s jazykovými slovníky a příručkami
- vyhledá zadané slovo, ověří jeho význam a pravopisnou podobu a tyto dovednosti využívá ve svých písemných projevech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pracuje samostatně s Internetovou jazykovou příručkou, s Pravidly českého pravopisu, s jazykovými slovníky a příručkami
- vyhledá zadané slovo, ověří jeho význam a pravopisnou podobu a tyto dovednosti využívá ve svých písemných projevech

Úroveň Na cestě*Popis*

- uvědomuje si vztah mezi jazykovým systémem a pravopisnými zásadami

- osvojuje si postupně pravidla morfologického, lexikálního a syntaktického pravopisu
- využívá kritéria hodnocení pravopisu – zvládám, zlepšuji se, nezvládám
- vyhledá zadané slovo, ověří jeho význam a pravopisnou podobu a tyto dovednosti využívá ve svých písemných projevech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvědomuje si vztah mezi jazykovým systémem a pravopisnými zásadami
- osvojuje si postupně pravidla morfologického, lexikálního a syntaktického pravopisu
- využívá kritéria hodnocení pravopisu – zvládám, zlepšuji se, nezvládám
- vyhledá zadané slovo, ověří jeho význam a pravopisnou podobu a tyto dovednosti využívá ve svých písemných projevech

Úroveň Splněno*Popis*

- Na základě osvojených schopností a dovedností zhodnotí písemné projevy podle zadání (rozsah, téma ad.).
- Vytvoří funkční písemný projev a zhodnotí ho na základě osvojených schopností a dovedností.
- Vytvoří písemný projev komplexní z hlediska formálního i obsahového v psané podobě i v digitálním prostředí.

JJK-CJL-001-ZV9-007

Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání.

Metodická podpora**Komentář**

Žák chápe význam mateřského jazyka ve vztahu k historii českého národa i ve vztahu k současné jazykové situaci. Vnímá jazyk jako komunikační nástroj, který je nezbytný pro vytváření mezilidských vztahů a sociálních vazeb. Zhodnotí postavení českého jazyka v multikulturním a mezinárodním kontextu.

Jazykové znalosti a komunikační dovednosti přispívají k celoživotnímu vzdělávání a k osobnímu rozvoji. Žák je veden k tomu, že postupně přebírá zodpovědnost za vlastní (celoživotní) učení a uvědomuje si, jak uvedené znalosti a dovednosti ovlivňují jeho vnímání vlastní identity, učení a výsledků práce.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

KJZ-CJL-002-M-004

tvoří myšlenkově strukturované, ucelené a koherentní psané i mluvené souvislé texty

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-007

Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.**Další metodická podpora****Úroveň Na cestě***Popis*

- zhodnotí nároky společnosti na jazykovou vybavenost jednotlivce (uplatnitelnost na trhu práce a požadavky ze strany zaměstnavatelů, jazykové zkoušky a Evropské jazykové portfolio);
- uvědomuje si, že jazykové a komunikační znalosti a dovednosti mohou ovlivnit jeho budoucí profesí;
- vnímá, že jazyk hraje důležitou roli při prezentaci sebe sama a při vytváření vztahů (v mluveném i psaném projevu);
- využívá své jazykové a komunikační znalosti a dovednosti v každodenním životě (elektronická komunikace, diskuze, prezentace);
- s využitím sebehodnocení a zpětné vazby navrhne následné kroky ke zlepšení dílčích výsledků učení;
- pracuje s mateřským jazykem pravidelně a navrhuje, jakým způsobem lze dále rozvíjet nabyté jazykové schopnosti.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zhodnotí nároky společnosti na jazykovou vybavenost jednotlivce (uplatnitelnost na trhu práce a požadavky ze strany zaměstnavatelů, jazykové zkoušky a Evropské jazykové portfolio);
- uvědomuje si, že jazykové a komunikační znalosti a dovednosti mohou ovlivnit jeho budoucí profesí;
- vnímá, že jazyk hraje důležitou roli při prezentaci sebe sama a při vytváření vztahů (v mluveném i psaném projevu);
- využívá své jazykové a komunikační znalosti a dovednosti v každodenním životě (elektronická komunikace, diskuze, prezentace);
- s využitím sebehodnocení a zpětné vazby navrhne následné kroky ke zlepšení dílčích výsledků učení;
- pracuje s mateřským jazykem pravidelně a navrhuje, jakým způsobem lze dále rozvíjet nabyté jazykové schopnosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvědomuje si význam jazyka a jeho funkce, které používá v praxi;
- chápe, že jazyk je nástroj pro komunikaci, vyjadřování myšlenek a pocitů;
- získává základní poznatky o postavení českého jazyka mezi ostatními jazyky;
- uvědomuje si význam čtenářské gramotnosti pro rozvoj jazykových a komunikačních znalostí a dovedností;
- prostřednictvím jednoduchého sebehodnotícího dotazníku identifikuje oblasti v českém jazyce, které chce zlepšit.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvědomuje si význam jazyka a jeho funkce, které používá v praxi;
- chápe, že jazyk je nástroj pro komunikaci, vyjadřování myšlenek a pocitů;
- získává základní poznatky o postavení českého jazyka mezi ostatními jazyky;
- uvědomuje si význam čtenářské gramotnosti pro rozvoj jazykových a komunikačních znalostí a dovedností;
- prostřednictvím jednoduchého sebehodnotícího dotazníku identifikuje oblasti v českém jazyce, které chce zlepšit.

Úroveň Splněno*Popis*

- Zhodnotí nároky společnosti na jazykovou vybavenost jednotlivce (uplatnitelnost na trhu práce a požadavky ze strany zaměstnavatelů, jazykové zkoušky a Evropské jazykové portfolio).
- Uvědomuje si, že jazykové a komunikační znalosti a dovednosti mohou ovlivnit jeho budoucí profesí.
- Vnímá, že jazyk hraje důležitou roli při prezentaci sebe sama a při vytváření vztahů (v mluveném i psaném projevu).
- Využívá své jazykové a komunikační znalosti a dovednosti v každodenním životě (elektronická komunikace, diskuze, prezentace).

- S využitím sebehodnocení a zpětné vazby navrhne následné kroky ke zlepšení dílčích výsledků učení.
- Pracuje s mateřským jazykem pravidelně a navrhuje, jakým způsobem lze dále rozvíjet nabyté jazykové schopnosti.

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák čerpá informace z různých typů digitálních médií (infografik, podcastů, videí, audioknih...), tyto informace dále zpracovává, analyzuje a včleňuje do svého vlastního sdělení formou textu, vizuální prezentace (schéma, graf, infografika) nebo jiného formátu typického pro multimediální prostor. Za tímto účelem využívá různé programy a aplikace k zefektivnění a zkvalitnění práce.

Jako čtenář i tvůrce textů se současný člověk musí orientovat v rámci multimediálního prostoru a vlastní vyjádření musí upravovat tak, aby byla pro budoucího čtenáře dobře čitelná a snadno pochopitelná. K tomu slouží mnoho různých digitálních nástrojů, od automatické kontroly pravopisu přes software pro tvorbu infografik a záznam zvuku až po umělou inteligenci.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Napíše e-mail anebo jinou elektronickou zprávu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- přečte přiměřeně rozsáhlý text v elektronické podobě
- pomocí vyhledávače zjistí přímo vyjádřenou informaci v tištěných i elektronických zdrojích
- z webových stránek a videí zpracuje písemný záznam

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- přečte přiměřeně rozsáhlý text v elektronické podobě
- pomocí vyhledávače zjistí přímo vyjádřenou informaci v tištěných i elektronických zdrojích
- z webových stránek a videí zpracuje písemný záznam

Úroveň Na cestě*Popis*

- zpracovává informace z různých zdrojů do textového editoru nebo prezentace
- užívá jednoduché zásady pro grafickou úpravu textů (mezery, velikost písma, fonty, řádkování, zarovnání do bloku, pevná mezera, odstavce)
- při psaní vlastního textu využívá automatickou kontrolu pravopisu, popř. jiné aplikace, které zefektivňují jeho práci
- napíše e-mail nebo jinou elektronickou zprávu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zpracovává informace z různých zdrojů do textového editoru nebo prezentace
- užívá jednoduché zásady pro grafickou úpravu textů (mezery, velikost písma, fonty, řádkování, zarovnání do bloku, pevná mezera, odstavce)
- při psaní vlastního textu využívá automatickou kontrolu pravopisu, popř. jiné aplikace, které zefektivňují jeho práci
- napíše e-mail nebo jinou elektronickou zprávu

Úroveň Splněno*Popis*

- Získává informace z prvků typických pro online prostředí (multimediální obsah z e-knih, podcastů, audioknih, sociálních sítí...) a interpretuje je.
- Využívá je pro vlastní tvorbu, přičemž užívá zásady pro grafickou úpravu textů.
- Zpracuje informace do jiného zobrazení (graf, infografika, myšlenková mapa, obrázek generovaný AI...) a vysvětlí, jak toto zobrazení pomáhá porozumění obsahu.
- Podpoří své sdělení jiným formátem, například při nahrávání svého hlasu pracuje s tempem řeči, intonací, pauzami.
- Vysvětlí, v jakém případě je vhodné využít umělou inteligenci pro získání nebo zpracování informací.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vyhledá informace v tištěných i elektronických zdrojích a ověřuje jejich pravdivost, dokáže odlišit fakta od názorů a odhalovat manipulaci v reklamních nebo publicistických textech. Získané informace sdílí a prezentuje s ohledem na konkrétní komunikační situaci a na posluchače nebo čtenáře.

Vyhledávání a ověřování informací je zásadní dovednost, která žákům umožňuje orientovat se v současném světě. Pomáhá jim odlišovat fakta od názorů, umožňuje jim vnímat, kam směřuje vývoj společnosti, zda podléhají populismu nebo zda chrání demokracii.

S využíváním digitálních technologií narůstá nutnost respektovat autorská práva a potřeba vnímat, které informace a jak předáváme dál.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyhledá a posoudí stanovenou informaci a další obsah v přiměřeně náročném textu, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

Úroveň Na začátku

Popis

- vyhledá informace v několika tištěných i elektronických zdrojích,
- uvede jejich název zdrojů.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyhledá informace v několika tištěných i elektronických zdrojích,
- uvede jejich název zdrojů.

Úroveň Na cestě

Popis

- vyhledá informaci v tištěných i elektronických zdrojích, ověří její pravdivost srovnáním s jinými zdroji, odliší fakt od názoru,
- vysvětlí, jakým způsobem ovlivňují vyhledávací algoritmy, popř. způsob prezentování informací (např. citově zabarvená slova, titulky, výběr a pořadí zpráv) vnímání informací,
- ukládá si získané informace (písemně, do textového editoru, do připravované prezentace), vyhledá informaci v tištěných i elektronických zdrojích, ověří její pravdivost srovnáním s jinými zdroji, odliší fakt od názoru,
- vysvětlí, jakým způsobem ovlivňují vyhledávací algoritmy, popř. způsob prezentování informací (např. citově zabarvená slova, titulky, výběr a pořadí zpráv) vnímání informací,
- ukládá si získané informace (písemně, do textového editoru, do připravované prezentace),
- odkazuje na zdroje informací, např. názvem zdroje a odkazem,
- získané informace prezentuje.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyhledá informaci v tištěných i elektronických zdrojích, ověří její pravdivost srovnáním s jinými zdroji, odliší fakt od názoru,

- vysvětlí, jakým způsobem ovlivňují vyhledávací algoritmy, popř. způsob prezentování informací (např. citově zabarvená slova, titulky, výběr a pořadí zpráv) vnímání informací,
- ukládá si získané informace (písemně, do textového editoru, do připravované prezentace), vyhledá informaci v tištěných i elektronických zdrojích, ověří její pravdivost srovnáním s jinými zdroji, odliší fakt od názoru,
- vysvětlí, jakým způsobem ovlivňují vyhledávací algoritmy, popř. způsob prezentování informací (např. citově zabarvená slova, titulky, výběr a pořadí zpráv) vnímání informací,
- ukládá si získané informace (písemně, do textového editoru, do připravované prezentace),
- odkazuje na zdroje informací, např. názvem zdroje a odkazem,
- získané informace prezentuje.

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhledá informaci v tištěných i elektronických zdrojích, porovná ji s jinými zdroji, posoudí důvěryhodnost zdroje, odliší fakt od názoru, odhalí a vysvětlí manipulaci s informacemi.
- Ukládá si získané informace (písemně, do textového editoru, do připravované prezentace, myšlenkové mapy podle svých preferencí).
- Odkazuje na zdroje informací (např. s pomocí citačních generátorů) a zohledňuje autorská práva obrázků, videí a hudby.
- Sdílí nebo prezentuje informace s ohledem na situaci a na posluchače nebo čtenáře.
- Vysvětlí, které informace jsou pro sdílení vhodné a které ne.

JJK-CJL-001-ZV9-010

Rozlišuje komunikační funkce výpovědi a porozumí smyslu konkrétního neuměleckého textu.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozpozná podle záměru mluvčího a jeho způsobu vyjádření komunikační funkci výpovědi a přiměřeně na ni reaguje. O těchto situacích diskutuje a uvědomuje si, za jakých okolností dochází k dezinterpretaci. Podobně je tomu u psaných textů, u nichž je důležité poznat nejen autorův záměr, ale i obsah a způsob, jakým byl text napsán.

V každé komunikační situaci je důležité, aby mluvčí vyjádřil svůj záměr. Tomuto záměru pak odpovídá způsob pronesení výpovědi. Na základě správného pochopení záměru může posluchač adekvátně reagovat. Žák rozpoznává komunikační záměr a analyzuje obsah a způsob sdělení, aby si uvědomil konkrétní smysl textu, a vyhnul se tak manipulaci či nesprávné interpretaci.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- porozumí zadání či obsahu, na který má tvořit text nebo adekvátně reagovat v komunikační situaci

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- porozumí zadání či obsahu, na který má tvořit text nebo adekvátně reagovat v komunikační situaci

Úroveň Na cestě

Popis

- rozliší adresáta a komunikační sféry (styly) v daném prostředí, uzpůsobuje svůj projev k dosažení komunikačního záměru (kamarádi při hře, diskuse na internetu, přednáška před spolužáky, dopis organizaci)
- rozpozná záměr mluvčího/autora

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozliší adresáta a komunikační sféry (styly) v daném prostředí, uzpůsobuje svůj projev k dosažení komunikačního záměru (kamarádi při hře, diskuse na internetu, přednáška před spolužáky, dopis organizaci)
- rozpozná záměr mluvčího/autora

Úroveň Splněno

Popis

- Zvolí a uplatní vhodné etické a funkční postupy pro danou komunikační sféru (styl), záměr a adresáta (argumentace na základě vhodných zdrojů, oslovení, vykání, rozloučení, naslouchání, elementární respekt).
- Diskutuje o variantách komunikačních výpovědí, které již zná (otázka, výzva, oznámení atd.) a roztřídí je pomocí charakteristických znaků (obohacení o novou informaci, dosažení toho, co chceme).
- Analyzuje obsah i způsob sdělení (jazykové prostředky) a tyto znaky následně porovná se záměrem komunikační výpovědi (o co autorovi šlo).

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

Metodická podpora

Komentář

Jedná se o komplexní využití poznatků o jazyce a stylu v komunikaci i v tvorbě vlastních textů. Žák využívá nejen gramatická pravidla a obsahovou věcnost, ale uvědomuje si, komu je text adresován. Rozlišuje sféry komunikace (styly) a podle toho volí adekvátní jazykové prostředky.

Pojem „komunikační sféry“ charakterizuje odlišná jazyková prostředí v rámci realizace komunikačních situací. Pro pochopitelnější uchopení vychází toto pojetí z jazykových funkčních stylů, ty ovšem nejsou plnohodnotným ekvivalentem, jelikož nereflktují současné problémy a potřeby mezilidské komunikace v plném rozsahu. Pro vytvoření návaznosti a orientace v problematice jsou sféry pracovní přirazené k jednotlivým funkčním stylům, nejedná se ovšem o stejný pojem.

- Sféra běžné komunikace – styl prostě sdělovací
- Sféra odborné komunikace – styl odborný
- Sféra institucionální komunikace – styl administrativní
- Sféra mediální komunikace – styl publicistický

- Sféra expresivní komunikace – styl umělecký

Žák se může nacházet v různých komunikačních situacích (např. sociální sítě, živé setkání, formální události, zadání práce ve škole), v nichž používá adekvátní jazykové prostředky. V komunikaci či u tvorby vlastních textů je potřeba uplatňovat nejen obsahovou věcnost (držet se tématu) podepřenou kompetencemi z oblasti gramatiky, ale také rozlišovat určité sféry komunikace a v závislosti na nich dodržovat etické a funkční postupy k dosažení svého komunikačního záměru (pravidla respektující komunikace, tykání/vykání atd.).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozlišuje základní fráze a slovní obraty, jimiž reaguje na komunikační situace.

Úroveň Na cestě

Popis

- odliší s pomocí učitele a v diskusi se spolužáky fakta a názory
- aplikuje získaná pravidla jazykové normy dle svých schopností do tvorby textů nebo komunikační situace
- rozliší jednotlivé komunikační sféry
- podle svých schopností a zadání učitele vytvoří kompozičně a věcně správně slohový útvar

Úroveň Na začátku

Popis

- porozumí jednoduchému textu a vysvětlí jeho význam vlastními slovy
- adekvátně reaguje na partnera v dialogu
- vyhledá v textu klíčová slova;
- využívá osnovu při tvorbě vlastního textu
- vytvoří jednoduchý slohový útvar pomocí klíčových slov
- vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu

Úroveň Splněno

Popis

- Zvolí a uplatní vhodné etické postupy podle svých schopností pro prostředí a adresáta (respektující komunikace, oslovení, nepoužívání argumentačních faulů, stereotypy, generalizování ad.).

- Správně a přehledně rozvíjí myšlenku s ohledem na účel textu.
- Správně propojuje text prostředky nadvětného spojování.
- Uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost.
- Vytvoří náročnější slohový útvar podle zadání (esej, výklad, líčení ad.).

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.**Metodická podpora****Komentář**

Žák využívá a rozvíjí svoji schopnost porozumět textu a na základě toho volí vhodnou strategii čtení.

Postupy a strategie, které umožňují vnímat, chápat a interpretovat text, umožňují žákovi řídit vlastní proces čtení a rozlišovat způsob čtení v závislosti na druhu textu. Žák si uvědomuje souvislost tématu s jeho osobními zkušenostmi, klade si otázky související s obsahem textu, na základě textu si vytváří představy, zjišťuje skrytý význam textu a na základě přečteného si vytváří nové poznatky.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

KJZ-CJL-004-M-002

orientuje se efektivně v neuměleckém textu psaném i mluveném

KJZ-CJL-004-M-001

posoudí z různých hledisek formální náležitosti textu a dodržuje je při tvorbě vlastních textů**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.*Vzdělávací oblasti*

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.*Základní gramotnosti*

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Chápe a dokáže interpretovat přiměřeně obtížný text.

Úroveň Na začátku*Popis*

- kontroluje, zda čtenému rozumí, či ne,
- rychle vyhledá informaci podle orientačních prvků,
- nalézá souvislosti mezi dvěma částmi jednoho textu, klade jednoduché otázky, předvídá, jak bude děj pokračovat dál.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- kontroluje, zda čtenému rozumí, či ne,
- rychle vyhledá informaci podle orientačních prvků,
- nalézá souvislosti mezi dvěma částmi jednoho textu, klade jednoduché otázky, předvídá, jak bude děj pokračovat dál.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vybírá texty, které jsou vhodné pro daný účel,
- podle orientačních prvků rychle vyhledá informaci jak v tištěném, tak v elektronickém textu,
- vybírá nejdůležitější informace z beletristického, básnického, naučného i publicistického textu a stručně je sdělí ostatním,
- využívá různé formy písemných záznamů (např. myšlenkové mapy),
- sleduje, zda textu rozumí, a pokouší se objasnit části textu, kterým nerozumí, klade různě složité otázky a hledá na ně v textech odpovědi, předvídá, jak text (beletristický i naučný) bude dále pokračovat, popíše své představy plynoucí z přečteného, hledá a nalézá souvislosti mezi různými texty i vlastními zkušenostmi, odhaluje jednoduché skryté informace.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vybírá texty, které jsou vhodné pro daný účel,
- podle orientačních prvků rychle vyhledá informaci jak v tištěném, tak v elektronickém textu,
- vybírá nejdůležitější informace z beletristického, básnického, naučného i publicistického textu a stručně je sdělí ostatním,
- využívá různé formy písemných záznamů (např. myšlenkové mapy),
- sleduje, zda textu rozumí, a pokouší se objasnit části textu, kterým nerozumí, klade různě složité otázky a hledá na ně v textech odpovědi, předvídá, jak text (beletristický i naučný) bude dále pokračovat, popíše své představy plynoucí z přečteného, hledá a nalézá souvislosti mezi různými texty i vlastními zkušenostmi, odhaluje jednoduché skryté informace.

Úroveň Splněno*Popis*

- V případě potřeby text rychle pročítá (skenuje) s cílem rychle vyhledat informaci, popřípadě posoudit, zda bude použitelný (např. zda je užitečné kliknout na odkaz při vyhledávání nebo v člancích).
- Podle účelu svého čtení volí vhodný způsob čtení (hluboké čtení, rychlé čtení); zběžně prohlíží i rozsáhlejší texty, aby o nich získal všeobecný přehled (skimming).
- Využívá orientační prvky a pokročilejší vyhledávací nástroje; orientuje se ve složených komunikátech a v nelineárním textu.
- Vědomě používá základní strategie porozumění textu (sledování vlastního porozumění, předvídání, hledání souvislostí, vizualizace, kladení otázek...).
- Odhalí záměr autora a možného adresáta.
- Využívá různé formy písemných záznamů k usnadnění pochopení (nákrasy, myšlenkové mapy, značky, poznámky na okrajích apod.), vysvětlí, která je pro něj v daném případě nejvhodnější.

- Na základě získaných informací a využitých strategií rozumí textu, vyvodí nepřímou sdělené informace a dokáže ho interpretovat.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.**Metodická podpora****Komentář**

Manipulace je jednou z praktik komunikace, kdy se mluvčí snaží získat adresáta na svoji stranu nekalými prostředky. Manipulace představuje typ komunikačního záměru, manipulátor může využívat techniky verbální i neverbální. Manipulace může probíhat v osobním kontaktu, ale také prostřednictvím médií. Manipulovaný jedinec si často neuvědomuje, že je obětí, mívá pocit viny a může se stát na manipulátorovi závislý.

Manipulace představuje v současné době významnou společenskou hrozbu, je využívána v každodenní komunikaci, v marketingových strategiích i v politických bojích, například před volbami. Zvláště nebezpečná je mediální manipulace, která využívá zacílení na různé věkové a sociální skupiny, tedy i na žáky základních škol. Projevuje se to například v reklamě na konkrétní výrobky, například na mobilní telefony, na potraviny, nápoje, hudbu, filmy, komiksy. Velké riziko představují sociální sítě, které žáci využívají ve volném čase i ve škole. Jde například o hoaxy nebo kyberšikanu (vytváření falešných účtů za účelem zesměšnění a šikanování oběti atd.). Proti manipulaci není jednoduché se bránit. Je třeba zachovávat si vlastní postoje a názory, být si vědom svých práv, požadovat konkrétní informace, popřípadě vyhledat odbornou pomoc.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

KJZ-CJL-002-M-003

používá a rozlišuje jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JKK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná manipulaci v jednoduchých mediálních sděleních, popíše, jak mají na manipulaci lidé reagovat.

Úroveň Na začátku*Popis*

- kriticky posoudí informace nebo myšlenky obsažené v textu nebo v jiném sdělení
- zjišťuje, odkud konkrétní informace pochází
- uvede příklad situace, kdy se setkal s manipulací

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- kriticky posoudí informace nebo myšlenky obsažené v textu nebo v jiném sdělení
- zjišťuje, odkud konkrétní informace pochází
- uvede příklad situace, kdy se setkal s manipulací

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozliší svět zobrazovaný v reklamách od opravdového světa
- rozpozná stereotypy zobrazované v reklamách a dalších mediálních sděleních
- rozliší situace, kde se s manipulací setkáváme: běžná komunikace, mediální komunikace, marketing, reklama

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozliší svět zobrazovaný v reklamách od opravdového světa
- rozpozná stereotypy zobrazované v reklamách a dalších mediálních sděleních
- rozliší situace, kde se s manipulací setkáváme: běžná komunikace, mediální komunikace, marketing, reklama

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozliší typy manipulace – například sugesce, přesvědčování, propaganda, brainwashing.
- Rozliší a vyhledává prostředky manipulace – psychologické, jazykové, audiovizuální.
- Rozliší, které jazykové prostředky a jakým způsobem jsou využívány v reklamních sděleních.
- Využívá poznatky o praktikách manipulátorů, aby se mohl proti manipulaci bránit.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozliší typy manipulace – například sugesce, přesvědčování, propaganda, brainwashing.
- Rozliší a vyhledává prostředky manipulace – psychologické, jazykové, audiovizuální.
- Rozliší, které jazykové prostředky a jakým způsobem jsou využívány v reklamních sděleních.
- Využívá poznatky o praktikách manipulátorů, aby se mohl proti manipulaci bránit.

JKK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

Metodická podpora**Komentář**

Žák sdílí své čtenářské prožitky z textu (či prožitky z děl z oblasti souvisejících uměleckých druhů), při jejich formulování odkazuje ke konkrétním prvkům textu (motivu, jednání postavy, vyjadřovaným názorům), přemýšlí o nich, uvádí představy a myšlenky, k nimž ho dílo podnítilo; uvědomuje si a formuluje souvislost mezi dílem a vlastními životními i čtenářskými zkušenostmi. Žák tím současně prohlubuje své povědomí o dalších funkcích uměleckého díla (vzdělávací, výchovné, apelové) a tyto funkce v díle rozpoznává.

Žák na základě vlastní čtenářské či jiné zkušenosti uvádí a vysvětlí souvislosti s jinými uměleckými díly. Uvědomuje si, že umělecké dílo vytváří svébytný, fikční svět, který nelze ztotožnit s běžnou skutečností; uvědomuje si, že takovéto dílo je samo součástí reálného světa.

Žák své čtenářské prožitky propojuje s vyjádřenými prožitky a zkušenostmi dalších žáků. V diskusi si uvědomuje, že prožitky z díla jsou individuální, a na základě vlastní zkušenosti si tak upevňuje povědomí o literární komunikaci (autor – dílo – příjemce). Žák si osvojuje a využívá postupy a strategie, které mu pomáhají vnímat a pochopit obsah i formy a dobírá se hlubšího poznání a pochopení obsahu díla.

Žák rozvíjí svoje schopnosti formulovat své prožitky z uměleckého díla a přemýšlet o nich, strukturovat je a ujasnit si je. Žák rozvíjí svoje komunikační dovednosti a využívá je v argumentaci. Žák rozvíjí svoji čtenářskou samostatnost, schopnost vnímat umělecká díla z dalších druhů umění a také schopnost vnímat estetickou stránku skutečnosti.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjádřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjádří pozitivní anebo negativní emoci vůči literárnímu, divadelnímu a audiovizuálnímu dílu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvědomuje si specifičnost uměleckého textu (umění)
- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu
- získává či udržuje si základní čtenářské návyky a dovednosti (četba s pochopením)
- jednoduše popisuje tematickou stránku textu (díla)
- formuluje své čtenářské či posluchačské prožitky z uměleckého textu; formuluje své prožitky z dalších uměleckých děl se slovesnými prvky; je schopen nacházet základní souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvědomuje si specifičnost uměleckého textu (umění)
- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu
- získává či udržuje si základní čtenářské návyky a dovednosti (četba s pochopením)
- jednoduše popisuje tematickou stránku textu (díla)
- formuluje své čtenářské či posluchačské prožitky z uměleckého textu; formuluje své prožitky z dalších uměleckých děl se slovesnými prvky; je schopen nacházet základní souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi

Úroveň Na cestě

Popis

- uvědomuje si specifičnost uměleckého textu (díla) a je schopen ji ukázat na konkrétním textu (díle)
- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr
- rozvíjí své čtenářské návyky a dovednosti
- popíše jednoduše základní obsahově-formální prvky textu (díla)
- vyjádří svůj prožitek z uměleckého textu, jeho divadelního nebo audiovizuálního zpracování apod., je schopen nacházet širší souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi
- sdílí své čtenářské (posluchačské, divácké) prožitky s prožitky ostatních a přijímá jejich možnou rozdílnost; v diskusi se vyjadřuje kultivovaně
- v souvislosti s četbou a aktivitami vztahujícími se k uměleckým textům (dílům) si v návaznosti na svoje stávající znalosti spontánně osvojuje literární pojmy, popř. pojmy z oblasti umění a využívá je k popisu uměleckého textu (díla) a také k tomu, aby uměleckému textu (dílu) porozuměl

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvědomuje si specifičnost uměleckého textu (díla) a je schopen ji ukázat na konkrétním textu (díle)
- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr
- rozvíjí své čtenářské návyky a dovednosti
- popíše jednoduše základní obsahově-formální prvky textu (díla)
- vyjádří svůj prožitek z uměleckého textu, jeho divadelního nebo audiovizuálního zpracování apod., je schopen nacházet širší souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi
- sdílí své čtenářské (posluchačské, divácké) prožitky s prožitky ostatních a přijímá jejich možnou rozdílnost; v diskusi se vyjadřuje kultivovaně
- v souvislosti s četbou a aktivitami vztahujícími se k uměleckým textům (dílům) si v návaznosti na svoje stávající znalosti spontánně osvojuje literární pojmy, popř. pojmy z oblasti umění a využívá je k popisu uměleckého textu (díla) a také k tomu, aby uměleckému textu (dílu) porozuměl

Úroveň Splněno

Popis

- Je schopný vysvětlit rozdíl mezi neuměleckými a uměleckými texty a shody v recepci uměleckého textu (díla) a děl z jiných druhů umění; obojí je schopný ukázat na konkrétních uměleckých textech (dílech).
- Vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr; při výběru se neomezuje na díla určená pro děti či dospívající; stává se zkušeným a poučeným čtenářem.
- Popíše stěžejní obsahově-formální prvky textu (díla).

- Vyjádří svůj prožitek z uměleckého textu, jeho divadelního nebo audiovizuálního zpracování apod., uvědoměle hledá souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi.
- Sdílí své čtenářské (posлуchačské, divácké) prožitky s prožitky ostatních a předjímá a současně přijímá jejich možnou rozdílnost; v diskusi se vyjadřuje kultivovaně.
- V souvislosti s četbou a aktivitami vztahujícími se k uměleckým textům (dílům) si na základě svých stávajících znalostí vytváří relativně ucelený systém literárních poznatků a osvojuje si další pojmy z oblasti umění; v souhrnu pak tyto znalosti využívá k tomu, aby uměleckému textu (dílu) porozuměl.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.**Metodická podpora****Komentář**

Žák prohlubuje svoje porozumění uměleckému textu (dílu). Vysvětluje souvislosti s jinými uměleckými texty (díly). Uvědomuje si, že umělecké dílo vytváří svébytný, fikční svět, který nelze ztotožnit s běžnou skutečností; uvědomuje si, že takovéto dílo je samo součástí reálného světa.

Prohlubuje své povědomí o sekundárních funkcích uměleckého díla, tyto funkce v díle rozpoznává. Posuzuje své čtenářské prožitky (či prožitky z dalších děl se slovesnými prvky), popř. i prožitky dalších žáků či dalších příjemců díla.

Žák využívá postupy a strategie, které mu pomáhají vnímat a pochopit obsahově-formální prvky textu (díla). Popisuje a vysvětluje jednotlivé prvky textu (díla), odhaluje a objasňuje autorský záměr. V úhrnu se tak dobírá hlubšího poznání a pochopení obsahu textu (díla).

Při výkladu uměleckého textu (díla) žák využívá přiměřené, pro dílo relevantní kontextové informace, v případě potřeby tyto informace aktivně vyhledává.

Žák posoudí a srovná různá literární zpracování téže látky a také různá podání textu (recitace, četba); posoudí a srovná zpracování látky v literárním díle a v dalších dílech se slovesnými prvky (divadlo, film, komiks aj.).

Žák rozvíjí svoje komunikační dovednosti a využívá je při argumentaci o uměleckém díle. Rozvíjí svoje schopnosti formulovat adekvátní a relativně celistvé porozumění uměleckým dílům.

Žák získává, udržuje si či rozvíjí pozitivní postoj ke čtení, vnímá význam čtení pro svůj život. Vnímá literaturu a umění vůbec jako hodnotu kulturní, společenskou i národní.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vypráví obsah literárního díla anebo díla z oblasti dalších druhů umění.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu
- uvědomuje si specifčnost uměleckého textu (umění)
- získává či udržuje si základní čtenářské návyky a dovednosti (četba s pochopením)
- samostatně či s dopomocí postihne podstatné prvky uměleckého textu (díla) a objasní autorský záměr – rozpoznává prózu a poezii, žánr, povahu textu (text vážný / humorný; ironie; jednoduchá alegorie)
- odlišuje počínání postav, vyjadřované názory apod. od počínání či názorů autora
- formuluje své čtenářské či posluchačské prožitky z uměleckého textu; formuluje své prožitky z dalších uměleckých děl se slovesnými prvky; je schopen nacházet základní souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu
- uvědomuje si specifčnost uměleckého textu (umění)
- získává či udržuje si základní čtenářské návyky a dovednosti (četba s pochopením)
- samostatně či s dopomocí postihne podstatné prvky uměleckého textu (díla) a objasní autorský záměr – rozpoznává prózu a poezii, žánr, povahu textu (text vážný / humorný; ironie; jednoduchá alegorie)
- odlišuje počínání postav, vyjadřované názory apod. od počínání či názorů autora
- formuluje své čtenářské či posluchačské prožitky z uměleckého textu; formuluje své prožitky z dalších uměleckých děl se slovesnými prvky; je schopen nacházet základní souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi

Úroveň Na cestě*Popis*

- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr
- rozvíjí své čtenářské návyky a dovednosti
- uvědomuje si specifčnost uměleckého textu (díla) a je schopen ji ukázat na konkrétním textu (díle)
- vyjádří svůj prožitek z uměleckého textu, jeho divadelního nebo audiovizuálního zpracování apod., je schopen nacházet širší souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi
- sdílí své čtenářské (posluchačské, divácké) prožitky s prožitky ostatních a přijímá jejich možnou rozdílnost; v diskusi se vyjadřuje kultivovaně
- rozpoznává, zda má umělecký text (dílo) výraznou sekundární funkci (funkce)
- samostatně či s dopomocí postihne podstatné prvky uměleckého textu (díla) a objasní autorský záměr – rozpoznává prózu a poezii (její náročnější formy, spojené s volným veršem), žánr, tematiku a povahu textu (text vážný / humorný; ironie, alegorie, symbol).
- odlišuje jednání postav, vyjadřované názory apod. od jednání či názorů autora
- nachází základní shody a rozdíly různých literárních zpracování téže látky, popř. zpracování látky v literárním díle a v dalších dílech se slovesnými prvky (divadlo, film, komiks aj.)
- posuzuje a srovnává různá podání textu (recitace, četba)
- v souvislosti s interpretací sám či s dopomocí vyhledává základní informace kontextového rázu (biografické, literární, umělecké, kulturněhistorické)
- v souvislosti s interpretací sám či s dopomocí vyhledává pro dílo podstatné informace kontextového rázu (biografické, literární, umělecké, kulturněhistorické)
- upevňuje si pozitivní postoj ke čtení, k literatuře a umění obecně

Ilustrace*Odkaz*

Krátký textový popis

- vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr
- rozvíjí své čtenářské návyky a dovednosti
- uvědomuje si specifickou uměleckého textu (díla) a je schopen ji ukázat na konkrétním textu (díle)
- vyjádří svůj prožitek z uměleckého textu, jeho divadelního nebo audiovizuálního zpracování apod., je schopen nacházet širší souvislosti mezi dílem a vlastními čtenářskými a diváckými zkušenostmi
- sdílí své čtenářské (posлуhačské, divácké) prožitky s prožitky ostatních a přijímá jejich možnou rozdílnost; v diskusi se vyjadřuje kultivovaně
- rozpoznává, zda má umělecký text (dílo) výraznou sekundární funkci (funkce)
- samostatně či s dopomocí postihne podstatné prvky uměleckého textu (díla) a objasní autorský záměr – rozpoznává prózu a poezii (její náročnější formy, spojené s volným veršem), žánr, tematiku a povahu textu (text vážný / humorný; ironie, alegorie, symbol).
- odlišuje jednání postav, vyjadřované názory apod. od jednání či názorů autora
- nachází základní shody a rozdíly různých literárních zpracování téže látky, popř. zpracování látky v literárním díle a v dalších dílech se slovesnými prvky (divadlo, film, komiks aj.)
- posuzuje a srovnává různá podání textu (recitace, četba)
- v souvislosti s interpretací sám či s dopomocí vyhledává základní informace kontextového rázu (biografické, literární, umělecké, kulturněhistorické)
- v souvislosti s interpretací sám či s dopomocí vyhledává pro dílo podstatné informace kontextového rázu (biografické, literární, umělecké, kulturněhistorické)
- upevňuje si pozitivní postoj ke čtení, k literatuře a umění obecně

Úroveň Splněno**Popis**

- Vybírá si umělecké texty (umělecká díla se slovesnými prvky) podle svého zájmu a rozšiřuje své čtenářské (divácké...) portfolio a záběr; při výběru se neomezuje na díla určená pro děti či dospívající; je zkušeným a poučeným čtenářem.
- Při interpretaci textu (díla) využívá relativně ucelený systém literárních poznatků (zejména termínů) a další poznatky z oblasti umění.
- Popisuje a vysvětluje obsahově-formální prvky textu (díla) a vysvětluje, jakou v něm mají funkci; vysvětlí motivaci, jednání a prožívání postav a uvažuje nad jejich důsledky; objasňuje autorský záměr.
- Posuzuje a srovnává různá podání textu (recitace, četba); promýšlí, jaká forma podání by umocnila estetickou působivost textu (díla).
- Nachází základní shody a rozdíly různých literárních zpracování téže látky, popřípadě zpracování látky v literárním díle a v dalších dílech se slovesnými prvky (divadlo, film, komiks aj.); nachází nejrůznější souvislosti (tematické, žánrové, jazykové...) mezi uměleckým textem (dílem) a dalšími texty (díly).
- V souvislosti s interpretací sám či s dopomocí vyhledává pro dílo podstatné informace kontextového rázu (biografické, literární, umělecké, kulturněhistorické).
- Prokazuje schopnost věcně a kultivovaně vyjadřovat poznatky, myšlenky a názory a tímž způsobem o nich diskutovat; upevňuje si pozitivní postoj ke čtení, k literatuře a umění obecně.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.**Metodická podpora****Komentář**

Obsahem tohoto výstupu je tvořivá práce s uměleckým textem (může se jednat o tzv. malou žákovskou tvorbu i o tzv. velkou literární tvorbu), následovaná adekvátní reflexí, například ve smyslu *Proč jsi tvořil(a) / dotvořil(a) / přetvořil(a) text právě takto? Které otázky sis musel(a) sám/sama pro sebe zodpovědět? Se kterými problémy ses při řešení úkolu setkal(a) a jak jsi je řešil(a)?*, tedy ve smyslu přemýšlivého návratu k fázi tvorby.

Pod tvořivou prací rozumíme nejen psaní textu ze strany žáka, ale například také doplňování textu, přetváření textu, dotváření textu, zvažování různých textových variant, redukci textu podle zadaných kritérií. Rozhodně se tedy nejedná o hru na spisovatele, ačkoli tak může být činnost učitelem ve vyučovací hodině aranžována. Teprve z reflexe žák za pomoci učitele vyvozuje poznatky a dovednosti, vzhledem k charakteru práce se nabízejí zvláště poznatky a dovednosti uměnovědného charakteru.

Tvořivá práce s textem patří k základním tématům v současné literární výchově. Žák vytváří vlastní texty a sdílí je se spolužáky, diskutuje o nich, a uvědomuje si tak význam literární komunikace. Tvořivá práce s textem přispívá k rozvoji žákova estetického vnímání světa a k rozvoji jeho osobnosti.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impulz pro další tvorbu.

Klíčové kompetence

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vypráví příběhy a popisuje jevy a děje, popíše postupy, jak tvoří vlastní text.

Úroveň Na začátku

Popis

- podle zadání či spontánně jednoduše doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text; vytváří jednoduchý umělecky zaměřený text; je schopen svoje slovesné aktivity propojit s prvky dalších druhů umění
- spontánně promítá do svých kreativních aktivit své čtenářské a životní zkušenosti
- prakticky zvládá jednoduché formy a techniky práce s textem (psaní podle zadaného žánru, přeměna žánru či vypravěče, slovní hříčky, vytváření nonsensu apod.)
- využívá základní vyjadřovací schopnosti a stylistické dovednosti adekvátní danému věku
- je schopen přečíst či přednést umělecký text s pochopením
- spontánně si osvojuje základní literární či umělecké poznatky (žánrové a jiné termíny apod.) a využívá je k porozumění uměleckému textu a jeho vytváření
- uvědomuje si, že k jeho životu patří estetické zájmy
- jednoduše popisuje své estetické preference

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- podle zadání či spontánně jednoduše doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text; vytváří jednoduchý umělecky zaměřený text; je schopen svoje slovesné aktivity propojit s prvky dalších druhů umění
- spontánně promítá do svých kreativních aktivit své čtenářské a životní zkušenosti
- prakticky zvládá jednoduché formy a techniky práce s textem (psaní podle zadaného žánru, přeměna žánru či vypravěče, slovní hříčky, vytváření nonsensu apod.)
- využívá základní vyjadřovací schopnosti a stylistické dovednosti adekvátní danému věku
- je schopen přečíst či přednést umělecký text s pochopením
- spontánně si osvojuje základní literární či umělecké poznatky (žánrové a jiné termíny apod.) a využívá je k porozumění uměleckému textu a jeho vytváření
- uvědomuje si, že k jeho životu patří estetické zájmy
- jednoduše popisuje své estetické preference

Úroveň Na cestě*Popis*

- podle zadání či spontánně doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text; je schopen přitom pracovat s více než jednou vrstvou (prvkem) uměleckého díla; vytváří umělecky zaměřený text
- ve svých aktivitách je schopen propojit různé druhy umění (komiks, dramatická etuda, audio a audiovizuální tvorba aj.)
- své kreativní aktivity je schopen průběžně popisovat; reflektuje vyjádření učitele a spolužáků či jiných příjemců díla
- uvědomuje si souvislost mezi uměleckým textem a vlastními životními nebo čtenářskými zkušenostmi a promítá toto vědomí do kreativních aktivit
- rozšiřuje svůj rejstřík forem a technik práce s textem
- rozvíjí svoje vyjadřovací schopnosti a stylistické dovednosti
- rozvíjí svoji schopnost prezentovat (přečíst, přednést...) umělecký text tak, aby umocnil jeho estetickou působivost
- spontánně si osvojuje literární pojmy a další pojmy z oblasti umění a rozšiřuje svoje znalosti o umění; využívá je k porozumění uměleckému textu (dílu) a k jeho vytváření
- uvědomuje si, že k jeho životu patří estetické zájmy; jejich rozvíjení považuje za nezbytnou součást svých životních aktivit
- ujasňuje si a třídí si své estetické preference a je schopen je popsat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- podle zadání či spontánně doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text; je schopen přitom pracovat s více než jednou vrstvou (prvkem) uměleckého díla; vytváří umělecky zaměřený text
- ve svých aktivitách je schopen propojit různé druhy umění (komiks, dramatická etuda, audio a audiovizuální tvorba aj.)
- své kreativní aktivity je schopen průběžně popisovat; reflektuje vyjádření učitele a spolužáků či jiných příjemců díla
- uvědomuje si souvislost mezi uměleckým textem a vlastními životními nebo čtenářskými zkušenostmi a promítá toto vědomí do kreativních aktivit
- rozšiřuje svůj rejstřík forem a technik práce s textem
- rozvíjí svoje vyjadřovací schopnosti a stylistické dovednosti
- rozvíjí svoji schopnost prezentovat (přečíst, přednést...) umělecký text tak, aby umocnil jeho estetickou působivost
- spontánně si osvojuje literární pojmy a další pojmy z oblasti umění a rozšiřuje svoje znalosti o umění; využívá je k porozumění uměleckému textu (dílu) a k jeho vytváření
- uvědomuje si, že k jeho životu patří estetické zájmy; jejich rozvíjení považuje za nezbytnou součást svých životních aktivit
- ujasňuje si a třídí si své estetické preference a je schopen je popsat

Úroveň Splněno*Popis*

- Podle zadání či spontánně doplňuje, přetváří, dotváří umělecký text.

- Uvědomuje si souvislost mezi uměleckým textem a vlastními životními nebo čtenářskými zkušenostmi a promítá toto vědomí do kreativních aktivit; prakticky zvládá nejrůznější formy a techniky práce s textem.
- Rozvíjí svoje vyjadřovací schopnosti a stylistické dovednosti a schopnost prezentovat (přečíst, přednést) umělecký text tak, aby umocnil jeho estetickou působivost.
- Propojuje různé druhy umění (komiks, dramatická etuda, audio a audiovizuální tvorba aj.).
- Při realizaci vlastních kreativních aktivit využívá podle svých možností rejstřík literárních znalostí a znalostí z oblasti umění.
- Cíleně rozvíjí své estetické zájmy a preference, je schopný je popsat a reflektovat.

AJA

Anglický jazyk

Charakteristika vzdělávacího oboru

Anglický jazyk umožňuje porozumění skutečnostem, které nejsou zprostředkovány mateřským jazykem nebo jazyky, ve kterých jsou žáci vzděláváni. Anglický jazyk je klíčovým nástrojem pro komunikaci s lidmi z různých kultur, což je nezbytné pro porozumění a respektování rozmanitosti v dnešním globalizovaném světě. Osvojování anglického jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Požadavky na vzdělávání v anglickém jazyce vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR) a z jeho aktualizované podoby (Dodatek k SERR). Kromě popisu jednotlivých úrovní ovládnutí cizího jazyka tento dokument popisuje komunikaci ve čtyřech jazykových činnostech: recepce, produkce, interakce a mediace. Tímto způsobem jsou popsány i očekávané výsledky učení oboru Anglický jazyk.

Recepce zahrnuje přijímání a zpracování informací v mluvené nebo psané podobě, včetně audiovizuálního záznamu, a porozumění těmto informacím. Jedná se tedy o poslech a čtení s porozuměním. **Produkce** začleňuje vyjadřování se mluveným nebo psaným slovem. **Interakce** představuje bezprostřední komunikaci mezi dvěma či více stranami. **Mediace** spočívá zejména ve zprostředkování zjednodušených informací mezi různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka.

Výuka na 1. stupni předpokládá dosažení úrovně A1 (podle SERR). Žák na této úrovni rozumí užívaným základním výrazům a frázím a používá je v mluvené i psané podobě. Představí sebe i ostatní, umí se zeptat na údaje týkající se jiných osob (kde žijí, co umějí, jaké mají zájmy, co vlastní apod.) a na podobné otázky odpovídá. Komunikuje v cizím jazyce o každodenních situacích a tématech typických pro jeho věk (např. koníčky, denní činnosti, oblečení, zvířata, jídlo, sporty).

Výuka na 2. stupni předpokládá dosažení úrovně B1 (podle SERR). Na úrovni B1 jsou žáci při používání jazyka výrazně samostatnější a schopní efektivně komunikovat v každodenních situacích. Dokážou se bez většního zaváhání zapojit do konverzace o běžných tématech, jako jsou jejich zážitky, plány, zájmy apod. Při komunikaci jsou schopní mluvit o svých přáních a touhách a dokážou jasně vysvětlit své názory a plány. Rozumějí hlavním informacím běžné komunikace o známých věcech, se kterými se pravidelně setkávají ve škole nebo ve volném čase. Žáci na úrovni B1 rozumějí textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě, a dokážou z nich vyvodit hlavní myšlenky a konkrétní informace. Jsou schopní samostatně vytvářet strukturované, jednoduché a souvislé texty na známá témata, jako je popis událostí, osobních zkušeností nebo záležitostí spojených s každodenním životem.

001

Recepce

Charakteristika tematického okruhu

Recepce se zaměřuje na rozvoj schopnosti žáků porozumět textům nebo promluvám v cizím jazyce. Žáci se učí rozumět základním informacím v mluvené a psané podobě jazyka, včetně každodenních rozhovorů, jednoduchých instrukcí a běžných frází. Rozvíjí se dovednost porozumět jednoduchým textům, jako jsou krátké zprávy, dopisy a popisy. Důraz je kladen na rozpoznávání základních gramatických struktur a slovní zásoby, což umožňuje žákům porozumět obsahu a kontextu běžných komunikačních situací.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

Metodická podpora**Komentář**

Žák prokáže porozumění (neverbálně i verbálně) pomalu sdělovaným a pečlivě artikulovaným informacím z okruhu procvičovaných témat. Při používání audionahrávek má obvykle k dispozici vizuální oporu, nejčastěji ve formě doprovodných ilustrací.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-007

Experimentuje s jazyky a buduje si vztah k učení se jazykům.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-DCJ-001-ZV9-002

Rozumí jednoduchým větám, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu.

JJK-AJA-001-ZV9-003

Rozumí jednodušším audiovizuálně zpracovaným příběhům.

JJK-AJA-001-ZV9-001

Rozumí hlavním myšlenkám v mluveném projevu o známých tématech, je-li veden standardním jazykem.

JJK-DCJ-001-ZV9-001

Rozumí krátkým, velmi jednoduchým otázkám, pokynům a výrokům pronášeným pomalu, zřetelně a opakovaně a doprovázeným vizuálními prvky nebo gesty.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozumí jednoduchým krátkým pokynům používaným ve vyučování.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Rozumí jednoduchým krátkým pokynům, které se běžně používají ve vyučování.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí jednoduchým krátkým pokynům, které se běžně používají ve vyučování.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozumí pokynům a instrukcím běžně používaným ve vyučování.
- Porozumí některým informacím v krátkých a jednoduchých promluvách souvisejících s osvojovanými tématy.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí pokynům a instrukcím běžně používaným ve vyučování.
- Porozumí některým informacím v krátkých a jednoduchých promluvách souvisejících s osvojovanými tématy.

Úroveň Splněno*Popis*

- Porozumí krátkým a jednoduchým promluvám souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností.

- Na základě poslechového textu přiřazuje obrázek na správné místo, určuje pořadí nebo doplňuje chybějící informaci.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/cfc0b7>

Krátký textový popis

- Porozumí krátkým a jednoduchým promluvám souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností.
- Na základě poslechového textu přiřazuje obrázek na správné místo, určuje pořadí nebo doplňuje chybějící informaci.

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

Metodická podpora

Komentář

Žák prokáže porozumění různým typům textů, které odpovídají osvojovaným tématům a pro něž má k dispozici vizuální oporu. Žák je schopný identifikovat hlavní myšlenky, klíčové informace a základní pojmy v textu a porozumět jejich významu. Texty jsou krátké a jednoduché se známou slovní zásobou.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-AJA-001-ZV9-004

Rozumí návodům a pokynům z každodenního života.

JJK-AJA-001-ZV9-005

Rozumí obsahu textů z každodenního života a vyhledá v nich potřebné informace.

JJK-AJA-001-ZV9-006

Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.

JJK-DCJ-001-ZV9-003

Rozumí konkrétní informaci v jednoduchých autentických materiálech, které se vztahují k jeho potřebám a zájmům.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální

Popis

Rozumí psané podobě slov vztahujících se k jeho preferencím a zájmům.

Úroveň Na začátku

Popis

- Čte jednotlivá slova a krátké věty, které si již ústně osvojil a jimž rozumí.
- Rozpoznává známé výrazy v krátkých textech.

-

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Čte jednotlivá slova a krátké věty, které si již ústně osvojil a jimž rozumí.
- Rozpoznává známé výrazy v krátkých textech.

-

Úroveň Na cestě*Popis*

- Čte krátké texty jako rozhovory, jednoduché popisy nebo příběhy a rozumí jejich základnímu obsahu.
- U neznámých slov se snaží odhadnout jejich význam podle kontextu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Čte krátké texty jako rozhovory, jednoduché popisy nebo příběhy a rozumí jejich základnímu obsahu.
- U neznámých slov se snaží odhadnout jejich význam podle kontextu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Porozumění textu prokáže například vyhledáním požadované informace, odpovědí na související otázky, posouzením, zda jsou věty týkající se obsahu textu pravdivé, nebo ne.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Porozumění textu prokáže například vyhledáním požadované informace, odpovědí na související otázky, posouzením, zda jsou věty týkající se obsahu textu pravdivé, nebo ne.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

JJK-AJA-001-ZV9-001

Rozumí hlavním myšlenkám v mluveném projevu o známých tématech, je-li veden standardním jazykem.**Metodická podpora****Komentář**

Žák v řeči nebo interakci dvou a více lidí na témata jemu blízká rozumí hlavním myšlenkám.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.**Další metodická podpora****Úroveň Na cestě***Popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám monologů a konverzací na známá témata, částečně rozlišuje sdělení jednotlivých mluvčích.
- Prokáže porozumění v písemné nebo ústní formě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám monologů a konverzací na známá témata, částečně rozlišuje sdělení jednotlivých mluvčích.
- Prokáže porozumění v písemné nebo ústní formě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Rozumí jednotlivým informacím v jednoduchých monolozích a konverzacích na známá témata.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí jednotlivým informacím v jednoduchých monolozích a konverzacích na známá témata.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám monologů i konverzací.
- V konverzaci rozlišuje sdělení jednotlivých mluvčích.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění různým typům mluvených textů v poslechových úlohách (např. formuluje odpověď na otázky, vybere správnou odpověď z nabízených možností).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám monologů i konverzací.
- V konverzaci rozlišuje sdělení jednotlivých mluvčích.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění různým typům mluvených textů v poslechových úlohách (např. formuluje odpověď na otázky, vybere správnou odpověď z nabízených možností).

JJK-AJA-001-ZV9-002

Rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích na známá témata, pokud mluvčí hovoří relativně pomalu a srozumitelně.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozumí hlavním myšlenkám mediálně zpracovaného textu, jako je např. podcast, videoreportáž, předpověď počasí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Identifikuje téma informací v médiích se známým obsahem a vyhledá klíčové informace, pokud jsou jasně označeny nebo vizuálně podpořeny.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Identifikuje téma informací v médiích se známým obsahem a vyhledá klíčové informace, pokud jsou jasně označeny nebo vizuálně podpořeny.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě*Popis*

- S dopomocí rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích o známých tématech.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- S dopomocí rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích o známých tématech.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích o známých tématech.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění mediálně zpracovaného textu z oblasti svého zájmu.
- V poslechových úlohách přiřadí například obrázek nebo titulek.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám obsahu v médiích o známých tématech.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění mediálně zpracovaného textu z oblasti svého zájmu.
- V poslechových úlohách přiřadí například obrázek nebo titulek.

JJK-AJA-001-ZV9-003

Rozumí jednodušším audiovizuálně zpracovaným příběhům.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozumí základní linii příběhu - např. filmu nebo seriálu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Rozumí základním informacím v jednodušších příbězích s využitím titulků v cílovém jazyce.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí základním informacím v jednodušších příbězích s využitím titulků v cílovém jazyce.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám příběhu.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám příběhu.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozumí obsahu jednoduššího příběhu.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění příběhu v poslechových úlohách (např. řadí jednotlivé části textu chronologicky, odhaduje další vývoj příběhu, příběh vypráví svými slovy).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí obsahu jednoduššího příběhu.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění příběhu v poslechových úlohách (např. řadí jednotlivé části textu chronologicky, odhaduje další vývoj příběhu, příběh vypráví svými slovy).

JJK-AJA-001-ZV9-004

Rozumí návodům a pokynům z každodenního života.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozumí mluveným nebo psaným instrukcím z každodenního života, např. z receptů, návodů nebo bezpečnostních pokynů.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Rozumí základním instrukcím, pokud jsou jasně formulovány a doplněny vizuálními nebo jinými podpůrnými materiály.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí základním instrukcím, pokud jsou jasně formulovány a doplněny vizuálními nebo jinými podpůrnými materiály.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozumí instrukcím na známá témata.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí instrukcím na známá témata.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozumí daným instrukcím.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění návodům a postupům podle zadání (např. seřadí instrukce podle správné posloupnosti, postupuje podle pokynů).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí daným instrukcím.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění návodům a postupům podle zadání (např. seřadí instrukce podle správné posloupnosti, postupuje podle pokynů).

JJK-AJA-001-ZV9-005

Rozumí obsahu textů z každodenního života a vyhledá v nich potřebné informace.**Metodická podpora****Komentář**

Žák vyhledá potřebné informace v každodenních materiálech, např. e-mailech, letáčích či informačních brožurách.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Vyhledá základní informace v textech z každodenního života s vizuální podporou.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyhledá základní informace v textech z každodenního života s vizuální podporou.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vyhledává základní informace v textech z každodenního života.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyhledává základní informace v textech z každodenního života.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledává informace v materiálech každodenní potřeby a následně s nimi pracuje.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého textu, který se vztahuje k jeho potřebám a zájmům (např. porovnává získané informace z různých zdrojů, samostatně vyhledává informace k zadanému tématu).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyhledává informace v materiálech každodenní potřeby a následně s nimi pracuje.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého textu, který se vztahuje k jeho potřebám a zájmům (např. porovnává získané informace z různých zdrojů, samostatně vyhledává informace k zadanému tématu).

JJK-AJA-001-ZV9-006

Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozumí hlavním myšlenkám odborného textu o tématu, které ho zajímá, např. o sportu, cestování nebo hudbě.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Vyhledá klíčové informace v textu o tématu, které ho zajímá.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyhledá klíčové informace v textu o tématu, které ho zajímá.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vyhledá si informace v textu, který odpovídá jeho úrovni a týká se tématu, které ho zajímá.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyhledá si informace v textu, který odpovídá jeho úrovni a týká se tématu, které ho zajímá.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého textu, který se vztahuje k jeho potřebám a zájmům (např. porovnává získané informace z různých zdrojů, samostatně vyhledává informace k zadanému tématu).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých odborných textech z oblasti svého zájmu.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého textu, který se vztahuje k jeho potřebám a zájmům (např. porovnává získané informace z různých zdrojů, samostatně vyhledává informace k zadanému tématu).

JJK-AJA-001-ZV9-007

Rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů. Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Rozumí obsahu jednoduchých příběhů.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- Rozumí obsahu jednoduchých příběhů.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Na cestě**Popis**

- Rozumí obsahu zjednodušené četby.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Rozumí obsahu zjednodušené četby.
- Písemně nebo ústně prokáže porozumění.

Úroveň Splněno**Popis**

- Rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů. Písemně nebo ústně prokáže porozumění.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého uměleckého textu podle zadání (např. řadí jednotlivé části textu chronologicky, odhaduje další vývoj příběhu, nahlíží příběh perspektivou různých postav).

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů. Písemně nebo ústně prokáže porozumění.
- Prokáže porozumění obsahu jednoduchého uměleckého textu podle zadání (např. řadí jednotlivé části textu chronologicky, odhaduje další vývoj příběhu, nahlíží příběh perspektivou různých postav).

002

Produkce**Charakteristika tematického okruhu**

Produkce se zaměřuje na rozvoj dovednosti žáků aktivně používat cizí jazyk. V mluveném projevu se žáci učí vyjadřovat v jednoduchých větách a frázích, komunikovat v běžných situacích a dbát na správnou výslovnost. V písemné komunikaci se zaměřují na psaní jednoduchých textů, vyjadřování základních myšlenek a pocitů a jejich písemný projev je pro čtenáře srozumitelný po jazykové i stylistické stránce.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojených tématech.**Metodická podpora****Komentář**

Žák hovoří o známém tématu za použití jednoduchých vět a frází. Mluví o vlastních zájmech, zkušenostech a názorech na různá témata. Usiluje o srozumitelnou výslovnost a intonaci, které vedou k porozumění jeho projevu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-DCJ-003-ZV9-006

Komunikuje jednoduchým způsobem pomocí základních vzorových výrazů pro každodenní situace, včetně jednoduchých otázek a odpovědí.

JJK-AJA-004-ZV9-022

Moderuje jednoduchou interakci a činnosti ve skupině.

JJK-AJA-002-ZV9-009

Vyjádří a zdůvodní své názory a jednání.

JJK-AJA-002-ZV9-010

Popíše své pocity, představy, přání a ambice.

JJK-AJA-003-ZV9-014

Účastní se přímého rozhovoru o tématech, která ho zajímají.

JJK-DCJ-002-ZV9-004

Mluví o sobě a blízkých tématech v krátkých větách a sděluje základní osobní informace.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Sdělí své základní osobní údaje.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Používá širší škálu slov a frází a dokáže odpovědět na širší spektrum otázek.
- Začíná tvořit jednoduché věty pomocí známých slov a osvojených gramatických struktur.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Používá širší škálu slov a frází a dokáže odpovědět na širší spektrum otázek.
- Začíná tvořit jednoduché věty pomocí známých slov a osvojených gramatických struktur.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Používá jednotlivá slova, slovní spojení a ustálené fráze, jako jsou pozdravy, základní otázky nebo jednoduché odpovědi.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Používá jednotlivá slova, slovní spojení a ustálené fráze, jako jsou pozdravy, základní otázky nebo jednoduché odpovědi.

Úroveň Splněno*Popis*

- Formuluje jednoduché věty o sobě a jiných lidech.
- Zapojí se do jednoduché konverzace, odpovídá na otázky a pokládá vlastní otázky týkající se známých témat.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Formuluje jednoduché věty o sobě a jiných lidech.
- Zapojí se do jednoduché konverzace, odpovídá na otázky a pokládá vlastní otázky týkající se známých témat.

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.**Metodická podpora****Komentář**

Žák vytvoří jednoduchý text na známé téma. Používá jednoduché věty a slovní spojení, které se naučil v rámci osvojených témat. Učí se vyjadřovat své myšlenky a názory písemně v cizím jazyce.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV9-013

Napiše krátký souvislý text týkající se osvojovaných témat.

JJK-DCJ-002-ZV9-005

Doplní požadované informace nebo napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-AJA-003-ZV9-016

Napiše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v němž požádá o informace nebo je sám sdělí.

JJK-DCJ-003-ZV9-007

Sdělí písemně základní osobní informace v krátkých frázích, větách a formulářích.

JJK-AJA-004-ZV9-019

Zaznamenává si písemně klíčové informace během výkladu na známé téma.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální***Popis*

Opíše text ke správnému obrázku.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Opíše jednotlivá slova nebo jednoduché věty podle vzoru.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Opíše jednotlivá slova nebo jednoduché věty podle vzoru.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Doplní chybějící slova či informace do textu.
- Napíše krátký text jako je nákupní seznam nebo jednoduchý popis.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Doplní chybějící slova či informace do textu.
- Napíše krátký text jako je nákupní seznam nebo jednoduchý popis.

Úroveň Splněno*Popis*

- Jednoduše písemně popíše osobu nebo situaci.
- Napíše krátký text s použitím známých slov a frází.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Jednoduše písemně popíše osobu nebo situaci.
- Napíše krátký text s použitím známých slov a frází.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

JJK-AJA-002-ZV9-008

Popíše věci, osoby, místa, situace a události.**Metodická podpora****Komentář**

Žák přiměřeně detailně a plynule popíše ústně běžné situace a události, s nimiž má vlastní nebo zprostředkovanou zkušenost (např. cestování v dopravním prostředku nebo rodinnou oslavu). Mluví o konkrétních i abstraktních prvcích dané situace nebo události, jako jsou např. vzhled a činnost osob, vlastnosti předmětů nebo důvod události.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- Popíše osobu, věc, místo a událost na fotografii nebo ze svého života s využitím podpůrných otázek.
- Samostatně sděluje některé detaily a vztahy mezi popisovanými prvky.
- V případě potřeby reaguje na doplňující otázky učitele.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše osobu, věc, místo a událost na fotografii nebo ze svého života s využitím podpůrných otázek.
- Samostatně sděluje některé detaily a vztahy mezi popisovanými prvky.
- V případě potřeby reaguje na doplňující otázky učitele.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Jednoduše popíše osobu, věc, místo a událost na fotografii nebo ze svého života s využitím poskytnuté slovní zásoby a podpůrných otázek.
- Sděluje základní informace bez rozvíjení detailů.
- V případě potřeby reaguje na jednoduché otázky učitele.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Jednoduše popíše osobu, věc, místo a událost na fotografii nebo ze svého života s využitím poskytnuté slovní zásoby a podpůrných otázek.
- Sděluje základní informace bez rozvíjení detailů.
- V případě potřeby reaguje na jednoduché otázky učitele.

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše konkrétní osobu, věc, místo, událost nebo situaci na fotografii nebo ze svého života. Při popisu se zaměřuje na relevantní prvky a snaží se mezi nimi popsat vztah (např. uvede možné důvody určité emoce nebo reakce).
- Na základě podnětu nebo samostatně popíše osoby, věci a situace na fotografii.
- Popíše své oblíbené místo.
- Popíše událost, které se účastnil.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Popíše konkrétní osobu, věc, místo, událost nebo situaci na fotografii nebo ze svého života. Při popisu se zaměřuje na relevantní prvky a snaží se mezi nimi popsat vztah (např. uvede možné důvody určité emoce nebo reakce).
- Na základě podnětu nebo samostatně popíše osoby, věci a situace na fotografii.
- Popíše své oblíbené místo.
- Popíše událost, které se účastnil.

JJK-AJA-002-ZV9-009

Vyjádří a zdůvodní své názory a jednání.

Metodická podpora

Komentář

Žák ústně nebo písemně vyjádří a stručně zdůvodní názor na téma ze svého života (školní a domácí povinnosti, volný čas aj.) a popíše a stručně zdůvodní, co udělal, dělá nebo má v úmyslu udělat.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- Stručně vyjádří svůj názor na jednoduché téma a uvede jeden základní důvod bez dalšího rozvedení.
- Sdělí, co dělal, dělá nebo plánuje dělat, a uvede jednoduchý důvod.
- Při vyjadřování využívá poskytnutou slovní zásobu a podpůrné otázky.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Stručně vyjádří svůj názor na jednoduché téma a uvede jeden základní důvod bez dalšího rozvedení.
- Sdělí, co dělal, dělá nebo plánuje dělat, a uvede jednoduchý důvod.
- Při vyjadřování využívá poskytnutou slovní zásobu a podpůrné otázky.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vyjádří svůj názor na jednoduché téma a podpoří ho jedním stručně rozvedeným argumentem.
- Popíše a stručně zdůvodní své minulé, současné nebo budoucí činy a propojuje myšlenky jednoduchými spojkami.
- Vychází z textové osnovy a dalších verbálních podnětů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří svůj názor na jednoduché téma a podpoří ho jedním stručně rozvedeným argumentem.
- Popíše a stručně zdůvodní své minulé, současné nebo budoucí činy a propojuje myšlenky jednoduchými spojkami.
- Vychází z textové osnovy a dalších verbálních podnětů.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyjádří a zdůvodní vlastní názor a popíše a zdůvodní své minulé, současné nebo budoucí činy; na podporu svého stanoviska uvede alespoň jeden argument.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří a zdůvodní vlastní názor a popíše a zdůvodní své minulé, současné nebo budoucí činy; na podporu svého stanoviska uvede alespoň jeden argument.

JJK-AJA-002-ZV9-010

Popíše své pocity, představy, přání a ambice.**Metodická podpora****Komentář**

Žák ústně nebo písemně popíše své emoce v různých situacích, vyjádří své představy budoucích skutečností a popíše své sny a cíle (např. sdělí, v jakých situacích se cítí nervózní, popíše svou představu ideálního zaměstnání nebo vysvětlí, na co se těší a proč).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Stručně popíše své pocity, představy, přání a ambice s pomocí poskytnuté slovní zásoby a podpůrných otázek.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Stručně popíše své pocity, představy, přání a ambice s pomocí poskytnuté slovní zásoby a podpůrných otázek.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Popíše své pocity, představy, přání a ambice s pomocí podpůrných otázek.
- Popisované pocity, představy, přání a ambice jednoduše zdůvodní.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše své pocity, představy, přání a ambice s pomocí podpůrných otázek.
- Popisované pocity, představy, přání a ambice jednoduše zdůvodní.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše, jak se cítí, jaké má představy, přání a ambice.
- Popisované skutečnosti umí doplnit o kontext (např. o důvody nebo příčiny).
- Popíše a zdůvodní svůj pocit v konkrétní situaci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše, jak se cítí, jaké má představy, přání a ambice.
- Popisované skutečnosti umí doplnit o kontext (např. o důvody nebo příčiny).
- Popíše a zdůvodní svůj pocit v konkrétní situaci.

JJK-AJA-002-ZV9-011

Vypráví nebo popíše vlastní nebo cizí zážitek.**Metodická podpora****Komentář**

Žák přiměřeně detailně, plynule a v logickém sledu popíše ústně nebo písemně svůj nebo cizí zážitek. Při popisu zážitku se zaměřuje na logický sled událostí a vyjádření návaznosti mezi nimi, na důležité detaily okolností a reakce účastníků.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- S pomocí modelových příkladů a podpůrných otázek vypráví nebo popíše svůj nebo cizí zážitek.
- Vyjadřuje se v jednoduchých, krátkých větách.

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- S pomocí modelových příkladů a podpůrných otázek vypráví nebo popíše svůj nebo cizí zážitek.
- Vyjadřuje se v jednoduchých, krátkých větách.

Úroveň Na cestě**Popis**

- S využitím textové osnovy popíše svůj nebo cizí zážitek.
- Používá jednoduché časové a spojovací výrazy, aby zajistil logickou návaznost mezi událostmi.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- S využitím textové osnovy popíše svůj nebo cizí zážitek.
- Používá jednoduché časové a spojovací výrazy, aby zajistil logickou návaznost mezi událostmi.

Úroveň Splněno**Popis**

- Vypráví nebo popíše svůj nebo cizí zážitek za pomoci vhodných časových a spojovacích výrazů k podpoře logické návaznosti mezi událostmi.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Vypráví nebo popíše svůj nebo cizí zážitek za pomoci vhodných časových a spojovacích výrazů k podpoře logické návaznosti mezi událostmi.

JJK-AJA-002-ZV9-012

Prezentuje téma z oblasti svého zájmu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák přiměřeně detailně a plynule prezentuje téma, které ho zajímá. V úvodu sdělí, proč si téma vybral, a nastíní obsah prezentace, v závěru shrne klíčové myšlenky.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku****Popis**

- Sestaví jednoduchý plán prezentace na téma z oblasti svého zájmu.

Ilustrace**Odkaz**<https://uloziste.rvp.cz/material/663d22>**Krátký textový popis**

- Sestaví jednoduchý plán prezentace na téma z oblasti svého zájmu.

Úroveň Na cestě**Popis**

- S využitím textové osnovy prezentuje téma z oblasti svého zájmu.
- Používá základní jazykové struktury a fráze typické pro prezentace.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/663d22>

Krátký textový popis

- S využitím textové osnovy prezentuje téma z oblasti svého zájmu.
- Používá základní jazykové struktury a fráze typické pro prezentace.

Úroveň Splněno*Popis*

- Prezentuje téma z oblasti svého zájmu; prezentace je logicky uspořádaná a věcná (má různé části – úvod, hlavní sdělení, závěr – a zahrnuje klíčové informace daného tématu).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/663d22>

Krátký textový popis

- Prezentuje téma z oblasti svého zájmu; prezentace je logicky uspořádaná a věcná (má různé části – úvod, hlavní sdělení, závěr – a zahrnuje klíčové informace daného tématu).

JJK-AJA-002-ZV9-013

Napiše krátký souvislý text týkající se osvojovaných témat.

Metodická podpora**Komentář**

Žák napíše krátký souvislý text na téma, které souvisí s osvojovanými tématy (zdravý životní styl, vzdělávání aj.). Svě myšlenky strukturuje do logických celků, jednotlivé části textu propojuje použitím vhodných spojovacích prostředků.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- Napíše krátký strukturovaný (úvod, hlavní část, závěr) text o tématu, které si osvojil.
- Používá jednoduché prostředky textové návaznosti.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napíše krátký strukturovaný (úvod, hlavní část, závěr) text o tématu, které si osvojil.
- Používá jednoduché prostředky textové návaznosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Napíše několik jednoduchých vět o tématu, které si osvojil.

- Udržuje logickou návaznost vět.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napíše několik jednoduchých vět o tématu, které si osvojil.
- Udržuje logickou návaznost vět.

Úroveň Splněno*Popis*

- Napíše krátký souvislý text s jasnou a logickou strukturou na téma, které si osvojil.
- Napíše krátký souvislý text s použitím prostředků textové návaznosti podle zadaných obsahových a formálních kritérií.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napíše krátký souvislý text s jasnou a logickou strukturou na téma, které si osvojil.
- Napíše krátký souvislý text s použitím prostředků textové návaznosti podle zadaných obsahových a formálních kritérií.

003

Interakce*Charakteristika tematického okruhu*

Interakce se zaměřuje na rozvoj dovednosti žáků efektivně se zapojovat do komunikace v cizím jazyce. Žáci se učí aktivně se účastnit rozhovorů, klást otázky a reagovat na ně, vyjadřovat své názory a pocity, a to vše v rámci běžných komunikačních situací. Důraz je kladen na rozvoj schopnosti vést konverzaci, včetně zahájení, udržení a ukončení rozhovoru, a na používání vhodných komunikačních strategií pro překonávání jazykových bariér. Žáci se také učí efektivně spolupracovat s ostatními, čímž se posilují jejich interaktivní dovednosti a schopnost pracovat v týmu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.**Metodická podpora****Komentář**

Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se osvojených témat, pokud jsou vysloveny pomalu a zřetelně, a podobné otázky pokládá. Aktivně se účastní jednoduchého rozhovoru o známých tématech.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-DCJ-003-ZV9-006

Komunikuje jednoduchým způsobem pomocí základních vzorových výrazů pro každodenní situace, včetně jednoduchých otázek a odpovědí.

JJK-DCJ-001-ZV9-002

Rozumí jednoduchým větám, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu.

JJK-DCJ-002-ZV9-004

Mluví o sobě a blízkých tématech v krátkých větách a sděluje základní osobní informace.

JJK-AJA-003-ZV9-014

Účastní se přímého rozhovoru o tématech, která ho zajímají.

JJK-AJA-002-ZV9-009

Vyjádří a zdůvodní své názory a jednání.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zeptá se na osobní údaje a odpovídá na otázky vztahující se k osobním údajům.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Zapojuje se do velmi jednoduchých rozhovorů s učitelem nebo se spolužáky, v nichž používá osvojené fráze.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do velmi jednoduchých rozhovorů s učitelem nebo se spolužáky, v nichž používá osvojené fráze.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Zapojuje se do jednoduchých rozhovorů s učitelem nebo se spolužáky, které se týkají probíraných témat.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do jednoduchých rozhovorů s učitelem nebo se spolužáky, které se týkají probíraných témat.

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojuje se do rozhovorů o známých tématech a dokáže klást otázky a reagovat na odpovědi.
- Vyjádří velmi jednoduše svůj názor a přidá krátké vysvětlení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do rozhovorů o známých tématech a dokáže klást otázky a reagovat na odpovědi.
- Vyjádří velmi jednoduše svůj názor a přidá krátké vysvětlení.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napíše krátkou zprávu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se zapojí do jednoduché písemné korespondence. Učí se sdílet informace v písemné podobě.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-DCJ-002-ZV9-005

Doplní požadované informace nebo napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-DCJ-003-ZV9-007

Sdělí písemně základní osobní informace v krátkých frázích, větách a formulářích.

JJK-AJA-003-ZV9-016

Napíše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v němž požádá o informace nebo je sám sdělí.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Napíše velmi krátký vzkaz nebo přání.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napíše velmi krátký vzkaz nebo přání.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Sestaví jednoduchý vzkaz s využitím známých frází.
- Napíše jednoduchou pozvánku.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Sestaví jednoduchý vzkaz s využitím známých frází.
- Napíše jednoduchou pozvánku.

Úroveň Splněno*Popis*

- Porozumí textu písemné korespondence.
- Vytvoří krátký text, který obsahuje více než jednu větu, například vzkaz nebo jednoduchý dopis s odpovídající strukturou.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Porozumí textu písemné korespondence.
- Vytvoří krátký text, který obsahuje více než jednu větu, například vzkaz nebo jednoduchý dopis s odpovídající strukturou.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

JJK-AJA-003-ZV9-014

Účastní se přímého rozhovoru o tématech, která ho zajímají.

Metodická podpora
Komentář Žák se spontánně zapojuje do rozhovorů i na známá témata a dokáže je zahájit i ukončit. Konverzaci aktivně rozvíjí.
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KKK-VYJ-000-ZV9-001 Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
KOS-VZT-000-ZV9-001 Rozšiřuje okruh vztahů.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
JJK-AJA-003-ZV5-005 Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.
JJK-AJA-002-ZV5-003 Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.
Další metodická podpora
Úroveň Na cestě
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Do rozhovorů na známá témata se zapojuje většinou spontánně. • Dokáže samostatně odpovídat a klást jednoduché otázky, čímž udržuje rozhovor. • Jeho vyjadřování je celkově plynulejší, i když může váhat nebo chybovat v méně známých situacích, kdy potřebuje podporu.
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Do rozhovorů na známá témata se zapojuje většinou spontánně. • Dokáže samostatně odpovídat a klást jednoduché otázky, čímž udržuje rozhovor. • Jeho vyjadřování je celkově plynulejší, i když může váhat nebo chybovat v méně známých situacích, kdy potřebuje podporu.
Úroveň Na začátku
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Zapojuje se do rozhovoru o známých tématech a dokáže klást otázky a reagovat na odpovědi, vyjádří velmi jednoduše svůj názor.
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Zapojuje se do rozhovoru o známých tématech a dokáže klást otázky a reagovat na odpovědi, vyjádří velmi jednoduše svůj názor.
Úroveň Splněno
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Zapojuje do rozhovorů o známých tématech, dokáže rozhovor zahájit, udržet i ukončit. • Zapojuje se aktivně a spontánně do rozhovoru, reaguje adekvátně na podněty druhých a přirozeně střídá role mluvčího a posluchače.
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Zapojuje do rozhovorů o známých tématech, dokáže rozhovor zahájit, udržet i ukončit.

- Zapojuje se aktivně a spontánně do rozhovoru, reaguje adekvátně na podněty druhých a přirozeně střídá role mluvčího a posluchače.

JJK-AJA-003-ZV9-015

Komunikuje o svých potřebách a zjišťuje si potřebné informace.

Metodická podpora
<p>Komentář Žák srozumitelně vyjádří své potřeby a zájmy v běžné komunikaci. Aktivně se ptá na informace, které potřebuje znát.</p> <p>Vazby</p> <p>Související očekávané výsledky učení</p> <p><i>Klíčové kompetence</i></p> <p>KKK-AKN-000-ZV9-001 Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.</p> <p>KOS-WEL-000-ZV9-001 Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).</p>
Další metodická podpora
<p>Úroveň Na cestě</p> <p><i>Popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjádří své potřeby a vyžádá si informace v běžných situacích, a to s minimální podporou. • Klade otázky a většinou reaguje tak, aby získal potřebné informace, i když jeho projev může být občas váhavý nebo nepřesný, zvláště při složitějších situacích. <p>Ilustrace</p> <p><i>Odkaz</i></p> <p><i>Krátký textový popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjádří své potřeby a vyžádá si informace v běžných situacích, a to s minimální podporou. • Klade otázky a většinou reaguje tak, aby získal potřebné informace, i když jeho projev může být občas váhavý nebo nepřesný, zvláště při složitějších situacích.
<p>Úroveň Na začátku</p> <p><i>Popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjádří své potřeby jen základními frázemi nebo jednotlivými slovy, často s podporou učitele, na otázky reaguje jednoduše a krátce, při získávání potřebných informací potřebuje dopomoc či podporu. <p>Ilustrace</p> <p><i>Odkaz</i></p> <p><i>Krátký textový popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjádří své potřeby jen základními frázemi nebo jednotlivými slovy, často s podporou učitele, na otázky reaguje jednoduše a krátce, při získávání potřebných informací potřebuje dopomoc či podporu.
<p>Úroveň Splněno</p> <p><i>Popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jasně vyjadřuje své potřeby a dokáže si samostatně vyžádat potřebné informace, pokládá otázky a reaguje na odpovědi tak, aby potřebné informace získal. <p>Ilustrace</p> <p><i>Odkaz</i></p> <p><i>Krátký textový popis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jasně vyjadřuje své potřeby a dokáže si samostatně vyžádat potřebné informace, pokládá otázky a reaguje na odpovědi tak, aby potřebné informace získal.

JJK-AJA-003-ZV9-016

Napiše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v němž požádá o informace nebo je sám sdělí.

Metodická podpora**Komentář**

Žák napíše jednoduchý vzkaz nebo e-mail, v nichž srozumitelně zformuluje vlastní sdělení nebo požádá o základní informace.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjádřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-BZK-000-ZV9-001

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napiše krátkou zprávu.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Napiše vzkaz nebo krátkou zprávu, ve které stručně sdělí základní požadované informace.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napiše vzkaz nebo krátkou zprávu, ve které stručně sdělí základní požadované informace.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Napiše jednoduchý text, například dopis nebo e-mail s odpovídající strukturou, ve kterém sdělí základní informace nebo požadavek. Text je srozumitelný, i když s možnými drobnými nepřesnostmi, které nebrání pochopení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napiše jednoduchý text, například dopis nebo e-mail s odpovídající strukturou, ve kterém sdělí základní informace nebo požadavek. Text je srozumitelný, i když s možnými drobnými nepřesnostmi, které nebrání pochopení.

Úroveň Splněno*Popis*

- Srozumitelně a přehledně formuluje text svého sdělení.
- Pokládá otázky, dává pokyny či poskytuje informace.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Srozumitelně a přehledně formuluje text svého sdělení.
- Pokládá otázky, dává pokyny či poskytuje informace.

JJK-AJA-003-ZV9-017

Vyjádří své pocity a na vyjádřené pocity ostatních adekvátně reaguje.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vyjádří své pocity (např. překvapení, radost, nezáměr) a vhodně reaguje na vyjádřené emoce druhých.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

• Žák vyjádří své pocity pouze základními slovy nebo jednoduchými frázemi, při vyjadřování emocí je jeho projev často nepřesný nebo váhavý, na pocity druhých jednoduše reaguje.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

• Žák vyjádří své pocity pouze základními slovy nebo jednoduchými frázemi, při vyjadřování emocí je jeho projev často nepřesný nebo váhavý, na pocity druhých jednoduše reaguje.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Dokáže vyjádřit své pocity pomocí jednoduchých vět a základních jazykových prostředků.
- S menší podporou dokáže reagovat i na pocity ostatních.
- Při vyjadřování emocí jeho projev občas obsahuje nepřesnosti nebo váhání, zejména u složitějších pocitů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Dokáže vyjádřit své pocity pomocí jednoduchých vět a základních jazykových prostředků.
- S menší podporou dokáže reagovat i na pocity ostatních.
- Při vyjadřování emocí jeho projev občas obsahuje nepřesnosti nebo váhání, zejména u složitějších pocitů.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vhodně vyjádří své pocity pomocí jazykových prostředků.
- Vyjadřuje své pocity ústní i písemnou formou a na pocity druhých adekvátně reaguje.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vhodně vyjádří své pocity pomocí jazykových prostředků.
- Vyjadřuje své pocity ústní i písemnou formou a na pocity druhých adekvátně reaguje.

JJK-AJA-003-ZV9-018

Vyjádří své osobní názory na témata, která ho zajímají, reaguje na názory ostatních a diskutuje s nimi.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vyjádří své osobní názory na témata, která ho zajímají, a aktivně reaguje na názory druhých. Účastní se jednoduché diskuze, při které využívá vhodné jazykové prostředky k vyjádření souhlasu, nesouhlasu nebo doplnění vlastního pohledu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjádřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Vyjádří svůj názor pouze velmi jednoduše a stručně, zapojuje se několika slovy do jednoduché diskuze.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří svůj názor pouze velmi jednoduše a stručně, zapojuje se několika slovy do jednoduché diskuze.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vyjádří svůj názor na známá témata pomocí jednoduchých vět.
- Při diskuzích občas reaguje na názory ostatních, přičemž používá základní fráze pro souhlas, nesouhlas.
- Do diskuzí se zapojuje aktivněji, ale jeho projev může být méně plynulý a obsahovat nepřesnosti, potřebuje delší čas na promyšlení nebo podporu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří svůj názor na známá témata pomocí jednoduchých vět.
- Při diskuzích občas reaguje na názory ostatních, přičemž používá základní fráze pro souhlas, nesouhlas.
- Do diskuzí se zapojuje aktivněji, ale jeho projev může být méně plynulý a obsahovat nepřesnosti, potřebuje delší čas na promyšlení nebo podporu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Srozumitelně vyjádří své osobní názory na sdílená témata.
- Reaguje na názory ostatních a zapojuje se do diskuse.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Srozumitelně vyjádří své osobní názory na sdílená témata.
- Reaguje na názory ostatních a zapojuje se do diskuse.

004

Mediace*Charakteristika tematického okruhu*

Mediace se zaměřuje na rozvoj dovednosti žáků zprostředkovávat komunikaci mezi mluvčími cizího jazyka a rodilými mluvčími. Žáci se učí interpretovat a předávat základní informace z jednoho jazyka do druhého, včetně překládání jednoduchých textů a shrnování hlavních bodů konverzace. Důraz je kladen na schopnost vyjádřit se srozumitelně a přesně v obou jazycích, stejně jako na kulturní a kontextuální citlivost při zprostředkování významu. Žáci se také učí řešit nedorozumění a podporovat vzájemné porozumění mezi komunikujícími stranami.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

JJK-AJA-004-ZV9-019

Zaznamenává si písemně klíčové informace během výkladu na známé téma.**Metodická podpora****Komentář**

Žák si dělá heslovité poznámky ke klíčovým informacím během výkladu (např. videoprezentace, podcast, článek či interview v časopise) na témata, která jsou mu známá. Mediační aktivita probíhá mezi dvěma jazyky nebo v rámci cílového jazyka.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Zapisuje si během výkladu poznámky v podobě výčtu.

Kritéria hodnocení:

- Obsah: Žák identifikuje klíčové informace ve výkladu a zapíše si je jako výčet hesel.
- Jazyková správnost: Poznámky v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A1-A2, pravopisné ani gramatické chyby se nezapočítávají do hodnocení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapisuje si během výkladu poznámky v podobě výčtu.

Kritéria hodnocení:

- Obsah: Žák identifikuje klíčové informace ve výkladu a zapíše si je jako výčet hesel.
- Jazyková správnost: Poznámky v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A1-A2, pravopisné ani gramatické chyby se nezapočítávají do hodnocení.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Dělá si během výkladu stručné poznámky, které dokáže následně využít.

Kritéria hodnocení:

- Obsah: Žák identifikuje klíčové informace ve výkladu a zapíše si je ve formě stručných poznámek (hesel a krátkých vět).
- Jazyková správnost: Poznámky v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A2-A2+, pravopisné ani gramatické chyby se nezapočítávají do hodnocení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Dělá si během výkladu stručné poznámky, které dokáže následně využít.

Kritéria hodnocení:

- Obsah: Žák identifikuje klíčové informace ve výkladu a zapíše si je ve formě stručných poznámek (hesel a krátkých vět).
- Jazyková správnost: Poznámky v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A2-A2+, pravopisné ani gramatické chyby se nezapočítávají do hodnocení.

Úroveň Splněno*Popis*

- Píše si stručné a srozumitelné poznámky, které vystihují klíčové informace během výkladu na známé téma.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Píše si stručné a srozumitelné poznámky, které vystihují klíčové informace během výkladu na známé téma.

JJK-AJA-004-ZV9-020

Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu a ve vizuálních materiálech.**Metodická podpora****Komentář**

Žák ústně i písemně zprostředkuje konkrétní informace uvedené v mluveném a psaném textu (např. rozhovor, podcast, článek v časopise). Popíše a interpretuje informace zobrazené ve vizuálních materiálech (např. jednoduché grafy, sloupcové diagramy). Mediační aktivita probíhá mezi dvěma jazyky nebo v rámci cílového jazyka.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu či vizuálních materiálech z češtiny či OMJ do cílového jazyka.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu či vizuálních materiálech z češtiny či OMJ do cílového jazyka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu či vizuálních materiálech z cílového jazyka do češtiny či OMJ.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zprostředkuje dílčí informace uvedené v mluveném a psaném textu či vizuálních materiálech z cílového jazyka do češtiny či OMJ.

Úroveň Splněno*Popis*

- Zprostředkuje konkrétní informace uvedené v mluveném a psaném textu a zprostředkuje informace zobrazené ve vizuálních materiálech.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zprostředkuje konkrétní informace uvedené v mluveném a psaném textu a zprostředkuje informace zobrazené ve vizuálních materiálech.

JJK-AJA-004-ZV9-021

Shrne obsah mluveného a psaného textu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák shrne ústní i písemnou formou klíčové myšlenky mluveného a psaného textu (např. mluveného či psaného rozhovoru, prezentace, videoreceptu). Mediace probíhá mezi dvěma jazyky nebo v rámci cílového jazyka.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Shrne klíčové informace z mluveného a psaného textu psaného v cílovém jazyce svými slovy v češtině či v OMJ.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Shrne klíčové informace z mluveného a psaného textu psaného v cílovém jazyce svými slovy v češtině či v OMJ.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Shrne v cílovém jazyce klíčové informace z mluveného a psaného textu, který byl produkován v češtině nebo v OMJ.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Shrne v cílovém jazyce klíčové informace z mluveného a psaného textu, který byl produkován v češtině nebo v OMJ.

Úroveň Splněno*Popis*

- Shrne vlastními slovy hlavní myšlenku či myšlenky mluveného a psaného textu pomocí vlastních slov či parafrázováním originálního textu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Shrne vlastními slovy hlavní myšlenku či myšlenky mluveného a psaného textu pomocí vlastních slov či parafrázováním originálního textu.

JJK-AJA-004-ZV9-022

Moderuje jednoduchou interakci a činnosti ve skupině.**Metodická podpora****Komentář**

Žák moderuje interakci a činnosti ve skupině s cílem podpořit porozumění a respektující komunikaci mezi členy skupiny (i v případě rozdílných názorů). Uděluje jednoduché pokyny, vyjadřuje porozumění, popř. požádá o vysvětlení. Mediace probíhá mezi jazyky (hovoří-li členové skupiny různými jazyky) nebo v rámci cílového jazyka.

Hodnoty

- Sdílené poznání

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině.

Kritéria hodnocení:

- Dosažení komunikačního cíle: Žák dokáže pomocí jednoduchých poznámek a příležitostných otázek dát najevo, že rozumí, a dokáže zjistit, zda všemu rozumí ostatní členové skupiny. Vyzve členy skupiny, aby představili svůj návrh, a dokáže spolupracující skupině podat zcela jednoduché instrukce.
- Jazyková správnost: Ústní projev v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A1-A2, přičemž gramatická správnost tvoří pouze doplňkovou složku celkového hodnocení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině.

Kritéria hodnocení:

- Dosažení komunikačního cíle: Žák dokáže pomocí jednoduchých poznámek a příležitostných otázek dát najevo, že rozumí, a dokáže zjistit, zda všemu rozumí ostatní členové skupiny. Vyzve členy skupiny, aby představili svůj návrh, a dokáže spolupracující skupině podat zcela jednoduché instrukce.
- Jazyková správnost: Ústní projev v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A1-A2, přičemž gramatická správnost tvoří pouze doplňkovou složku celkového hodnocení.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině, jejíž členové mají rozdílné názory. Vyjádří porozumění.

Kritéria hodnocení:

- Dokáže v diskusi udělovat slovo a vyzvat zúčastněné osoby k vyjádření vlastního názoru. V případě rozdílných názorů dokáže jednoduchými prostředky vyjádřit porozumění.
- Jazyková správnost: Ústní projev v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A2-A2+, přičemž gramatická správnost tvoří pouze doplňkovou složku celkového hodnocení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině, jejíž členové mají rozdílné názory. Vyjádří porozumění.

Kritéria hodnocení:

- Dokáže v diskusi udělovat slovo a vyzvat zúčastněné osoby k vyjádření vlastního názoru. V případě rozdílných názorů dokáže jednoduchými prostředky vyjádřit porozumění.
- Jazyková správnost: Ústní projev v cílovém jazyce hodnotíme po stránce lexikální (obsahové) odpovídající jazykové úrovni A2-A2+, přičemž gramatická správnost tvoří pouze doplňkovou složku celkového hodnocení.

Úroveň Splněno

Popis

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině, uděluje jednoduché pokyny, vyjádří porozumění a požádá o vysvětlení.

Ilustrace**Odkaz***Krátký textový popis*

- Moderuje interakci a činnosti ve skupině, uděluje jednoduché pokyny, vyjádří porozumění a požádá o vysvětlení.

DCJ**Další cizí jazyk***Charakteristika vzdělávacího oboru*

Další cizí jazyk staví na zkušenostech žáka s anglickým jazykem, který se učí od 1. stupně školní docházky. Žák se setkává s novým jazykovým systémem, uvědomuje si rozdílnosti a podobnosti mezi různými jazyky a buduje si vztah k cizím jazykům a rozmanitosti světa. Další cizí jazyk může žák využívat nejen v zahraničí, ale i v rodné zemi během komunikace s cizinci, případně v online prostředí. Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR) a jeho aktualizované podoby (Dodatek k SERR) se zkušenost žáka s jazykem postupně rozšiřuje od domácího jazyka přes jazyk společnosti až po jazyky jiných národů. Tyto jazyky a kultury nejsou přísně oddělené – žák si vytváří komunikační kompetenci díky znalostem a zkušenostem, ve kterých se jazyky propojují a ovlivňují.

Zařazení dalšího cizího jazyka do školního vzdělávacího programu je povinné, a to nejpozději od 7. ročníku. Výběr dalšího cizího jazyka je omezený na tři jazyky: francouzský jazyk, německý jazyk a španělský jazyk, což poskytuje školám a žákům určitou míru flexibility, ale zároveň udržuje jazykovou nabídku přehlednou a zaměřenou na jazyky, které mají nejen v Evropě široké využití.

Očekávané výsledky učení jsou (stejně jako u oboru Anglický jazyk) rozdělené na hlavní jazykové činnosti: recepci, produkci, interakci a mediaci. **Recepce** zahrnuje přijímání a zpracování informací v psané nebo mluvené podobě, včetně audiovizuálního záznamu, a porozumění těmto informacím. **Produkce** začleňuje vyjadřování se mluveným nebo psaným slovem. Podobně je tomu u **interakce**, nicméně ta se odlišuje tím, že se vztahuje na komunikaci mezi dvěma či více stranami. **Mediace** je založená na zprostředkování informací či významů, ať už v rámci jednoho jazyka, nebo mezi dvěma různými jazyky, případně napříč odlišnými systémy znaků.

Výuka dalšího cizího jazyka předpokládá dosažení minimální úrovně A1. Na této úrovni má žák rozumět každodenní slovní zásobě a zcela elementárním frázím. Žák představí sám sebe nebo ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, například o místě, kde žije, o lidech, které zná, o věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochotný mu pomoci. Osvojené kompetence žák používá jak ve fyzickém, tak online prostředí.

001**Recepce****Očekávané výsledky učení:
2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

JJK-DCJ-001-ZV9-001

Rozumí krátkým, velmi jednoduchým otázkám, pokynům a výrokům pronášeným pomalu, zřetelně a opakovaně a doprovázeným vizuálními prvky nebo gesty.

Metodická podpora**Komentář**

Žák prokáže porozumění konkrétním předvídatelným informacím v krátkém monologu nebo dialogu z okruhu procvičovaných témat.

Očekávaný výstup u žáků rozvíjí schopnost porozumění textu, přijímání informací ve formě poslechu, práce s informacemi a rozvíjí schopnost soustředění na konkrétní požadovanou informaci, paměťové dovednosti, případně dovednost udělat si vlastní poznámky podle předem zadaných otázek. Tím je rozvíjena klíčová kompetence k učení.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přiřadí k vyslechnutému slovu obrázek nebo nadpis.

Úroveň Na začátku*Popis*

- odpoví na jednoduché otázky týkající se známých témat
- vykoná činnost podle pokynů, pantomimicky předvede význam sdělení

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- odpoví na jednoduché otázky týkající se známých témat
- vykoná činnost podle pokynů, pantomimicky předvede význam sdělení

Úroveň Na cestě*Popis*

- porozumění prokáže tím, že podle vyslechnutých instrukcí vybere, seřadí nebo označí obrázek nebo uspořádá události ve správném pořadí
- zachytí základní informace, zaznamená klíčová slova, přiřadí prostředí

Ilustrace*Odkaz*

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/20681/METODICKE-KOMENTARE-KE-STANDARDUM-PRO-ZAKLADNI-VZDELAVANI-CIZI-JAZYK.html>

Krátký textový popis

- porozumění prokáže tím, že podle vyslechnutých instrukcí vybere, seřadí nebo označí obrázek nebo uspořádá události ve správném pořadí
- zachytí základní informace, zaznamená klíčová slova, přiřadí prostředí

Úroveň Splněno*Popis*

- Zaznamená základní údaje, informace a klíčová slova z poslechu do dokumentu, tabulky, myšlenkové mapy, grafu nebo časové osy nebo tabulky.
- Porozumí krátkým a jednoduchým promluvám, které jsou pronášeny opakovaně, pomalu a se zřetelnou výslovností.

JJK-DCJ-001-ZV9-002

Rozumí jednoduchým větám, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák prokáže porozumění různým typům psaných textů, které odpovídají osvojovaným tématům a pro něž má k dispozici vizuální oporu.

Porozumění textovému obsahu patří mezi klíčové dovednosti uživatelů cizího jazyka. Písemná komunikace se v digitálním světě stává běžnou formou předávání informací, proto je důležité trénovat schopnost porozumění psanému textu i během výuky dalšího cizího jazyka.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-001

Rozumí konkrétním informacím v jednoduchých, pomalu a zřetelně pronášených textech.

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přiřadí k napsanému slovu obrázek nebo nadpis.

Úroveň Na začátku*Popis*

- čte jednotlivá slova, které si ústně osvojil a jimž rozumí - rozumí krátkým, jasně strukturovaným větám, které popisují jednoduché a konkrétní situace z okruhu osvojených témat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- čte jednotlivá slova, které si ústně osvojil a jimž rozumí - rozumí krátkým, jasně strukturovaným větám, které popisují jednoduché a konkrétní situace z okruhu osvojených témat

Úroveň Na cestě*Popis*- čte krátké texty, jako jsou rozhovory, popisy, jednoduché příběhy nebo korespondence a pochopí z nich hlavní myšlenku
- vyhledá požadovanou informaci v psaném textu, například při čtení krátkého rozhovoru nebo příběhu, identifikuje základní konkrétní údaje**Ilustrace***Odkaz**Krátký textový popis*- čte krátké texty, jako jsou rozhovory, popisy, jednoduché příběhy nebo korespondence a pochopí z nich hlavní myšlenku
- vyhledá požadovanou informaci v psaném textu, například při čtení krátkého rozhovoru nebo příběhu, identifikuje základní konkrétní údaje**Úroveň Splněno***Popis*

- Posuzuje pravdivost informací v textu a odpovídá na otázky související s textem.
- Odpoví na otázky související s psaným textem, například při čtení krátkého popisu nebo dopisu a následném zodpovídání otázek, které se k textu vztahují.

Ilustrace*Způsob ověřování*

- praktická ukázka

*Odkaz**Krátký textový popis*

- Posuzuje pravdivost informací v textu a odpovídá na otázky související s textem.
- Odpoví na otázky související s psaným textem, například při čtení krátkého popisu nebo dopisu a následném zodpovídání otázek, které se k textu vztahují.

JJK-DCJ-001-ZV9-003

Rozumí konkrétní informaci v jednoduchých autentických materiálech, které se vztahují k jeho potřebám a zájmům.**Metodická podpora****Komentář**

Žák dokáže pracovat s autentickým materiálem (např. reklama, prospekt, jídelní lístek, jízdní řád, plakát, leták, krátké video), který obsahuje stručné a jasné informace. Prokáže schopnost zorientovat se v něm, najít požadovanou informaci a využít ji pro další řešení.

Každý žák se v průběhu svého života dostane do situací, kdy bude nucen vyhledat nějakou informaci v autentických materiálech (například na dovolené). Ačkoli se jedná o materiály, s nimiž žáci přicházejí do styku také ve své zemi (jídelní lístek, jízdní řád...), mohou mít v různých zemích odlišnou strukturu nebo podobu. Očekávaný výstup rozvíjí u žáků multikulturní myšlení, vede je k poznání, že i známá věc může vypadat odlišně. Schopnost přijímat prvky cizí kultury obsažené v těchto jednoduchých autentických materiálech a pracovat s nimi přirozeně podporuje toleranci a uvědomění, že nelze vše posuzovat pouze prizmatem vlastní kultury.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-001-ZV5-002

Rozumí jednoduchým krátkým psaným textům.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyhledá v krátkém slovním spojení jednoduchou informaci.

Úroveň Na cestě*Popis*

- najde a zopakuje znění jednoduché krátké informace, kterou vyhledal v autentickém materiálu - porovná vyhledané informace v různých autentických materiálech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- najde a zopakuje znění jednoduché krátké informace, kterou vyhledal v autentickém materiálu - porovná vyhledané informace v různých autentických materiálech

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyhledá důležitou informaci v autentickém materiálu
- porozumí základním informacím, které jsou obsaženy v autentickém materiálu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledá důležitou informaci v autentickém materiálu
- porozumí základním informacím, které jsou obsaženy v autentickém materiálu

Úroveň Splněno*Popis*

• Prokáže porozumění konkrétním informacím, které vyhledal v autentickém materiálu, správně odpoví na otázky týkající se textu nebo ústně shrne důležité body z materiálu.

- Vytvoří jednoduché shrnutí nebo výstup na základě autentických materiálů, napíše krátký text nebo sestaví prezentaci o informacích, které získal z různých materiálů.

Ilustrace*Způsob ověřování*

- praktická ukázka

*Odkaz**Krátký textový popis*

- Prokáže porozumění konkrétním informacím, které vyhledal v autentickém materiálu, správně odpoví na otázky týkající se textu nebo ústně shrne důležité body z materiálu.
- Vytvoří jednoduché shrnutí nebo výstup na základě autentických materiálů, napíše krátký text nebo sestaví prezentaci o informacích, které získal z různých materiálů.

002

Produkce**Očekávané výsledky učení:****2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

JJK-DCJ-002-ZV9-004

Mluví o sobě a blízkých tématech v krátkých větách a sděluje základní osobní informace.**Metodická podpora****Komentář**

Žák hovoří o sobě a o známých tématech za použití jednoduchých vět.

Vyjádření vlastního postoje k různým tématům je pro danou věkovou skupinu důležité. I jednoduchá sdělení mohou pomoci žákům tříbit si vlastní názory a formulovat myšlenky. Rozvoj této komunikační dovednosti mj. přispívá k motivaci v jazykovém vyučování a rozvoji plynulosti a přesnosti v cílovém jazyce.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Představí se jednoduchým způsobem.

Úroveň Na začátku*Popis*

- používá jednotlivá slova a jednoduchá slovní spojení, například pozdravy, základní otázky nebo jednoduché odpovědi

- vyjadřuje se pomocí krátkých vět o sobě

Úroveň Na cestě*Popis*

- ústně jednoduše popíše známý jev z okruhu osvojených témat nebo jednoduchý obrázek - vyjadřuje se pomocí jednoduchých vět o sobě a o blízkých tématech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- ústně jednoduše popíše známý jev z okruhu osvojených témat nebo jednoduchý obrázek - vyjadřuje se pomocí jednoduchých vět o sobě a o blízkých tématech

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše sebe a své blízké nebo prezentuje blízká témata, popíše svůj den nebo oblíbenou činnost.
- Sdělí základní osobní informace a popíše známé jevy nebo situace, informuje o své rodině, školních aktivitách nebo oblíbených místech s využitím jednoduchých vět a přiměřených detailů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše sebe a své blízké nebo prezentuje blízká témata, popíše svůj den nebo oblíbenou činnost.
- Sdělí základní osobní informace a popíše známé jevy nebo situace, informuje o své rodině, školních aktivitách nebo oblíbených místech s využitím jednoduchých vět a přiměřených detailů.

JJK-DCJ-002-ZV9-005

Doplň požadované informace nebo napiš krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vytvoří jednoduchý text na známé téma na základě zadání, respektuje rozsah, formát, případně osnovu či zadaná klíčová slova. Žák dokáže z již osvojených jazykových prostředků zvolit nejvhodnější s ohledem na řešení konkrétní komunikační situace.

Každý žák se během svého života setká se situací, kdy bude muset vyplnit cizojazyčný formulář, doplnit požadované informace nebo komunikovat a tvořit obsah v digitálním prostředí. Například napíše komentář na sociální síť nebo vytvoří jednoduchý audiovizuální materiál v cílovém jazyce. Rozvoj digitální kompetence, včetně schopnosti jednoduše komunikovat v digitálním prostředí, je potřebná mj. proto, že se stále více komunikace realizuje online. Schopnost napsat krátký komentář, vyjádřit svůj názor a stručně reagovat na názory ostatních umožňuje žákovi aktivní zapojení do digitální komunity a rozvoj klíčové kompetence k občanství a udržitelnosti.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiš krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napiš krátkou zprávu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Doplň obrázkem informaci ve větě.

Úroveň Na cestě*Popis*

- doplní chybějící výrazy a fráze do jednotlivých vět
- napíše krátké sdělení

Úroveň Na začátku*Popis*

- doplní chybějící písmena nebo slova do jednotlivých vět
- napíše velmi krátký text, například nákupní seznam nebo jednoduchý vzkaz

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- doplní chybějící písmena nebo slova do jednotlivých vět
- napíše velmi krátký text, například nákupní seznam nebo jednoduchý vzkaz

Úroveň Splněno*Popis*

- Napíše krátký text na základě osvojených témat, kde použije jednoduché věty a slovní spojení.
- Doplní do textu nebo dialogu chybějící slova nebo slovní spojení nebo dokončí větu podle smyslu.

Ilustrace*Způsob ověřování*

- praktická ukázka

*Odkaz**Krátký textový popis*

- Napíše krátký text na základě osvojených témat, kde použije jednoduché věty a slovní spojení.
- Doplní do textu nebo dialogu chybějící slova nebo slovní spojení nebo dokončí větu podle smyslu.

003

Interakce**Očekávané výsledky učení:****2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

JJK-DCJ-003-ZV9-006

Komunikuje jednoduchým způsobem pomocí základních vzorových výrazů pro každodenní situace, včetně jednoduchých otázek a odpovědí.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se účastní jednoduché ústní interakce (dialogu), v případě nepochopení reaguje dotazem, potřebu detailnějšího nebo přesnějšího vysvětlení rovněž řeší vhodnou otázkou, aktivně se zapojí do jednoduchého rozhovoru o známých tématech.

Dovednost požádat o pomoc nebo instrukci a vhodně na podobné žádosti reagovat je důležitou dovedností. Umožňuje aktivní zapojení do situace, která vyžaduje spolupráci a sdílení informací k vyřešení určitého problému. Schopnost ústně se vyjádřit patří mezi klíčové dovednosti uživatelů cizího jazyka. Výstup zajišťuje schopnost efektivní komunikace v reálných a praktických situacích.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

JJK-AJA-003-ZV5-005

Zapojí se do jednoduchých rozhovorů týkajících se osvojených témat.

JJK-AJA-002-ZV5-003

Mluví v jednoduchých větách o osvojovaných tématech.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- seznámí se s otázkami a pokyny v cílovém jazyce a nacvičuje intonaci s ohledem na typ otázky
- odpovídá podle vzoru na jednoduché otázky, pokyny a instrukce v cílovém jazyce

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznámí se s otázkami a pokyny v cílovém jazyce a nacvičuje intonaci s ohledem na typ otázky
- odpovídá podle vzoru na jednoduché otázky, pokyny a instrukce v cílovém jazyce

Úroveň Na cestě*Popis*

- jednoduše komunikuje za pomoci jednoduchých otázek a na podobné otázky i odpovídá - zapojuje se do úkolů, které vyžadují interakci a dotazování, například tvoří otázky ke známým informacím z okruhu osvojovaných témat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- jednoduše komunikuje za pomoci jednoduchých otázek a na podobné otázky i odpovídá - zapojuje se do úkolů, které vyžadují interakci a dotazování, například tvoří otázky ke známým informacím z okruhu osvojovaných témat

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojí se do krátkého rozhovoru o probíraných tématech, používá základní vzorové výrazy a klade jednoduché otázky, hovoří o svých zálibách, škole nebo rodině v jednoduchých větách.
- Používá základní vzorové výrazy pro každodenní situace a odpovídá na jednoduché otázky a pokyny.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojí se do krátkého rozhovoru o probíraných tématech, používá základní vzorové výrazy a klade jednoduché otázky, hovoří o svých zálibách, škole nebo rodině v jednoduchých větách.
- Používá základní vzorové výrazy pro každodenní situace a odpovídá na jednoduché otázky a pokyny.

JJK-DCJ-003-ZV9-007

Sdělí písemně základní osobní informace v krátkých frázích, větách a formulářích.**Metodická podpora****Komentář**

Žák o sobě poskytne základní informace písemnou formou, zapojí se do jednoduché písemné korespondence tím, že napíše odpověď na konkrétní text (např. na pozvánku, e-mail, návrh, omluvu, prosbu, poděkování, názor).

Schopnost reagovat jednoduše písemně v cílovém jazyce umožňuje interakci s lidmi různých národností. Jejím prostřednictvím dochází k výměně a sdělování informací. Výstup zajišťuje schopnost efektivní komunikace v reálných a praktických situacích.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

JJK-AJA-002-ZV5-004

Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení z okruhu osvojených témat.

JJK-AJA-003-ZV5-006

Napiše krátkou zprávu.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Doplní jméno a adresu v jednoduchém formuláři.

Úroveň Na začátku

Popis

- doplní do textu vhodná slova
- vyplní základní osobní informace do formuláře nebo dotazníku, například jméno, datum narození, adresu, zemi, věk

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- doplní do textu vhodná slova
- vyplní základní osobní informace do formuláře nebo dotazníku, například jméno, datum narození, adresu, zemi, věk

Úroveň Na cestě

Popis

- doplní do textu vhodná slova, slovní spojení nebo požadované informace
- krátce odepíše na jednoduchou zprávu, například na pozvánku, vzkaz, přání k narozeninám nebo k Vánocům

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- doplní do textu vhodná slova, slovní spojení nebo požadované informace
- krátce odepíše na jednoduchou zprávu, například na pozvánku, vzkaz, přání k narozeninám nebo k Vánocům

Úroveň Splněno

Popis

- Napiše krátký text, ve kterém poskytne základní osobní informace a použije vhodné fráze pro danou situaci, vyplní dotazník nebo písemně odpoví na žádost nebo pozvání.
- Vytvoří odpověď na zprávu nebo dotaz, kde použije vhodné jazykové prostředky a vyjádří se ve správném kontextu.

Ilustrace

Způsob ověřování

- praktická ukázka

Odkaz

Krátký textový popis

- Napiše krátký text, ve kterém poskytne základní osobní informace a použije vhodné fráze pro danou situaci, vyplní dotazník nebo písemně odpoví na žádost nebo pozvání.
- Vytvoří odpověď na zprávu nebo dotaz, kde použije vhodné jazykové prostředky a vyjádří se ve správném kontextu.

004

Mediace

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

JJK-DCJ-004-ZV9-008

Zprostředkuje ostatním informace z krátkých rozhovorů nebo jednoduchých ilustrovaných textů, návodů, tabulí nebo nápisů mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka**Metodická podpora****Komentář**

Žák předá (za pomoci parafráze, zjednodušení, uvedení příkladu, překladu...) klíčové informace psaného nebo mluveného textu osobě, která neměla možnost text číst/vyslechnout nebo mu nerozuměla. Předá ostatním za pomoci různých jazyků jednoduchou informaci (čísla, ceny, časy) z oblasti svého zájmu, pokud jsou v osvojovaném jazyce vysloveny velmi pomalu a zřetelně s možností opakování nebo jednoduše písemně formulovány (v krátkých jednoduchých nápisích a oznámeních, na plakátech, programech, pozvánkách apod.).

Mediační (zprostředkovací) jazykové činnosti zaujímají důležité místo v běžném jazykovém fungování naší společnosti, protože kopírují každodenní situace. Tento typ komunikace už ve třídách běžně probíhá formou vrstevnické podpory nebo při skupinové práci, čímž dochází také k rozvoji osobnostní a sociální klíčové kompetence.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- shrne hlavní body z návodu nebo článku za účelem vytvoření jiného zjednodušeného textu
- zprostředkuje klíčové informace z psaných a mluvených textů (rozhovorů) z cizího jazyka do mateřštiny popř. z mateřštiny do cizího jazyka

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- shrne hlavní body z návodu nebo článku za účelem vytvoření jiného zjednodušeného textu
- zprostředkuje klíčové informace z psaných a mluvených textů (rozhovorů) z cizího jazyka do mateřštiny popř. z mateřštiny do cizího jazyka

Úroveň Na začátku*Popis*

- předá hlavní informaci za pomoci zjednodušení
- zprostředkuje z dílčích izolovaných informací, grafů, diagramů či psaných textů (informační letáky, jídelní lístek) informace z cizího jazyka do mateřštiny popř. z mateřštiny do cizího jazyka

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- předá hlavní informaci za pomoci zjednodušení
- zprostředkuje z dílčích izolovaných informací, grafů, diagramů či psaných textů (informační letáky, jídelní lístek) informace z cizího jazyka do mateřštiny popř. z mateřštiny do cizího jazyka

Úroveň Splněno*Popis*

- Předá ostatním základní informace z různých zdrojů (např. rozhovorů, textů, obrázků), například vytvoří stručný report nebo prezentaci, která shrnuje informace z několika zdrojů.
- Ústně nebo písemně zprostředkuje základní informace mezi dvěma jazyky, například přeloží relevantní kontext nebo vysvětlení.

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- Předá ostatním základní informace z různých zdrojů (např. rozhovorů, textů, obrázků), například vytvoří stručný report nebo prezentaci, která shrnuje informace z několika zdrojů.
- Ústně nebo písemně zprostředkuje základní informace mezi dvěma jazyky, například přeloží relevantní kontext nebo vysvětlení.

JJK-DCJ-004-ZV9-009

Zjednodušeně sdělí mezi dvěma různými jazyky nebo v rámci jednoho jazyka základní a předvídatelné pokyny týkající se časů a míst, vyslechnuté či přečtené ve formě krátkých a jednoduchých vět.

Metodická podpora**Komentář**

Žák zprostředkuje ostatním konkrétní důležité údaje, které vyslechl nebo si přečetl, pokyny upřesní podle dalších dotazů spolužáků.

Žák projevuje vstřícnost a zájem o komunikaci (slovy nebo jednoduchými větami, případně neverbálními výrazy). Jazykové vyučování rozvíjí dovednosti pro běžný život, mezi které patří zprostředkování důležité informace jednoduchou formou.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- identifikuje klíčové pokyny ve čteném nebo mluveném textu, například při poslechu nebo čtení textu zjistí hlavní pokyny týkající se časů a míst a sdělí je okolí
- zprostředkuje jednoduché instrukce ostatním

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- identifikuje klíčové pokyny ve čteném nebo mluveném textu, například při poslechu nebo čtení textu zjistí hlavní pokyny týkající se časů a míst a sdělí je okolí
- zprostředkuje jednoduché instrukce ostatním

Úroveň Na cestě*Popis*

- představí získaná data a údaje z přečteného nebo vyslechnutého textu, například přetluočí pokyn o čase a místě v rámci jednoduchého sdělení
- zjednodušeně sdělí pokyny mezi dvěma různými jazyky, například přeloží a sdělí základní instrukce ze zadání ostatním

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- představí získaná data a údaje z přečteného nebo vyslechnutého textu, například přetluočí pokyn o čase a místě v rámci jednoduchého sdělení
- zjednodušeně sdělí pokyny mezi dvěma různými jazyky, například přeloží a sdělí základní instrukce ze zadání ostatním

Úroveň Splněno*Popis*

- Sdělí základní informace a pokyny s ohledem na čas a místo, vytvoří jednoduchý plán nebo přehled na základě informací z několika zdrojů.

- Zprostředkuje pokyny a instrukce včetně případného překladu vybraných slov a frází mezi jazyky, kde pokyny musí být přizpůsobené konkrétním potřebám a kontextu.

Ilustrace*Způsob ověření*

- praktická ukázka

*Odkaz**Krátký textový popis*

- Sdělí základní informace a pokyny s ohledem na čas a místo, vytvoří jednoduchý plán nebo přehled na základě informací z několika zdrojů.
- Zprostředkuje pokyny a instrukce včetně případného překladu vybraných slov a frází mezi jazyky, kde pokyny musí být přizpůsobené konkrétním potřebám a kontextu.

MAT

Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Matematické vzdělávání rozvíjí u žáka jeho logické, strategické, kritické i kreativní myšlení. Umožňuje mu porozumět základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Výuka u něj rozvíjí systematickosti, soustředěnost a vytrvalost.

Žák si osvojuje základní pojmy, postupy, terminologii a symboliku, řeší problémové situace zasazené v různých kontextech včetně reálných. Žák je při řešení úloh a problémů veden k samostatné práci s různorodými zdroji informací, k jejich zpracování a vyhodnocení. Účelně využívá matematické nástroje a technologie, které umožňují efektivnější postupy. Je žádoucí, aby žák v průběhu matematického vzdělávání zvyšoval důvěru ve své schopnosti, aby se zvyšoval jeho zájem o matematické aplikace, utvářel se jeho pozitivní postoj k matematice, který je založený na respektování pravdy a na ochotě hledat odůvodnění a hodnotit jejich platnost.

Vzdělávací obsah byl stanoven podle Globálního rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který vymezuje minimální požadavky na znalosti a dovednosti žáka v 1. až 9. ročníku a je shodně rozčleněn do pěti tematických celků:

- **Číslo a početní operace**
- **Měření a výpočty**
- **Geometrie v rovině a v prostoru**
- **Statistika a pravděpodobnost**
- **Algebra**

Žák se na prvním stupni učí postupně rozumět matematickým pojmům a vztahům mezi nimi. Dovednosti a znalosti jsou budovány prostřednictvím jeho aktivního zapojení, získávání reálných zkušeností, manipulativních činností a experimentování. Navazují na prekoncepty získané v předškolním období. Na druhém stupni jsou u žáka posilovány a prohlubovány získané dovednosti a znalosti. Výuka se opírá o aktivní zapojení žáka do řešení problémů každodenního života a rozvíjí dovednost objevovat v nich matematická témata, modelovat jejich řešení a interpretovat výsledky.

Stěžejními hodnotícími nástroji jsou sebehodnocení žáka, které se opírá o sdílená kritéria podporující cíle učení, efektivní zpětná vazba učitele, která se odvíjí od aktuálních schopností a individuálních možností žáka, a vrstevnické hodnocení. Hodnocení je zaměřené na sledování učebních pokroků žáka, na jeho postupy při řešení matematických úloh a problémů a na dovednost aplikovat osvojené znalosti a dovednosti i v jiných kontextech.

MAT

Matematika

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor je zároveň integrovanou vzdělávací oblastí se shodnou charakteristikou.

001

Číslo a početní operace

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh se zaměřuje na porozumění číslům a jejich vlastnostem, včetně základních operací jako sčítání, odčítání, násobení a dělení. Klíčové je rozvíjení schopnosti manipulovat s celými čísly, zlomky a desetinnými čísly. Cílem je rozvinout numerickou gramotnost, která je základem pro další matematické dovednosti a řešení každodenních situací.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Klíčové kompetence*

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-003

Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenaná ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Řeší jednoduché problémy s přirozenými čísly, sčítá a odčítá do tisíce, násobí a dělí v oboru malé násobilky.

Úroveň Na začátku*Popis*

vyjmenuje vzestupnou i sestupnou číselnou řadu (po jedné, po dvou..., po deseti...)
určí počet objektů a reprezentuje ho různými (ekvivalentními) způsoby (objekty, obrázky, znaky, čísly)
čte a zapisuje přirozená čísla v desítkové soustavě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

vyjmenuje vzestupnou i sestupnou číselnou řadu (po jedné, po dvou..., po deseti...)
určí počet objektů a reprezentuje ho různými (ekvivalentními) způsoby (objekty, obrázky, znaky, čísly)
čte a zapisuje přirozená čísla v desítkové soustavě

Úroveň Na cestě*Popis*

rozlišuje číslo jako počet a číslo jako veličinu (např. v oblasti peněz)
řeší slovní úlohy, kde čísla jsou v různých rolích - číslo jako stav (např. tři kuličky), operátor (např. o několik více/méně, několikrát více/méně), adresa/identifikátor (např. číslo pokoje v hotelu, na ciferníku hodin, číslo na číselné ose) a jméno (např. číslo tramvaje)
používá s porozuměním pozice číslic v zápisu čísla v desítkové soustavě
rozpozná reálné situace (i s antisignálem), ve kterých se sčítá, odčítá, násobí a dělí
sčítá, odčítá, násobí a dělí v oboru přirozených čísel do 10 000 pamětně i písemně
odhaduje počet objektů i výsledek početních operací
zaokrouhluje přirozená čísla
orientuje se ve struktuře čísel (např. na číselné ose, ve stovkové tabulce)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

rozlišuje číslo jako počet a číslo jako veličinu (např. v oblasti peněz)
řeší slovní úlohy, kde čísla jsou v různých rolích - číslo jako stav (např. tři kuličky), operátor (např. o několik více/méně, několikrát více/méně), adresa/identifikátor (např. číslo pokoje v hotelu, na ciferníku hodin, číslo na číselné ose) a jméno (např. číslo tramvaje)
používá s porozuměním pozice číslic v zápisu čísla v desítkové soustavě
rozpozná reálné situace (i s antisignálem), ve kterých se sčítá, odčítá, násobí a dělí
sčítá, odčítá, násobí a dělí v oboru přirozených čísel do 10 000 pamětně i písemně
odhaduje počet objektů i výsledek početních operací
zaokrouhluje přirozená čísla
orientuje se ve struktuře čísel (např. na číselné ose, ve stovkové tabulce)

Úroveň Splněno*Popis*

- Provádí výpočty s více operacemi, závorkami, respektuje přednost operací a využívá jejich vlastnosti (např. komutativita, asociativita).
- Řeší různé typy slovních úloh (např. s antisignálem, s nadbytečnými číselnými údaji) s přirozenými čísly v různých rolích (stav, operátor, adresa/identifikátor).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Provádí výpočty s více operacemi, závorkami, respektuje přednost operací a využívá jejich vlastnosti (např. komutativita, asociativita).
- Řeší různé typy slovních úloh (např. s antisignálem, s nadbytečnými číselnými údaji) s přirozenými čísly v různých rolích (stav, operátor, adresa/identifikátor).

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Modeluje zlomky, které lze snadno vyjádřit jako části celku, a používá je v běžných situacích.

Úroveň Na začátku*Popis*

rozděluje spravedlivě různé celky na stejné části (např. rozděljuje koláč, tyč, čokoládu, lentilky, mince)

pojmenuje části spravedlivého dělení

modeluje slovně vyjádřený kmenový zlomek (polovina, třetina, čtvrtina...)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

rozděluje spravedlivě různé celky na stejné části (např. rozděljuje koláč, tyč, čokoládu, lentilky, mince)

pojmenuje části spravedlivého dělení

modeluje slovně vyjádřený kmenový zlomek (polovina, třetina, čtvrtina...)

Úroveň Na cestě*Popis*

porovná kmenové zlomky vyjádřené slovně nebo modelem
 řeší jednoduché slovní úlohy s kmenovými zlomky vyjádřenými slovně a využívá k tomu vhodné modely
 zapíše kmenový zlomek pomocí čísel
 modeluje a pojmenuje části celku nekmenovými zlomky
 zapíše nekmenový zlomek pomocí čísel
 porovná nekmenové zlomky vyjádřené modelem, slovně nebo číselně

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

porovná kmenové zlomky vyjádřené slovně nebo modelem
 řeší jednoduché slovní úlohy s kmenovými zlomky vyjádřenými slovně a využívá k tomu vhodné modely
 zapíše kmenový zlomek pomocí čísel
 modeluje a pojmenuje části celku nekmenovými zlomky
 zapíše nekmenový zlomek pomocí čísel
 porovná nekmenové zlomky vyjádřené modelem, slovně nebo číselně

Úroveň Splněno*Popis*

- Porovnává nekmenové zlomky zapsané číselně a sčítá je pomocí modelů.
- Řeší jednoduché slovní úlohy se zlomky.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Porovnává nekmenové zlomky zapsané číselně a sčítá je pomocí modelů.
- Řeší jednoduché slovní úlohy se zlomky.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.*Klíčové kompetence*

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Modeluje a čte desetinné číslo se dvěma desetinnými místy reálnou situací (účtenka v obchodě, délka, popř. výška...).
- Vyznačí desetinné číslo na číselné ose.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Modeluje a čte desetinné číslo se dvěma desetinnými místy reálnou situací (účtenka v obchodě, délka, popř. výška...).
- Vyznačí desetinné číslo na číselné ose.

Úroveň Na cestě*Popis*

převádí některé jednoduché zlomky (polovina, čtvrtina, tři čtvrtiny, pětina, desetina, setina...) na desetinná čísla a obráceně a vyznačí je na číselné ose

porovná dvě desetinná čísla se dvěma desetinnými místy

zaokrouhlí desetinné číslo na přirozené číslo (případně nulu)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

převádí některé jednoduché zlomky (polovina, čtvrtina, tři čtvrtiny, pětina, desetina, setina...) na desetinná čísla a obráceně a vyznačí je na číselné ose

porovná dvě desetinná čísla se dvěma desetinnými místy

zaokrouhlí desetinné číslo na přirozené číslo (případně nulu)

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá desetinná čísla při převádění jednotek míry.
- Sčítá a odčítá desetinná čísla.
- Řeší jednoduché slovní úlohy s desetinnými čísly.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Používá desetinná čísla při převádění jednotek míry.
- Sčítá a odčítá desetinná čísla.
- Řeší jednoduché slovní úlohy s desetinnými čísly.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

popíše slovy situaci, která modeluje celá záporná čísla

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

popíše slovy situaci, která modeluje celá záporná čísla

Úroveň Na cestě*Popis*

vyznačí celé záporné číslo na číselné ose

zapíše matematicky modelovou situaci pomocí znaku „-“

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

vyznačí celé záporné číslo na číselné ose

zapíše matematicky modelovou situaci pomocí znaku „-“

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší jednoduché úlohy s reprezentací celého záporného čísla (teploměr, dluh, pohyb na číselné ose).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.*Základní gramotnosti*

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjádřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV5-002

Modeluje a používá zlomky v praktických situacích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pracuje se zlomky.

Úroveň Na začátku*Popis*

interpretuje význam zlomku v širším kontextu situace – část celku, racionální číslo, poměr atd.

určí ekvivalentní zlomky

vyjádří zlomek v základním tvaru

zobrazuje zlomky na číselnou osu, a to včetně záporných zlomků

porovnává zlomky
sčítá a odčítá zlomky pomocí modelů
násobí a dělí zlomky pomocí modelů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

interpretuje význam zlomku v širším kontextu situace – část celku, racionální číslo, poměr atd.

určí ekvivalentní zlomky

vyjádří zlomek v základním tvaru

zobrazuje zlomky na číselnou osu, a to včetně záporných zlomků

porovnává zlomky

sčítá a odčítá zlomky pomocí modelů

násobí a dělí zlomky pomocí modelů

Úroveň Na cestě*Popis*

zapiše zlomek jako desetinné číslo

zapiše nepravý zlomek pomocí smíšeného čísla a naopak

sčítá a odčítá zlomky pomocí číselného zápisu

násobí a dělí zlomky pomocí číselného zápisu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

zapiše zlomek jako desetinné číslo

zapiše nepravý zlomek pomocí smíšeného čísla a naopak

sčítá a odčítá zlomky pomocí číselného zápisu

násobí a dělí zlomky pomocí číselného zápisu

Úroveň Splněno*Popis*

- Zdůvodní postupy a výpočty pomocí modelů.

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují sčítání a odčítání pravých a nepravých zlomků a smíšených čísel.

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují násobení a dělení zlomků (pravých a nepravých zlomků a smíšených čísel).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zdůvodní postupy a výpočty pomocí modelů.

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují sčítání a odčítání pravých a nepravých zlomků a smíšených čísel.

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují násobení a dělení zlomků (pravých a nepravých zlomků a smíšených čísel).

MAT-MAT-001-ZV9-002

Využívá k řešení problémů celá čísla a jejich vlastnosti.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Poznává záporná čísla a rozlišuje je v běžných situacích.

Úroveň Na cestě*Popis*

sčítá a odčítá celá čísla pomocí modelů a číselného zápisu

násobí a dělí celá čísla

určí dělitele a násobky přirozených čísel

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

sčítá a odčítá celá čísla pomocí modelů a číselného zápisu

násobí a dělí celá čísla

určí dělitele a násobky přirozených čísel

Úroveň Na začátku*Popis*

porovnává celá čísla a zobrazuje je na číselnou osu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

porovnává celá čísla a zobrazuje je na číselnou osu

Úroveň Splněno*Popis*

• Určí společné dělitele a společné násobky dvou přirozených čísel.

• Řeší úlohy z reálného světa, ve kterých je násobení či dělení dvou celých čísel, z nichž alespoň jedno je záporné.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Určí společné dělitele a společné násobky dvou přirozených čísel.
- Řeší úlohy z reálného světa, ve kterých je násobení či dělení dvou celých čísel, z nichž alespoň jedno je záporné.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CAP-FYZ-005-ZV9-013

Popíše základní strukturu látek a relevantní částice při postupu z makrosvěta do mikrosvěta a uvede některé konkrétní příklady dějů, které na dané úrovni probíhají.

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Řeší jednoduché problémy s desetinnými čísly a procenty v kontextu běžných situací.

Úroveň Na cestě*Popis*

násobí a dělí desetinná čísla celými čísly a desetinnými čísly
interpretuje druhou a třetí mocninu pomocí geometrických modelů
odhadne druhou a třetí mocninu a druhou odmocninu čísla
užívá zápis mocnin (včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti např.: $3,1 \times 10^5$) a odmocnin
čte a zapisuje velká čísla (např. řádu miliony, miliardy,...); porovnává je a provádí s nimi početní operace

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

násobí a dělí desetinná čísla celými čísly a desetinnými čísly
interpretuje druhou a třetí mocninu pomocí geometrických modelů
odhadne druhou a třetí mocninu a druhou odmocninu čísla
užívá zápis mocnin (včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti např.: $3,1 \times 10^5$) a odmocnin
čte a zapisuje velká čísla (např. řádu miliony, miliardy,...); porovnává je a provádí s nimi početní operace

Úroveň Na začátku*Popis*

zapisuje množství, veličinu pomocí desetinných čísel
porovnává desetinná čísla
zaokrouhluje desetinná čísla
sčítá a odčítá desetinná čísla
násobí desetinné číslo přirozeným číslem
zapíše desetinné číslo jako desetinný zlomek
vysvětlí význam procent na příkladu
vyjádří vztah části a celku pomocí procent

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

zapisuje množství, veličinu pomocí desetinných čísel
porovnává desetinná čísla
zaokrouhluje desetinná čísla
sčítá a odčítá desetinná čísla
násobí desetinné číslo přirozeným číslem
zapíše desetinné číslo jako desetinný zlomek
vysvětlí význam procent na příkladu
vyjádří vztah části a celku pomocí procent

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují sčítání a odčítání desetinných čísel na více než jedno desetinné místo.
- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují násobení či dělení dvou desetinných čísel.
- Porovná a uspořádá velká a malá čísla včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.
- Sčítá a odčítá čísla vyjádřené jako mocniny, včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.
- Násobí a dělí čísla vyjádřené jako mocniny, včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.

- Provádí výpočty se dvěma nebo více operacemi s celými čísly, desetinnými čísly, zlomky a mocninami v rámci výše popsaných očekávání v případě, že je třeba respektovat pořadí operací.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují sčítání a odčítání desetinných čísel na více než jedno desetinné místo.
- Řeší úlohy z reálného světa, které obsahují násobení či dělení dvou desetinných čísel.
- Porovná a uspořádá velká a malá čísla včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.
- Sčítá a odčítá čísla vyjádřené jako mocniny, včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.
- Násobí a dělí čísla vyjádřené jako mocniny, včetně zápisu čísel pomocí mocnin deseti.
- Provádí výpočty se dvěma nebo více operacemi s celými čísly, desetinnými čísly, zlomky a mocninami v rámci výše popsaných očekávání v případě, že je třeba respektovat pořadí operací.

002

Měření a výpočty*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh se soustředí na pochopení metrických vlastností objektů, jednotek a procesů měření, včetně délky, plochy, objemu, úhlu, času a dalších veličin. Žáci se učí používat různé měřicí nástroje a metody pro přesné určení fyzikálních vlastností objektů. Schopnost měřit a odhadovat je nezbytná pro aplikaci matematiky v reálném světě.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-008

Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá standardní jednotky délky k měření a porovnávání.

Úroveň Na cestě*Popis*

odhadne délku, obsah a objem použitím nestandardní jednotky

změří, porovná a odhadne délky použitím standardní jednotky

určí obsah mřížového útvaru ve čtvercové síti

vyjádří objem krychlového tělesa pomocí jednotkových krychlí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

odhadne délku, obsah a objem použitím nestandardní jednotky

změří, porovná a odhadne délky použitím standardní jednotky

určí obsah mřížového útvaru ve čtvercové síti

vyjádří objem krychlového tělesa pomocí jednotkových krychlí

Úroveň Na začátku*Popis*

změří a porovná délky, obsahy, objemy pomocí nestandardních jednotek (kroky, palce, dřívka, provázek..., list papíru, čtverec v síti..., krychle...)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

změří a porovná délky, obsahy, objemy pomocí nestandardních jednotek (kroky, palce, dřívka, provázek..., list papíru, čtverec v síti..., krychle...)

Úroveň Splněno*Popis*

• Určí obsah mnohoúhelníku pomocí jeho rozdělení nebo doplnění na útvar tak, aby obsah snadno zjistil.

• Řeší úlohy s reálným kontextem týkající se míry mnohoúhelníku (obvodu, obsahu) i míry krychlového tělesa (povrchu a objemu).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

• Určí obsah mnohoúhelníku pomocí jeho rozdělení nebo doplnění na útvar tak, aby obsah snadno zjistil.

• Řeší úlohy s reálným kontextem týkající se míry mnohoúhelníku (obvodu, obsahu) i míry krychlového tělesa (povrchu a objemu).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Používá k měření a porovnávání standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

Úroveň Na začátku*Popis*

přečte hodnoty ze stupnice na různých měřicích nástrojích (včetně úhломěru)

Úroveň Na cestě*Popis*

vyjádří délku, obsah a objem v různých jednotkách stejné soustavy

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

vyjádří délku, obsah a objem v různých jednotkách stejné soustavy

Úroveň Splněno

Popis

- Přečte hodnoty ze stupnice na různých měřicích nástrojích i mezi vyznačenými dílky (interpolace).
- Převádí jednotky délky, obsahu a objemu v rámci standardní soustavy měření.
- Vyjádří délku, obsah a objem v jednotkách různých měrných soustav, pokud zná převodní vztahy.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Přečte hodnoty ze stupnice na různých měřicích nástrojích i mezi vyznačenými dílky (interpolace).
- Převádí jednotky délky, obsahu a objemu v rámci standardní soustavy měření.
- Vyjádří délku, obsah a objem v jednotkách různých měrných soustav, pokud zná převodní vztahy.

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/innovuje matematické modely.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

Klíčové kompetence

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

MAT-MAT-002-ZV5-005

Využívá standardní jednotky délky k odhadu, měření a porovnávání, prostřednictvím manipulace zjišťuje obsah a objem.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá délku, obsah a objem základních útvarů při výpočtech.

Úroveň Na začátku*Popis*

určí obsah a obvod mřížového útvaru ve čtvercové síti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

určí obsah a obvod mřížového útvaru ve čtvercové síti

Úroveň Na cestě*Popis*

vypočítá obvod mnohoúhelníku
vypočítá obsah čtverce, obdélníku a trojúhelníku
vypočítá obvod a obsah kruhu
vypočítá povrch mnohostěnu
vypočítá objem pravoúhlého hranolu
využívá Pythagorovu větu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

vypočítá obvod mnohoúhelníku
vypočítá obsah čtverce, obdélníku a trojúhelníku
vypočítá obvod a obsah kruhu
vypočítá povrch mnohostěnu
vypočítá objem pravoúhlého hranolu
využívá Pythagorovu větu

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet obsahu útvarů složených z obdélníků a trojúhelníků.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet objemu pravoúhlého hranolu.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet obvodu kruhu (délku kružnice) a obsah kruhu, je-li dán průměr či poloměr a naopak.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet povrchu běžného mnohostěnu (tzn. pravoúhlého hranolu, pravidelného čtyřbokého jehlanu, trojbokého hranolu).
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet objemu nepravoúhlého hranolu, jsou-li dány jeho rozměry.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují použití Pythagorovy věty.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet obsahu útvarů složených z obdélníků a trojúhelníků.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet objemu pravoúhlého hranolu.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet obvodu kruhu (délku kružnice) a obsah kruhu, je-li dán průměr či poloměr a naopak.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet povrchu běžného mnohostěnu (tzn. pravoúhlého hranolu, pravidelného čtyřbokého jehlanu, trojbokého hranolu).
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují výpočet objemu nepravoúhlého hranolu, jsou-li dány jeho rozměry.

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují použití Pythagorovy věty.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pracuje s časovými údaji.

Úroveň Na cestě*Popis*

převádí mezi sousedními jednotkami času

Ilustrace*Odkaz*

Krátký textový popis

převádí mezi sousedními jednotkami času

Úroveň Na začátku*Popis*

řeší reálné problémy s časovými plány (např. rozvrhy, jízdní řády, itineráře)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

řeší reálné problémy s časovými plány (např. rozvrhy, jízdní řády, itineráře)

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují časová pásma.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují převody mezi roky, měsíci, týdny, dny, hodinami, částmi hodin, minutami a sekundami.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují časová pásma.
- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, které zahrnují převody mezi roky, měsíci, týdny, dny, hodinami, částmi hodin, minutami a sekundami.

003

Geometrie v rovině a v prostoru*Charakteristika tematického okruhu*

Geometrie se zabývá studiem útvarů a těles, jejich vlastnostmi a prostorovými vztahy. Žáci se je učí rozpoznávat, popisovat a analyzovat. Důraz je kladen na schopnost vizualizace a prostorového uvažování, které jsou klíčové pro řešení geometrických problémů.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-FYZ-003-ZV9-009

Porovná chování světla v různých prostředích a na jejich rozhraních; popíše důsledky ve vybraných praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení*Základní gramotnosti*

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Klíčové kompetence

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DJP-PMP-000-PV1-007

Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

DJP-PMP-000-PV1-005

Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Modeluje a rozliší geometrické útvary v rovině.

Úroveň Na začátku*Popis*

rozpozná, modeluje a pojmenuje dvojrozměrné útvary (mnohoúhelníky, kruh) a tělesa (krychle, kvádr, jehlan, kužel, válec, koule)

rozpozná a popíše vlastnosti dvojrozměrných útvarů a těles

Úroveň Na cestě*Popis*

rozpozná shodné dvojrozměrné útvary a tělesa (v otočení, v posunutí, v osově souměrnosti a v rovinové souměrnosti)

rozpozná osově souměrné dvojrozměrné útvary a určí jejich osu souměrnosti

rozpozná a popíše podobné dvojrozměrné útvary

vytvoří nové dvojrozměrné útvary složením dvou či více útvarů nebo rozložením daného útvaru a popíše jejich vlastnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

rozpozná shodné dvojrozměrné útvary a tělesa (v otočení, v posunutí, v osově souměrnosti a v rovinové souměrnosti)

rozpozná osově souměrné dvojrozměrné útvary a určí jejich osu souměrnosti

rozpozná a popíše podobné dvojrozměrné útvary

vytvoří nové dvojrozměrné útvary složením dvou či více útvarů nebo rozložením daného útvaru a popíše jejich vlastnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpozná pravý, přímý a plný úhel a jejich vztah.
- Využívá vlastnosti útvarů k řešení problémů a konstrukcím.
- Přiřadí těleso a jeho síť a vytvoří síť krychle a kvádrů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozpozná pravý, přímý a plný úhel a jejich vztah.
- Využívá vlastnosti útvarů k řešení problémů a konstrukcím.
- Přiřadí těleso a jeho síť a vytvoří síť krychle a kvádrů.

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Klíčové kompetence*

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-006

Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální***Popis*

Orientuje se v rovině a v prostoru.

Úroveň Na začátku*Popis*

orientuje se v rovině, například s využitím čtvercové sítě (řádek, sloupec, vpravo, vlevo)

orientuje se v prostoru (vpravo, vlevo, nahoře, dole, vpředu, vzadu), například při práci s modely krychlí a dalších těles

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

orientuje se v rovině, například s využitím čtvercové sítě (řádek, sloupec, vpravo, vlevo)

orientuje se v prostoru (vpravo, vlevo, nahoře, dole, vpředu, vzadu), například při práci s modely krychlí a dalších těles

Úroveň Na cestě

Popis

rozliší přímkou a úsečky rovnoběžné, různoběžné, kolmé

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

rozliší přímkou a úsečky rovnoběžné, různoběžné, kolmé

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše vzájemnou polohu dvou či více objektů v rovině (bodů, úseček, přímkou).
- S využitím čtvercové sítě popíše vzájemnou polohu dvou či více objektů v prostoru (vrcholů, hran, stěn mnohostěnu).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Popíše vzájemnou polohu dvou či více objektů v rovině (bodů, úseček, přímkou).
- S využitím čtvercové sítě popíše vzájemnou polohu dvou či více objektů v prostoru (vrcholů, hran, stěn mnohostěnu).

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-MOP-000-PV1-008

Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.

DJP-PMP-000-PV1-007

Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.**Základní vzdělávání**

MAT-MAT-002-ZV9-005

Využívá metrické vlastnosti útvarů k řešení problému v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Provádí základní geometrické konstrukce.

Úroveň Na začátku*Popis*

v manipulačních prostředích vyznačí základní geometrické útvary (např. pomocí skládání a stříhání papíru, provázek, dřívky)

Úroveň Na cestě*Popis*v manipulačních prostředích vymodeluje rovnoběžné, různoběžné a kolmé úsečky
narýsuje úsečku dané délky, rovnoběžné a kolmé úsečky/přímky, kružnice a označí je (ve čtvercové síti a na čistém papíře)**Ilustrace***Odkaz**Krátký textový popis*v manipulačních prostředích vymodeluje rovnoběžné, různoběžné a kolmé úsečky
narýsuje úsečku dané délky, rovnoběžné a kolmé úsečky/přímky, kružnice a označí je (ve čtvercové síti a na čistém papíře)**Úroveň Splněno***Popis*

- Zkonstruuje rýsováním útvary podle předlohy nebo jednoduchých zadání.
- Popíše postup konstrukce jednoduchého útvaru s využitím rýsování úseček, rovnoběžek, kolmic nebo kružnic.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zkonstruuje rýsováním útvary podle předlohy nebo jednoduchých zadání.
- Popíše postup konstrukce jednoduchého útvaru s využitím rýsování úseček, rovnoběžek, kolmic nebo kružnic.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

MAT-MAT-003-ZV9-007

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastnosti k řešení problémů.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná geometrické útvary a využívá jejich vlastností.

Úroveň Na začátku

Popis

rozpozná a pojmenuje typy n-úhelníků

využívá základní pojmy popisující vlastnosti kruhu a kružnice (poloměr, průměr, střed)

rozpozná tělesa (hranol, válec, jehlan, kužel a kouli)

Úroveň Na cestě

Popis

rozpozná dvojice shodných dvojrozměrných útvarů (v osové a středové souměrnosti, v posunutí, v otočení) a určí typ zobrazení

rozpozná dvojice podobných dvojrozměrných útvarů

rozpozná a pojmenuje typy úhlů (nulový, ostrý, pravý, tupý, přímý, nekonvexní, plný)

Úroveň Splněno

Popis

- Používá definující vlastnosti dvourozměrných útvarů pro jejich klasifikaci.

- Používá k řešení úloh vztahy mezi úhly svíranými dvěma různoběžkami, případně úhly, které vzniknou, pokud příčka protne dvě rovnoběžky.

- Popíše a používá geometrická zobrazení dvourozměrných obrazců (tzn. osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost).

- Popíše a používá geometrická zobrazení složená ze dvou zobrazení (tzn. osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Používá definující vlastnosti dvourozměrných útvarů pro jejich klasifikaci.

- Používá k řešení úloh vztahy mezi úhly svíranými dvěma různoběžkami, případně úhly, které vzniknou, pokud příčka protne dvě rovnoběžky.
- Popíše a používá geometrická zobrazení dvourozměrných obrazců (tzn. osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost).
- Popíše a používá geometrická zobrazení složená ze dvou zobrazení (tzn. osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost).

MAT-MAT-003-ZV9-008

Skládá a rozkládá tělesa.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.*Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Modeluje základní tělesa.

Úroveň Na začátku*Popis*

přihadí k sobě těleso a jeho síť

vytvoří síť krychle a kvádrů

určí nárys, bokorys, půdorys základního tělesa (tzn. krychle, kvádrů, koule, hranolu, válce, kuželu či jehlanu)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

přihadí k sobě těleso a jeho síť

vytvoří síť krychle a kvádrů

určí nárys, bokorys, půdorys základního tělesa (tzn. krychle, kvádrů, koule, hranolu, válce, kuželu či jehlanu)

Úroveň Na cestě*Popis*

určí různé pohledy na mnohostěny (půdorys, bokorys, nárys)
načrtne základní tělesa ve volném rovnoběžném promítání

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

určí různé pohledy na mnohostěny (půdorys, bokorys, nárys)
načrtne základní tělesa ve volném rovnoběžném promítání

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí síť běžného trojrozměrného tělesa (tzn. hranolu, válce, kuželu či jehlanu).
- Určí řez běžným trojrozměrným tělesem (tzn. hranolem, válcem, kuželem či jehlanem).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Určí síť běžného trojrozměrného tělesa (tzn. hranolu, válce, kuželu či jehlanu).
- Určí řez běžným trojrozměrným tělesem (tzn. hranolem, válcem, kuželem či jehlanem).

MAT-MAT-003-ZV9-009

Konstruuje množiny bodů daných vlastností.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.*Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-003-ZV5-008

Konstruuje geometrické útvary podle zadaných parametrů.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Provádí jednoduché konstrukce geometrických útvarů.

Úroveň Na začátku*Popis*

řeší úlohy pomocí manipulačních činností (např. ve čtvercové síti, překládáním papíru, modelováním těles, se sítěmi těles)

Úroveň Na cestě*Popis*

navrhne a zapíše postup konstrukce (slovně nebo symbolicky), diskutuje podmínky řešení a realizuje rýsováním

používá geometrický software ke konstrukcím geometrických útvarů, k zobrazení těles a modelování polohových vztahů v rovině a prostoru

provádí základní konstrukce (např. rovnoběžky, kolmice, osa úsečky, úhel 60° , osa úhlu, kružnice) pomocí pravítka a kružítka

sestrojí útvary (včetně úhlů) podle zadaných prvků a provádí diskusi řešení

Úroveň Splněno*Popis*

- Aplikuje osvojené dovednosti při řešení konstrukčních úloh s reálným kontextem.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Aplikuje osvojené dovednosti při řešení konstrukčních úloh s reálným kontextem.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/innovuje matematické modely.*Vzdělávací oblasti*

GEO-GEO-003-ZV9-013

Orientuje se v místech a regionech různého měřítka prostřednictvím vlastní mentální mapy daného území.

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše polohu objektů v prostoru.

Úroveň Na cestě*Popis*narýsuje útvary do kartézské soustavy souřadnic a určí souřadnice
modeluje a určí těleso na základě popisu**Úroveň Na začátku***Popis*najde a zakreslí body do kartézské soustavy souřadnic
pojmenuje vzájemnou polohu bodů, přímek/úseček a rovin na modelu tělesa**Ilustrace***Odkaz**Krátký textový popis*najde a zakreslí body do kartézské soustavy souřadnic
pojmenuje vzájemnou polohu bodů, přímek/úseček a rovin na modelu tělesa**Úroveň Splněno***Popis*

- Narýsuje útvary podle zadání kartézské soustavy souřadnic a určí souřadnice bodů zjištěných konstrukcí.
- Popíše a realizuje geometrické zobrazení (osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost) dvourozměrného obrazce v kartézském systému souřadnic.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Narýsuje útvary podle zadání kartézské soustavy souřadnic a určí souřadnice bodů zjištěných konstrukcí.
- Popíše a realizuje geometrické zobrazení (osová souměrnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, podobnost) dvourozměrného obrazce v kartézském systému souřadnic.

004

Statistika a pravděpodobnost*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh se zaměřuje na sběr, organizaci, zobrazování, analýzu a interpretaci dat. Zahrnuje základní pojmy pravděpodobnosti, které žákům pomáhají pochopit koncepty šance a nejistoty. Cílem je vybavit žáky dovednostmi potřebnými k analýze dat a tvorbě informovaných rozhodnutí na základě statistických informací.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Klíčové kompetence*

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pojmenuje v konkrétních situacích, co jsou data, označí je nebo je zaznamená.

Úroveň Na začátku*Popis*

organizuje soubor dat podle různých organizačních principů (uspořádání, klasifikace, třídění, asociace, seskupování, schematizace)

Úroveň Na cestě*Popis*

sesbírá, vybere a eviduje odpovídající data z reálné situace

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

sesbírání, vybere a eviduje odpovídající data z reálné situace

Úroveň Splněno*Popis*

- Čte a vytvoří grafický záznam souboru dat (tabulky, grafy, schémata, Vennovy diagramy pro dvě i tři množiny).
- Získá informace z organizovaného souboru dat pro řešení problémů.
- Určí aritmetický průměr malého souboru dat.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Čte a vytvoří grafický záznam souboru dat (tabulky, grafy, schémata, Vennovy diagramy pro dvě i tři množiny).
- Získá informace z organizovaného souboru dat pro řešení problémů.
- Určí aritmetický průměr malého souboru dat.

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvam.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-MOP-000-PV1-005

Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.

DJP-MOP-000-PV1-004

Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje situace, které nastanou vždy, nastanou někdy, nebo nenastanou nikdy.

Úroveň Na začátku*Popis*

rozpozná náhodné, jisté a nemožné jevy

Úroveň Na cestě*Popis*

experimentuje a náhodné jevy eviduje pro určení pravděpodobnosti daného jevu

Úroveň Splněno*Popis*

- Odhaduje pravděpodobnost jevu pro rozhodování v dané situaci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Odhaduje pravděpodobnost jevu pro rozhodování v dané situaci.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.*Klíčové kompetence*

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

DJP-MOP-000-PV1-003

Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

DJP-MOP-000-PV1-006

Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyhledá prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

Úroveň Na začátku*Popis*

vyhledá prvky splňující jednu podmínku

Úroveň Na cestě*Popis*

zdůvodní, že všechny prvky jistého souboru splňují danou podmínku

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí a zdůvodní všechny možnosti splňující více podmínek.
- Pracuje s negací (nesplňuje danou podmínku).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Určí a zdůvodní všechny možnosti splňující více podmínek.
- Pracuje s negací (nesplňuje danou podmínku).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/innovuje matematické modely.

Klíčové kompetence

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Interpretuje a vytváří data v tabulce, sloupcovém, příp. výsečovým diagramem.

Úroveň Na začátku

Popis

čte a vytvoří grafický záznam souboru dat (tabulky, grafy, schémata, Vennovy diagramy pro dvě i tři množiny)

získá informace z organizovaného souboru dat pro řešení problémů

organizuje soubor dat podle vhodného organizačního principu a graficky je prezentuje

Úroveň Na cestě

Popis

získá informace z organizovaného souboru dat

Úroveň Splněno

Popis

- Získá data ze sloupcového, kruhového a Vennova diagramu a ze spojnicových grafů a bodových grafů.
- Uspořádá data a sestrojí sloupcové, kruhové diagramy a Vennovy diagramy, spojnicové a bodové grafy (i se SW podporou).
- Popíše vztahy v rámci zobrazení dat.
- Řeší úlohy z reálného života s využitím získaných dat.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Získá data ze sloupcového, kruhového a Vennova diagramu a ze spojnicových grafů a bodových grafů.
- Uspořádá data a sestrojí sloupcové, kruhové diagramy a Vennovy diagramy, spojnicové a bodové grafy (i se SW podporou).
- Popíše vztahy v rámci zobrazení dat.
- Řeší úlohy z reálného života s využitím získaných dat.

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Klíčové kompetence

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

určí aritmetický průměr souboru dat

Úroveň Na cestě*Popis*

porovná klíčové charakteristiky dvou různých, ale souvisejících souborů dat
řeší úlohy včetně úloh z reálného světa, ve kterých se počítá průměr, medián či modus souboru dat.
popíše dopad přidání nebo odebrání určité hodnoty ze souboru dat na průměr, medián nebo modus

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí a popíše aritmetický průměr, medián a modus různých souborů dat a vybere, která charakteristika je v daném kontextu nejvhodnější.
- Rozpozná vliv odlehlých hodnot v souboru dat na průměr a medián.

- Určí vhodné metody výběru vzorku tak, aby se jeho charakteristika co nejvíce blížila charakteristice celého souboru.

MAT-MAT-004-ZV9-013

Určí pravděpodobnost jevu různými způsoby pro rozhodování v dané situaci.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.*Klíčové kompetence*

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV5-010

Experimentuje, eviduje a popisuje náhodné jevy.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

určí, zda výskyt určitého náhodného jevu je jistý, pravděpodobný nebo nemožný

Úroveň Na cestě*Popis*

porovná pravděpodobnost dvou nebo více náhodných jevů s použitím popisných slov
 vypočítá pravděpodobnost výskytu elementárního jevu, přičemž odpověď je vyjádřena zlomkem nebo desetinným číslem, a zařadí získané hodnoty na stupnici od 0 (nemožné) do 1 (jisté)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

porovná pravděpodobnost dvou nebo více náhodných jevů s použitím popisných slov
 vypočítá pravděpodobnost výskytu elementárního jevu, přičemž odpověď je vyjádřena zlomkem nebo desetinným číslem, a zařadí získané hodnoty na stupnici od 0 (nemožné) do 1 (jisté)

Úroveň Splněno*Popis*

- Vypočítá pravděpodobnost jevů v konečném prostoru.

- Používá širokou škálu zobrazení, jako jsou stromové diagramy a kontingenční tabulky, ke zkoumání pravděpodobnosti náhodných jevů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vypočítá pravděpodobnost jevů v konečném prostoru.
- Používá širokou škálu zobrazení, jako jsou stromové diagramy a kontingenční tabulky, ke zkoumání pravděpodobnosti náhodných jevů.

MAT-MAT-004-ZV9-014

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané podmínky.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.*Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků, které splňují dané jednoduché podmínky.

Úroveň Na začátku*Popis*

určí a zdůvodní všechny možnosti splňující více podmínek
pracuje s negací (nesplňuje danou podmínku)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

určí a zdůvodní všechny možnosti splňující více podmínek

pracuje s negací (nesplňuje danou podmínku)

Úroveň Na cestě

Popis

najde vhodný organizační princip pro danou situaci, který umožní najít výsledek reprezentuje situaci vhodným způsobem, např. stromovým grafem

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

najde vhodný organizační princip pro danou situaci, který umožní najít výsledek reprezentuje situaci vhodným způsobem, např. stromovým grafem

Úroveň Splněno

Popis

- Systematicky vypíše všechny možné výsledky (prostor elementárních jevů) pro situaci zahrnující jev složený ze dvou elementárních jevů, buď s vrácením vybraného předmětu do sady, nebo bez jeho vrácení.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Systematicky vypíše všechny možné výsledky (prostor elementárních jevů) pro situaci zahrnující jev složený ze dvou elementárních jevů, buď s vrácením vybraného předmětu do sady, nebo bez jeho vrácení.

005

Algebra

Charakteristika tematického okruhu

Algebra se zabývá rozpoznáváním pravidelností, vztahů a funkcí. Využívá symboly a výrazy k modelování a řešení problémů. Tato oblast pomáhá žákům rozvinout abstraktní myšlení, schopnost manipulovat s algebraickými výrazy a odhalovat závislosti v každodenních situacích. Algebra je klíčová pro pokročilejší matematické koncepty a vědecké aplikace.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-MOP-000-PV1-001

Urcí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapíše nebo doplní pravidelnosti a číselné řady podle návodu.

Úroveň Na začátku*Popis*

rozpozná pravidelnosti (vizuální tvarové nebo barevné, akustické, kinestetické...)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

rozpozná pravidelnosti (vizuální tvarové nebo barevné, akustické, kinestetické...)

Úroveň Na cestě*Popis*

zdůvodní nalezené pravidelnosti a pokračuje v nich

tvoří pravidelnosti a řady čísel

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

zdůvodní nalezené pravidelnosti a pokračuje v nich

tvoří pravidelnosti a řady čísel

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpozná pravidlo pravidelnosti lineární i s opakováním a aplikuje ho na doplnění chybějícího prvku.

- Využívá pravidelnosti k řešení úloh.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozpozná pravidlo pravidelnosti lineární i s opakováním a aplikuje ho na doplnění chybějícího prvku.

- Využívá pravidelnosti k řešení úloh.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.*Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenaná ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.*Základní vzdělávání*

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Řeší jednoduché problémy související s rovností či nerovností v běžných situacích.

Úroveň Na cestě*Popis*

doplní chybějící hodnotu v rovnosti i v nerovnosti

popíše číselné vztahy v reálné situaci pomocí rovnosti či nerovnosti, rovnicové situace

Úroveň Na začátku*Popis*

rozpozná a zapíše rovnost, nerovnost dvou množství (kvantit) vyjádřeného počtem, veličinou
rozpozná a zapíše rovnost a nerovnost číselných výrazů

Úroveň Splněno

Popis

- Vytvoří a popíše slovy situaci k danému číselnému výrazu, rovnosti a nerovnosti.
- Řeší rovnicové situace a jednoduché rovnice zapsané nematematickým zápisem (např. váhy).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vytvoří a popíše slovy situaci k danému číselnému výrazu, rovnosti a nerovnosti.
- Řeší rovnicové situace a jednoduché rovnice zapsané nematematickým zápisem (např. váhy).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

MAT-MAT-005-ZV9-015

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná, vyjádří, doplní a tvoří pravidelnosti a číselné řady.

Úroveň Na začátku

Popis

vytvoří pravidelnost a řady čísel podle daného pravidla

posoudí správnost pravidelnosti a řady čísel s daným pravidlem

Úroveň Na cestě

Popis

rozpozná a doplní o další členy nelineární řady čísel, včetně mocninných, s podporou vizuálních reprezentací vzoru

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná pravidelnosti a nelineární řady čísel včetně řady čísel s druhou mocninou a pokračuje v nich.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Rozpozná pravidelnosti a nelineární řady čísel včetně řady čísel s druhou mocninou a pokračuje v nich.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Řeší jednoduché úlohy pomocí poměru a procent.

Úroveň Na cestě

Popis

popíše a zdůvodní závislosti v řešeném problému

Úroveň Na začátku

Popis

sestaví tabulku nebo grafické znázornění popisující situaci s poměrem a procenty

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

sestaví tabulku nebo grafické znázornění popisující situaci s poměrem a procenty

Úroveň Splněno*Popis*

- Řeší reálné problémy s procenty.
- Řeší reálné problémy pomocí poměru a úměry.
- Zapiše podíl jako dva stejné poměry a modeluje proporcionální vztah.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Řeší reálné problémy s procenty.
- Řeší reálné problémy pomocí poměru a úměry.
- Zapiše podíl jako dva stejné poměry a modeluje proporcionální vztah.

MAT-MAT-005-ZV9-017

Modeluje reálné problémy pomocí výrazů, upravuje je a vyhodnocuje.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

využívá manipulace s geometrickými útvary (algebraickými dlaždicemi) pro modelování algebraických výrazů a jejich úpravy

Úroveň Na cestě*Popis*

sčítá a odčítá lineární výrazy i mnohočleny pomocí vizualizace
 násobí mnohočlen jednočlenem i mnohočlenem pomocí vizualizace
 dělí mnohočlen jednočlenem pomocí vizualizace
 upraví mocninné výrazy i mnohočleny například rozkladem a vytýkáním pomocí vizualizace

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá výrazy pro znázornění problémových situací s více proměnnými.
- Sčítá a odčítá výrazy.
- Násobí mnohočlen jednočlenem i mnohočlenem.
- Dělí mnohočlen jednočlenem.
- Určí hodnotu a zjednoduší exponenciální výrazy, použije k tomu pravidla pro umocňování.
- Upravuje výrazy s využitím vytýkání lineárních a exponenciálních výrazů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Používá výrazy pro znázornění problémových situací s více proměnnými.
- Sčítá a odčítá výrazy.
- Násobí mnohočlen jednočlenem i mnohočlenem.
- Dělí mnohočlen jednočlenem.
- Určí hodnotu a zjednoduší exponenciální výrazy, použije k tomu pravidla pro umocňování.
- Upravuje výrazy s využitím vytýkání lineárních a exponenciálních výrazů.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovu další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad [zde](#)), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-005-ZV5-012

Rozpozná, zdůvodní, doplní a tvoří pravidelnosti a řady čísel.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Další metodická podpora

Úroveň Na cestě

Popis

řeší lineární rovnici a soustavu dvou lineárních rovnic (úvahou, experimentem, ekvivalentními úpravami)

řeší lineární nerovnici a znázorní řešení na číselné ose

zobrazí lineární rovnici graficky a určí průsečíky grafu s osou x a y

Úroveň Na začátku

Popis

řeší lineární rovnici a soustavu dvou lineárních rovnic pomocí modelů

Úroveň Splněno

Popis

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa pomocí lineárních rovnic a soustavy lineárních rovnic.

- Interpretuje rovnice a jejich řešení v rámci daného kontextu.

- Řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic.

- Řeší složitější nerovnice, výsledek znázorní na číselné ose.

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa pomocí nerovnic.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa pomocí lineárních rovnic a soustavy lineárních rovnic.

- Interpretuje rovnice a jejich řešení v rámci daného kontextu.

- Řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic.

- Řeší složitější nerovnice, výsledek znázorní na číselné ose.

- Řeší úlohy včetně úloh z reálného světa pomocí nerovnic.

MAT-MAT-005-ZV9-019

Řeší reálné problémy pomocí funkcí.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení reprezentuje matematický koncept nutný pro osvojení základních matematických dovedností nezbytných pro žákovo další studium a jeho osobní i profesní život. Napomáhá rozvoji základní matematické gramotnosti a mezioborové integraci.

Očekávaný výsledek učení vychází z Globálního odborného rámce (The Global Proficiency Framework, UNESCO; český překlad zde), který definuje minimální úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice na celosvětové úrovni. Náročnost očekávaného výsledku učení odpovídá úrovni „žák splňuje minimální úroveň“.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

sestaví tabulku vyjadřující vztah závislosti dvou veličin podle daného předpisu

přiřadí tabulku funkčních hodnot k příslušnému grafu funkce a naopak

zobrazí lineární funkci graficky a určí průsečíky grafu s osou x a y

Úroveň Na začátku*Popis*

rozpozná závislost mezi dvěma veličinami

vyčte z tabulky nebo grafu závislosti požadované informace

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí předpis po částech lineární funkce znázorněné grafem, ať už v podobě množiny bodů, nebo souvislé čáry (přímky nebo křivky).

- Rozpozná lineární funkci z textu, z grafu a z předpisu.

- Přiřadí funkci (lineární, nepřímá úměrnost a ryze kvadratická) vyjádřenou předpisem k příslušnému grafu nebo tabulce a naopak.

- Využívá znalosti o funkcích k řešení reálných problémů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Určí předpis po částech lineární funkce znázorněné grafem, ať už v podobě množiny bodů, nebo souvislé čáry (přímky nebo křivky).

- Rozpozná lineární funkci z textu, z grafu a z předpisu.

- Přiřadí funkci (lineární, nepřímá úměrnost a ryze kvadratická) vyjádřenou předpisem k příslušnému grafu nebo tabulce a naopak.

- Využívá znalosti o funkcích k řešení reálných problémů.

INF

Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika nabízí žákovi nástroje a dovednosti, které jsou zásadní pro moderní svět. Pomáhá mu lépe rozumět světu kolem sebe, rozvíjí kritické myšlení a poskytuje mu přenosné dovednosti, které může uplatnit v různých oborech a životních situacích. Navíc, s rychlým rozvojem technologií a digitální transformací společnosti je důležité, aby žák rozuměl principům, na kterých tyto technologie fungují, a byl schopný se bezpečně a eticky orientovat v digitálním prostředí.

Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založená na aktivních činnostech, při kterých žák využívá informatické postupy a pojmy. Její vzdělávací obsah je členěn do čtyř tematických okruhů: **Data, informace a modelování, Algoritmizace a programování, Informační systémy a Digitální technologie**. Informatika v nich poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žák prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytváří první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevuje informatické aspekty světa kolem sebe. Postupně si žák rozvíjí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřuje algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním toho, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žák vytváří základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí uživatelských dovedností, ke kterým informatika přispívá, je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žák tvoří, experimentuje, prověřuje své hypotézy, objevuje, aktivně hledá, navrhuje a ověřuje různá řešení, diskutuje s ostatními a tím si prohlubuje a rozvíjí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírá, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žák chápe základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žák začíná vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojuje si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažuje a ověřuje dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Hodnocení v informatice je zaměřené na sledování učebních pokroků žáka, na jeho postupy při řešení informatických problémů a na dovednost aplikovat osvojené vědomosti a dovednosti informatiky v různých kontextech při vývoji informatických řešení různých problémů. Významnou součástí hodnocení v informatice je sebehodnocení žáka, které se opírá o sdílená kritéria podporující cíle učení, o portfolio zachycující průběh učení a o efektivní zpětnou vazbu učitele. Ta se odvíjí od aktuálních schopností a individuálních možností žáka a vrstevnické hodnocení.

INF

Informatika

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor je zároveň integrovanou vzdělávací oblastí se shodnou charakteristikou.

001

Data, informace a modelování

Charakteristika tematického okruhu

S daty pracují počítače i my, když přemýšlíme. Informace zpřesňují naše představy o světě a tím nám pomáhají správně se rozhodovat. Řadu podrobností přitom pomíjíme a pracujeme jen s tím, co je pro danou situaci důležité. Vznikají tak zjednodušující reprezentace, modely. Abychom je mohli ukládat a spolehlivě a levně přenášet a kopírovat, kódujeme je do posloupností znaků – písmen, nul a jedniček atp.

V informatice se žák učí nejen využívat hotové modely, ale také vytvářet nové. Postupuje při tom cílevědomě, sleduje záměr vyřešit daný problém, hledá rovnováhu mezi rozsahem a složitostí modelu a jednoduchostí jeho použití. Hodnotí spolehlivost získávaných informací a míru jistoty, s jakou se podle nich může rozhodovat. Nalézání efektivních reprezentací složitých skutečností je předpokladem úspěšné komunikace, učení i řešení problémů.

Na 1. stupni si žák začíná všimnout dat kolem sebe a reflektuje, jak mu mohou být užitečná. Tvoří první schematické

modely situací a využívá je k získání informací.

Na 2. stupni už se žák seznamuje s pokročilejším kódováním a modely, které sám tvoří, včetně grafů a trénování modelů strojového učení. Zvyká si na to, že informace jsou správné jen s určitou pravděpodobností.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

Metodická podpora

Komentář

Data jsou součástí našeho každodenního života. Záznamy o počasí, školní hodnocení, ceník, kalendář – všechno jsou to příklady dat, která žák začíná chápat a se kterými pracuje. Pomocí dat může lépe pochopit svět okolo sebe.

Žák uvádí příklady dat ze svého okolí – poznává jejich druh (např. číslo, text, obrázek, zvuk, video) a výslovně a přesně pojmenovává, o čem vypovídají (teplota vzduchu ve stínu, název místa v místním jazyce, symbol ručního praní). Při sběru dat tak může hodnotit jejich užitečnost pro řešení dané otázky. Data interpretuje a analyzuje, porovná různé možnosti, vyhodnotí výsledky, objasní je či podpoří argumenty. Vyvodí a zformuluje závěry, včetně rozlišení, jestli si je výsledkem jistý. Může jít o jednoduché úlohy, jako například interpretace dat v tabulce s údaji o počasí, kde odpovídá na otázky jako „Který den byl nejteplejší?“ nebo „Na které dny naplánovat výlet, koupaliště a hernu?“.

Formulování odpovědí a závěrů podložených daty žáka učí správně vyjadřovat myšlenky a argumenty, rozvíjí jeho komunikační dovednosti a schopnost řešit problémy. Především ale žáka vede k racionálnímu rozhodování.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- vybíral, pojmenovával a zapisoval data kolem sebe,
- vyvozoval z dat (obrázky, slova, čísla) odpovědi na otázky, které si klade při řešení problémů,
- rozhodoval se na základě shromážděných dat,
- zdůvodňoval svá rozhodnutí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.**Klíčové kompetence**

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.**Průřezová témata**

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.**Následující očekávané výsledky učení****Předškolní vzdělávání**

DJP-PMP-000-PV1-002

Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.**Základní vzdělávání**

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojevého učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň****Popis**

Vyslovuje na základě dat odpovědi na otázky, které se týkají okruhu jeho zájmů.

Úroveň Na cestě**Popis**

- Rozpoznává a pojmenovává jednoduchá data (např. teploty, datумы) ve svém okolí.
- Zaznamenává jednoduchá data (např. teploty po dobu jednoho týdne) podle pokynů učitele.
- Odpovídá na otázky, které přímo vyplývají z jednoduché tabulky s daty (např. "Který den byl nejteplejší?").
- Vyvozuje jednoduché závěry na základě dat (např. "Ve středu přšelo, takže byl chladnější den").
- Provádí jednoduchá rozhodnutí na základě poskytnutých dat (např. vybere nejlepší den pro oslavu na základě předpovědi počasí).
- Vysvětluje svá rozhodnutí na základě dat (např. "Vybral jsem tento den, protože je slunečný").

Úroveň Na začátku**Popis**

- Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a třídí je.
- Organizuje soubor dat podle určitého kritéria.

Úroveň Splněno**Popis**

- Rozpozná různé druhy dat – číslo, text, obrázek a pojmenuje je.
- Provede sběr dat k určitému tématu a zaznamená je do přehledné tabulky.
- Analyzuje základní data a odpoví na otázky, které vyžadují srovnání dat.

- Formuluje závěry na základě porovnání dat.
- Rozhodne se na základě více zdrojů dat.
- Zdůvodní své rozhodnutí a diskutuje o možných alternativách.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/bea063>

Krátký textový popis

- Rozpozná různé druhy dat – číslo, text, obrázek a pojmenuje je.
- Provede sběr dat k určitému tématu a zaznamená je do přehledné tabulky.
- Analyzuje základní data a odpoví na otázky, které vyžadují srovnání dat.
- Formuluje závěry na základě porovnání dat.
- Rozhodne se na základě více zdrojů dat.
- Zdůvodní své rozhodnutí a diskutuje o možných alternativách.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

Metodická podpora

Komentář

Žák pozoruje, zkoumá konkrétní situaci či problém a snaží se jí/mu porozumět. Identifikuje klíčové prvky nebo složky situace, které jsou pro porozumění situaci nezbytné. Dostává příležitost si všimnout, že volba důležitých prvků závisí na řešeném problému, nejen na situaci samotné. Například když má rozhodnout, ve které části lesa je vhodnější těžít dřevo, bude patrně počítat stromy, odhadovat jejich rozměry atp., zatímco kdyby měl v tomtéž lese hodnotit vliv daného organismu na ostatní, sestavoval by síť vztahů mezi různými druhy.

Výsledkem žákovy analýzy situace, identifikace klíčových prvků a porozumění vztahům mezi nimi je (zpravidla vizuální) znázornění situace, které již neodvádí pozornost nevýznamnými podrobnostmi a naopak přehledně vystihuje podstatu.

Znázorňování konkrétní situace učí žáka strukturovat data, rozlišovat podstatné od nepodstatného, identifikovat souvislosti a zjednodušovat složitosti. Zvyšuje přehlednost a tím zapamatovatelnost podstatných informací, což je důležité pro efektivní čtení a učení. Hledání vhodných znázornění vede k rozvoji systémového myšlení a klíčové kompetence k řešení problémů. Teprve znázornění situace umožňuje o ní účinně komunikovat a spolupracovat na ní s dalšími lidmi.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- pozoroval situaci a popisoval jednotlivé prvky, které v situaci nalezne,
- vybíral prvky důležité pro řešení daného problému,
- objevoval mezi prvky jejich vzájemné vztahy,
- z různých možností vybíral způsob znázornění situace podle problému, který řeší,
- znázornil situaci, důsledně si ověřoval, že nic podstatného nevynechal, a opravil případné chyby,
- zhodnotil, nakolik mu znázornění pomáhá daný problém řešit.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.**Klíčové kompetence**

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.**Následující očekávané výsledky učení****Předškolní vzdělávání**

DJP-MOP-000-PV1-003

Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Popíše pravidelnost, rytmus a symetrii při běžných činnostech.
- Rozpozná vzory v běžných situacích.
- Roztřídí objekty podle daného kritéria.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Pozoruje jednoduchou situaci a pojmenovává základní prvky, které v ní nalezne.
- Vybírá základní prvky, které jsou důležité pro řešení problému, s jednoduchým odůvodněním své volby.
- Popisuje základní vztahy mezi prvky (např. větší, menší, blízký, daleký) a uvede je v jednoduchém znázornění.
- Volí jednoduchý způsob znázornění (např. nákres, seznam).
- Znázorňuje situace se všemi důležitými prvky a vztahy.
- Vyhodnocuje porozumění problému na základě znázornění (např. „Vidím, kde je nejvíc stromů.“).

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpozná více prvků situace, popíše je, rozliší podstatné a nepodstatné prvky.
- Určí klíčové prvky pro řešení problému a vysvětlí, proč jsou tyto prvky důležité.

- Určí a popíše různé typy vztahů mezi prvky.
- Zvolí vhodný způsob znázornění situace – schéma, myšlenková mapa, a odůvodní svou volbu vzhledem k řešení problému.
- Zpřesní znázornění situace a opraví chyby nebo nedostatky v původním znázornění.
- Zhodnotí, jak různé způsoby znázornění přispívají k řešení problému a co by se dalo zlepšit.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/795bda>

Krátký textový popis

- Rozpozná více prvků situace, popíše je, rozliší podstatné a nepodstatné prvky.
- Určí klíčové prvky pro řešení problému a vysvětlí, proč jsou tyto prvky důležité.
- Určí a popíše různé typy vztahů mezi prvky.
- Zvolí vhodný způsob znázornění situace – schéma, myšlenková mapa, a odůvodní svou volbu vzhledem k řešení problému.
- Zpřesní znázornění situace a opraví chyby nebo nedostatky v původním znázornění.
- Zhodnotí, jak různé způsoby znázornění přispívají k řešení problému a co by se dalo zlepšit.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák analyzuje a interpretuje zjednodušené znázornění skutečného světa nebo systému. Jde o jednoduché příklady, například diagram znázorňující životní cyklus rostliny, mapa sítě veřejné dopravy. Žák model zkoumá a získává z něj užitečné informace a chápe konkrétní aspekty znázorněné skutečnosti. Např. v plánu dopravní sítě může žák hledat a porovnávat různé cesty mezi dvěma místy nebo spojení, jejichž porucha by vedla ke kolapsu sítě. Nestačí tedy jen z modelu přímočaře číst (například jestli mezi dvěma sousedními zastávkami autobus jezdí, nebo ne), je potřeba na základě porozumění korespondence modelu a modelované situace odvozovat i skutečnosti, které nejsou přímo vidět.

Informace získané z modelu žák používá k řešení problémů a k odpovědím na otázky. Hodnotí přitom, které odpovědi mu model může poskytnout přímo, které lze odvodit, které aspoň odhadnout a které získat nelze.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- zkoumal a určil jednotlivé prvky v modelu,
- určil vztahy mezi prvky v modelu,
- určil, co model představuje, a vysvětlil význam použitých symbolů,
- vyvodil, co lze z modelu vyčíst.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.*Klíčové kompetence*

KKK-VJZ-000-ZV5-001

Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.

KRP-KRP-000-ZV5-001

Uvědomuje si důležitost ověřování informací.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DAS-PSP-000-PV1-003

Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Odvodí informace z jednoduchého modelu.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Zkoumá jednoduchý model a určuje základní prvky (např. zastávky na mapě sítě veřejné dopravy).
- Rozpoznává jednoduché vztahy mezi prvky (např. spojení mezi dvěma zastávkami).
- Vysvětluje, co základní prvky a symboly v modelu představují (např. čára je spojení, bod je zastávka).
- Vyvozuje základní informace z modelu (např. určí trasu mezi dvěma zastávkami).
- Určuje, které informace lze z modelu přímo získat (např. spojení mezi zastávkami), a které nelze.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Znázorní běžnou situaci pomocí modelu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozezná všechny relevantní prvky modelu, včetně složitějších komponent.
- Určí a popíše různé typy vztahů mezi prvky.
- Popíše účel modelu a význam různých symbolů a značek, včetně méně zjevných prvků.
- Vyčte, odvodí a odhadne informace z modelu, zdůvodní své rozhodnutí.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/9f98b1>*Krátký textový popis*

- Rozezná všechny relevantní prvky modelu, včetně složitějších komponent.
- Určí a popíše různé typy vztahů mezi prvky.
- Popíše účel modelu a význam různých symbolů a značek, včetně méně zjevných prvků.
- Vyčte, odvodí a odhadne informace z modelu, zdůvodní své rozhodnutí.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Metodická podpora**Komentář**

Žák pracuje se souborem dat (známky, výsledky měření či šetření atd.), která souvisejí s nějakým konkrétním problémem, a na jejich základě formuluje odpovídající závěry a rozhodnutí. Vybírá nebo získává data co nejužitečnější pro řešení daného problému. Musí porozumět tomu, jak jsou data organizovaná a jaké informace poskytují. Rozlišuje proto různou úroveň relevance (významnosti pro daný účel), validity (odpovídajícího zacílení) a spolehlivosti (pravděpodobnost, že získaná data odpovídají sledované skutečnosti) dat a jejich zdrojů.

Žák přemýšlí o datech analyticky, dokáže rozpoznat vzory, trendy, odchylky a další důležité rysy dat, které mohou poskytnout vhled do problému, který řeší. Při zpracování dat se žák vyhýbá běžným nezáměrným chybám i záměrným manipulacím (např. nevhodný výběr zdrojových dat, ořezávky grafů, záměna korelace a kauzality, otočení implikace). Hrubé chyby a manipulace dokáže odhalit v interpretaci dat někoho jiného. Hodnocení kvality dat a procesu jejich zpracování žákovi umožňuje zvažovat a výslovně hodnotit, za jakých podmínek a s jakou pravděpodobností závěry platí a tím i jak moc jim může důvěřovat.

Přístup k datům je snadný a rychlý. Máme více dostupných informací, než je zvládnutelné přijímat. Často jsou nepřesné, nebo dokonce úmyslně zavádějící. Schopnost informace získávat, zpracovávat, kriticky hodnotit a interpretovat je předpokladem pro porozumění světu a pro účinné rozhodování v osobním i profesním životě.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- rozebíral vzorové příklady interpretace dat,
- pracoval podle návodu, jak daná data (např. v sloupcovém grafu, identifikační kódy oborů středoškolského vzdělání) interpretovat,
- replikoval typické postupy, např. vyhledávání údajů v tabulkových datech, zjišťování extrémů, posouzení základních kritérií kvality zdroje dat,
- odvozoval na základě pochopení nového pohledu na data (např. méně obvyklé typy grafů), jak najít potřebnou informaci,
- data organizoval, strukturoval, sumarizoval, aby si usnadnil nebo vůbec umožnil jejich interpretaci, nejprve podle příkladu, vedení, posléze samostatně, včetně volby vhodných metod,
- mezi několika interpretacemi vybral ty nekorektní a svou volbu zdůvodnil, posléze poznal zjevně nekorektní interpretace i bez porovnání s alternativami, využíval poznatky ze souvisejících oborů, zejména z logiky a z přírodních věd,
- rozlišil různou úroveň relevance (vhodnosti, užitečnosti pro daný účel), validity (platnosti) a reliability (opakovatelnosti měření či pozorování) dat a jejich zdrojů, vybíral nebo získával data co nejužitečnější pro řešení dané otázky.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

CZB-TEV-002-ZV9-011

Vyhledá a prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

Klíčové kompetence

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Získá z dat základní informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Uvědomuje si, že získaná či předkládaná data mohou být nespolehlivá a že je nutné ověřovat informace z více nezávislých zdrojů.
- Rozliší různou úroveň relevance, validity a spolehlivosti dat a jejich zdrojů.
- Poznává a využívá různé metody a nástroje pro práci s daty.
- Rozpozná očividně chybné interpretace dat.
- Interpretuje data v různých podobách (hodnoty v tabulkách, schémata, infografika, vizualizace...).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Rozpozná různé druhy dat - číslo, text, obrázek a pojmenuje je.
- Provede sběr dat k určitému tématu a zaznamená je do přehledné tabulky.
- Analyzuje základní data, učí se rozpoznávat chybné interpretace dat.
- Formuluje závěry na základě porovnání dat z více zdrojů.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vybírá, vyhledává nebo získává data co nejužitečnější pro odpověď na danou otázku.
- Vybírá a využívá vhodné metody a nástroje pro práci s daty, jejich organizaci, strukturování a sumarizaci, aby je mohl lépe zpracovat a interpretovat.
- Rozpozná chybné interpretace dat, včetně běžných způsobů možné manipulace.
- Formuluje odpovědi a závěry, hodnotí spolehlivost svých závěrů a rozhoduje o řešení konkrétního problému na základě dat.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/b6a443>

Krátký textový popis

- Vybírá, vyhledává nebo získává data co nejužitečnější pro odpověď na danou otázku.
- Vybírá a využívá vhodné metody a nástroje pro práci s daty, jejich organizaci, strukturování a sumarizaci, aby je mohl lépe zpracovat a interpretovat.
- Rozpozná chybné interpretace dat, včetně běžných způsobů možné manipulace.
- Formuluje odpovědi a závěry, hodnotí spolehlivost svých závěrů a rozhoduje o řešení konkrétního problému na základě dat.

INF-INF-001-ZV9-002

Navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu.

Metodická podpora**Komentář**

Žáci rozlišují typ dat (výčty, texty, obrázky ad.), která si potřebují uchovat nebo někomu předat. Zvažují, jaký použít přenosový kanál nebo způsob uložení (počítačové sítě, klasickou poštu a papír, improvizované prostředky jako korálky na provázcích atd.) a další okolnosti a omezení plynoucí ze situace. Podle toho pak volí způsob, jak přesně potřebná data zaznamenat, přenést a jak je následně opět přečíst. Výsledná pravidla nebo proces popíší tak, aby je mohl využít někdo další. Různá kódování žák porovnává podle kritéria plynoucího z dané situace (např. jednoznačnost, obtížnost procesu kódování a/nebo dekódování, délka zakódovaných zpráv, pravděpodobnost chyb atd.).

Žáci poznají nutnost reprezentace celé škály jevů omezeným počtem symbolů (např. fyzicky různé odstíny, ale na semaforu čteme všechny např. jako jednu ze tří barev, výšivka si musí poradit s omezeným počtem různých barevných nití, unikátně prožívané emoce vyjadřujeme konečným počtem slov) a s přínosy i úskalími tohoto kroku. Získávají zkušenosti se vztahem mezi přesností a délkou kódů. Seznámí se s realizací tohoto principu v počítači prostřednictvím nul a jedniček, s pojmem bit, s jednotkou byte a s jejími násobky. Pracují například s kódováním textů a barev v obrázcích.

Všechny informace jsou nějakým způsobem fyzicky reprezentované, kódované. Porozumění souvisejícím mechanismům a jejich důsledkům umožňuje preciznější interpretace a v praktické rovině také efektivnější práci s různými typy souborů (např. volba grafického formátu podle priority velikosti nebo kvality). Na kódování žáci navážou v programování i při tvorbě informačních systémů, resp. kdekoliv, kde budou zpracovávat data.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- rozlišoval mezi různými druhy dat (výčet, číslo, text, obrázek, zvuk, video...),
- vysvětlil způsob kódování textů v počítači pomocí číselných kódů znaků a problémy vznikající existencí různých znakových sad,
- využíval číselné kódy k určování barev z daného rozsahu,
- vysvětlil způsob kódování čísel (tedy obecně dat) v počítačích posloupnostmi bitů,
- měl zkušenost s dalšími způsoby kódování dat (např. římské číslice, Morseova abeceda, Braillovo písmo, notové zápisy),
- předvedl a vysvětlil různé možnosti kódování a obrázků (bitmapa, vektor), hudby, zvuku, videa nebo jiných typů dat,
- rozhodoval se pro vhodnou přesnost kódování (např. počet a tím i velikost věkových kategorií, přesnost souřadnic pro určení polohy, počet rozlišovaných barev, rozlišení obrázku, frekvence záznamů o počasí, vzorkování zvuku, snímkování videa),
- při zpracování a ukládání dat zvažoval rovnováhu mezi velikostí a kvalitou záznamu,
- při volbě způsobu uložení (kódování) dat zvažoval možnosti příjemce sdělení data přečíst (dekódovat),
- využíval znalosti a zkušenosti se standardními přístupy (viz výše) při návrhu vlastních kódování,

- využíval znalosti a zkušenosti se standardními přístupy (viz výše) při hodnocení kódování, posuzoval např. úspornost kódů, jednoduchost použitého principu a náročnost (de)kódování, možnosti zotavení z chyb při přenosu nebo uložení, možnosti dalšího zpracování zakódovaných dat.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Navrhne způsob kódování dat s cílem uložení a sdílení.

Úroveň Na cestě

Popis

- Seznamuje se se způsoby kódování dat (např.: textů, obrázků, zvuků a videa).
- Nastavuje rovnováhu velikosti dat a přesnosti kódování, např. počet a tím i velikost věkových kategorií, přesnost souřadnic pro určení polohy, počet rozlišovaných barev, rozlišení obrázku, frekvence měření.
- Upravuje jednoduché kódování tak, aby vylepšil některou jeho vlastnost.
- Při zpracování a ukládání dat zvažuje rovnováhu mezi velikostí a kvalitou záznamu.
- Při volbě způsobu uložení (kódování) dat zvažuje možnosti příjemce sdělení data přečíst (dekódovat).

Úroveň Na začátku

Popis

- Využívá značky, piktogramy, symboly a kódy pro záznam informací.
- Uvědomuje si, že různá data v počítači jsou kódována různými způsoby a zabírají různé místo v závislosti na typu dat.

Úroveň Splněno

Popis

- Předvede a vysvětlí základní způsoby kódování různých druhů dat.
- Hodnotí kódování z různých hledisek: úspornost, přesnost, jednoduchost použitého principu (a tím náročnost kódování), hodnotí možnost dalšího zpracování zakódovaných dat.
- Zváží potřebné vlastnosti kódování pro danou situaci a navrhne řešení.
- Přehled o vlastnostech kódování využívá v praktických situacích, zejména ke vhodné volbě datových typů a formátů souborů.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/3c6c83>

Krátký textový popis

- Předvede a vysvětlí základní způsoby kódování různých druhů dat.

- Hodnotí kódování z různých hledisek: úspornost, přesnost, jednoduchost použitého principu (a tím náročnost kódování), hodnotí možnost dalšího zpracování zakódovaných dat.
- Zváží potřebné vlastnosti kódování pro danou situaci a navrhne řešení.
- Přehled o vlastnostech kódování využívá v praktických situacích, zejména ke vhodné volbě datových typů a formátů souborů.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.**Metodická podpora****Komentář**

Žák vytváří (nejčastěji vizuální) reprezentace problému či situace, které umožňují jejich jednodušší pochopení, analýzu a řešení.

Prvním krokem je pečlivá formulace problému. Od ní se odvíjí určení konkrétních aspektů, které jsou pro řešení rozhodující. Žák mapuje vztahy, toky dat, procesy atd., zjišťuje, jak jednotlivé části systému ovlivňují celkový výsledek. Následně zvažuje typ modelu, podle toho, co potřebuje reprezentovat a jak s reprezentací potřebuje pracovat – jestli potřebuje reprezentovat číselné hodnoty, tabulková data, vztahy mezi dvojicemi objektů atd., jestli je potřeba zachytit nějaký vývoj v čase, jestli se model bude dál nějak měnit nebo vyvíjet.

Zvláštní důraz je kladen na různé varianty grafů. Žáci se s nimi učí zacházet a rozhodovat se, jestli potřebují hrany grafů nějak orientovat, jestli využijí nějaké ohodnocení atd. Reprezentace jsou proto zejména ze začátku často vizuální, což usnadňuje pochopení, analýzu a vyřešení problému.

Z různých modelů žáci vybírají ty nejvhodnější v dané situaci a svá rozhodnutí zdůvodňují. Berou přitom v úvahu specifické vlastnosti, možnosti a omezení jednotlivých návrhů.

Očekávaný výstup vede žáky k tomu, aby potřebná rozhodnutí nečinili ze zvyku a bez rozmyslu, ale na základě soustředěné úvahy, s vědomím cíle, okolností a důsledků volby toho kterého modelu pro proces i výsledek řešení daného problému. Modelování a porovnávání různých přístupů pomáhá žákovi rozvíjet systémové myšlení, jeho schopnost vidět věci z různých úhlů pohledu, v širších souvislostech a chápat, jak jednotlivé části systému ovlivňují jeho celkové chování.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- vymezil problém a určil, jak k vyřešení využije model: jaké informace bude potřebovat k jeho řešení, vymezí problém tak přesně a podrobně, aby byl řešitelný informaticky, vysvětlí zamýšlený účel modelu,
- navrhnul model: určil důležité a nedůležité prvky, souvislosti a vztahy, vysvětlil korespondenci situace a modelu (např. čára je silnice, bod je křižovatka), vybral z možností, jak situaci modelovat (typ grafu),
- vytvořil model, modeloval problém v závislosti na množství, typu a struktury získaných informací: vybral technologii (papír, aplikaci, software), vložil objekty, vyznačil vztahy, uspořádal přehledně, zkontroloval, že v modelu nic nechybí a nepřebývá,
- ověřil, zda model dobře řeší problém: zhodnotil, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému, posoudil, zda výsledný model odpovídá formulovaným potřebám, porovnal svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému, vybral vhodnější, svou volbu zdůvodnil, nacházel a opravoval chyby, doplňoval informace.

Gradace spočívá jednak ve složitosti situace nebo problému, který žák řeší, jednak v postupném seznamování s různými typy modelů a s jejich možnostmi.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/innovuje matematické modely.

Klíčové kompetence

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Používá grafické znázornění k popisu situace nebo problému.

Úroveň Na cestě

Popis

- Vymezí problém: určí jaké informace bude potřebovat k řešení problému, vysvětlí zamýšlený účel modelu.
- Navrhne model: určí důležité a nedůležité prvky, souvislosti a vztahy, vybere z možností, jak situaci modelovat (např. typ grafu), vysvětlí korespondenci situace a modelu (např. čára je silnice, bod je křižovatka).
- Vytvoří model: vybere technologii (např. papír, aplikaci), vloží objekty, vyznačí vztahy, uspořádá přehledně.
- Zkontroluje, že v modelu nic nechybí a nepřebývá a že model odpovídá zamýšlenému účelu.
- Nachází a opravuje chyby, doplňuje informace.

Úroveň Na začátku

Popis

- Rozpozná více prvků situace, popíše je, rozliší podstatné a nepodstatné prvky.
- Určí a popíše různé typy vztahů mezi prvky. Rozezná všechny relevantní prvky modelu, včetně složitějších komponent.
- Zvolí vhodný způsob znázornění situace - schéma, myšlenková mapa, a odůvodní svou volbu vzhledem k řešení problému.
- Popíše účel modelu a význam různých symbolů a značek, včetně méně zjevných prvků.
- Zpřesní znázornění situace a opraví chyby nebo nedostatky v původním znázornění.
- Zhodnotí, jak různé způsoby znázornění přispívají k řešení problému a co by se dalo zlepšit.

Úroveň Splněno

Popis

- Zorientuje se v dané situaci a z různých možností zvolí takové (dostatečně přesné, podrobné, jednoznačné) vymezení problému, aby bylo možné ho účinně řešit.
- Vytvoří model: vloží objekty, vyznačí vztahy, uspořádá přehledně.
- Ověřit, zda model dobře řeší problém: zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému, posoudí, zda výsledný model odpovídá formulovaným potřebám.

- Porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému, vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní, nachází a opravuje chyby, doplňuje informace.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Zorientuje se v dané situaci a z různých možností zvolí takové (dostatečně přesné, podrobné, jednoznačné) vymezení problému, aby bylo možné ho účinně řešit.
- Vytvoří model: vloží objekty, vyznačí vztahy, uspořádá přehledně.
- Ověří, zda model dobře řeší problém: zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému, posoudí, zda výsledný model odpovídá formulovaným potřebám.
- Porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému, vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní, nachází a opravuje chyby, doplňuje informace.

INF-INF-001-ZV9-004

Natrénuje model strojového učení a vyhodnotí, jak dobře model funguje.

Metodická podpora

Komentář

Pro některé úlohy je vhodnější využít metody strojového učení (machine learning, ML) spíše než klasická algoritmická řešení. Žáci tyto situace rozliší, shromáždí trénovací data, připraví je pro trénink (vyčistí, anotují) a vloží do připraveného nástroje pro natrénování modelu. Následně hodnotí, jak dobře (s jakou chybovostí) model funguje, případně data doplňují a trénink opakují. Žáci využívají připravená prostředí, hotové nástroje nebo knihovny jako jejich uživatelé, metody strojového učení sami neprogramují.

Během této práce získávají zkušenosti například se zpracováním většího množství dat a s jeho úskalími, se vztahem trénovacích dat a kvality výsledného modelu i s procesem hodnocení kvality modelu, dále s řadou obtíží pramenících z toho, že strojové učení nerozumí datům tak jako lidé a dělá jiné druhy chyb.

Metody strojového učení jsou v současnosti nejintenzivněji využívanou i rozvíjenou oblastí umělé inteligence. Zásadním způsobem rozšiřují možnosti využití technologií a mají široké dopady na fungování celé společnosti. Vycházejí z velkých datových souborů a hledají jejich stručnější a zároveň co nejpřesnější reprezentaci, tedy model. Žáci se s tímto konceptem seznámí a díky tomu lépe porozumí fungování nástrojů, které strojové učení využívají. Lépe také pochopí, že výsledné modely (a tím i kvalita jejich výstupů) závisejí na množství a na kvalitě zdrojových dat a kvůli tomu, že jsou založené na pravděpodobnostním modelování a zjednodušování, mohou dávat nepřesné či zcela nesprávné výsledky. S tím se žáci musí naučit vypořádat.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- připravil trénovací data (sběr, třídění, předzpracování, anotace): zprvu používá již připravená data, poté data samostatně sbírá a základním způsobem je anotuje; třídil nevhodné vzorky a sledoval reprezentativnost,
- rozhodl o použitém nástroji: zprvu podle pokynu učitele, pokud se žák seznámí s různými možnostmi, naučil se také zhodnotit jejich vhodnost pro různé situace a vybírat mezi nimi,
- použil nástroje (natrénování a využití modelu): zprvu podle návodu, posléze samostatně, s využitím dokumentace a pokročilejších možností,
- hodnotil kvalitu modelu: zprvu probíhá základní nahodilá kontrola, později začíná systematicky testovat na vzorcích mimo trénovací data, počítat chybovost, případně rozhoduje o doplnění nebo opakování tréninku (včetně rozhodnutí, jak změnit trénovací data a nastavení učení).

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Základní gramotnosti

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyzkouší si práci se modelem strojového učení.

Úroveň Na začátku

Popis

- Seznamuje se s jednoduchými nástroji ukazujícími postup trénování modelu (např. CODE.org).
- Provede rozsáhlejší sběr dat k určitému tématu a data zaznamená.
- Formuluje závěry na základě porovnání dat z více zdrojů.

Úroveň Na cestě

Popis

- Má přehled o tom, pro jaké typy úloh je vhodné využívat strojové učení, využívá jednoduché nástroje ukazující postup trénování modelu strojového učení (např. na CODE.org).
- Vybírá data vhodná pro trénování modelu strojového učení pro zadaný účel: zprvu používá již připravená data, poté samostatně sbírá data, provádí základní anotace, třídění nevhodných vzorků.
- Pod vedením učitele natrénuje model.
- Vyhodnocuje, jak dobře model funguje, pod vedením učitele rozhoduje jak upravit trénovací data či nastavení učení.

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhodnotí, zda je pro danou úlohu slibné využít strojové učení, a svoji volbu zdůvodní.
- Třídí a čistí data, provádí základní anotaci dat, zvažuje reprezentativnost trénovacích dat.
- Na připravených datech natrénuje model, opírá se o výchozí nastavení a dokumentaci ke zvolenému nástroji.
- Model testuje, kvantifikuje chybovost modelu a rozhodne se, jak upravit trénovací data a nastavení modelu.
- Zhodnotí využitelnost výsledného modelu ve srovnání s jinými přístupy k řešení problému.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/e4fe6f>

Krátký textový popis

- Vyhodnotí, zda je pro danou úlohu slibné využít strojové učení, a svoji volbu zdůvodní.
- Třídí a čistí data, provádí základní anotaci dat, zvažuje reprezentativnost trénovacích dat.
- Na připravených datech natrénuje model, opírá se o výchozí nastavení a dokumentaci ke zvolenému nástroji.
- Model testuje, kvantifikuje chybovost modelu a rozhodne se, jak upravit trénovací data a nastavení modelu.
- Zhodnotí využitelnost výsledného modelu ve srovnání s jinými přístupy k řešení problému.

002

Algoritmizace a programování

Charakteristika tematického okruhu

Žák se prováděním postupů učí získávat výsledky konkrétních úloh. V informatice pak zaměřuje pozornost na postupy jako takové. Zjišťuje, jak se postupy vedoucí ke stejným výsledkům mohou mezi sebou lišit, tvoří a popisuje postupy vlastní. Všimá si toho, že některé jsou spolehlivější než jiné a co tu spolehlivost určuje. Jejich kvalitní formulace může vyřešit celou skupinu podobných problémů.

Postupy žák zapisuje i jako programy, čímž se učí pracovat s omezenou sadou instrukcí a doslovnou interpretací svých výstupů. Kromě toho získává povědomí o základech fungování běžně používaných aplikací. Cílevědomé plánování pracovních postupů je příležitostí k rozvoji strukturovaného přístupu k řešení problémů. Jejich jednoznačný a úsporný popis vyžaduje komunikační dovednosti. Automatizovatelnost postupů je předpokladem uplatnitelnosti v práci a podnikání.

Na 1. stupni žák zkoumá souvislosti vstupů, podmínek, postupů a výstupů, navrhuje jednoduché posloupnosti kroků a zažívá, jak může programováním určovat chování stroje.

Na 2. stupni se žák setkává se složitějšími problémy, do programování přibývají další řídicí struktury. Všimá si výhod a důsledků automatizace svých postupů.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.

Metodická podpora

Komentář

Žák identifikuje a vlastními slovy popíše problém, který chce vyřešit, včetně určení vstupů, výstupů a vztahu mezi nimi. Rozloží ho na menší, zvládnutelné části, a tím i kroky, které je třeba provést k jeho řešení. Uspořádá je do logické a strukturované posloupnosti. Pokud je například problémem sestavení puzzle, žák navrhne kroky jako rozřídění dílků podle barvy, nalezení rohových a okrajových dílků atp. Ověří správnost postupu řešení, hledá různé varianty postupu.

Aby bylo možné postup předat k provedení někomu jinému (nebo i jen sobě samému v budoucnosti), je potřeba ho i zapsat. Kromě přirozeného jazyka k tomu žáci používají různě zjednodušené prostředky, včetně slov nebo symbolů s domluveným významem.

Výsledný postup se žáci učí hledat i úpravou jiného, podobného postupu. Z několika různých postupů vyberou ten v dané situaci nejvhodnější a své rozhodnutí zdůvodní. Zvykají si pro jeden problém navrhnout několik postupů a teprve pak rozhodnout, který z nich dotáhnou do konce.

Porozumění algoritmům a schopnost s nimi pracovat je součástí základu informatiky. Rozvíjí schopnost žáka řešit problémy systematicky a logicky a formulovat standardizované pracovní postupy, které mohou být přenechány stroji (počítači).

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- diskutoval nad daným problémem, plánoval dílčí kroky, které povedou k realizaci úkolu, zaměřoval se na posloupnost a pořadí kroků,
- sestavoval a testoval symbolické zápisy postupů,
- vyhodnocoval vytvořenou posloupnost – doplňoval, dokončoval, přetvářel,
- rozhodoval se o správnosti/nesprávnosti svého postupu v souvislosti s výsledným řešením,
- vyhodnocoval jednotlivé způsoby řešení, navrhoval úpravy, přemýšlel, zda jsou funkční, co způsobují,
- vysvětlil svá řešení.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám.

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhuje realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-JAR-000-PV1-009

Formuluje instrukce a předá je ostatním.

DJP-PMP-000-PV1-007

Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

Základní vzdělávání

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše kroky známé činnosti či postupu.

Úroveň Na cestě

Popis

- Popisuje jednoduchý problém, uvádí základní vstupy a očekávané výstupy (např. cesta v bludišti, ve čtvercové síti).
- Navrhuje kroky potřebné k vyřešení problému a uspořádává je v základní posloupnosti.
- Sestavuje a zapisuje jednoduchý algoritmus pomocí slov nebo jednoduchých symbolů (např. šipky).
- Ověřuje správnost svého postupu. (např. podle očekávaného výstupu).
- Rozhoduje o správnosti/nesprávnosti svého postupu na základě výsledného řešení.
- Vysvětluje svůj postup v jednoduchých krocích a popisuje jeho základní logiku.

Úroveň Na začátku

Popis

- Popíše posloupnost kroků, které vedou k řešení situace.
- Diskutuje nad možnostmi řešení.

Úroveň Splněno

Popis

- Pojmenuje problém, určí potřebné vstupy a výstupy a vysvětlí jejich vztahy.
- Rozdělí problém na menší části, sestaví kroky do logické posloupnosti a zváží různé možnosti.
- Použije symboly k vytvoření přesnějšího a strukturovaného zápisu algoritmu a otestuje jeho funkčnost.
- Testuje svůj postup na různých příkladech, identifikuje chyby a provádí jednoduché úpravy k jeho vylepšení.
- Vyhodnotí různé postupy, vysvětlí své volby a navrhne, jak postupy zlepšit.
- Vysvětlí svá řešení, diskutuje výhody a nevýhody a zdůvodní svá rozhodnutí.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6d6889>

Krátký textový popis

- Pojmenuje problém, určí potřebné vstupy a výstupy a vysvětlí jejich vztahy.
- Rozdělí problém na menší části, sestaví kroky do logické posloupnosti a zváží různé možnosti.
- Použije symboly k vytvoření přesnějšího a strukturovaného zápisu algoritmu a otestuje jeho funkčnost.
- Testuje svůj postup na různých příkladech, identifikuje chyby a provádí jednoduché úpravy k jeho vylepšení.
- Vyhodnotí různé postupy, vysvětlí své volby a navrhne, jak postupy zlepšit.

- Vysvětlí svá řešení, diskutuje výhody a nevýhody a zdůvodní svá rozhodnutí.

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

Metodická podpora

Komentář

Bloková prostředí jsou vhodným vstupem do programování, protože odstraňují většinu technických složitostí, a přesto umožňují žákům pracovat se základními principy, které si mají osvojit. Blokové programy jsou pro žáky lépe srozumitelné a snáze upravitelné. Žáci pomocí bloků, které reprezentují jednotlivé kroky navrženého postupu, tedy příkazy nebo funkce, sestavují program (posloupnost bloků). Musí tedy postup rozložit právě na takové základní kroky, které zvládá použité programovací prostředí, a dodržet jejich správné pořadí.

Žáci kromě toho identifikují části programu (jeden nebo více bloků), které se provádějí opakovaně (objevují v postupu opakující se činnosti nebo jejich části). Opakovat se může jeden nebo více bloků. Mají-li se provést hned za sebou, mohou žáci vložit stejné bloky opakovaně nebo je mohou vložit pouze jednou a označit, že se mají opakovat. Obdobně, pokud je potřeba provádět tutéž posloupnost bloků na různých místech programu, uvede se jednou jako podprogram a z ostatních míst programu se potom na něj stačí odkázat. Žáci tak mohou uvažovat na vyšší úrovni abstrakce, ve větších celcích místo jednotlivých drobných kroků postupu.

Díky využití těchto konceptů žáci tvoří programy, které udělají stejnou práci, ale jsou kratší, přehlednější (každý snadno vidí záměr bloky opakovat), a tím i snáze upravovatelné. Princip opakování částí postupů pak žáci mohou využít i mimo programování.

Vytváření programů nutí žáky logicky myslet, systematicky řešit řetězcí se problémy a ukazuje jim, na jakých principech fungují běžně používané aplikace. Žáci zjišťují, že počítač není „magická černá skříňka“, ale stroj, který se řídí přesnými pokyny, jež napsali programátoři. Zažívají, že i oni mohou přimět stroj k samostatnému provedení posloupnosti činností.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- skládal jednotlivé bloky, řadil je do posloupnosti,
- přidával bloky, přeskupoval je, vysvětlil, že programy nejsou nic jiného než posloupnosti přesně zadaných kroků,
- kontroloval opakovaně program, vyhodnocoval posloupnost bloků, našel a opravil chyby,
- rozhodoval o správnosti/nesprávnosti svého programu v souvislosti s výsledným řešením,
- hledal různé způsoby řešení pomocí opakování bloků a pomocí podprogramů.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

Klíčové kompetence

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhuje realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-MOP-000-PV1-009

Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.

DJP-MOP-000-PV1-006

Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.

DJP-MOP-000-PV1-007

Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.

DJP-MOP-000-PV1-010

Ověří správnost řešení.

Základní vzdělávání

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná opakující se vzory.

Úroveň Na cestě

Popis

- Skládá základní bloky do jednoduché posloupnosti, která splňuje zadání (např. pohyb objektu).
- Identifikuje opakující se bloky (např. krok vpřed 5x).
- Vytvoří jednoduchý program (např. pohyb vpřed) s opakujícími se bloky.
- Kontroluje základní chyby v posloupnosti bloků (např. blok je na nesprávném místě) a opravuje je.
- Ověřuje, že program funguje a popíše, co program dělá.

Úroveň Na začátku

Popis

- Ověří správnost postupu řešení.

Úroveň Splněno

Popis

- Sestaví program s více kroky, kombinuje různé typy bloků a zvažuje správné pořadí kroků pro splnění zadání.
- Používá opakování v programu ke zjednodušení kódu.
- Vytvoří podprogramy pro opakující se části programu, vysvětlí jejich výhody pro přehlednost a efektivitu.
- Testuje různé části programu, provádí drobné úpravy pro zlepšení funkčnosti a efektivnosti.
- Otestuje celý program, najde případné chyby, chybné podmínky nebo opakování a opraví je.
- Navrhne jiná řešení s využitím podprogramů.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/b58e8c>

Krátký textový popis

- Sestaví program s více kroky, kombinuje různé typy bloků a zvažuje správné pořadí kroků pro splnění zadání.
- Používá opakování v programu ke zjednodušení kódu.
- Vytvoří podprogramy pro opakující se části programu, vysvětlí jejich výhody pro přehlednost a efektivitu.
- Testuje různé části programu, provádí drobné úpravy pro zlepšení funkčnosti a efektivnosti.
- Otestuje celý program, najde případné chyby, chybné podmínky nebo opakování a opraví je.
- Navrhne jiná řešení s využitím podprogramů.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

INF-INF-002-ZV9-005

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vysvětlí celý postup a určí problém, který je daným algoritmem řešen.

Metodická podpora**Komentář**

Algoritmus je přesný návod nebo postup, jak vyřešit danou úlohu, resp. všechny úlohy stejného typu. Žák pracuje se zápisem algoritmů v různých formách. Může jít o algoritmy tradičně infromatické (hledání největšího prvku v seznamu, nejkratší cesty v grafu apod.), z jiných oborů (určování největšího společného dělitele) nebo z běžného života (návod na použití domácí pekárny, sestavení skříňky).

Žák nejprve algoritmus rozdělí na menší, snáze pochopitelné části, typicky až na jednotlivé kroky. Poznatky o nich na základě jejich souvislostí a návazností kombinuje zpět do popisu chování větších částí a nakonec algoritmu jako celku. Pomáhá si při tom prováděním nebo simulováním algoritmu nebo jeho částí na konkrétních příkladech vstupů.

Žák určí vstupy vzorového algoritmu, předpoklady, které musí být splněny, aby fungoval, výstupy algoritmu a jejich vztah k původním vstupům. Také vysvětluje, jak výstupy na základě vstupů postupně vznikají neboli jak algoritmus funguje. Z těchto pozorování vyvozuje, co je účelem algoritmu, k čemu byl sestaven. Někdy odhalí, že je zadaný postup nějak vadný (nejednoznačný, nekonečný, bezvýsledný, nespolehlivý, neúplný apod.).

Aktivní práce s hotovými algoritmy a jejich zkoumání vede k jejich hlubšímu pochopení, což žáci v životě uplatní jak přímo, tak při tvorbě nebo úpravách algoritmů vlastních. Hlubší pochopení postupu také umožňuje zefektivnit ho či jinak vylepšit.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- pracoval s různými zápisy algoritmů (např. popis běžnou řečí, sekvence symbolů, rozličné diagramy, blokové nebo jednoduché textové zdrojové kódy programů),
- sledoval provedení algoritmů a kontroloval, jak jednotlivé kroky odpovídají zápisu, posléze algoritmy realizoval sám, učil se odhadovat výsledky jednotlivých kroků nebo delších sekvencí, zobecňoval svá pozorování (co daný krok nebo příkaz dělá někdy, co za jakých podmínek, co dělá nutně vždycky),
- učil se číst a rozumět komentářům, všiml si míst, kterým porozuměl špatně, a hledal příčinu nepochopení,
- zprvu pracoval s algoritmy, které zřetelně a přímočaře vedou k cíli (nakreslení ornamentu hvězdy), poté s takovými, kde vztah vstupu a výstupu není z kroků algoritmu vidět přímo (hledání největšího společného dělitele).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Po přečtení jednotlivých kroků algoritmu z činnosti, se kterou se již opakovaně setkal, určí problém, který je algoritmem řešen.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Seznamuje se s různými možnostmi zápisu algoritmu (popis běžnou řečí, posloupnost symbolů, rozličné diagramy, blokové nebo jednoduché textové zdrojové kódy programů).

- Sleduje provedení algoritmů a kontroluje, jak jednotlivé kroky odpovídají zápisu.

Úroveň Na cestě

Popis

- Seznamuje se s různými možnostmi zápisu algoritmu (popis běžnou řečí, posloupnost symbolů, rozličné diagramy, blokové nebo jednoduché textové zdrojové kódy programů).
- Sleduje provedení algoritmů a kontroluje, jak jednotlivé kroky odpovídají zápisu, učí se odhadovat výsledky jednotlivých kroků nebo delších sekvencí, zobecňuje svá pozorování (co daný krok nebo příkaz dělá někdy, co za jakých podmínek, co dělá nutně vždycky).
- Rozpoznává typická citlivá místa algoritmu (ne/ostře nerovnosti, odkazy na jiné části algoritmu, poprvé použité hodnoty, logické operátory, závorky, ukončovací podmínky cyklů...).
- Učí se číst komentáře a rozumět jim, všímá si míst, kterým porozuměl špatně, hledá příčinu nepochopení.
- Pracuje s algoritmy, které zřetelně a přímočaře vedou k cíli (např. nakreslení ornamentu hvězdy), učí se pracovat s takovými, kde vztah vstupu a výstupu není z kroků algoritmu vidět přímo (např. hledání největšího společného dělitele).

Úroveň Splněno

Popis

- Předvídá výsledky částí i celého algoritmu, provádí algoritmus na různých příkladech vstupů a zobecňuje svá pozorování, co o algoritmu platí za určitých podmínek, co vždy.
- Pozorně interpretuje typická citlivá místa algoritmu.
- Identifikuje části algoritmu, kterým nerozumí, zjišťuje zamýšlený význam a hledá příčiny nepochopení, využívá komentáře k algoritmu.
- Popisuje vstupy, výstupy a jejich vztahy, určuje, jaký typ problému řeší algoritmus jako celek.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/de68d6>

Krátký textový popis

- Předvídá výsledky částí i celého algoritmu, provádí algoritmus na různých příkladech vstupů a zobecňuje svá pozorování, co o algoritmu platí za určitých podmínek, co vždy.
- Pozorně interpretuje typická citlivá místa algoritmu.
- Identifikuje části algoritmu, kterým nerozumí, zjišťuje zamýšlený význam a hledá příčiny nepochopení, využívá komentáře k algoritmu.
- Popisuje vstupy, výstupy a jejich vztahy, určuje, jaký typ problému řeší algoritmus jako celek.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

Metodická podpora

Komentář

Žák analyzuje problém (zadání), zejména co je jeho vstupem a výstupem, dále pak požadavky na proces řešení. Hledá vztah mezi vstupem a výstupem, nachází kroky či stavy, kterými bude nutné projít. Postupně identifikuje dílčí, menší problémy, jejichž řešení přispěje k vyřešení hlavního problému. Opět určuje jejich vstupy a výstupy, neboli vzájemné návaznosti. Pokračuje takto až do stavu, kdy jsou jednotlivé dílčí podproblémy zřetelně a přímo řešitelné, ať už s využitím hotových nástrojů, jejich vytvořením, nebo zadáním jinému člověku apod.

Konkrétní realizace postupu záleží na typu řešeného problému, např. úklid bytu, organizace sportovní soutěže, strategie v počítačové hře nebo program na zrcadlové převrácení obrázku nebo na varování při výkyvech teploty v jahodovém záhoně.

V praxi se často setkáváme s problémy, které jsou příliš složité na to, aby byly řešeny najednou. Schopnost dekompozice a systematického postupu je pak podmínkou úspěchu. Řešením úloh z běžného života se žáci navíc učí odhadovat, které úlohy jsou řešitelné algoritmicky a které vyžadují například lidské rozhodnutí, tvůrčí vklad, manuální zručnost apod., a řešení tak efektivněji rozdělit mezi stroje a případný tým lidí.

Dobře strukturovaný popis problému a postupu jeho řešení zefektivňuje zadávání a ladění dotazů generativním modelům strojového učení. Schopnost rozložit problém na menší samostatně řešitelné části je základem algoritmického myšlení, které je klíčové nejen pro programování a vývoj softwaru, ale i pro efektivní řešení neinformatických problémů v praxi.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- rozkládal problém řešitelný posloupností navazujících jednoduchých kroků se zřetelným a jednoznačným pořadím a triviální návazností (např. cesta na mapě),

- rozkládal problém hierarchicky na fáze a jejich části, až po posloupnost jednoduchých kroků (např. delší cesta na mapě, se zastávkami),
- rozhodoval o pořadí kroků, které na sobě mohou a nemusí být závislé (např. oblékání, vaření),
- popisoval vztahy a závislosti souvisejících dílčích problémů (např. při vaření složitějšího pokrmu),
- sám posuzoval, jaká míra rozdělení problému stačí, volil nebo tvořil nástroje a postupy pro jeho řešení,
- při možnosti různého rozkladu hodnotil a vybíral ten, který vidí v dané situaci jako nejvhodnější,
- navrhl postupy a algoritmy pro jednotlivé části zvoleného rozkladu řešeného problému,
- využíval různé způsoby zápisu postupu či algoritmu, například pomocí jejich slovní nebo grafické reprezentace,
- z nalezených částečných řešení sestavil úplný popis postupu řešení původního problému.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.*Klíčové kompetence*

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-002-ZV5-004

Navrhne posloupnost kroků řešení jednoduchého problému.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a popíše postupy k jejich řešení.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Pojmenuje problém, určí potřebné vstupy a výstupy a vysvětlí jejich vztahy.
- Rozdělí problém na menší části, sestaví kroky do logické posloupnosti a zváží různé možnosti.
- Použije symboly k vytvoření přesnějšího a strukturovaného zápisu algoritmu a otestuje jeho funkčnost.
- Vyhodnotí různé postupy, vysvětlí své volby a navrhne, jak postupy zlepšit.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozkládá problém řešitelný posloupností navazujících jednoduchých kroků se zřetelným a jednoznačným pořadím a triviální návazností (např. cesta na mapě).
- Popisuje vztahy a závislosti souvisejících dílčích problémů (např. při vaření složitějšího pokrmu) pod vedením učitele posuzuje, jaká míra rozdělení problému stačí.
- Volí a využívá vhodný způsob zápisu postupu (grafický, slovní, různé kombinace).
- Vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problému a svůj výběr zdůvodní.
- Z částečných řešení sestaví úplný popis postupu řešení původního problému.

Úroveň Splněno*Popis*

- Podrobně analyzuje problém, rozhoduje o důležitosti různých okolností a o kritériích kvality řešení, určí vstupy a výstupy, nachází kroky či stavy, kterými bude nutné projít.
- Rozloží složitější problém na hierarchii fází nebo částí až po jednoduché kroky, včetně určení jejich vzájemných závislostí a posloupnosti.
- Posuzuje, jaká míra rozdělení problému stačí, při možnosti různého rozkladu hodnotí a vybírá ten, který vidí v dané situaci jako nejvhodnější.
- Navrhuje různé přístupy, nástroje a z nich plynoucí varianty postupů řešení pro jednotlivé fáze (části) problému, rozhoduje se pro ty nejvhodnější, vhodným způsobem postupy zapisuje.
- Z částečných řešení sestaví úplný popis postupu řešení původního problému.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/140a18>

Krátký textový popis

- Podrobně analyzuje problém, rozhoduje o důležitosti různých okolností a o kritériích kvality řešení, určí vstupy a výstupy, nachází kroky či stavy, kterými bude nutné projít.
- Rozloží složitější problém na hierarchii fází nebo částí až po jednoduché kroky, včetně určení jejich vzájemných závislostí a posloupnosti.
- Posuzuje, jaká míra rozdělení problému stačí, při možnosti různého rozkladu hodnotí a vybírá ten, který vidí v dané situaci jako nejvhodnější.
- Navrhuje různé přístupy, nástroje a z nich plynoucí varianty postupů řešení pro jednotlivé fáze (části) problému, rozhoduje se pro ty nejvhodnější, vhodným způsobem postupy zapisuje.
- Z částečných řešení sestaví úplný popis postupu řešení původního problému.

INF-INF-002-ZV9-007

V blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program, používá opakování, větvení programu, proměnné.

Metodická podpora

Komentář

Žák si prohlubuje dovednosti související s programováním. Osvojuje si komplexnější pracovní postup – od specifikace problému přes rozmyšlení algoritmu k implementaci řešení, resp. k jeho iterativnímu vylepšování do požadované kvality. Péči také začíná věnovat přehlednosti a srozumitelnosti kódu. Snáze se pak ke kódu sám vrátí, najde chyby, použije jeho části pro řešení podobného problému nebo na něm spolupracuje v týmu.

I na druhém stupni vystačí s blokovým prostředím, nadále vytváří podprogramy a využívá opakování. Seznamuje se s dalšími řídicími programovými strukturami. Přidává další druhy opakování (zejména ovládá opakování s daným počtem a opakování s ukončovací podmínkou). Naučí se program větvit, tedy provádět některé části, jedině pokud právě platí zadaná logická podmínka, a poté i provádět dvě různé věci, pokud podmínka platí a pokud nikoli. Proměnné mu umožní řešit složitější úlohy a vytvářet pokročilejší programy, například hry nebo jiné simulace.

Některé žákovské programy již řeší praktické problémy, mají tedy vliv na vnější svět, přinejmenším na své uživatele. Žák si proto zvyká předvídat možné důsledky programů, které vytváří, a přijímá za ně příslušnou zodpovědnost.

Při programování žáci využívají koncepty z ostatních výstupů a získávají objektivní zpětnou vazbu o tom, jestli je dovedou použít. Učí se pracovat v prostředí, které vyžaduje přesnost, pečlivost, doslovnou a jednoznačnou komunikaci. Mají prostor samostatně určovat a řídit, jak budou postupovat při tvorbě.

Žáci se průběžně rozhodují, jestli je v daném okamžiku efektivnější přemýšlet a plánovat, nebo řešení náhodně zkoušet. Všimají si nesrovnalostí, formulují je jako problémy a systematicky hledají jejich řešení. Zjišťují, jaké úspory může přinést, když už jednou vytvořený program pracuje sám. Získávají také základní představu o tom, jak probíhá tvorba běžně používaných aplikací.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- začínal na jednoduchých příkladech, činil jednoduchá rozhodnutí, například se seznamoval s hotovým programem a na vymezených místech upravoval jeho chování; postupně narůstá obtížnost různých aspektů jeho práce,
- zlepšovala se jeho orientace v daném programovacím prostředí, osvojoval si další pojmy a koncepty, pokročilé možnosti, nabídky a postupy,
- seznamoval se s dalšími bloky a možnostmi jejich vzájemného ovlivňování a kombinování a rozšiřoval tak možnosti svých programů,
- trénoval jednotlivé dílčí programátorské činnosti (specifikace a analýza zadání, návrhy řešení, výběr nejslibnějšího, převod na bloky, implementace a testování), postupně je kombinoval a řadil za sebou, aby kompletoval rozsáhlejší vlastní projekty,

- seznamoval se s příklady použití nových řídicích struktur, testoval je v izolovaných příkladech, učil se předvídat, k jakému vedou chování, sám je implementoval podle pokynu, později sám rozhodoval, kdy bude jejich využití vhodné; nakonec se obdobně (postupně) učil je mezi sebou kombinovat,
- krokoval programy s proměnnými, sledoval vývoj jejich hodnot, hodnotil přínosy jejich použití; v prvních pokusech s proměnnými pod vedením učitele, postupně žák iniciativu přebírá a samostatně rozpoznává, že si program má něco pamatovat, jaké to budou hodnoty, jakým způsobem se bude hodnota proměnné měnit,
- postupně uspořádával zdrojový kód, přidával komentáře, zvažoval rovnováhu mezi rychlostí implementace, přehledností a úsporností kódu,
- seznamoval se s příklady důsledků jiných programů a služeb, včetně těch obecně neočekávaných, zvažoval dopady na sebe, na své uživatele, jejich okolí, případně i širší dopady.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-002-ZV5-005

Sestaví v blokově orientovaném jazyce program, ve kterém používá opakování a podprogramy, opraví případné chyby.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- Sestaví program s více kroky, kombinuje různé typy bloků a zvažuje správné pořadí kroků pro splnění zadání.
- Používá opakování v programu ke zjednodušení kódu.
- Vytvoří podprogramy pro opakující se části programu, vysvětlí jejich výhody pro přehlednost a efektivitu.

Úroveň Na cestě

Popis

- Seznamuje se složitějšími hotovými programy a na vymezených místech upravuje jejich chování; postupně narůstá obtížnost různých aspektů jeho práce.
- Seznamuje se s dalšími bloky a s možnostmi jejich vzájemného ovlivňování a kombinování a rozšiřuje tak možnosti svých programů.
- Krokuje programy s proměnnými, sleduje vývoj jejich hodnot, hodnotí přínosy jejich použití; první pokusy s proměnnými jsou vedeny, postupně žák iniciativu přebírá a samostatně rozpoznává, že si program má něco pamatovat, jaké to budou hodnoty, jakým způsobem se bude hodnota proměnné měnit.
- Zdrojový kód žák postupně uspořádává, přidává komentáře, zvažuje rovnováhu mezi rychlostí implementace, přehledností a úsporností kódu.
- Všimá si a hodnotí uživatelskou přívětivost jiných programů a služeb.

- Seznamuje se s příklady důsledků jiných programů a služeb, včetně těch obecně neočekávaných, zvažuje dopady na sebe.

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhne strukturu budoucího programu, tj. rozdělení programu na jednotlivé části, opakovaně využívá již hotové části zdrojových kódů.
- Využívá různé formy opakování, zejména opakování s pevným počtem a opakování s ukončovací podmínkou, větvení programu.
- Rozpozná potřebu využití proměnných, správně naprogramuje nastavení počátečních hodnot a průběžné úpravy i využití hodnot proměnných.
- Vytváří přehledný a snadno čitelný kód, využívá vhodná pojmenování podprogramů i proměnných a komentáře, zvažuje rovnováhu mezi rychlostí prvotní implementace, přehledností a úsporností kódu.
- Vytváří uživatelsky přívětivé programy.
- Zvažuje dopady svých programů na jejich uživatele, promýšlí možné neočekávané důsledky.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/70f2c2>

Krátký textový popis

- Navrhne strukturu budoucího programu, tj. rozdělení programu na jednotlivé části, opakovaně využívá již hotové části zdrojových kódů.
- Využívá různé formy opakování, zejména opakování s pevným počtem a opakování s ukončovací podmínkou, větvení programu.
- Rozpozná potřebu využití proměnných, správně naprogramuje nastavení počátečních hodnot a průběžné úpravy i využití hodnot proměnných.
- Vytváří přehledný a snadno čitelný kód, využívá vhodná pojmenování podprogramů i proměnných a komentáře, zvažuje rovnováhu mezi rychlostí prvotní implementace, přehledností a úsporností kódu.
- Vytváří uživatelsky přívětivé programy.
- Zvažuje dopady svých programů na jejich uživatele, promýšlí možné neočekávané důsledky.

INF-INF-002-ZV9-008

Průběžně ověřuje správnost vytvářeného postupu, zkouší program, opravuje chyby, posoudí efektivitu postupu, programu.

Metodická podpora

Komentář

Průběžné ověřování správnosti navrhovaných postupů je důležitý návyk, který vede žáka k přemýšlení o tom, jak navržený postup funguje při různých vstupech a také jak je vhodný pro cílovou skupinu uživatelů programu. Je postup obecný, efektivní, neobsahuje opakující se stejné části kódu, není vázán na nějaké specifické podmínky? Takové hodnocení vede žáka k navrhování a zkoušení různých postupů a k postupnému výběru nejlepší varianty řešení určitého problému.

Průběžné testování chování, reakcí a efektivitu zlepšuje výslednou kvalitu programu a vede žáka k vědomému vyhledávání omezení a rizik, která jsou s využíváním programů spojená. Žák při odhalení nesprávné funkce identifikuje chybnou část programu a chyby opraví.

První navržený postup, který řeší zadaný problém, nemusí být obecně funkční a nemusí být efektivní. Žáci by měli přemýšlet o fungování svých programů za různých podmínek, postupně je vylepšovat nebo naopak hledat jiná řešení, pokud se program při testování neosvědčí.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- opakovaně procházel svůj postup a ověřoval správnost výsledků,
- odkrokoval jednoduchý program,
- testoval funkčnost programu i při neobvyklých a nesprávných vstupech, identifikoval chybná místa a odstraňoval funkční chyby programu,
- využíval k testování programu spolužáky, na základě testování vylepšoval navržený postup,
- vybral z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodnil.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ověřuje správnost navrhovaných postupů s cílem opravit chyby.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Opakovaně prochází svůj postup či program a ověřuje správnost výsledků.
- Průběžně testuje starší i právě upravené části programu s různými vstupy, všímá si selhání programu a rozporů mezi chováním programu a očekáváním nebo zadáním pro program, odhaluje příčiny chyb.
- Identifikuje nedostatky postupu i jeho popisu a navrhuje opravy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Testuje různé části programu, provádí drobné úpravy pro zlepšení funkčnosti a efektivnosti.
- Otestuje celý program, najde případné chyby (např. chybná podmínka nebo opakování) a opraví je.

Úroveň Splněno*Popis*

- Hodnotí efektivitu svého řešení, podle potřeby navrhuje vylepšení.
- Odladí program, aby pracoval správně – systematicky nachází chybná místa programu a opravuje je, přepracovává části programu.
- Testuje prototypy programu s uživateli, aby ověřoval a vylepšoval jeho použitelnost.

003**Informační systémy***Charakteristika tematického okruhu*

Řadu potřeb společnosti pomáhají plnit informační systémy. Lidé je nevyhnutelně využívají, vypořádávají se s jejich nedostatky, mají požadavky na jejich chování. Většina lidí také nějaké evidence sama tvoří, v osobním i pracovním životě (seznam k balení na výlet, evidence zakázek k vyřízení). Výhodu v tom mají ti, kteří mají na základě praktické zkušenosti představu o tom, jak takové systémy vnitřně fungují, jak se vyvíjejí, co mohou pomoci řešit a co už nikoli. Iterativní vývoj a testování řešení se zaměřením na potřeby klienta je znakem užitečných podniků. Uživatelské rozhraní informačních systémů je komunikačním kanálem. Důsledky fungování řady systémů ovlivňují celou občanskou společnost.

Na 1. stupni žák začíná informační systémy zkoumat. Kromě práce s uživatelským rozhraním se učí orientovat i přímo v tabulkách a podobných strukturách.

Na 2. stupni žák svůj průzkum prohlubuje a kromě významu pro uživatele precizněji popisuje, co přesně systémy dělají. Pro řešení konkrétních problémů tvoří také vlastní evidence dat.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.*Metodická podpora***Komentář**

Žák u informačního systému, který zná, dokáže popsat jeho účel, funkci nebo smysl (školní informační systém, objednávání obědů apod.). Popíše účel informačního systému ze svého pohledu, co mu systém umožňuje, vysvětlí, k čemu ho potřebuje. Popíše, co informační systém umožňuje dalším uživatelům. Z funkcí systému následně odvodí, jaká data systém sbírá. Žák lépe porozumí fungování informačních systémů jako celku a jejich užitečnosti. Na získaných dovednostech staví v dalších stupních vzdělávání, kdy se učí informační systémy podrobněji hodnotit.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- diskutoval nad systémy, které zná,
- popsal konkrétní informační systém, například školní informační systém,
- určil, s jakými daty informační systém pracuje,
- rozpoznal, komu a čemu informační systém slouží,
- vyvozoval na základě vlastní zkušenosti užitečnost a využitelnost.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-003

Na základě vlastní zkušenosti uvede příklady, jak může konzumace médií ovlivnit jeho postoje nebo postoj jeho vrstevníků k určitému tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše účel informačních systémů, které zná.

Úroveň Na začátku

Popis

- Orientuje se v tabulce.

Úroveň Na cestě

Popis

- Diskutuje o informačních systémech, které zná (např. školní informační systém, objednávání obědů).
- Popíše účel a základní funkce konkrétního informačního systému (např. školní informační systém).
- Identifikuje základní typy dat, se kterými vybraný informační systém pracuje (např. jména, známky ve školním informačním systému).
- Určí, komu informační systém slouží (např. žákům, rodičům, učitelům) a jaký je jeho hlavní účel. Popíše na základě vlastní zkušenosti užitečnost informačního systému (např. přehled známek, změny v rozvrhu, možnost volby obědů, vyhledávání knih).

Úroveň Splněno

Popis

- Diskutuje o funkcích a účelu známých informačních systémů, uvede konkrétní příklady a situace.
- Popíše informační systém – funkce pro různé uživatele a jejich potřeby.
- Popíše funkce informačního systému a typy dat, se kterými pracují.

- Zhodnotí užitečnost informačního systému, jeho výhody a nevýhody.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/002853>

Krátký textový popis

- Diskutuje o funkcích a účelu známých informačních systémů, uvede konkrétní příklady a situace.
- Popíše informační systém – funkce pro různé uživatele a jejich potřeby.
- Popíše funkce informačního systému a typy dat, se kterými pracují.
- Zhodnotí užitečnost informačního systému, jeho výhody a nevýhody.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznámí s konkrétním seznamem, tabulkou nebo podobnou strukturou, aby porozuměl, jaká data a jakým způsobem do ní patří. Data mohou být číselná (např. věk, počet, délka, hmotnost, teplota) i nečíselná (např. jména, popisy, symboly, barvy, názory, pocity). Data v seznamu mohou a nemusí odpovídat pořadí podle nějakého kritéria (neuspořádaný nebo uspořádaný seznam), popř. jsou v hierarchických vztazích (víceúrovňový seznam). Data v tabulce jsou uspořádána do souvisejících sloupců a řádků, což umožní přehledně zobrazit data podle shodných a odlišných vlastností, podle vývoje v čase atp.

Žák rozvíjí porozumění datovým strukturám a schopnost data organizovat a pracovat s nimi, tedy základní předpoklady pro pozdější práci s databázemi a informačními systémy. Zjišťuje, jaké výhody jednotlivé struktury poskytují, například jak snadno a podle čeho lze ve které vyhledávat, jak zvyšují přehlednost i většího množství dat, jak usnadňují strojové zpracování.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- se seznamoval se zadáním, zjišťoval, co je třeba řešit, odhaloval data,
- se orientoval v tabulce (sloupce, řádky) a v seznamu,
- zobrazoval a třídil data podle různých kategorií, shodných a odlišných vlastností,
- zapisoval číselná data (např. počet, délka, hmotnost, teplota) i nečíselná data (např. jména, symboly, popisy, názory, pocity) do struktur (tabulka, seznam).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.*Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenaná ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.*Základní vzdělávání*

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zaznamenává do existující tabulky číselná i nečíselná data problému, který opakovaně řešil.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Seznamuje se zadáním úlohy, určí, jaká data jsou potřeba zaznamenat.
- Orientuje se v základní struktuře tabulky (sloupce a řádky) nebo seznamu.
- Třídí data podle různých kategorií (shodných a odlišných vlastností).
- Zapisuje číselná i nečíselná data do předpřipravených jednoduchých struktur (např. tabulka, seznam).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Popíše v tabulce sloupce a řádky.

Úroveň Splněno*Popis*

- Analyzuje zadání, určí potřebná data a rozpozná, jaká data jsou důležitá.
- Třídí data v tabulce nebo seznamu podle zadaných kategorií.
- Vysvětlí, jak třídění usnadňuje práci s daty.
- Zaznamená a uspořádá různé typy dat v tabulce nebo seznamu.
- Uvede příklady, kde je vhodné použít různé typy struktur, seznam, tabulka.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/b8129d>*Krátký textový popis*

- Analyzuje zadání, určí potřebná data a rozpozná, jaká data jsou důležitá.
- Třídí data v tabulce nebo seznamu podle zadaných kategorií.
- Vysvětlí, jak třídění usnadňuje práci s daty.

- Zaznamená a uspořádá různé typy dat v tabulce nebo seznamu.
- Uvede příklady, kde je vhodné použít různé typy struktur, seznam, tabulka.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

INF-INF-003-ZV9-009

Posoudí účel a užitečnost vybraného informačního systému, popíše jeho vnitřní fungování.

Metodická podpora

Komentář

Žák již běžně používá různé informační systémy (např. různé školní, v jídelně, v knihovně, v dopravě). Učí se o nich uvažovat nejen ze svého pohledu. V první řadě rozliší různé skupiny (role) uživatelů (např. žák, učitel, třídní učitel, zákonný zástupce, vedení školy, správce systému) a formuluje potřeby, které jim systém pomáhá řešit (neztratit se v zadaných úkolech, poskytovat zpětnou vazbu, sledovat docházku, omlouvat absence...). Z toho plynou konkrétní činnosti, které uživatelé v systému provádějí. Žáci tedy mohou zhodnotit přínos systému pro jeho uživatele, ale také to, do jaké míry systém plní svůj cíl a kde jsou případné rezervy. Úvahou, pozorováním i praktickým ověřením zjišťují, jestli systém pro vybrané úkony funguje správně (nebo si uživatel musí na něco dávat pozor), nakolik uživatelské rozhraní pomáhá splnění úkolu nebo je pro uživatele naopak překážkou, jestli je přehledné a intuitivní a je snadné se ho naučit používat, jestli pomáhá uživateli zadávat správná data a umožňuje opravy chyb, jak zvládá méně obvyklé požadavky. Obdobnému posouzení žák samozřejmě vystavuje i evidence dat, které vytvořil on nebo jeho spolužáci.

Vedle posouzení z hlediska uživatelů se žáci učí vyvozovat, jak systémy fungují vnitřně. Už vědí, co systém umožňuje svým uživatelům, a umí určit, jaká data systém sbírá. Díky zkušenostem s prací s tabulkami nyní také odhadují, jak (do jakých tabulek, s jakými sloupci) systém data organizuje. Z popsanych funkcí systému dovozují, co systém s daty dělá, a z činnosti uživatelských rolí, jaké mají práva a povinnosti.

I tyto zjednodušené představy o fungování skutečných systémů jsou inspirací pro jednodušší vlastní systémy. Kromě toho užitečně poslouží k rozpoznání, že se systém dostal do nějak neobvyklého stavu (např. ztracená zásilka se jeví jako neexistující, přitom ji jen někdo předčasně označil jako doručenu a tím vyřízenou), a napovědí, jak situaci napravit.

Evidence docházky, probírané látky a všechna žákova hodnocení jsou údaje zaznamenané v nějakém informačním systému. I sociální sítě, streamovací služby nebo internetové bankovníctví jsou informační systémy. Podrobnější zkoumání informačních systémů žákům umožňuje nahlédnout a kriticky hodnotit jejich běžné každodenní fungování i vliv na lidskou společnost.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- se seznamoval s předem zpracovanými příklady, aby porozuměl, jak vůbec vypadají možné odpovědi na otázky po účelu a užitečnosti IS a jak se k nim dojde,
- posléze začínal samostatně i ve skupinách hledat odpovědi, zprvu s podporou učitele (např. ve formě výběru z možných odpovědí, ve formě úzce zaměřených otázek), která postupně ubývá,
- analyzoval zpočátku jednoduché, jednoúčelové systémy, následně dílčí části složitějšího IS (např. rozhraní pro odevzdávání úkolů), postupně složitost systémů (množství a provázanost evidovaných dat, komplikovanost uživatelského rozhraní, rozmanitost úkonů, které IS umožňuje) a jejich analyzovaných částí stoupá,
- díval se zpočátku především z vlastního pohledu, jako uživatel, postupně si uvědomoval, že s IS interagují i lidé v dalších rolích (učitelé, rodiče, správci, knihovníci, kuchařky...), rozmyšlel, jaké úkoly ty ostatní role plní, co od IS potřebují, co jim IS poskytuje,
- prvky a vztahy v systému sepisoval zpočátku nahodile, např. do seznamu, dále je strukturoval např. do myšlenkové mapy, používal různé způsoby znázornění souvislostí, později začínal identifikovat souvislosti a vztahy různých typů, např. uživatelé, jejich role, potřeby, úkoly, pravomoci; prvky uživatelského rozhraní a shromažďovaná data; vnější události a změny v datech; logické souvislosti mezi daty.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-003-ZV5-006

Rozezná, s jakými daty pracuje vybraný informační systém a jaký je jeho účel.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše účel informačních systémů z jeho blízkého okolí.

Úroveň Na začátku

Popis

- Diskutuje o funkcích a účelu známých informačních systémů, uvede konkrétní příklady a situace.
- Popíše informační systém - funkce pro různé uživatele a jejich potřeby.
- Popíše funkce informačního systému a typy dat, se kterými pracují.
- Vysvětlí informační systém z pohledu různých uživatelů. Zhodnotí užitečnost informačního systému, jeho výhody a nevýhody.

Úroveň Na cestě

Popis

- Seznamuje se s předem zpracovanými příklady informačních systémů, aby porozuměl, co vše zahrnuje informační systém a jak vypadají možná kritéria jeho účelnosti a užitečnosti.
- Rozlišuje skupiny uživatelů informačního systému (např. žák, učitel, třídní učitel, zákonný zástupce, vedení školy, správce systému), uvede příklady činností, které v IS vykonávají, popíše potřeby, které jim systém pomáhá řešit, zformuluje účel systému jako celku.
- Rozpozná, jaká data vybraný IS ukládá, rozlišuje základní datové typy.
- Zkoumá situace, které mohou uživatelé systému zažít, odhadne potenciální problémy a navrhne možná řešení.

Úroveň Splněno

Popis

- Vysvětlí význam informačních systémů ve společnosti.
- Rozlišuje různé role uživatelů informačního systému, uvede příklady činností, které v IS vykonávají, popíše potřeby, které jim systém pomáhá řešit, zformuluje účel systému jako celku.
- Rozpozná, jaká data vybraný IS ukládá, rozlišuje základní datové typy a jaká práva ke kterým datům mají jednotliví uživatelé IS.
- Zkoumá uživatelské rozhraní IS, hodnotí jeho přehlednost a použitelnost, nápovědu a podporu uživatele.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/cfc8d5>

Krátký textový popis

- Vysvětlí význam informačních systémů ve společnosti.
- Rozlišuje různé role uživatelů informačního systému, uvede příklady činností, které v IS vykonávají, popíše potřeby, které jim systém pomáhá řešit, zformuluje účel systému jako celku.
- Rozpozná, jaká data vybraný IS ukládá, rozlišuje základní datové typy a jaká práva ke kterým datům mají jednotliví uživatelé IS.
- Zkoumá uživatelské rozhraní IS, hodnotí jeho přehlednost a použitelnost, nápovědu a podporu uživatele.

INF-INF-003-ZV9-010

Pro řešení problému vytvoří tabulku evidence dat a stanoví pravidla pro práci se záznamy.**Metodická podpora****Komentář**

Existuje velké množství praktických problémů, které řešíme pomocí evidence většího množství dat různého typu. Při návrhu evidence dat se žák učí data logicky organizovat pomocí tabulky či více tabulek. Navrhuje strukturu tabulky a pravidla pro její použití. Při práci s tabulkou využívá možnost práce ve sdíleném prostředí (například formuláře, cloudové tabulky).

Žák by měl identifikovat, jaké informace (datové položky) jsou potřebné pro řešení daného problému, a navrhnout, jak je nejlépe uspořádat do tabulky. V databázovém systému, případně v tabulkovém editoru vytvoří sloupce pro jednotlivé datové položky a určí typy dat, které budou v těchto sloupcích uloženy (např. text, číslo, datum).

Kromě samotné struktury tabulky žák také definuje, jak se s daty v tabulce pracuje. Určí pravidla pro přidávání nových záznamů, aktualizaci existujících záznamů, mazání záznamů, ale také například pravidla pro validaci dat (jak zkontrolovat, že data jsou správně a kompletně zadaná) nebo jejich zabezpečení. V souladu se stanovenými pravidly nastavuje přístupová práva k datům. Z pravidel také vyplývá, jak korespondují data a skutečnosti, které reprezentují.

Ve světě informačních systémů je správa dat klíčová. Informační systémy v podstatě sbírají, ukládají, zpracovávají a prezentují data. Aby mohl systém efektivně fungovat, musí být data správně strukturovaná a musí existovat jasná pravidla pro jejich správu. Schopnost navrhnout tabulku a pravidla pro práci s daty je tedy základní dovedností pro kohokoli, kdo chce (musí) pracovat s informačními systémy nebo je navrhovat.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- určil, jak při řešení problému využije evidenci dat: formuloval problém, vysvětlil zamýšlený účel tabulky, určil základní informace, které má evidence dat poskytovat (výstupy),
- navrhl tabulku pro evidenci dat: určil, v jakém nástroji tabulku zpracuje, určil, jak získá data do tabulky, navrhl strukturu tabulky, určil pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat,
- vytvořil tabulku pro evidenci dat: vytvořil tabulku, nastavil pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat,
- ověřil funkčnost evidence dat: navrhl, realizoval a vyhodnotil zkoušku (pilot) evidence dat, opravil chyby, případně navrhl vylepšení.

Gradace spočívá ve volbě složitosti problému, který žáci řeší, vždy by mělo jít o situaci, která je žákům blízká z praktického života. Postupně se seznamují s různými typy dat i možnostmi spolupráce při vytváření a užívání tvořené evidence, tj. roste složitost pravidel a rolí v evidenci.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.*Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Sestaví tabulku pro evidenci dat získaných z okruhu svého zájmu.

Úroveň Na začátku

Popis

- Analyzuje zadání, určí potřebná data a rozpozná, jaká data jsou důležitá.
- Zaznamená a uspořádá různé typy dat v tabulce nebo seznamu.

Úroveň Na cestě

Popis

- Analyzuje jednoduchý problém či zadání, navrhne evidenci dat pro jeho řešení.
- Navrhne tabulku pro evidenci dat – určí potřebné sloupce, rozhodne o jejich názvech a typu, tabulku vytvoří.
- Ověří, že evidence plní zadaný účel, opraví případné chyby.

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhne evidenci dat pro řešení zadaného problému – formuluje problém, určí základní informace, které má evidence dat shromažďovat a jaké výstupy má poskytovat.
- Vytvoří tabulku pro evidenci dat, nastaví k ní přístupová práva a určí pravidla a postupy pro práci se záznamy, aby byl udržen soulad evidence se skutečností.
- Otestuje evidenci dat s využitím jiných uživatelů (spolužáků), ověří, že evidence plní zadaný účel, opraví případné chyby a na základě testování navrhne možná vylepšení.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/32b782>

Krátký textový popis

- Navrhne evidenci dat pro řešení zadaného problému – formuluje problém, určí základní informace, které má evidence dat shromažďovat a jaké výstupy má poskytovat.
- Vytvoří tabulku pro evidenci dat, nastaví k ní přístupová práva a určí pravidla a postupy pro práci se záznamy, aby byl udržen soulad evidence se skutečností.
- Otestuje evidenci dat s využitím jiných uživatelů (spolužáků), ověří, že evidence plní zadaný účel, opraví případné chyby a na základě testování navrhne možná vylepšení.

INF-INF-003-ZV9-011

V evidenci dat používá funkce pro automatické zpracování dat a nastavuje zobrazení dat s cílem řešit potřeby uživatelů.

Metodická podpora

Komentář

Evidence dat má svůj účel, její uživatelé jejím prostřednictvím realizují konkrétní úkony (vybírají peníze na školní výlet, evidují docházku na tréninky sportovního klubu, sledují stáří lezeckých lan před vyřazením...). Použitelnosti evidence přispívá vhodně nastavené uživatelské rozhraní a odstranění rutinních kroků pomocí automatizace. Různé úkony ve stejné evidenci přitom mohou vyžadovat různá rozhraní (přinejmenším zobrazení dat).

Žáci z potřeb uživatelů odvodí základní úkony, které má evidence podporovat, navrhnou a implementují odpovídající řešení. Určí, která data potřebuje uživatel pro daný úkon zobrazit (které sloupce a v jaké podobě, jakým kritériím mají odpovídat zobrazené řádky, jaké má být pořadí, jak mají data ovlivnit formátování) a která naopak skrýt, a provede příslušná nastavení. K filtrování (hledání podle kritérií) a agregaci (výpočty průměrů, součtů, extrémů apod.) dat pak už dochází automaticky, zobrazená data se aktualizují bez žákových ručních zásahů. Totéž platí pro vytvořené grafy nebo jiné vizualizace, které mohou uživatelé evidence potřebovat.

Žák hledá i další příležitosti k využití automatizace ke zpracování dat, zejména výpočty pomocí vzorců a funkcí. Opírá se o znalosti programování, např. při využití podmínek.

Obdobné dovednosti žák využívá také při zpracování většího množství tabulkových dat, než zvládne přehlédnout okem, například při statistickém vyhodnocení dat z dotazníků nebo při zpracování laboratorních měření.

Schopnost efektivně automatizovat rutinní úkony je přímo jedním z důvodů výuky informatiky. S rostoucím vlivem informačních systémů na každodenní život je přitom zásadní nejen jejich funkčnost, ale také jejich použitelnost pro uživatele. Pochopení a ovládnutí technologií tak, aby sloužily žákům, a nikoli naopak, je dalším z důvodů výuky informatiky.

Ve výsledku žák vede navrženou evidenci dat, sleduje dodržování stanovených pravidel a postupů, hodnotí fungování evidence: spravuje evidenci dat, zadává data do tabulky, edituje je, nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku, automatizuje řešení zadaného problému.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- nastavoval zobrazení dat v připravené (např. online dostupné) rozsáhlejší tabulce tak, aby mohl odpovědět na položenou otázku (získal potřebné informace), používá při tom řazení a filtrování dat včetně složených podmínek,
- získával z dat (statistické) informace, využíval k tomu různé funkce (např. součet, minimum, maximum, průměr),
- v evidencích dat (tabulkách), které sám vytvořil, navrhoval vhodné využití řazení a filtrování dat a využívání funkcí pro automatizaci zpracování dat,
- volil vhodné nástroje pro vizualizaci dat (souhrnné tabulky, grafy, infografiku apod.) s přihlédnutím k obsahu a k příjemcům sdělení.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce pro řešení problému.

Úroveň Na cestě

Popis

• Seznamuje se s různými způsoby prezentace dat pro daný účel, nastavuje výběr a zobrazení tabulkových dat (např. výběr sloupců, řazení a filtrování i pomocí několika kritérií, seskupování, podmíněné formátování...).

- Používá jednoduché vzorce a základní funkce (statistické, logické, textové, časové) pro automatické zpracování dat.
- Volí a vytváří vizualizace dat (např. sloupcové, bodové, čárové grafy).

Úroveň Na začátku

Popis

- Uvede příklady, kde je vhodné použít různé typy struktur, seznam, tabulka.
- Třídí data v tabulce nebo seznamu podle zadaných kategorií - shodné a odlišné vlastnosti.
- Vysvětlí, jak třídění usnadňuje práci s daty.

Úroveň Splněno

Popis

- Volí vhodný způsob prezentace dat pro daný účel, nastavuje výběr a zobrazení tabulkových dat podle potřeb uživatelů.
- Používá jednoduché vzorce a kombinace základních funkcí pro automatické zpracování dat a výpočty v rozsáhlé tabulce.
- Volí a vytváří vizualizace dat odpovídající záměru.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/0be426>

Krátký textový popis

- Volí vhodný způsob prezentace dat pro daný účel, nastavuje výběr a zobrazení tabulkových dat podle potřeb uživatelů.
- Používá jednoduché vzorce a kombinace základních funkcí pro automatické zpracování dat a výpočty v rozsáhlé tabulce.
- Volí a vytváří vizualizace dat odpovídající záměru.

004

Digitální technologie

Charakteristika tematického okruhu

Digitální technologie poskytují konkrétní příklady principů, které žák zkoumá v ostatních okruzích. Dohromady se tak žák učí rozumět tomu, jak technologie a svět kolem něj fungují a jaké to má praktické důsledky. Je to jedním z předpokladů pro to, aby je mohl bezpečně a efektivně využívat v běžném životě. Porozumění principům fungování technologií mimo jiné umožňuje hodnotit, jak ovlivňují společnost a jak jejich provoz dopadá na životní prostředí. Rozšiřuje možnosti žáků využívat je k rutinní i tvořivé práci.

Na 1. stupni se žák zaměřuje na základní porozumění funkcím digitálních technologií, jejich vhodné využití pro řešení problémů a na pravidla bezpečného používání aplikací a sítí.

Na 2. stupni se výuka prohlubuje o další technické znalosti a dovednosti, které umožní poučeně vybírat hardware, software a propojení do sítě a řešit pokročilejší problémy. Kromě bezpečnosti se žák v bohatých souvislostech věnuje také inovacím.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

Metodická podpora

Komentář

Žák podle využívaného digitálního zařízení a účelu své práce najde, vybere (na ploše, v obchodě s aplikacemi, na internetu), podle potřeby stáhne a spustí aplikaci. Rozlišuje datové soubory různého typu (texty, obrázky, zvuky, videa) a pro práci s nimi používá aplikace, které mu umožňují příslušná data prohlížet, upravovat, vytvářet a sdílet. Zjišťuje, jak různá zařízení a různé aplikace mohou řešit stejné úkoly a že různé úkoly lze řešit i na stejném zařízení, když se použije jiná aplikace.

Žák zjišťuje, že se může vracet k rozdělané práci, seznamuje se s konceptem paměti. Rozlišuje, kdy se jeho zařízení připojuje na internet a kdy ne. Začíná chápat význam stažených dat (např. offline mapy s lokálně uloženými mapovými soubory vs. online mapy s mapovými soubory ad hoc stahovanými z internetu). Rozumí, že digitální zařízení tato data ukládá do paměti s omezenou kapacitou a umí je smazat.

Vybírání vhodných aplikací a dat rozvíjí kritické myšlení a schopnost hodnotit různé možnosti, základní dovednost potřebnou v mnoha oblastech života. Použití správné aplikace nebo správného datasetu může významně usnadnit a zrychlit vyřešení problému. Technologie se průběžně vyvíjejí. Schopnost mezi nimi racionálně vybírat na základě porozumění trvalejším konceptům je předpokladem jejich efektivního využívání v průběhu života žáků.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- postupně poznával společné prvky ovládání aplikací a začal je rutinně používat – krok zpět, kopírování, scrollování apod. na počítači, tabletu, mobilu a cloudu,
- vracel se k rozdělané práci (koncept ukládání dat, soubory),
- rozhodoval se, jakou aplikaci využije k řešení problému a ke zpracování daných dat,
- odstraňoval svá data (z plochy počítače, dokumentů, stažených souborů, cloudu, koše).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Základní gramotnosti

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Klíčové kompetence

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Najde a spustí známou aplikaci nebo program.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Poznává základní prvky ovládní aplikací (např. kopírování, scrollování) a používá je v jednoduchých úkolech na různých zařízeních (počítač, tablet).
- Vrací se k rozdělané práci pomocí základních funkcí (např. otevření dokumentu, který si uložil lokálně nebo cloudově).
- Vybírá jednoduchou aplikaci pro základní úkol (např. textový editor pro psaní, prohlížeč obrázků pro zobrazení obrázků).
- Odstraňuje základní typy dat (např. smazání dokumentu z plochy počítače nebo složky).

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá společné prvky ovládní v různých aplikacích a na různých zařízeních.
- Spravuje soubory – pojmenovává, ukládá, přejmenovává a vymazává je na různých zařízeních a rozpozná rozdíl mezi lokálně a cloudově uloženými daty.
- Vybírá a kombinuje různé aplikace pro řešení komplexnějších úkolů a porovnává různé možnosti.
- Spravuje úložiště na různých zařízeních – počítač, tablet, cloud; zvažuje, která data je potřeba odstranit.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/619982>

Krátký textový popis

- Používá společné prvky ovládní v různých aplikacích a na různých zařízeních.
- Spravuje soubory – pojmenovává, ukládá, přejmenovává a vymazává je na různých zařízeních a rozpozná rozdíl mezi lokálně a cloudově uloženými daty.
- Vybírá a kombinuje různé aplikace pro řešení komplexnějších úkolů a porovnává různé možnosti.
- Spravuje úložiště na různých zařízeních – počítač, tablet, cloud; zvažuje, která data je potřeba odstranit.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

Metodická podpora**Komentář**

Žák získává zkušenosti se základními způsoby propojování zařízení. Využívá jak přímé propojení zařízení ve fyzické blízkosti (nahrání programu z tabletu do robota přes Bluetooth nebo USB kabel, přenos fotografií bezdrátově nebo přes externí úložiště), tak posílání dat přes internet (komunikační služby, cloudová úložiště). Seznamuje se s principy jejich fungování a z toho plynoucími výhodami, omezeními i riziky. Na tomto základě pak v dané situaci vybírá způsob, jak získávat či sdílet která data.

Žák postupně dochází k poznání, že internet je celosvětová síť pospojovaných počítačů, která nemá jednotné centrum, a to, co „děláme na internetu“, nám poskytují servery, tedy služební počítače spravované firmami a dalšími organizacemi. Žák zjišťuje, že naše data nahraná „na internet“ se ocitají právě na těchto serverech.

Internet je fenomén 21. století a páteř digitálního světa. Většina informací a služeb je dnes přístupná online. Ovládní těchto nástrojů je zásadní pro orientaci v tomto prostředí. Porozumění základním konceptům a principům internetu a schopnost vybrat způsob, jak posílat a přijímat data mezi různými zařízeními, je základní dovednost, která podporuje další aspekty digitálních kompetencí.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- rozpoznával práci v online a offline prostředí,
- využíval data získaná z internetu,
- zpracovával získaná data pomocí digitálních zařízení,
- sdílel informace pomocí digitálních technologií,
- posuzoval, která zařízení obsahují počítač a zda potřebují být připojené k internetu,
- popsal možnosti uložení dat (servery, úložiště počítače, cloud).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozpoznává základní digitální zařízení, která jsou připojena k internetu (např. počítač, tablet, mobil).
- Vyhledává data na internetu (např. hledání obrázků nebo informací) a ukládá si je.
- Upravuje získaná a uložená data (např. obrázek vloží do dokumentu).
- Sdílí jednoduché informace pomocí základních digitálních nástrojů (např. odeslání e-mailu).
- Rozpoznává základní rozdíl mezi online a offline prostředím (např. práce v dokumentu na počítači nebo sdílení přes internet).
- Popisuje základní možnosti uložení dat (např. na lokálním disku počítače nebo v cloudovém úložišti).

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětlí výhody a nevýhody práce v online a offline prostředí.
- Využívá data získaná z internetu k další práci a uvádí zdroje.
- Upravuje data prostřednictvím digitálních nástrojů.
- Sdílí data prostřednictvím digitálních nástrojů – cloudová úložiště, sdílené dokumenty.
- Popíše zařízení, která obsahují počítač, a jejich funkce v online a offline režimu.
- Porovná na základě kritérií možnosti uložení dat.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/568800>

Krátký textový popis

- Vysvětlí výhody a nevýhody práce v online a offline prostředí.
- Využívá data získaná z internetu k další práci a uvádí zdroje.
- Upravuje data prostřednictvím digitálních nástrojů.
- Sdílí data prostřednictvím digitálních nástrojů – cloudová úložiště, sdílené dokumenty.
- Popíše zařízení, která obsahují počítač, a jejich funkce v online a offline režimu.
- Porovná na základě kritérií možnosti uložení dat.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.**Metodická podpora****Komentář**

Žák poznává principy fungování digitálních technologií do takové míry, aby mohl porozumět základním bezpečnostním hrozbám spojeným s používáním technologií. Uvědomuje si, jak tyto hrozby mohou ovlivnit důvěrnost, dostupnost a integritu dat. Učí se identifikovat problémové situace. Jednoduché vyřeší sám, u složitějších si vyžádá pomoc.

Žák ve věku 9–11 let tráví v průměru kolem 2 hodin denně na internetu a čelí mnohým nástrahám online světa. Tím, že se bude seznamovat s koncepty kybernetické bezpečnosti již od 1. stupně, bude lépe připravený chránit sebe a svá data a bude moci postupovat k pokročilejším konceptům v oblasti informatiky a kybernetické bezpečnosti.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- získával informace i povědomí o tom, jak funguje internet z technického i bezpečnostního hlediska (typy připojení: wi-fi, pevné), připojoval se k wi-fi síti,
- uváděl aktuální možnosti bezpečnosti i ochrany zařízení (hesla, gesta, biometrie),
- používal silná hesla,
- rozlišoval citlivost dat a informací, uvědomoval si potenciální rizika (poškození, zneužití dat) i hrozby související s poskytováním osobních informací,
- bezpečně používal aplikace, programy a webové stránky,
- zjišťoval, že nabízený obsah internetu se přizpůsobuje na základě minulých akcí, uživatele a tvoří ho lidé a algoritmy.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Dodržuje bezpečnostní pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi.

Úroveň Na cestě

Popis

- Rozpoznává základní typy připojení (např. Wi-Fi, pevné připojení) a bezpečně se připojí k Wi-Fi síti.
- Dodržuje bezpečnostní pravidla při používání hesel pro přístup k digitálním zařízením (seznamuje se s pravidly tvorby bezpečných hesel).
- Používá bezpečná hesla pro přístup do svého pracovního prostředí na digitálních zařízeních.
- Rozlišuje mezi veřejnými a citlivými informacemi (např. jméno, adresa) a seznamuje se s tím, že citlivá data mohou být zneužita.
- Používá aplikace a webové stránky, které jsou ověřené a bezpečné, podle pokynů učitele nebo rodičů.
- Zjišťuje, že obsah internetu může být ovlivněn jeho předchozími akcemi.

Úroveň Na začátku

Popis

- Rozliší, co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše výhody a nevýhody wifi a pevného připojení.
- Uvede možná opatření pro bezpečné připojení k digitálním zařízením.
- Používá silná hesla, vysvětlí význam biometrických údajů pro zabezpečení.
- Rozliší různé typy dat a informací, popíše rizika jejich sdílení a uvede příklady možných důsledků.
- Vybírá bezpečné aplikace a webové stránky, rozpozná varovné signály.
- Zjišťuje, jak se mění nabídka obsahu na internetu podle toho, co dělá uživatel, a diskutuje o tom, jak to může ovlivnit jeho vlastní rozhodování.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/4646bd>

Krátký textový popis

- Popíše výhody a nevýhody wifi a pevného připojení.
- Uvede možná opatření pro bezpečné připojení k digitálním zařízením.
- Používá silná hesla, vysvětlí význam biometrických údajů pro zabezpečení.
- Rozliší různé typy dat a informací, popíše rizika jejich sdílení a uvede příklady možných důsledků.
- Vybírá bezpečné aplikace a webové stránky, rozpozná varovné signály.
- Zjišťuje, jak se mění nabídka obsahu na internetu podle toho, co dělá uživatel, a diskutuje o tom, jak to může ovlivnit jeho vlastní rozhodování.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.**Metodická podpora****Komentář**

Aby žák mohl volit počítačová zařízení, software a síťové služby pro řešení konkrétního problému, musí důkladně rozumět principům jejich fungování. Díky tomu může určovat klíčové parametry zařízení a s porozuměním je efektivně a bezpečně využívat.

Hardware (technické díly) počítače je možné popsat pomocí několika základních dílů (procesor, vykonávající instrukce v operační paměti, disky na ukládání dat, karty na jejich převod, vstupní a výstupní zařízení). Hardware funguje díky softwaru (programům, aplikacím), základním programem je operační systém počítače, který hardware oživuje a umožňuje nám pracovat s dalšími aplikacemi. Pomocí programů (aplikací) prohlížíme nebo vytváříme datové soubory (dokumenty), pracujeme přitom v operační paměti počítače a své dokumenty ukládáme na disky (místní, síťové, cloudové). Aplikace můžeme přidávat (instalovat), musíme přitom zvažovat bezpečnostní rizika (zavirování počítače). Pro ukládání dokumentů využíváme různé typy (formáty) souborů a nástroje na jejich správu – nejčastěji nástroje zahrnuté v operačním systému, který na počítači využíváme.

Při většině činností s počítačem (mobilní zařízení jsou také počítače) je počítač připojený do lokální počítačové sítě a téměř vždy také do globální sítě (do internetu). Všechny typy sítí využívají paketový přenos dat (předávání dat v balíčcích s daty mezi adresami jednotlivých zařízení) a směrování dat do správných zařízení. Podobně fungují jak kabelové sítě, tak bezdrátové sítě. Přenosová rychlost a vzdálenost, na kterou se můžeme připojit, se liší podle typu média a služby (např. kabelové připojení, Bluetooth, Wi-Fi, signál mobilních operátorů).

Díky počítačovým sítím máme k dispozici služby, například web, e-mail, streamování zvuku a videa a dnes všemi uživateli využívané cloudové aplikace. Cloudové aplikace vždy využívají ukládání dat na servery přístupné díky síti Internet, někdy pak využívají načtení a spuštění programu v prohlížeči webových stránek. Ze svého principu umožňují sdílení dat, což přináší potřebu zabezpečení přístupu k datům.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- vysvětlil fungování počítače z hlediska jeho základních dílů (procesor vykonávající instrukce v operační paměti, disky na ukládání dat, karty na převod dat, vstupní a výstupní zařízení),
- podle využití počítače volil jeho typ (stolní počítač, notebook, tablet, chytrý telefon), případně i základní parametry jeho dílů,
- vysvětlil roli operačního systému při využívání počítače a dokázal pokročile ovládat aspoň jeden běžně využívaný operační systém pro stolní počítače a jeden pro mobilní zařízení (tablet, telefon),
- vysvětlil principy ukládání dat na trvalá úložiště v počítači, v počítačové síti i v cloudu,
- pokročile spravoval své dokumenty v různých úložištích, uvědomoval si trvalost dat na disku zařízení (při jeho prodeji apod.),
- na základě pochopení principů fungování současných počítačových sítí (LAN, Internet, Wi-Fi, Bluetooth, mobilní sítě) rozeznal připojení zařízení do sítě, identifikoval typ sítě, případně sám připojil zařízení do správné sítě,
- identifikoval nejčastější závady hardwaru a softwaru počítače i běžné problémy s počítačovou sítí, jednoduché problémy vyřešil, u složitějších specifikoval požadavek na odborný zásah (servis),
- s porozuměním využíval World Wide Web, pokročile ovládal webový prohlížeč včetně bezpečnostních aspektů (šifrovaný přenos dat, certifikáty serverů, cookies...), spravoval e-mailovou schránku.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.*Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.*Základní gramotnosti*

ZGM-POM-000-ZV9-001

Systematicky kontroluje správnost řešení matematických postupů.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.*Klíčové kompetence*

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vybírá pro své potřeby hardware, software, digitální zařízení a připojení do sítě na základě svých zkušeností.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Používá společné prvky ovládání v různých aplikacích a na různých zařízeních.
- Vybírá a kombinuje různé aplikace pro řešení komplexnějších úkolů a porovnává různé možnosti.
- Spravuje soubory - pojmenovává, ukládá, přejmenovává, maže, na různých zařízeních a rozpozná rozdíl mezi lokálně a cloudově uloženými daty.
- Vysvětlí výhody a nevýhody práce v online a offline prostředí. Popíše výhody a nevýhody Wi-Fi a pevného připojení.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vysvětlí fungování počítače z hlediska jeho základních dílů (procesor, operační paměť, úložiště/disky).
- Volí typ (stolní počítač, notebook, tablet, chytrý telefon) počítače podle jeho využití.
- Vysvětlí roli operačního systému při využívání počítače a zvládá základy ovládání jednoho běžně využívaného operačního systému.
- Rozzná typ sítě, do které je zařízení připojeno, vysvětlí princip jejího fungování (LAN, Internet, WI-FI, Bluetooth, mobilní sítě).
- Identifikuje nejčastější problémy hardware, software a počítačové sítě.
- Získává informace o technologiích z různých zdrojů, učí se rozpoznávat nepřesné formulace a úmyslné manipulace.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše součinnost základních dílů počítače při běžných operacích – při spuštění programu, uložení a otevření dokumentu.
- Volí typ a základní parametry počítače podle jeho využití.
- Vysvětlí roli operačního systému při využívání počítače a ovládá alespoň jeden běžně využívaný operační systém pro stolní počítače a jeden pro mobilní zařízení (tablet nebo telefon).
- Vysvětlí rámcově principy fungování LAN, internetu a mobilních sítí, zvolí vhodnou síť pro danou činnost, s porozuměním využívá World Wide Web a cloudové služby.
- Identifikuje běžné problémy hardwaru, softwaru a počítačové sítě, ty jednoduché vyřeší, u složitějších zformuluje požadavek na podporu nebo opravu.
- Hodnotí informace o technologiích z různých zdrojů, rozpoznává nepřesné formulace, odhaluje úmyslné manipulace a dezinformace a dokáže je vysvětlit ostatním.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/511331>

Krátký textový popis

- Popíše součinnost základních dílů počítače při běžných operacích – při spuštění programu, uložení a otevření dokumentu.
- Volí typ a základní parametry počítače podle jeho využití.
- Vysvětlí roli operačního systému při využívání počítače a ovládá alespoň jeden běžně využívaný operační systém pro stolní počítače a jeden pro mobilní zařízení (tablet nebo telefon).
- Vysvětlí rámcově principy fungování LAN, internetu a mobilních sítí, zvolí vhodnou síť pro danou činnost, s porozuměním využívá World Wide Web a cloudové služby.
- Identifikuje běžné problémy hardwaru, softwaru a počítačové sítě, ty jednoduché vyřeší, u složitějších zformuluje požadavek na podporu nebo opravu.
- Hodnotí informace o technologiích z různých zdrojů, rozpoznává nepřesné formulace, odhaluje úmyslné manipulace a dezinformace a dokáže je vysvětlit ostatním.

INF-INF-004-ZV9-013

Navrhne základní způsoby zabezpečení zařízení a systémů, se kterými pracuje, na základě posouzení rizik ztráty, poškození či zneužití dat.

Metodická podpora**Komentář**

Při jakékoli činnosti s počítačem (mobilní zařízení jsou také počítače) uživatel (žák) zanechává vědomou či nevědomou digitální stopu a velmi často vytváří data, která pro něho mají velký význam. Z toho vyplývá nutnost chránit svá data před ztrátou, ať již způsobenou útokem, nebo selháním zařízení. Žák by měl záměrně přijímat opatření zabraňující získání (a ev. zneužití) jeho dat, mít kontrolu nad daty, která sdílí, a vědomě minimalizovat svoji digitální stopu s cílem snížit riziko zneužití svých dat a obsahu, který publikuje.

Žádné jednotlivé opatření bezpečnost nevyřeší – vedeme žáky k tomu, aby využívali systémový přístup k zabezpečení IT. Systémový přístup zahrnuje a propojuje: technická opatření (aktualizace softwaru, firewall, antivir, webový štít...), organizační opatření (omezení přístupu k počítači, práva k datům), znalosti útoků (a z nich plynoucí opatrnost) a také pravidelné zálohování dat.

Z hlediska digitální stopy je nutné vést žáka k odpovědnosti za obsah, který vytváří a sdílí. Základem je znalost fungování sociálních sítí, na kterých (téměř všichni) žáci svůj obsah běžně publikují.

Žák by měl na základě svých aktivit analyzovat bezpečnostní situaci, poté navrhnout způsob řešení a následně realizovat potřebná zabezpečení zařízení, na kterých pracuje, a dat, která vytváří a sdílí.

Současný rozsah kyberkriminality je obrovský a bohužel se nedá předpokládat, že by se snižoval. Uživatelé (žáci) proto musí rozumět mechanismům a způsobům útoků, které útočníci nejčastěji používají. Díky tomu budou schopni systémově aplikovat potřebná bezpečnostní opatření.

Žák se učí řešit bezpečnost ve třech základních fázích: analýza rizik, návrh řešení a jejich realizace v modelových situacích. Konkrétní kontext odpovídá věku. První budou typicky např. telefony a instant messengery, SMS, e-mail, videostreamingové služby, postupně přibudou uživatelský software na počítači, sociální sítě, herní platformy, sdílená úložiště.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- na základě pochopení fungování počítačů a sítí rozuměl mechanismům a způsobům útoků, které útočníci nejčastěji používají,
- sledoval aktuální bezpečnostní situaci a analyzoval aktuálně využívané typy podvodů a dalších útoků,
- ověřoval funkčnost bezpečnostních funkcí, které jeho operační systém nabízí (aktualizace softwaru, firewall, antivir, webový štít...), a okamžitě řešil případné nedostatky,
- využíval systémový přístup k zabezpečení počítače a svých dat: kontroloval technická opatření (aktualizace softwaru, firewall, antivir, webový štít...), využíval organizační opatření (omezení přístupu k počítači, práva k datům), uplatňoval znalosti útoků (a z nich plynoucí opatrnost) a využíval pravidelné zálohování dat,
- navrhnul, zdůvodnil a začal používat vlastní pravidla pro ovlivnění své (nevědomé) digitální stopy, kterou svou činností vytváří (např. cookies, metadata, historie a logování činnosti, sledování uživatele při pohybu v cloudu),
- s porozuměním fungování cloudu řídil přístup ke svým datům a jejich sdílení z hlediska zneužití jeho (osobních) dat,
- při publikování obsahu online (např. při využívání sociálních sítí) vytvářel odpovědně svoji vědomou digitální stopu a spravoval své digitální identity,
- uvedl příklady algoritmicky personalizovaného obsahu webu (např. reklamy, videa, novinové zprávy, výsledky vyhledávání) a vysvětlil, jak je možné, že je tento obsah přizpůsobován na míru uživateli, diskutoval výhody a nevýhody této personalizace.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

ZGC-PVL-000-ZV9-001

S oporou o evidence vyhodnocuje své pokroky i postupy ve čtení a psaní pro stanovení dalších cílů i cesty k nim.

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.*Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Dodržuje pravidla a zásady ochrany při práci s daty.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vybírá bezpečné aplikace a webové stránky, rozpozná varovné signály.
- Uvede možná opatření pro bezpečné připojení k digitálním zařízením.
- Používá silná hesla, vysvětlí význam biometrických údajů pro zabezpečení.
- Rozliší různé typy dat a informací, popíše rizika jejich sdílení a uvede příklady možných důsledků.
- Zjišťuje, jak algoritmy mění obsah na internetu podle toho, co dělá uživatel, a diskutuje o tom, jak to může ovlivnit jeho vlastní rozhodování.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Na základě porozumění tomu, jak fungují počítače a sítě, vysvětlí základní podstatu běžných kybernetických útoků (např. malware, ransomware, phishing, DDoS útoky...).
- Učí se posuzovat funkčnost bezpečnostních nástrojů, které jeho operační systém nabízí (aktualizace software, firewall, antivir, webový štít...).
- Nastavuje pravidla přístupu ke svým datům a k jejich sdílení.
- Navrhne vlastní pravidla pro ovlivnění své (nevědomé) digitální stopy, kterou svojí činností vytváří (např. cookies, metadata, historie a logování činnosti, sledování uživatele při pohybu v cloudu).
- Vysvětlí, jak je možné, že různí uživatelé získávají různý obsah stejných služeb (výsledky vyhledávání, reklama, obsah sociálních sítí).

Úroveň Splněno*Popis*

- Sleduje aktuální bezpečnostní situaci, analyzuje aktuální rizika a vysvětlí, jak lze předcházet kyberútokům, které by se ho mohly týkat.
- Ověřuje funkčnost bezpečnostních nástrojů, které jeho operační systém nabízí, řeší nalezené nedostatky, případně vyhledá odbornou pomoc.
- S porozuměním fungování cloudu řídí přístup ke svým datům a k jejich sdílení.
- Rozhodne se k použití konkrétních pravidel pro minimalizaci své nechtěné digitální stopy (metadata, logy, data dalších uživatelů), svou volbu zdůvodní.
- Diskutuje přínosy a rizika algoritmicky personalizovaného či generovaného obsahu.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/8b1aed>

Krátký textový popis

- Sleduje aktuální bezpečnostní situaci, analyzuje aktuální rizika a vysvětlí, jak lze předcházet kyberútokům, které by se ho mohly týkat.
- Ověřuje funkčnost bezpečnostních nástrojů, které jeho operační systém nabízí, řeší nalezené nedostatky, případně vyhledá odbornou pomoc.
- S porozuměním fungování cloudu řídí přístup ke svým datům a k jejich sdílení.
- Rozhodne se k použití konkrétních pravidel pro minimalizaci své nechtěné digitální stopy (metadata, logy, data dalších uživatelů), svou volbu zdůvodní.
- Diskutuje přínosy a rizika algoritmicky personalizovaného či generovaného obsahu.

INF-INF-004-ZV9-014

Diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě.

Metodická podpora**Komentář**

Nové oblasti využívání digitálních technologií (DT) mění naši společnost, žáci se s nimi často setkávají a až příliš často s jejich velmi nepřesným výkladem. Novináři se soustředí na senzacechtivé zprávy, filmový průmysl zase na efektní vnější zobrazení. Obojí většinou zcela mimo technickou realitu.

Učitel u zvolených (nebo žáky navržených) nových DT vysvětluje rámec jejich technologické principy. Na základě toho může proběhnout diskuse o jejich využití, významu, přínosech a rizicích. Žáci se také seznámí se způsoby zapojení nových technologií do praktického použití a dále s obecnými vlastnostmi adaptace nových technologií ve společnosti (např. hype křivka nástupu technologií).

Nové DT stále vznikají, je vhodné se soustředit na ty, které již obhájily svoji použitelnost a prosazují se v praxi; například: umělá inteligence, 3D tisk, kvantové počítače, blockchain a kryptoměny, virtuální a rozšířená realita, internet věcí.

Digitální technologie nejsou pouze zařízení, se kterými žáci běžně (ve škole či doma) pracují. Digitální technologie jsou dnes důležitou součástí mnoha nástrojů, které běžně využíváme, vytvářejí úplně nové skupiny zařízení a služeb a mění zásadně fungování celé společnosti. Žáci by měli získat odborné informace o jejich fungování, na základě kterých budou lépe rozumět jejich vlastnostem, přínosům i rizikům.

Vyučující postupně vede žáka k tomu, aby:

- diskutoval o tom, jaké DT používá/zná – které má u sebe, které doma, které ve škole a se kterými se seznámil prostřednictvím médií,
- seznámil se se základními principy fungování vybraných DT pomocí jednoduchých analogií a příkladů,
- na základě konkrétních příkladů toho, jak se dané technologie využívají v různých oborech (školství, medicína, průmysl, umění), kriticky přemýšlel o jejich významu, přínosech a rizicích,
- navrhl vlastní projekt využití jím zvolené DT (ve škole, doma, v místě svého bydliště...).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Další metodická podpora

Úroveň Na cestě

Popis

- Seznamuje se se základními principy fungování vybraných technologií (např. virtuální realita, 3D tisk, IoT, blockchain, kvantové počítače) pomocí jednoduchých analogií a příkladů, uvede hranice, kde tyto analogie selhávají.
- Zkoumá s jakými digitálními technologiemi se v různých oborech pracuje a k čemu se využívají.

Úroveň Na začátku

Popis

- Uvede příklady použití digitálních technologií v každodenním životě člověka.
- Charakterizuje nástroje a digitální zdroje, které využívá při svém učení.

Úroveň Splněno

Popis

- Diskutuje o viditelných i méně známých digitálních technologiích, které používá a které zná, reflektuje dopady jejich používání na svůj život.
- Na základě konkrétních příkladů toho, jak se určité digitální technologie využívají v různých oborech (školství, zdravotnictví, průmysl, umění, doprava), odhaduje jejich význam, přínosy a rizika.

CJS

Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která je koncipovaná pouze pro 1. stupeň, svým široce pojatým integrovaným obsahem dává prostor k funkčnímu propojení rozvoje klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat a vlastních vzdělávacích obsahů a směřuje ke znalostem a dovednostem uplatnitelným v běžném životě žáka a k utváření návyků a postojů pro celoživotní učení.

Cílem vzdělávací oblasti je utváření uceleného náhledu na svět a sebe sama, kultivace žákovy osobnosti včetně jeho emocionální složky a podpory zdravého životního stylu.

Žák si na základě vlastní zkušenosti postupně osvojuje znalosti týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti a přírody. Poznává sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamuje s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Vhled do minulosti získává s využitím specifik a událostí, které souvisejí s konkrétním regionem. Prostřednictvím pozorování si utváří dovednosti, které směřují k pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí. Získává dovednost vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe přirozeně utváří postoje k hodnotám a vztahům ve společnosti, učí se porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělený do šesti okruhů:

- **Místo, kde žijeme**
- **Lidé kolem nás**
- **Lidé a čas**
- **Rozmanitost přírody**
- **Člověk, jeho zdraví a bezpečí**
- **Lidé a svět financí**

CJS

Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor je zároveň integrovanou vzdělávací oblastí se shodnou charakteristikou.

001

Místo, kde žijeme

Charakteristika tematického okruhu

Žák poznává nejbližší okolí, vztahy a souvislosti v obci, v širším regionu a ve společnosti. Pomocí rozmanitých zdrojů informací se učí hledat odpovědi na otázky spojené s nejbližším okolím i širším regionem a získané poznatky interpretovat či aplikovat. Důraz je kladen na místně zakotvené učení a na utváření přímých zkušeností žáka prostřednictvím terénní výuky.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Metodická podpora

Komentář

Žák na základě faktické a konceptuální znalosti typologie krajin rozvíjí schopnost uvažovat o vzájemné podmíněnosti, propojenosti a vzájemném ovlivňování přírody a lidské společnosti v krajině. Vychází z vlastního pozorování místa, kde žije, a postupně přechází ke globálnějšímu pohledu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

GEO-GEO-002-ZV9-006

Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-003-ZV9-015

Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše hlavní typy krajiny a rozezná jejich rozdíly, polohu svého bydliště na mapě, začlenění své obce (města) do příslušného kraje.

Úroveň Na začátku

Popis

- odlišuje typy krajiny v okolí své obce (např. les, pole, louka)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- odlišuje typy krajiny v okolí své obce (např. les, pole, louka)

Úroveň Na cestě

Popis

- odlišuje typy krajiny v rámci České republiky
- popíše základní typy krajiny podle zeměpisné polohy a uvádí konkrétní příklady na lokální, regionální a globální úrovni
- diskutuje, jaké důsledky má využití vybraných typů krajiny na život člověka

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- odlišuje typy krajiny v rámci České republiky
- popíše základní typy krajiny podle zeměpisné polohy a uvádí konkrétní příklady na lokální, regionální a globální úrovni
- diskutuje, jaké důsledky má využití vybraných typů krajiny na život člověka

Úroveň Splněno

Popis

- Zařadí krajinu na základě pozorování reálné krajiny, fotografie, filmu/video do systému typu krajiny a diskutuje možnou zeměpisnou polohu.
- Odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Zařadí krajinu na základě pozorování reálné krajiny, fotografie, filmu/video do systému typu krajiny a diskutuje možnou zeměpisnou polohu.
- Odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Zařadí krajinu na základě pozorování reálné krajiny, fotografie, filmu/video do systému typu krajiny a diskutuje možnou zeměpisnou polohu.
- Odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem očekávaného výsledku učení je postupnými kroky rozvíjet schopnost žáka číst a tvořit mapy, ať už papírové, či elektronické, a rozvíjet tím prostorové myšlení a různé způsoby jeho vyjadřování.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-001-ZV5-003

Odvodí informace z daného modelu.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhne realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-006

Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí pojem mapa, pozná mapu České republiky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- orientuje se vpravo, vlevo, před, za, nahoře, dole
- pozná, zda je objekt zachycen z boku či shora
- orientuje se ve smyšlené (dětské) mapě

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/b6b666>

Krátký textový popis

- orientuje se vpravo, vlevo, před, za, nahoře, dole
- pozná, zda je objekt zachycen z boku či shora
- orientuje se ve smyšlené (dětské) mapě

Úroveň Na cestě*Popis*

- orientuje se v plánu (mapě velkého měřítko)
- pracuje s legendou a směrovou růžicí
- orientuje se v plánu třídy, nakreslí/vymodeluje plán dětského pokoje
- v okolí školy vyhledá podle mapy vybrané objekty a popíše je
- vyhledá téže objekty v realitě, turistické mapě a na ortofotomapě / leteckém snímku
- s pomocí mapy popíše odlišnosti dvou míst

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- orientuje se v plánu (mapě velkého měřítko)
- pracuje s legendou a směrovou růžicí
- orientuje se v plánu třídy, nakreslí/vymodeluje plán dětského pokoje
- v okolí školy vyhledá podle mapy vybrané objekty a popíše je
- vyhledá téže objekty v realitě, turistické mapě a na ortofotomapě / leteckém snímku
- s pomocí mapy popíše odlišnosti dvou míst

Úroveň Splněno*Popis*

- Čte mapu, a to jak vlastní mapové pole, tak legendu a měřítko, vyhledá mapu vhodnou vzhledem k účelu.
- Zorientuje mapu.
- Orientuje se s pomocí papírové či elektronické mapy v prostoru.
- Vyhledá a popíše s pomocí turistické mapy průběh určené trasy, popř. vybere konkrétní trasu na základě předem daných parametrů (nejkratší, nejrychlejší, nejmenší stoupání apod.).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Čte mapu, a to jak vlastní mapové pole, tak legendu a měřítko, vyhledá mapu vhodnou vzhledem k účelu.
- Zorientuje mapu.
- Orientuje se s pomocí papírové či elektronické mapy v prostoru.
- Vyhledá a popíše s pomocí turistické mapy průběh určené trasy, popř. vybere konkrétní trasu na základě předem daných parametrů (nejkratší, nejrychlejší, nejmenší stoupání apod.).

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Metodická podpora**Komentář**

Smyslem je rozvíjet u žáka pochopení sounáležitosti lidské společnosti a přírody, resp. vlivu každého jedince v lidské společnosti, ať už pozitivního, nebo negativního, na životní prostředí a přírodu. Cílí se na odpovědné chování žáka směrem k udržitelnému životu na Zemi.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

PTU-000-000-ZV5-002

Naplánuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

PTU-000-000-ZV5-003

Vyhodnotí, jaké dopady má jeho chování na udržitelný život, a navrhne, v jakých oblastech by mohl dosáhnout zlepšení situace.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-ZPO-000-PV1-005

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-006

Respektuje různé formy života.

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-004

Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

Základní vzdělávání

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše na základě příkladů, proč je důležité dodržovat zásady udržitelného chování v přírodě.

Úroveň Na začátku

Popis

- rozlišuje, co vytvořil člověk a co příroda
- popíše správné chování v přírodě a jednoduše zdůvodní důsledky nevhodného chování

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozlišuje, co vytvořil člověk a co příroda
- popíše správné chování v přírodě a jednoduše zdůvodní důsledky nevhodného chování

Úroveň Na cestě

Popis

- uvede ze svého okolí příklady dobré i špatné praxe vztahu lidí k životnímu prostředí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede ze svého okolí příklady dobré i špatné praxe vztahu lidí k životnímu prostředí

Úroveň Splněno

Popis

- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.

- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifík na život v nich.

Metodická podpora

Komentář

Žák na základě lokalizace v mapě pojmenuje významná místa ve svém okolí, v krajích ČR, v sousedních státech ČR, ve vybraných státech (regionech) Evropy i světa. Cílem je na základě modelů (konkrétních) příkladů států (nebo jejich regionů) charakterizovat, co je pro tato místa nebo oblasti typické a jaké to má důsledky pro život v nich.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-003-ZV9-013

Orientuje se v místech a regionech různého měřítka prostřednictvím vlastní mentální mapy daného území.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstroe rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-SLK-000-PV1-001

Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

DDS-SLK-000-PV1-003

Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

Základní vzdělávání

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede základní informace o České republice.

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše specifika regionu, v němž žije

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše specifika regionu, v němž žije

Úroveň Na cestě

Popis

- orientuje se na mapě ČR, Evropy, světa, pojmenovává a lokalizuje regiony/státy/kontinenty
- porovná dvě území z hlediska vybraných charakteristik

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- orientuje se na mapě ČR, Evropy, světa, pojmenovává a lokalizuje regiony/státy/kontinenty
- porovná dvě území z hlediska vybraných charakteristik

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše a porovná dvě území z hlediska vybraných charakteristik a možných důsledků na přírodu a život lidí v nich.
- Popíše, v čem je místo jeho bydliště oproti ostatním místům na Zemi / v Evropě / v ČR odlišné a v čem je stejné či podobné.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Popíše a porovná dvě území z hlediska vybraných charakteristik a možných důsledků na přírodu a život lidí v nich.
- Popíše, v čem je místo jeho bydliště oproti ostatním místům na Zemi / v Evropě / v ČR odlišné a v čem je stejné či podobné.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

Metodická podpora
Komentář
Formou hry (simulace) získá žák základní povědomí a zkušenosti s praktikováním voleb. Tato zkušenost je vhodným předpokladem pro pozdější porozumění volebním principům a volebním systémům. Díky této zkušenosti žák porozumí tomu, jaké principy jsou při volbách uplatňovány, co při volbách dělá občan, proč je důležité účastnit se voleb a jak volby souvisejí s demokracií. Uvědomuje si důležitost informovaného rozhodování. Žák si buduje povědomí o tom, že ČR je demokratickým státem uvnitř Evropské unie.
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
JJK-CJL-001-ZV5-006
Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.
<i>Klíčové kompetence</i>
KOB-ODP-000-ZV5-001
Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.
KRP-VED-000-ZV5-001
Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.
<i>Průřezová témata</i>
PTS-000-000-ZV5-005
Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Předškolní vzdělávání</i>
DDS-ZEH-000-PV1-005
Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
DDS-ZEH-000-PV1-003
Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
DDS-ZEH-000-PV1-004
Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
<i>Základní vzdělávání</i>
CAS-VKO-002-ZV9-005
Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.
CAS-VKO-002-ZV9-006
Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.
CAS-VKO-002-ZV9-009
Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Hlasuje při rozhodování ve třídě.
Úroveň Na začátku
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • účastní se hlasování v reálné situaci a popíše své pocity po vyhlášení výsledků
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • účastní se hlasování v reálné situaci a popíše své pocity po vyhlášení výsledků

Úroveň Na cestě*Popis*

- Popíše, jaká pravidla musí být při hlasování v reálné situaci dodržována.
- Zapojuje se do hlasování ve třídě a popíše, na základě jakých informací se rozhodoval.
- Na základě hlasování v reálné situaci vysvětlí, proč může být hlasování pro společnost, které se situace týká, důležité.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/52e4f3>

Krátký textový popis

- Popíše, jaká pravidla musí být při hlasování v reálné situaci dodržována.
- Zapojuje se do hlasování ve třídě a popíše, na základě jakých informací se rozhodoval.
- Na základě hlasování v reálné situaci vysvětlí, proč může být hlasování pro společnost, které se situace týká, důležité.

Úroveň Splněno*Popis*

- Připraví hlasování ve třídě ve spolupráci se spolužáky a vysvětlí, jak volby probíhají.
- Zhodnotí popsaný průběh hlasování z hlediska dodržení principu hlasování.
- V různých situacích rozhodne, zda je pro řešení problému vhodné hlasování, a vysvětlí proč.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/9f553f>

Krátký textový popis

- Připraví hlasování ve třídě ve spolupráci se spolužáky a vysvětlí, jak volby probíhají.
- Zhodnotí popsaný průběh hlasování z hlediska dodržení principu hlasování.
- V různých situacích rozhodne, zda je pro řešení problému vhodné hlasování, a vysvětlí proč.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

Metodická podpora**Komentář**

Pomocí příkladů (příběhů nebo modelových situací) vedeme žáky k pochopení základní úlohy vybraných představitelů státu (prezidenta, předsedy vlády, ministra, policisty, soudce).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CAS-VKO-002-ZV9-006

Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-002-ZV9-009

Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše práci politiků, prezidenta, soudců a policistů na modelových situacích či příběhu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popíše svou představu o činnosti prezidenta, soudců a policistů a porovná své představy s předloženými příklady
- vysvětlí, proč jsou ve společnosti prezident, politici, soudci, policisté důležití

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/b70ac6>*Krátký textový popis*

- popíše svou představu o činnosti prezidenta, soudců a policistů a porovná své představy s předloženými příklady
- vysvětlí, proč jsou ve společnosti prezident, politici, soudci, policisté důležití

Úroveň Na cestě*Popis*

- popíše činnost jednotlivých představitelů státu v předloženém příběhu, modelové situaci nebo mediálním sdělení

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/1629e3>*Krátký textový popis*

- popíše činnost jednotlivých představitelů státu v předloženém příběhu, modelové situaci nebo mediálním sdělení

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětlí, jakou roli měli v předložené modelové situaci či příběhu jednotliví představitelé státu, kteří se v nich vyskytovali (prezident, soudce, policista, ministr, předseda vlády).
- Uvede příklady činnosti prezidenta, soudců a policistů, se kterými se setká prostřednictvím mediálních sdělení, a vysvětlí jejich smysl.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/2f3e80>*Krátký textový popis*

- Vysvětlí, jakou roli měli v předložené modelové situaci či příběhu jednotliví představitelé státu, kteří se v nich vyskytovali (prezident, soudce, policista, ministr, předseda vlády).
- Uvede příklady činnosti prezidenta, soudců a policistů, se kterými se setká prostřednictvím mediálních sdělení, a vysvětlí jejich smysl.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

Metodická podpora**Komentář**

Žák zjišťuje, kde sídlí obecní úřad (případně jeho odbory), jaké jsou kontaktní údaje, kdo na úřadě pracuje a co dělá, jaké jsou úřední hodiny, jaké jsou služby obecního úřadu, co si tam občan může zařídít (např. vydávání matričních dokladů, platba místních poplatků, vydávání osobních dokladů). Připravujeme ho na budoucí roli odpovědného občana, rozvíjíme občanskou kompetenci, budujeme vztah k blízkému místu a k místním institucím, přispíváme k porozumění významu místní samosprávy a k orientaci v běžném životě.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JKK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-002-ZV9-009

Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše práci starosty obecního úřadu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- po návštěvě na obecním úřadu vyjmenuje alespoň dvě záležitosti, které může občan na tomto úřadu řešit

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- po návštěvě na obecním úřadu vyjmenuje alespoň dvě záležitosti, které může občan na tomto úřadu řešit

Úroveň Na cestě*Popis*

- identifikuje místa, kde obecní úřad zveřejňuje informace (vývěsky, internetové stránky, sociální sítě, místní zpravodaj)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- identifikuje místa, kde obecní úřad zveřejňuje informace (vývěsky, internetové stránky, sociální sítě, místní zpravodaj)

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledá informace týkající se řešení záležitostí občanů souvisejících s činností obecního úřadu (např. Kde obecní úřad sídlí? Kdy jsou úřední hodiny? Kde zařídit občanský průkaz nebo cestovní pas? Kde zaplatit poplatek za psa nebo odpady? Kde řešit uzavření manželství?).
- Navrhne podnět na zlepšení života v obci a představí ho představiteli obce.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/68e085>

Krátký textový popis

- Vyhledá informace týkající se řešení záležitostí občanů souvisejících s činností obecního úřadu (např. Kde obecní úřad sídlí? Kdy jsou úřední hodiny? Kde zařídit občanský průkaz nebo cestovní pas? Kde zaplatit poplatek za psa nebo odpady? Kde řešit uzavření manželství?).
- Navrhne podnět na zlepšení života v obci a představí ho představiteli obce.

002

Lidé kolem nás*Charakteristika tematického okruhu*

Žák si utváří prvotní poznatky a dovednosti budoucího občana demokratického státu. Seznamuje se s významem základních společenských hodnot, na příkladech se učí prokazovat jejich význam. Na konkrétních příkladech a situacích ze svého regionu se seznamuje s úkoly orgánů státní správy a územní samosprávy. Nedílnou součástí je i téma respektu k jinakosti, života bez násilí, digitálního bezpečí a wellbeingu.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení směřuje k vybavení žáka dovednostmi jasně pojmenovat chování, které není v souladu s pravidly, které žák zná. Zároveň rozvíjí jeho citlivost rozlišovat i další jednání a chování, které není možné tolerovat a přehlížet, i když třeba zatím žák nedokáže identifikovat, které normy takové jednání a chování nerespektuje. Rozvíjí jeho vůli upozornit na takové jednání či chování vhodnou osobu / na vhodném místě a jeho dovednost upozornit na to efektivním způsobem.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-SLK-000-PV1-004

Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

DDS-ZEH-000-PV1-002

Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

DDS-ZEH-000-PV1-004

Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

DDS-SLK-000-PV1-005

Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

Základní vzdělávání

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých ve svém okolí a v digitálním světě, dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině a obci (městě), ví, na koho se může obrátit.

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše chování jednotlivých aktérů a vyjádří k němu své pocity a postoje (vhodné/nehodné) na základě seznámení se s předloženým příběhem
- ve skupině rozliší jednotlivé části předloženého (vzorového) rozhovoru při volání na tísňovou linku, oznámení nevhodného chování učiteli/rodiči/jiné důvěryhodné osobě či autoritě

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/104fd9>

Krátký textový popis

- popíše chování jednotlivých aktérů a vyjádří k němu své pocity a postoje (vhodné/nehodné) na základě seznámení se s předloženým příběhem
- ve skupině rozliší jednotlivé části předloženého (vzorového) rozhovoru při volání na tísňovou linku, oznámení nevhodného chování učiteli/rodiči/jiné důvěryhodné osobě či autoritě

Úroveň Na cestě

Popis

- přiřadí situace k pojmům šikana, nátlak, agrese, porušení pravidel, ohrožení soukromí
- ve skupině analyzuje modelovou situaci a označí, které chování a jednání je v rozporu s pravidly a nelze ho tolerovat, a vysvětlí proč
- rozpozná rizika z navrhovaných postupů, které jsou reakcí na porušení pravidel a nevhodné jednání a chování
- seznámí se s postupem volání na tísňovou linku a předvede jej, předvede oznámení nevhodného chování učiteli / rodiči / jiné důvěryhodné osobě či autoritě
- v modelových situacích procvičuje správné chování

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/316cd6>

Krátký textový popis

- přiřadí situace k pojmům šikana, nátlak, agrese, porušení pravidel, ohrožení soukromí
- ve skupině analyzuje modelovou situaci a označí, které chování a jednání je v rozporu s pravidly a nelze ho tolerovat, a vysvětlí proč
- rozpozná rizika z navrhovaných postupů, které jsou reakcí na porušení pravidel a nevhodné jednání a chování
- seznámí se s postupem volání na tísňovou linku a předvede jej, předvede oznámení nevhodného chování učiteli / rodiči / jiné důvěryhodné osobě či autoritě
- v modelových situacích procvičuje správné chování

Úroveň Splněno

Popis

- V modelové situaci (z reálného prostředí či z komunikace na internetu) identifikuje znaky šikany, nátlaku, agrese či jiných nebezpečných jevů.
- Dokáže pojmenovat rizika související s komunikací na internetu.
- Vysvětlí, proč identifikované nevhodné chování či jednání nelze tolerovat či přehlížet.
- Předvede vhodný postup (reakci) na určité nevhodné jednání a chování.
- Řídí se pravidly slušné a bezpečné komunikace.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/35f3c1>

Krátký textový popis

- V modelové situaci (z reálného prostředí či z komunikace na internetu) identifikuje znaky šikany, nátlaku, agrese či jiných nebezpečných jevů.
- Dokáže pojmenovat rizika související s komunikací na internetu.
- Vysvětlí, proč identifikované nevhodné chování či jednání nelze tolerovat či přehlížet.
- Předvede vhodný postup (reakci) na určité nevhodné jednání a chování.
- Řídí se pravidly slušné a bezpečné komunikace.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení směřuje k hlubšímu porozumění tematice porušování práv a zanedbávání povinností člověka, zaměřuje se na jejich rozpoznání v jednoduchých konkrétních předkládaných příkladech i použití vlastních příkladů. Žák je postupně veden k uvědomění si důsledků těchto porušení a zanedbání na jednotlivce i širší společnost.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZEH-000-PV1-003

Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.

DDS-ZEH-000-PV1-004

Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.*Základní vzdělávání*

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjádří vlastními slovy práva a povinnosti žáka ve škole.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady svých povinností ve škole a doma
- ve spolupráci se spolužáky identifikuje v příběhu situace, kdy se dětský hrdina potýká s nějakou nespravedlností a nedokáže si poradit sám, a navrhne způsob, jak by mohla být tato situace řešena
- porovná řešení své skupiny s řešením dalších skupin a s návrhem správného řešení odborníky

- seznámí se se školním řádem

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede příklady svých povinností ve škole a doma
- ve spolupráci se spolužáky identifikuje v příběhu situace, kdy se dětský hrdina potýká s nějakou nespravedlností a nedokáže si poradit sám, a navrhne způsob, jak by mohla být tato situace řešena
- porovná řešení své skupiny s řešením dalších skupin a s návrhem správného řešení odborníky
- seznámí se se školním řádem

Úroveň Na cestě

Popis

- pracuje se školním řádem, kdy dokáže odpovědět na to, zda je předložené chování (příklady konkrétních situací) dovolené či zakázané
- vysvětlí, proč je nutné práva dětí chránit zákonem
- při práci se zjednodušeným textem Úmluvy o právech dítěte přiřadí modelové situace k jednotlivým dětským právům podle toho, které právo bylo v situaci porušeno

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/aa5eac>

Krátký textový popis

- pracuje se školním řádem, kdy dokáže odpovědět na to, zda je předložené chování (příklady konkrétních situací) dovolené či zakázané
- vysvětlí, proč je nutné práva dětí chránit zákonem
- při práci se zjednodušeným textem Úmluvy o právech dítěte přiřadí modelové situace k jednotlivým dětským právům podle toho, které právo bylo v situaci porušeno

Úroveň Splněno

Popis

- V modelových situacích rozpozná, kdy bylo porušeno některé právo člověka nebo kdy byla zanedbána některá povinnost.
- Pro konkrétní situaci popíše možný následek porušení práv nebo zanedbání povinnosti.
- Zná svá práva a povinnosti (školní řád).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/4a4031>

Krátký textový popis

- V modelových situacích rozpozná, kdy bylo porušeno některé právo člověka nebo kdy byla zanedbána některá povinnost.
- Pro konkrétní situaci popíše možný následek porušení práv nebo zanedbání povinnosti.
- Zná svá práva a povinnosti (školní řád).

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

Metodická podpora

Komentář

Žák uvede příklady osob a situací ve fyzickém i digitálním prostředí, které mají vliv na jeho každodenní život. Zároveň zhodnotí, jakého charakteru tyto vlivy jsou a co přinášejí (např. zachování psychického či fyzického zdraví, bezpečnost). Učí se chovat bezpečně ve fyzickém i online prostředí, seznámí se s různými způsoby, jak odmítnout nepříjemnou komunikaci. Postupně se učí a procvičuje, jak vyjádřit své názory tak, aby byla respektována práva a pocity jeho i druhých.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

Související očekávané výsledky učení*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

INF-INF-004-ZV5-010

Rozpoznává rizika ztráty, poškození či zneužití dat při práci s digitálními technologiemi.

INF-INF-004-ZV5-009

Používá digitální technologie připojené k síti nebo k sobě navzájem k posílání a získávání dat.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV5-002

Na konkrétních příkladech kriticky vyhodnocuje obsah a záměr mediálních sdělení.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DDS-ASO-000-PV1-005

Navazuje a udržuje dětská přátelství.

DDS-ASO-000-PV1-001

Poradí si v nové situaci.

DDS-ASO-000-PV1-003

Přijímá různé sociální role.

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlení se do skupiny.

DDS-ZEH-000-PV1-005

Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.*Základní vzdělávání*

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na modelových situacích popíše rizikovou a nepříjemnou situaci či komunikaci ve svém okolí či digitálním prostředí, odmítne a oznámí nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci.

Úroveň Na začátku*Popis*

- ve spolupráci se spolužáky identifikuje v příběhu situace, kdy se dětský hrdina nechává ovlivnit někým či něčím jiným a vyjádří se, zda je tento vliv podle něj dobrý či špatný
- porovná řešení své skupiny s řešením dalších skupin
- na konkrétních příkladech rozliší co je cílem reklamy

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/911c03>

Krátký textový popis

- ve spolupráci se spolužáky identifikuje v příběhu situace, kdy se dětský hrdina nechává ovlivnit někým či něčím jiným a vyjádří se, zda je tento vliv podle něj dobrý či špatný
- porovná řešení své skupiny s řešením dalších skupin
- na konkrétních příkladech rozliší co je cílem reklamy

Úroveň Na cestě*Popis*

- pracuje s případovými situacemi a příběhy a identifikuje, jak, čím a kým se nechávají ovlivňovat dílčí postavy
- rozliší, o jaké vlivy se jedná (pozitivní, negativní, dobrovolné, povinné)
- rozpozná základní znaky manipulace v různých prostředích
- zamýšlí se nad svým životem a svým okolím a popíše, jak, čím a kým se nechává ovlivňovat
- uvede příklady rizikových situací, do kterých se může ve fyzickém a digitálním prostředí dostat
- ve spolupráci se spolužáky uvede příklady pravidel pro slušnou a bezpečnou komunikaci ve fyzickém a digitálním prostředí
- procvičuje techniky odmítání nepříjemné komunikace bez použití agresivity

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/dd3436>

Krátký textový popis

- pracuje s případovými situacemi a příběhy a identifikuje, jak, čím a kým se nechávají ovlivňovat dílčí postavy
- rozliší, o jaké vlivy se jedná (pozitivní, negativní, dobrovolné, povinné)
- rozpozná základní znaky manipulace v různých prostředích
- zamýšlí se nad svým životem a svým okolím a popíše, jak, čím a kým se nechává ovlivňovat
- uvede příklady rizikových situací, do kterých se může ve fyzickém a digitálním prostředí dostat

- ve spolupráci se spolužáky uvede příklady pravidel pro slušnou a bezpečnou komunikaci ve fyzickém a digitálním prostředí
- procvičuje techniky odmítání nepříjemné komunikace bez použití agresivity

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho vzorem.
- V příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní, nebo negativní vliv.
- Popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.
- V modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/a2bf14>

Krátký textový popis

- Popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho vzorem.
- V příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní, nebo negativní vliv.
- Popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.
- V modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/aa9256>

Krátký textový popis

- Popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho vzorem.
- V příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní, nebo negativní vliv.
- Popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.
- V modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho vzorem.
- V příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní, nebo negativní vliv.
- Popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.
- V modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí orientovat v problematice mezilidského soužití. Je veden k porozumění tomu, že lidé mají různé vzorce chování, dané odlišnými zvyky a způsobem života. Učí se tyto odlišnosti vnímat, ale nehodnotit jednotlivé vzorce jako lepší nebo horší. Pro porozumění složitým společenským jevům se setkává s co nejvíce různými situacemi, na jejichž základě si může udělat obecnější představu o životě ve společnosti. Izolované situace mu pak umožní porozumět situacím komplexněji, nepodléhat stereotypům a povrchním soudům. Záměrně se vyhýbáme označení jednotlivých minoritních skupin a jejich porovnávání, aby nedocházelo k stereotypizaci. Vystačíme si s příběhy jednotlivých osob z odlišného prostředí s různými způsoby chování, aniž bychom je označovali nějakou nálepkou (příslušností k určité minoritě).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-SLK-000-PV1-003

Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.*Základní vzdělávání*

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše na modelové situaci, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

Úroveň Na začátku*Popis*

- porovná způsob trávení volného času, denní režim, slavení svátků ve své rodině a v rodině spolužáka
- popíše způsob života osoby z modelové situace nebo z příběhu
- jmenuje příklady toho, co pomáhá k dobrému soužití mezi lidmi v obci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- porovná způsob trávení volného času, denní režim, slavení svátků ve své rodině a v rodině spolužáka
- popíše způsob života osoby z modelové situace nebo z příběhu
- jmenuje příklady toho, co pomáhá k dobrému soužití mezi lidmi v obci

Úroveň Na cestě*Popis*

- popíše způsob života osoby z modelové situace nebo z příběhu a porovná jej se svým způsobem života
- uvádí příklady situací, činností nebo věcí, které ukazují propojení jeho života s životem někoho jiného (v bezprostředním okolí i žijícího na jiném místě)
- vysvětlí, jak může mít způsob života vliv na soužití s ostatními lidmi
- analyzuje soužití v modelovém společenství
- vysvětlí, které kroky vedou k vzájemnému porozumění a respektu a které naopak rozdílly a nepochopení prohlubují
- vyjmenuje několik příkladů ilustrujících, jak se lidé z různých kultur obohacují (např. jídlo, zvyky, oblékání, sportování)

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/00c254>

Krátký textový popis

- popíše způsob života osoby z modelové situace nebo z příběhu a porovná jej se svým způsobem života
- uvádí příklady situací, činností nebo věcí, které ukazují propojení jeho života s životem někoho jiného (v bezprostředním okolí i žijícího na jiném místě)
- vysvětlí, jak může mít způsob života vliv na soužití s ostatními lidmi
- analyzuje soužití v modelovém společenství
- vysvětlí, které kroky vedou k vzájemnému porozumění a respektu a které naopak rozdílly a nepochopení prohlubují
- vyjmenuje několik příkladů ilustrujících, jak se lidé z různých kultur obohacují (např. jídlo, zvyky, oblékání, sportování)

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje na základě příběhů (dvou dětí) podobnosti a rozdíly ve způsobu jejich života.
- Zpracuje vizuální materiál (např. plakát, obrázek, komiks, mapu), který bude obsahovat příklady podobností a rozdílů života lidí na různých místech světa a/nebo ukázky obohacování kultur.
- Diskutuje o tom, jak se lidé z různých kultur obohacují (např. jídlo, zvyky, oblékání, sportování).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/3acbed>

Krátký textový popis

- Identifikuje na základě příběhů (dvou dětí) podobnosti a rozdíly ve způsobu jejich života.
- Zpracuje vizuální materiál (např. plakát, obrázek, komiks, mapu), který bude obsahovat příklady podobností a rozdílů života lidí na různých místech světa a/nebo ukázky obohacování kultur.

- Diskutuje o tom, jak se lidé z různých kultur obohacují (např. jídlo, zvyky, oblékání, sportování).

003

Lidé a čas

Charakteristika tematického okruhu

Žák se učí zkoumat minulost prostřednictvím mapování běžného života lidí v daném regionu (dějiny každodennosti, historie rodiny žáka, historie místa a regionu, v němž žák žije). Samostatně vyhledává, získává a zkoumá informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí. Navštěvuje historické památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

Metodická podpora

Komentář

Žák si osvojuje dovednost práce s historickými prameny. Tato dovednost mu umožňuje, aby si ověřil vlastní schopnost získat odpovědi na historicky zaměřené dotazy a formulovat na jejich základě příběh. Předpokládá se jeho zapojení při vyhledávání pramenů (např. rodinné fotoalbum, předměty v muzejní sbírce, objekty ve veřejném prostoru). Historický příběh může mít různou formu výstupu a sdílení (např. psaný příběh, rodokmen, komiks, komentované živé obrazy, prezentace s navazující diskusí).

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.*Základní vzdělávání*

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vymenuje nejvýznamnější historické pamětihodnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí.

Úroveň Na cestě*Popis*

- navštíví historickou památku, muzeum, veřejnou knihovnu, a využije ji pro práci s historickými prameny
- uvědomí si, že vnímání dané události záleží na osobě nebo jiném zdroji

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- navštíví historickou památku, muzeum, veřejnou knihovnu, a využije ji pro práci s historickými prameny
- uvědomí si, že vnímání dané události záleží na osobě nebo jiném zdroji

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- navštíví historickou památku, muzeum, veřejnou knihovnu, a využije ji pro práci s historickými prameny
- uvědomí si, že vnímání dané události záleží na osobě nebo jiném zdroji

Úroveň Na začátku*Popis*

- porozumí pojmu historický pramen jako primární zdroj informací (vyhledá další zdroje: fotografie, dobové artefakty, rodinné záznamy, dopisy apod.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- porozumí pojmu historický pramen jako primární zdroj informací (vyhledá další zdroje: fotografie, dobové artefakty, rodinné záznamy, dopisy apod.)

Úroveň Splněno*Popis*

- Pracuje s dostupnými prameny z více zdrojů.
- Vytvoří příběh pamětníka na základě získaných vzpomínek a dalších pramenů.

Ilustrace*Odkaz*<https://clanky.rvp.cz/clanek/23777/KDO-BYL-KDO.html>

Krátký textový popis

- Pracuje s dostupnými prameny z více zdrojů.
- Vytvoří příběh pamětníka na základě získaných vzpomínek a dalších pramenů.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.**Metodická podpora****Komentář**

Pro orientaci v minulosti i současnosti je nezbytné, aby žák rozlišoval, co zůstává stejné a co se mění. Tuto schopnost rozvíjí s využitím zdrojů, které jsou mu blízké a pocházejí buď z jeho rodiny (např. fotografie z rodinného alba, videa, předměty, které se v rodině dochovaly), nebo z regionu, ve kterém žije (dochované například v regionálním muzeu, pamětní síni nebo skanzenu), zdrojem může být i historická budova (např. zemědělský statek, industriální památka).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.*Základní vzdělávání*

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přihradí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Úroveň Na začátku*Popis*

- orientuje se v čase (minulost, současnost a budoucnost)

Ilustrace*Odkaz*<https://clanky.rvp.cz/clanek/23919/JAK-SI-DETI-DRIVE-HRALY.html>*Krátký textový popis*

- orientuje se v čase (minulost, současnost a budoucnost)

Úroveň Na cestě*Popis*

- identifikuje rozdíly mezi minulostí a současností (vybavení budov, dopravní prostředky, objevy a vynálezy atd.) s využitím názorných příkladů

Ilustrace*Odkaz*<https://clanky.rvp.cz/clanek/23918/TECHNICKE-VYNALEZY.html>*Krátký textový popis*

- identifikuje rozdíly mezi minulostí a současností (vybavení budov, dopravní prostředky, objevy a vynálezy atd.) s využitím názorných příkladů

Úroveň Splněno*Popis*

- Porovná, co se změnilo a co zůstává stejné.
- Ukáže na příkladech proměnu krajiny a sídel na historické mapě regionu a státu.
- Posoudí důvěryhodnost informací ve zpracování historické události.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Porovná, co se změnilo a co zůstává stejné.
- Ukáže na příkladech proměny krajiny a sídel na historické mapě regionu a státu.
- Posoudí důvěryhodnost informací ve zpracování historické události.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/1f96b6>*Krátký textový popis*

- Porovná, co se změnilo a co zůstává stejné.
- Ukáže na příkladech proměnu krajiny a sídel na historické mapě regionu a státu.
- Posoudí důvěryhodnost informací ve zpracování historické události.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se orientuje v kalendáři historicky významných dnů, státních svátků a výročí. Poznává jejich historický kontext a vysvětluje jejich současný význam. Spojí nejvýznamnější náboženské svátky (Vánoce, Velikonoce) jak s biblickými událostmi, tak s lidovými zvyky a obyčejí v rodině, škole i regionu. Vlastními slovy hovoří o osobním vztahu k těmto významným dnům a svátkům, dokáže svou zkušenost porovnat s ostatními lidmi (např. zda je svátek nějakým způsobem veřejně připomínán, který svátek považuje za nejživější z hlediska dnešní společnosti, jak se může lišit vnímání svátků mezi generacemi a skupinami lidí).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá a reflektuje rozmanitost a propojenost světa.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.*Základní vzdělávání*

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-DEJ-001-ZV9-006

Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede příklady vybraných státních svátků, významných dnů v ČR a významných událostí.

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše, jak slaví narozeniny, Vánoce a Velikonoce
- vyjmenuje dva vybrané státní svátky, významné dny a regionální tradice

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše, jak slaví narozeniny, Vánoce a Velikonoce
- vyjmenuje dva vybrané státní svátky, významné dny a regionální tradice

Úroveň Na cestě

Popis

- zjišťuje faktografické informace o státních i ostatních svátcích, významných dnech a slavných výročí v ČR
- propojí vybraný státní svátek, významný den, tradici s konkrétní historickou událostí
- vyjádří vlastními slovy význam udržování tradic
- pozná symboly ČR

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/89725b>

Krátký textový popis

- zjišťuje faktografické informace o státních i ostatních svátcích, významných dnech a slavných výročí v ČR
- propojí vybraný státní svátek, významný den, tradici s konkrétní historickou událostí
- vyjádří vlastními slovy význam udržování tradic
- pozná symboly ČR

Úroveň Splněno

Popis

- Vysvětlí důvody oslavy vybraného státního svátku.
- Porovnává tradice svého regionu s tradicemi jiného regionu.
- Reflektuje prožitý tematický den ve škole, který byl zaměřen na státní svátky nebo významné dny.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/2aff8f>

Krátký textový popis

- Vysvětlí důvody oslavy vybraného státního svátku.
- Porovnává tradice svého regionu s tradicemi jiného regionu.
- Reflektuje prožitý tematický den ve škole, který byl zaměřen na státní svátky nebo významné dny.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/602fc4>

Krátký textový popis

- Vysvětlí důvody oslavy vybraného státního svátku.
- Porovnává tradice svého regionu s tradicemi jiného regionu.
- Reflektuje prožitý tematický den ve škole, který byl zaměřen na státní svátky nebo významné dny.

004

Rozmanitost přírody

Charakteristika tematického okruhu

Tento okruh směřuje k rozvoji environmentální senzitivity, postojů a vztahu k přírodě. Žák prostřednictvím pozorování a experimentů přírodu zkoumá a na základě praktického poznávání daného regionu a dalších informací se učí hledat důkazy o jejích proměnách. Učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Je veden k tomu, aby si uvědomil, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Metodická podpora

Komentář

Zaměřujeme se na rozlišování základních prvků živé a neživé přírody. Na základě multismyslového vnímání žák popisuje typické vlastnosti jednotlivých přírodnin (rostlin, hub, živočichů, minerálů, hornin), vyhledává a porovnává podobnosti a rozdíly mezi jednotlivými přírodninami a skupinami přírodnin. Na základě reflexe vlastního zkoumání formuluje charakteristiky pro skupiny pozorovaných organismů (např. dřeviny, savci, členovci). Uvědomuje si rozmanitost přírody a to, že může svými silami aktivně podpořit její rozmanitost v regionu (v okolí školy). Zásahem do prostředí je myšleno zhotovení krajinného prvku, jako například hmyzího domku, zídky pro ještěrky, pítka, ptačí budky, krmítka, pestrého lučního záhonu pro opylovače, vysazení keřů pro ptáky. Následné pozorování a zaznamenávání změn ve výskytu podpořených organismů podporuje aktivní jednání a pozitivní zkušenost žáka, kdy vidí výsledek své práce.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

CAP-PRI-004-ZV9-013

Na základě pozorování a společných diskusí analyzuje shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KOB-RES-000-ZV5-001

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-001

Navrhne, jak by v budoucnosti mělo vypadat místo, kde žije, a jak by takový vývoj mohl podpořit.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-PSP-000-PV1-003

Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.

DAS-ZPO-000-PV1-004

Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

DAS-PSP-000-PV1-005

Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

DAS-PSP-000-PV1-002

Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.

DAS-ZPO-000-PV1-005

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

DAS-PSP-000-PV1-004

Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pozoruje na modelových příkladech propojenost živé a neživé přírody.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zaznamenává a popisuje vjemy svého smyslového pozorování
- vyvozuje vlastnosti typické pro daný organismus
- porovnává shody a rozdíly mezi pozorovanými přírodninami

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/1379fa>

Krátký textový popis

- zaznamenává a popisuje vjemy svého smyslového pozorování
- vyvozuje vlastnosti typické pro daný organismus
- porovnává shody a rozdíly mezi pozorovanými přírodninami

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkoumá vlastnosti organismů a neživých přírodnin pomocí smyslového vnímání
- chová se ohleduplně při kontaktu se živými organismy jak k nim samotným, tak k jejich životnímu prostředí

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/79f149>

Krátký textový popis

- zkoumá vlastnosti organismů a neživých přírodnin pomocí smyslového vnímání
- chová se ohleduplně při kontaktu se živými organismy jak k nim samotným, tak k jejich životnímu prostředí

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/7b696f>

Krátký textový popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/10f8c9>

Krátký textový popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/d8fd10>

Krátký textový popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák by měl být schopný zkoumat, s pomocí jednoduchých měřidel měřit (např. teplotu vzduchu, vody a půdy, množství světelného záření, proudění vzduchu, složení půdy, množství a charakter potravy) a vyhodnocovat vliv těchto podmínek na organismy. Tato pozorování a experimentování provádí vzhledem k dostupnosti a k omezením při zacházení se živočichy především na rostlinách. Rozdílnost podmínek zkoumá a srovnává v různých lokalitách, případně tyto podmínky mění ve svých experimentech. Na základě zjištěného působení vlivu podmínek prostředí na živé organismy vyhodnocuje, jak tyto podmínky a jejich proměny ovlivňují organismy v krátkodobém (v daném období) i dlouhodobém (v průběhu roku) horizontu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisejí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

INF-INF-001-ZV5-002

Znáznorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KOB-RES-000-ZV5-001

Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pozoruje živé organismy ve svém okolí a jejich přizpůsobení, životní funkce a projevy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popisuje podmínky nezbytné pro živé organismy žijící v různém prostředí na základě zkušenosti

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/374347>*Krátký textový popis*

- popisuje podmínky nezbytné pro živé organismy žijící v různém prostředí na základě zkušenosti

Úroveň Na cestě*Popis*

- pozoruje a zaznamenává i za využití digitálních technologií fenomény spojené se životními projevy živých organismů (transport vody rostlinami, rozdíly v osrstění, tvary zubů...)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/7aabaee>*Krátký textový popis*

- pozoruje a zaznamenává i za využití digitálních technologií fenomény spojené se životními projevy živých organismů (transport vody rostlinami, rozdíly v osrstění, tvary zubů...)

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Popíše svá zjištění, formuluje závěry svého experimentování.
- Porovná své závěry s informacemi z externích zdrojů.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/985ccf>*Krátký textový popis*

- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Popíše svá zjištění, formuluje závěry svého experimentování.
- Porovná své závěry s informacemi z externích zdrojů.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.**Metodická podpora****Komentář**

Žák vychází z vlastní zkušenosti a pozorování rozdílů mezi jedinci v rámci druhu (u chovaných zvířat) a seznamuje se s principy a důsledky pohlavního rozmnožování a dědičnosti. S pomocí vyobrazení rodokmenu a vývoje druhů nachází souvislost v evoluční příbuznosti jedinců a pojmenuje koncept společného předka.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisejí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

INF-INF-001-ZV5-002

Znázorní konkrétní situaci na základě její analýzy a určení významných prvků a vztahů mezi nimi.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

KOB-UDR-000-ZV5-001

Sdílí své myšlenky o variantách budoucího vývoje z hlediska udržitelnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

DJP-MOP-000-PV1-003

Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

DAS-ZPO-000-PV1-005

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

DAS-PSP-000-PV1-003

Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná a pojmenuje vybrané základní organismy žijící na určitém místě a pozoruje jejich vzájemné vztahy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pozoruje a popisuje rozdíly vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/908460>

Krátký textový popis

- pozoruje a popisuje rozdíly vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhledá fakta o délce a dalších aspektech života daného organismu
- vytvoří schéma a popíše životní cyklus sledovaného druhu
- porovná životní cykly druhů s různou mírou příbuznosti
- pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi jedinci různých pohlaví daného druhu organismů

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/e8fa5c>

Krátký textový popis

- vyhledá fakta o délce a dalších aspektech života daného organismu
- vytvoří schéma a popíše životní cyklus sledovaného druhu
- porovná životní cykly druhů s různou mírou příbuznosti
- pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi jedinci různých pohlaví daného druhu organismů

Úroveň Splněno*Popis*

- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/0ed7bf>

Krátký textový popis

- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

Metodická podpora**Komentář**

Jedná se o zkušenostní očekávaný výsledek učení zaměřený na využívání různých prostředí pro výuku přírodovědných témat. Základem je společně prožitá výuková zkušenost v daném prostředí a následná reflexe této zkušenosti jak v rovině způsobu poznávání, tak v rovině působení daného prostředí na postoje žáka vůči přírodě a životnímu prostředí a osvojení si způsobů bezpečného chování v daném prostředí a při kontaktu se živými organismy. Je vhodné zkušenost rozvíjet opakovaně a různými formami v průběhu celého 1. stupně. K naplnění může napomoci spolupráce na výuce s dalšími aktéry ve vzdělávání (ekocentra, muzea, správa chráněných území apod.).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KDI-TDO-000-ZV5-001

Vytváří jednoduchý digitální obsah v rámci plnění stanovených výukových cílů.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DAS-PSP-000-PV1-005

Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomocí všech smyslů.

DAS-PSP-000-PV1-002

Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.

DAS-PSP-000-PV1-004

Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše rozmanitost přírody na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- poznává přírodniny v prostředí školní třídy či školní zahrady prostřednictvím smyslů

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/d4d5bd>*Krátký textový popis*

- poznává přírodniny v prostředí školní třídy či školní zahrady prostřednictvím smyslů

Úroveň Na cestě

Popis

- poznává rozmanitost přírody prostřednictvím návštěv přírodních lokalit
- poznává exotickou přírodu například v prostředí zoologických a botanických zahrad
- poznává přírodniny a přírodní jevy zprostředkované přírodovědnými vzdělávacími institucemi

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/221f4d>

Krátký textový popis

- poznává rozmanitost přírody prostřednictvím návštěv přírodních lokalit
- poznává exotickou přírodu například v prostředí zoologických a botanických zahrad
- poznává přírodniny a přírodní jevy zprostředkované přírodovědnými vzdělávacími institucemi

Úroveň Splněno**Popis**

- Reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů.
- Porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí.
- Hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/139933>

Krátký textový popis

- Reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů.
- Porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí.
- Hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem je první seznámení s měřením různých fyzikálních veličin, které žák zná z běžného života. Učí se zvolit vhodné měřidlo, seznamuje se s jednotkami veličin a jejich velikostmi, měl by zkoušet velikosti veličin i odhadovat. Pro pochopení jednotek času je podstatná i orientace v čase.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.

DJP-PMP-000-PV1-008

Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Používá vhodná měřidla k měření vzdálenosti, času, hmotnosti a teploty, vyjmenuje základní jednotky vzdálenosti, času, hmotnosti a teploty, změří je a využívá v praktických situacích.

Úroveň Na začátku

Popis

- rozliší části dne, popíše a uspořádá události v čase

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/49e510>

Krátký textový popis

- rozliší části dne, popíše a uspořádá události v čase

Úroveň Na cestě

Popis

- orientuje se v kalendáři a s jeho pomocí řeší reálné problémy s časovými údaji
- odhadne a změří hmotnost, objem a délku předmětu nebo vzdálenost mezi dvěma předměty vhodnými typy měřidel

- měří teplotu v několika následujících dnech nebo hodinách během jednoho dne, zjištěné hodnoty zaznamenává

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/05f6e1>

Krátký textový popis

- orientuje se v kalendáři a s jeho pomocí řeší reálné problémy s časovými údaji
- odhadne a změří hmotnost, objem a délku předmětu nebo vzdálenost mezi dvěma předměty vhodnými typy měřidel
- měří teplotu v několika následujících dnech nebo hodinách během jednoho dne, zjištěné hodnoty zaznamenává

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá k měření vhodné typy měřidel, včetně digitálních.
- Zaznamená a porovná svá měření se svým odhadem.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/7aa8e1>

Krátký textový popis

- Používá k měření vhodné typy měřidel, včetně digitálních.
- Zaznamená a porovná svá měření se svým odhadem.

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení směřuje k základnímu poznávání látek kolem nás. Jeho naplnění je založené na vlastní zkušenosti žáka, kterou získává prostřednictvím vlastních pokusů.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

CAP-FYZ-001-ZV9-001

Porovná jednotlivá skupenství látek na základě jejich typických vlastností, vlastnosti ilustruje konkrétními situacemi z vlastní zkušenosti a navrhne a provede experimenty, které umožní zjistit další vlastnosti.

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

CAP-CHE-001-ZV9-004

Na příkladech chemického složení a vlastností látek běžně užívaných v domácnosti zdůvodní možnosti a limity jejich využití.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.*Klíčové kompetence*

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-008

Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.

DJP-PMP-000-PV1-002

Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Porovná základní vlastnosti látek na základě vlastních pokusů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popíše u běžných předmětů , z jakého jsou materiálu
- třídí odpad podle materiálu

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/73ccfb>*Krátký textový popis*

- popíše u běžných předmětů , z jakého jsou materiálu
- třídí odpad podle materiálu

Úroveň Na cestě*Popis*

- porovná vlastnosti vybraných zástupců pevných látek a kapalin
- navrhne a provede pokus týkající se daného skupenství

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/6ce15c>*Krátký textový popis*

- porovná vlastnosti vybraných zástupců pevných látek a kapalin
- navrhne a provede pokus týkající se daného skupenství

Úroveň Splněno*Popis*

- Ověří experimentálně vybrané vlastnosti látek.
- Zdůvodní výběr látky (materiálu) pro výrobu konkrétních předmětů.
- Popíše skupenství vody při oběhu vody na Zemi.
- Uvede příklady látek v různých skupenstvích.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/b244eb>*Krátký textový popis*

- Ověří experimentálně vybrané vlastnosti látek.
- Zdůvodní výběr látky (materiálu) pro výrobu konkrétních předmětů.
- Popíše skupenství vody při oběhu vody na Zemi.

- Uvede příklady látek v různých skupenstvích.

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem je konceptuálně zakotvit Zemi jako součást Sluneční soustavy. Současně by si žák měl být vědom toho, že Země obíhá okolo Slunce a lze vysledovat vybrané důsledky tohoto faktu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

DAS-PSP-000-PV1-004

Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ukáže na modelu Sluneční soustavy naši planetu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- jmenuje planety Sluneční soustavy a stručně diskutuje možnosti života na nich

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/8cd168>

Krátký textový popis

- jmenuje planety Sluneční soustavy a stručně diskutuje možnosti života na nich

Úroveň Na cestě

Popis

- pozoruje, zaznamenává a popisuje pohyb Slunce po obloze a jeho důsledky (stín)
- modeluje a porovná velikost Slunce, Země a Měsíce
- pozoruje (zprostředkovaně na základě animace) proměny noční oblohy v průběhu jedné noci a více nocí v průběhu roku

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/b4e147>

Krátký textový popis

- pozoruje, zaznamenává a popisuje pohyb Slunce po obloze a jeho důsledky (stín)
- modeluje a porovná velikost Slunce, Země a Měsíce
- pozoruje (zprostředkovaně na základě animace) proměny noční oblohy v průběhu jedné noci a více nocí v průběhu roku

Úroveň Splněno**Popis**

- Demonstruje na modelu otáčení Země, uvede souvislost mezi rotací Země a střídáním dne a noci.
- Demonstruje a popíše pohyby Země a Měsíce kolem Slunce.
- Popíše vztah mezi oběhem Země kolem Slunce a délkou roku.
- Vyhodnotí na základě zjištěných informací možnost života na Zemi.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/8766d9>

Krátký textový popis

- Demonstruje na modelu otáčení Země, uvede souvislost mezi rotací Země a střídáním dne a noci.
- Demonstruje a popíše pohyby Země a Měsíce kolem Slunce.
- Popíše vztah mezi oběhem Země kolem Slunce a délkou roku.
- Vyhodnotí na základě zjištěných informací možnost života na Zemi.

005

Člověk, jeho zdraví a bezpečí**Charakteristika tematického okruhu**

Žák poznává zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Citlivě s ohledem na sebezpečí se seznamuje s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy i mezilidských vztahů. Získává základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci, osvojuje si dovednosti týkající se poskytování první pomoci. Osvojuje si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Metodická podpora**Komentář**

Žák je veden k dodržování pravidel bezpečného pohybu ve venkovním prostředí, zejména při akcích organizovaných školou, které probíhají mimo areál školy. Osvojuje si základní pravidla bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (např. školní výlety, školy v přírodě). Učí se předvídat nebezpečné situace při oslovení cizím člověkem. Je potřeba, aby už na 1. stupni bezpečně zacházel s elektrickými přístroji, protože jsou běžnou součástí jeho života.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

CAP-CHE-001-ZV9-005

Zhodnotí rizika práce s běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJT-OZD-000-PV1-003

Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

DJT-OZD-000-PV1-002

Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše zásady bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, vyjmenuje účelné způsoby chování při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Úroveň Na cestě*Popis*

- sleduje z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa, kde se obvykle pohybuje, rozpoznává možná rizika
- popisuje příklady možného ohrožení v případě oslovení neznámým člověkem
- odmítne v modelové situaci komunikaci, která je mu nepříjemná
- popisuje, jak se připravit na pohyb ve vnějším prostředí za různých povětrnostních podmínek
- uvádí zásady bezpečného chování při styku s neznámými zvířaty
- vysvětlí piktogramy související s používáním elektrických přístrojů

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/58585f>

Krátký textový popis

- sleduje z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa, kde se obvykle pohybuje, rozpoznává možná rizika
- popisuje příklady možného ohrožení v případě oslovení neznámým člověkem
- odmítne v modelové situaci komunikaci, která je mu nepříjemná
- popisuje, jak se připravit na pohyb ve vnějším prostředí za různých povětrnostních podmínek
- uvádí zásady bezpečného chování při styku s neznámými zvířaty
- vysvětlí piktogramy související s používáním elektrických přístrojů

Úroveň Na začátku*Popis*

- reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v modelových rizikových situacích
- rozezná určité nebezpečné situace a uvede, jak je možné jim předcházet
- dodržuje pokyny dospělých, při hrách a činnostech, neriskuje, neohrožuje ostatní
- uvede, jak se obléci za různých povětrnostních podmínek
- vnímá možné rizika při kontaktu se zvířaty a rostlinami
- určí bezpečný způsob používání vybraných elektrických spotřebičů

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/c0c793>

Krátký textový popis

- reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v modelových rizikových situacích
- rozezná určité nebezpečné situace a uvede, jak je možné jim předcházet
- dodržuje pokyny dospělých, při hrách a činnostech, neriskuje, neohrožuje ostatní
- uvede, jak se obléci za různých povětrnostních podmínek
- vnímá možné rizika při kontaktu se zvířaty a rostlinami
- určí bezpečný způsob používání vybraných elektrických spotřebičů

Úroveň Splněno**Popis**

- Zhodnotí z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa svého obvyklého pohybu mimo domov a školu.
- Uvádí možná ohrožení, která mohou vzniknout při kontaktu s neznámými lidmi, rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení.
- V modelových situacích předvádí, jak by se zachoval v situacích ohrožení, a způsob chování zdůvodňuje.
- Řídí se zásadami bezpečného pohybu při akcích školy a při pobytu v přírodě.
- Dává do souvislostí rizika pro pohyb a chování ve vnějším prostředí a povětrnostní podmínky.
- Rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací.
- Uvede pravidla bezpečného zacházení s elektrickými přístroji.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Zhodnotí z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa svého obvyklého pohybu mimo domov a školu.
- Uvádí možná ohrožení, která mohou vzniknout při kontaktu s neznámými lidmi, rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení.
- V modelových situacích předvádí, jak by se zachoval v situacích ohrožení, a způsob chování zdůvodňuje.
- Řídí se zásadami bezpečného pohybu při akcích školy a při pobytu v přírodě.
- Dává do souvislostí rizika pro pohyb a chování ve vnějším prostředí a povětrnostní podmínky.
- Rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací.
- Uvede pravidla bezpečného zacházení s elektrickými přístroji.

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

Metodická podpora**Komentář**

Výuka je zaměřená na oblast dopravní výchovy. Poskytuje žákovi příležitosti osvojit si pravidla silničního provozu. Žák je veden k bezpečnému a samostatnému pohybu v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty (včetně využití e-prostředků) při školních činnostech (na dopravním hřišti). S využitím modelových situací a při akcích školy žák demonstruje správné chování ve shodě s pravidly silničního provozu aplikované do praktického života; odůvodňuje a prakticky uplatňuje bezpečný způsob chování v prostředcích veřejné hromadné přepravy a při individuální přepravě, včetně využití zádržných systémů.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení**

Základní vzdělávání

CZB-VZB-003-ZV9-012

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.*Klíčové kompetence*

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

DAS-BCH-000-PV1-003

Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjmenuje základní pravidla silničního provozu pro chodce i cyklisty a popíše jednoduchou dopravní situaci.

Úroveň Na začátku*Popis*

- bezpečně se pohybuje po chodníku a na přechodu v doprovodu dospělé (starší) osoby (ve skupině), správně se rozhlédne
- pojmenuje účastníky silničního provozu a jejich role
- rozeznává světelné signály a základní dopravní značky pro chodce
- chová se bezpečně na nástupišti a dodržuje pokyny dospělých pro nástup a výstup z dopravního prostředku
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti při jízdě ve veřejné dopravě
- popíše cestu do školy z hlediska silničního provozu

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/7ded9f>*Krátký textový popis*

- bezpečně se pohybuje po chodníku a na přechodu v doprovodu dospělé (starší) osoby (ve skupině), správně se rozhlédne
- pojmenuje účastníky silničního provozu a jejich role
- rozeznává světelné signály a základní dopravní značky pro chodce
- chová se bezpečně na nástupišti a dodržuje pokyny dospělých pro nástup a výstup z dopravního prostředku
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti při jízdě ve veřejné dopravě
- popíše cestu do školy z hlediska silničního provozu

Úroveň Na cestě*Popis*

- pohybuje se bezpečně po chodníku (jako jednotlivec i ve skupině)
- předvede správný způsob přecházení silnice a železničních přejezdů, na přechodu se světelnou signalizací a bez ní
- používá za snížené viditelnosti reflexní doplňky
- prokáže znalost dopravního značení pro chodce a cyklisty
- popíše základní vybavení kola (brzdy, světla, odrazky, blatníky) i vhodné oblečení a obutí (podle počasí), včetně přílby, reflexních prvků
- vysvětlí rizika používání mobilního telefonu/sluchátek v silničním provozu

- uplatňuje vhodné a bezpečné chování na nástupišti prostředků veřejné dopravy, při nastupování a vystupování, během jízdy
- používá online aplikace pro vyhledání správné trasy pohybu ve vnějším prostředí

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/6456ed>

Krátký textový popis

- pohybuje se bezpečně po chodníku (jako jednotlivec i ve skupině)
- předvede správný způsob přecházení silnice a železničních přejezdů, na přechodu se světelnou signalizací a bez ní
- používá za snížené viditelnosti reflexní doplňky
- prokáže znalost dopravního značení pro chodce a cyklisty
- popíše základní vybavení kola (brzdy, světla, odrazky, blatníky) i vhodné oblečení a obutí (podle počasí), včetně přilby, reflexních prvků
- vysvětlí rizika používání mobilního telefonu/sluchátek v silničním provozu
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování na nástupišti prostředků veřejné dopravy, při nastupování a vystupování, během jízdy
- používá online aplikace pro vyhledání správné trasy pohybu ve vnějším prostředí

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše a zdůvodní použití zádržných systémů v dopravních prostředcích.
- Řeší modelové situace silničního provozu jako chodec nebo cyklista.
- Zdůvodní používání bezpečnostních prvků ve výbavě cyklisty.
- Demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy správné chování ve shodě s pravidly silničního provozu.
- Demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy bezpečný způsob chování v prostředcích veřejné hromadné přepravy.
- Zhodnotí cestu, kterou si vyhledá pomocí online aplikace, z hlediska bezpečnosti.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/e76cba>

Krátký textový popis

- Popíše a zdůvodní použití zádržných systémů v dopravních prostředcích.
- Řeší modelové situace silničního provozu jako chodec nebo cyklista.
- Zdůvodní používání bezpečnostních prvků ve výbavě cyklisty.
- Demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy správné chování ve shodě s pravidly silničního provozu.
- Demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy bezpečný způsob chování v prostředcích veřejné hromadné přepravy.
- Zhodnotí cestu, kterou si vyhledá pomocí online aplikace, z hlediska bezpečnosti.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Metodická podpora**Komentář**

Žák si postupně osvojuje elementární poznatky o stavbě lidského těla, následně je využívá k vysvětlení hlavních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k vyvození doporučení pro podporu vlastního zdravého způsobu života. Rozlišuje, které činnosti organismu prospívají a co zdravotní stav člověka ohrožuje. Rozhodováním v modelových situacích o rizikovosti určitého způsobu chování vzhledem ke zdraví i vlastními projevy chování ve škole vyjadřuje svůj vztah ke zdraví. Je veden k používání základní terminologie vztahující se k jednotlivým etapám lidského života, která odpovídá jeho vývojovým možnostem. Nad jednotlivými etapami vývoje člověka se zamýšlí v celostním bio-psycho-sociálním přístupu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalosti základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhne a zkusí realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DJT-OZD-000-PV1-001

Má osvojené základní hygienické návyky.

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplní své biologické potřeby.

DJT-PZI-000-PV1-001

Zvládá sebeobsluhu.

DJT-TSB-000-PV1-001

Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

DJT-TSB-000-PV1-002

Zachovává správné držení těla.

DJT-OZD-000-PV1-002

Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pojmenuje jednotlivé etapy lidského života.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pojmenuje členy rodiny, seřadí členy rodiny podle věku
- s využitím obrazového materiálu rozlišuje a popisuje období lidského života
- orientuje se na svém těle, pojmenuje části těla a některé orgány, uvede jejich funkci
- při nachlazení a jiných chorobách přenosných kapénkovou nákazou se chová podle pokynů dospělých a ve shodě s hygienickými zásadami (používá kapesník, roušku, myje si ruce, používá své nádoby atd.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pojmenuje členy rodiny, seřadí členy rodiny podle věku
- s využitím obrazového materiálu rozlišuje a popisuje období lidského života
- orientuje se na svém těle, pojmenuje části těla a některé orgány, uvede jejich funkci
- při nachlazení a jiných chorobách přenosných kapénkovou nákazou se chová podle pokynů dospělých a ve shodě s hygienickými zásadami (používá kapesník, roušku, myje si ruce, používá své nádoby atd.)

Úroveň Na cestě*Popis*

- popisuje období lidského života - dětství, dospívání, dospělost, stáří
- popisuje na konkrétních příkladech, jak může ovlivnit zdraví člověka dodržování stravovacího a pitného režimu, dostatečný spánek, pravidelná pohybová aktivita, kouření, stresové situace
- uvádí příklady, jaké důsledky na zdraví může mít dlouhodobý nevhodný způsob života, diskutuje příčiny obezity
- popisuje funkce nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- popíše, jak se mohou projevat běžné nemoci (bolest hlavy, bolest břicha, kašel) a zdůvodní nutnost o těchto projevech informovat dospělé
- popisuje možné způsoby přenosu onemocnění (dotykem, krví, vzduchem atd.) a navrhuje postup ochrany proti přenosu těchto onemocnění
- chová se odpovědně při nemocech přenášených vzduchem nebo dotykem (zakrytí úst, mytí rukou, nošení roušky atd.), zdůvodní takové chování

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/cc7f22>

Krátký textový popis

- popisuje období lidského života - dětství, dospívání, dospělost, stáří
- popisuje na konkrétních příkladech, jak může ovlivnit zdraví člověka dodržování stravovacího a pitného režimu, dostatečný spánek, pravidelná pohybová aktivita, kouření, stresové situace
- uvádí příklady, jaké důsledky na zdraví může mít dlouhodobý nevhodný způsob života, diskutuje příčiny obezity
- popisuje funkce nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- popíše, jak se mohou projevat běžné nemoci (bolest hlavy, bolest břicha, kašel) a zdůvodní nutnost o těchto projevech informovat dospělé
- popisuje možné způsoby přenosu onemocnění (dotykem, krví, vzduchem atd.) a navrhuje postup ochrany proti přenosu těchto onemocnění
- chová se odpovědně při nemocech přenášených vzduchem nebo dotykem (zakrytí úst, mytí rukou, nošení roušky atd.), zdůvodní takové chování

Úroveň Splněno*Popis*

- Charakterizuje jednotlivá období lidského života.
- Uvede a zdůvodní zásady zdravého způsobu života, které aktuálně dodržuje.
- Rozliší pozitivní a negativní vlivy způsobu života na činnost organismu.
- Uvede příklady, kdy se dlouhodobý nevhodný způsob života projeví v podobě nemoci až s časovým odstupem.
- Uvede funkci nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla – nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací.
- Rozhodne se v modelových situacích účelně ve prospěch zdraví.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Charakterizuje jednotlivá období lidského života.
- Uvede a zdůvodní zásady zdravého způsobu života, které aktuálně dodržuje.
- Rozliší pozitivní a negativní vlivy způsobu života na činnost organismu.
- Uvede příklady, kdy se dlouhodobý nevhodný způsob života projeví v podobě nemoci až s časovým odstupem.
- Uvede funkci nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla – nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací.
- Rozhodne se v modelových situacích účelně ve prospěch zdraví.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje s riziky, která jsou spojena se zneužíváním návykových látek. Je si vědomý toho, že návykové látky mohou přímo poškodit organismus uživatele (kouření tabáku, pití alkoholu), ale mohou být svými důsledky rizikem i pro společnost (agresivní chování osob pod vlivem alkoholu, dopravní nehody). Žák je motivován i k prevenci nelátkové závislosti, která může mít dopad na všechny složky zdraví (závislost na PC hrách, sociálních sítích). Aktivizujícími metodami výuky je veden k zamyšlení nad důvody, které mohou vést člověka k tomu, že začne užívat návykové látky, a k poznání, že pro podporu vlastního zdraví je výhodné naučit se nabídky k užití návykové látky odmítat a omezovat činnosti, které mohou vést k závislostnímu chování. V modelových situacích si osvojuje základy asertivní komunikace jako techniky odolávání nátlaku.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-SLK-000-PV1-004

Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje, co prospívá zdraví, co škodí, předvede v modelové situaci odmítnutí návykové látky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- diskutuje skutečnost, že kouření i pobyt v zakouřeném prostoru má negativní na zdraví

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/636abd>*Krátký textový popis*

- diskutuje skutečnost, že kouření i pobyt v zakouřeném prostoru má negativní na zdraví

Úroveň Na cestě*Popis*

- předvede v modelových situacích nepřijetí potravin zejména sladkostí a nápojů od cizí osoby
- předvádí základní postupy při odmítání cigaret, alkoholu, drog
- vyhledává základní informace a vytvoří myšlenkovou mapu o negativních důsledcích závislostního chování na zdraví a bezpečí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- předvede v modelových situacích nepřijetí potravin zejména sladkostí a nápojů od cizí osoby
- předvádí základní postupy při odmítání cigaret, alkoholu, drog
- vyhledává základní informace a vytvoří myšlenkovou mapu o negativních důsledcích závislostního chování na zdraví a bezpečí

Úroveň Splněno*Popis*

- Zdůvodní výhody, které přináší život bez závislostí.
- Popíše vliv zneužívání nejčastějších návykových látek na zdraví člověka.
- Vybere, na koho se může obrátit v situacích, kdy se v jeho okolí vyskytne problém související se zneužíváním návykových látek či ohrožení závislostním chováním.
- Uvede rizika spojená s nadměrným používáním digitálních technologií.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/53efe3>*Krátký textový popis*

- Zdůvodní výhody, které přináší život bez závislostí.
- Popíše vliv zneužívání nejčastějších návykových látek na zdraví člověka.
- Vybere, na koho se může obrátit v situacích, kdy se v jeho okolí vyskytne problém související se zneužíváním návykových látek či ohrožení závislostním chováním.
- Uvede rizika spojená s nadměrným používáním digitálních technologií.

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek Integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

Export k 14. 01. 2025 02:43

498/911

Metodická podpora**Komentář**

Výuka je zaměřená na ochranu zdraví a bezpečí v situacích bezprostředně ohrožujících zdraví a život, zejména za mimořádných událostí. Žák charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z konkrétních situací běžného života i ohrožení v souvislosti se vznikem mimořádných událostí. V modelových situacích rozpozná varovný signál „Všeobecná výstraha“ a v případě jeho zaznění adekvátně reaguje, bezpečně postupuje při evakuaci (řídí se pokyny dospělých). Uvede čísla telefonních linek tísňového volání, včetně možnosti jejich použití na mobilu, v modelových situacích dokáže komunikovat s operátorem. Je si vědomý důsledků bezdůvodného použití tísňového volání. Podporou ve výuce může být přímá spolupráce se složkami IZS.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-004-ZV9-014

Uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích ohrožení spojeného s mimořádnou událostí.

CZB-VZB-004-ZV9-015

Aplikuje zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, zná telefonní čísla IZS.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady mimořádných událostí
- předvede v modelové situaci účelné chování v případě vzniku mimořádné události podle pokynů dospělého
- uvede, na koho se obrátí v případě ohrožení, kde může hledat pomoc
- rozezná vozidla základních složek IZS

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/76f53a>

Krátký textový popis

- uvede příklady mimořádných událostí
- předvede v modelové situaci účelné chování v případě vzniku mimořádné události podle pokynů dospělého
- uvede, na koho se obrátí v případě ohrožení, kde může hledat pomoc
- rozezná vozidla základních složek IZS

Úroveň Na cestě**Popis**

- rozliší další signály (Požární poplach a Zkouška sirén), vysvětlí, k čemu slouží
- vybírá, co patří do evakuačního zavazadla, a svůj výběr zdůvodňuje
- charakterizuje základní úkoly Policie ČR (ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti); HZS ČR (ochrana života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech) a Zdravotnické záchranné služby (poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám se závažným poškozením zdraví nebo osobám, které jsou v přímém ohrožení života)
- vyhledává a popisuje konkrétní mimořádné události přírodního charakteru a mimořádné události zaviněné lidmi (nejčastější v ČR – povodně, větrné smršti, sesuvy půdy, laviny, hromadné dopravní nehody, průmyslové havárie)
- popíše bezpečný odchod z domova (voda zastavena; uhašen otevřený oheň, zavřená okna a dveře, vypnuté spotřebiče)
- uvede čísla linek tísňového volání (158, 150, 155, 112)
- diskutuje o mimořádných událostech, o jejich příčinách a následcích
- procvičuje komunikaci s operátorem tísňové linky

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/c2ced4>

Krátký textový popis

- rozliší další signály (Požární poplach a Zkouška sirén), vysvětlí, k čemu slouží
- vybírá, co patří do evakuačního zavazadla, a svůj výběr zdůvodňuje
- charakterizuje základní úkoly Policie ČR (ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti); HZS ČR (ochrana života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech) a Zdravotnické záchranné služby (poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám se závažným poškozením zdraví nebo osobám, které jsou v přímém ohrožení života)
- vyhledává a popisuje konkrétní mimořádné události přírodního charakteru a mimořádné události zaviněné lidmi (nejčastější v ČR – povodně, větrné smršti, sesuvy půdy, laviny, hromadné dopravní nehody, průmyslové havárie)
- popíše bezpečný odchod z domova (voda zastavena; uhašen otevřený oheň, zavřená okna a dveře, vypnuté spotřebiče)
- uvede čísla linek tísňového volání (158, 150, 155, 112)
- diskutuje o mimořádných událostech, o jejich příčinách a následcích
- procvičuje komunikaci s operátorem tísňové linky

Úroveň Splněno**Popis**

- Předvede v modelové situaci základní postupy jednání v případě zaznění varovného signálu.
- Postupuje podle naučených postupů při modelové evakuaci školy.
- Uvede na konkrétních příkladech základní úkoly jednotlivých složek IZS při ochraně zdraví a bezpečí obyvatel.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/5e8d33>

Krátký textový popis

- Předvede v modelové situaci základní postupy jednání v případě zaznění varovného signálu.
- Postupuje podle naučených postupů při modelové evakuaci školy.
- Uvede na konkrétních příkladech základní úkoly jednotlivých složek IZS při ochraně zdraví a bezpečí obyvatel.

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

Metodická podpora

Komentář

Žák je seznámen se základními pravidly protipožární ochrany ve škole a je cíleně připravován k tomu, aby dokázal v případě požáru správně reagovat, tj. chovat se podle naučených postupů. Tyto postupy jsou v průběhu základního vzdělávání upevňovány v modelových situacích požárního poplachu. Tímto způsobem je zároveň ověřováno, zda žák dokáže pravidla protipožární ochrany aplikovat, především bezpečně opustit požárem ohrožený prostor. Zároveň je veden k obezřetnému chování při kontaktu s hořlavými látkami a pyrotechnikou.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CAP-CHE-001-ZV9-005

Zhodnotí rizika práce s běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

CAP-CHE-001-ZV9-004

Na příkladech chemického složení a vlastností látek běžně užívaných v domácnosti zdůvodní možnosti a limity jejich využití.

CZB-VZB-004-ZV9-016

Charakterizuje zásady požární prevence; v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné způsoby chování, metody a prostředky hašení požáru.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše v modelové situaci bezpečné chování při styku s hořlavými látkami, pyrotechnikou a uvede příklady pravidel protipožární ochrany v modelových situacích.

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše, kdy oheň lidem pomáhá a kdy může škodit
- uvede příklady, jak může oheň vzniknout (doma, v přírodě)
- zvládá pod vedením učitele chování v modelové situaci požárního poplachu

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/63c9b4>

Krátký textový popis

- popíše, kdy oheň lidem pomáhá a kdy může škodit
- uvede příklady, jak může oheň vzniknout (doma, v přírodě)
- zvládá pod vedením učitele chování v modelové situaci požárního poplachu

Úroveň Na cestě**Popis**

- vyhledává a popisuje piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek na obalech výrobků
- rozliší signál požárního poplachu
- zdůvodní, proč manipulovat s otevřeným ohněm a zábavní pyrotechnikou mohou pouze dospělí

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/3a143c>

Krátký textový popis

- vyhledává a popisuje piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek na obalech výrobků
- rozliší signál požárního poplachu
- zdůvodní, proč manipulovat s otevřeným ohněm a zábavní pyrotechnikou mohou pouze dospělí

Úroveň Splněno**Popis**

- Převede v modelové situaci, jak se zachovat v případě vzniku požáru.
- Uvede příklady, jak může vzniknout oheň doma i v přírodě.
- Předvede v modelové situaci, jak se chovat, aby nezpůsobil požár.
- Rozpozná piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek.
- Odmítne v modelové situaci použití zábavní pyrotechniky a manipulaci s otevřeným ohněm.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Převede v modelové situaci, jak se zachovat v případě vzniku požáru.
- Uvede příklady, jak může vzniknout oheň doma i v přírodě.
- Předvede v modelové situaci, jak se chovat, aby nezpůsobil požár.
- Rozpozná piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek.
- Odmítne v modelové situaci použití zábavní pyrotechniky a manipulaci s otevřeným ohněm.

CJS-CJS-005-ZV5-028

Rozlišuje činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se seznamuje s posláním ozbrojených sil v ČR, rozlišuje základní činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech. Vyhledává a popisuje příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-004-ZV9-017

Vysvětlí roli občana a jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu, orientuje se v principech zajišťování vnější i vnitřní obrany, v bezpečnostním systému ČR a typech krizových stavů.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Třídí na modelových situacích hlavní činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede rozdíl mezi policistou a vojákem a tím, co dělají

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/02ecdd>

Krátký textový popis

- uvede rozdíl mezi policistou a vojákem a tím, co dělají

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhledává příklady o činnosti Armády ČR v době míru (pomoc při mimořádných událostech) a ve válečných (ozbrojených) konfliktech (při obraně státu, v misích v oblastech ozbrojených konfliktů)
- vysvětlí, jaká je hlavní funkce Armády ČR - obrana suverenity a územní celistvosti České republiky, plnění úkolů v rámci zahraničních operací k udržení a nastolení míru

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/916784>

Krátký textový popis

- vyhledává příklady o činnosti Armády ČR v době míru (pomoc při mimořádných událostech) a ve válečných (ozbrojených) konfliktech (při obraně státu, v misích v oblastech ozbrojených konfliktů)
- vysvětlí, jaká je hlavní funkce Armády ČR - obrana suverenity a územní celistvosti České republiky, plnění úkolů v rámci zahraničních operací k udržení a nastolení míru

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše úlohu občanů při zajišťování bezpečnosti státu (humanitární pomoc, možnost pracovat v ozbrojených složkách).
- Vyhledá a popíše hlavní úkoly Armády ČR a příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR.
- Vyhledá a popíše příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru.
- Porovná základní činnosti armády v době míru a při válečných konfliktech.
- Uvede význam zapojení ČR do NATO pro zajištění bezpečnosti státu.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/2b9ac9>

Krátký textový popis

- Popíše úlohu občanů při zajišťování bezpečnosti státu (humanitární pomoc, možnost pracovat v ozbrojených složkách).
- Vyhledá a popíše hlavní úkoly Armády ČR a příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR.
- Vyhledá a popíše příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru.
- Porovná základní činnosti armády v době míru a při válečných konfliktech.
- Uvede význam zapojení ČR do NATO pro zajištění bezpečnosti státu.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Metodická podpora**Komentář**

Jedná se o základní životní dovednosti, které patří do problematiky zdraví a bezpečí. Žák rozliší drobné poranění či poranění menšího rozsahu od závažnějšího poranění a život ohrožujícího stavu. Rozliší závažné akutní stavy vyžadující okamžitou pomoc dospělého nebo záchranné služby.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

V modelové situaci přivolá lékařskou pomoc.

Úroveň Na začátku*Popis*

• ohlásí ihned případné poranění či zhoršení zdravotního stavu dospělému

- navrhne postup ošetření drobného poranění na modelových příkladech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- ohlásí ihned případné poranění či zhoršení zdravotního stavu dospělému
- navrhne postup ošetření drobného poranění na modelových příkladech

Úroveň Na cestě*Popis*

- procvičuje v modelových situacích správný postup ošetření drobného poranění
- zdůvodní, proč je třeba v případě každého poranění přivolat pomoc dospělého
- procvičuje správný způsob komunikace s operátorem záchranné služby
- diskutuje, proč není správné pokoušet se samostatně o záchranu tam, kde na to nestačíme, uvede příklady takových situací

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- procvičuje v modelových situacích správný postup ošetření drobného poranění
- zdůvodní, proč je třeba v případě každého poranění přivolat pomoc dospělého
- procvičuje správný způsob komunikace s operátorem záchranné služby
- diskutuje, proč není správné pokoušet se samostatně o záchranu tam, kde na to nestačíme, uvede příklady takových situací

Úroveň Splněno*Popis*

- Předvede v modelové situaci správný postup ošetření drobného poranění.
- Uvede, na koho se v případě úrazu ve škole obrátit.
- Předvede v modelové situaci při ošetření krvácejícího poranění, jak se chránit před možnou nákazou krví.
- Předvede správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Předvede v modelové situaci správný postup ošetření drobného poranění.
- Uvede, na koho se v případě úrazu ve škole obrátit.
- Předvede v modelové situaci při ošetření krvácejícího poranění, jak se chránit před možnou nákazou krví.
- Předvede správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Metodická podpora**Komentář**

Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví je pojímána komplexně s přesahem bio-psycho-sociálních aspektů a se zacílením na rozvíjení znalostí, dovedností a postojů žáka. Žák charakterizuje lidskou sexualitu jako kombinaci biologické a psychosociální složky osobnosti. V rámci výuky je přístupováno k tématu senzitivně, korektně, s využíváním aktuálních vědeckých poznatků z mnoha oborů. Celospolečenským problémem je násilí v blízkých vztazích, proto je vhodné, aby i žáci na 1. stupni přiměřeně svému věku měli o tématu povědomí a věděli, na koho se můžou obrátit.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

DDS-SLK-000-PV1-004

Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

DDS-ASO-000-PV1-001

Poradí si v nové situaci.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

DDS-ASO-000-PV1-005

Navazuje a udržuje dětská přátelství.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Pozná bezpečné sexuální chování a obrátí se na důvěryhodnou osobu v případě pocitu ohrožení.

Úroveň Na začátku

Popis

- řekne „ne“ v situacích, které to vyžadují (při nevhodném dotýkání)
- uvede, koho v případě potřeby přivolat na pomoc a jak
- řeší konflikty s vrstevníky dohodou, odmítá násilí, ponižování

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- řekne „ne“ v situacích, které to vyžadují (při nevhodném dotýkání)
- uvede, koho v případě potřeby přivolat na pomoc a jak
- řeší konflikty s vrstevníky dohodou, odmítá násilí, ponižování

Úroveň Na cestě**Popis**

- reaguje vhodně v modelových situacích na neadekvátní chování se sexuálním podtextem, aktivně se proti takovým způsobům chování vymezuje
- předvede v modelové situaci odmítnutí komunikace, která je mu nepříjemná
- předvede způsoby jednání v případě vlastního ohrožení a ohrožení jiných
- rozpozná v modelových situacích způsoby chování, které už nelze tolerovat a navrhuje postupy vhodné reakce (požádání o pomoc důvěryhodnou osobu či instituci)

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/d15608>

Krátký textový popis

- reaguje vhodně v modelových situacích na neadekvátní chování se sexuálním podtextem, aktivně se proti takovým způsobům chování vymezuje
- předvede v modelové situaci odmítnutí komunikace, která je mu nepříjemná
- předvede způsoby jednání v případě vlastního ohrožení a ohrožení jiných
- rozpozná v modelových situacích způsoby chování, které už nelze tolerovat a navrhuje postupy vhodné reakce (požádání o pomoc důvěryhodnou osobu či instituci)

Úroveň Splněno**Popis**

- Rozhodne na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné a proti kterým způsobům chování je třeba se vymezit.
- Uvede, na kterou důvěryhodnou osobu či instituci se obrátí v případě pocitu ohrožení sexuálním zneužíváním.
- Rozpozná na modelových příkladech projevy partnerského, sexuálního a/nebo genderově podmíněného násilí.
- Uplatňuje v modelových situacích respektující chování při navazování vrstevnických vztahů.
- Identifikuje v modelových situacích chování osob, kterým ohrožují bezpečí druhých, a zdůvodní právo takové chování odmítnout.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/9abf4d>

Krátký textový popis

- Rozhodne na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné a proti kterým způsobům chování je třeba se vymezit.
- Uvede, na kterou důvěryhodnou osobu či instituci se obrátí v případě pocitu ohrožení sexuálním zneužíváním.
- Rozpozná na modelových příkladech projevy partnerského, sexuálního a/nebo genderově podmíněného násilí.
- Uplatňuje v modelových situacích respektující chování při navazování vrstevnických vztahů.
- Identifikuje v modelových situacích chování osob, kterým ohrožují bezpečí druhých, a zdůvodní právo takové chování odmítnout.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem je rozvíjení dovedností podporujících zdravý životní styl. Žák si upevňuje základní postupy osobní hygieny, diskutuje o náplni svého pracovního a víkendového dne i o časovém rozvržení jednotlivých činností v průběhu dne. Zaměřuje se především na čas pro učení, zájmové aktivity, odpočinek, spánek, na konzumaci stravy a pohybové aktivity i osobní hygienu. Na základě dostupných informací a modelových situací uvádí argumenty, proč je důležité pravidelně střídat učení, relaxaci, pracovní aktivity, odpočinek, dodržovat pravidelnost ve stravování, pohybový režim i dbát na hygienu a dostatek spánku. Při sestavování denního režimu se řídí doporučením odborníků. Dodržování režimu dne vede k posilování preventivního jednání a chování ve prospěch podpory zdraví a minimalizaci rizikového chování a rozvoje nemocí.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhne a zkusí realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplňuje své biologické potřeby.

DJT-OZD-000-PV1-001

Má osvojené základní hygienické návyky.

DJT-OZD-000-PV1-002

Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše složky vlastního denního režimu a osvojené znalosti uplatňuje v každodenním životě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- dodržuje základní návyky osobní hygieny
- zvládá sebeobsluhu, péči o své věci a blízké prostředí
- popisuje svůj denní režim, uvádí činnosti, které se opakují v pracovních dnech, rozlišuje čas na učení, jídlo, zábavu, odpočinek, spánek

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/4809be>

Krátký textový popis

- dodržuje základní návyky osobní hygieny
- zvládá sebeobsluhu, péči o své věci a blízké prostředí
- popisuje svůj denní režim, uvádí činnosti, které se opakují v pracovních dnech, rozlišuje čas na učení, jídlo, zábavu, odpočinek, spánek

Úroveň Na cestě*Popis*

- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného stravovacího a pitného režimu
- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného pohybového režimu
- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného spánkového režimu pro zdraví
- naplánuje svůj čas a uplatňuje své potřeby i s ohledem na nároky a potřeby jiných osob
- diskutuje, které aktivity je vhodné zařazovat do denního režimu, a které činnosti v denním režimu mohou představovat zdravotní problémy

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/6eb793>

Krátký textový popis

- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného stravovacího a pitného režimu
- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného pohybového režimu
- vysvětlí potřebu dodržování pravidelného spánkového režimu pro zdraví
- naplánuje svůj čas a uplatňuje své potřeby i s ohledem na nároky a potřeby jiných osob
- diskutuje, které aktivity je vhodné zařazovat do denního režimu, a které činnosti v denním režimu mohou představovat zdravotní problémy

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše/předvede prvky duševní hygieny, které zařazuje do vlastního denního režimu.
- Zdůvodní potřebu uplatňování základních hygienických opatření při prevenci nákazy i šíření infekčních nemocí.
- Zhodnotí v modelových situacích, jak může dodržování/nedodržování denního režimu ovlivňovat lidské zdraví.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/73a17c>

Krátký textový popis

- Popíše/předvede prvky duševní hygieny, které zařazuje do vlastního denního režimu.

- Zdůvodní potřebu uplatňování základních hygienických opatření při prevenci nákazy i šíření infekčních nemocí.
- Zhodnotí v modelových situacích, jak může dodržování/nedodržování denního režimu ovlivňovat lidské zdraví.

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.**Metodická podpora****Komentář**

Výuka směřuje k rozvíjení znalostí a dovedností podporujících správné nutriční chování, umožňujících sestavování jídelníčku v souladu s doporučením odborníků a praktickou realizaci při přípravě vybraného pokrmu nebo nápoje. Při výběru pokrmu a nápoje se žák řídí výživovým doporučením (např. omezuje příjem jednoduchých cukrů, nevhodných a skrytých tuků, volí zeleninu a ovoce, cereálie). Uvádí argumenty, proč je důležité sledovat, které potraviny a nápoje konzumujeme a v jakém denním množství. Projevuje zájem o samostatnou přípravu vhodných pokrmů, aplikuje získané poznatky při přípravě jednoduchého pokrmu nebo nápoje. Praktické činnosti spojené s výběrem, nákupem, skladováním potravin a jejich technologickým zpracováním předpokládají dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce. Žák má možnost využít znalosti o označování potravinářských výrobků (zejména jejich složení, dobu použitelnosti a doporučené spotřeby). Učí se dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednodenní i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.*Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhne a zkusí realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Z nabídnutých potravin sestaví pro sebe vyvážený jídelníček na celý den v souladu se zásadami zdravé výživy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozlišuje pět denních jídel, chápe základní význam pestré stravy
- pojmenuje základní potraviny a nápoje

- uvede různé druhy ovoce a zeleniny
- dodržuje základní pravidla hygieny v souvislosti s jídlem a pitím a odpovídající kulturu stolování

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/57097b>

Krátký textový popis

- rozlišuje pět denních jídel, chápe základní význam pestré stravy
- pojmenuje základní potraviny a nápoje
- uvede různé druhy ovoce a zeleniny
- dodržuje základní pravidla hygieny v souvislosti s jídlem a pitím a odpovídající kulturu stolování

Úroveň Na cestě

Popis

- orientuje se v principech zdravého talíře
- určí, které potraviny a nápoje je vhodné konzumovat v jednotlivých denních jídlech
- zhodnotí vhodnost nápojů a znázorní doporučené množství přijímaných tekutin pro sebe
- orientuje se v datech použitelnosti a minimální trvanlivosti
- dodržuje základní hygienická pravidla při zacházení s potravinami a nápoji
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- vysvětlí doporučení k přiměřené konzumaci soli, cukru, tuku
- uvede potraviny, které mají velké množství cukru, soli a nevhodných tuků
- upraví stůl pro jednoduché stolování související s připraveným nápojem nebo pokrmem

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/8faa46>

Krátký textový popis

- orientuje se v principech zdravého talíře
- určí, které potraviny a nápoje je vhodné konzumovat v jednotlivých denních jídlech
- zhodnotí vhodnost nápojů a znázorní doporučené množství přijímaných tekutin pro sebe
- orientuje se v datech použitelnosti a minimální trvanlivosti
- dodržuje základní hygienická pravidla při zacházení s potravinami a nápoji
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- vysvětlí doporučení k přiměřené konzumaci soli, cukru, tuku
- uvede potraviny, které mají velké množství cukru, soli a nevhodných tuků
- upraví stůl pro jednoduché stolování související s připraveným nápojem nebo pokrmem

Úroveň Splněno

Popis

- Zhodnotí pestrost svého jídelníčku, navrhne jídelníček pro sebe na jeden den.
- Vysvětlí souvislost mezi konzumací některých potravin a prevencí zubního kazu.
- Vysvětlí zásady a význam stravovacího a pitného režimu, který podporuje zdraví a minimalizuje jeho možné poškození.
- Navrhne a připraví jednoduchý pokrm a nápoj v souladu s výživovým doporučením.
- Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/3caeb8>

Krátký textový popis

- Zhodnotí pestrost svého jídelníčku, navrhne jídelníček pro sebe na jeden den.
- Vysvětlí souvislost mezi konzumací některých potravin a prevencí zubního kazu.
- Vysvětlí zásady a význam stravovacího a pitného režimu, který podporuje zdraví a minimalizuje jeho možné poškození.
- Navrhne a připraví jednoduchý pokrm a nápoj v souladu s výživovým doporučením.

- Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/1767d7>

Krátký textový popis

- Zhodnotí pestrost svého jídelníčku, navrhne jídelníček pro sebe na jeden den.
- Vysvětlí souvislost mezi konzumací některých potravin a prevencí zubního kazu.
- Vysvětlí zásady a význam stravovacího a pitného režimu, který podporuje zdraví a minimalizuje jeho možné poškození.
- Navrhne a připraví jednoduchý pokrm a nápoj v souladu s výživovým doporučením.
- Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.

006

Lidé a svět financí

Charakteristika tematického okruhu

Žák si osvojuje vědomosti a dovednosti související se základními finančními koncepty, jako jsou peníze, úspory, výdaje a rozpočet. Učí se rozumět hodnotě peněz a základním pojmům spojeným s hospodařením. Získané vědomosti a dovednosti aplikuje v modelových situacích tak, aby je následně využil v reálném životě. Vzdělávací obsah vychází ze Standardu finanční gramotnosti, zároveň respektuje věkové a vývojové možnosti žáka 1. stupně.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozumí hodnotě peněz, rozpoznává české bankovky a mince a rozlišuje jejich hodnotu, při nakupování v modelové situaci sčítá a odčítá, odhaduje cenu zboží a nákupu, zjišťuje, zda mu vystačí peníze na nákup. Na příběžích nebo modelových situacích se seznamuje s právy spotřebitele a příklady jejich porušování (nesprávně vrácené peníze, právo na reklamaci, právo na vrácení zboží, klamavá reklama, podvodné praktiky). Vedeme žáky k tomu, aby si uvědomili rozdíl mezi placením hotovostí a penězi z účtu. Mít bezhotovostní peníze neznamená, že neexistují, ale že musí být zřízen účet v bance a že peníze se na tento účet vkládají a vybírají se z něj. Žáci mohou porovnat svoji zkušenost s hotovostním a bezhotovostním placením (např. bezhotovostní platba vede ke snazšímu utrácení než hotovostní platba, při které si žáci spíše uvědomí hodnotu peněz).

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-005-ZV5-013

Řeší jednoduché reálné problémy s využitím rovnosti a nerovnosti.

MAT-MAT-004-ZV5-011

Vyhledá všechny prvky nebo skupiny prvků splňující dané podmínky.

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-003

Modeluje kladná desetinná čísla pomocí reálných situací.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenaná ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.

DJP-PMP-000-PV1-003

Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.*Základní vzdělávání*

CAS-VKO-003-ZV9-015

Vysvětlí tvorbu cen v tržním hospodářství z pohledu kupujícího a prodávajícího.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Používá peníze v jednoduchých modelových situacích.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozlišuje české mince a bankovky podle hodnoty

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/2484fd>*Krátký textový popis*

- rozlišuje české mince a bankovky podle hodnoty

Úroveň Na cestě*Popis*

- odhaduje ceny základních potravin a celkovou cenu jednoduchého nákupu v modelových situacích

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/e9e1d7>*Krátký textový popis*

- odhaduje ceny základních potravin a celkovou cenu jednoduchého nákupu v modelových situacích

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá peníze v reálných i modelových situacích.
- Zaplatí různými způsoby danou částku.
- Vrátil nazpět správný obnos.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/408228>*Krátký textový popis*

- Používá peníze v reálných i modelových situacích.
- Zaplatí různými způsoby danou částku.

- Vráť nazpět správny obnos.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí na příkladech rozlišovat to, co si lidé přejí, a to, jaké důležité potřeby mají. Je veden k hlubšímu porozumění tomu, že ne vše, co si lidé přejí, může být realizováno a že nereálné uspokojování finančně náročných přání může způsobovat problémy. Žák vysvětluje, proč není možné realizovat všechna přání, a dokáže pochopit, že (ekonomická) situace různých rodin je různá, a tudíž stejné přání dvou dětí může být v jedné rodině uspokojeno, ve druhé nikoli.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-001-ZV5-004

Modeluje celá záporná čísla pomocí reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

JJK-CJL-001-ZV5-006

Rozpozná manipulaci v komunikaci a dokáže reagovat přiměřeně svému věku.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklad, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje .

Úroveň Na začátku*Popis*

- porovná své potřeby a přání s finančními možnostmi

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- porovná své potřeby a přání s finančními možnostmi

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyjmenuje přání dítěte z příběhu či modelové situace a vysvětlí, která jeho přání mohou být splněna a která ne, a vysvětlí proč

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyjmenuje přání dítěte z příběhu či modelové situace a vysvětlí, která jeho přání mohou být splněna a která ne, a vysvětlí proč

Úroveň Splněno*Popis*

- Analyzuje finanční možnosti, které má k dispozici.
- Vyhodnotí finanční náklady na realizaci různých přání.
- Vyhodnotí na základě finančních možností, zda může realizovat svoje konkrétní přání.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/f45214>

Krátký textový popis

- Analyzuje finanční možnosti, které má k dispozici.
- Vyhodnotí finanční náklady na realizaci různých přání.
- Vyhodnotí na základě finančních možností, zda může realizovat svoje konkrétní přání.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

Metodická podpora**Komentář**

Zaměřujeme se na porozumění hospodaření jednotlivce (případně domácnosti), včetně praktických dovedností spojených s rozpočtem jednotlivce (domácnosti). To souvisí s prací s informacemi (čtení, vyhledávání) a zahrnuje praktické používání matematických operací, jako je sčítání, odčítání, porovnávání. Vzdělávací obsah je vhodně zprostředkovávat jako řešení problémové situace, s ohledem na věk žáků je vhodné pracovat s měsíčním rozpočtem jednotlivce (fiktivního vrstevníka).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-001-ZV5-001

Řeší problémy s přirozenými čísly (včetně nuly) v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-004-ZV5-009

Získává data, graficky je zaznamenává, grafický záznam dat čte a interpretuje.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

ZGM-MRF-000-ZV5-001

Tvoří důkazy správnosti matematických postupů a argumentů.

Klíčové kompetence

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KDI-DAT-000-ZV5-001

Vyhledává potřebné informace v doporučených digitálních zdrojích.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

V osobním rozpočtu rozezná základní příjmy a výdaje.

Úroveň Na začátku

Popis

- seznámí se s pojmy příjmy, výdaje, rozpočet
- sestaví rozpočet pro svého modelového vrstevníka

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznámí se s pojmy příjmy, výdaje, rozpočet
- sestaví rozpočet pro svého modelového vrstevníka

Úroveň Na cestě

Popis

- porovná příjmy a výdaje na příkladech jednoduchých rozpočtů jedince
- zapisuje si po určitou dobu své vlastní příjmy a výdaje a zpracuje svůj osobní rozpočet pro svou vlastní potřebu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- porovná příjmy a výdaje na příkladech jednoduchých rozpočtů jedince
- zapisuje si po určitou dobu své vlastní příjmy a výdaje a zpracuje svůj osobní rozpočet pro svou vlastní potřebu

Úroveň Splněno

Popis

- Zpracuje informace o příjmech a výdajích jednotlivce do strukturovaného osobního rozpočtu.
- Vybere ukázkou rozpočtu vyrovnaného, schodkového a přebytkového mezi několika různými jednoduchými rozpočty jednotlivce.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/48912b>

Krátký textový popis

- Zpracuje informace o příjmech a výdajích jednotlivce do strukturovaného osobního rozpočtu.
- Vybere ukázkou rozpočtu vyrovnaného, schodkového a přebytkového mezi několika různými jednoduchými rozpočty jednotlivce.

CAS

Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost vybavuje žáka kompetencemi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Je zásadní pro formování a posilování postojů souvisejících s demokracií, rovností, respektem k rozmanitosti a významně se podílí na utváření hodnotové orientace žáků.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žák poznal dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich pestrosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáka s postavením člověka v minulém, současném i budoucím světě, s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života, do prostředí, v němž lidé žijí, a které podporují udržitelný přístup k životu. Důležité je porozumění vlastní roli ve společnosti a rovněž kultivace historického myšlení žáka, včetně jeho aktivního podílu na utváření a kultivaci veřejného prostoru a péči o kulturní dědictví. Vzdělávací oblast prohlubuje zodpovědnost žáka za sebe, svůj budoucí život, za své vztahy, rodinu, komunitu, obec, stát, Evropu i planetu Zemi.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost směřuje k obecným cílům explicitně pojmenovaným ve školském zákoně, zejména pak k cílům, které souvisejí s pochopením a uplatňováním zásad demokracie a právního státu, lidských práv a svobod, principu rovnosti žen a mužů ve společnosti, nediskriminace, s utvářením vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k identitě každého, k poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, k ochraně prostředí, ve kterém žák žije. Vzdělávací oblast usiluje o to, aby se žák projevoval jako svěbytná, svobodná a zodpovědná osobnost, uplatňoval svá práva a naplňoval své povinnosti, aby projevoval respekt a ohleduplnost k jiným lidem, jejich životním zkušenostem, kulturám a duchovním hodnotám.

Vzdělávací obsah je členěn do vzdělávacích oborů **Dějepis** a **Výchova k občanství**, OVU navazují na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pro 1. stupeň. Výuku je potřeba organizovat tak, aby učební činnosti žáka vedly k budování jeho vlastní zkušenosti, názorů a postojů na základě ověřených fakt, k zapojování do společnosti a pěstování vzájemné spolupráce mezi žáky i v rámci širší společnosti. Důležitá je vlastní činnost žáka, vlastní objevování (badatelská forma výuky), aplikace znalostí v konkrétních situacích a opakované reflektování prožitků. Učební aktivity jsou navrženy tak, aby žák nejen přijímal informace, ale také aktivně přemýšlel o jejich významu a dopadu na společnost a území, kde žije. Klíčové je to, aby se vzdělávací obsah a učební činnosti vztahovaly k aktuálním a reálným problémům, kterým mladí lidé a společnost čelí. Je potřeba, aby byl žákovi nabízen prostor pro vyjádření, navrhování a prosazování změn a aby byly vytvářeny takové výukové situace, jejichž prostřednictvím si žák utváří vlastní postoje a pěstuje kritický přístup k informačním zdrojům. Do výuky jsou zařazovány aktivity, při kterých žák na konkrétních modelových životních situacích navrhuje, jak by se rozhodoval. Jsou nabízeny aktivity, které podporují zapojení žáka do praktických aktivit a školních projektů. V diskusích o společenských nebo kontroverzních tématech žák předkládá argumenty a protiargumenty, stanoviska podporuje důkazy, rozlišuje fakta a názory.

Při hodnocení v této oblasti je potřeba uplatňovat velkou míru citlivosti, rovněž je vhodné se hodnotově vymezovat vůči názorům, které popírají ústavně ukotvené hodnoty a demokratické principy či které mohou podporovat nenávisť nebo trestnou činnost. Předmětem hodnocení může být to, jak žák hodnoty, postoje, názory formuluje, jak je schopný reflexe.

DEJ

Dějepis

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru Dějepis je specifický tím, že ve vzdělávací oblasti zastupuje očekávané výsledky učení směřující k rozvoji historického myšlení a badatelských dovedností žáka. Očekávané výsledky učení předpokládají aktivní práci žáka se zdroji historických informací. Zároveň vyžadují, aby si žák postupně osvojil poznání, že principem dějepisu není opakování definitivních závěrů, ale kladení a zodpovídání klíčových otázek:

- Proč se události dějí a jaké mají dopady?
- Jak porozumět složitým historickým procesům?
- Jak lépe porozumět lidem, kteří žili v minulosti?
- K čemu jsou dějiny?

Potřebné je také rozvíjet u žáka časové a prostorové představy, které umožňují lépe proniknout do pochopení historických jevů, procesů a událostí. Jejich pochopení je předpokladem pro mezigenerační a meziskupinový dialog, aktivní podíl na rozvoji historické kultury i zodpovědné plánování budoucnosti. Výuka dějepisu má u žáka na základě práce s prameny rozvíjet kritické a analytické myšlení, historickou empatii, podporovat diskusi o povaze dějin a formulovat vlastní postoje k různým dějinným událostem.

Vzdělávací obsah umožňuje pojmout výuku jak chronologicky, tak tematicky a je členěn do dvou tematických okruhů: **Poznááme minulost** a **Tvoříme dějiny**. Tematické okruhy usnadňují redukci obsahu výuky dějepisu tím, že vybírají

aktuální přístupy a témata historické vědy, které lze v jednotlivých dějinných epochách prioritně poznávat.

001

Poznáváme minulost

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh Poznáváme minulost vybavuje žáka základními znalostmi a dovednostmi pro aktivní poznávání minulosti, historických tradic, společenských změn a jejich příčin a dopadů na různé skupiny obyvatel. Využívá k tomu mj. příklady z dějin technologií, náboženství, konfliktů, genderu nebo diktatur. Zaměřuje se na práci s různými médii a zdroji historických informací, od historických pramenů po mapy nebo produkty umělé inteligence.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

Metodická podpora

Komentář

Pro orientaci v minulosti i současnosti je nezbytné, aby žák rozlišoval různé kulturní projevy (umělecká a architektonická díla, významné dokumenty apod.) a uměl je přiřadit k historickým epochám. Žák se tím zároveň učí, že i současné životy lidí a jejich kulturní projevy v různých regionech světa jsou historicky podmíněné (např. antickou, renesancí, modernizací v 19. století). Aby žák porozuměl složitým historickým procesům a kulturním projevům v jednotlivých dějinných epochách, pomáhá mu k orientaci periodizace podle významných mezníků, jejichž výběr se může lišit podle toho, co daná osoba nebo kultura považuje za podstatné. Současně by si měl žák osvojit, že trvání a změna jsou vzájemně provázané. Jen některé změny se odehrávají revolučně na základě politického rozhodnutí, zatímco další mohou trvat velmi dlouho.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechového činnosti kvalitu a přínos hudebního díla.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Přiřadí základní kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Prozkoumá různorodé kulturní projevy vybraného regionu Evropy i světa v minulosti; kulturní projevy mají různou povahu uměleckých děl, fotografie budov, chrámů a náboženských předmětů, mapy a plány měst, audiovizuální pomůcky apod.
- Přiřadí k dějinným epochám různé kulturní projevy (např. pyramidy přiřadí k starověkému Egyptu; katedrály ke středověku; továrny k novověku apod.).
- Identifikuje rozdíly mezi různými epochami na základě daných ukazatelů (např. vztah k životnímu prostředí, rozvrstvení společnosti a organizace politického života, životní styl, náboženství a hodnoty).
- K odlišení změn a toho, co zůstává stejné v různých historických epochách, využívá pomůcky (např. sestaví srovnávací tabulku, T-graf, Vennovy diagramy apod.).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/55b234>

Krátký textový popis

- Prozkoumá různorodé kulturní projevy vybraného regionu Evropy i světa v minulosti; kulturní projevy mají různou povahu uměleckých děl, fotografie budov, chrámů a náboženských předmětů, mapy a plány měst, audiovizuální pomůcky apod.
- Přiřadí k dějinným epochám různé kulturní projevy (např. pyramidy přiřadí k starověkému Egyptu; katedrály ke středověku; továrny k novověku apod.).
- Identifikuje rozdíly mezi různými epochami na základě daných ukazatelů (např. vztah k životnímu prostředí, rozvrstvení společnosti a organizace politického života, životní styl, náboženství a hodnoty).
- K odlišení změn a toho, co zůstává stejné v různých historických epochách, využívá pomůcky (např. sestaví srovnávací tabulku, T-graf, Vennovy diagramy apod.).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Seznámí se s vybranými významnými kulturními projevy zvoleného regionu Evropy v minulosti; využívá shrnující text a ilustrace.
- Rozliší dějinné epochy na základě periodizace historického vývoje.
- Uvede základní periodizační mezníky.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/94d45b>

Krátký textový popis

- Seznámí se s vybranými významnými kulturními projevy zvoleného regionu Evropy v minulosti; využívá shrnující text a ilustrace.
- Rozliší dějinné epochy na základě periodizace historického vývoje.
- Uvede základní periodizační mezníky.

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše a přiřadí různé kulturní projevy v odlišné době a v odlišných regionech světa, k čemuž využívá zdroje různé povahy.
- Rozliší různé dějinné epochy podle stanovených ukazatelů a k odlišení využívá periodizační mezníky, jejichž výběr dokáže zdůvodnit.
- Vyslovuje domněnky, jak a proč se lišil historický vývoj a každodenní život v různých částech světa; svůj názor odůvodní a podloží důkazy z textu či jiných zdrojů.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/dd6129>

Krátký textový popis

- Popíše a přiřadí různé kulturní projevy v odlišné době a v odlišných regionech světa, k čemuž využívá zdroje různé povahy.
- Rozliší různé dějinné epochy podle stanovených ukazatelů a k odlišení využívá periodizační mezníky, jejichž výběr dokáže zdůvodnit.
- Vyslovuje domněnky, jak a proč se lišil historický vývoj a každodenní život v různých částech světa; svůj názor odůvodní a podloží důkazy z textu či jiných zdrojů.

CAS-DEJ-001-ZV9-002

Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.

Metodická podpora

Komentář

Historické poznání není uzavřené. Naše představa o minulosti vychází jak z předporozumění, tak ze zdrojů, které máme k dispozici, a jejich různých interpretací. Očekávaný výsledek učení se zaměřuje na správnou práci s různorodými zdroji historického poznání. Žák si osvojí schopnost kritiky pramenů a posoudí povahu, hodnotu obsažených informací a důvěryhodnost zdrojů. Naučí se, že informace z jednoho zdroje je nutné ověřit a doplnit dalšími zdroji, zohlední dobový kontext, ale seznámí se i s tím, jaký vliv mají na naše vnímání minulosti média. Zdroji mohou být historické prameny, odborná literatura, různé žánry fikce (beletrie, film atd.) či nová média. Posouzení důvěryhodnosti zdrojů historického poznání, zohlednění historického kontextu a kladení vhodných otázek je základní dovedností pro aktivní zapojení do historické kultury a občanského života.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- Využije didaktizovaný upravený pramen (hmotný, písemný, obrazový).
- Posoudí základní důvěryhodnost a informační hodnotu pramene na základě otázek zformulovaných vyučujícím (kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké informace obsahuje).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/415f8c>

Krátký textový popis

- Využije didaktizovaný upravený pramen (hmotný, písemný, obrazový).
- Posoudí základní důvěryhodnost a informační hodnotu pramene na základě otázek zformulovaných vyučujícím (kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké informace obsahuje).

Úroveň Na cestě

Popis

- Učí se využívat různé druhy didaktizovaných pramenů (hmotné, písemné, obrazové, audiovizuální i ústně dochované), včetně literatury a nových médií.
- Prostřednictvím cílených otázek posoudí důvěryhodnost pramenů (kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké dobové hodnoty a osobní přesvědčení do něho vložil a čím podložil své tvrzení); prameny představí jako zdroje relevantních informací (co pramen vypovídá o zkoumaném tématu).
- Rozliší konkrétní motivy a tvrzení zdroje; objasní jejich význam.
- Posoudí předložené zdroje z hlediska jejich povahy, formy a užitečnosti (např. jak se liší úřední dokument od vzpomínky nebo soukromého dopisu, jak se liší různé kronikářské záznamy stejné události, jak se liší fotografie od obrazové rekonstrukce; pro koho a jak může být zdroj užitečný, i když není zcela důvěryhodný).
- Pracuje s jednoduchými a postupně i méně nápadnými příklady propagandy, reklamy a dezinformací s historickým obsahem, aniž by se identifikoval s hodnotami autora.
- Učí se porovnávat různé zdroje; informace z jednoho zdroje ověří, doplní dalšími zdroji a uvede, v čem se informace a interpretace ve zdrojích liší; vysloví domněnky, proč tomu tak mohlo být, a ukáže, že dějinná událost nebo osobnost může být interpretována různě a někdy zcela odlišně.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/8bf328>

Krátký textový popis

- Učí se využívat různé druhy didaktizovaných pramenů (hmotné, písemné, obrazové, audiovizuální i ústně dochované), včetně literatury a nových médií.
- Prostřednictvím cílených otázek posoudí důvěryhodnost pramenů (kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké dobové hodnoty a osobní přesvědčení do něho vložil a čím podložil své tvrzení); prameny představí jako zdroje relevantních informací (co pramen vypovídá o zkoumaném tématu).
- Rozliší konkrétní motivy a tvrzení zdroje; objasní jejich význam.
- Posoudí předložené zdroje z hlediska jejich povahy, formy a užitečnosti (např. jak se liší úřední dokument od vzpomínky nebo soukromého dopisu, jak se liší různé kronikářské záznamy stejné události, jak se liší fotografie od obrazové rekonstrukce; pro koho a jak může být zdroj užitečný, i když není zcela důvěryhodný).
- Pracuje s jednoduchými a postupně i méně nápadnými příklady propagandy, reklamy a dezinformací s historickým obsahem, aniž by se identifikoval s hodnotami autora.
- Učí se porovnávat různé zdroje; informace z jednoho zdroje ověří, doplní dalšími zdroji a uvede, v čem se informace a interpretace ve zdrojích liší; vysloví domněnky, proč tomu tak mohlo být, a ukáže, že dějinná událost nebo osobnost může být interpretována různě a někdy zcela odlišně.

Úroveň Splněno

Popis

- Pracuje s různými zdroji, vyhledá v nich důležité prvky a tvrzení a objasní jejich význam.
- Odpoví na otázky, kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké hodnoty do něho vložil a čím doloží své tvrzení.
- Porovná dva i více zdrojů včetně propagandy a dezinformací.
- Ukáže rozdíly v obsahu i formě zdrojů a odpoví na otázky, jak obsah nebo forma zdrojů ovlivňují naše vnímání minulosti a proč se mohou interpretace lišit.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/986fd6>

Krátký textový popis

- Pracuje s různými zdroji, vyhledá v nich důležité prvky a tvrzení a objasní jejich význam.
- Odpoví na otázky, kdo a kdy pramen vytvořil, s jakým záměrem, jaké hodnoty do něho vložil a čím doloží své tvrzení.
- Porovná dva i více zdrojů včetně propagandy a dezinformací.

- Ukáže rozdíly v obsahu i formě zdrojů a odpoví na otázky, jak obsah nebo forma zdrojů ovlivňují naše vnímání minulosti a proč se mohou interpretace lišit.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

Metodická podpora

Komentář

Žák se postupně setká s různými podobami historického vyprávění. Naučí se rozpoznávat rozdíl v kvalitě zobrazení minulosti v odborných textech (využívání důkazů, přiznaná nejednoznačnost závěrů, odkazování na zdroje) a v různých žánrech fikce (film, beletrie, komiks). Seznámí se s tím, jak okolnosti vzniku produktu a typické znaky žánrového zpracování ovlivňují naše vnímání dějin (např. role emocí, barev, ironie, domýšlení dobových reálií). Zvláštní důraz je kladen na fenomén široce rozšířených digitálních produktů (počítačové hry, memy, texty a obrázky generované umělou inteligencí).

Podle dostupných výzkumů utváří historické vědomí v daleko větší míře fikce než odborná produkce. Vážným problémem je šíření hoaxů a dezinformací s historickou tematikou. Nezbytným předpokladem pro rozvoj kultivovaného postoje k dějinám a omezení vlivu dezinformací a historických manipulací je schopnost fikci rozpoznat a osvojit si kritéria, která žákovi pomohou v občanském životě odlišit kvalitní a méně kvalitní historickou produkci.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

JJK-CJL-001-ZV9-011

Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše na příkladech zobrazování minulosti a dějinných událostí ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně umělé inteligence.

Úroveň Na cestě

Popis

- Prohlubuje své seznámení se s různými mediálními žánry a samostatně popíše jejich základní rozdíly v zobrazování minulosti a vliv na publikum (role emocí, barev, ironie, domýšlení dobových reálií apod.).
- Porovná dvě odlišná zobrazení určité události a popíše hlavní rozdíly.
- Odliší v textu informace ze zdroje od vlastní interpretace autora.
- Porovnává původní zobrazení minulosti s texty a obrazy, které vygenerovala umělá inteligence.

Úroveň Na začátku

Popis

- Pracuje s populárně naučnými texty; hledá v nich důkazy pro a proti určitému tvrzení.
- Postupně se seznámí s dalšími mediálními žánry, které historii různou formou zprostředkovávají - historickým dokumentem, filmem, literaturou, komiksem nebo příspěvkem na sociálních sítích či blogu.
- Popíše s pomocí vyučujícího základní rozdíl ve zobrazení minulosti populárně naučným textem a vybraným mediálním žánrem.
- Za přítomnosti vyučujícího pokládá dotazy umělé inteligenci, které se týkají historických událostí.
- Sleduje, jak vyučující odhaluje fabulaci nebo nepřesnosti v odpovědích umělé inteligence.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/219659>

Krátký textový popis

- Pracuje s populárně naučnými texty; hledá v nich důkazy pro a proti určitému tvrzení.
- Postupně se seznámí s dalšími mediálními žánry, které historii různou formou zprostředkovávají - historickým dokumentem, filmem, literaturou, komiksem nebo příspěvkem na sociálních sítích či blogu.
- Popíše s pomocí vyučujícího základní rozdíl ve zobrazení minulosti populárně naučným textem a vybraným mediálním žánrem.
- Za přítomnosti vyučujícího pokládá dotazy umělé inteligenci, které se týkají historických událostí.
- Sleduje, jak vyučující odhaluje fabulaci nebo nepřesnosti v odpovědích umělé inteligence.

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhledá v textech příklady kritérií, podle kterých pozná kvalitní historický text – odkazování na primární i sekundární zdroje a argumentace podpořená důkazy.
- Popíše s využitím příkladů, čím jsou jednotlivé mediální žánry při zacházení s minulostí specifické a jak ovlivňují vnímání publika.
- Na příkladu vyučujícím vybraného hoaxu nebo dezinformace s historickou tematikou vyhledá kvalitní informace a na jejich základě ověřuje historická tvrzení.
- Využije umělou inteligenci při zkoumání minulosti.

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení vychází z reálné zkušenosti žáka s vlastním okolím a potřeby orientace v prostoru. Ukazuje rozdílné zobrazení vybraných regionů a míst v různých obdobích a také na různých místech světa a vede žáka k uvědomění, že jeho vlastní vnímání prostoru a používání mapy může být ovlivněné místem a kulturou, ve které žije. Vytyčování hranic v prostoru ve formě politických nebo národních celků je spojováno s mocenskými nároky, ve kterých je „historický nárok“ na území běžně doprovázen konflikty mezi různými zájmovými skupinami. Žák chápe mapu jako možnou vizualizaci historických událostí a změn a jako pramen historikovy práce. Klade si otázky po možných záměrech tvůrců map a popisuje možné dobové perspektivy jejich vzniku. Odpovídá na otázky spojené se změnou a trváním, například, jak a proč se rozšiřují lidská sídla, jak lidská činnost ovlivňuje krajinu, proč se měnily hranice států, jaké války a události vedly k proměnám měst a hranic.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše, jak vypadalo lidské sídlo a krajina v příslušné dějinné etapě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vysvětlí význam mapy jako pramene historikovy práce,
- Orientuje se v legendě mapy.
- Vyhledá v jednoduchých mapách z různých období požadované informace.
- Porovná dvě mapy stejné lokace, vyhledá odlišnosti.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/f351a4>*Krátký textový popis*

- Vysvětlí význam mapy jako pramene historikovy práce,
- Orientuje se v legendě mapy.
- Vyhledá v jednoduchých mapách z různých období požadované informace.
- Porovná dvě mapy stejné lokace, vyhledá odlišnosti.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Odliší otázky, na které můžeme získat odpovědi z map, od toho, co z map vyčíst nemůžeme.
- Pracuje s mapami z různých historických období a z různých regionů (lokální i globální); definuje pojmy a prvky spojené s prací s mapou (legenda, hranice, sídla, škály, barevné rozlišení).
- S pomocí vyučujícího porovná různé mapy z různých časových období a určí stanovisko autorů map.
- Využije mapu jako historický pramen, který dokáže zodpovědět otázky vyučujícího (co a proč se stalo, kde to na mapě lze vidět apod.).
- Na mapách ukáže, k jakým změnám v průběhu času došlo (např. formování politických celků, urbanizace, industrializace) a propojí své závěry s historickými událostmi (války, územní nároky, diplomatická jednání a závěry, motivace lidí žijících v daném regionu).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/83c3ba>

Krátký textový popis

- Odliší otázky, na které můžeme získat odpovědi z map, od toho, co z map vyčíst nemůžeme.
- Pracuje s mapami z různých historických období a z různých regionů (lokální i globální); definuje pojmy a prvky spojené s prací s mapou (legenda, hranice, sídla, škály, barevné rozlišení).
- S pomocí vyučujícího porovná různé mapy z různých časových období a určí stanovisko autorů map.
- Využije mapu jako historický pramen, který dokáže zodpovědět otázky vyučujícího (co a proč se stalo, kde to na mapě lze vidět apod.).
- Na mapách ukáže, k jakým změnám v průběhu času došlo (např. formování politických celků, urbanizace, industrializace) a propojí své závěry s historickými událostmi (války, územní nároky, diplomatická jednání a závěry, motivace lidí žijících v daném regionu).

Úroveň Splněno*Popis*

- Používá mapu jako pramen, který odpovídá na žákem položené otázky.
- Popíše, co na mapě vidí, jaký to má význam pro jeho poznávání minulosti a které další mapové podklady nebo zdroje mu mohou pomoci vyslovené závěry doložit.
- Na mapách ukáže, k jakým změnám v průběhu času došlo, a propojí své závěry s historickými událostmi (války, územní nároky, diplomatická jednání a závěry, motivace lidí žijících v daném regionu).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Používá mapu jako pramen, který odpovídá na žákem položené otázky.
- Popíše, co na mapě vidí, jaký to má význam pro jeho poznávání minulosti a které další mapové podklady nebo zdroje mu mohou pomoci vyslovené závěry doložit.
- Na mapách ukáže, k jakým změnám v průběhu času došlo, a propojí své závěry s historickými událostmi (války, územní nároky, diplomatická jednání a závěry, motivace lidí žijících v daném regionu).

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení rozvíjí schopnost žáka utvářet si pozitivní vztah k historickým tradicím, které považuje za důležité on sám, komunita školy i stát. Seznamuje ho s historickým významem státních svátků, významných dnů a výročí. Vytváří současně prostor pro poznání toho, jak si různé skupiny (např. náboženské, etnické) v jeho okolí významné historické události připomínají a v čem se jejich vztah k minulosti liší.

Státní svátky, významné dny a slavná výročí jsou v mimoškolním prostředí každoročně četně medializovány, běžně jsou využívány za účelem propagací politických myšlenek. Očekávaný výsledek učení využívá historické poznání ke kultivaci rodinné a kulturní tradice žáků, vede žáka ke kritickému myšlení i toleranci v situacích, kdy se některé skupiny žijící ve stejném státě identifikují se svátky a významnými dny různě.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklady státních svátků a dalších významných dnů a popíše, co pro něj znamenají.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Objasní důvody, proč slavíme státní svátky.
- Spojí historicky významné dny v kalendáři s dějinnými událostmi.
- Využije různé zdroje a zjistí faktografické informace o státních i ostatních svátcích v České republice.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Najde ve svém okolí názvy ulic a budov, které jsou pojmenovány po událostech a osobnostech spojených se státními svátky.
- Využije různé zdroje a zjistí faktografické informace o významných dnech a výročích (včetně vybraných dnů ustanovených Evropským parlamentem, resp. důležitými mezinárodními organizacemi).
- Doplnuje kalendář dalšími událostmi, které považuje za významné on sám nebo lidé v jeho okolí (např. vyučující, romštinští nebo ukrajinští spolužáci apod.).
- Posoudí význam a aktuálnost vybraných svátků a dnů, vztahuje je k vlastní zkušenosti (např. Jak oslavy daného svátku nebo významného dne prožívá a jak se do nich může zapojit?).

- Diskutuje o tom, jaký vliv na utváření identity (zvolené skupiny, národa, ale i občana) svátky a výročí mohou mít a mají, jaká je motivace těch, kteří je připomínají, nebo naopak připomínání některých událostí vytěsňují (např. Proč je někdo slaví a někdo ne? Proč se liší připomínání romského a židovského holocaustu? Proč se konec 2. světové války slavil před rokem 1989 až 9. května?).

Úroveň Splněno

Popis

- Vlastními slovy popíše státní a ostatní svátky, významné dny a výročí v ČR (včetně vybraných dnů na nadnárodní úrovni), přiřadí je k datům v kalendáři.
- Vysvětlí důvody jejich slavení a připomínání, využívá k tomu historické události, tradice a obyčeje s nimi spojené.
- Doplnuje kalendář událostmi, které sám považuje za významné nebo je jako významné vnímají lidé v jeho okolí.
- Vysvětlí, jak svátky a výročí ovlivňují to, jak vnímá sebe sama, jak se vnímají lidé v jeho okolí nebo v celém státě.
- Uvede příklady politického zneužívání svátků v minulosti.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6c1088>

Krátký textový popis

- Vlastními slovy popíše státní a ostatní svátky, významné dny a výročí v ČR (včetně vybraných dnů na nadnárodní úrovni), přiřadí je k datům v kalendáři.
- Vysvětlí důvody jejich slavení a připomínání, využívá k tomu historické události, tradice a obyčeje s nimi spojené.
- Doplnuje kalendář událostmi, které sám považuje za významné nebo je jako významné vnímají lidé v jeho okolí.
- Vysvětlí, jak svátky a výročí ovlivňují to, jak vnímá sebe sama, jak se vnímají lidé v jeho okolí nebo v celém státě.
- Uvede příklady politického zneužívání svátků v minulosti.

CAS-DEJ-001-ZV9-006

Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení objasňuje žákům, jakou roli mělo v minulosti náboženství v jednání lidí, jak jim umožňovalo reagovat na zásadní otázky lidského života. Náboženství v tomto pojetí neznamená pouze doktrínu nebo náboženské instituce, je příkladem symbolického uchopení světa, které přesahuje běžnou rozumovou zkušenost. Očekávaný výsledek učení rozvíjí citlivost k duchovním hodnotám a tím přispívá k prevenci náboženské nesnášenlivosti. Stěžejní je porozumění křesťanství, respektive také židovství a islámu jako zásadním hybatelům dějinného vývoje Evropy a Blízkého východu. Na příkladech z dějin žák ilustruje, jakým způsobem na sebe různá náboženství působila a jak probíhalo setkávání jejich vyznavačů s dalšími kulturami, ať už se jednalo o příklady spolupráce, nebo vážných konfliktů a vzájemného podmanění. Seznamuje se nejen s procesy christianizace, ale také sekularizace, které jsou zásadním zdrojem jak kulturní, tak politické tradice Evropy.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Doloží, jaký vliv mělo náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Uvede konkrétní příklady náboženské motivace jednání lidí (např. křížové výpravy, sv. Anežka, Jan Hus, Martin Luther, Jan Amos Komenský apod.).
- Svě porozumění náboženskému jednání a myšlení prohloubí na příkladu dalších kultur (např. antičtí Řekové, kultury předkolumbovské Ameriky).
- Uvede příklady dopadu biblických i jiných náboženských textů na kulturu a společenské uspořádání (zákony, normy apod.).
- Diskutuje o tom, jaké důsledky může mít sekularizace a jak různě se projevuje.
- Uvede konkrétní příklady konfliktů různých náboženství nebo konfliktů ospravedlňovaných náboženstvím (např. násilná christianizace, židovské pogromy, arabská expanze apod.).
- Prozkoumá příklady náboženské tolerance (např. Al-Andalus, české země v 16. stol., toleranční patent apod.).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Orientuje se v základních pojmech a informacích tří monoteistických náboženství - židovství, křesťanství, islám (hlavní věroučný text, místo uctívání Boha, způsob uctívání apod.).
- Vyjmenuje základní události spojené s jejich vznikem a historickým vývojem.
- Vyjmenuje základní historické události spojené s křesťanstvím (Vánoce, Velikonoce, svátek Všech svatých apod.).
- Na vybraných příkladech doloží, jak náboženství pomáhalo lidem symbolicky vysvětlovat svět a odpovídat na základní životní otázky (např. Jaký je smysl života a co je po smrti?).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/1903b8>

Krátký textový popis

- Orientuje se v základních pojmech a informacích tří monoteistických náboženství - židovství, křesťanství, islám (hlavní věroučný text, místo uctívání Boha, způsob uctívání apod.).
- Vyjmenuje základní události spojené s jejich vznikem a historickým vývojem.
- Vyjmenuje základní historické události spojené s křesťanstvím (Vánoce, Velikonoce, svátek Všech svatých apod.).
- Na vybraných příkladech doloží, jak náboženství pomáhalo lidem symbolicky vysvětlovat svět a odpovídat na základní životní otázky (např. Jaký je smysl života a co je po smrti?).

Úroveň Splněno*Popis*

- Porovná tři nejrozšířenější monoteistická náboženství a uvede klíčové okamžiky z jejich dějinného vývoje.
- Na příkladech z různých dějinných epoch ilustruje, jak náboženství ovlivňovalo myšlení a jednání lidí, jaké negativní i pozitivní dopady může mít setkání věřících různých náboženství a kultur.
- Je schopný se dívat na události náboženských konfliktů z pohledu více stran a rozumí rozdílným zájmům a motivacím.
- Vysvětlí pojmy sekularizace a islamizace a používá je pro vysvětlení moderního vývoje v Evropě a islámských zemích.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/17b80a>

Krátký textový popis

- Porovná tři nejrozšířenější monoteistická náboženství a uvede klíčové okamžiky z jejich dějinného vývoje.

- Na příkladech z různých dějinných epoch ilustruje, jak náboženství ovlivňovalo myšlení a jednání lidí, jaké negativní i pozitivní dopady může mít setkání věřících různých náboženství a kultur.
- Je schopný se dívat na události náboženských konfliktů z pohledu více stran a rozumí rozdílným zájmům a motivacím.
- Vysvětlí pojmy sekularizace a islamizace a používá je pro vysvětlení moderního vývoje v Evropě a islámských zemích.

CAS-DEJ-001-ZV9-007

Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti.

Metodická podpora

Komentář

Věda a technologie patří k důležitým hybatelům společenského vývoje. Očekávaný výsledek učení umožní žákovi vytvořit si komplexní představu o postupném technologickém vývoji lidstva. Seznamuje ho s příklady, kdy lidé objevovali a využívali nové příležitosti a výzvy, zatímco jiní se prosazování inovací bránili, což vedlo zpravidla k polarizaci společnosti. Žák zkoumá zásadní objevy, vynálezy a vědecké teorie a popisuje na základě práce s různými zdroji jejich pozitivní a negativní důsledky. Definuje dopady inovací na složení společnosti a na jednotlivé společenské vrstvy (např. prohloubení společenských nerovností), stávající instituce i životní prostředí.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepřijemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše kladné i záporné důsledky používání moderních technologií v minulosti.

Úroveň Na začátku

Popis

- Od vyučujícího zjistí informace o vybraném objevu, vynálezu či vědeckém přístupu.
- Popíše aktivity osob, které iniciovaly, využívaly nebo odmítly daný objev, vynález či vědecký přístup.

- Popíše, jak lidstvo žilo před objevem či používáním konkrétního vynálezu a jak po něm.
- Vysvětlí pojem industrializace.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/535dc5>

Krátký textový popis

- Od vyučujícího zjistí informace o vybraném objevu, vynálezu či vědeckém přístupu.
- Popíše aktivity osob, které iniciovaly, využívaly nebo odmítly daný objev, vynález či vědecký přístup.
- Popíše, jak lidstvo žilo před objevem či používáním konkrétního vynálezu a jak po něm.
- Vysvětlí pojem industrializace.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Porovná způsob života vybrané skupiny obyvatel před a po vynálezu s využitím dvou vhodných zdrojů (texty, obrazy, statistické tabulky a grafy apod.); uvede příklady, jak zkoumané změny ovlivnily společenské nerovnosti a konflikty.
- Uvede příklady, jak různě na změny reagovali lidé i celé skupiny obyvatel.
- Vysvětlí důsledky industrializace a její projevy v regionu školy.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/58b8d7>

Krátký textový popis

- Porovná způsob života vybrané skupiny obyvatel před a po vynálezu s využitím dvou vhodných zdrojů (texty, obrazy, statistické tabulky a grafy apod.); uvede příklady, jak zkoumané změny ovlivnily společenské nerovnosti a konflikty.
- Uvede příklady, jak různě na změny reagovali lidé i celé skupiny obyvatel.
- Vysvětlí důsledky industrializace a její projevy v regionu školy.

Úroveň Splněno*Popis*

- Porovná způsob života několika různých skupin obyvatel před a po vynálezu s využitím různých vhodných zdrojů.
- Posoudí, zda v dané době byl dopad vynálezu či objevu stejný na různé společenské vrstvy a regiony, nebo zda se lišil.
- Porovná různé technologické inovace a posoudí míru pozitivního a negativního vlivu na život různých skupin obyvatel.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/05a54f>

Krátký textový popis

- Porovná způsob života několika různých skupin obyvatel před a po vynálezu s využitím různých vhodných zdrojů.
- Posoudí, zda v dané době byl dopad vynálezu či objevu stejný na různé společenské vrstvy a regiony, nebo zda se lišil.
- Porovná různé technologické inovace a posoudí míru pozitivního a negativního vlivu na život různých skupin obyvatel.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

Metodická podpora**Komentář**

Ekonomika, směna a cirkulace (nejen) zboží a s nimi související socioekonomické nerovnosti či konflikty provázejí lidské společnosti celé dějiny. Zatímco ekonomie analyzuje současné fungování ekonomik a obchodu, dějepis nabízí důležitou perspektivu jejich proměn a dopadů na společnost v minulosti. Například projevy velké hospodářské krize 30. let 20. století vedly k hledání alternativ k liberálnímu kapitalismu, tedy nacistické či stalinistické ekonomice na straně jedné a sociálnímu státu na straně druhé. Žák se tedy nezabývá dějinami ekonomických modelů ani celým vývojem ekonomických systémů a teorií od pravěku po současnost. Poznává příklady toho, jak společnosti reagovaly na nové výzvy a jak bylo v minulosti možné od základu měnit instituce a způsoby života spojené s výrobou a hospodařením. Díky tomu dokáže lépe promýšlet a posoudit možné alternativy budoucího vývoje naší společnosti.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- Doloží příkladem, jak způsob hospodaření a obchodu proměňoval krajinu v jeho okolí.
- Na časové ose ukáže dějinné epochy od pravěku a přiřadí k nim hlavní způsoby hospodaření.
- Vysvětlí pojmy směna, trh, banka, platidla, inflace.

Úroveň Na cestě

Popis

- Popíše různé druhy hospodářství a směny (např. pravěké, antické, feudální, tržní, centrálně státem řízené).
- Vysvětlí pojmy cech, kapitalismus, státní socialismus, sociální stát, (neo)liberální ekonomika.
- Na konkrétních příkladech vysvětlí zvyšování nároků na obchod, a tím i na rozvoj platidel (např. mince z drahých kovů, papírové bankovky kryté zlatem, elektronické peníze).
- Vysvětlí příčiny a důsledky rozvoje a krizí hospodářství v konkrétní dějinné epoše (např. dopad válek, neúrody či nadvýroby, stávkové hnutí, hospodářská krize 30. let 20. století, rozvoj evropské integrace po 2. světové válce, nahrazení řemesel a profesí prací strojů a umělé inteligence).
- Hodnotí etické souvislosti hospodaření a obchodu - např. bohatství a chudoba, těžba přírodních zdrojů, vylučování některých skupin obyvatel z ekonomických systémů v minulosti (např. Židé, Romové).

Úroveň Splněno

Popis

- Používá vhodné ekonomické pojmy při popisu základních rysů proměny fungování hospodářství a obchodu v minulosti.
- Vysvětlí příčiny a důsledky významných hospodářských změn v různých dějinných epochách.
- Spojí změny v ekonomice se změnami politickými a sociálními.

- Vysvětlí, jaké etické a ekologické souvislosti měly v minulosti hospodaření a obchod.
- Uvede příklady toho, jak společnosti reagovaly na nové výzvy a jak se v minulosti měnily instituce a způsoby života spojené s výrobou a hospodařením.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/5639a4>

Krátký textový popis

- Používá vhodné ekonomické pojmy při popisu základních rysů proměny fungování hospodářství a obchodu v minulosti.
- Vysvětlí příčiny a důsledky významných hospodářských změn v různých dějinných epochách.
- Spojí změny v ekonomice se změnami politickými a sociálními.
- Vysvětlí, jaké etické a ekologické souvislosti měly v minulosti hospodaření a obchod.
- Uvede příklady toho, jak společnosti reagovaly na nové výzvy a jak se v minulosti měnily instituce a způsoby života spojené s výrobou a hospodařením.

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

Metodická podpora

Komentář

Žák porovná vybrané příklady konfliktů a spolupráce z různých časových období a popíše, jak se mění jejich příčiny, důsledky, podoba a role dobových aktérů. Konflikty a spolupráce jako neoddelitelné momenty lidské interakce byly a jsou základním hybatelem politického, sociálního i technologického vývoje. Jejich dlouhodobé dopady dodnes ovlivňují žákův život. Očekávaný výsledek učení se neomezuje pouze na dějiny válek. Umožní žákovi promýšlet v konkrétním kontextu příklady vyjednávání zájmů, hrozby, násilí, odvahy, pasivního postoje, solidarity, spolupráce a usmíření. Aktivní zkoumání fenoménu konfliktů, válek a revolucí umožní lépe se zasadit o splnění podmínek, které předcházejí destruktivním konfliktům, resp. jsou předpokladem jejich nenásilného či smírného řešení v demokratické společnosti.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vysvětlí na příkladech příčiny lidských konfliktů v dějinách a diskutuje o výhodách lidské spolupráce.

Úroveň Na začátku

Popis

- Prozkoumá jeden příklad konfliktu a spolupráce.

- Rozliší, jakou měl daný příklad povahu, kdo se ho účastnil.
- Vysvětlí, co bylo jeho příčinou a důsledkem.

Úroveň Na cestě

Popis

- Prozkoumá několik příkladů významných válek, revolucí a spolupráce.
- Popíše jejich krátkodobé důsledky i bezprostřední příčiny a rozliší mezi reálnými a ideologickými (zástupnými) důvody (např. náboženské spory u třicetileté války, konflikty 20. století).
- Na příkladech revolucí a válek sleduje předpoklady jejich ukončení a co je součástí procesu smíru.
- Rozeznává různé způsoby chování v době konfliktu, včetně příkladů aktivní pomoci a solidarity s pronásledovanými a aktivními odpůrci bezpráví (příběhy Romů, Židů, jejich podporovatelů či zachránců v době nacistické genocidy apod.).

Úroveň Splněno

Popis

- Charakterizuje několik příkladů konfliktů a spolupráce.
- Vysvětlí, co bylo dlouhodobými a bezprostředními příčinami konfliktů a spolupráce.
- Posoudí krátkodobé a dlouhodobé i záměrné a nezáměrné důsledky konfliktů a spolupráce.
- Popíše různé způsoby chování jednotlivých sociálních skupin v konfliktech.
- Popíše povahu, příčiny a důsledky pronásledování různých skupin obyvatel včetně příkladů pomoci pronásledovaným.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Charakterizuje několik příkladů konfliktů a spolupráce.
- Vysvětlí, co bylo dlouhodobými a bezprostředními příčinami konfliktů a spolupráce.
- Posoudí krátkodobé a dlouhodobé i záměrné a nezáměrné důsledky konfliktů a spolupráce.
- Popíše různé způsoby chování jednotlivých sociálních skupin v konfliktech.
- Popíše povahu, příčiny a důsledky pronásledování různých skupin obyvatel včetně příkladů pomoci pronásledovaným.

CAS-DEJ-001-ZV9-010

Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení se zaměřuje na jeden z klíčových fenoménů dějin – kolonialismus, tedy ovládnutí jiných území a jejich obyvatel. Jedná se o fenomén úzce spojený s imperialismem, tedy vytvářením a udržováním rozsáhlých říší. Každé vybrané téma je nahlíženo perspektivou rozmanitých zdrojů a různě závažných příčin a zejména důsledků. Vyžaduje analýzu příčin a důsledků vzniku, trvání a zániku kolonií a impérií od antiky po současnost, která je nezbytná pro posouzení dopadů kolonialismu, imperialismu a dekolonizace v různých oblastech života. Těžiště výstupu je věnované přelomovému období evropské koloniální expanze 15.–19. století a jeho dopadům. Vede žáka k rozpoznání některých prvků kolonialismu (přesvědčení o kulturní nadřazenosti, přebírání kulturních vzorců, specifické zobrazování „druhých“ apod.) i v oblastech, které si s kolonialismem běžně nespojuje, v jeho každodenním životě a místě, kde žije.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklady kolonialismu a jeho kladné a záporné projevy.

Úroveň Na cestě*Popis*

- U vybraného příkladu analyzuje příčiny a důsledky kolonialismu (např. dopady antické řecké, středověké německé nebo novověké evropské zámořské kolonizace, výměna plodin mezi kontinenty, příčiny tzv. zápasu o Afriku v 19. století).
- Na vybraném příkladu vysvětlí krátkodobé dopady dekolonizace 20. století (např. odchod Britů z Indie nebo Francouzů z Indočíny, apartheid v Jihoafrické republice či občanská válka ve Rwandě).
- S pomocí mapy popíše rozsah evropských impérií v různých staletích a ukáže místa možných konfliktů mezi impérii.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vysvětlí pojmy kolonialismus a imperialismus.
- Popíše jeden projev kolonialismu a imperialismu, např. za pomoci mapy demonstruje rozsah evropských impérií v 19. století.
- Vysvětlí krátkodobé dopady tohoto projevu kolonialismu a imperialismu na různé skupiny obyvatel.

Úroveň Splněno*Popis*

- Na vybraných příkladech z dějin kolonialismu a imperialismu vysvětlí jejich příčiny a posoudí jejich zamýšlené a nezamýšlené důsledky.
- Porovná krátkodobé a dlouhodobé dopady dekolonizace a imperialismu na dějiny 20. a 21. století.
- Popíše a porovná vztahy mezi (ex)kolonizovanými a (ex)kolonizátory.
- Pomocí příkladu z českých dějin vysvětlí, jak se české země zapojily do koloniálního obchodu nebo výprav a šíření koloniálních myšlenek.
- Projevy kulturní či rasové nadřazenosti rozpozná i v používaných zdrojích ve formě různých způsobů zobrazování *druhého* (např. necivilizovanost, divokost, méněcennost, etnické a rasové předsudky).

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/c0a1d8>*Krátký textový popis*

- Na vybraných příkladech z dějin kolonialismu a imperialismu vysvětlí jejich příčiny a posoudí jejich zamýšlené a nezamýšlené důsledky.
- Porovná krátkodobé a dlouhodobé dopady dekolonizace a imperialismu na dějiny 20. a 21. století.
- Popíše a porovná vztahy mezi (ex)kolonizovanými a (ex)kolonizátory.
- Pomocí příkladu z českých dějin vysvětlí, jak se české země zapojily do koloniálního obchodu nebo výprav a šíření koloniálních myšlenek.
- Projevy kulturní či rasové nadřazenosti rozpozná i v používaných zdrojích ve formě různých způsobů zobrazování *druhého* (např. necivilizovanost, divokost, méněcennost, etnické a rasové předsudky).

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.**Metodická podpora****Komentář**

Žák zkoumá historické příklady společenských rolí mužů a žen a genderové nerovnosti v dějinách. Seznámí se s tím, že v každé společnosti v dějinách lze nalézt charakteristická pravidla chování a že mužské a ženské role a z nich vycházející možnosti životního uplatnění jsou ovlivněné kulturou. Poznává, že sociální, resp. genderové řády bývají utvářeny a udržovány skrze instituce a výchovu, což mohlo vést k diskriminaci (např. muži a ženy museli nosit odlišné oblečení, nemohli vykonávat určitá povolání a činnosti) nebo dokonce k pronásledování těch, jejichž vzhled a jednání se vymykaly dobovým stereotypům. I proto je vhodné, aby vyučující využíval také příklady lidí, kteří se odlišovali od dobových společenských norem, případně přispěli k emancipaci a zrovnoprávnění sledovaných skupin.

Společenské role mužů a žen, genderová socializace, rovnoprávnost a podoba současné rodiny jsou aktuální společenská témata, která vzbuzují kontroverze. Politické spory často využívají historizující argumenty. Předpokladem pro informovaný občanský postoj žáků je rozvinutá sociální a genderová citlivost a schopnost rozlišovat, v čem se proměňují a v čem zůstávají stejné genderové role – ať už v dějinách, nebo v současnosti.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Porovná, jaké byly role mužů a žen v minulosti a v současnosti.

Úroveň Na cestě

Popis

- Sám nebo s pomocí rekonstruuje a popíše pojetí společenských rolí mužů a žen ve vybraných situacích v minulosti (např. očekávání od ženy ve středověké společnosti – žena jako dcera, manželka, vdova, řeholnice).
- Sledované ukazatele si stanovují předem s vyučujícím (např. možnost vzdělání, kvalifikované práce, politické kariéry).
- Identifikuje příklady diskriminace a charakteristické rysy utváření a/nebo vynucování sociálních a genderových norem; stanoví, čím se současnost odlišuje a co zůstává stejné.
- Postup opakuje na příkladu dalších historických situací (např. 19. století, 60. léta 20. století); formuje vlastní náhled a názor na základě porozumění historickým změnám i neměnným stavům v rámci genderových rolí.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f04cbc>

Krátký textový popis

- Sám nebo s pomocí rekonstruuje a popíše pojetí společenských rolí mužů a žen ve vybraných situacích v minulosti (např. očekávání od ženy ve středověké společnosti – žena jako dcera, manželka, vdova, řeholnice).
- Sledované ukazatele si stanovují předem s vyučujícím (např. možnost vzdělání, kvalifikované práce, politické kariéry).
- Identifikuje příklady diskriminace a charakteristické rysy utváření a/nebo vynucování sociálních a genderových norem; stanoví, čím se současnost odlišuje a co zůstává stejné.

- Postup opakuje na příkladu dalších historických situací (např. 19. století, 60. léta 20. století); formuje vlastní náhled a názor na základě porozumění historickým změnám i neměnným stavům v rámci genderových rolí.

Úroveň Na začátku

Popis

- Popíše roli, postavení a povinnosti ženy a muže v různých dějinných epochách a společenských postaveních.
- Vyhledá příklad konformity a diskriminace související se sociálním postavením, resp. genderovou identitou (modelová historická osobnost nebo skupina, významná historická osobnost, která splňovala nebo naopak narušovala dobové normy apod.).
- Informace získá ze zdrojů (např. odborně popularizační text o postavení žen ve středověku, politická karikatura z 19. století, různá zobrazení mužů a žen).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6f3ad9>

Krátký textový popis

- Popíše roli, postavení a povinnosti ženy a muže v různých dějinných epochách a společenských postaveních.
- Vyhledá příklad konformity a diskriminace související se sociálním postavením, resp. genderovou identitou (modelová historická osobnost nebo skupina, významná historická osobnost, která splňovala nebo naopak narušovala dobové normy apod.).
- Informace získá ze zdrojů (např. odborně popularizační text o postavení žen ve středověku, politická karikatura z 19. století, různá zobrazení mužů a žen).

Úroveň Splněno

Popis

- Analyzuje konkrétní příklady života mužů a žen, případně queer osob v různých historických situacích.
- Popíše na základě stanovených ukazatelů, co se v dějinách z hlediska genderových rolí a norem mění a co zůstává stejné.
- Uvede příklady diskriminace a/nebo pronásledování lidí, kteří se odlišovali od genderových norem.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/0972fe>

Krátký textový popis

- Analyzuje konkrétní příklady života mužů a žen, případně queer osob v různých historických situacích.
- Popíše na základě stanovených ukazatelů, co se v dějinách z hlediska genderových rolí a norem mění a co zůstává stejné.
- Uvede příklady diskriminace a/nebo pronásledování lidí, kteří se odlišovali od genderových norem.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení seznamuje žáka s nesamozřejmostí demokratické formy vlády. Žák rozezná podobu a projevy politického extremismu od přelomu 19. a 20. století do současnosti, mapuje proces nastolení komunistické vlády v Rusku, fašismu v Itálii, nacismu v Německu a následně i dopady nárůstu vlivu těchto režimů v dalších státech Evropy a světa. Pozornost je věnována i problémům tranzice států k demokracii. Specifický důraz je kladen na situaci na území dnešní České republiky a Slovenské republiky a na zodpovězení otázky, jak zkušenost demokratických a nedemokratických forem vlády ovlivnila formování současné české společnosti.

Moderní autokracie a diktatury představuje vyučující jako formy vlády doprovázené omezením občanských svobod, jež v krajních případech ústí v teror a zločiny proti lidskosti včetně genocidy. Očekávaný výsledek učení by měl být nicméně naplňován s důrazem na diskusi a pluralitu postojů. To obnáší například objasnění různých technik získávání loajality občanů v diktaturách, zároveň kritické zkoumání nedostatků reálných demokracií. Vyučující zde ohleduplně přihlíží k odlišným zkušenostem z rodinného zázemí, a to zejména při řešení otázek spojených s obdobím komunistické diktatury a postkomunistické tranzice v českých zemích.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše základní znaky nacismu a komunismu a jejich hlavních dopady na životy lidí v českých zemích.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Rozpozná charakteristické rysy současného politického extremismu a hledá rozdíly od historických příkladů politického extremismu.
- Zkoumá zdroje, které ilustrují dobovou propagandu, manipulativní techniky a extremistické formy vládnutí a ovládnutí (diktatura, rasismus, fašismus, nacismus, komunismus, maoismus apod.), včetně jejich dopadů na obyvatele českých zemí.
- Pracuje se zdroji a odpoví na otázky nezbytné pro kritické posouzení situací v minulosti (např. Jaké je hlavní sdělení textu/obrázku? Je, nebo není manipulativní a proč? Nese zkoumaná situace rysy porušení zásad demokracie a lidských práv? Jak lze odolávat pozitivně podávaným vizím autoritativních forem vlády?).
- Sám nebo s pomocí vyučujícího při zkoumání identifikuje a vyjmenuje, jakými způsoby uvedené režimy získávaly loajalitu občanů, současně však omezovaly individuální i kolektivní svobody, včetně nejvýznamnějších příkladů justičních vražd a zločinů proti lidskosti.
- Zkoumá procesy přechodu k demokracii a identifikuje problémy, které bylo nutné řešit (např. restituce majetku, rehabilitace obětí).
- V diskuzi využije zásady historické argumentace v mantinelech ústavních práv a hodnot spojených s názorovou pluralitou; respektuje postoje a způsob argumentace spolužáků a také jednotlivých aktérů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Samostatně nebo společně s vyučujícím vymezí různé příklady projevů politického extremismu v současném veřejném prostoru.
- Téma politického extremismu historizuje na vybraném příkladě – zkoumá zdroj, který ilustruje dobovou propagandu, manipulativní techniky a autoritativní formy vládnutí.
- Sám nebo s pomocí popíše důležité prvky ve zdroji, při hledání jejich významu vychází ze své osobní zkušenosti a nezohledňuje historický kontext.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/0cf3fe>

Krátký textový popis

- Samostatně nebo společně s vyučujícím vymezí různé příklady projevů politického extremismu v současném veřejném prostoru.
- Téma politického extremismu historizuje na vybraném příkladě – zkoumá zdroj, který ilustruje dobovou propagandu, manipulativní techniky a autoritativní formy vládnutí.
- Sám nebo s pomocí popíše důležité prvky ve zdroji, při hledání jejich významu vychází ze své osobní zkušenosti a nezohledňuje historický kontext.

Úroveň Splněno

Popis

- Diskutuje o tom, jak se ve veřejném prostoru projevuje politický extremismus a jaké jsou jeho historické kořeny.
- Vyhledá informace o nejznámějších příkladech nastolení diktatury a autoritativních režimů v kontextu českých, evropských i světových dějin (fašismus, sovětský komunismus); dokáže tyto případy vztáhnout k politickému extremismu a jeho dopadům na život lidí v dané době.
- Posoudí význam a aktuálnost nastolování autoritativního politického režimu, diktatury či politiky extremismu a vysvětlí jejich dopad na individuální a kolektivní svobodu.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6d3407>

Krátký textový popis

- Diskutuje o tom, jak se ve veřejném prostoru projevuje politický extremismus a jaké jsou jeho historické kořeny.
- Vyhledá informace o nejznámějších příkladech nastolení diktatury a autoritativních režimů v kontextu českých, evropských i světových dějin (fašismus, sovětský komunismus); dokáže tyto případy vztáhnout k politickému extremismu a jeho dopadům na život lidí v dané době.
- Posoudí význam a aktuálnost nastolování autoritativního politického režimu, diktatury či politiky extremismu a vysvětlí jejich dopad na individuální a kolektivní svobodu.

002

Tvoříme dějiny

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh Tvoříme dějiny vytváří žákům prostor pro aktivní jednání, hodnocení a vlastní tvorbu na základě poučeného poznání minulosti. Obsahuje výstupy, které žáka seznamují s pokročilejšími koncepty, jako je veřejný prostor, kulturní dědictví nebo historická paměť a odpovědnost. Absolvent základní školy si v bezpečném prostředí školy při těchto výstupech nacvičuje, jak může s využitím historie spoluutvářet lepší budoucnost.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení navazuje na dovednost práce s historickými prameny. Předpokládá schopnost žáka vyhledat alespoň dva relevantní zdroje, kriticky je analyzovat a využít historické informace při zpracování vlastního dějepisného příběhu. V ideálním případě vytvořený příběh zohledňuje více pohledů (např. prožívání a hodnocení stejné události dvěma různými lidmi, potvrzení vzpomínky dalším pramenem, zasazení vzpomínky do dobových souvislostí). Vlastní výstup a jeho sdílení může mít různou formu (komentované třídní fotoalbum, text spojený s prezentací spolužákům, komiks, článek na web školy, video publikované na internetu apod.). Může být pojat individuálně i skupinově.

Příležitost pátrat a bádát v minulosti žákovi umožní porozumět lépe událostem rodinné či lokální historie v kontextu velké historie a zmocnit se dějin. Motivuje ho k budování osobního vztahu k minulosti. Získaná zkušenost mu v budoucnu umožní lépe posoudit historické příběhy, které vytváří někdo jiný.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-008

Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

JJK-CJL-001-ZV9-006

Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.**Další metodická podpora****Úroveň Na cestě***Popis*

- Při vytváření vlastního výstupu se učí využívat více zdrojů informací (např. také populárně-naučný text, novinový a internetový článek, databáze, archivní nebo muzejní fond a sbírka či digitalizovaný zdroj).
- Sestaví otázky, na které potřebuje nalézt odpověď ve zdrojích (např. kdo ho vytvořil a proč, k čemu byl používán, jaké vzpomínky se k němu nebo zachycené události dochovaly v jeho okolí).
- Zvolí formu výstupu a podřídí mu práci se zdroji (např. vybere přímé citace nebo ilustrace, poznamená si odkaz na zdroj).
- Při vytváření výstupu zohlední odlišnost informací ve zdrojích.
- Reflektuje svou práci (zejména jaký zvolil postup, co se naučil, co pro něho bylo obtížné, co by příště udělal jinak).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Sám nebo s pomocí si vybere vhodné dějepisné téma, kterému by se chtěl věnovat.
- Sám nebo s pomocí vyhledá dva zdroje ke zvolenému tématu (např. v podobě vzpomínky, rodinného předmětu či fotoalba, objektu ve veřejném prostoru, videa apod.).
- Sám nebo s pomocí vyhledá ve zdrojích základní informace a posoudí, jak a proč se informace ve zdrojích liší.
- Vytvoří a prezentuje výstup; ze zdrojů přebírá jen základní informace, historickým nejasnostem nevěnuje dostatečnou pozornost.

Úroveň Splněno*Popis*

- Sám nebo s pomocí vyučujícího vyhledá zdroje potřebné pro vytvoření dějepisného výstupu.
- Vyhodnotí, jaké informace ze zdrojů využije a jak bude reagovat na odlišné informace ve zdrojích; využije znalost historického kontextu.
- Posoudí důvěryhodnost a důležitost informací ve zdrojích.

- Podle zadání nebo vlastního výběru vytvoří výstup svého bádání a zohlední v něm minimálně dva různé pohledy (perspektivy).
- Najde způsob, jak výstup sdílet s ostatními, a nakonec se podle předem domluvených kritérií ohlédne zpátky a posoudí, jak se mu práce podařila.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/b93ce4>

Krátký textový popis

- Sám nebo s pomocí vyučujícího vyhledá zdroje potřebné pro vytvoření dějepisného výstupu.
- Vyhodnotí, jaké informace ze zdrojů využije a jak bude reagovat na odlišné informace ve zdrojích; využije znalost historického kontextu.
- Posoudí důvěryhodnost a důležitost informací ve zdrojích.
- Podle zadání nebo vlastního výběru vytvoří výstup svého bádání a zohlední v něm minimálně dva různé pohledy (perspektivy).
- Najde způsob, jak výstup sdílet s ostatními, a nakonec se podle předem domluvených kritérií ohlédne zpátky a posoudí, jak se mu práce podařila.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je realizován mimo školu v paměťové instituci (muzeum, archiv, památník, galerie, knihovna) nebo ve veřejném prostoru (pomník, architektura, infrastruktura, krajinný prvek apod.). Edukační program je vytvořen a veden buď externisty (muzejní pedagogové a další mimoškolní edukátoři), nebo samotnými učiteli. Rozsah je variabilní od procházky v okolí školy až po vícedenní projektové vyučování. Aktivizační program není založený na komentované prohlídce míst, expozic a výstav, při kterých žáci pouze poslouchají. Vychází z moderních didaktických principů a metod. Využívá potenciál míst a sbírek k aktivizaci žáků a rozvoji klíčových kompetencí pomocí objektového učení a badatelsky zaměřených úkolů. Pro badatelské aktivity ve veřejném prostoru lze využít naučné stezky, mobilní aplikace apod. Na osvojené znalosti a dovednosti naváže žák buď ve škole, nebo přímo na místě tvorbou vlastního výstupu.

Žák získává poučenější pohled na fungování paměťových institucí (např. proč uchovává právě tyto předměty či dokumenty, jak a proč je vystavuje/zpřístupňuje) a na proměny veřejného prostoru i jeho budoucí podoby.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Představí vlastní výstup po návštěvě historického místa či paměťové instituce.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru a získává informace o tom, jaké paměťové instituce existují, jaké se nacházejí v nejbližším okolí či regionu a jaké druhy pramenů uchovávají.
- Pracuje individuálně či ve skupině s větším množstvím např. artefaktů, modelů, map, plánů, fotografií, audiovizuálních zdrojů, digitálních aplikací; může hovořit s místními obyvateli.
- V paměťové instituci anebo ve veřejném prostoru se vzdělává aktivně a vytvoří vlastní výstup, např. dělá si náčrty, fotografuje, kreslí; objekty svého bádání např. popíše, roztřídí, porovná, načrtne, zasadí do historického kontextu a vytvoří domněnky.
- Znalosti a dovednosti z paměťové instituce nebo veřejného prostoru dále rozvíjí při vlastní tvorbě; výstupem není zápis faktografie do sešitu, ale zpracování vlastního vyprávění, obrazu či modelu (je přitom využit potenciál setkání s předměty či veřejným prostorem).

Úroveň Na začátku*Popis*

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.
- Pracuje s pomocí vyučujícího či ve skupině např. s artefakty, modely, mapami, plány, fotografiemi, audiovizuálními zdroji, digitálními aplikacemi; může hovořit s místními obyvateli.
- Vytvoří vlastní výstup (zápis do sešitu, příběh návštěvy s fotografiemi, popis vybraného artefaktu).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/2cdd79>

Krátký textový popis

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.
- Pracuje s pomocí vyučujícího či ve skupině např. s artefakty, modely, mapami, plány, fotografiemi, audiovizuálními zdroji, digitálními aplikacemi; může hovořit s místními obyvateli.
- Vytvoří vlastní výstup (zápis do sešitu, příběh návštěvy s fotografiemi, popis vybraného artefaktu).

Úroveň Splněno*Popis*

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci anebo ve veřejném prostoru.
- Aktivně pracuje během celého programu: využije historické prameny a využívá samostatně nebo ve spolupráci se skupinou připravené didaktické pomůcky.
- Využije potenciál setkání s předměty či veřejným prostorem pro tvorbu vlastního textu, obraz nebo model minulosti.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/a402e3>

Krátký textový popis

- Absolvuje připravený edukační program v paměťové instituci anebo ve veřejném prostoru.
- Aktivně pracuje během celého programu: využije historické prameny a využívá samostatně nebo ve spolupráci se skupinou připravené didaktické pomůcky.
- Využije potenciál setkání s předměty či veřejným prostorem pro tvorbu vlastního textu, obraz nebo model minulosti.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení směřuje žáka k vnímání historických objektů a motivů jako svědků minulosti daného místa nebo celého státu. Historickým objektem se rozumí např. budova, památník, pomník, pamětní deska, drobná památka v krajině nebo historický obraz. Motivem jsou např. prvky uměleckých slohů, symboly, názvy a nápisy. Očekávaný výsledek učení posiluje vazby žáků s regionem a vede je ke kritickému zkoumání veřejného prostoru. Rozvíjí schopnost domýšlet významy jednotlivých prvků i celých motivů a stanovovat domněnky, z jaké jsou doby, jakou událost či osobu připomínají. Pozitivní vztah k historickým památkám je předpokladem k uchovávaní historické paměti místa, kde žák žije.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Hledá odpovědi, proč se veřejnému prostoru nachází konkrétní historický objekt nebo motiv.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Prozkoumá funkci a význam historického motivu/ objektu z hlediska historické paměti (např. jakou měl funkci v minulosti a jakou roli případně plní dnes, jaký význam mají jeho jednotlivé prvky – např. atributy sochy světce, fiály a chrlíče na katedrále, osoby na pomníku osvobození města v roce 1945, jména historických osobností na budově školy).
- Stanoví domněnku, proč se v místě daný motiv nebo objekt nachází, z jaké je doby, co a koho připomíná, jaký měl význam dříve a jaký má nyní.
- Vysvětlí, případně podloží vyhledanými informacemi, zda daný motiv mohl být v minulosti nebo může být v současnosti kontroverzní a proč.
- Vyslovenou domněnku o významu historického motivu či objektu ověří pomocí dalších zdrojů připravených vyučujícím nebo získaných vlastním pátráním (noviny, publikace, internetové zdroje, digitalizované archivní fondy, vzpomínky pamětníků atd.); je vhodné navázat spolupráci s muzeem, archivem, knihovnou či jinou regionální institucí.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vysvětlí pojem historický motiv.
- Vyhledá sám nebo s pomocí vyučujícího historický motiv nebo objekt v okolí školy, v obci či regionu.
- Popíše jeho charakteristické prvky a vyjádří vlastní představu o celku i jednotlivých částech (co to je, z jakého období pochází, jakou má funkci apod.).

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- Vysvětlí pojem historický motiv.
- Vyhledá sám nebo s pomocí vyučujícího historický motiv nebo objekt v okolí školy, v obci či regionu.
- Popíše jeho charakteristické prvky a vyjádří vlastní představu o celku i jednotlivých částech (co to je, z jakého období pochází, jakou má funkci apod.).

Úroveň Splněno**Popis**

- Rozpozná ve svém okolí historický objekt nebo motiv.
- Vyjádří vlastní názor o jeho vzniku, funkci a významech jednotlivých prvků.
- Ověří domněnky s pomocí dalších zdrojů, vyhledá další fakta o minulé i současné funkci a významu tohoto objektu nebo motivu.
- Svě závěry prodisktuje a při úpravě předchozí domněnky zohlední nová fakta.
- Výsledky svého bádání představí a obhájí před spolužáky a vyučujícím.
- Zhodnotí proces své práce, co mu v ní pomohlo, co naopak činilo potíže nebo čeho by se příště vyvaroval.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/82f96c>

Krátký textový popis

- Rozpozná ve svém okolí historický objekt nebo motiv.
- Vyjádří vlastní názor o jeho vzniku, funkci a významech jednotlivých prvků.
- Ověří domněnky s pomocí dalších zdrojů, vyhledá další fakta o minulé i současné funkci a významu tohoto objektu nebo motivu.
- Svě závěry prodisktuje a při úpravě předchozí domněnky zohlední nová fakta.
- Výsledky svého bádání představí a obhájí před spolužáky a vyučujícím.
- Zhodnotí proces své práce, co mu v ní pomohlo, co naopak činilo potíže nebo čeho by se příště vyvaroval.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se seznámí s veřejnou angažovaností související s péčí o konkrétní kulturní památky. Popíše jejich vzhled, posoudí jejich fyzický stav a historický význam. Hodnotu zkoumaných památek vyjádří vlastní aktivitou ve formě prezentace ve třídě nebo v terénu či popularizace památky a jejího významu zvolenému publiku, průzkumu veřejného mínění nebo petice za zachování vybrané památky, úklidu okolí památky, získání finanční podpory na opravu apod.

Kulturní dědictví v podobě památek (nejen státem prohlášených) je důležitou a nenahraditelnou součástí kulturního života, vypovídá o minulých i současných hodnotách společnosti a o jejím vztahu k budoucnosti. Specifický typ zmíněného dědictví vyžaduje jeho uchování a předávání dalším generacím. Uchování dědictví vyžaduje finanční zdroje i individuální pracovní nasazení a angažovanost, které očekávaný výsledek učení pomáhá rozvíjet.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Podílí se na péči o regionální památky, a připomíná si tak jejich význam.

Úroveň Na začátku

Popis

- Pracuje individuálně či ve skupině a společně s vyučujícím vybere objekt.
- Objekt popíše a stanoví, proč je považovaný za hodnotný; zaměřuje se nejdříve na objekty, které už mají obecně přijímanou hodnotu kulturního dědictví (např. státem prohlášená památka v obci nebo regionu).
- Svě závěry sdílí se spolužáky nebo vyučujícím.
- Vysvětlí pojmy kulturní památka a kulturní dědictví.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/795ccc>

Krátký textový popis

- Pracuje individuálně či ve skupině a společně s vyučujícím vybere objekt.
- Objekt popíše a stanoví, proč je považovaný za hodnotný; zaměřuje se nejdříve na objekty, které už mají obecně přijímanou hodnotu kulturního dědictví (např. státem prohlášená památka v obci nebo regionu).
- Svě závěry sdílí se spolužáky nebo vyučujícím.
- Vysvětlí pojmy kulturní památka a kulturní dědictví.

Úroveň Na cestě

Popis

- Sám nebo s pomocí zjistí, jaké hodnotné objekty se nacházejí v obci či regionu; v ideálním případě se seznámí s fyzickým stavem a historickým významem vybraného hodnotného objektu přímo na místě (např. určí architektonický styl, zjistí stupeň památkové ochrany apod.).
- Prohloubí své porozumění pojmu kulturní památka a kulturní dědictví - zaměří se na prohlášené (národní) kulturní památky nebo památky ze seznamu světového kulturního dědictví, ale také na objekty, které dosud chráněné nejsou; v případě, že objekt není v blízkosti školy, využije ke zkoumání vyučujícím připravené nahrávky, 3D rekonstrukce, aplikaci Google Maps; Visit More apod.
- Prohloubí své porozumění pojmu kulturní památka a kulturní dědictví - popíše nejen, proč jsou objekty považovány za hodnotné, ale také jak se jejich historický význam v minulosti mohl měnit (například hospodářské stavení, které se stalo součástí skanzenu; dům, v němž se narodila významná osobnost a byla zde zřízena pamětní síň; polní kříž, který už vesměs neslouží k náboženským obřadům; tovární budova - dnes výstavní prostor).
- Navrhne řešení, jak s vybraným objektem v budoucnosti nakládat; hodnotu vybraného objektu vyjádří vlastní aktivitou: prezentace či jiná podoba popularizace ve škole nebo na veřejnosti, průzkum veřejného mínění o objektu, úklid v okolí objektu, návrh na jeho prohlášení kulturní památkou apod.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/029e9c>

Krátký textový popis

- Sám nebo s pomocí zjistí, jaké hodnotné objekty se nacházejí v obci či regionu; v ideálním případě se seznámí s fyzickým stavem a historickým významem vybraného hodnotného objektu přímo na místě (např. určí architektonický styl, zjistí stupeň památkové ochrany apod.).

- Prohloubí své porozumění pojmu kulturní památka a kulturní dědictví - zaměří se na prohlášené (národní) kulturní památky nebo památky ze seznamu světového kulturního dědictví, ale také na objekty, které dosud chráněné nejsou; v případě, že objekt není v blízkosti školy, využije ke zkoumání vyučujícím připravené nahrávky, 3D rekonstrukce, aplikaci Google Maps; Visit More apod.
- Prohloubí své porozumění pojmu kulturní památka a kulturní dědictví - popíše nejen, proč jsou objekty považovány za hodnotné, ale také jak se jejich historický význam v minulosti mohl měnit (například hospodářské stavení, které se stalo součástí skanzenu; dům, v němž se narodila významná osobnost a byla zde zřízena pamětní síň; polní kříž, který už vesměs neslouží k náboženským obřadům; tovární budova - dnes výstavní prostor).
- Navrhne řešení, jak s vybraným objektem v budoucnosti nakládat; hodnotu vybraného objektu vyjádří vlastní aktivitou: prezentace či jiná podoba popularizace ve škole nebo na veřejnosti, průzkum veřejného mínění o objektu, úklid v okolí objektu, návrh na jeho prohlášení kulturní památkou apod.

Úroveň Splněno

Popis

- Uvede příklady kulturních památek a kulturního dědictví ze svého okolí či regionu, popřípadě ze seznamu světového kulturního dědictví.
- Dokáže vyjádřit, v čem spočívá historický význam a hodnota sledovaných památek, včetně těch, které nejsou památkově chráněny.
- Zhodnotí přínos zachování sledovaných památek pro budoucnost.
- O vybrané objekty projevuje aktivní zájem, například informuje druhé o jejich hodnotě nebo pomáhá o objekty pečovat vlastní aktivitou.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Uvede příklady kulturních památek a kulturního dědictví ze svého okolí či regionu, popřípadě ze seznamu světového kulturního dědictví.
- Dokáže vyjádřit, v čem spočívá historický význam a hodnota sledovaných památek, včetně těch, které nejsou památkově chráněny.
- Zhodnotí přínos zachování sledovaných památek pro budoucnost.
- O vybrané objekty projevuje aktivní zájem, například informuje druhé o jejich hodnotě nebo pomáhá o objekty pečovat vlastní aktivitou.

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení rozvíjí hlubší porozumění vzájemnému ovlivňování lidské činnosti a přírody, resp. klimatu v minulosti. Předpokládá důsledné využívání perspektivy environmentálních dějin a principů klimatického vzdělávání, pro které jsou vhodné konkrétní příklady narušování a přetváření životního prostředí člověkem, stejně jako adaptace na klimatické jevy a extrémní. Žák nejen popisuje problémy, ale zároveň rozlišuje, kdy jednání člověka vedlo k důsledkům zamýšleným (např. produkce energie, ekonomický rozvoj) a nezamýšleným (např. ohrožení či kolaps kultur a civilizací, vytváření nových postupů).

Porozumění historickým souvislostem proměny vztahu člověka k přírodě a schopnost hodnotit lidské jednání a jeho důsledky v dějinách je nezbytným předpokladem pro aktivní zapojení do současné i budoucí celospolečenské diskuse o tom, jak reagovat na ekologické problémy a klimatickou krizi.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na příkladech porovná důsledky lidské činnosti na životní prostředí v minulosti a současnosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vyhledá ve zdroji (např. dobový text, fotografie, reportáž z dobového tisku) konkrétní informaci o klimatických jevech, změnách a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů.
- Sám nebo s pomocí vyučujícího rozliší alespoň jednu příčinu zkoumaných situací a důsledků lidského jednání (např. objev zemědělství a růst populace, využívání fosilních paliv a oteplování planety).
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/f86f29>

Krátký textový popis

- Vyhledá ve zdroji (např. dobový text, fotografie, reportáž z dobového tisku) konkrétní informaci o klimatických jevech, změnách a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů.
- Sám nebo s pomocí vyučujícího rozliší alespoň jednu příčinu zkoumaných situací a důsledků lidského jednání (např. objev zemědělství a růst populace, využívání fosilních paliv a oteplování planety).
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vyhledá ve více zdrojích (např. v dobových textech, fotografiích, literárních ukázkách, reportážích z dobového tisku) konkrétní informace o klimatických jevech, změnách a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů.
- Rozliší příčiny zkoumaných situací a důsledky lidského jednání (např. objev zemědělství a růst populace, využívání fosilních paliv a oteplování planety); vyvozuje závěr, že lidské zásahy byly v minulosti běžně provázeny nejistotou a omezenou předvídatostí.
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě a o motivacích člověka k poškozování ekosystémů (přelidnění a migrace jako důsledek vyčerpání zdrojů).

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/6f2956>

Krátký textový popis

- Vyhledá ve více zdrojích (např. v dobových textech, fotografiích, literárních ukázkách, reportážích z dobového tisku) konkrétní informace o klimatických jevech, změnách a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů.
- Rozliší příčiny zkoumaných situací a důsledky lidského jednání (např. objev zemědělství a růst populace, využívání fosilních paliv a oteplování planety); vyvozuje závěr, že lidské zásahy byly v minulosti běžně provázeny nejistotou a omezenou předvídatostí.
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě a o motivacích člověka k poškozování ekosystémů (přelidnění a migrace jako důsledek vyčerpání zdrojů).

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše konkrétní příklady dopadu klimatických jevů a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů v kontextu České republiky i v kontextu globálním.
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě, o motivacích člověka k poškozování ekosystémů i možnostech adaptace na změny ve formě vytváření nových postupů a struktur společenského života.
- Formuluje vlastní názory na narušování životního prostředí v historii i v současnosti.
- Definuje potenciální rizika a výzvy směrem do budoucnosti prostřednictvím rozlišení zamýšlených a nezamýšlených důsledků lidského jednání.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/53dddc>

Krátký textový popis

- Popíše konkrétní příklady dopadu klimatických jevů a narušování životního prostředí a čerpání zdrojů v kontextu České republiky i v kontextu globálním.
- Diskutuje o proměnách vztahu člověka k přírodě, o motivacích člověka k poškozování ekosystémů i možnostech adaptace na změny ve formě vytváření nových postupů a struktur společenského života.
- Formuluje vlastní názory na narušování životního prostředí v historii i v současnosti.
- Definuje potenciální rizika a výzvy směrem do budoucnosti prostřednictvím rozlišení zamýšlených a nezamýšlených důsledků lidského jednání.

CAS-DEJ-002-ZV9-018

V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě.

Metodická podpora

Komentář

Podstatou očekávaného výsledku učení je uvědomění, že poučení z dějin ve formě převzetí vlastní historické zodpovědnosti může nabývat různých podob. Pamatovat si zásluhy, oběti i nespravedlnosti našich předchůdců a poučení na ně reagovat má své limity. Zpravidla to vyžaduje zodpovědné zkoumání a zvážení kontextu situací, které v minulosti vyhledáváme ve snaze žít lépe současné životy. Žák využívá své zkušenosti z poznávání minulosti v souladu s hodnotami demokratické společnosti ukotvenými v Ústavě, resp. Listině základních práv a svobod, ale je obezřetný při posuzování minulosti na základě dnešních standardů pro správné a špatné jednání. Zacházení s dějinami v demokratické společnosti, které by mělo být charakterizováno kultivovaným vztahem k minulosti, vyžaduje aktivní občany, kteří jsou schopni reagovat na různé podněty související s dějinami, poučení argumentovat a cítit ústavní hodnotové rámce. Očekávaný výsledek učení mohou realizovat žáci individuálně nebo ve skupině. Škola při realizaci vždy přihlíží k místním podmínkám a kapacitám.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-003-ZV5-012

Zkoumá lokální historii prostřednictvím vlastního bádání nejméně ve dvou zdrojích.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- Samostatně nebo společně s vyučujícím vymezí různé příklady toho, jak je možné v současné historické kultuře využívat historické poznání, resp. jak lze takové situace modelovat ve škole.
- Prozkoumá jeden zdroj, který je součástí jeho aktivity.
- Navrhne, jak by se v dané situaci zachoval.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/8ef407>*Krátký textový popis*

- Samostatně nebo společně s vyučujícím vymezí různé příklady toho, jak je možné v současné historické kultuře využívat historické poznání, resp. jak lze takové situace modelovat ve škole.
- Prozkoumá jeden zdroj, který je součástí jeho aktivity.
- Navrhne, jak by se v dané situaci zachoval.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Sám nebo ve skupině určí, kterou možnost využívání historického poznání si chce vyzkoušet.
- Prozkoumá zdroje, které jsou součástí jeho aktivity – např. článek s historickou tematikou, diskusní příspěvek na internetu, zadání pro tvorbu pomníku, pamětní desky nebo výběru názvu nové ulice zprostředkované nebo modelově vytvořené vyučujícím apod.
- Odpoví na otázky nezbytné pro kritické posouzení situace (např. Jaké je hlavní sdělení textu/obrázku/příběhu? Kdo se zachoval správně? Je, nebo není tvrzení manipulativní a proč? Proč autor tvrdí zrovna toto? Porušuje některou ze zásad demokracie a lidských práv? Jak lze přispět ke kultivaci jednostranných nebo netolerantních postojů? Jak na podobné situace reagoval někdo přede mnou?).
- Osvojuje si strategie, jak jednat a vytvářet vlastní výstup nebo jak vybrat kvalitní výstup jiného autora, který chce využít v aktivitě.
- Představí svůj výběr, postoj nebo stanovisko (např. navrhne jméno nové ulice pojmenované po historické osobnosti a připraví koncept dopisu zastupitelstvu, kde svůj výběr objasní; zformuluje reakci na text obsahující historickou manipulaci nebo nepravdu; odkáže na zdroj a sdílí kvalitní historický text na sociálních sítích; zapojí se do internetové diskuse nebo vzpomínkové akce u příležitosti významného výročí; reaguje na řetězový e-mail apod.).

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/97ec43>*Krátký textový popis*

- Sám nebo ve skupině určí, kterou možnost využívání historického poznání si chce vyzkoušet.
- Prozkoumá zdroje, které jsou součástí jeho aktivity – např. článek s historickou tematikou, diskusní příspěvek na internetu, zadání pro tvorbu pomníku, pamětní desky nebo výběru názvu nové ulice zprostředkované nebo modelově vytvořené vyučujícím apod.
- Odpoví na otázky nezbytné pro kritické posouzení situace (např. Jaké je hlavní sdělení textu/obrázku/příběhu? Kdo se zachoval správně? Je, nebo není tvrzení manipulativní a proč? Proč autor tvrdí zrovna toto? Porušuje některou ze zásad demokracie a lidských práv? Jak lze přispět ke kultivaci jednostranných nebo netolerantních postojů? Jak na podobné situace reagoval někdo přede mnou?).
- Osvojuje si strategie, jak jednat a vytvářet vlastní výstup nebo jak vybrat kvalitní výstup jiného autora, který chce využít v aktivitě.

- Představí svůj výběr, postoj nebo stanovisko (např. navrhne jméno nové ulice pojmenované po historické osobnosti a připraví koncept dopisu zastupitelstvu, kde svůj výběr objasní; zformuluje reakci na text obsahující historickou manipulaci nebo nepravdu; odkáže na zdroj a sdílí kvalitní historický text na sociálních sítích; zapojí se do internetové diskuse nebo vzpomínkové akce u příležitosti významného výročí; reaguje na řetězový e-mail apod.).

Úroveň Splněno

Popis

- Využije historické poznání, které získal z různých kriticky prozkoumaných zdrojů, k proměně svého současného okolí.
- Ve zdrojích posoudí postoje a způsoby argumentace jednotlivých aktérů.
- Při vlastní tvorbě zohlední různé pohledy na danou událost a zaujme podložené postoje, přičemž použije argumenty, které citlivě aplikuje v rámci diskuse s ostatními.
- Vytvoří a ve třídě, škole či obci představí vlastní výstup, v němž zohlední i protichůdné názory.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/c4ee9a>

Krátký textový popis

- Využije historické poznání, které získal z různých kriticky prozkoumaných zdrojů, k proměně svého současného okolí.
- Ve zdrojích posoudí postoje a způsoby argumentace jednotlivých aktérů.
- Při vlastní tvorbě zohlední různé pohledy na danou událost a zaujme podložené postoje, přičemž použije argumenty, které citlivě aplikuje v rámci diskuse s ostatními.
- Vytvoří a ve třídě, škole či obci představí vlastní výstup, v němž zohlední i protichůdné názory.

VKO

Výchova k občanství

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru podporuje porozumění společnosti v její rozmanitosti a v širších souvislostech, což zahrnuje proaktivní i kritický přístup k sobě samému, ke společnosti, k dění ve své obci, v regionu, v České republice a ve světě a k informacím obecně. Vzdělávací obsah je členěný do tří tematických okruhů:

- **Já ve společnosti**
- **Odpovědný občan**
- **Já a svět financí**

Žák se věnuje rozpoznávání a posuzování společenských rolí, práci s předsudky a stereotypy, rozpoznávání toho, co ovlivňuje rozhodování a jak se odrážejí hodnoty v různých životních situacích. Specifikem je zaměření na problematiku demokracie a lidských práv, na orientaci ve veřejném a politickém dění na různých úrovních, na rozvoj právního a občanského povědomí pro běžné situace fyzického i digitálního života, na uplatňování zásad finanční gramotnosti. Žák je veden k přijímání, rozvíjení a projevování odpovědného přístupu, včetně respektování a prosazování demokratických principů, ústavních hodnot a lidských práv a svobod.

001

Já ve společnosti

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh se zaměřuje na to, aby žák porozuměl společnosti v její rozmanitosti a v širších souvislostech, což zahrnuje kritický přístup k sobě samému i ke druhým, ke společnosti a k informacím obecně. Žák se učí rozpoznávat, přijímat a respektovat vzájemné rozmanitosti, prozkoumává sociální interakce, pojmenovává své hodnoty a uvádí je do praxe, formuje své postoje, rozvíjí se v oblasti empatie, morálky a reflexe.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Metodická podpora

Komentář

Žák identifikuje a popíše své role v rámci různých společenství (včetně digitálních). Žák charakterizuje, jaké vztahy má k jednotlivým společenstvím, a rozumí významu a vlivu těchto vztahů na jeho osobní rozvoj a společnost jako celek. Žák je schopný vyjádřit, co pro něj znamená být součástí jednotlivých společenství, jaké jsou jeho hodnoty v rámci těchto příslušností, a reflektuje, jaké jsou jeho zkušenosti v rámci jednotlivých rolí. Zároveň je žák veden k uvědomění, že se lidé, jejich osobnosti, způsoby života, potřeby i názory liší. Stěžejní rolí učitele je zajistit bezpečné prostředí a respektovat, že identita každého může být konstruována odlišně.

Společenské role a příslušnost k různým společenstvím mají zásadní vliv na formování našich hodnot, chování a osobnost. Pro žáky je důležité pochopit význam těchto sociálních skupin, aby se mohli aktivně zapojit do společnosti, rozvíjet své schopnosti a stát se zodpovědnými, empatickými a společensky uvědomělými jednotlivci. To jim pomůže vést vyvážený a naplňující život a přispět k pozitivnímu rozvoji společnosti jako celku. Základy kultury, tradic či víry a genderové identity jsou předávány také v rámci těchto společenství, čímž se udržuje kulturní kontinuita, která jedincům dodává pocit sounáležitosti a přináší radost ze sdílení zážitků s ostatními.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Lyceum

ROZ-ROZ-002-M-001

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů a utváří vzájemně podporující vztahy s druhými

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

CAS-DEJ-001-ZV9-006

Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách.

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše, co pro něj znamená rodina, škola, kultura, náboženství, gender, obec, národ a stát, a uvede příklady, jakou roli v ní/něm zaujímá.

Úroveň Na začátku

Popis

- vysvětlí pojmy rodina, kultura, náboženství, gender, národ, příslušnost
- seznámí se s pojmem společenská role a uvede příklady
- na příkladech vysvětlí, jak a proč oslavy rodinných svátků, významných dnů, státních svátku nebo udržování tradic posilují příslušnost k některému společenství
- seznamuje se s pojmem digitální identita a uvede, jak se jej týká

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vysvětlí pojmy rodina, kultura, náboženství, gender, národ, příslušnost
- seznámí se s pojmem společenská role a uvede příklady
- na příkladech vysvětlí, jak a proč oslavy rodinných svátků, významných dnů, státních svátku nebo udržování tradic posilují příslušnost k některému společenství
- seznamuje se s pojmem digitální identita a uvede, jak se jej týká

Úroveň Na cestě

Popis

- zpracuje vizuální přehled, s kým je v sociální interakci
- zmapuje svou identitu (kdo je, co ho formuje, jak se cítí v různých rolích, jaké jsou jeho hodnoty, přesvědčení)
- na příkladech popíše, co tvoří digitální identitu a které postupy budování digitální identity považuje za vhodné/nevhodné a za bezpečné/rizikové
- vyjádří své myšlenky, pocity a zkušenosti ohledně identity a vztahu k různým sociálním rolím
- zamýšlí se nad tím, jak se společenské role mohou proměňovat v závislosti na věku a životních situacích
- uvede příklady toho, jak se jeho chování, komunikace, nebo zapojení mění v souvislosti s tím, ve které sociální skupině právě je
- v simulovaném digitálním prostředí nebo v modelové situaci zkouší, jak bezpečně pracovat s digitální identitou

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zpracuje vizuální přehled, s kým je v sociální interakci
- zmapuje svou identitu (kdo je, co ho formuje, jak se cítí v různých rolích, jaké jsou jeho hodnoty, přesvědčení)
- na příkladech popíše, co tvoří digitální identitu a které postupy budování digitální identity považuje za vhodné/nevhodné a za bezpečné/rizikové
- vyjádří své myšlenky, pocity a zkušenosti ohledně identity a vztahu k různým sociálním rolím
- zamýšlí se nad tím, jak se společenské role mohou proměňovat v závislosti na věku a životních situacích
- uvede příklady toho, jak se jeho chování, komunikace, nebo zapojení mění v souvislosti s tím, ve které sociální skupině právě je
- v simulovaném digitálním prostředí nebo v modelové situaci zkouší, jak bezpečně pracovat s digitální identitou

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/97e7b9>

Krátký textový popis

- zpracuje vizuální přehled, s kým je v sociální interakci
- zmapuje svou identitu (kdo je, co ho formuje, jak se cítí v různých rolích, jaké jsou jeho hodnoty, přesvědčení)
- na příkladech popíše, co tvoří digitální identitu a které postupy budování digitální identity považuje za vhodné/nevhodné a za bezpečné/rizikové
- vyjádří své myšlenky, pocity a zkušenosti ohledně identity a vztahu k různým sociálním rolím
- zamýšlí se nad tím, jak se společenské role mohou proměňovat v závislosti na věku a životních situacích
- uvede příklady toho, jak se jeho chování, komunikace, nebo zapojení mění v souvislosti s tím, ve které sociální skupině právě je
- v simulovaném digitální prostředí nebo v modelové situaci zkouší, jak bezpečně pracovat s digitální identitou

Úroveň Splněno

Popis

- Identifikuje a pojmenovává různé typy společenství, ve kterých žije.
- Charakterizuje společenské role, do kterých se v průběhu svého života dostává.
- Uvádí příklady toho, jak se projevuje příslušnost k některé sociální skupině v chování, komunikaci, při rozhodování se, v zapojování se.
- Zhodnotí výhody a nevýhody příslušnosti k určité sociální skupině a/nebo určitému společenství.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Identifikuje a pojmenovává různé typy společenství, ve kterých žije.
- Charakterizuje společenské role, do kterých se v průběhu svého života dostává.
- Uvádí příklady toho, jak se projevuje příslušnost k některé sociální skupině v chování, komunikaci, při rozhodování se, v zapojování se.
- Zhodnotí výhody a nevýhody příslušnosti k určité sociální skupině a/nebo určitému společenství.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

Metodická podpora

Komentář

Žák vytvoří a zdůvodní svůj osobní žebříček hodnot, kterým se řídí ve svém životě. Popíše, jak tyto hodnoty ovlivňují jeho chování, rozhodování a postoje v různých životních situacích (např. etické dilema, kdy se někdo musí rozhodnout, zda zůstat věrný svým zásadám, nebo ustoupit kvůli tlaku druhých). Žák identifikuje klíčové hodnoty, které ho vedou a které považuje za nejvýznamnější (např. respekt k druhým, odpovědnost za vlastní činy, soudržnost s rodinou nebo ochrana životního prostředí). Tyto hodnoty následně hierarchizuje podle jejich důležitosti a přednosti (např. pokud si žák cení rodiny výše než materiálního bohatství, bude při svých rozhodnutích a jednáních klást důraz na rodinné vztahy a společenství, i kdyby to znamenalo obětovat finanční zisk).

Vytvoření a porozumění osobnímu žebříčku hodnot je důležité pro dosažení životního naplnění a rozhodování v souladu s představami o vlastním životě. OVU inspiruje žáky v oblasti hodnot a morálky, podporuje porozumění rozmanitosti, rozvíjí respektující přístup a přispívá k odpovědnému rozhodování. Hodnoty mohou poskytovat vodítko při stanovení osobních priorit (co chci, co nechci) nebo například v situacích, kdy nevíme, jak se rozhodnout nebo jak se zachovat. Sestavením životních hodnot a priorit žák poznává, co je v životě důležité, co méně důležité, co bude (musí) preferovat, aby dosáhl konkrétních životních cílů, aby jednal a rozhodoval se v souladu se svými přesvědčeními a možnostmi a také s ohledem na ostatní.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

CAP-PRI-004-ZV9-013

Na základě pozorování a společných diskusí analyzuje shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vytvoří svůj žebříček hodnot a přiřadí tyto hodnoty ke konkrétním životním situacím.

Úroveň Na začátku

Popis

- vysvětlí, co si představuje pod hodnotami z nabídky příkladů
- uvede příklad jednoduché situace (např. pomoc kamarádovi), kde by se jeho vybrané hodnoty mohly uplatnit

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vysvětlí, co si představuje pod hodnotami z nabídky příkladů
- uvede příklad jednoduché situace (např. pomoc kamarádovi), kde by se jeho vybrané hodnoty mohly uplatnit

Úroveň Na cestě

Popis

- uvede příklad situace, kdy se dostal do konfliktu mezi dvěma svými hodnotami
- diskutuje na příkladu konkrétních lidí o vlivu sociálního a kulturního prostředí na utváření hodnot různých skupin lidí
- z nabídky sestavuje vlastní žebříček životních hodnot
- porovná své hodnoty s hodnotami spolužáka a najde alespoň jednu shodu a jeden rozdíl
- diskutuje o tom, jak se jeho žebříček hodnot může měnit v průběhu času a co může tyto změny způsobit
- popíše, jak se prakticky žebříček hodnot odráží v různých situacích jeho života

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/c423c7>

Krátký textový popis

- uvede příklad situace, kdy se dostal do konfliktu mezi dvěma svými hodnotami
- diskutuje na příkladu konkrétních lidí o vlivu sociálního a kulturního prostředí na utváření hodnot různých skupin lidí
- z nabídky sestavuje vlastní žebříček životních hodnot
- porovná své hodnoty s hodnotami spolužáka a najde alespoň jednu shodu a jeden rozdíl
- diskutuje o tom, jak se jeho žebříček hodnot může měnit v průběhu času a co může tyto změny způsobit
- popíše, jak se prakticky žebříček hodnot odráží v různých situacích jeho života

Úroveň Splněno*Popis*

- Sestaví vlastní žebříček životních hodnot.
- Zdůvodní svůj výběr životních hodnot.
- V modelové situaci předvede, jak se vhodně vypořádat s odlišným hodnotovým žebříčkem jiné osoby.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Sestaví vlastní žebříček životních hodnot.
- Zdůvodní svůj výběr životních hodnot.
- V modelové situaci předvede, jak se vhodně vypořádat s odlišným hodnotovým žebříčkem jiné osoby.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

Metodická podpora**Komentář**

Stereotypy a předsudky vznikají jako myšlenkové a emocionální zjednodušování světa kolem nás. Souvisejí se zobecňováním, přebíráním mínění jiných lidí, s prvním dojmem, s emocemi, jsou často kulturně nebo společensky podmíněné. Stereotypy a předsudky mohou být národnostní, etnické, politické, náboženské, třídní, genderové, sociální nebo jiné povahy. Stereotypy a předsudky mohou vést k narušení mezilidských vztahů, k diskriminaci, k sociálnímu napětí, izolaci jedince nebo skupiny lidí, mohou být předpokladem pro protiprávní jednání. Proto je důležité, aby žák rozpoznával předsudečné a stereotypní vyjadřování ve svém okolí, v médiích a na sociálních sítích a aby reflektoval vlastní názory a postoje, které by mohly ke vzniku předsudků a myšlenkových stereotypů přispívat. Uvažuje nad tím, jak se ve společnosti žije lidem, kteří jsou nazíráni předsudečně. Klíčové je to, aby měl žák možnost setkat se s někým, kdo má odlišné názory nebo postoje, a získával prostřednictvím těchto setkání dovednosti, jak s předsudky a stereotypy pracovat.

Práce s předsudky a stereotypy pomáhá vytvářet inkluzivní a respektující prostředí nejen ve škole, ale i ve společnosti. Žáci se učí přijímat a respektovat odlišnosti mezi sebou a mezi ostatními. Práce s vlastními předsudky a stereotypy přispívá k tomu, aby se žák stal informovanějším, zodpovědnějším i empatičtějším. To vede k lepšímu porozumění, toleranci a spolupráci mezi nejrůznějšími skupinami lišícími se kulturně, sociálně či etnicky.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

CAS-DEJ-001-ZV9-011

Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách.

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplňuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV9-003

Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání v běžném životě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vlastními slovy vysvětlí, co je předsudek a co je stereotyp

Ilustrace*Odkaz*

Krátký textový popis

- vlastními slovy vysvětlí, co je předsudek a co je stereotyp

Úroveň Na cestě**Popis**

- uvádí příklady předsudků a stereotypů
- klade otázky, které pomáhají odhalovat předsudky nebo stereotypy
- rozeznává různé typy osobností ve svém okolí, pojmenuje, v čem se liší, a navrhne vhodný způsob komunikace s nimi
- zamýšlí se nad tím, jak předsudky a stereotypy vznikají
- setkává se s lidmi z odlišných sociálních, náboženských, etnických, věkových či jiných skupin (např. domov seniorů, živá knihovna) a získanou zkušenost reflektuje
- sdílí, co je pro něj obohacující a co je obtížné při setkávání s jinými lidmi a jak prakticky projevuje respekt k rozmanitosti ve společnosti
- analyzuje informace získané z médií a online zdrojů z pohledu předsudků a stereotypů
- zapojuje se do diskuzí a debat k tématu předsudků a stereotypů, kde předkládá argumenty podporující kritický přístup

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- uvádí příklady předsudků a stereotypů
- klade otázky, které pomáhají odhalovat předsudky nebo stereotypy
- rozeznává různé typy osobností ve svém okolí, pojmenuje, v čem se liší, a navrhne vhodný způsob komunikace s nimi
- zamýšlí se nad tím, jak předsudky a stereotypy vznikají
- setkává se s lidmi z odlišných sociálních, náboženských, etnických, věkových či jiných skupin (např. domov seniorů, živá knihovna) a získanou zkušenost reflektuje
- sdílí, co je pro něj obohacující a co je obtížné při setkávání s jinými lidmi a jak prakticky projevuje respekt k rozmanitosti ve společnosti
- analyzuje informace získané z médií a online zdrojů z pohledu předsudků a stereotypů
- zapojuje se do diskuzí a debat k tématu předsudků a stereotypů, kde předkládá argumenty podporující kritický přístup

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- uvádí příklady předsudků a stereotypů
- klade otázky, které pomáhají odhalovat předsudky nebo stereotypy
- rozeznává různé typy osobností ve svém okolí, pojmenuje, v čem se liší, a navrhne vhodný způsob komunikace s nimi
- zamýšlí se nad tím, jak předsudky a stereotypy vznikají
- setkává se s lidmi z odlišných sociálních, náboženských, etnických, věkových či jiných skupin (např. domov seniorů, živá knihovna) a získanou zkušenost reflektuje
- sdílí, co je pro něj obohacující a co je obtížné při setkávání s jinými lidmi a jak prakticky projevuje respekt k rozmanitosti ve společnosti
- analyzuje informace získané z médií a online zdrojů z pohledu předsudků a stereotypů
- zapojuje se do diskuzí a debat k tématu předsudků a stereotypů, kde předkládá argumenty podporující kritický přístup

Úroveň Splněno**Popis**

- Identifikuje předsudky a stereotypy v komunikaci, v médiích.
- Vysvětlí na příkladech, jak mohou předsudky a stereotypy ovlivnit chování a rozhodování jedince a jaký dopad mohou mít na společnost.
- Reflektuje své vlastní postupy a chování v souvislosti s předsudky a stereotypy.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/26c43a>

Krátký textový popis

- Identifikuje předsudky a stereotypy v komunikaci, v médiích.
- Vysvětlí na příkladech, jak mohou předsudky a stereotypy ovlivnit chování a rozhodování jedince a jaký dopad mohou mít na společnost.
- Reflektuje své vlastní postupy a chování v souvislosti s předsudky a stereotypy.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se zamyslí nad vlivem osob a situací ve fyzickém i digitálním prostředí na jeho každodenní život, vnímání a rozhodování. Zároveň zhodnotí, jakého charakteru tyto vlivy jsou a co přinášejí (např. zachování psychického či fyzického zdraví, sociálně patologické chování, protiprávní chování). Připouští si, že ne všechna rozhodnutí dokáže v danou chvíli vysvětlit.

Žáci jsou dennodenně aktéry mnoha sociálních interakcí ve fyzickém i digitálním prostředí. Je nutné, aby rozuměli tomu, jaký vliv mají dílčí faktory ve fyzickém i digitálním prostředí na jejich vnímání sebe sama, každodenní život, rodinu, okolí i společnost. Znalost takového kontextu je klíčová pro současný i budoucí život žáků a vytvoření jejich vlastního názoru a pro přijímání informovaných a odpovědných rozhodnutí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

Klíčové kompetence

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše, co nebo kdo ho při rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí ovlivňuje.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho/jejím vzorem
- v příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní nebo negativní vliv
- popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popíše svůj vzor, jeho vlastnosti a zdůvodní, proč je jeho/jejím vzorem
- v příběhu identifikuje, kým nebo čím je ovlivněno chování vybrané postavy, objasní, zda se z jeho pohledu jedná o pozitivní nebo negativní vliv
- popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zmapuje, jak, v čem, čím a kým se nechává ovlivňovat ve fyzickém i digitálním prostředí
- rozliší, o jaké vlivy se jedná (např. pozitivní, negativní, dobrovolné, povinné, krátkodobé, dlouhodobé)
- na příkladech vysvětlí, jak může míra socializace (např. rodina, přátelé, sociální sítě) ovlivňovat vnímání sebe sama i svého okolí
- na příkladu konkrétních situací ze života (např. volba střední školy, volby do školního parlamentu) pojmenuje, co má na člověka vliv
- navrhne konkrétní strategie, jak posílit dovednost čelit negativním vlivům ve fyzickém a digitálním prostředí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zmapuje, jak, v čem, čím a kým se nechává ovlivňovat ve fyzickém i digitálním prostředí
- rozliší, o jaké vlivy se jedná (např. pozitivní, negativní, dobrovolné, povinné, krátkodobé, dlouhodobé)
- na příkladech vysvětlí, jak může míra socializace (např. rodina, přátelé, sociální sítě) ovlivňovat vnímání sebe sama i svého okolí
- na příkladu konkrétních situací ze života (např. volba střední školy, volby do školního parlamentu) pojmenuje, co má na člověka vliv
- navrhne konkrétní strategie, jak posílit dovednost čelit negativním vlivům ve fyzickém a digitálním prostředí

Úroveň Splněno*Popis*

- Na konkrétních příkladech doloží, co nebo kdo ho ovlivňuje ve fyzickém prostředí.
- Na konkrétních příkladech doloží, co nebo kdo ho ovlivňuje v digitálním prostředí.
- Na konkrétních příkladech ze svého života zhodnotí, jakého charakteru jsou jím popsané vlivy.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Na konkrétních příkladech doloží, co nebo kdo ho ovlivňuje ve fyzickém prostředí.
- Na konkrétních příkladech doloží, co nebo kdo ho ovlivňuje v digitálním prostředí.
- Na konkrétních příkladech ze svého života zhodnotí, jakého charakteru jsou jím popsané vlivy.

002

Odpovědný občan*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh se zaměřuje na problematiku státu a politického systému, liberální demokracie a lidských práv, na orientaci ve veřejném a politickém dění na různých úrovních, na rozvoj právního povědomí pro běžné situace a na zvládnutí komunikace s úřady. Nezbytností je rozvoj kritického myšlení ve vztahu k informacím, které se objevují v mediálním prostoru a na sociálních sítích, a k utváření vlastního informovaného názoru podloženého argumenty. Vzdělávací obsah je nahlížen především z pohledu občana a praktických životních situací a ukazuje možnosti současného i budoucího zapojení do občanského života. Rozvíjí také aktivní postoj vůči nespravedlivým situacím, nenávisnému chování, popírání demokratických principů a porušování práv.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAS-VKO-002-ZV9-005

Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády.**Metodická podpora****Komentář**

OVU prohlubuje porozumění státu, státnímu zřízení a demokratickému systému, kdy k němu žák dokáže, na základě porozumění jeho fungování, také zaujmout hodnotící stanovisko. V té souvislosti pak porovnává na příkladech z pohledu lidskoprávního, politického i ekonomického dopady demokratické a autokratické formy vlády na běžný život občanů, analyzuje různá státní zřízení, porovnává jejich výhody a nevýhody a vyvozuje informované závěry. Podobně také pracuje s příklady států s různými typy vlády, prezentuje jejich charakteristiky a porovnává je. Součástí je také seznámení se se základními právy a svobodami ukotvenými v Listině základních práv a svobod, případně v dalších dokumentech (Úmluva o právech dítěte, Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv EU, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod).

Orientace ve světě a pochopení různých politických systémů umožňuje žákům lépe chápat dění ve společnosti, politická rozhodnutí a vliv politiky na jejich každodenní život. Porovnávání státních zřízení poskytuje žákům globální perspektivu a uvědomění si, jak různé politické systémy fungují ve světě. Očekávaný výsledek učení vede k hlubšímu porozumění fungování a charakteristikám demokratického systému. Pomocí příkladů reálných situací předkládá problémové otázky a vede k hlubšímu zamyšlení se nad demokratickými principy. OVU rozvíjí povědomí o aktuálním politickém uspořádání a propojuje ho s historickým vývojem.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-DEJ-001-ZV9-012

Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše základní prvky demokratické a autokratické formy vlády.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozlišuje typy státních zřízení, jako jsou demokracie, autokracie, monarchie a republika
- přiřadí k nejvýznamnějším a sousedním státům typ vládnutí a vysvětlí, v čem se vládnutí v těchto zemích liší
- vysvětlí hlavní principy demokratické a autokratické formy vlády a na konkrétních příkladech porovná jejich znaky
- na příkladech lidských příběhů identifikuje přednosti a úskalí demokracie
- vysvětlí, co to jsou základní práva a svobody, uvede jejich příklady a to, v jakých dokumentech jsou ukotvené
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jaké jsou dopady na lidská práva v různých typech vlády.
- diskutuje o dopadech demokratické a autokratické formy vlády na život občanů

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/cc93d1>

Krátký textový popis

- rozlišuje typy státních zřízení, jako jsou demokracie, autokracie, monarchie a republika
- přiřadí k nejvýznamnějším a sousedním státům typ vládnutí a vysvětlí, v čem se vládnutí v těchto zemích liší
- vysvětlí hlavní principy demokratické a autokratické formy vlády a na konkrétních příkladech porovná jejich znaky
- na příkladech lidských příběhů identifikuje přednosti a úskalí demokracie
- vysvětlí, co to jsou základní práva a svobody, uvede jejich příklady a to, v jakých dokumentech jsou ukotvené
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jaké jsou dopady na lidská práva v různých typech vlády.
- diskutuje o dopadech demokratické a autokratické formy vlády na život občanů

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady zemí a kdo v nich vládne/rozhoduje
- vysvětlí pojmy lidská práva a svobody

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/b38e79>

Krátký textový popis

- uvede příklady zemí a kdo v nich vládne/rozhoduje
- vysvětlí pojmy lidská práva a svobody

Úroveň Splněno*Popis*

- Na příkladech vybraných států kriticky zhodnotí výhody a nevýhody jednotlivých státních zřízení.
- Na konkrétních případech vysvětlí, co je to demokratická a autokratická forma vlády a jak se projevuje.
- Porovná vliv demokratické a autokratické vlády na život občana.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/94b9b6>

Krátký textový popis

- Na příkladech vybraných států kriticky zhodnotí výhody a nevýhody jednotlivých státních zřízení.

- Na konkrétních případech vysvětlí, co je to demokratická a autokratická forma vlády a jak se projevuje.
- Porovná vliv demokratické a autokratické vlády na život občana.

CAS-VKO-002-ZV9-006

Prozkoumá průběh a výsledky voleb v České republice, rozhodování občanů při volbách a jejich zapojování do veřejného politického dění.

Metodická podpora

Komentář

Žák vlastními slovy popíše, jakým způsobem probíhají volby v ČR (komunální volby, krajské volby, volby do Poslanecké sněmovny, volby do Senátu, volby prezidenta, volby do Evropského parlamentu). Žák charakterizuje různé druhy voleb a identifikuje mezi nimi rozdíly. Žák se seznamuje s podmínkami a principy svobodných a férových voleb. Uvádí příklady, jak se občan může aktivně či pasivně zapojovat do politického života. S tématem voleb souvisí povědomí o aktuální politické situaci, včetně sledování volebních kampaní. Právě na praktické analýze volebních kampaní se žáci mohou hlouběji dostat k politickým tématům a ujasňovat si své politické názory i svou budoucí politickou angažovanost.

Právo volit je jedním ze základních práv, na kterých stojí naše demokratická společnost. Férové a svobodné volby jsou zároveň jednou z podmínek pro důstojný život v demokratické společnosti. Toto téma může ovlivnit zájem žáka o politické dění, může to posílit vlastní volební účast, budoucí politickou angažovanost i důvěru v demokracii obecně. Analýza volebních kampaní může být praktickým krokem pro pochopení politického dění a zároveň rozvíjí čtenářskou gramotnost a orientaci v mediálním prostoru. Volby souvisejí s rozhodováním, proto je důležité, aby žák identifikoval, co ho ovlivňuje a podle čeho se rozhoduje. Podstatné je to, aby žák nevnímal volby jako něco vzdáleného, ale jako nástroj, jak může ovlivňovat dění kolem sebe.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Přiřadí v souvislosti s volbami k politickým stranám jejich představitele a uvede možnosti zapojení se občanů do voleb.

Úroveň Na začátku

Popis

- sdílí své zkušenosti ze zapojení do praktikování nebo simulace voleb
- uvede příklady, jak probíhá volební kampaně a jaké nástroje jsou pro oslovení voličů využívány
- na příkladu vysvětlí, jak volby probíhají
- uvádí příklady dopadu voleb

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- sdílí své zkušenosti ze zapojení do praktikování nebo simulace voleb
- uvede příklady, jak probíhá volební kampaně a jaké nástroje jsou pro oslovení voličů využívány
- na příkladu vysvětlí, jak volby probíhají
- uvádí příklady dopadu voleb

Úroveň Na cestě**Popis**

- vysvětlí, na jakých principech jsou volby založené
- na příkladu vysvětlí rozdíl mezi aktivním a pasivním volebním právem
- diskutuje o tom, jaké přínosy a nevýhody mají volby pro občana a pro společnost jako celek
- analyzuje alespoň dvě volební kampaně a porovná je mezi sebou
- uvede příklady různých forem občanské participace a vysvětlí jejich význam
- vyhledá regionální příklady toho, co politici nebo úředníci na úrovni obce, kraje nebo státu dělají pro občany

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- vysvětlí, na jakých principech jsou volby založené
- na příkladu vysvětlí rozdíl mezi aktivním a pasivním volebním právem
- diskutuje o tom, jaké přínosy a nevýhody mají volby pro občana a pro společnost jako celek
- analyzuje alespoň dvě volební kampaně a porovná je mezi sebou
- uvede příklady různých forem občanské participace a vysvětlí jejich význam
- vyhledá regionální příklady toho, co politici nebo úředníci na úrovni obce, kraje nebo státu dělají pro občany

Úroveň Splněno**Popis**

- Jednoduše popíše, jak probíhají různé volby v ČR.
- Zvažuje, podle čeho se ve volbách voliči rozhodují, a dokládá to na příkladech konkrétních volebních kampaní.
- S oporou o příklady zpracuje přehled toho, jak se občan může přímo nebo nepřímo zapojovat do veřejného politického dění.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/a85cc8>

Krátký textový popis

- Jednoduše popíše, jak probíhají různé volby v ČR.
- Zvažuje, podle čeho se ve volbách voliči rozhodují, a dokládá to na příkladech konkrétních volebních kampaní.
- S oporou o příklady zpracuje přehled toho, jak se občan může přímo nebo nepřímo zapojovat do veřejného politického dění.

CAS-VKO-002-ZV9-007

Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem OVU je vystavit žáky práci s právními texty a zbavit je ostychu z jejich čtení. Jedná se o zkušenostní výsledek učení. Žák čte s porozuměním vybrané pasáže z různých právních textů, orientuje se ve struktuře těchto textů, identifikuje klíčová slova a klíčové myšlenky, dohledává významy slov, která nezná, shrnuje obsah textu a porovnává jejich podobnosti a rozdíly. Žák rozpozná, jak se jednotlivé texty liší a jaké jsou jejich společné prvky. Využívá právní texty jako oporu pro řešení konkrétních nebo modelových situací. Posuzuje, které části právních textů jsou relevantní pro řešení daných situací.

Žáci by měli procvičovat čtenářskou gramotnost na odborných textech, se kterými se již setkávají a budou se dále setkávat ve svém občanském životě. Měli by být schopní se v textech orientovat a vyčíst z nich konkrétní informace. OVU směřuje také k aplikaci v reálných životních situacích a pomáhá lépe porozumět právům a povinnostem. Tím zvyšuje i vlastní právní odpovědnost.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-012

Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.**Další metodická podpora****Úroveň Na cestě***Popis*

- čte s porozuměním vybrané pasáže z různých právních textů
- posuzuje celkové uspořádání a strukturu vybraných právních textů
- vlastními slovy shrnuje obsah odborného právního textu
- vyhledává klíčová slova a klíčové myšlenky v odborném právním textu
- s oporou o konkrétní právní texty řeší jednoduché problémové úlohy nebo situace

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- čte s porozuměním vybrané pasáže z různých právních textů
- posuzuje celkové uspořádání a strukturu vybraných právních textů
- vlastními slovy shrnuje obsah odborného právního textu
- vyhledává klíčová slova a klíčové myšlenky v odborném právním textu
- s oporou o konkrétní právní texty řeší jednoduché problémové úlohy nebo situace

Úroveň Na začátku*Popis*

- pracuje s populárně-naučnými texty ke společenskovedním tématům
- reflektuje, co je pro něj obtížné při práci s těmito populárně-naučnými texty a co mu při práci s nimi pomáhá

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/27b6f2>*Krátký textový popis*

- pracuje s populárně-naučnými texty ke společenskovedním tématům
- reflektuje, co je pro něj obtížné při práci s těmito populárně-naučnými texty a co mu při práci s nimi pomáhá

Úroveň Splněno*Popis*

- Pracuje s konkrétními právními texty, jako jsou Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, smlouvy, občanský zákoník, zákoník práce.
- Reflektuje, co je pro něj obtížné při práci s právními texty a co mu při práci s těmito texty pomáhá.
- Rozpozná chybějící nebo nesprávné položky v ukázce pracovní smlouvy pro mladistvého.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Pracuje s konkrétními právními texty, jako jsou Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, smlouvy, občanský zákoník, zákoník práce.
- Reflektuje, co je pro něj obtížné při práci s právními texty a co mu při práci s těmito texty pomáhá.
- Rozpozná chybějící nebo nesprávné položky v ukázce pracovní smlouvy pro mladistvého.

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

Metodická podpora

Komentář

OVU vede žáka k tomu, aby identifikoval u sebe i druhých chování porušující lidská práva a/nebo zákony vykazující jakoukoli nespravedlnost či nerovnost. OVU ukazuje souvislosti mezi dodržováním/nedodržováním práv, zákonů a smluv a důsledky. Zabývá se také rozpoznáváním rozdílů mezi přestupkem a trestným činem, věnuje se ochraně vlastnického práva, právům dítěte, právům spotřebitele. Orientuje se v možnostech pomoci. Zaměřuje se také na rozvoj dovedností, jak účinně reagovat v případě porušení práv žáka, práv jiných dětí nebo i jiných osob v žákově okolí.

Klíčový oborový koncept odpovědného občanství spočívá v porozumění právům a povinnostem jedince, schopnosti rozpoznat porušování práv či nedodržování pravidel a rozumět důsledkům vyplývajícím z jejich porušení. OVU proto rozvíjí respekt k pravidlům, zákonům a smlouvám i k druhým a podporuje přijímání odpovědných rozhodnutí, vede k předvídání důsledků, korigování nebo eliminaci negativního jednání. Odpovědné občanství tak zahrnuje i žákův aktivní postoj vůči nespravedlivým situacím, nenávisnému chování, porušování lidských práv, kterého by byl svědkem. Práce s modelovými situacemi ze žákova okolí i společnosti obecně je nejen tréninkem pro jeho budoucí osobní a profesní život, ale i cennou prevencí vůči diskriminačnímu chování a obraně proti němu. S ohledem na vývoj technologií se tento OVU týká i digitálního prostředí, ve kterém mohou být žáci oběťmi, svědky nebo aktéry protiprávního jednání.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KDI-BZK-000-ZV9-001

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

Klíčové kompetence

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Poukáže na porušování práv na příkladech z různých životních situací a v modelových situacích předvede jejich vhodná řešení.

Úroveň Na začátku*Popis*

- na úrovni školy se orientuje ve svých právech a povinnostech, je si vědom, co z jejich ne/dodržování vyplývá
- na příkladech diskutuje rozdíly mezi právem a morálkou, mezi tím, co je legální a co je morální

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na úrovni školy se orientuje ve svých právech a povinnostech, je si vědom, co z jejich ne/dodržování vyplývá
- na příkladech diskutuje rozdíly mezi právem a morálkou, mezi tím, co je legální a co je morální

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozlišuje na příkladech ve fyzickém či digitálním prostředí rozdíl mezi přestupkem a trestným činem
- uvede příklady nejčastějšího porušování vlastnického práva ve fyzickém a digitálním prostředí
- posoudí důsledky dodržování a nedodržování pravidel, zákonů a smluv
- navrhne, jak řešit situaci konkrétního porušení základních práv a svobod, včetně porušení práv dítěte
- vysvětlí, jak a proč základní práva a svobody souvisejí s demokracií
- v modelových situacích uplatňuje práva spotřebitele ve vztahu ke koupi a reklamaci zboží a služeb
- uvádí příklady zkušenosti s diskriminací, xenofobií, rasismem a dalšími projevy nesnášenlivého chování a analyzuje, jak bylo dané jednání řešeno
- doporučí osoby, instituce a organizace, na které se obrátit, pokud někdo porušuje základní práva, zákony či jiné právní předpisy

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/5bd028>

Krátký textový popis

- rozlišuje na příkladech ve fyzickém či digitálním prostředí rozdíl mezi přestupkem a trestným činem
- uvede příklady nejčastějšího porušování vlastnického práva ve fyzickém a digitálním prostředí
- posoudí důsledky dodržování a nedodržování pravidel, zákonů a smluv
- navrhne, jak řešit situaci konkrétního porušení základních práv a svobod, včetně porušení práv dítěte
- vysvětlí, jak a proč základní práva a svobody souvisejí s demokracií
- v modelových situacích uplatňuje práva spotřebitele ve vztahu ke koupi a reklamaci zboží a služeb
- uvádí příklady zkušenosti s diskriminací, xenofobií, rasismem a dalšími projevy nesnášenlivého chování a analyzuje, jak bylo dané jednání řešeno
- doporučí osoby, instituce a organizace, na které se obrátit, pokud někdo porušuje základní práva, zákony či jiné právní předpisy

Úroveň Splněno*Popis*

- V reálných nebo modelových situacích rozpozná různá protiprávní jednání.

- Zpracuje návod, co dělat, když jsou porušena jeho nebo cizí práva nebo svobody.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- V reálných nebo modelových situacích rozpozná různá protiprávní jednání.
- Zpracuje návod, co dělat, když jsou porušena jeho nebo cizí práva nebo svobody.

CAS-VKO-002-ZV9-009

Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů.

Metodická podpora

Komentář

OVU vede k praktickému pochopení rozdílů mezi státní správou a samosprávou, jejich pravomocemi a fungováním. Konkrétní příklady pak dokážou účelně propojit teoretickou a praktickou rovinu. Díky nim se u žáka rozvíjí porozumění, jakým způsobem ovlivňují činnosti státní správy (např. zajištění poskytování sociálních dávek, vybírání daní) a samosprávy (např. zřizuje mateřské a základní školy, zajišťuje fungování komunálních služeb) jeho život a život v regionu i širší společnosti. Zároveň může získat přehled o přínosech těchto služeb pro život občanů. Konkrétní praktickou situaci spojenou se životem žáků může být vydávání občanského průkazu a seznámení se s online rezervačním systémem, prostřednictvím kterého se lze objednat na úřad.

OVU rozvíjí občanské povědomí, praktické strategie pro běžné životní situace, občanskou samostatnost. Vzdělávací obsah prohlubuje aktivní, odpovědný a informovaný přístup občana a ukazuje možnosti současného i budoucího zapojení do občanského života. OVU rozvíjí oborové základy odpovědného občanství na poznacích o stěžejních principech fungování demokratického státu. Prostřednictvím příkladů je spojený s reálnou zkušeností žáků, připravuje je na komunikaci s úřady a ukazuje možnosti využívání digitálních technologií pro řešení konkrétních potřeb. Konkrétní příklady vycházejí ze situací, které běžně státní správa a samospráva řeší.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-005

Prokáže pochopení principu hlasování a jeho významu pro život v demokratické společnosti.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Přiřadí k jednotlivým částem státní správy a samosprávy příklady životních situací na obrázku a vysvětlí důvody svého rozhodnutí.

Úroveň Na začátku

Popis

- vlastními slovy popíše, k čemu slouží obecní úřad a vyhledá o něm základní informace
- na situacích ze svého života vysvětlí, zda v nich hraje nějakou roli státní správa nebo samospráva a jakou
- vyhledá příklady mediálních sdělení, která se věnují činnosti státní správy / samosprávy / obecního úřadu / starosty/zastupitelstva obce

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/2fca21>

Krátký textový popis

- vlastními slovy popíše, k čemu slouží obecní úřad a vyhledá o něm základní informace
- na situacích ze svého života vysvětlí, zda v nich hraje nějakou roli státní správa nebo samospráva a jakou
- vyhledá příklady mediálních sdělení, která se věnují činnosti státní správy / samosprávy / obecního úřadu / starosty/zastupitelstva obce

Úroveň Na cestě*Popis*

- z příkladů vybere situace nebo činnosti, které patří do kompetence státní správy a co spadá pod samosprávu
- při řešení lokálních výzev a problémů komunikuje se zástupci samosprávy nebo státní správy
- vyzkouší si, jak v online rezervačním systému rezervovat termín pro řešení vybrané životní situace a postup vysvětlí ostatním
- zpracuje přehled životních situací občana, při kterých je nutné využít služeb státní správy nebo samosprávy
- diskutuje o možnostech, výhodách a nevýhodách řešení životních situací s úřadem státní správy nebo samosprávy fyzicky a online/digitálně
- vyhledá informace o vydání občanského průkazu a sestaví návod, jak si má 15letý žadatel z jeho obce tento průkaz vyřídit

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- z příkladů vybere situace nebo činnosti, které patří do kompetence státní správy a co spadá pod samosprávu
- při řešení lokálních výzev a problémů komunikuje se zástupci samosprávy nebo státní správy
- vyzkouší si, jak v online rezervačním systému rezervovat termín pro řešení vybrané životní situace a postup vysvětlí ostatním
- zpracuje přehled životních situací občana, při kterých je nutné využít služeb státní správy nebo samosprávy
- diskutuje o možnostech, výhodách a nevýhodách řešení životních situací s úřadem státní správy nebo samosprávy fyzicky a online/digitálně
- vyhledá informace o vydání občanského průkazu a sestaví návod, jak si má 15letý žadatel z jeho obce tento průkaz vyřídit

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede, se kterými institucemi státní správy a samosprávy se již setkal a v jakých případech.
- Na příkladech ze svého okolí doloží, jaké činnosti má ve své pravomoci státní správa a samospráva.
- Zjistí, jak postupovat při řešení vybrané životní situace na úřadě státní správy nebo samosprávy.
- Pro jednu z těchto životních situací zpracuje návod postupu občana a zváží, jak efektivně využít Portál občana nebo online rezervační systém.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede, se kterými institucemi státní správy a samosprávy se již setkal a v jakých případech.
- Na příkladech ze svého okolí doloží, jaké činnosti má ve své pravomoci státní správa a samospráva.
- Zjistí, jak postupovat při řešení vybrané životní situace na úřadě státní správy nebo samosprávy.
- Pro jednu z těchto životních situací zpracuje návod postupu občana a zváží, jak efektivně využít Portál občana nebo online rezervační systém.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

Metodická podpora**Komentář**

Získávání informací o dění ve světě žákům zpřístupňuje globální perspektivu. To jim umožní lépe pochopit komplexnost globálních vztahů, společenských problémů a ekonomických aspektů. Žáci by se měli orientovat v dění v okolním světě a tím i porozumět národním i globálním trendům či ekonomickým nebo ekologickým výzvám. Žáci pracují se zdroji informací a s mediálními sděleními, samostatně vyhledávají informace, ověřují jejich pravdivost a důvěryhodnost, rozpoznávají a identifikují problematická nebo sporná místa. Prostřednictvím práce s informačními zdroji se seznamují s tím, jakou úlohu mají média nebo mediálně vlivné osobnosti v informační společnosti (co mohou ovlivnit nebo způsobit).

Kritické myšlení je klíčovou dovedností pro život ve složité a informačně nabitě společnosti. Kritické posuzování informací a událostí umožňuje žákům přijímat informovaná stanoviska a rozhodnutí, rozlišovat mezi fakty a názory, rozpoznávat lež a manipulaci a vnímat různé perspektivy. Informovanost podporuje participaci občanů, přijímání demokratických hodnot a uvědomění si globálních souvislostí. Tyto dovednosti souvisejí s rozvojem demokratického občanství, ale také s prací s digitálními nástroji a v digitálním prostředí (včetně sociálních sítí).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CZB-TEV-002-ZV9-011

Vyhledá a prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

JJK-CJL-001-ZV9-013

Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Klíčové kompetence

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-002

Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-001-ZV5-007

Vyhledá odpovědi na otázky související s činností obecního úřadu v dané lokalitě.

CJS-CJS-001-ZV5-006

Prokáže základní porozumění roli prezidenta, politiků, soudců a policistů na základě reflexe příběhu či modelové situace.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše na příkladech aktuální dění v regionu, České republice nebo ve světě.

Úroveň Na cestě

Popis

- vyjadřuje své názory a stanoviska k aktuálnímu dění
- rozlišuje fakta a názory ve sdělení o aktuálním dění
- na konkrétním příkladu aktuálního dění ukáže s oporou o informační zdroje různé pohledy a představí různou argumentaci
- ve vybraných příkladech mediálních sdělení hledá autorský záměr a odpovídá na klíčové otázky spojené s mediálními sděleními (kdo, co, komu, jak a proč)
- rozpozná příklady lživých, zkreslených nebo manipulativních informací o aktuálním dění
- na příkladech ilustruje, jakou roli mají svobodná, nezávislá a pluralitní média

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyjadřuje své názory a stanoviska k aktuálnímu dění
- rozlišuje fakta a názory ve sdělení o aktuálním dění
- na konkrétním příkladu aktuálního dění ukáže s oporou o informační zdroje různé pohledy a představí různou argumentaci
- ve vybraných příkladech mediálních sdělení hledá autorský záměr a odpovídá na klíčové otázky spojené s mediálními sděleními (kdo, co, komu, jak a proč)
- rozpozná příklady lživých, zkreslených nebo manipulativních informací o aktuálním dění
- na příkladech ilustruje, jakou roli mají svobodná, nezávislá a pluralitní média

Úroveň Na začátku

Popis

- pracuje s různými zdroji informací, včetně tištěných médií, online zpravodajství, publikací, odborných článků, blogů atd.
- vyjmenuje alespoň tři zdroje informací o aktuálním dění a zamýšlí se nad jejich silnými a slabými stránkami
- informuje své spolužáky o události v Česku / ve světě a uvádí, proč ji vybral
- vyjádří svůj názor na jednoduchou zprávu k aktuálnímu dění a pokusí se ho zdůvodnit
- uvede jeden fakt a jeden názor k jednoduchému příkladu aktuální události

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- pracuje s různými zdroji informací, včetně tištěných médií, online zpravodajství, publikací, odborných článků, blogů atd.
- vyjmenuje alespoň tři zdroje informací o aktuálním dění a zamýšlí se nad jejich silnými a slabými stránkami
- informuje své spolužáky o události v Česku / ve světě a uvádí, proč ji vybral
- vyjádří svůj názor na jednoduchou zprávu k aktuálnímu dění a pokusí se ho zdůvodnit
- uvede jeden fakt a jeden názor k jednoduchému příkladu aktuální události

Úroveň Splněno

Popis

- Prezentuje příklady aktuálního dění z regionu, státu i světa.

- Na konkrétním příkladu aktuálního dění ukáže alespoň dva různé pohledy na danou událost a doloží to důkazy.
- Analyzuje vybranou aktuální událost z hlediska jejích příčin, průběhu a možných důsledků.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Prezentuje příklady aktuálního dění z regionu, státu i světa.
- Na konkrétním příkladu aktuálního dění ukáže alespoň dva různé pohledy na danou událost a doloží to důkazy.
- Analyzuje vybranou aktuální událost z hlediska jejích příčin, průběhu a možných důsledků.

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

Metodická podpora

Komentář

Na základě informací o mezinárodních organizacích zmiňovaných ve veřejném prostoru žáci diskutují o výhodách a nevýhodách ekonomické a politické integrace. Zároveň zkoumají, jak tyto faktory ovlivňují Českou republiku a život občanů. Utváří si vlastní názor na členství Česka v EU a NATO na základě práce s daty, fakty a na základě ověřování informací.

O Evropské unii a NATO se ve veřejném prostoru pravidelně hovoří. Členství v těchto organizacích bývá mimo jiné tématem politických stran ve volebních kampaních. Základní znalost fungování těchto organizací umožňuje rozvoj kritického myšlení ve vztahu k informacím, které se objevují v mediálním prostoru a na sociálních sítích, a k utváření vlastního informovaného názoru na činnost těchto organizací, podloženého konkrétními argumenty.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše na konkrétním vyobrazení výhody a nevýhody politické a ekonomické integrace v EU.

Úroveň Na začátku

Popis

- pojmenovává výhody spolupráce mezi lidmi a mezi státy
- seznamuje se s pojmem ekonomická a politická integrace
- popíše alespoň jeden konkrétní příklad z běžného života, kde se setkává s projevy členství ČR v mezinárodní organizaci
- vysvětlí jednoduchými slovy, co je to Evropská unie a NATO

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- pojmenovává výhody spolupráce mezi lidmi a mezi státy
- seznamuje se s pojmem ekonomická a politická integrace
- popíše alespoň jeden konkrétní příklad z běžného života, kde se setkává s projevy členství ČR v mezinárodní organizaci
- vysvětlí jednoduchými slovy, co je to Evropská unie a NATO

Úroveň Na cestě

Popis

- popíše, v čem je EU a NATO unikátní
- třídí dostupné základní informace o činnosti a/nebo rozhodnutích EU a NATO podle různých kritérií
- analyzuje výroky o EU a/nebo NATO z veřejného prostoru a ověřuje jejich pravdivost s použitím konkrétních dat a fakt
- zvažuje fakta pro a proti k otázce členství ČR v EU a/nebo NATO

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše, v čem je EU a NATO unikátní
- třídí dostupné základní informace o činnosti a/nebo rozhodnutích EU a NATO podle různých kritérií
- analyzuje výroky o EU a/nebo NATO z veřejného prostoru a ověřuje jejich pravdivost s použitím konkrétních dat a fakt
- zvažuje fakta pro a proti k otázce členství ČR v EU a/nebo NATO

Úroveň Splněno

Popis

- Vysvětlí význam vzniku EU a NATO a smysl jejich fungování.
- Pojmenuje a na konkrétních příkladech z vlastního života doloží výhody a nevýhody členství v EU/NATO.
- S použitím faktů a dat argumentuje, proč být nebo nebýt členem EU/NATO.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/2c715a>

Krátký textový popis

- Vysvětlí význam vzniku EU a NATO a smysl jejich fungování.
- Pojmenuje a na konkrétních příkladech z vlastního života doloží výhody a nevýhody členství v EU/NATO.
- S použitím faktů a dat argumentuje, proč být nebo nebýt členem EU/NATO.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Metodická podpora**Komentář**

Jedná se o zkušenostní OVU. Žák představí a vyjádří, jak může aktivně přispět ke zlepšení svého blízkého prostředí, a to jak v místě, které má rád, tak v místě, kde vnímá problém. Prostředím může být škola, domov, obec, region, kraj i stát. Navrhuje konkrétní iniciativy nebo akce, které by mohly mít pozitivní dopad na jeho okolí, například v oblasti zlepšení prostředí (vzhled, udržitelnost) nebo zlepšení vztahů (společné sportovní nebo kulturní akce). Může se jednat o informační kampaň, dobrovolnickou akci, komunikaci s představiteli obce apod. Při řešení a realizaci akce používá žák vhodně digitální nástroje. Důležité je to, že žák realizuje konkrétní kroky, které vedou ke společensky prospěšné akci.

OVU žákovi ukazuje, jak je možné aktivně ovlivňovat dění ve svém okolí a jak je možné podílet se na veřejném životě. Zlepšování blízkého prostředí a zapojení se do společensky prospěšných aktivit pomáhá rozvíjet občanskou odpovědnost, empatii a týmovou spolupráci. OVU rozvíjí hodnoty a postoje žáků a podporuje osobní zodpovědnost za stav blízkého i vzdálenějšího prostředí. OVU představuje místně ukotvené učení a ukazuje, že je důležitá osobní iniciativa, spolupráce, dobrovolnictví. Škola jako bezpečné prostředí umožňuje žákům zažít situace, které mohou mít skutečný dopad. Žák může být posílen a inspirován úspěchem, případně najde pomoc při zpracování neúspěchu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapojuje se do společensky prospěšné akce.

Úroveň Na cestě*Popis*

- identifikuje potřeby a problémy ve svém blízkém okolí (čtvrť, obci nebo regionu)
- analyzuje souvislosti mezi vybranými lokálními problémy a jejich globálními příčinami a důsledky
- navrhuje způsoby, jak je možné pomoci s řešením vybraného problému na lokální úrovni
- identifikuje různé možnosti pro zapojení do aktivity na podporu udržitelnosti
- zapojuje se do iniciativ a akcí, které mohou přinést pozitivní změny, nebo navrhuje, plánuje a realizuje vlastní akce, a to včetně zdůvodnění neúčasti
- diskutuje o návrzích řešení a zhodnotí jejich realizovatelnost podle různých kritérií
- reflektuje své zapojení do společensky prospěšné akce a hodnotí úspěšnost a dopady realizovaných akcí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- identifikuje potřeby a problémy ve svém blízkém okolí (čtvrť, obci nebo regionu)
- analyzuje souvislosti mezi vybranými lokálními problémy a jejich globálními příčinami a důsledky
- navrhuje způsoby, jak je možné pomoci s řešením vybraného problému na lokální úrovni
- identifikuje různé možnosti pro zapojení do aktivity na podporu udržitelnosti
- zapojuje se do iniciativ a akcí, které mohou přinést pozitivní změny, nebo navrhuje, plánuje a realizuje vlastní akce, a to včetně zdůvodnění neúčasti
- diskutuje o návrzích řešení a zhodnotí jejich realizovatelnost podle různých kritérií
- reflektuje své zapojení do společensky prospěšné akce a hodnotí úspěšnost a dopady realizovaných akcí

Úroveň Na začátku*Popis*

- popisuje svoji dosavadní zkušenost se společensky prospěšnými akcemi, do kterých se zapojil nebo které zaznamenal ve svém okolí.
- uvede příklady dobrovolnictví a popíše, jaké výhody mají pro komunitu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popisuje svoji dosavadní zkušenost se společensky prospěšnými akcemi, do kterých se zapojil nebo které zaznamenal ve svém okolí.
- uvede příklady dobrovolnictví a popíše, jaké výhody mají pro komunitu

Úroveň Splněno*Popis*

- Zpracuje návrh a zdůvodnění společensky prospěšné akce, který prezentuje.
- Zapojuje se do společensky prospěšné akce.
- Aplikuje znalosti o organizování akcí na přípravu konkrétního návrhu akce.
- Zhodnotí možné překážky při realizaci akce a navrhne řešení.
- Sdílí své zkušenosti ze zapojení do společensky prospěšné akce.
- Vyhodnotí dopad akce a navrhne vylepšení pro budoucí projekty.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/2ac9a1>

Krátký textový popis

- Zpracuje návrh a zdůvodnění společensky prospěšné akce, který prezentuje.
- Zapojuje se do společensky prospěšné akce.
- Aplikuje znalosti o organizování akcí na přípravu konkrétního návrhu akce.
- Zhodnotí možné překážky při realizaci akce a navrhne řešení.
- Sdílí své zkušenosti ze zapojení do společensky prospěšné akce.
- Vyhodnotí dopad akce a navrhne vylepšení pro budoucí projekty.

003

Já a svět financí*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh se zaměřuje na praktickou orientaci ve světě osobních financí, hospodaření domácnosti, na porozumění základům tržního hospodářství a základním ekonomickým pojmům. Cílem je vést žáka k zodpovědnému rozhodování v oblasti osobních financí a k úspěšnému budoucímu životu bez finančních problémů. Obsah vychází z potřeb a zkušeností, které má žák vzhledem ke svému věku a k používání financí, a věnuje se také mediálnímu rozměru finančních témat.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.*Metodická podpora***Komentář**

Mnohá ekonomická témata (inlace, DPH, HDP, státní rozpočet, regulace cen, spotřební daň) jsou pro žáky na druhém stupni obtížná. Přesto se s nimi setkávají ve svém životě. Aby si na ně a jejich vliv na život občanů mohli udělat vlastní poučený názor, je třeba, aby porozuměli alespoň základnímu významu vybraných ekonomických pojmů. Vhodné je proto zařazování aktualit a diskusí o nich.

Aby žáci mohli být informovanými aktivními občany, zorientovat se v aktuálním dění a informacích ve veřejném prostoru, je potřebná znalost konkrétních používaných ekonomických pojmů a jejich významu. V oblasti finanční gramotnosti se pracuje s celou řadou odborných pojmů, které jsou mnohdy žákům na druhém stupni dost vzdálené, obtížně srozumitelné a často je prakticky využijí až v dospělém životě. Jsou to ovšem zároveň témata, která se ve společnosti diskutují, a proto je žádoucí jim v základní podobě porozumět.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-008

Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost.

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- na příkladech správně vysvětlí vybrané aktuální ekonomické pojmy
- průběžně se vyjadřuje k aktuálním ekonomicko-politickým diskusím a rozhodnutím v Česku i ve světě
- v diskusi o aktuálních ekonomicko-politických tématech používá správně vhodné ekonomické pojmy
- navrhne a zdůvodní, jak mohou konkrétní ekonomicko-politická rozhodnutí ovlivnit jejich současný a budoucí život

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na příkladech správně vysvětlí vybrané aktuální ekonomické pojmy
- průběžně se vyjadřuje k aktuálním ekonomicko-politickým diskusím a rozhodnutím v Česku i ve světě
- v diskusi o aktuálních ekonomicko-politických tématech používá správně vhodné ekonomické pojmy
- navrhne a zdůvodní, jak mohou konkrétní ekonomicko-politická rozhodnutí ovlivnit jejich současný a budoucí život

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyhledává jednodušší mediální sdělení, která se vyjadřují k ekonomickým tématům

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledává jednodušší mediální sdělení, která se vyjadřují k ekonomickým tématům

Úroveň Splněno*Popis*

- V textu správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- V diskusi správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- Správně vysvětlí vybrané ekonomické pojmy v mediálních sděleních.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- V textu správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- V diskusi správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- Správně vysvětlí vybrané ekonomické pojmy v mediálních sděleních.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.**Metodická podpora****Komentář**

Žáci by měli získat praktické dovednosti pro rozhodování v situacích souvisejících s řešením životních potřeb. Předpokladem je sestavení osobního/rodinného rozpočtu a činnosti spojené s jeho spravováním. Žáci by měli být schopni analyzovat rozpočty a hledat vhodné způsoby, jak se vypořádat s nedostatkem financí a jak se rozhodovat o efektivním využívání přebytků. K tomu slouží seznámení se se základními finančními produkty, které lidé využívají v různých životních situacích, a diskuse o kritériích jejich výběru.

Cílem je vést žáky k zodpovědnému rozhodování v oblasti osobních financí. Schopnost vytvořit si vlastní rozpočet, být schopný ho analyzovat a plánovat umožňuje poté spravovat své vlastní finance. Je základem pro úspěšný budoucí život bez dluhů a finančních problémů. Téma vychází z potřeb a zkušeností, které mají žáci na konci 2. stupně vzhledem ke svému věku, k používání financí a ke svému zapojení na pracovním trhu.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.*Základní gramotnosti*

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.*Klíčové kompetence*

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-006-ZV5-035

Sestaví jednoduchý osobní rozpočet.

CJS-CJS-006-ZV5-034

Vysvětlí na příkladu, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozhodne v modelových situacích o svých možnostech v rámci konkrétně zadaného rozpočtu a proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.

Úroveň Na začátku*Popis*

- zpracuje informace o příjmech a výdajích jednotlivce do strukturovaného osobního rozpočtu
- mezi několika různými jednoduchými rozpočty jednotlivce vybere ukázkou rozpočtu vyrovnaného, schodkového a přebytkového
- analyzuje finanční možnosti, které má k dispozici
- vyhodnotí finanční náklady na realizaci různých přání
- na základě finančních možností vyhodnotí, zda může realizovat svoje konkrétní přání

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zpracuje informace o příjmech a výdajích jednotlivce do strukturovaného osobního rozpočtu
- mezi několika různými jednoduchými rozpočty jednotlivce vybere ukázkou rozpočtu vyrovnaného, schodkového a přebytkového
- analyzuje finanční možnosti, které má k dispozici
- vyhodnotí finanční náklady na realizaci různých přání
- na základě finančních možností vyhodnotí, zda může realizovat svoje konkrétní přání

Úroveň Na cestě*Popis*

- zmapuje své osobní příjmy a výdaje, rozlišuje pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje
- rozlišuje hrubý a čistý příjem, pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje
- vytvoří fiktivní osobní rozpočet postavený na současných reálných cenách a reálných výdajích a příjmech

- na modelových případech rozpočtů zhodnotí finanční situaci a navrhne, jak naložit s volnými prostředky a/nebo jak řešit jednorázový nebo trvalý schodek rozpočtu domácnosti
- rozlišuje hlavní typy placení, finančních produktů a služeb jako jsou půjčka, spoření, investice, pojištění, popisuje jejich smysl a využití z pohledu poskytovatele a klienta
- vysvětlí podstatu úrokových sazeb
- na příkladech vysvětlí příčiny a důsledky nesplácení dluhu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zmapuje své osobní příjmy a výdaje, rozlišuje pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje
- rozlišuje hrubý a čistý příjem, pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje
- vytvoří fiktivní osobní rozpočet postavený na současných reálných cenách a reálných výdajích a příjmech
- na modelových případech rozpočtů zhodnotí finanční situaci a navrhne, jak naložit s volnými prostředky a/nebo jak řešit jednorázový nebo trvalý schodek rozpočtu domácnosti
- rozlišuje hlavní typy placení, finančních produktů a služeb jako jsou půjčka, spoření, investice, pojištění, popisuje jejich smysl a využití z pohledu poskytovatele a klienta
- vysvětlí podstatu úrokových sazeb
- na příkladech vysvětlí příčiny a důsledky nesplácení dluhu

Úroveň Splněno*Popis*

- Analyzuje modelové rodinné a osobní rozpočty a navrhuje kroky k optimalizaci konkrétního rozpočtu.
- Navrhne v modelové situaci vhodný finanční produkt/službu a svůj výběr zdůvodní.
- Zhodnotí modelové nabídky konkrétního produktu od různých poskytovatelů a s využitím vhodných kritérií vybere nejvhodnější pro danou situaci.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/d42e32>

Krátký textový popis

- Analyzuje modelové rodinné a osobní rozpočty a navrhuje kroky k optimalizaci konkrétního rozpočtu.
- Navrhne v modelové situaci vhodný finanční produkt/službu a svůj výběr zdůvodní.
- Zhodnotí modelové nabídky konkrétního produktu od různých poskytovatelů a s využitím vhodných kritérií vybere nejvhodnější pro danou situaci.

CAS-VKO-003-ZV9-015

Vysvětlí tvorbu cen v tržním hospodářství z pohledu kupujícího a prodávajícího.

Metodická podpora**Komentář**

Porozumění tržnímu hospodářství, roli poptávky, nabídky a konkurence na stanovení cen pomáhá žákům porozumět světu kolem. Jsou řešeny otázky, proč něco stojí tak málo/moc, proč něco zdražuje/zlevňuje, proč se ceny u stejného produktu liší apod. Důležité je pracovat s reálnými nebo modelovými příklady, na kterých mohou žáci lépe pochopit, jak ekonomické principy fungují v praxi. Zároveň je možné využít různé simulace, vyjednávací hry nebo hraní rolí, kdy se žáci mohou sami zapojit do fiktivní tvorby ceny.

OVU přispívá k porozumění tržnímu hospodářství a světu, ve kterém žáci žijí a který je výrazně ovlivňován poptávkou, nabídkou a konkurenčním prostředím. Téma tvorby cen zahrnuje také etické aspekty obchodních praktik. Zároveň pomáhá žákům rozvíjet odpovědné rozhodování při správě osobních financí a při nakupování (co a za jakou cenu jsem si ochotný koupit). OVU rozvíjí dovednosti spojené s běžným praktickým životem.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CJS-CJS-006-ZV5-033

Používá peníze v běžných modelových situacích.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje v modelových situacích práva spotřebitele ve vztahu ke koupi a reklamaci zboží a služeb.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vysvětlí pojmy cena, nabídka, poptávka
- zjišťuje informace o finální ceně vybraných výrobků a nákladech na jejich výrobu, diskutuje o příčinách nerovnováhy mezi náklady a finální cenou výroku
- stanovuje cenu vlastního výrobku s ohledem na náklady spojené s výrobou

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vysvětlí pojmy cena, nabídka, poptávka
- zjišťuje informace o finální ceně vybraných výrobků a nákladech na jejich výrobu, diskutuje o příčinách nerovnováhy mezi náklady a finální cenou výroku
- stanovuje cenu vlastního výrobku s ohledem na náklady spojené s výrobou

Úroveň Na cestě*Popis*

- na příkladu vysvětlí rozdíly mezi tím, čeho chtějí na trhu dosáhnout prodávající a kupující
- na konkrétních příkladech diskutuje o tom, jak poptávka, nabídka a konkurence ovlivňuje tvorbu ceny
- prozkoumá vývoj ceny u vybraných produktů/služeb (proměňující se v čase a v místě)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/317a28>*Krátký textový popis*

- na příkladu vysvětlí rozdíly mezi tím, čeho chtějí na trhu dosáhnout prodávající a kupující
- na konkrétních příkladech diskutuje o tom, jak poptávka, nabídka a konkurence ovlivňuje tvorbu ceny
- prozkoumá vývoj ceny u vybraných produktů/služeb (proměňující se v čase a v místě)

Úroveň Splněno*Popis*

- Na konkrétních příkladech vysvětlí, co vše tvoří cenu produktu/služby.
- Na konkrétních příkladech vysvětlí, co vše ovlivňuje cenu produktu/služby.
- Na příkladech vysvětlí, proč se liší ceny stejných produktů/služeb a co ovlivňuje změny cen v čase.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/ca39c3>*Krátký textový popis*

- Na konkrétních příkladech vysvětlí, co vše tvoří cenu produktu/služby.
- Na konkrétních příkladech vysvětlí, co vše ovlivňuje cenu produktu/služby.
- Na příkladech vysvětlí, proč se liší ceny stejných produktů/služeb a co ovlivňuje změny cen v čase.

GEO

Geografie*Charakteristika vzdělávací oblasti*

Vzdělávací oblast Geografie přispívá k dosažení hlavních cílů všeobecného vzdělání tím, že umožňuje žákům získat základy chápání světa v územním kontextu. Ten chápeme jako vzájemné spolupůsobení jevů a procesů patrných v území, od místa nebo regionu bydliště přes regionální, národní či kontinentální měřítko až po globální úroveň. Jak v osobním, tak profesním životě napomáhá dosažené geografické vzdělání žákům zodpovědně se rozhodovat v území (prostoru) a plnohodnotně žít. Geografie přispívá k výchově a vzdělání zodpovědných občanů Česka, Evropy i Země, občanů, kteří rozumějí, jak čelit výzvám ve svém dosahu – v podobě dopadů přírodních rizik a nových technologií či v podobě obav z nedostatku pracovních příležitostí nebo energetických zdrojů, ze šíření nemocí, z narůstajících sociálních nerovností, nebezpečných válečných konfliktů nebo z problémů udržitelnosti života.

Pro naplnění tohoto obecného cíle vytváří výuka geografie podmínky umožňující žákům:

- porozumět, jak přírodní a společenské procesy a jejich vzájemné interakce ovlivňují podobu, kvalitu a vývoj životního prostředí konkrétních míst a regionů od lokální po globální úroveň,
- vzdělávat se a poznávat realitu s využitím geografického poznání, způsobů poznávání (včetně geografického myšlení) a osvojených klíčových kompetencí,
- zvnitřnit si potřebu jednat v reálném i digitálním prostředí na základě spolehlivých informací; vnímat při tom sebe sama jako součást propojeného světa a uvědomovat si, že každé rozhodnutí přímo či zprostředkovaně ovlivňuje udržitelnost života na Zemi.

Uvedené vzdělávací cíle geografie jsou promítnuté do očekávaných výsledků učení, které jsou strukturované do čtyř provázaných tematických celků:

- **Geografie a její metody poznávání**
- **Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce**
- **Místa a regiony světa**
- **Udržitelnost života na Zemi**

Žáci by měli výsledků učení dosáhnout aktivním zapojením do procesu poznávání, učení i hodnocení vlastního procesu učení. Toto aktivní zapojení žáků podporuje důraz na praktické aplikace geografického poznání v každodenním životě. Nabízí se při tom využívat různé zdroje informací o území a geoinformační technologie, principy badatelsky orientované výuky a v neposlední řadě realizovat část výuky přímo v terénu, kde je „žitá geografie“ nejvíce zřejmá. Významnou roli v podpoře aktivního učení žáků mají i obecné zásady tzv. responzivní výuky. Účinnost všech zmíněných principů je vyšší, když fungují jako přirozená součást celkové koncepce výuky geografie v dané škole.

Vzdělávací oblast Geografie je tvořená jedním oborem stejného názvu, přičemž tradičně úzce spolupracuje s dalšími vzdělávacími oblastmi, především Člověk a společnost a Člověk a příroda. Tím navazuje na integrované pojetí přírodovědného a společenskovedního poznání na 1. stupni základních škol v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Z těchto oborů geografie využívá řadu poznatků, dává jim ovšem specifický územní rozměr a primárně vysvětluje jejich vzájemné souvislosti a spolupůsobení na území. Důraz je kladen na řešení územních dopadů, kdy jsou přirozeně zapojeny i afektivní cíle vzdělávání. Školní geografie má však potenciál spolupracovat rovněž se vzdělávacími oblastmi Informatika, Matematika a její aplikace, Jazyk a jazyková komunikace i se všemi ostatními vzdělávacími oblastmi. V neposlední řadě umožňuje komplexní povaha geografie participovat na rozvoji všech klíčových kompetencí, základních gramotností i průřezových témat.

GEO

Geografie*Charakteristika vzdělávacího oboru*

-

001

Geografie a její metody poznávání*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický celek se zaměřuje na rozvoj základních geografických dovedností a způsobů myšlení, které umožňují žákům efektivně využívat různé zdroje geografických dat, kriticky je analyzovat a aplikovat v reálném životě. Tento

celek pokrývá tři hlavní oblasti: práce s mapami, geotechnologie (GIS, DPZ a GNSS) a geografické myšlení a poznávání reality.

Práce s mapami zahrnuje dovednosti čtení, interpretace a tvorby map, včetně základní analýzy leteckých a satelitních snímků. Žáci se učí využívat jak papírové, tak digitální mapy a geoportály, což podporuje jejich schopnost pracovat s geografickými informacemi v širších souvislostech. Geotechnologie, zahrnující GIS, DPZ a GNSS, jsou klíčové pro získávání, zpracování a sdílení geografických dat. Žáci se učí používat tyto technologie kriticky a bezpečně, což je připravuje na řešení aktuálních globálních problémů, jako je změna klimatu či urbanizace. Geografické myšlení a poznávání reality umožňuje žákům pochopit příčiny a důsledky prostorového uspořádání přírodních a společenských jevů. Tento přístup podporuje formulaci geografických otázek, sběr dat, pozorování a interpretaci výsledků, což vede k hlubšímu porozumění světa.

Tematický celek podporuje naplňování hlavních vzdělávacích cílů geografie. Předpokládá se, že tyto dovednosti budou rozvíjeny na geografickém obsahu – vybraných jevech a procesech probíhajících v konkrétních místech a regionech různé měřítkové úrovně. Je tedy nutná úzká provázanost se všemi ostatními tematickými celky geografie.

Očekávané výsledky učení: 2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

GEO-GEO-001-ZV9-001

Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa.

Metodická podpora

Komentář

OVU naplňuje část geografických dovedností označovaných jako mapové. Aktivní používání map a příbuzných kartografických produktů (především leteckých a satelitních snímků) zahrnuje dovednost číst jejich obsah, analyzovat a interpretovat geografické informace a tvořit mapy. Soubor dovedností je nezbytně vyváženě budovat na příkladech papírových i digitálních map a jejich souborů (atlasů, geoportálů).

Z uvedeného výčtu je zřejmé, že není možné pracovat s mapami a dalšími zdroji geografických dat a informací pouze na úrovni čtení informací (zahrnující polohu a atributy/vlastnosti objektů), ale že vyčtené informace je nutné dále analyzovat a interpretovat v souvislostech. Tím dochází k rozvoji kognitivně náročnějších operací, mapy jsou pak nástrojem rozvoje geografického myšlení žáků. Předpokládá se průběžné a důsledné rozvíjení tohoto OVU v návaznosti na další očekávané výstupy v předmětu geografie. Současná společnost bývá označována jako informační a vizuální, a to jako odraz snadné dostupnosti velkého množství dat, které vyžaduje vizualizaci pro dosažení přehlednosti a srozumitelnosti.

V důsledku toho se čím dál častěji mnohé informace předávají prostřednictvím papírových i digitálních map a příbuzných kartografických produktů (především leteckých a satelitních snímků). Aktivní používání těchto zdrojů informací, tj. dovednost číst jejich obsah, analyzovat a interpretovat geografické informace v širších souvislostech a tvořit mapy, představuje nutnou intelektovou výbavu všeobecně vzdělaného jedince pro život v dnešním světě. OVU nadto podtrhuje globální trend rozvoje kognitivně náročnějších operací u žáků.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-004

Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.

MAT-MAT-005-ZV9-016

Řeší reálné problémy pomocí poměru, úměry a procent.

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Klíčové kompetence

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Používá mapy k orientaci ve svém okolí.

Úroveň Na začátku

Popis

Čte mapu, a to jak vlastní mapové pole, tak legendu a měřítko, vyhledá mapu vhodnou vzhledem k účelu. Zorientuje mapu.

Orientuje se s pomocí papírové či elektronické mapy v prostoru.

Vyhledá a popíše s pomocí turistické mapy průběh určené trasy, popř. vybere konkrétní trasu na základě předem daných parametrů (nejkratší, nejrychlejší, nejmenší stoupání apod.).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/b6b666>

Krátký textový popis

Čte mapu, a to jak vlastní mapové pole, tak legendu a měřítko, vyhledá mapu vhodnou vzhledem k účelu. Zorientuje mapu.

Orientuje se s pomocí papírové či elektronické mapy v prostoru.

Vyhledá a popíše s pomocí turistické mapy průběh určené trasy, popř. vybere konkrétní trasu na základě předem daných parametrů (nejkratší, nejrychlejší, nejmenší stoupání apod.).

Úroveň Na cestě

Popis

- popíše vlastnosti vybraných druhů map, mapám příbuzných znázornění (glóby, plány, letecké a satelitní snímky) a dalších zdrojů geografických dat a vysvětlí základní principy vizualizace prostorových dat v nich

- kriticky vybírá tištěné i digitální mapy a další zdroje geografických dat vhodné pro daný účel a situaci

- čte, analyzuje a interpretuje obsah vybraných druhů map a dalších základních zdrojů geografických dat (leteckých a družicových snímků, glóbů, tabulek, grafů, souvislých textů, statistických ukazatelů) za účelem řešení různých geografických úloh

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše vlastnosti vybraných druhů map, mapám příbuzných znázornění (glóby, plány, letecké a satelitní snímky) a dalších zdrojů geografických dat a vysvětlí základní principy vizualizace prostorových dat v nich

- kriticky vybírá tištěné i digitální mapy a další zdroje geografických dat vhodné pro daný účel a situaci

- čte, analyzuje a interpretuje obsah vybraných druhů map a dalších základních zdrojů geografických dat (leteckých a družicových snímků, glóbů, tabulek, grafů, souvislých textů, statistických ukazatelů) za účelem řešení různých geografických úloh

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytváří jednoduché mapy a další vizualizace geografických dat (grafy, tabulky) a dokáže je číst, analyzovat a interpretovat.

GEO-GEO-001-ZV9-002

Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem OVU je rozvinout dovednosti pro aktivní, bezpečné a kritické používání klíčových geografických digitálních technologií (geotechnologií). Jsou jimi geografické informační systémy (GIS), dálkový průzkum Země (DPZ) a globální navigační satelitní systémy (GNSS). Aktivním používáním se rozumějí dovednosti použití vybraných webových nebo mobilních aplikací pro získávání i tvorbu geografických dat, informací a map pro podporu učení a osvojení dalších očekávaných výstupů.

Geotechnologie jsou významným prostředkem pro získávání dat o všech zásadních tématech společnosti a prostředí pro život v současnosti, jako jsou změna klimatu, růst měst, migrace, konflikty ad. Odborníci na geografické vzdělávání se shodují na tom, že zapojování geotechnologií do vzdělávání podporuje řešení problémových úloh a rozvíjí kognitivně náročnější postupy. Osvojením těchto dovedností je podporováno budování geografické digitální kompetence. Je předpokládáno průběžné a důsledné rozvíjení tohoto OVU v návaznosti na další očekávané výstupy v předmětu geografie.

Geografické digitální technologie (geotechnologie), mezi které patří zejména GIS, DPZ a GNSS, jsou významným prostředkem pro získávání, zpracování, vyhodnocení, interpretaci i sdílení dat o všech zásadních tématech společnosti i přírodním prostředí pro život v současnosti, jako jsou změna klimatu, růst měst, migrace, konflikty ad. Jejich aktivní, bezpečné a kritické používání je nezbytnou intelektovou výbavou všeobecně vzdělaného jedince žijícího v současném digitálním věku. Aktivním používáním se rozumějí dovednosti použití vybraných webových nebo mobilních aplikací pro získávání, zpracování i tvorbu geografických dat, informací a map pro podporu učení a osvojení dalších očekávaných výstupů. Tento OVU podtrhuje relevanci geografie pro každodenní život, neboť geotechnologie jsou v současnosti využívány širokou veřejností v běžných každodenních situacích.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.*Základní gramotnosti*

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Orientuje se s pomocí elektronické mapy v prostoru.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Orientuje se s pomocí elektronické mapy v prostoru.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vlastními slovy charakterizuje geoinformační technologie, rozlišuje jejich základní typy (tj. geografické informační systémy, globální navigační satelitní systémy, dálkový průzkum Země) a zvolí vhodné technologie pro řešení reálných problémů
- uvede příklady využití geoinformačních technologií pro vlastní učení a řešení problémů
- navrhuje postupy využití vybraných geoinformačních technologií k získávání, zpracování, vizualizaci a sdílení geografických dat při řešení různých problémů
- používá vybrané geoinformační technologie pro získávání geografických dat pro popis míst a regionů, jejich porovnání a změn

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vlastními slovy charakterizuje geoinformační technologie, rozlišuje jejich základní typy (tj. geografické informační systémy, globální navigační satelitní systémy, dálkový průzkum Země) a zvolí vhodné technologie pro řešení reálných problémů
- uvede příklady využití geoinformačních technologií pro vlastní učení a řešení problémů
- navrhuje postupy využití vybraných geoinformačních technologií k získávání, zpracování, vizualizaci a sdílení geografických dat při řešení různých problémů
- používá vybrané geoinformační technologie pro získávání geografických dat pro popis míst a regionů, jejich porovnání a změn

Úroveň Splněno*Popis*

- Využívá jím zvolené webové interaktivní mapy nebo jednoduchý GIS k získávání a vytváření geografických dat a informací.

GEO-GEO-001-ZV9-003

Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.**Metodická podpora****Komentář**

OVU rozvíjí geografické myšlení žáků v jeho celistvosti. Je to, ve zkratce řečeno, myšlení, které s oporou o osvojené poznání cílí na porozumění příčinám i důsledkům prostorového uspořádání (poloze a rozmístění) přírodních i společenských procesů a jevů, jejich vzájemným vztahům a vývoji v čase, a to v konkrétních místech či regionech různého měřítka. Jeho naplnění vyžaduje dosažení dílčích kroků, a to zejména kladení geografických otázek, sběr geografických dat, pozorování krajiny, identifikaci problémů, jejich příčin a důsledků atp., a to vše s využíváním správné geografické terminologie a vědomím využitelnosti geografického myšlení a poznávání reality v osobním i profesním životě.

Geografické otázky a jejich správná formulace tvoří základ geografického poznávání reality. Žáci by na základě specifik geografického poznávání reality měli odvodit základní geografické otázky napomáhající porozumění jevům a procesům a aplikovat je na vybrané jevy a procesy (např. ve svém okolí). Jedná se především o otázky o poloze, funkci a účelu, příčinách a důsledcích, vztazích a interakcích, řádovostní úrovni, minulém a budoucím vývoji jevů a procesů v místech a regionech. Následně žáci navrhnou postupy zodpovězení otázek prostřednictvím základních metod poznávání, které jsou primárně rozvíjeny na žákům známých místech a regionech. Tento očekávaný výstup zároveň podněcuje žáky k uvažování o minulém a budoucím vývoji míst a regionů a také k uvědomění si toho, jakým způsobem přispívají ke změnám míst a regionů či jak na ně (a jejich životy) tyto změny dopadají.

Je předpokládáno průběžné a důsledné rozvíjení tohoto OVU v návaznosti na další očekávané výstupy v předmětu geografie. Smyslem všeobecného geografického vzdělávání je, ve zkratce řečeno, napomoci žákům lépe pochopit složitost světa, ve kterém budou žít. Proto je důležité u žáků rozvíjet geografické myšlení, které, ve zkratce řečeno, s oporou o osvojené poznání cílí na porozumění příčinám i důsledkům prostorového uspořádání (poloze a rozmístění) přírodních i společenských procesů a jevů, jejich vzájemným vztahům a vývoji v čase, a to v konkrétních místech či regionech různého měřítko. Jedná se o způsob uvažování vysoce ceněný v současné, intenzivně propojené společnosti, který se dále odráží v konkrétním jednání jedince i společnosti. Rozvojem obecných principů geografického myšlení je žák připravován na budoucnost a flexibilitu při uvažování o jevech, procesech i situacích, s nimiž se v budoucnu setká. Jedná se tedy o ryze kompetenčně koncipovaný OVU. Pro ucelené geografické vzdělání jde o zcela zásadní požadavek.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.

Úroveň Na začátku

Popis

- uvede příklady využití geografického poznání a způsobů poznávání v běžném životě a při výkonu některých povolání
- použije vhodnou základní geografickou terminologii k prostorovému vymezení a popisu geografických jevů, jejich příčin a důsledků a vývoje v čase

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede příklady využití geografického poznání a způsobů poznávání v běžném životě a při výkonu některých povolání
- použije vhodnou základní geografickou terminologii k prostorovému vymezení a popisu geografických jevů, jejich příčin a důsledků a vývoje v čase

Úroveň Na cestě

Popis

- klade geografické otázky (o poloze, hodnotách území, funkci a účelu, příčinách a důsledcích, vztazích a interakcích, řádovostní úrovni, minulém a budoucím vývoji sledovaných jevů a procesů), které napomáhají porozumět současnému stavu a budoucímu vývoji míst a regionů
- použije vybrané metody sběru geografických dat pro poznávání míst či regionů
- pomocí geografických dat zkoumá hlavní problémy vybraného místa a regionu
- identifikuje přírodní a společenské příčiny a důsledky problémů vybraného místa a popíše svou roli jak v příčinách, tak v důsledcích problémů
- formuluje návrhy řešení a praktická doporučení opírající se o data
- využívá vybrané metody a nástroje prezentace geografických dat a výsledků výzkumů; prezentuje výsledky výzkumu ostatním a zapojuje se do diskuse nad výsledky

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- klade geografické otázky (o poloze, hodnotách území, funkci a účelu, příčinách a důsledcích, vztazích a interakcích, řádovostní úrovni, minulém a budoucím vývoji sledovaných jevů a procesů), které napomáhají porozumět současnému stavu a budoucímu vývoji míst a regionů
- použije vybrané metody sběru geografických dat pro poznávání míst či regionů
- pomocí geografických dat zkoumá hlavní problémy vybraného místa a regionu
- identifikuje přírodní a společenské příčiny a důsledky problémů vybraného místa a popíše svou roli jak v příčinách, tak v důsledcích problémů
- formuluje návrhy řešení a praktická doporučení opírající se o data
- využívá vybrané metody a nástroje prezentace geografických dat a výsledků výzkumů; prezentuje výsledky výzkumu ostatním a zapojuje se do diskuse nad výsledky

Úroveň Splněno*Popis*

- Navrhne řešení vybraného geografického problému regionu své školy nebo svého bydliště, který prostorově popíše (odpoví na otázku kde), zhodnotí jeho kvalitu a kvantitu (odpoví na otázku, jaké to je), jednoduchými formulacemi odvodí jeho příčiny (odpoví na otázku proč) a důsledky.

002

Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický celek se zaměřuje na komplexní porozumění vztahům mezi přírodními procesy a lidskými aktivitami. Žáci se učí analyzovat prostorové a časové rozložení slunečního záření, pohybu vzduchu a vody, což je klíčové pro pochopení klimatických podmínek, dostupnosti přírodních zdrojů a přírodních rizik. Tyto znalosti jsou nezbytné pro interpretaci vlivu těchto faktorů na přírodní procesy a lidskou společnost, což podporuje kritické myšlení a rozhodování. Vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu, jakožto další klíčový prvek tohoto celku, umožňuje žákům chápat geomorfologické procesy a jejich důsledky pro přírodu i lidské aktivity. Toto pochopení se prolíná s analýzou prostorového uspořádání půd a bioty, kde se žáci učí o interakcích mezi klimatem, reliéfem a lidskou činností. Tím se posiluje jejich schopnost předpovídat změny v přírodním prostředí a přispívat k jeho udržitelnému rozvoji. Důležitou součástí je také studium pohybu a struktury obyvatelstva, včetně migračních procesů a jejich příčin. Žáci zkoumají, jak demografické změny ovlivňují společnost a ekonomiku, což je zásadní pro regionální politiku a pro územní a strategické plánování. Tyto poznatky se propojují s porozuměním rozvoji sídel a ekonomických aktivit, včetně faktorů ovlivňujících jejich rozmístění.

Celkově tento tematický celek propojuje poznatky z různých geografických oblastí, což podporuje naplňování vzdělávacích cílů geografie. Žáci si osvojují schopnost komplexně analyzovat vzájemné vztahy mezi přírodním a socioekonomickým prostředím, což je nezbytné pro udržitelný přístup k životnímu prostředí a informované rozhodování v každodenním životě.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

GEO-GEO-002-ZV9-004

Odvodí příjem slunečního záření pro konkrétní místo a čas, jeho příčiny a důsledky na přírodní procesy a lidské aktivity.

Metodická podpora**Komentář**

Tento OVU navazuje na příslušný OVU pro 1. stupeň (vlivy nebeských těles na podmínky na Zemi), přičemž je zásadní pro porozumění rozdílům mezi místy a regiony z hlediska teplotních podmínek, výraznosti ročních období, délky dní a nocí, časového posunu atd. OVU využívá poznatky fyziky (různé druhy záření a jejich vlastnosti), nicméně v rámci geografie je rozvíjeno porozumění prostorovému aspektu a vlivům na přírodu i lidskou společnost. Porozumění příčinám a důsledkům různé distribuce slunečního záření na Zemi je klíčové pro navazující pochopení dalších přírodních i společenských jevů a procesů. Dosažení tohoto OVU je tedy podmínkou pro úspěšné dosažení následujících OVU.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální***Popis*

- zdůvodní šířkovou pásmovitost množství dopadajícího slunečního záření a průměrné teploty vzduchu jako důsledek tvaru a pohybu Země

Úroveň Na cestě*Popis*

- zdůvodní pokles průměrné teploty vzduchu s nadmořskou výškou (výškovou stupňovitost) jako důsledek menší hustoty vzduchu
- zdůvodní denní chod teploty vzduchu a časový posun mezi poledníky jako důsledek rotace Země
- zdůvodní roční chod teploty vzduchu v různých zeměpisných šířkách jako důsledek sklonu zemské osy a oběhu Země kolem Slunce
- zdůvodní teplotní rozdíly přímořských a kontinentálních oblastí jako důsledek odlišných tepelných vlastností vody a pevniny
- vysvětlí pohyby vzduchu jeho nerovnoměrným prohříváním a určí oblasti a příslušné sezóny, kde, resp. kdy dochází k výstupům vzduchu
- vysvětlí současné oteplování klimatu jako důsledek narušení rovnováhy mezi energií na Zemi přicházející a Zemi opouštějící

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zdůvodní pokles průměrné teploty vzduchu s nadmořskou výškou (výškovou stupňovitost) jako důsledek menší hustoty vzduchu
- zdůvodní denní chod teploty vzduchu a časový posun mezi poledníky jako důsledek rotace Země
- zdůvodní roční chod teploty vzduchu v různých zeměpisných šířkách jako důsledek sklonu zemské osy a oběhu Země kolem Slunce
- zdůvodní teplotní rozdíly přímořských a kontinentálních oblastí jako důsledek odlišných tepelných vlastností vody a pevniny

- vysvětlí pohyby vzduchu jeho nerovnoměrným prohříváním a určí oblasti a příslušné sezóny, kde, resp. kdy dochází k výstupům vzduchu
- vysvětlí současně oteplování klimatu jako důsledek narušení rovnováhy mezi energií na Zemi přicházející a Zemi opouštějící

Úroveň Na začátku*Popis*

zdůvodní šířkovou pásmovitost množství dopadajícího slunečního záření a průměrné teploty vzduchu jako důsledek tvaru a pohybu Země

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

zdůvodní šířkovou pásmovitost množství dopadajícího slunečního záření a průměrné teploty vzduchu jako důsledek tvaru a pohybu Země

Úroveň Splněno*Popis*

- Odvodí, ve kterém ze dvou míst je v daném čase pravděpodobně tepleji, svůj odhad zdůvodní a diskutuje o vlivu na turismus v dané oblasti.

GEO-GEO-002-ZV9-005

Odvodí dostupnost vody v konkrétním místě během roku, její příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

Metodická podpora**Komentář**

OVU navazuje na předchozí OVU, neboť rozdělení vody na Zemi je prostřednictvím všeobecné cirkulace atmosféry a výparu navázáno na nerovnoměrnost ohřevu zemského povrchu slunečním zářením. OVU využívá poznatky fyziky (proudění, změny skupenství, působení gravitace), v rámci geografie tyto jevy propojuje do vzájemných prostorových souvislostí a všímá si důsledků pro přírodu a lidskou společnost, a to včetně hydrometeorologických extrémů (sucho a povodně). Voda je vedle sluneční energie dalším zásadním činitelem určujícím podmínky různých míst a regionů na Zemi, proto je dosažení tohoto OVU podmínkou pro úspěšné dosažení následujících OVU.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- odhadne podíl světového oceánu na množství vody na Zemi a vysvětlí jeho vliv na přírodní podmínky a socioekonomické aktivity v různých místech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- odhadne podíl světového oceánu na množství vody na Zemi a vysvětlí jeho vliv na přírodní podmínky a socioekonomické aktivity v různých místech

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyjmenuje a seřadí podle velikosti zásobníky sladké vody na Zemi a vysvětlí její význam pro přírodu a lidskou společnost
- popíše malý i velký hydrologický cyklus a vysvětlí jeho jednotlivé složky jako důsledek slunečního záření a zemské gravitace
- zdůvodní prostorové a časové rozložení srážek na Zemi jako důsledek prostorového a časového rozložení výstupných pohybů vzduchu
- vysvětlí, proč je v některých vodních tocích voda, přestože v jejich povodí delší dobu nepršelo
- uvede příčiny sucha (nedostatek srážek a velký výpar) a důsledky sucha a rozliší sucho trvalé (ariditu), sezónní (období sucha oproti období dešťů) a nahodilé

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyjmenuje a seřadí podle velikosti zásobníky sladké vody na Zemi a vysvětlí její význam pro přírodu a lidskou společnost
- popíše malý i velký hydrologický cyklus a vysvětlí jeho jednotlivé složky jako důsledek slunečního záření a zemské gravitace
- zdůvodní prostorové a časové rozložení srážek na Zemi jako důsledek prostorového a časového rozložení výstupných pohybů vzduchu
- vysvětlí, proč je v některých vodních tocích voda, přestože v jejich povodí delší dobu nepršelo
- uvede příčiny sucha (nedostatek srážek a velký výpar) a důsledky sucha a rozliší sucho trvalé (ariditu), sezónní (období sucha oproti období dešťů) a nahodilé

Úroveň Splněno

Popis

- Pro dané povodí určí roční období, ve kterém je v daném vodním toku nejvíce vody a ve kterém nejméně, a diskutuje o vlivu na hydroenergetiku v dané oblasti.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/383960>

Krátký textový popis

- Pro dané povodí určí roční období, ve kterém je v daném vodním toku nejvíce vody a ve kterém nejméně, a diskutuje o vlivu na hydroenergetiku v dané oblasti.

GEO-GEO-002-ZV9-006

Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity.

Metodická podpora

Komentář

OVU rozvíjí příslušný OVU pro 1. stupeň (hlavní druhy krajiny), přičemž představuje důsledné porozumění rozdílům mezi regiony z hlediska tvarů reliéfu. Jejich prostorové uspořádání je totiž důležitým faktorem ovlivňujícím další přírodní procesy a lidské aktivity. OVU je blízký poznání v přírodopisu (horninový cyklus), v rámci geografie je rozvíjeno porozumění prostorovému aspektu různých tvarů reliéfu, jejich vzniku a vlivu na přírodu i lidskou společnost, a to včetně rizikových geomorfologických procesů (zemětřesení, sopečné erupce, rychlé svahové pohyby, tsunami). Dosažení tohoto OVU je podmínkou pro úspěšné dosažení dalších OVU.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezi hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše na příkladech působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu a život člověka.

Úroveň Na začátku

Popis

- vysvětlí principy pohybu litosférických desek a jeho důsledky z hlediska vzniku hornin, vzniku a zániku zemské kůry, rozložení hlavních rysů reliéfu Země (globální tektonika)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vysvětlí principy pohybu litosférických desek a jeho důsledky z hlediska vzniku hornin, vzniku a zániku zemské kůry, rozložení hlavních rysů reliéfu Země (globální tektonika)

Úroveň Na cestě

Popis

- vysvětlí působení vnějších geomorfologických činitelů a uvede příklady takového působení ve své obci a jejím okolí (zvětrávání, odnos, přemísťování a ukládání materiálu)
- interpretuje reliéf jako důsledek kombinace působení vnitřních a vnějších geomorfologických činitelů
- vyjmenuje rizikové geomorfologické procesy, zdůvodní zákonitosti jejich výskytu a v případě ohrožení jedná tak, aby minimalizoval s nimi spojená rizika (zemětřesení, sopečné erupce, rychlé svahové pohyby, tsunami)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vysvětlí působení vnějších geomorfologických činitelů a uvede příklady takového působení ve své obci a jejím okolí (zvětrávání, odnos, přemísťování a ukládání materiálu)
- interpretuje reliéf jako důsledek kombinace působení vnitřních a vnějších geomorfologických činitelů
- vyjmenuje rizikové geomorfologické procesy, zdůvodní zákonitosti jejich výskytu a v případě ohrožení jedná tak, aby minimalizoval s nimi spojená rizika (zemětřesení, sopečné erupce, rychlé svahové pohyby, tsunami)

Úroveň Splněno

Popis

- V konkrétních místech interpretuje reliéf jako důsledek kombinace působení vnitřních a vnějších geomorfologických činitelů a diskutuje o možných geomorfologických rizicích v dané oblasti.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/eb366f>

Krátký textový popis

- V konkrétních místech interpretuje reliéf jako důsledek kombinace působení vnitřních a vnějších geomorfologických činitelů a diskutuje o možných geomorfologických rizicích v dané oblasti.

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

Metodická podpora**Komentář**

OVU je vyústěním předchozích tří OVU, protože prostorové rozdělení půd a živých organismů je výsledkem společného působení teplotních poměrů, dostupnosti vody a vlastností zemského povrchu. Tyto podmínky se odvíjejí především z geografické zonálnosti (tedy v závislosti na zeměpisné šířce a na nadmořské výšce), zároveň však mohou být ovlivněny řadou dalších faktorů, a to jak přírodních, tak antropogenních. Vztah mezi prostorovým rozdělením půd, živých organismů a lidskou činností je přitom oboustranný, proto je dosažení tohoto OVU důležité pro dosažení dalších OVU.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- zdůvodní rozmístění biotů a půdních typů jako důsledek vlivu zonálních a azonálních faktorů
- pro konkrétní místo odvodí na základě přírodních podmínek daných geografickou polohou (klíma, dostupnost vody, převažující horniny) odpovídající půdní typ a biot
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak přirozené rozšíření půd a živých organismů podmiňuje a ovlivňuje lidské aktivity

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zdůvodní rozmístění biotů a půdních typů jako důsledek vlivu zonálních a azonálních faktorů
- pro konkrétní místo odvodí na základě přírodních podmínek daných geografickou polohou (klíma, dostupnost vody, převažující horniny) odpovídající půdní typ a biot

- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak přirozené rozšíření půd a živých organismů podmiňuje a ovlivňuje lidské aktivity

Úroveň Na začátku

Popis

- rozlišuje a charakterizuje hlavní biomy a vybrané půdní typy

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozlišuje a charakterizuje hlavní biomy a vybrané půdní typy

Úroveň Splněno

Popis

- Pro konkrétní místo odvodí na základě geografické polohy odpovídající biom, půdní typ a hospodářské využití krajiny.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/bd9adc>

Krátký textový popis

- Pro konkrétní místo odvodí na základě geografické polohy odpovídající biom, půdní typ a hospodářské využití krajiny.

GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

Metodická podpora

Komentář

OVU je zaměřený na porozumění stavu a proměnám struktury obyvatelstva v Česku i v různých regionech světa a na dopad těchto změn na společnost, ekonomiku i přírodu v daném regionu. Toto poznání žák aplikuje při vysvětlení populačního růstu/poklesu a rozdílů ve struktuře obyvatel v různých regionech světa i na aktuální demografickou situaci v Česku. Tento OVU tedy ve zvýšené míře pracuje s prostorovým rozložením i časovým vývojem, přičemž důraz je nutné klást na predikci do budoucna.

Rozdílné trendy vývoje počtu a věkové struktury obyvatel napříč zeměmi světa mají své příčiny a přímé či zprostředkované důsledky na společnost, ekonomiku i přírodu často nejen v daném regionu. Porozumění této situaci je předpokladem pro pochopení různých souvisejících jevů a procesů a mimo jiné i různých politik, tedy státem zaváděných opatření (např. věk odchodu do důchodu) nebo proměn orientace firem na jiný produkt a klienty.

OVU dále cílí na pochopení přírodních a společenských faktorů, které ovlivňují stávající rozmístění a pohyb obyvatel (pull a push faktory) i jejich možný vývoj v různých regionech světa včetně dopadů na společnost, ekonomiku a přírodu ve zdrojové i cílové zemi migrantů. Porozumění těmto principům žák aplikuje na aktuální situaci v regionech světa či Česku. OVU má značný prostorový aspekt, nicméně je nutné zdůraznit i časový vývoj s pokusem o predikci budoucího vývoje.

Pochopení, jakým způsobem přírodní a společenské faktory ovlivňují stávající rozmístění a pohyb obyvatel (pull a push faktory) v různých regionech světa a jaké dopady mají na společnost, ekonomiku a přírodu ve zdrojové i cílové zemi migrantů, je předpokladem pro uvážlivý a informovaný postoj jedince k budoucím změnám, jež migrace vyvolávají. Mimo jiné (v postupných krocích) je akcentována nutnost rozvoje hodnot směřujícího k rozvoji sociální spravedlnosti žáků.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

Má základní povědomí o změnách v populaci přirozenou cestou i prostorovým pohybem obyvatelstva

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Má základní povědomí o změnách v populaci přirozenou cestou i prostorovým pohybem obyvatelstva

Úroveň Na cestě

Popis

- analyzuje a interpretuje základní demografické ukazatele o počtu, struktuře a pohybu obyvatel získané z různých zdrojů
- pro konkrétní region uvádí faktory, které podmínily rozmístění, strukturu a pohyb obyvatelstva a odhaduje, které faktory je budou ovlivňovat do budoucna
- vyhledá příklady, jak lze strukturu a přirozený i migrační pohyb obyvatelstva ovlivnit prostřednictvím politiky státu, rozvojové pomoci apod.
- uvede pozitivní a negativní dopady struktury a pohybu obyvatelstva konkrétního regionu a příklady řešení negativních dopadů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- analyzuje a interpretuje základní demografické ukazatele o počtu, struktuře a pohybu obyvatel získané z různých zdrojů
- pro konkrétní region uvádí faktory, které podmínily rozmístění, strukturu a pohyb obyvatelstva a odhaduje, které faktory je budou ovlivňovat do budoucna
- vyhledá příklady, jak lze strukturu a přirozený i migrační pohyb obyvatelstva ovlivnit prostřednictvím politiky státu, rozvojové pomoci apod.
- uvede pozitivní a negativní dopady struktury a pohybu obyvatelstva konkrétního regionu a příklady řešení negativních dopadů

Úroveň Splněno

Popis

- Interpretuje a s pomocí správné terminologie komentuje obsah grafů, tabulek, kartogramů či tematických map zobrazující strukturu obyvatelstva, prostorový (migrační) a přirozený pohyb obyvatel.
- Diskutuje s oporou ve faktech a relevantních datech o aktuálních problémech týkajících se obyvatelstva (migrace, struktura) na různých měřítkových úrovních regionů.
- Popíše vývoj počtu obyvatel a jejich strukturu v místě svého bydliště, identifikuje klíčové faktory, které ovlivnily současný stav, a odhadne (diskutuje) budoucí vývoj.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Interpretuje a s pomocí správné terminologie komentuje obsah grafů, tabulek, kartogramů či tematických map zobrazující strukturu obyvatelstva, prostorový (migrační) a přirozený pohyb obyvatel.

- Diskutuje s oporou ve faktech a relevantních datech o aktuálních problémech týkajících se obyvatelstva (migrace, struktura) na různých měřítkových úrovních regionů.
- Popíše vývoj počtu obyvatel a jejich strukturu v místě svého bydliště, identifikuje klíčové faktory, které ovlivnily současný stav, a odhadne (diskutuje) budoucí vývoj.

GEO-GEO-002-ZV9-009

Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel.**Metodická podpora****Komentář**

OVU je zaměřený na porozumění tomu, proč existují sídla různé velikosti a funkcí (nejen v Česku), jak geografická poloha a další faktory ovlivňují vývoj a vnitřní strukturu sídel a jakým způsobem a proč stát (na příkladu Česka) vývoj sídel a jejich zázemí do určité míry koriguje. OVU tak v sobě integruje hlubší poznání prostorového rozložení různých sídel v regionech, vnitřní struktury sídel podle převažující funkce (obchodní a historické centrum, průmyslová zóna, rekreační oblast, rezidenční části města, dopravní infrastruktura atp.) a jejich vývoje v čase včetně budoucího vývoje. OVU také zahrnuje základní porozumění rozvoje sídel, a to na příkladu vlastní obce žáka.

Porozumění tomu, jak geografická poloha a další faktory ovlivňují vývoj a vnitřní strukturu sídel a jakým způsobem a proč stát (na příkladu Česka) vývoj sídel a jejich zázemí do určité míry koriguje (obdobně místní samosprávy korigují vnitřní strukturu sídel), je předpokladem pro uvážlivý a informovaný postoj jedince k této problematice, využitelný v mnoha povoláních i v roli občana. OVU mimo jiné rozvíjí porozumění potřebě uvážlivého územního plánování rozvoje sídel a sídelní soustavy.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-002

Využívá mapy k orientaci a vyjadřování o světě kolem nás.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.*Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše místo, kde žije.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vysvětlí procesy urbanizace a suburbanizace a na příkladech doloží jejich příčiny a důsledky na společnost i přírodu

- popíše vybraná sídla (velkoměsta vyspělého vs rozvojového světa; venkovská vs městská sídla) s využitím hlavních geografických charakteristik, zhodnotí vliv jejich geografické
- polohy na budoucí rozvoj těchto sídel na různé řádovostní úrovni identifikuje jádrové a periferní oblasti, uvede příklady problémů života v těchto oblastech

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vysvětlí procesy urbanizace a suburbanizace a na příkladech doloží jejich příčiny a důsledky na společnost i přírodu
- popíše vybraná sídla (velkoměsta vyspělého vs rozvojového světa; venkovská vs městská sídla) s využitím hlavních geografických charakteristik, zhodnotí vliv jejich geografické
- polohy na budoucí rozvoj těchto sídel na různé řádovostní úrovni identifikuje jádrové a periferní oblasti, uvede příklady problémů života v těchto oblastech

Úroveň Na začátku

Popis

Zná základní lokalizační faktory při zakládání sídel

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/e84f38>

Krátký textový popis

Zná základní lokalizační faktory při zakládání sídel

Úroveň Splněno

Popis

- S pomocí fotografie, leteckého snímku nebo ortofotomapy popíše a porovná strukturu sídel z různých částí světa, diskutuje o faktorech, které ovlivnily jejich současnou podobu.
- Odvodí, které faktory byly důležité pro vznik a rozvoj sídla, ve kterém žije, a provede srovnání s dalšími sídly, tzn. najde příklady sídel s podobnými a naopak s výrazně odlišnými lokalizačními faktory.
- Na základě analýzy územního plánu navrhuje opatření, jak zlepšit život v místě svého bydliště, diskutuje o výhodách a nevýhodách života na venkově / v menším městě / v centru velkoměsta / v okolí velkoměsta (v příměstské krajině).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- S pomocí fotografie, leteckého snímku nebo ortofotomapy popíše a porovná strukturu sídel z různých částí světa, diskutuje o faktorech, které ovlivnily jejich současnou podobu.
- Odvodí, které faktory byly důležité pro vznik a rozvoj sídla, ve kterém žije, a provede srovnání s dalšími sídly, tzn. najde příklady sídel s podobnými a naopak s výrazně odlišnými lokalizačními faktory.
- Na základě analýzy územního plánu navrhuje opatření, jak zlepšit život v místě svého bydliště, diskutuje o výhodách a nevýhodách života na venkově / v menším městě / v centru velkoměsta / v okolí velkoměsta (v příměstské krajině).

GEO-GEO-002-ZV9-010

Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj.

Metodická podpora

Komentář

OVU cílí na pochopení vlivu různých společenských a přírodních faktorů na rozmístění ekonomických aktivit a jejich dopad na společnost i přírodu ve světě jako celku i ve vybraných regionech. Žák přitom zvažuje proměnlivost významu jednotlivých faktorů na různé měřítkové úrovni a v čase (včetně budoucího vývoje). OVU také vede k základnímu porozumění fungování nadnárodních společností, a to zejména lokalizace jednotlivých částí společnosti v různých regionech. Přitom vede k zamyšlení nad dopady lokalizace ekonomických aktivit na člověka i přírodu.

Pochopení proměnlivosti vlivu různých společenských a přírodních faktorů na rozmístění ekonomických aktivit a jejich dopad na společnost i přírodu ve světě jako celku i ve vybraných regionech je předpokladem pro uvážlivý a informovaný postoj jedince k této problematice, využitelný v mnoha povoláních i v roli občana.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

Má základní povědomí o ekonomických aktivitách člověka v prostoru.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Má základní povědomí o ekonomických aktivitách člověka v prostoru.

Úroveň Na cestě

Popis

- s pomocí základních charakteristik popíše hospodářské sektory a jejich hlavní trendy v Česku a ve světě
- k hlavním odvětvím hospodářství uvede specifické lokalizační faktory (přírodní i společenské), které jsou podstatné pro jejich úspěšný rozvoj (např. intenzivní × extenzivní zemědělství, hutní průmysl × textilní průmysl, věda a výzkum, masový a individuální cestovní ruch)
- na základě relevantních charakteristik (HDP, sektorová struktura, vzdělanost...) posoudí hospodářskou vyspělost míst a regionů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- s pomocí základních charakteristik popíše hospodářské sektory a jejich hlavní trendy v Česku a ve světě
- k hlavním odvětvím hospodářství uvede specifické lokalizační faktory (přírodní i společenské), které jsou podstatné pro jejich úspěšný rozvoj (např. intenzivní × extenzivní zemědělství, hutní průmysl × textilní průmysl, věda a výzkum, masový a individuální cestovní ruch)
- na základě relevantních charakteristik (HDP, sektorová struktura, vzdělanost...) posoudí hospodářskou vyspělost míst a regionů

Úroveň Splněno

Popis

- Na základě znalosti specifík odvětví hospodářství vysvětlí, které lokalizační faktory jsou pro jejich úspěšný rozvoj podstatné (např. zemědělství, hutní průmysl × textilní průmysl, věda a výzkum, cestovní ruch).
- Pojmenuje hlavní pozitivní a negativní dopady konkrétních hospodářských činností na místo/region jejich lokalizace (specificky pro nadnárodní korporace).
- Navrhne vhodnou lokalizaci různých druhů ekonomických činností / podnikání ve známém městě / v místě bydliště svého místního regionu.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Na základě znalosti specifík odvětví hospodářství vysvětlí, které lokalizační faktory jsou pro jejich úspěšný rozvoj podstatné (např. zemědělství, hutní průmysl × textilní průmysl, věda a výzkum, cestovní ruch).
- Pojmenuje hlavní pozitivní a negativní dopady konkrétních hospodářských činností na místo/region jejich lokalizace (specificky pro nadnárodní korporace).
- Navrhne vhodnou lokalizaci různých druhů ekonomických činností / podnikání ve známém městě / v místě bydliště svého místního regionu.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

Metodická podpora

Komentář

OVU cílí na porozumění příčinám globalizace a jejím pozitivním i negativním důsledkům na přírodu, ekonomiku a společnost v různých místech a regionech Česka i světa. Porozumění globalizaci a jejím dopadům na přírodu a společnost v různých místech a regionech přináší významný přínos pro geografickou gramotnost, globální povědomí a schopnost kritického myšlení žáků, což jsou klíčové dovednosti pro budoucí občany ve světě, který je stále více propojený a komplexní. OVU vede k uvažování nad geografickými aspekty globalizace, jako jsou obchodní trasy, migrace, kulturní proměna a technologický pokrok. Předpokládá využívání konkrétních příkladů globalizace v různých částech světa za účelem analýzy, jak tyto procesy ovlivňují přírodu i společnost. Důležitou součástí výuky by mělo být i zkoumání sociálních a ekonomických nerovností v různých regionech v kontextu globalizace. Podpora kritického myšlení by měla umožnit žákům zhodnocovat různé perspektivy a formovat si informované názory na dopady globalizace na lidstvo a planetu. Důraz by měl být kladen jak na minulý vývoj, tak především na budoucí scénáře globalizace.

Porozumění globalizaci, tj. jejím příčinám a dopadům na ekonomiku, společnost a přírodu v různých místech a regionech světa, je nutnou výbavou pro budoucí obyvatele Země, neboť život na naší planetě je stále více propojený jak ve směru vertikálním (od lokální po globální úroveň), tak horizontálním (na stejné regionální úrovni). OVU vede žáky k hlubšímu porozumění, jak dění na globální úrovni ovlivňuje úroveň nižší a naopak, přičemž toto porozumění by mělo mít následný odraz i v jejich jednání, a představuje tedy (spolu s dalšími OVU) základ pro oblast udržitelného života na Zemi.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

Má základní povědomí o významu slova globalizace/globální

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Má základní povědomí o významu slova globalizace/globální

Úroveň Na cestě

Popis

- uvede příčiny a projevy globalizace ve sféře hospodářství, obchodu, kultury, politiky, způsobu života obyvatel, přírody a životního prostředí ve vybraných místech či regionech
- na příkladu procesu šíření vybraného jevu popíše globální propojení světa (např. šíření nemocí, kulturní trendy, technologické inovace)
- na konkrétních příkladech ze světa a z místa svého bydliště posoudí, komu/čemu dopady globalizace prospívají a komu/čemu škodí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede příčiny a projevy globalizace ve sféře hospodářství, obchodu, kultury, politiky, způsobu života obyvatel, přírody a životního prostředí ve vybraných místech či regionech
- na příkladu procesu šíření vybraného jevu popíše globální propojení světa (např. šíření nemocí, kulturní trendy, technologické inovace)
- na konkrétních příkladech ze světa a z místa svého bydliště posoudí, komu/čemu dopady globalizace prospívají a komu/čemu škodí

Úroveň Splněno

Popis

- Vytvoří krátký seznam opatření, která mohou zavedením v místě bydliště napomoci řešení jednoho nebo více globálních problémů.
- Na příkladu jím vlastněného/užívaného výrobku/služby doloží hospodářskou nebo kulturní provázanost světa (na příkladu globální firmy vysvětlí principy činnosti nadnárodních korporací, včetně lokalizace jejich hlavních částí v různých regionech světa).
- Uvede příklady toho, co má společného se svým vrstevníkem z libovolné země světa.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vytvoří krátký seznam opatření, která mohou zavedením v místě bydliště napomoci řešení jednoho nebo více globálních problémů.
- Na příkladu jím vlastněného/užívaného výrobku/služby doloží hospodářskou nebo kulturní provázanost světa (na příkladu globální firmy vysvětlí principy činnosti nadnárodních korporací, včetně lokalizace jejich hlavních částí v různých regionech světa).
- Uvede příklady toho, co má společného se svým vrstevníkem z libovolné země světa.

GEO-GEO-002-ZV9-012

Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení.

Metodická podpora

Komentář

OVU cílí k hlubšímu porozumění příčinám a důsledkům základních typů konfliktů v geopoliticky různých regionech světa a k identifikaci příkladů snah o jejich řešení, a to s důrazem na prostorové rozložení a časový vývoj konfliktů. OVU by měl směřovat k zobecnění problematiky příčin a důsledků konfliktů a k rozvoji demokratických principů, ovšem vždy s uvědoměním si místních či regionálních specifik a složitosti řešení jednotlivých konfliktů. OVU zároveň nabádá žáky k uvědomění si využívání mediálních manipulací obyvatel jako nedílné součásti prezentace konfliktů.

Hlubší porozumění příčinám a důsledkům základních typů konfliktů v geopoliticky různých regionech světa a k identifikaci příkladů snah o jejich řešení, a to s důrazem na prostorové rozložení a časový vývoj konfliktů, je nutnou výbavou pro uvážlivé smýšlení a reakce občana.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-011

Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody.

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-009

Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Další metodická podpora

Úroveň Na cestě

Popis

- na mapě lokalizuje oblasti aktuálních ohnisek napětí a konfliktů
- na konkrétních příkladech různých konfliktů uvádí hlavní příčiny konfliktů (např. nedostatečný přístup k vodě, ke zdrojům klíčových surovin, dezertifikace území, nedemokratické státní zřízení, etnické a náboženské rozdíly) a snahy o jejich mírová řešení
- na konkrétních příkladech různých konfliktů uvádí jejich krátkodobé a dlouhodobé důsledky v místě konfliktu, v Česku i ve světě (na život obyvatel, politiku, hospodářství a přírodu)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- na mapě lokalizuje oblasti aktuálních ohnisek napětí a konfliktů
- na konkrétních příkladech různých konfliktů uvádí hlavní příčiny konfliktů (např. nedostatečný přístup k vodě, ke zdrojům klíčových surovin, dezertifikace území, nedemokratické státní zřízení, etnické a náboženské rozdíly) a snahy o jejich mírová řešení
- na konkrétních příkladech různých konfliktů uvádí jejich krátkodobé a dlouhodobé důsledky v místě konfliktu, v Česku i ve světě (na život obyvatel, politiku, hospodářství a přírodu)

Úroveň Na začátku

Popis

Uvedene základní možné příčiny válek

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Uvedene základní možné příčiny válek

Úroveň Splněno

Popis

- Na základě mediálních zpráv za určité období vytvoří tematickou mapu aktuálních ohnisek napětí/konfliktů ve světě.
- Na základě znalostí příčin konfliktů vytvoří jednoduchou typologii konfliktů, jednotlivé typy dokládá konkrétními příklady z minulosti i současnosti, které lokalizuje na mapě.

- Popíše a analyzuje vybraný konflikt na základě předem stanovených kritérií (např. příčiny, důsledky, prostorový aspekt, jak byl konflikt ukončen).
- Diskutuje o minulých i současných příkladech mírového úsilí ve světě.

003

Místa a regiony světa

Charakteristika tematického okruhu

Tematický celek se zaměřuje na rozvoj schopnosti žáků orientovat se v geografických místech a regionech různých měřítek a získávat, analyzovat a interpretovat jejich charakteristiky. Prostřednictvím vytváření mentálních map se žáci učí lokalizovat místa, odvozovat jejich základní charakteristiky a pochopit vzájemné vztahy mezi různými místy a regiony. Tím podporují vlastní geografické myšlení podporující porozumění přírodním a společenským procesům ovlivňujícím životní prostředí míst a regionů. Žáci by měli získávat, analyzovat a porovnávat i interpretovat informace o místech a regionech, což jim umožňuje pochopit shodnosti a rozdíly v přírodních a socioekonomických podmínkách a podporuje jejich schopnost vidět svět v souvislostech a chápat globální propojenost. Tematický celek také rozvíjí kritické hodnocení prezentace míst a regionů v médiích, což přispívá k eliminaci předsudků a stereotypů. Žáci se učí rozlišovat mezi objektivními a zkreslenými informacemi, což je důležité pro získání spolehlivých informací a zodpovědné jednání.

Výuka tohoto tematického celku by měla být úzce provázaná s tematickým celkem Geografie a její metody poznávání i ostatními geografickými celky, kterým přináší regionální dimenzi. Výběr regionů je ponechán v kompetenci vyučujícího, je ovšem předpokládán důraz na žákovo místo, region školy, Česko, Evropu a následně další regiony světa.

Očekávané výsledky učení: 2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

GEO-GEO-003-ZV9-013

Orientuje se v místech a regionech různého měřítka prostřednictvím vlastní mentální mapy daného území.

Metodická podpora

Komentář

OVU představuje základ regionální geografie, a tedy i navazujících OVU. Cílí na jednu ze základních geografických dovedností, tj. orientovat se prostřednictvím vlastní mentální mapy v místech a regionech různého měřítka. Zahrnuje nejen samotnou znalost polohy (lokalizaci míst), ale i dovednost na základě znalosti polohy odvodit základní charakteristiky míst a regionů, to vše na základě mentální mapy, kterou si žáci ve své mysli dlouhodobě a systematicky vytvářejí. Předpokládá se, že žáci 2. stupně základní školy budou mít relativně nejvíce informacemi nasycenou mentální mapu Česka, poté Evropy a nejméně mapu světa, uspořádanou podle makroregionů, popřípadě světadílů.

Způsobilost orientovat se prostřednictvím vlastní mentální mapy v místech a regionech různého měřítka, která umožňuje nejen orientovat se v konkrétním území, ale rovněž na základě znalosti polohy odvodit základní charakteristiky míst a regionů, je intelektová výbava využitelná v mnoha životních situacích i v řadě povolání. OVU je klíčový, neboť představuje nezbytný základ pro rozvoj porozumění a dosažení dalších OVU v předmětu geografie.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-003-ZV9-010

Popíše polohu objektů v rovině a v prostoru.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Lokalizuje na mapě místa ve svém okolí a regiony Česka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pojmenuje místa ve svém okolí, regiony Česka a Evropy i makroregiony světa (světadíly, kontinenty), lokalizuje je na mapě, popíše jejich absolutní i relativní polohu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pojmenuje místa ve svém okolí, regiony Česka a Evropy i makroregiony světa (světadíly, kontinenty), lokalizuje je na mapě, popíše jejich absolutní i relativní polohu

Úroveň Na cestě*Popis*

- využívá rozmanité zdroje geografických informací pro tvorbu a obohacování vlastní mentální mapy o místech a regionech různého měřítka a jejich vývoji v čase

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- využívá rozmanité zdroje geografických informací pro tvorbu a obohacování vlastní mentální mapy o místech a regionech různého měřítka a jejich vývoji v čase

Úroveň Splněno*Popis*

- Dokáže vytvořit a komentovat mentální mapu určitého území.
- Pracuje s místopisnými pojmy, z paměti či s použitím mapy je dovede zařadit do konkrétního území/regionu.
- Na základě znalosti polohy určitého místa odvozuje jeho popis podle stanovených kritérií (nadmořská výška, klima, hustota zalidnění apod.).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Dokáže vytvořit a komentovat mentální mapu určitého území.
- Pracuje s místopisnými pojmy, z paměti či s použitím mapy je dovede zařadit do konkrétního území/regionu.
- Na základě znalosti polohy určitého místa odvozuje jeho popis podle stanovených kritérií (nadmořská výška, klima, hustota zalidnění apod.).

GEO-GEO-003-ZV9-014

Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.

Metodická podpora**Komentář**

OVU navazuje na předchozí očekávaný výstup v tematickém celku Místa a regiony světa a rozšiřuje popis míst a regionů o jejich vzájemné porovnání, přičemž lze srovnávat místa a regiony jak stejné, tak odlišné měřítkové úrovně. Zásadní je také zamyšlení nad příčinami shodnosti a rozdílnosti regionů i vývoj sledovaných charakteristik v čase.

OVU směřuje k popisu vybraných míst a regionů, a to především k syntéze přírodních a socioekonomických podmínek, které by tak neměly být vnímány odděleně. Je předpokládáno, že OVU bude rozvíjen na příkladu míst a regionů různých měřítkových úrovní (od okolí obce či vlastní obce po makroregiony světa). Popis míst a regionů je rozšířený o jejich vzájemné porovnání, přičemž lze srovnávat místa a regiony jak stejné, tak odlišné měřítkové úrovně. Zásadní je také zamyšlení nad příčinami podobnosti a rozdílnosti regionů i vývoj sledovaných charakteristik v čase. V neposlední řadě OVU směřuje k zamyšlení nad působením míst a regionů na ostatní. Důraz by měl být kladen na porozumění provázanosti míst a regionů a vzájemných pozitivních i negativních interakcí v současném propojeném světě. Je vhodné zmínit vliv jak přírodních, tak socioekonomických podmínek, a to jak na nejbližší okolí, tak na vzdálenější oblasti stejné i odlišné měřítkové úrovně (např. jak jeden stát ovlivňuje celý region a opačně).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstroe rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

Související očekávané výsledky učení*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Klíčové kompetence

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje přírodní podmínky ČR včetně povrchu a jeho členitosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

slovně i graficky prostorově vymezí vybraná místa či regiony různé měřítkové úrovně

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

slovně i graficky prostorově vymezí vybraná místa či regiony různé měřítkové úrovně

Úroveň Na cestě*Popis*

- geograficky popíše vybraná místa a regiony; při popisu propojuje přírodní, společenské, ekonomické, politické i kulturní charakteristiky míst a regionů a posuzuje jejich proměnlivost v čase
- na základě geografických dat posuzuje proměnlivost vlivu jednotlivých jevů a procesů na charakter míst či regionů v minulosti i budoucnosti
- zhodnotí kvalitu místa a regionu podle různých hledisek a na příkladech doloží vzájemný vztah kvality místa a aktivit člověka

Ilustrace*Odkaz*

Krátký textový popis

- geograficky popíše vybraná místa a regiony; při popisu propojuje přírodní, společenské, ekonomické, politické i kulturní charakteristiky míst a regionů a posuzuje jejich proměnlivost v čase
- na základě geografických dat posuzuje proměnlivost vlivu jednotlivých jevů a procesů na charakter míst či regionů v minulosti i budoucnosti
- zhodnotí kvalitu místa a regionu podle různých hledisek a na příkladech doloží vzájemný vztah kvality místa a aktivit člověka

Úroveň Splněno**Popis**

- Na základě vlastních charakteristik a kritérií vymezí region, popíše a komentuje ho z pohledu měřítkové úrovně, geografické polohy a specifčnosti (odlišnosti) od ostatních regionů.
- Charakterizuje proměny konkrétního regionu v čase na základě vybraných parametrů (osídlení, hospodářství, krajinná složka apod.).
- Porovná dva regiony stejného měřítka podle vybraných kritérií, charakterizuje shodné a rozdílné jevy a procesy.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Na základě vlastních charakteristik a kritérií vymezí region, popíše a komentuje ho z pohledu měřítkové úrovně, geografické polohy a specifčnosti (odlišnosti) od ostatních regionů.
- Charakterizuje proměny konkrétního regionu v čase na základě vybraných parametrů (osídlení, hospodářství, krajinná složka apod.).
- Porovná dva regiony stejného měřítka podle vybraných kritérií, charakterizuje shodné a rozdílné jevy a procesy.

GEO-GEO-003-ZV9-015

Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů.**Metodická podpora****Komentář**

OVU cílí na porozumění významu prezentace míst a regionů a na eliminaci předsudků, neboť to může negativně ovlivnit jak socioekonomické charakteristiky regionů, tak celkově kvalitu života v nich (například negativní vnímání některých míst a s tím spojené předsudky a stereotypy vedou k nezájmu turistů o návštěvu daného místa, což může vést k ekonomickým problémům místa). Přitom může jít o záměrnou a neobjektivní negativní prezentaci daného místa.

OVU napomáhá rozvíjet u žáků jejich obezřetný postoj k využívání informací o místech a regionech z různých zdrojů včetně masových médií. Rozvíjí tak mimo jiné kritickou práci se zdroji informací, tolik nezbytnou dovednost pro život v současné době.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Lokalizuje na mapách jednotlivé světadíly a oceány.

Úroveň Na cestě*Popis*

- kriticky hodnotí informace o místech a regionech
- odhaluje stereotypy a předsudky o místech a regionech a hodnotí jejich dopady na image daných míst a regionů
- na konkrétním příkladu dokumentuje, jak mediální prezentace míst a regionů ovlivňuje jejich výslednou image

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- kriticky hodnotí informace o místech a regionech
- odhaluje stereotypy a předsudky o místech a regionech a hodnotí jejich dopady na image daných míst a regionů
- na konkrétním příkladu dokumentuje, jak mediální prezentace míst a regionů ovlivňuje jejich výslednou image

Úroveň Na začátku*Popis*

slovně i graficky prostorově vymezí vybraná místa či regiony různé měřítkové úrovně

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

slovně i graficky prostorově vymezí vybraná místa či regiony různé měřítkové úrovně

Úroveň Splněno*Popis*

- Na vhodných příkladech dokládá stereotypizaci regionů, s pomocí spolehlivých zdrojů informací vyvrací předsudky spojené s těmito místy.
- Na příkladu konkrétního regionu demonstruje dva odlišné pohledy a prezentace stejného místa, porovnává a diskutuje o spolehlivosti obou zdrojů informací.
- Vytvoří kritéria pro hodnocení kvality a spolehlivosti zdrojů informací pro poznávání jemu neznámých regionů.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Na vhodných příkladech dokládá stereotypizaci regionů, s pomocí spolehlivých zdrojů informací vyvrací předsudky spojené s těmito místy.
- Na příkladu konkrétního regionu demonstruje dva odlišné pohledy a prezentace stejného místa, porovnává a diskutuje o spolehlivosti obou zdrojů informací.
- Vytvoří kritéria pro hodnocení kvality a spolehlivosti zdrojů informací pro poznávání jemu neznámých regionů.

GEO-GEO-003-ZV9-016

Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí.

Metodická podpora**Komentář**

OVU vede žáky k zamyšlení nad prostorovým vymezením jejich vlastního místa, s nímž se identifikují, a k rozvaze, proč se s tímto místem identifikují – které charakteristiky místa o tom rozhodují. Žáci by měli diskutovat o tom, proč se vymezení místa mezi žáky ve třídě liší a také jak jejich sounáležitost s místem (a komunitou zde žijící) ovlivňuje jejich jednání. Zároveň je vhodné se žáky diskutovat o tom, s jakými regiony vyšší měřítkové úrovně se identifikují (kraj, Česko, Evropská unie, Evropa, svět) a jak se projevuje / by se mohla projevovat tato identifikace v jejich jednání a každodenním životě.

Uvědomění si sounáležitosti k určitému území, tj. jakési regionální identity, je jedním z klíčových východisek pro aktivní zapojení/jednání občana v tomto území. K uvědomění si této sounáležitosti je nutné uvědomění specifik vlastního regionu, ale i regionů ostatních. OVU tudíž navazuje na předchozí OVU a představuje jejich přesah do každodenního života žáků.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifik na život v nich.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstuje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-002-ZV5-011

Uvede příklady toho, v čem se shoduje a čím se liší život různých lidí.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

Další metodická podpora

Úroveň Na cestě

Popis

- vymezí místo či region, s nímž se identifikuje, a uvede, na základě kterých charakteristik ho vymezuje a které symboly se k němu pojí
- odůvodní, proč se identifikuje s určitou komunitou, místem a regionem

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vymezí místo či region, s nímž se identifikuje, a uvede, na základě kterých charakteristik ho vymezuje a které symboly se k němu pojí

- odůvodní, proč se identifikuje s určitou komunitou, místem a regionem

Úroveň Na začátku

Popis

vymezí místo či region, s nímž se identifikuje

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

vymezí místo či region, s nímž se identifikuje

Úroveň Splněno

Popis

- Vytvoří prezentaci o regionu, se kterým se identifikuje, charakterizuje, čím je pro něj jeho region významný a na co je v souvislosti s ním hrdý.
- Připraví program pro zahraniční návštěvu ve svém regionu.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vytvoří prezentaci o regionu, se kterým se identifikuje, charakterizuje, čím je pro něj jeho region významný a na co je v souvislosti s ním hrdý.
- Připraví program pro zahraniční návštěvu ve svém regionu.

004

Udržitelnost života na Zemi

Charakteristika tematického okruhu

Tematický celek se zaměřuje na rozvoj pochopení vzájemné provázanosti mezi potřebami jedince, společnosti a životního prostředí. Žáci se učí analyzovat, interpretovat i předvídat změny v místech a regionech, což jim pomáhá pochopit, jak lidské aktivity ovlivňují životní prostředí a jaké jsou podstatné environmentální problémy v různých místech a regionech. Tento celek rozvíjí nutnost jednat zodpovědně s ohledem na udržitelnost a podporuje schopnost žáků aplikovat udržitelné principy v různých prostorových a časových kontextech, což je klíčové pro porozumění globálnímu a lokálnímu výzvam. Žáci se seznámí se základními principy udržitelnosti, které vyvažují ekonomické, sociální a environmentální potřeby. Naučí se posuzovat environmentální problémy z různých perspektiv a rozumět dopadům svých rozhodnutí a aktivit na životní prostředí. V rámci vzdělávacích cílů geografie tento celek přispívá k rozvoji dovedností žáků jednat na základě spolehlivých informací a vnímat své místo v propojeném světě. Podporuje také rozvoj hodnot a postojů, které vedou k aktivnímu zájmu o environmentální problémy a zodpovědnému chování.

Výuka tematického celku by měla vycházet z poznání získaného v ostatních tematických celcích, které syntetizuje za účelem rozvoje zodpovědného jednání žáků.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

Metodická podpora

Komentář

OVU významným způsobem přispívá k rozvoji dovednosti žáka aktivně a zodpovědně jednat v prostoru a dále k porozumění konkrétním vazbám mezi přírodním prostředím a lidskou činností. Cílem je to, aby žák porozuměl, jak různé lidské aktivity různým způsobem a v různém regionálním kontextu ovlivňují životní prostředí a v čem spočívá podstata nejvýznamnějších environmentálních problémů.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí na příkladech vzájemný vztah životního prostředí a aktivit člověka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- má povědomí o významu slova udržitelnost

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- má povědomí o významu slova udržitelnost

Úroveň Na cestě*Popis*

- na několika odlišných příkladech doloží vzájemné vztahy životního prostředí a různých aktivit člověka
- rozliší potřeby jedince (fyziologické, sociální, bezpečnostní ...), společnosti (ekonomická stabilita, sociální spravedlnost, infrastruktura, kultura a hodnoty ...) a přírodního prostředí (kvalita přírodních zdrojů, ochrana prostředí, biodiverzita ...)
- zhodnotí kvalitu konkrétních míst z hlediska přírodních hodnot, potřeb jedince a lidské společnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na několika odlišných příkladech doloží vzájemné vztahy životního prostředí a různých aktivit člověka

- rozliší potřeby jedince (fyziologické, sociální, bezpečnostní ...), společnosti (ekonomická stabilita, sociální spravedlnost, infrastruktura, kultura a hodnoty ...) a přírodního prostředí (kvalita přírodních zdrojů, ochrana prostředí, biodiverzita ...)
- zhodnotí kvalitu konkrétních míst z hlediska přírodních hodnot, potřeb jedince a lidské společnosti

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše funkci ekosystémů a identifikuje klíčové ekosystémy v krajině.
- Vysvětlí, jak konkrétní lidské činnosti ovlivňují životní prostředí.
- Na příkladu konkrétního výrobku nebo využití určité služby shrne možné dopady na životní prostředí, případně navrhne environmentálně šetrnější alternativu.

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

Metodická podpora

Komentář

Prostřednictvím tohoto OVU žák porozumí základním principům konceptu udržitelnosti jako rovnovážného (vyváženého) přístupu lidské společnosti k využívání životního prostředí jako přístupu, který rovnoměrně zohledňuje ekonomické, sociální a environmentální potřeby. Naučí se posuzovat environmentální problémy a možnosti jejich řešení podle různých hledisek a se zohledněním různých potřeb lidské společnosti i dopadů na životní prostředí.

Na základě těchto obecnějších poznatků se naučí porozumět dopadům vlastních rozhodnutí a jednání na životní prostředí. V rovině postojů a hodnot směřuje OVU k tomu, aby se žák aktivně zajímal o problémy životního prostředí a zaujímal k nim vlastní stanoviska, která je schopen obhájit, a aby přijal zodpovědnost za své jednání ovlivňující životní prostředí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstroe rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.**Průřezová témata**

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.**Vzdělávací oblasti**

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí význam udržitelnosti a vybrané způsoby jak udržitelnost podpořit.

Úroveň Na cestě*Popis*

- uznává udržitelný život jako hodnotu, o kterou má smysl usilovat
- nahlíží na environmentální problémy a návrhy jejich řešení z pohledu různých zájmových skupin
- zaujme stanovisko k otázkám udržitelného života, zajímá se o možnosti environmentálně příznivějších alternativ svého každodenního jednání

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uznává udržitelný život jako hodnotu, o kterou má smysl usilovat
- nahlíží na environmentální problémy a návrhy jejich řešení z pohledu různých zájmových skupin
- zaujme stanovisko k otázkám udržitelného života, zajímá se o možnosti environmentálně příznivějších alternativ svého každodenního jednání

Úroveň Na začátku*Popis*

má povědomí o významu slovního spojení udržitelnost života

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

má povědomí o významu slovního spojení udržitelnost života

Úroveň Splněno*Popis*

- Popíše základní principy udržitelnosti.
- Navrhne, jak uplatnit principy udržitelnosti v konkrétním odvětví lidské činnosti, a zhodnotí jejich dopady na lokální i globální úrovni.
- Shrne argumenty různých pohledů na vybraný problém životního prostředí, posoudí jejich význam a formuluje vlastní názor, který obhájí před ostatními.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše základní principy udržitelnosti.
- Navrhne, jak uplatnit principy udržitelnosti v konkrétním odvětví lidské činnosti, a zhodnotí jejich dopady na lokální i globální úrovni.
- Shrne argumenty různých pohledů na vybraný problém životního prostředí, posoudí jejich význam a formuluje vlastní názor, který obhájí před ostatními.

CAP

Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda hraje klíčovou roli v poznávání přírody a světa kolem nás. Navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně. Obsah vzdělávací oblasti je na 2. stupni základního vzdělávání rozdělený do vzdělávacích oborů **Fyzika**, **Chemie** a **Přírodopis**, které se dále člení na tematické okruhy představující klíčová témata přírodovědného vzdělávání.

Cílem výuky je to, aby byl žák schopný klást otázky a formulovat hypotézy k pojmenování a objasňování vztahů mezi zkoumanými přírodními jevy. Výuka vede žáka k porozumění světu kolem sebe s důrazem na propojení s běžným životem, na provázanost přírody a člověka a na uvědomění si a přijetí spoluzodpovědnosti za stav přírody v nejbližším okolí i na celé planetě. Vzdělávací oblast Člověk a příroda směřuje především k rozvoji přírodovědné gramotnosti a technického myšlení, a to ve všech aspektech osobnosti žáka – kognitivním, afektivním a psychomotorickém.

Žák se učí vyhodnocovat a interpretovat svá zjištění a vyvozovat z nich závěry, které poskytují důkazy pro vysvětlení nebo řešení zkoumaných jevů. Je veden k pochopení základních přírodních dějů a jejich zákonitostí a k využívání těchto znalostí. Používá při tom především empirické metody a postupy poznávání světa, jako jsou pozorování, měření, experimentování, ověřování hypotéz a využívání modelů.

Žák je podporován v tom, aby navrhoval řešení na základě využívání více zdrojů v souladu s vědeckými principy a postupy. Učí se argumentovat na základě důkazů, kterými podporuje nebo vyvrací daná tvrzení či řešení zkoumaných jevů. Učí se také využívat a propojovat poznatky z oblasti přírodních věd a technologií s dalšími oblastmi lidského poznávání a jejich praktickými aplikacemi v každodenním životě. Diskutuje možnosti využití výsledků přírodovědného zkoumání v etických, společenských, politických a ekonomických souvislostech.

FYZ

Fyzika

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru je specifický tím, že ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda představuje očekávané výsledky učení směřující k postupnému chápání reality materiálního světa kolem nás. Pochopení dějů a jejich zákonitostí přináší schopnost v životě prakticky konat, chápat technologie a optimálně je využívat, uspokojovat některé naše potřeby, chovat se odpovědně a bezpečně a zažívat radost z poznání. Očekávané výsledky učení jsou psané s důrazem na užitečnost pro běžný život. Současně je dáván důraz na aktivní práci žáka.

Očekávané výsledky učení jsou rozdělené do pěti tematických okruhů:

- **Vlastnosti látek a měření veličin**
- **Pohyb, síly a energie**
- **Zvuk a světlo**
- **Elektřina a magnetismus**
- **Mikrosvět a makrosvět**

Optimální ověřování výsledků učení spočívá například v testování řešení „standardních situací“ procvičovaných ve výuce, jejich modifikací a malých rozšíření, porozumění prováděným experimentům, popisu a vysvětlování dějů vlastními slovy, aplikaci získaných poznatků v praktických situacích apod.

001

Vlastnosti látek a měření veličin

Charakteristika tematického okruhu

Výuka o vlastnostech látek se v základní škole zaměřuje na porozumění základním charakteristikám, které různé látky vykazují. Žáci se učí rozlišovat mezi pevnými látkami, kapalinami a plyny na základě jejich vlastností, jako je tvar, objem nebo hmotnost. Zkoumají, jak se látky mohou měnit z jednoho skupenství do druhého při změnách teploty, například při tání ledu na vodu nebo při odpařování vody na páru.

Téma měření veličin se na základní škole soustředí na rozvoj dovedností potřebných pro přesné a spolehlivé měření fyzikálních veličin. Žáci se učí používat různé měřicí nástroje, jako jsou pravítka, váhy, teploměry a odměrné válce. Žáci se také seznamují se základními pravidly pro provádění měření a zaznamenávání výsledků, včetně významu přesnosti a odchylek.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAP-FYZ-001-ZV9-001

Porovná jednotlivá skupenství látek na základě jejich typických vlastností, vlastnosti ilustruje konkrétními situacemi z vlastní zkušenosti a navrhne a provede experimenty, které umožní zjistit další vlastnosti.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem OVU je základní poznávání vlastností látek různých skupenství. Podrobnější strukturu látek (molekuly, atomy, jejich struktura a chování částic) je vzhledem k duševnímu vývoji žáků vhodnější zařadit do pozdější fáze výuky fyziky, příslušný výstup je v tématu Mikrosvět.

OVU pracuje se zkušeností žáků, jeho cílem je systematizovat jejich zkušenost s běžnými látkami. Současně je cílem výstupu trénovat badatelskou metodu – žáci si kladou otázky, navrhují experimenty a pomocí nich odpovídají na položené otázky. Současně si nacvičují obrácený postup – diskutují, co všechno se z navrženého experimentu mohou dozvědět.

Žáci by si měli uvědomit, čím se jednotlivá skupenství liší a co mají společného. Mezi typické vlastnosti, které mohou žáci zjistit, patří např.: pevné látky jsou tvrdé, pevné látky zachovávají svůj tvar, kapaliny vyplňují tvar nádoby, plyny se rozpínají; pevné látky lze vzít do ruky, pevné látky a kapaliny zachovávají objem, na kapalinách i plynech může něco plavat, kapaliny i plyny lze přelévat, plyny lze stlačit, atd.

Vhodnými vlastnostmi, ke kterým mohou žáci navrhnout experiment, jsou např. tekutost plynu; stlačitelnost pevných látek, kapalin a plynů; tepelná roztažnost a další.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Roztřídí vybrané látky ze svého okolí podle skupenství, pojmenuje typické vlastnosti jednotlivých skupenství látek.

Úroveň Na začátku*Popis*

- ověří experimentálně vybrané vlastnosti látek
- zdůvodní výběr materiálu pro výrobu konkrétních předmětů
- roztřídí předměty dle materiálů do kontejnerů na tříděný odpad
- navrhne, předvede a popíše pokus změny skupenství
- popíše skupenství vody při oběhu vody na Zemi
- uvede příklady látek v různých skupenstvích

Úroveň Na cestě*Popis*

- navrhne experiment k ověření určené vlastnosti látek nebo skupenství
- roztřídí látky podle skupenství za běžné teploty
- uvede příklady, kdy a kde se voda v přírodě vyskytuje v pevném, kapalném a plynném skupenství
- jmenuje některé vlastnosti jednotlivých skupenství

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/ab31bc>

Krátký textový popis

- navrhne experiment k ověření určené vlastnosti látek nebo skupenství
- rozřídí látky podle skupenství za běžné teploty
- uvede příklady, kdy a kde se voda v přírodě vyskytuje v pevném, kapalném a plynném skupenství
- jmenuje některé vlastnosti jednotlivých skupenství

Úroveň Splněno

Popis

- Identifikuje tři skupenství vody, jmenuje několik dalších látek, které zná alespoň ve dvou skupenstvích; uvede, při jaké teplotě dochází k tání a varu vody.
- Porovná vlastnosti jednotlivých skupenství – jmenuje, které jsou společné pro kapaliny a plyny, které jsou společné pro pevné látky a kapaliny, které platí pouze pro jednotlivá skupenství.
- Vyslovuje otázky týkající se dalších vlastností látek, navrhne vhodný experiment, který pomůže na položené otázky odpovědět.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Identifikuje tři skupenství vody, jmenuje několik dalších látek, které zná alespoň ve dvou skupenstvích; uvede, při jaké teplotě dochází k tání a varu vody.
- Porovná vlastnosti jednotlivých skupenství – jmenuje, které jsou společné pro kapaliny a plyny, které jsou společné pro pevné látky a kapaliny, které platí pouze pro jednotlivá skupenství.
- Vyslovuje otázky týkající se dalších vlastností látek, navrhne vhodný experiment, který pomůže na položené otázky odpovědět.

CAP-FYZ-001-ZV9-002

Změří vybrané fyzikální veličiny, vyjádří je ve vhodných jednotkách a odhadne chyby (nejistoty) měření; výsledek měření prezentuje v číselné i grafické podobě.

Metodická podpora

Komentář

Cílem OVU je seznámení se s některými fyzikálními veličinami a způsoby jejich měření. Současně se žák učí své výsledky prezentovat, a to i v grafické podobě.

Fyzikální veličiny jsou nezbytnou součástí kvantitativního popisu světa kolem nás, fyzikální poznání se bez nich tedy neobejde. S mnohými fyzikálními veličinami mají žáci zkušenost z běžného života. Součástí měření je i nutnost volby vhodného měřidla a diskuse o přesnosti měření. Stejně tak je nezbytné, aby se žáci naučili vytvářet grafy závislosti dvou veličin (např. časové závislosti nějaké veličiny). Dovednost vytvářet a číst grafy žáci využijí nejen ve fyzice, ale i v mnoha dalších oblastech (například časový vývoj cen, vývoj epidemie).

V rámci OVU žák vytvoří korektní graf (např. chladnutí vody v nádobě): s vhodným měřítkem na osách, naměřenými body proloženými hladkou křivkou procházející blízko naměřených bodů (a ne spojenými lomenou čarou). Z grafu určí žák určit konkrétní hodnoty, případně diskutuje přesnost měření v souvislosti se vzdáleností bodů od proložené čáry. Graf lze dělat ručně i v tabulkovém editoru.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.**Vzdělávací oblasti**

MAT-MAT-002-ZV9-006

Řeší problémy s časovými údaji v kontextu reálných situací.**Základní gramotnosti**

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Změří vhodnými měřidly délku, objem a hmotnost tělesa, teplotu a časový interval.

Úroveň Na začátku*Popis*

- převede čas mezi analogovým a digitálním vyjádřením
- orientuje se v kalendáři a s jeho pomocí řeší reálné problémy s časovými údaji
- odhadne a změří hmotnost, objem a délku předmětu nebo vzdálenost mezi dvěma předměty vhodnými typy měřidel
- měření porovná se svým odhadem
- měří teplotu v několika následujících dnech nebo hodinách během jednoho dne, zjištěné hodnoty zaznamenává
- vytvoří z naměřených dat graf závislosti teploty na čase
- porovná proměny teploty ve sledovaném období s využitím vlastního záznamu

Úroveň Na cestě*Popis*

- seznámí se s různými měřidly délky, hmotnosti, objemu a jejich vlastnostmi
- seznámí se se značkami fyzikálních veličin délka, hmotnost, objem; seznámí se s jejich jednotkami vhodnými pro různé situace a jejich vzájemnými převody
- vyzkouší různé způsoby přiložení délkového měřidla a různý způsob odečítání na odměrném válci nebo kuchyňské odměrce
- změří různými měřidly daný časový interval a diskutuje různost výsledků ve skupině
- vybere vhodný typ grafu pro fyzikální měření
- z připraveného grafu přečte základní informace (minimum, maximum, hodnotu v daném čase, popíše průběh grafu)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/83e2f1>*Krátký textový popis*

- seznámí se s různými měřidly délky, hmotnosti, objemu a jejich vlastnostmi
- seznámí se se značkami fyzikálních veličin délka, hmotnost, objem; seznámí se s jejich jednotkami vhodnými pro různé situace a jejich vzájemnými převody
- vyzkouší různé způsoby přiložení délkového měřidla a různý způsob odečítání na odměrném válci nebo kuchyňské odměrce
- změří různými měřidly daný časový interval a diskutuje různost výsledků ve skupině
- vybere vhodný typ grafu pro fyzikální měření
- z připraveného grafu přečte základní informace (minimum, maximum, hodnotu v daném čase, popíše průběh grafu)

Úroveň Splněno

Popis

- Odhadne a následně změří vhodným měřidlem délku a hmotnost vybraného předmětu, objem nádoby.
- Zdůvodní volbu měřidla vhodného pro dané měření. Výsledek měření zapíše se správnou jednotkou.
- Předvede, že různé způsoby přiložení délkového měřidla a různý způsob odečítání na odměrném válci nebo kuchyňské odměrce mohou vést k odlišnému výsledku, a zdůvodní, co je nevyhnutelná nejistota měření a co je zjevná chyba při odečítání.
- Změří průběh teploty v závislosti na čase, závislost znázorní graficky, pomocí svého grafu odpovídá na otázky týkající se dosažení konkrétních hodnot či průběhu.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/7201da>

Krátký textový popis

- Odhadne a následně změří vhodným měřidlem délku a hmotnost vybraného předmětu, objem nádoby.
- Zdůvodní volbu měřidla vhodného pro dané měření. Výsledek měření zapíše se správnou jednotkou.
- Předvede, že různé způsoby přiložení délkového měřidla a různý způsob odečítání na odměrném válci nebo kuchyňské odměrce mohou vést k odlišnému výsledku, a zdůvodní, co je nevyhnutelná nejistota měření a co je zjevná chyba při odečítání.
- Změří průběh teploty v závislosti na čase, závislost znázorní graficky, pomocí svého grafu odpovídá na otázky týkající se dosažení konkrétních hodnot či průběhu.

002

Pohyb, síly a energie**Charakteristika tematického okruhu**

Výuka o pohybu, silách a energiích se v základní škole zaměřuje na porozumění základním fyzikálním principům, které ovlivňují, jak se objekty pohybují a jak na ně působí různé síly. Žáci se učí rozlišovat mezi typy pohybů, jako je rovnoměrný přímočarý nebo křivočarý pohyb, a používají pojmy jako rychlost a dráha k popisu pohybu těles.

Žáci se dále seznámí s různými typy sil, včetně gravitační a třecí síly, a tím, jak tyto síly ovlivňují pohyb těles.

V části věnované energii se žáci seznamují s různými formami energie, jako je kinetická, potenciální energie, teplo a další, s principy přeměny energie a zákonem zachování energie.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změní, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.**Metodická podpora****Komentář**

Zkoumání pohybu je zvolené jako příklad obecného fyzikálního postupu studia jevu, na kterém se žák učí základní dovednosti pro zkoumání dalších jevů (tj. pozorování, měření a zpracování dat, předpovídání na základě zjištěných informací). Toto téma spojuje běžnou zkušenost žáků od prvních let jejich života s moderními technologiemi, jako je např. GPS.

Vhodným rovnoměrným pohybem, který může žák měřit, je např. hračka na klíček nebo na dálkové ovládání, chůze, pohyb dopravního prostředku apod. dle podmínek školy a volby vyučujícího. Pro měření pomocí aplikace na mobilním telefonu se hodí např. chůze nebo běh. Pokud zná žák rychlost a vzdálenost, může předpovědět, jak dlouho bude trvat cesta pěšky do školy, jízda autobusem na dané místo, jízda na kole do daného cíle apod. V mapové aplikaci je vhodné vyzkoušet navrhnout trasu a z uvedených údajů o její délce a času pohybu určit, s jakou průměrnou rychlostí pohybu aplikace počítá.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změní vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-004-ZV9-011

Interpretuje a vytváří různě graficky prezentovaná data.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.*Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Pozoruje a popíše různé pohyby z běžného života, porovná rychlost různých pohybů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- odhadne, jakou vzdálenost urazí různými způsoby pohybu za daný čas
- odhadne a změří, za jak dlouho urazí danou vzdálenost různými způsoby pohybu, při kterém způsobu pohybu bude nejrychlejší a nejpomalejší, měření porovná s odhadem

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/91b537>*Krátký textový popis*

- odhadne, jakou vzdálenost urazí různými způsoby pohybu za daný čas
- odhadne a změří, za jak dlouho urazí danou vzdálenost různými způsoby pohybu, při kterém způsobu pohybu bude nejrychlejší a nejpomalejší, měření porovná s odhadem

Úroveň Na cestě*Popis*

- úvahou spočte uraženou vzdálenost ze znalosti rychlosti a času pohybu
- změří vzdálenost a čas daného pohybu
- seznámí se se způsobem uvádění vzdálenosti v různých zdrojích (turistické značení, jízdní řád, směrovky na silnicích, ...)
- vybere vhodný typ grafu pro daný pohyb (např. závislost vzdálenosti na čase nebo rychlosti na čase)
- z konkrétního grafu zkouší číst základní informace (hodnotu v daném čase, jak se těleso pohybovalo, kde se dvě tělesa případně setkala, apod.)
- vyzkouší možnosti aplikace na mobilním telefonu umožňující sledovat rychlost pohybu

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/43f99b>*Krátký textový popis*

- úvahou spočte uraženou vzdálenost ze znalosti rychlosti a času pohybu
- změří vzdálenost a čas daného pohybu
- seznámí se se způsobem uvádění vzdálenosti v různých zdrojích (turistické značení, jízdní řád, směrovky na silnicích, ...)
- vybere vhodný typ grafu pro daný pohyb (např. závislost vzdálenosti na čase nebo rychlosti na čase)
- z konkrétního grafu zkouší číst základní informace (hodnotu v daném čase, jak se těleso pohybovalo, kde se dvě tělesa případně setkala, apod.)
- vyzkouší možnosti aplikace na mobilním telefonu umožňující sledovat rychlost pohybu

Úroveň Splněno

Popis

- Změří vzdálenost a čas konkrétního rovnoměrného pohybu, na základě měření určí rychlost pohybu.
- Vybrané měření pohybu zpracuje do grafu závislosti vzdálenosti na čase – ke zpracování použije tabulkový editor nebo graf zpracuje ručně; vytvoří graf i dalších situací – pohyb dvou těles, která nezačínají na stejném místě nebo ve stejném čase.
- Na základě grafu interpretuje pohyb tělesa: jak se měnila rychlost pohybu, kde těleso zastavilo; z grafu přečte základní informace: kde bylo těleso v daném čase, za jak dlouho dojelo na dané místo, kde se dvě tělesa potkala.
- Změří rychlost pomocí aplikace na mobilním telefonu.
- Ze znalosti rychlosti předpoví dobu pohybu.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Změří vzdálenost a čas konkrétního rovnoměrného pohybu, na základě měření určí rychlost pohybu.
- Vybrané měření pohybu zpracuje do grafu závislosti vzdálenosti na čase – ke zpracování použije tabulkový editor nebo graf zpracuje ručně; vytvoří graf i dalších situací – pohyb dvou těles, která nezačínají na stejném místě nebo ve stejném čase.
- Na základě grafu interpretuje pohyb tělesa: jak se měnila rychlost pohybu, kde těleso zastavilo; z grafu přečte základní informace: kde bylo těleso v daném čase, za jak dlouho dojelo na dané místo, kde se dvě tělesa potkala.
- Změří rychlost pomocí aplikace na mobilním telefonu.
- Ze znalosti rychlosti předpoví dobu pohybu.

CAP-FYZ-002-ZV9-004

Popíše některé důležité případy působení sil mezi tělesy, s využitím vlastních pozorování, experimentů a historického pohledu fyziky vysvětlí souvislost silového působení se změnami pohybového stavu těles.

Metodická podpora

Komentář

OVU se týká silového působení na těleso – žák se seznámí s vybranými druhy sil (včetně gravitační a třecí), experimentálně prozkoumá účinky sil na pohyb těles (popsané Newtonovými zákony).

OVU je zásadní demonstrací kauzality, tedy že změna pohybu má své příčiny (a jaké). S důsledky silového působení se žák setkává v každodenním životě.

Pro určení těžiště lze použít libovolná plošná tělesa, prostorovým tělesem může být cokoliv, co lze snadno zavěsit (hrnek, penál, školní taška, ...). Změnu pohybu v důsledku působících sil by měl žák diskutovat a předpovědět na konkrétních situacích, např. kop, let, "hlavička" a zachycení fotbalového míče; síla působící na auto při jeho rozjíždění, zrychlování, zpomalování a zatáčení; ... Deformace v dopravě byla zvolena jako klíčová aplikace Newtonových zákonů do praxe. Žák by měl diskutovat např. princip airbagu, deformačních zón v autě, bezpečnostních pásů, cyklistické helmy.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

CZB-VZB-003-ZV9-012

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše souvislost charakteru pohybu s působícími silami.

Úroveň Na začátku

Popis

- uvede příklady použití slova síla v občanském životě
- jmenuje některé druhy „fyzikálních“ sil, které zná ze svého života
- uvede, co ví o těžišti trojúhelníka z matematiky
- zformuluje své představy o souvislostech síly a pohybu
- jmenuje, jaké zná bezpečnostní prvky používané v dopravě

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede příklady použití slova síla v občanském životě
- jmenuje některé druhy „fyzikálních“ sil, které zná ze svého života
- uvede, co ví o těžišti trojúhelníka z matematiky
- zformuluje své představy o souvislostech síly a pohybu
- jmenuje, jaké zná bezpečnostní prvky používané v dopravě

Úroveň Na cestě

Popis

- uvede příklady působení sil a jejich účinků
- seznámí se se silou jako fyzikální veličinou, její značkou, jednotkou a měřidlem
- pozoruje různá zavěšená nebo podepřená tělesa a odhaduje polohu jejich těžiště
- na základě svých zkušeností a pokusů se pokusí zformulovat souvislosti sil a změn pohybu a svou formulaci srovná s formulací Newtonových zákonů
- najde a podívá se na videa z nárazových zkoušek aut
- vymýšlí experimenty, jak omezit zničení křehkého tělesa (např. vajíčka, sklenice) při pádu

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/58ed6b>

Krátký textový popis

- uvede příklady působení sil a jejich účinků
- seznámí se se silou jako fyzikální veličinou, její značkou, jednotkou a měřidlem
- pozoruje různá zavěšená nebo podepřená tělesa a odhaduje polohu jejich těžiště
- na základě svých zkušeností a pokusů se pokusí zformulovat souvislosti sil a změn pohybu a svou formulaci srovná s formulací Newtonových zákonů
- najde a podívá se na videa z nárazových zkoušek aut
- vymýšlí experimenty, jak omezit zničení křehkého tělesa (např. vajíčka, sklenice) při pádu

Úroveň Splněno

Popis

- Pomocí analogového nebo digitálního siloměru změří velikost několika sil: tažnou sílu, kterou působí na předmět, gravitační sílu působící na zavěšené těleso.

- Nalezne polohu těžiště vybraných plochých těles pomocí olovnice, odhadne polohu těžiště i u vybraných prostorových těles; slovně vysvětlí, jak a proč se změní jeho postoj, pokud má na zádech těžký batoh nebo v ruce těžkou tašku.
- Vysvětlí a předpoví, jak se změní pohyb v důsledku působení sil na těleso.
- Vysvětlí souvislost doby deformace a velikosti působících sil v konkrétních situacích týkajících se bezpečnosti v dopravě.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Pomocí analogového nebo digitálního siloměru změří velikost několika sil: tažnou sílu, kterou působí na předmět, gravitační sílu působící na zavěšené těleso.
- Nalezne polohu těžiště vybraných plochých těles pomocí olovnice, odhadne polohu těžiště i u vybraných prostorových těles; slovně vysvětlí, jak a proč se změní jeho postoj, pokud má na zádech těžký batoh nebo v ruce těžkou tašku.
- Vysvětlí a předpoví, jak se změní pohyb v důsledku působení sil na těleso.
- Vysvětlí souvislost doby deformace a velikosti působících sil v konkrétních situacích týkajících se bezpečnosti v dopravě.

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

Metodická podpora

Komentář

OVU se týká praktických aplikací sil (i jiné než pohybové účinky): konkrétní příklady jednoduchých strojů, síly a tlak v kapalinách a plynech (resp. hydrostatický tlak, atmosférický tlak a Archimédův zákon).

Cílem OVU je ukázat konkrétní příklady situací, kde se žák v každodenním životě setkává s účinky sil (i jinými než pohybovými). Lze zvolit různé situace, ale žák by se měl setkat minimálně s vybranými příklady jednoduchých strojů a působením sil v kapalinách a plynech. Jednoduché stroje i Archimédův zákon jsou běžnou součástí lidské praxe už od starověku.

Žák by si měl na principu páky uvědomit konkrétní zařízení, kde využívá znásobení vynakládané síly tím, že prodlouží rameno. Vhodnými příklady jsou kleště, louskáček na ořechy, zahradní kolečko, nůžky, klika u dveří, ... Podobně by měl najít vhodné příklady, kdy se snažíme o co největší tlak a pomáháme si zmenšením dotykové plochy (broušení nože, ostrá jehla, hřebík, ptačí zobák, ...) a kdy se naopak snažíme sílu rozložit na co největší plochu, aby byl tlak co nejmenší (sněžnice, lyže, blány mezi prsty vodních ptáků, pásová vozidla, snowboard, ...). Mezi zařízení, ve kterých je jiný tlak než atmosférický, patří např. vysavač, natlakované pneumatiky nebo míč, kuchyňská vývěva, ...

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích.

Úroveň Na cestě*Popis*

- u konkrétních pomůcek identifikuje páku
- vyzkouší, jak souvisí deformace nebo proniknutí nástroje do materiálu s dotykovou plochou
- seznámí se s hustotou jako fyzikální veličinou, její značkou, jednotkou a způsobem určení
- vyzkouší, která tělesa ve vodě plavou a která se potopí
- seznámí se s tlakem jako fyzikální veličinou, jeho značkou, jednotkou a měřidlem
- uvede příklady, kde s tlakem setkávají v běžném životě (tlaková níže a výše, tlakování pneumatik, tlak krve, ...)

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/c029e9>

Krátký textový popis

- u konkrétních pomůcek identifikuje páku
- vyzkouší, jak souvisí deformace nebo proniknutí nástroje do materiálu s dotykovou plochou
- seznámí se s hustotou jako fyzikální veličinou, její značkou, jednotkou a způsobem určení
- vyzkouší, která tělesa ve vodě plavou a která se potopí
- seznámí se s tlakem jako fyzikální veličinou, jeho značkou, jednotkou a měřidlem
- uvede příklady, kde s tlakem setkávají v běžném životě (tlaková níže a výše, tlakování pneumatik, tlak krve, ...)

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvědomuje si, že existují pomůcky, které dokáží znásobit sílu člověka (kleště, nůžky, otvírák, klíč na matice, ...)
- uvědomuje si konkrétní příklady, kdy má nástroj špičku nebo ostří
- uvědomuje si konkrétní příklady pomůcek, které zvětšují dotykovou plochu
- ze zkušenosti uvede příklady těles, která plavou nebo se potápí
- ví, že se musí nafukovat pneumatiky, míč, lehátko, atd.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/4b543b>

Krátký textový popis

- uvědomuje si, že existují pomůcky, které dokáží znásobit sílu člověka (kleště, nůžky, otvírák, klíč na matice, ...)
- uvědomuje si konkrétní příklady, kdy má nástroj špičku nebo ostří
- uvědomuje si konkrétní příklady pomůcek, které zvětšují dotykovou plochu
- ze zkušenosti uvede příklady těles, která plavou nebo se potápí
- ví, že se musí nafukovat pneumatiky, míč, lehátko, atd.

Úroveň Splněno*Popis*

- Na konkrétním zařízení ukáže princip páky.
- Předvede a zdůvodní, proč mají některé nástroje ostrou špičku nebo ostří, tedy co nejmenší dotykovou plochu, a proč je v jiných situacích žádoucí dotykovou plochu zvětšit.
- Uvede příklady těles, která se ve vodě potopí a která budou plavat, a vysvětlí souvislost s hustotou tělesa a vody.
- Uvede příklady praktického použití sníženého nebo zvýšeného tlaku.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/646127>

Krátký textový popis

- Na konkrétním zařízení ukáže princip páky.
- Předvede a zdůvodní, proč mají některé nástroje ostrou špičku nebo ostří, tedy co nejmenší dotykovou plochu, a proč je v jiných situacích žádoucí dotykovou plochu zvětšit.
- Uvede příklady těles, která se ve vodě potopí a která budou plavat, a vysvětlí souvislost s hustotou tělesa a vody.
- Uvede příklady praktického použití sníženého nebo zvýšeného tlaku.

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.

Metodická podpora

Komentář

Energie jako koncept prolíná všemi fyzikálními (a obecně přírodovědnými) tématy. Žák tak v mechanice popisuje polohovou (potenciální) a pohybovou (kinetickou) energii, v elektřině elektrickou energii atd. Současně žák ukáže možnost přeměny např. kinetické energie na elektrickou energii, elektrické energie na světelnou nebo tepelnou energii.

Příklady souvislostí různých forem energie je ohřívání povrchu Země slunečním zářením, absorpce slunečního záření listy rostlin, které za dlouhou dobu dávají vznik fosilním palivům, přeměna slunečního záření na elektrickou energii v solárních panelech, ...

V rámci OVU žák pracuje s různými modelovými situacemi. Pro výpočet práce a výkonu to může být např. určení práce potřebné na zvednutí nákladu, chůzi do kopce, porovnání výkonu dvou zařízení zvedajících náklad, dvou nosičů vynášejících náklad na kopec, výkon motoru z dokumentace auta, apod. Jako vhodné modelové situace pro přeměny energie lze využít např. houpání na houpačce, jízdu lyžaře z kopce, hod míčkem, ... „Kde se vzala energie“ lze diskutovat např. u výtahu, osobního auta, letadla, člověka. Teplo lze nejjednodušeji určit například pro ohřívání vody ve varné konvici, ve stejné situaci lze určit spotřebovanou energii ze štítku varné konvice.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede konkrétní příklady přeměn energie.

Úroveň Na začátku

Popis

- uvede příklady použití slova energie, práce a výkon v běžném životě

- uvede příklady použití slova teplo v běžném životě
- uvědomí si, kde se v domácnosti co ohřívá nebo ochlazuje

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede příklady použití slova energie, práce a výkon v běžném životě
- uvede příklady použití slova teplo v běžném životě
- uvědomí si, kde se v domácnosti co ohřívá nebo ochlazuje

Úroveň Na cestě

Popis

- seznámí se s prací, výkonem a energií jako fyzikálními veličinami a způsobem jejich určení
- seznámí se s různými formami energie
- seznámí se s univerzální platností zákona zachování energie
- najde štítek s údaji o příkonu apod. na elektrických spotřebičích
- vnímá teplo jako formu energie a seznámí se se způsobem jeho určení v konkrétních dějích
- z údajů na krabičce „LED žárovky“ přečte údaje o jejím příkonu

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/7621a0>

Krátký textový popis

- seznámí se s prací, výkonem a energií jako fyzikálními veličinami a způsobem jejich určení
- seznámí se s různými formami energie
- seznámí se s univerzální platností zákona zachování energie
- najde štítek s údaji o příkonu apod. na elektrických spotřebičích
- vnímá teplo jako formu energie a seznámí se se způsobem jeho určení v konkrétních dějích
- z údajů na krabičce „LED žárovky“ přečte údaje o jejím příkonu

Úroveň Splněno

Popis

- Určí práci a výkon v jednoduchých modelových situacích.
- Popíše přeměny mechanické energie v jednoduchých situacích s ohledem na zákon zachování energie.
- Z údajů na konkrétním spotřebiči přečte příkon a určí spotřebovanou energii během změřeného času vaření vody.
- V jednoduchých modelových situacích určí teplo potřebné k ohřívání.
- Určí teplo potřebné na roztavení ledu (sněhu) a porovná ho s teplem potřebným na ohřátí vody z teploty tání na teplotu varu.
- Z údajů na krabičce „LED žárovky“ porovná její účinnost s klasickou žárovkou.
- Vysvětlí, jaká energie obvykle pohání různá zařízení i živočichy a odkud se tato energie vzala.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/570675>

Krátký textový popis

- Určí práci a výkon v jednoduchých modelových situacích.
- Popíše přeměny mechanické energie v jednoduchých situacích s ohledem na zákon zachování energie.
- Z údajů na konkrétním spotřebiči přečte příkon a určí spotřebovanou energii během změřeného času vaření vody.
- V jednoduchých modelových situacích určí teplo potřebné k ohřívání.
- Určí teplo potřebné na roztavení ledu (sněhu) a porovná ho s teplem potřebným na ohřátí vody z teploty tání na teplotu varu.
- Z údajů na krabičce „LED žárovky“ porovná její účinnost s klasickou žárovkou.
- Vysvětlí, jaká energie obvykle pohání různá zařízení i živočichy a odkud se tato energie vzala.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.**Metodická podpora****Komentář**

OVU propojuje energii s běžným životem žáků – spotřebou domácnosti, energetickou hodnotou potravin, „výrobou“ elektrické energie apod. Učitel může pracovat s reálnou nebo modelovou domácností.

OVU pomáhá připravovat žáky na roli poučeného a odpovědného občana. Cílem je, aby si žák uvědomoval cenu elektřiny a dalších energií, uměl přibližně určit spotřebu daného elektrického spotřebiče za určitou dobu používání atd. Současně se žák seznámí s principem získávání elektrické energie v různých druzích elektráren.

Žák porovná cenu u různých (jemu dostupných) zdrojů tepla pro domácnost: např. elektřina, dálkové vedení tepla, pevné palivo, plyn. Jako konkrétní fyzická aktivita pro porovnání s energetickou hodnotou potravin se nabízí např. vystoupaní několika pater.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-005-ZV9-018

Řeší reálné problémy pomocí rovnic a nerovnic.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše souvislost spotřeby energie s účinností konkrétních strojů a přístrojů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvědomí si, že za spotřebovanou elektřinu i teplo se platí
- uvědomí si, odkud se do domácnosti dodává elektřina a teplo
- uvědomí si, že každá potravina má svou energetickou hodnotu
- najde v domácnosti měřiče elektrické energie a tepla

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/15c85b>

Krátký textový popis

- uvědomí si, že za spotřebovanou elektřinu i teplo se platí
- uvědomí si, odkud se do domácnosti dodává elektřina a teplo
- uvědomí si, že každá potravina má svou energetickou hodnotu

- najde v domácnosti měřiče elektrické energie a tepla

Úroveň Na cestě

Popis

- najde štítek s údaji o příkonu apod. na elektrických spotřebičích
- zjistí cenu za kWh spotřebované elektrické energie
- zjistí cenu za kWh u různých zdrojů tepla
- z údajů na konkrétní potraviny zjistí její energetickou hodnotu
- najde údaje o energii spotřebované při konkrétní fyzické aktivitě
- seznámí se s různými druhy elektráren

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/5858c3>

Krátký textový popis

- najde štítek s údaji o příkonu apod. na elektrických spotřebičích
- zjistí cenu za kWh spotřebované elektrické energie
- zjistí cenu za kWh u různých zdrojů tepla
- z údajů na konkrétní potraviny zjistí její energetickou hodnotu
- najde údaje o energii spotřebované při konkrétní fyzické aktivitě
- seznámí se s různými druhy elektráren

Úroveň Splněno

Popis

- Posoudí energetickou náročnost některých spotřebičů v domácnosti a určí, jakou cenu za jejich provoz domácnost platí; diskutuje o tom, jak by se dala elektřina uspořit.
- Porovná cenu za kWh u různých zdrojů tepla v domácnosti.
- Porovná energetickou hodnotu jídla se spotřebou energie člověka při konkrétní fyzické aktivitě.
- Popíše, z čeho elektrárenské společnosti vyrábějí elektrickou energii v jednotlivých druzích elektráren.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/e2cb13>

Krátký textový popis

- Posoudí energetickou náročnost některých spotřebičů v domácnosti a určí, jakou cenu za jejich provoz domácnost platí; diskutuje o tom, jak by se dala elektřina uspořit.
- Porovná cenu za kWh u různých zdrojů tepla v domácnosti.
- Porovná energetickou hodnotu jídla se spotřebou energie člověka při konkrétní fyzické aktivitě.
- Popíše, z čeho elektrárenské společnosti vyrábějí elektrickou energii v jednotlivých druzích elektráren.

003

Zvuk a světlo

Charakteristika tematického okruhu

Výuka o zvuku se v základní škole zaměřuje na pochopení toho, jak zvuk vzniká, jak se šíří a jak ho vnímáme. Žáci porozumějí, že zvuk je mechanické vlnění, a prozkoumají jeho vlastnosti i způsoby šíření v různých materiálech.

Téma světla se v základní škole soustředí na pochopení základních vlastností světla a jeho chování. Žáci experimentálně prozkoumají chod světla různými optickými zařízeními, která znají ze svého okolí.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-FYZ-003-ZV9-008

Na základě vlastních experimentů popíše, co je zvuk, jeho vznik, vlastnosti a šíření; fyzikální vlastnosti zvuku dá do souvislosti s hudebním pohledem na zvuk.

Metodická podpora**Komentář**

V rámci OVU by se žák měl seznámit se vznikem zvuku a jeho vlastnostmi. Sluch je jeden ze smyslů, je proto užitečné rozumět zvuku jako fyzikálnímu jevu. Žák by se měl dozvědět i o škodlivosti přílišného hluku a možnostech, jak mu zabránit. Vzhledem k tomu, že se se zvukem setkává i v rámci hudební výchovy, nabízí se propojit oba pohledy (např. souvislost mezi frekvencí a výškou tónu).

Konkrétními zvuky, které žák pozoruje a vysvětluje, může být cokoliv z jeho okolí – hlas, struna na kytáře, zvuk reproduktoru, ale třeba i kmitající pravítko. Nejlépe dostupným kmitavým pohybem je pohyb závaží na pružině nebo kývání závaží na provázku. Vlnění se dobře demonstruje na řadě žáků nebo „slinky“ pružině, využít lze i nádobu s vodou.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Identifikuje zdroje zvuku v běžných situacích, popíše potenciálně škodlivé důsledky zvuku a popíše způsoby ochrany před nadměrným hlukem.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady zdrojů zvuku
- uvědomuje si, že některé děje se pravidelně opakují
- uvědomuje si, že zvuk hromu má jinou rychlost než světlo blesku
- uvědomuje si, že různé zvuky mohou mít různou hlasitost
- uvede příklady způsobů omezení hluku, které zná ze své zkušenosti
- uvědomuje si, že různá tělesa vydávají zvuky různé výšky

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/7b7af4>

Krátký textový popis

- uvede příklady zdrojů zvuku
- uvědomuje si, že některé děje se pravidelně opakují
- uvědomuje si, že zvuk hromu má jinou rychlost než světlo blesku
- uvědomuje si, že různé zvuky mohou mít různou hlasitost
- uvede příklady způsobů omezení hluku, které zná ze své zkušenosti
- uvědomuje si, že různá tělesa vydávají zvuky různé výšky

Úroveň Na cestě*Popis*

- předvede kmitavý pohyb
- seznámí se s pojmem perioda, frekvence a amplituda
- pozoruje, že tělesa, která vydávají zvuk, kmitají
- uvede příklady různých vlnění
- seznámí se s digitální aplikací schopnou vizualizovat zvuk

- připomene si výpočet vzdálenosti ze známé rychlosti a času
- seznámí se s digitální aplikací schopnou určit hluk
- seznámí se s typickými hodnotami hladiny intenzity zvuku s ohledem na zdraví
- experimentálně zkoumá různé způsoby omezení hluku

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- předvede kmitavý pohyb
- seznámí se s pojmem perioda, frekvence a amplituda
- upozoruje, že tělesa, která vydávají zvuk, kmitají
- uvede příklady různých vlnění
- seznámí se s digitální aplikací schopnou vizualizovat zvuk
- připomene si výpočet vzdálenosti ze známé rychlosti a času
- seznámí se s digitální aplikací schopnou určit hluk
- seznámí se s typickými hodnotami hladiny intenzity zvuku s ohledem na zdraví
- experimentálně zkoumá různé způsoby omezení hluku

Úroveň Splněno*Popis*

- Vysvětlí vznik konkrétních zvuků.
- Změří periodu a amplitudu u vhodného kmitavého pohybu.
- Předvede vlnění.
- Pomocí vizualizace na digitální aplikaci ukáže průběh šumu a průběh tónů různých frekvencí i různých hlasitostí.
- Ze znalosti času mezi bleskem a hromem vypočítá přibližnou vzdálenost bouřky.
- Pomocí digitální aplikace změří hluk na různých místech ve svém okolí, v konkrétních situacích popíše způsoby ochrany před nadměrným hlukem.
- Pomocí digitální aplikace určí, jak vysoké tóny ještě slyší.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vysvětlí vznik konkrétních zvuků.
- Změří periodu a amplitudu u vhodného kmitavého pohybu.
- Předvede vlnění.
- Pomocí vizualizace na digitální aplikaci ukáže průběh šumu a průběh tónů různých frekvencí i různých hlasitostí.
- Ze znalosti času mezi bleskem a hromem vypočítá přibližnou vzdálenost bouřky.
- Pomocí digitální aplikace změří hluk na různých místech ve svém okolí, v konkrétních situacích popíše způsoby ochrany před nadměrným hlukem.
- Pomocí digitální aplikace určí, jak vysoké tóny ještě slyší.

CAP-FYZ-003-ZV9-009

Porovná chování světla v různých prostředích a na jejich rozhraních; popíše důsledky ve vybraných praktických situacích.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem OVU je zformulování zákonitostí optických jevů a pochopení funkce oka a optických přístrojů, které žáci znají z běžného života (např. brýle, lupa, dalekohled). S odrazem světla na zrcadle i lomem světla se žáci setkávají každodenně. Mnozí žáci nosí brýle, je proto užitečné, aby porozuměli, proč a jaké brýle mají.

Nabízí se zde i propojení s biologickým pohledem na oko.

Mezi konkrétní příklady využití zrcadel, s kterými by žák mohl mít zkušenost, patří např. zrcadlo v koupelně, zrcadlo na křižovatce, zpětné zrcátko, kosmetické zrcátko, odrazka. Lze ale samozřejmě volit i jiná zařízení.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

MAT-MAT-003-ZV5-006

Modeluje a rozpozná geometrické útvary.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše konkrétní příklady využití zrcadel a čoček a na jednoduchém pokusu ukáže některé jejich vlastnosti.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkoumá odraz v různých zrcadlech a zrcadlových plochách ve svém okolí
- zkoumá průchod světla čočkami (vznik obrazu, změnu směru paprsku, ...)
- seznámí se se strukturou oka z pohledu chodu světla

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkoumá odraz v různých zrcadlech a zrcadlových plochách ve svém okolí
- zkoumá průchod světla čočkami (vznik obrazu, změnu směru paprsku, ...)
- seznámí se se strukturou oka z pohledu chodu světla

Úroveň Na začátku*Popis*

- popíše „zvláštnosti“ odrazu v zrcadle
- uvede příklady, kde má ve svém okolí zrcadla
- popíše, jak brýle pozmění pohled na okolí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popíše „zvláštnosti“ odrazu v zrcadle
- uvede příklady, kde má ve svém okolí zrcadla
- popíše, jak brýle pozmění pohled na okolí

Úroveň Splněno*Popis*

- Předvede přímočaré šíření světla, odraz světla (na zrcadle), lom světla (na rozhraní vzduchu a vody).
- Popíše konkrétní příklady využití rovinných i zakřivených zrcadel v praxi.
- Experimentálně ukáže průchod světla spojkou a rozptylkou.
- Popíše průchod světla okem a funkci jeho jednotlivých částí, vysvětlí, jak se oko zaostřuje na různé vzdálenosti, co je krátkozrakost, dalekozrakost, astigmatismus a jak se korigují.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/0fb836>

Krátký textový popis

- Předvede přímočaré šíření světla, odraz světla (na zrcadle), lom světla (na rozhraní vzduchu a vody).
- Popíše konkrétní příklady využití rovinných i zakřivených zrcadel v praxi.
- Experimentálně ukáže průchod světla spojkou a rozptylkou.
- Popíše průchod světla okem a funkci jeho jednotlivých částí, vysvětlí, jak se oko zaostřuje na různé vzdálenosti, co je krátkozrakost, dalekozrakost, astigmatismus a jak se korigují.

004

Elektřina a magnetismus*Charakteristika tematického okruhu*

Výuka elektřiny a magnetismu se v základní škole zaměřuje na základní principy a jevy, které tyto oblasti fyziky zahrnují. Žáci se nejprve seznamují s elektrickým nábojem a jeho vlastnostmi. V rámci výuky prakticky zapojí elektrický obvod a změní v něm veličiny charakterizující chování obvodu. Žáci se seznámí se základními vlastnostmi permanentních magnetů i elektromagnetů. Prakticky prozkoumají elektromagnetické jevy a popíší jejich důsledky v běžném životě.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAP-FYZ-004-ZV9-010

Experimentálně ukáže vybrané vlastnosti elektrického náboje.*Metodická podpora***Komentář**

Žák by měl poznat minimálně následující vlastnosti náboje: nabití těles třením, náboje na sebe silově působící na dálku (podobně jako na dálku působící gravitační a magnetická síla), dva druhy náboje (stejně se odpuzují, opačné se přitahují), existenci vodičů a izolantů a rozložení náboje na nich.

S vlastnostmi náboje se žák setkává v běžném životě – jiskření např. při svlékání svetru, atmosférická elektřina (blesky); seznámení se s vodiči a nevodiči je užitečné pro praxi.

Současně jde o jedno z mála témat na ZŠ, kde lze experimentálně zkoumat něco neviditelného.

Vhodnými nabitými tělesy jsou plastová pravítka, brčka nebo nafukovací balóny. Přítomnost náboje lze snadno detekovat dotykem, pozorováním jiskry (může být vidět i slyšet), rozsvícením doutnavky, chováním nabitého předmětu apod. Vodivost materiálů lze zkoumat na libovolném materiálu, který žáci nabídnou. Mezi materiály by měly být věci dobře vodivé (např. drát, pletací jehlice), dobré izolanty (plast, sklo, ...), ale i špatné vodiče (dřevo, mokrý papír apod.).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ukáže vybrané vlastnosti elektrického náboje na jednoduchých pokusech.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkoumá, jaké efekty lze pozorovat díky plastové tyči otřené hadrem
- zkoumá podmínky, za jakých náboj získaný třením rychle uteče nebo vydrží déle
- seznámí se s bouřkovými jevy

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/b32e9d>

Krátký textový popis

- zkoumá, jaké efekty lze pozorovat díky plastové tyči otřené hadrem
- zkoumá podmínky, za jakých náboj získaný třením rychle uteče nebo vydrží déle
- seznámí se s bouřkovými jevy

Úroveň Na začátku

Popis

- ví ze zkušenosti, že vrtění na židli nebo svlékání svetru může způsobit „elektrickou ránu“
- ví, že se elektřina vodí drátem

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6fca34>

Krátký textový popis

- ví ze zkušenosti, že vrtění na židli nebo svlékání svetru může způsobit „elektrickou ránu“
- ví, že se elektřina vodí drátem

Úroveň Splněno

Popis

- Předvede přitahování a odpuzování nabitých těles.
- Detekuje náboj na tělese (nabitě plechovce nebo elektroskopu).
- Experimentálně zjistí, zda se daným materiálem přesouvá náboj, nebo ne.
- Formuluje a zdůvodní pravidla bezpečného chování při bouři.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Předvede přitahování a odpuzování nabitých těles.
- Detekuje náboj na tělese (nabitě plechovce nebo elektroskopu).
- Experimentálně zjistí, zda se daným materiálem přesouvá náboj, nebo ne.
- Formuluje a zdůvodní pravidla bezpečného chování při bouři.

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

Metodická podpora

Komentář

Podstatou OVU je porozumění elektrickému obvodu a jeho základním komponentám (zdroj napětí, vodiče, spotřebič). K pochopení je užitečné, aby žák zvládl změřit základní veličiny v tomto obvodu (proud, který obvodem teče, a napětí zdroje nebo napětí na spotřebiči). Současně se žák seznamuje s multimetrem jako víceúčelovým měřicím přístrojem.

Na OVU navazuje část výstupu z energie – žák by měl být schopný přibližně spočítat spotřebu elektřiny v domácnosti.

V rámci OVU by žák měl změřit odpor. Učitel pro tuto aktivitu může zvolit odporový drát nebo rezistor (dostupný v prodejnách elektronických součástek nebo ze školních sad), ale lze měřit i odpor žárovky, případně spotřebičů obsahujících odporový drát (rychlou konvice). Výpočty Ohmova zákona by měly být založeny na reálné situaci, vhodným příkladem je tak proud tekoucí daným spotřebičem (rychlou konvicí) ze znalosti jeho odporu.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-001-ZV9-001

Řeší problémy se zlomky v kontextu reálných situací.

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.*Klíčové kompetence*

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.*Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.*Základní gramotnosti*

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapojí podle schématu jednoduchý elektrický obvod.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkouší zapojit žárovku ke zdroji tak, aby žárovka svítila
- formuluje podmínky, které musí obvod splňovat, aby žárovka svítila
- seznámí se s elektrickými veličinami (napětí, proud, odpor) – jejich značkami, jednotkami a fyzikálním významem
- seznámí se s multimetrem, zkouší měřit napětí baterií, odpor rezistoru, proud v obvodu
- seznámí se s LED jako zástupcem polovodičových součástek a náhradou žárovek

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/6aefe3>*Krátký textový popis*

- zkouší zapojit žárovku ke zdroji tak, aby žárovka svítila
- formuluje podmínky, které musí obvod splňovat, aby žárovka svítila
- seznámí se s elektrickými veličinami (napětí, proud, odpor) – jejich značkami, jednotkami a fyzikálním významem
- seznámí se s multimetrem, zkouší měřit napětí baterií, odpor rezistoru, proud v obvodu
- seznámí se s LED jako zástupcem polovodičových součástek a náhradou žárovek

Úroveň Na začátku*Popis*

- zná některé elektrické spotřebiče a ví, že jsou na baterii nebo se připojují do zásuvky
- ví, že spotřebiče mají obvykle vypínač a obvykle jsou v nich dráty

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/5652e5>*Krátký textový popis*

- zná některé elektrické spotřebiče a ví, že jsou na baterii nebo se připojují do zásuvky
- ví, že spotřebiče mají obvykle vypínač a obvykle jsou v nich dráty

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojí obvod se zdrojem, dvěma žárovkami a vypínačem.
- Změří napětí na zdroji a napětí na žárovce a odpor rezistoru.
- Změří proud v obvodu.
- Pomocí obvodu se žárovkou zkusí, které předměty vedou proud a které ne.
- Formuluje Ohmův zákon a používá ho v konkrétních jednoduchých výpočtech.
- Zapojí obvod s LED tak, aby svítila a nezničila se; uvede příklady běžného využití LED.
- Formuluje pravidla bezpečného zacházení s elektrickými spotřebiči.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/2b488e>

Krátký textový popis

- Zapojí obvod se zdrojem, dvěma žárovkami a vypínačem.
- Změří napětí na zdroji a napětí na žárovce a odpor rezistoru.
- Změří proud v obvodu.
- Pomocí obvodu se žárovkou zkusí, které předměty vedou proud a které ne.
- Formuluje Ohmův zákon a používá ho v konkrétních jednoduchých výpočtech.
- Zapojí obvod s LED tak, aby svítila a nezničila se; uvede příklady běžného využití LED.
- Formuluje pravidla bezpečného zacházení s elektrickými spotřebiči.

CAP-FYZ-004-ZV9-012

Experimentálně ukáže vzájemné působení permanentních magnetů i magnetu a vodiče s proudem a uvede praktické využití těchto jevů.

Metodická podpora

Komentář

OVU se věnuje magnetickým a elektromagnetickým jevům. Žák se v rámci OVU seznámí s chováním trvalých (permanentních) magnetů, s magnetickým polem vodiče s proudem a s elektromagnetickou indukcí a jejich aplikacemi.

Magnetické jevy lidstvo využívá od starověku, magnetické i elektromagnetické jevy obklopují dnešního žáka v každodenním životě a civilizace se bez nich neobejde. Je proto užitečné, aby se žák s vybranými magnetickými a elektromagnetickými jevy a zařízeními, která je využívají, seznámil (elektromotory, výroba elektřiny v elektrárně, vybrané domácí spotřebiče, ...). Současně se setkává s „magií“ silového působení na dálku.

K mapování magnetického pole permanentních magnetů lze nejjednodušeji využít železnou pilinu, drobné hřebíčky nebo např. kompas. Existenci magnetického pole okolo vodiče s proudem lze ukázat pomocí kompasu, lze také vyrobit jednoduchý elektromagnet. Cílem posledního indikátoru Splněno je, aby si žák uvědomil souvislost probíraných jevů s tím, co běžně používá ve své domácnosti. Lze například diskutovat, že v mixéru je elektromotor, díky kterému se mixér točí, v toustovači nebo žehličce je odporový drát, který je zodpovědný za zahřívání, atd.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Prozkoumá chování trvalých magnetů vzájemně mezi sebou a vůči jiným materiálům pomocí jednoduchých pokusů.

Úroveň Na začátku

Popis

- ví, kde má ve svém okolí magnety a popíše, co o nich ví
- zná kompas nebo buzolu
- ví, že mobilní telefony komunikují na dálku

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/00d7ba>

Krátký textový popis

- ví, kde má ve svém okolí magnety a popíše, co o nich ví
- zná kompas nebo buzolu
- ví, že mobilní telefony komunikují na dálku

Úroveň Na cestě*Popis*

- prozkoumá vzájemné přitahování a odpuzování magnetů, které materiály magnety přitahují a zda působí také skrz různé materiály
- prozkoumá magnetické pole magnetu pomocí železných pilin nebo kompasu
- prozkoumá chování kompasu v okolí vodiče nebo cívky s proudem
- zkoumá vznik elektrického napětí v cívce, kolem které se pohybuje magnet
- seznámí se s konstrukcí generátoru a motoru
- seznámí se s tím, že např. mobilní telefony využívají elektromagnetické vlny k přenosu signálu

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/a60e93>

Krátký textový popis

- prozkoumá vzájemné přitahování a odpuzování magnetů, které materiály magnety přitahují a zda působí také skrz různé materiály
- prozkoumá magnetické pole magnetu pomocí železných pilin nebo kompasu
- prozkoumá chování kompasu v okolí vodiče nebo cívky s proudem
- zkoumá vznik elektrického napětí v cívce, kolem které se pohybuje magnet
- seznámí se s konstrukcí generátoru a motoru
- seznámí se s tím, že např. mobilní telefony využívají elektromagnetické vlny k přenosu signálu

Úroveň Splněno*Popis*

- Předvede, jak se mohou magnety navzájem přitahovat a odpuzovat, a předvede, které látky se k magnetům přitahují a které na magnety nereagují.
- Zmapuje magnetické pole jednoho magnetu, dvou magnetů, které se přitahují a které se odpuzují.
- Experimentálně ukáže existenci magnetického pole okolo vodiče s proudem.
- Předvede, že změnou magnetického pole v cívce na ní vzniká elektrické napětí.
- Jmenuje zařízení ze svého okolí, která pracují na principu elektromagnetické indukce.
- Uvede příklady zařízení, která využívají elektromagnetické vlny, a popíše, k jakému účelu je zařízení využívají.
- Vybere si zařízení v domácnosti a popíše, jaký jev z oblasti elektřiny a magnetismu využívají.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/83e2f1>

Krátký textový popis

- Předvede, jak se mohou magnety navzájem přitahovat a odpuzovat, a předvede, které látky se k magnetům přitahují a které na magnety nereagují.
- Zmapuje magnetické pole jednoho magnetu, dvou magnetů, které se přitahují a které se odpuzují.
- Experimentálně ukáže existenci magnetického pole okolo vodiče s proudem.
- Předvede, že změnou magnetického pole v cívce na ní vzniká elektrické napětí.
- Jmenuje zařízení ze svého okolí, která pracují na principu elektromagnetické indukce.
- Uvede příklady zařízení, která využívají elektromagnetické vlny, a popíše, k jakému účelu je zařízení využívají.
- Vybere si zařízení v domácnosti a popíše, jaký jev z oblasti elektřiny a magnetismu využívají.

005

Mikrosvět a makrosvět*Charakteristika tematického okruhu*

Výuka o mikrosvětě se v základní škole zaměřuje na porozumění částicím mikrosvěta a strukturám, které nejsou viditelné pouhým okem, ale tvoří základ veškeré hmoty kolem nás. Žáci se seznamují s atomy jako základními stavebními kameny hmoty. Současně poznávají důsledky fyziky mikrosvěta pro každodenní život – od bezpečnosti jaderných elektráren po využití a možná rizika radioaktivního záření.

V rámci astronomie se žáci seznamují se Sluneční soustavou a důsledky pohybu těles ve Sluneční soustavě na Zemi. Volitelně poznávají i další objekty ve vesmíru (např. černé díry, neutronové hvězdy, galaxie).

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAP-FYZ-005-ZV9-013

Popíše základní strukturu látek a relevantní částice při postupu z makrosvěta do mikrosvěta a uvede některé konkrétní příklady dějů, které na dané úrovni probíhají.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem OVU je ukázat konkrétní důsledky faktu, že se svět skládá z malých částic, které mají určité vlastnosti a interagují spolu. Je na vyučujícím, aby vedle představení základní struktury (molekuly, atomy, elektronový obal, jádro, nukleony, příp. kvarky) zvolil vhodné příklady dějů: např. radioaktivita, jaderná energetika, fúzní reakce, chemické reakce.

Součástí OVU jsou i ilustrace konkrétních dějů, které na úrovni mikrosvěta probíhají: Na úrovni molekul nebo elektronového obalu atomu probíhají chemické procesy, štěpení a slučování probíhá na úrovni jader, apod.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

CZB-VZB-004-ZV9-015

Aplikuje zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- má představu, že atomy jsou velmi malé
- zaslechl slova radioaktivita, jádro, jaderná elektrárna, ...
- ví, že se k lékařské diagnostice používá rentgen
- ví, že Slunce a další hvězdy září

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/ab907e>

Krátký textový popis

- má představu, že atomy jsou velmi malé

- zaslechl slova radioaktivita, jádro, jaderná elektrárna, ...
- ví, že se k lékařské diagnostice používá rentgen
- ví, že Slunce a další hvězdy září

Úroveň Na cestě

Popis

- seznámí se s rozměrovými měřítky buněk, molekul, atomů, jader (např. pomocí předpon nebo čísel s mnoha nulami) a dalších struktur mikrosvěta
- seznámí se s původem radioaktivního záření, jeho druhy, vlastnostmi, riziky a využitím
- seznámí se s principem výroby elektřiny v jaderné elektrárně
- seznámí se se způsobem vzniku energie ve hvězdách

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/182407>

Krátký textový popis

- seznámí se s rozměrovými měřítky buněk, molekul, atomů, jader (např. pomocí předpon nebo čísel s mnoha nulami) a dalších struktur mikrosvěta
- seznámí se s původem radioaktivního záření, jeho druhy, vlastnostmi, riziky a využitím
- seznámí se s principem výroby elektřiny v jaderné elektrárně
- seznámí se se způsobem vzniku energie ve hvězdách

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše strukturu atomu, porovná velikost atomu a jádra.
- Uvede příklady procesů, které probíhají na dané úrovni mikrosvěta.
- Popíše, k čemu se využívá rentgenové záření, a vysvětlí, proč personál při rentgenovém vyšetření odchází.
- Uvede alespoň jeden příklad využití nebo naopak konkrétního rizika radioaktivního záření.
- Popíše funkci jaderných elektráren a ilustruje jak výhody, tak nevýhody a rizika a způsoby jejich omezení.
- Vysvětlí, kde se bere energie ve hvězdách.

CAP-FYZ-005-ZV9-014

S využitím informací z různých vhodných zdrojů ilustruje, že Země je součástí komplexní struktury vesmíru, a popíše, jak vesmír Zemi ovlivňuje.

Metodická podpora

Komentář

Cílem OVU je ukázat některé konkrétní „střípky“ z astronomie a astrofyziky a důsledky pro život na Zemi. Vyučující může zvolit podle svých možností a zájmu žáků: témata související s pohybem Měsíce, Země a Slunce, souhvězdí, Slunce jako zdroj energie pro Zemi, vlastnosti dalších těles ve Sluneční soustavě, další tělesa mimo Sluneční soustavu, Galaxie apod. Součástí by měla být i zmínka o způsobech výzkumu vesmíru.

OVU dává možnost volby konkrétních témat podle zájmu žáků a možností učitele. OVU lze realizovat projektově (ve spolupráci např. s geografii, přírodopisem a chemií v tématu globální změny klimatu) nebo návštěvou planetária či hvězdárny.

Vzhledem k tomu, že není možné za běžného školního dne pozorovat noční oblohu, je samozřejmě možné využít digitální aplikace.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-001-ZV9-003

Využívá k řešení problémů desetinná čísla, procenta, mocniny a odmocniny v kontextu reálných situací.

Klíčové kompetence

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.*Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Vzdělávací oblasti*

GEO-GEO-002-ZV9-004

Odvodí příjem slunečního záření pro konkrétní místo a čas, jeho příčiny a důsledky na přírodní procesy a lidské aktivity.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše, jaké důsledky mají pohyby těles ve Sluneční soustavě na Zemi.

Úroveň Na začátku*Popis*

- demonstruje na modelu otáčení Země, uvede souvislost mezi rotací Země a střídáním dne a noci
- demonstruje a popíše pohyby Země a Měsíce kolem Slunce
- popíše vztah mezi oběhem Země kolem Slunce a délkou roku
- vyhodnotí na základě zjištěných informací možnost života na Zemi

Úroveň Na cestě*Popis*

- získává představu o velikostech těles Sluneční soustavy a jejich vzdálenostech od Slunce
- seznámí se s tím, že osa Země je nakloněná a jaké to má důsledky pro život na Zemi (střídání ročních období, polární den a noc, ...)
- zkoumá fáze Měsíce a jejich souvislost s polohou Měsíce vzhledem ke Slunci a Zemi
- seznámí se s vybranými souhvězdími a významnými hvězdami (Polárka, Sirius, ...)
- seznámí se s některými typy družic okolo Země a jejich využitím (GPS, meteorologické družice, ISS, ...)
- seznámí se s některými zajímavými objekty ve vesmíru (černá díra, trpasličí planeta, mlhovina, ...)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/ab2e88>*Krátký textový popis*

- získává představu o velikostech těles Sluneční soustavy a jejich vzdálenostech od Slunce
- seznámí se s tím, že osa Země je nakloněná a jaké to má důsledky pro život na Zemi (střídání ročních období, polární den a noc, ...)
- zkoumá fáze Měsíce a jejich souvislost s polohou Měsíce vzhledem ke Slunci a Zemi
- seznámí se s vybranými souhvězdími a významnými hvězdami (Polárka, Sirius, ...)
- seznámí se s některými typy družic okolo Země a jejich využitím (GPS, meteorologické družice, ISS, ...)
- seznámí se s některými zajímavými objekty ve vesmíru (černá díra, trpasličí planeta, mlhovina, ...)

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledá informace o velikosti Slunce, velikostech planet a jejich vzdálenostech od Slunce, na jejich základě vytvoří model Sluneční soustavy.
- Demonstruje základní pohyby Země okolo Slunce a Měsíce okolo Země a popíše jejich důsledky.
- Vysvětlí, jak vzniká zatmění Slunce a Měsíce.
- Demonstruje fáze Měsíce.
- Prezentuje vybrané poznatky o zajímavých objektech ve vesmíru.

- Rozezná vybraná souhvězdí na noční obloze.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vyhledá informace o velikosti Slunce, velikostech planet a jejich vzdálenostech od Slunce, na jejich základě vytvoří model Sluneční soustavy.
- Demonstruje základní pohyby Země okolo Slunce a Měsíce okolo Země a popíše jejich důsledky.
- Vysvětlí, jak vzniká zatmění Slunce a Měsíce.
- Demonstruje fáze Měsíce.
- Prezentuje vybrané poznatky o zajímavých objektech ve vesmíru.
- Rozezná vybraná souhvězdí na noční obloze.

CHE

Chemie

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Chemie je zaměřený na integraci specifických oborových znalostí a dovedností s důrazem na bezpečnost práce, ochranu zdraví a životního prostředí. Cílem je rozvoj nejen chemického, ale i udržitelného myšlení, důraz je kladen i na rozvoj praktických vědeckých dovedností (science process skills). Vzdělávací obsah míří na propojení teoretických znalostí s praktickými dovednostmi v oblastech, jako je význam chemie pro osobní zdraví, studium vlivu chemických procesů na životní prostředí a pochopení role chemie ve společnosti. Důležitým cílem oboru je propojení představ žáků o látkách a chemických dějích na pozorovatelné úrovni s částicovým světem a významem používané symboliky, což je klíčové pro hluboké porozumění chemickým konceptům a rozvoj schopnosti abstraktního myšlení, nezbytného pro vědecké bádání a inovace.

Tematické oblasti jsou rozdělené do okruhů podle kontextů tak, aby výuka nového oboru začínala tématy pro žáky nejbližšími a až postupně se přidávala témata obecnější. Strukturu oboru tvoří: **Chemie a já**, **Chemie a planeta Země** a **Chemie a společnost**. Očekávané výstupy pak otevírají jednotlivá témata, přičemž postupné kroky umožňují postup od povrchu do hloubky oboru.

Vzhledem k potřebě abstraktních představ je obor Chemie na 1. stupni zastoupen prostřednictvím rozvoje základních pozorovacích dovedností žáků a základů jejich schopnosti bádát. Výuka na 2. stupni pak navazuje a prohlubuje tyto dovednosti a míří na rozvoj přírodovědné gramotnosti.

Při ověřování získaných dovedností a znalostí žáků je vhodné především hodnocení produktů práce žáků (samostatně či ve skupinách), tj. výsledných schémat, myšlenkových map, posterů, videí a dalších podobných výstupů. Vzhledem k experimentálnímu charakteru je dále vhodné hodnotit badatelské protokoly, koláže, komiksy a další záznamy dokládající jak postup práce žáků, tak jejich pochopení studovaného obsahu. Dále jsou doporučeny ústní projevy typu prezentace vlastní práce nebo práce skupiny a především problémové úlohy.

Zásadní složkou hodnocení je sebehodnocení žáků. Je vhodné nechat žáky srovnávat výše uvedené mapy, schémata apod. vytvořené před zahájením práce na tématu a na jeho výstupu. Důraz je zapotřebí klást na responzivní výuku, neustálé získávání formativní zpětné vazby od učitele, poskytování zpětné vazby učiteli i spolužákům a reflektování vlastního pokroku jak v rámci jednotlivých témat, tak po jednotlivých celcích. Je žádoucí zaměřit se i na postoje k oboru, zájem o jednotlivá témata s ohledem na jejich prohloubení i reflexi vnímané důležitosti témat.

001

Chemie a já

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh staví na kontextu kontaktu žáků s běžně dostupnými chemickými látkami. Je proto akcentováno bezpečné zacházení s nimi, porozumění smyslu jejich využívání, zároveň ale i kategorizace směrem k udržitelnosti.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-CHE-001-ZV9-001

Posoudí kvalitu a složení potravin z hlediska vyváženého obsahu základních živin a aditiv.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem očekávaného výstupu je seznámení žáků s látkami, které jsou v potravinách přirozeně obsažené nebo uměle dodané pro zkvalitnění chuti, vůně a vzhledu nebo prodloužení jejich trvanlivosti. Postupně se žáci seznámí s významnými skupinami látek i s vybranými konkrétními zástupci těchto skupin, jejich vlastnostmi, významem i riziky jejich nadměrného nebo podlimitního příjmu. Z praktického hlediska směřuje očekávaný výstup k osvojení dovednosti kriticky posoudit kvalitu potravin a na základě relevantních informací vědomě rozhodovat o tom, co zařadit do svého jídelníčku a co raději vynechat jak z hlediska vlastního zdraví, tak z hlediska udržitelného chování k přírodě. Pro dosažení očekávaného výstupu se nabízí využít mimo jiné prvky projektové nebo badatelsky orientované výuky, zároveň je tu prostor pro integrovanou tematickou výuku.

Tento výstup, související s výchovou ke zdraví, využívá pro žáky silný kontext vlastní potravy. Oproti pouhému přehledu složení potravy nabízí chemie vzhled prostřednictvím jemnějšího dělení potravin podle jejich chemického složení.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednodenní i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjmenuje základní živiny ve vybraných potravinách.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Rozlišuje jednotlivé složky potravin.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozlišuje jednotlivé složky potravin.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Zařadí základní potraviny do kategorií sacharidů, bílkovin, tuků, vitamínů a aditiv a u vybraných typických zástupců vysvětlí jejich důležitost v jídelníčku (u aditiv důvod jejich výskytu v potravinách).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zařadí základní potraviny do kategorií sacharidů, bílkovin, tuků, vitamínů a aditiv a u vybraných typických zástupců vysvětlí jejich důležitost v jídelníčku (u aditiv důvod jejich výskytu v potravinách).

Úroveň Splněno*Popis*

- Určí skupiny látek obsažených v běžných potravinách a uvede konkrétní příklady přirozeně se vyskytujících a uměle dodaných složek.

- Vysvětlí význam jednotlivých složek potravy (bílkoviny, sacharidy, tuky, vitaminy) pro zdraví člověka a popíše rizika jejich nadbytku nebo nedostatku.
- Porovná základní a alternativní zdroje bílkovin, sacharidů a tuků a zhodnotí jejich přínos pro organismus v kontextu udržitelnosti.
- Vysvětlí vliv nadbytku a nedostatku základních živin (tuky, sacharidy, bílkoviny, vitaminy) na zdraví člověka.
- Orientuje se v údajích na etiketách běžných potravin a vyhodnotí jejich energetickou hodnotu, obsah živin a aditiv.
- Posoudí význam a vliv používání aditiv (barviva, konzervanty) v potravinářství na kvalitu potravin a zdraví člověka a význam jejich označování kódy E.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Určí skupiny látek obsažených v běžných potravinách a uvede konkrétní příklady přirozeně se vyskytujících a uměle dodaných složek.
- Vysvětlí význam jednotlivých složek potravy (bílkoviny, sacharidy, tuky, vitaminy) pro zdraví člověka a popíše rizika jejich nadbytku nebo nedostatku.
- Porovná základní a alternativní zdroje bílkovin, sacharidů a tuků a zhodnotí jejich přínos pro organismus v kontextu udržitelnosti.
- Vysvětlí vliv nadbytku a nedostatku základních živin (tuky, sacharidy, bílkoviny, vitaminy) na zdraví člověka.
- Orientuje se v údajích na etiketách běžných potravin a vyhodnotí jejich energetickou hodnotu, obsah živin a aditiv.
- Posoudí význam a vliv používání aditiv (barviva, konzervanty) v potravinářství na kvalitu potravin a zdraví člověka a význam jejich označování kódy E.

CAP-CHE-001-ZV9-002

Vytvoří model, kterým popíše chemické přeměny látek v lidském těle při trávení živin.

Metodická podpora

Komentář

Tvorba modelu, tj. zjednodušení komplexní reality, představuje pro žáky výzvu, ve které mohou rozvíjet své kreativní a kritické myšlení. Ke zdárnému naplnění tohoto cíle je ovšem nezbytné, aby se žák seznámil se základními procesy zjednodušeného metabolismu základních živin a jejich vzájemných přeměn a popsal roli kyslíku v celém tomto procesu. Žák dále porovná jednotlivé složky potravy z energetického hlediska, což mu umožní porozumět tomu, jak se chovat v situacích, kdy je třeba dodat rychle energii, a současně pochopit, jak jednotlivé složky potravy přispívají k celkovému příjmu energie za den. Současně žák identifikuje hlavní odpadní produkty metabolismu a uvede příklady a význam jednotlivých prvků, iontů a sloučenin důležitých pro správné fungování lidského těla. Detailnější porozumění fungování vlastního těla se žákovi dostane studiem funkce a vlastností významných biomolekul, například enzymů, hormonů a nukleových kyselin. V rámci tohoto výstupu se žák seznamuje s vybranými zástupci alkaloidů, omamných a psychoaktivních látek.

Výstup je zásadní pro porozumění důležitosti vyvážené stravy i pro porozumění fungování organismu. Tento kontext nabízí i na datech založené posuzování různých mediálních sdělení.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Na modelu vysvětlí základní principy přeměny látek v lidském těle.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vyjmenuje základní etapy trávení základních živin a orgány, ve kterých probíhají.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjmenuje základní etapy trávení základních živin a orgány, ve kterých probíhají.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Popíše hlavní procesy trávení sacharidů, tuků a bílkovin pomocí jednoduchého schématu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše hlavní procesy trávení sacharidů, tuků a bílkovin pomocí jednoduchého schématu.

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede příklady vybraných prvků a sloučenin a vysvětlí jejich význam pro správné fungování lidského těla.
- Používá pojmy látka, prvek a sloučenina ve správných kontextech.
- Popíše metabolismus základních živin (bílkoviny, tuky, sacharidy) a jejich roli v organismu včetně odpadních produktů metabolismu.
- Porovná jednotlivé složky potravy z energetického hlediska, vysvětlí rychlost jejich odbourávání a množství uvolněné energie.
- Vysvětlí funkce enzymů a hormonů v lidském těle.
- Popíše účinky a rizika zneužívání alkaloidů, omamných a psychoaktivních látek, včetně jejich vlivu na lidské tělo.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede příklady vybraných prvků a sloučenin a vysvětlí jejich význam pro správné fungování lidského těla.
- Používá pojmy látka, prvek a sloučenina ve správných kontextech.
- Popíše metabolismus základních živin (bílkoviny, tuky, sacharidy) a jejich roli v organismu včetně odpadních produktů metabolismu.
- Porovná jednotlivé složky potravy z energetického hlediska, vysvětlí rychlost jejich odbourávání a množství uvolněné energie.
- Vysvětlí funkce enzymů a hormonů v lidském těle.
- Popíše účinky a rizika zneužívání alkaloidů, omamných a psychoaktivních látek, včetně jejich vlivu na lidské tělo.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede příklady vybraných prvků a sloučenin a vysvětlí jejich význam pro správné fungování lidského těla.
- Používá pojmy látka, prvek a sloučenina ve správných kontextech.
- Popíše metabolismus základních živin (bílkoviny, tuky, sacharidy) a jejich roli v organismu včetně odpadních produktů metabolismu.
- Porovná jednotlivé složky potravy z energetického hlediska, vysvětlí rychlost jejich odbourávání a množství uvolněné energie.
- Vysvětlí funkce enzymů a hormonů v lidském těle.

- Popíše účinky a rizika zneužívání alkaloidů, omamných a psychoaktivních látek, včetně jejich vlivu na lidské tělo.

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.**Metodická podpora****Komentář**

Tento tematický celek umožňuje žákům pochopit základní biochemické procesy, které jsou základem pro správné fungování lidského organismu. Důraz je zde kladen na submikroskopickou strukturu daných látek. Při studiu chemického složení běžných živin žáci rozvíjejí schopnost analyzovat, jak specifické vlastnosti těchto látek ovlivňují jejich funkční roli v těle.

Přístup zvolený k představení tohoto tématu u žáků podporuje rozvoj kritického myšlení a aplikaci teoretických znalostí v praktických situacích, což je zásadní pro rozvoj kompetencí žáků. Tento tematický celek navíc přispívá k lepšímu porozumění významu vyvážené výživy a zdravého životního stylu, což má přímý dopad na osobní zdraví a wellbeing.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

Další metodická podpora**Úroveň Na začátku***Popis*

- Přiřadí základní živiny k jejich hlavním funkcím v organismech (energie, stavební funkce, ochranná funkce apod.).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Přiřadí základní živiny k jejich hlavním funkcím v organismech (energie, stavební funkce, ochranná funkce apod.).

Úroveň Na cestě*Popis*

- Na konkrétních příkladech s využitím modelů vysvětlí chemické složení a vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich roli v organismech.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Na konkrétních příkladech s využitím modelů vysvětlí chemické složení a vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich roli v organismech.

Úroveň Splněno

Popis

- Na vybraných příkladech ilustruje, jak chemické složení a vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin ovlivňují jejich funkci v organismech.
- Pokusem ověří vlastnosti sacharidů, tuků a bílkovin (rozpuštěnost ve vodě, vliv teploty na změnu struktury, denaturace bílkovin apod.).
- Porovná funkce různých typů sacharidů, tuků a bílkovin v organismech.
- Na modelu lidského těla uvede typická místa výskytu bílkovin, tuků a sacharidů ve vztahu k jejich funkci a vlastnostem.
- Rozliší druhy tuků podle jejich původu a skupenství a diskutuje vhodnost jejich zastoupení v potravě.
- Rozliší jednodušší a složitější sacharidy a uvede jejich významné zástupce spolu s významem z hlediska příjmu v potravě.
- Ve správných kontextech používá pojmy sacharid, cukr, monosacharid, disacharid a polysacharid, tuk, olej, vyšší mastná kyselina, bílkovina, protein a aminokyselina.

CAP-CHE-001-ZV9-004

Na příkladech chemického složení a vlastností látek běžně užívaných v domácnosti zdůvodní možnosti a limity jejich využití.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem tohoto vzdělávacího výstupu je postupné seznámení žáků s nejrůznějšími skupinami látek běžně se nacházejících v domácnosti a osvojení si dovedností, jež povedou k cílenému a bezpečnějšímu zacházení s těmito látkami. Žáci uvedou příklady rozpouštědel, která se běžně používají v domácnosti, rozliší jednotlivé typy rozpouštědel a rozhodnou o jejich použití v konkrétních situacích. Dále popíší chemické složení a vlastnosti vybraných hnojiv a experimentálně ověří vliv jejich nadbytku a nedostatku na rostlinu. S ohledem na udržitelnost se seznámí s riziky nadužívání hnojiv v zemědělství. V rámci tohoto výstupu se také seznámí s pojmy silná a slabá kyselina, silná a slabá zásada, neutrální látka a pH. Pomocí experimentálně naměřených hodnot pH určí acidobazický charakter vybraných látek a současně využívají běžně dostupné indikátory pH k vizualizaci barevné změny doprovázející změnu pH roztoku přidáním jiné látky.

Výstup také rozvíjí schopnost vyhledávat informace v dostupných databázích, přehledech a aplikacích o vlastnostech aktivních látek a skupin aktivních látek obsažených v drogistických produktech. Žák popíše funkci aktivních látek a jejich vliv na organismus. S těmito informacemi dále pracuje s cílem zhodnotit klady a zápory jednotlivých produktů a při porovnání nezapomíná zohlednit ani aspekty přírodního či syntetického původu látek obsažených v produktu. Výstup současně cílí na vytvoření návyků správného zacházení, používání, skladování a likvidace těchto produktů. Podobně jako ostatní výstupy působí na objasnění důvodů užívání látek každodenní potřeby. Důraz je kladen i na zodpovědné zacházení s nimi na základě etiket.

Žáci se v neposlední řadě seznámí s chemickou podstatou koroze železných a měděných materiálů, jejichmi důsledky na kvalitu těchto materiálů a možnostmi ochrany.

Výstup cílí na propojení znalosti bezpečnosti práce a obecných možností a důvodů využití běžně dostupných látek s poznáním jejich chemického složení.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Roztřídí vybrané látky běžně užívané v domácnosti podle jejich vlastností a možností využití.

Úroveň Na cestě*Popis*

Porovná složení a vlastnosti běžných čisticích prostředků a vysvětlí jejich vhodnost pro různé typy materiálů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Uvede příklady chemických látek běžně používaných v domácnosti včetně jejich využití.

Úroveň Splněno*Popis*

- Experimentálně zjistí a porovná pH běžně dostupných roztoků látek a na základě zjištěných výsledků zhodnotí možnosti jejich použití.
- Uvede příklady běžných kyselin a zásad a jejich využití v domácnosti.
- Vysvětlí pojem pH a navrhne řešení modelových situací úpravy pH vody (např. v bazénu, akváriu).
- Demonstruje znalost o složení základních hnojiv a jejich význam pro růst rostliny na návrhu pokusu ověřujícího vliv složení závlivky na růst rostliny.
- Rozezná látky používané k dezinfekci a odstraňování nežádoucích organismů (bakterie, hmyz, hlodavci, plevele, plísňe, řasy apod.), paliva, rozpouštědla a hnojiva a zhodnotí přínos i rizika jejich používání z pohledu zdraví člověka i vlivů na životní prostředí.
- Objasní roli vybraných drogistických přípravků v domácnosti (kosmetické prostředky, mýdla a prací prostředky), uvede jejich příklady a vybrané kosmetické produkty (např. mýdlo, balzám na rty, rtěnka, šumivá koule do koupele) připraví v laboratoři.
- Srovná proces koroze železných a měděných materiálů a vybírá vhodné přípravky zajišťující ochranu kovů proti korozi.
- Na příkladech konkrétních produktů zdůvodní potřebu správného nakládání (používání, skladování, likvidace) s vybranými drogistickými produkty.

CAP-CHE-001-ZV9-005

Zhodnotí rizika práce s běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem očekávaného výstupu je upevnění povědomí žáků o bezpečné práci s chemickými látkami, znalost označování potenciálního nebezpečí látek a v neposlední řadě i základních postupů první pomoci v případě zasažení některou z nebezpečných látek, s nimiž se žáci běžně setkávají v domácnosti nebo v laboratoři.

Očekávaný výstup, propojující všechny prakticky laděné výstupy, cílí na zodpovědné a obezřetné jednání při manipulaci s chemickými látkami. Jeho význam spočívá mj. v tom, že vysvětluje bezpečnostní pravidla včetně zásad první pomoci v modelových příkladech.

Dosahování tohoto očekávaného výstupu umožňuje řadu výukových metod od samostatné práce v terénu (doma, v drogerii apod.), kde žáci sesbírají výstražné symboly, o jejichž významu s ohledem na zacházení s danými látkami pak společně diskutují ve škole. Nabízejí se i inscenační metody, při kterých si mohou například pomocí krátkých pantomimických scének představovat jednotlivá pravidla práce v laboratoři i postupy základní první pomoci v modelových případech, které mohou reálně nastat při práci s látkami, s nimiž přicházejí doma nebo v chemické laboratoři do styku.

Popis hodnocení

- K modelovým látkám přiřadí výstražný symbol včetně popisu bezpečného zacházení s danou látkou.
- Vyjmenuje základní pravidla bezpečné práce v chemické laboratoři a vysvětlí jejich význam.
- Zhodnotí správnost jednání v případě popisu práce s modelovou chemickou látkou.
- Zhodnotí správnost jednání v případě popisu úrazu ve spojitosti s chemickou látkou.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí rizika spojená se zacházením s vybranými běžně dostupnými chemickými látkami a pracuje s nimi bezpečně.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Vysvětlí rizika spojená s konkrétními chemickými látkami a navrhne opatření pro bezpečné zacházení s nimi.

Úroveň Na začátku*Popis*

- K jednotlivým výstražným symbolům na obalech chemických látek přiřadí jejich význam.

Úroveň Splněno*Popis*

- Interpretuje význam výstražných symbolů a uvádí k nim konkrétní příklady látek.
- Demonstruje základní pravidla bezpečného chování v laboratoři.
- Simuluje správný postup při nejčastějších nehodách při práci s chemickými látkami a poskytnutí první pomoci při nejčastějších nehodách v chemické laboratoři či v domácnosti.
- Na modelových příkladech práce s běžně dostupnými chemickými látkami zhodnotí příklady správného a nesprávného zacházení s nimi.
- Na základě dostupných informací posoudí nebezpečné vlastnosti konkrétního výrobku a určí správný postup pro použití a nakládání s výrobkem.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Interpretuje význam výstražných symbolů a uvádí k nim konkrétní příklady látek.
- Demonstruje základní pravidla bezpečného chování v laboratoři.
- Simuluje správný postup při nejčastějších nehodách při práci s chemickými látkami a poskytnutí první pomoci při nejčastějších nehodách v chemické laboratoři či v domácnosti.
- Na modelových příkladech práce s běžně dostupnými chemickými látkami zhodnotí příklady správného a nesprávného zacházení s nimi.
- Na základě dostupných informací posoudí nebezpečné vlastnosti konkrétního výrobku a určí správný postup pro použití a nakládání s výrobkem.

002

Chemie a planeta Země

Charakteristika tematického okruhu

Kontextem tohoto tematického okruhu je prostředí, v němž žáci žijí. Je proto tematicky rozčleněn na:

- Chemii vzduchu
- Chemii vody
- Chemii půdy

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CAP-CHE-002-ZV9-006

Analyzuje a interpretuje dostupná data o složení ovzduší v ČR i ve svém okolí.

Metodická podpora
Komentář
Cílem výstupu je seznámení žáků se složením ovzduší včetně jeho změn vlivem činnosti člověka. Výstup na žákům blízkém tématu přirozeně, v kontextu zavádí oborové pojmy: chemicky čistá látka, prvek, sloučenina, směs, roztok, atom a molekula. Základní učivo obsahuje i jednotlivé složky vzduchu až do úrovně atomů (vzácné plyny), molekul (dusík, kyslík, oxid uhličitý), prvků (vzácné plyny, dusík, kyslík) a sloučenin (oxid uhličitý, vodní pára apod.). Na tomto základě se žáci seznamují s hodnotami naměřenými z různých zdrojů, technikami měření, významem měření i smyslem uváděných hodnot. Přirozeně tak uplatňují i práci s velkými daty.
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KOS-ODO-000-ZV9-001
Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.
<i>Základní gramotnosti</i>
ZGM-MUV-000-ZV9-001
Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.
<i>Vzdělávací oblasti</i>
CAP-PRI-001-ZV9-002
Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Porovná informace o složení vzduchu ve svém okolí s využitím poskytnutých zdrojů dat.
Úroveň Na začátku
<i>Popis</i>
• Vyjmenuje hlavní složky ovzduší.
Úroveň Na cestě
<i>Popis</i>
• Sestaví přehled hlavních zdrojů znečištění ovzduší a interpretuje jejich vliv na kvalitu života.
Úroveň Splněno
<i>Popis</i>
• Porovnává koncentrace hlavních složek vzduchu (např. dusík, kyslík, oxid uhličitý) a na datech z dostupných zdrojů identifikuje rozdíly v různých lokalitách.
• Rozlišuje mezi jednotlivými složkami vzduchu a zapíše je chemickou značkou či vzorcem.
• Rozlišuje pojmy směs, roztok, atom a molekula a správně a aktivně je používá v ústní i psané komunikaci.
• Interpretuje data o složení vzduchu v kontextu platných norem a doporučení (např. limity WHO, česká legislativa).
• Vysvětlí přínos měření kvality vzduchu v různých místech.
• Vysvětlí vliv koncentrace znečišťujících látek (např. prachové částice, oxidy dusíku, oxid siřičitý) na kvalitu ovzduší, životní prostředí a zdraví člověka.

- Na příkladech z reálného života vysvětlí základní vlastnosti plynů (hustota vzduchu v závislosti na teplotě, rozdíly hustoty běžných plynů, zkapalňování plynů, podporuje nebo nepodporuje hoření apod.).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Porovnává koncentrace hlavních složek vzduchu (např. dusík, kyslík, oxid uhličitý) a na datech z dostupných zdrojů identifikuje rozdíly v různých lokalitách.
- Rozlišuje mezi jednotlivými složkami vzduchu a zapíše je chemickou značkou či vzorcem.
- Rozlišuje pojmy směs, roztok, atom a molekula a správně a aktivně je používá v ústní i psané komunikaci.
- Interpretuje data o složení vzduchu v kontextu platných norem a doporučení (např. limity WHO, česká legislativa).
- Vysvětlí přínos měření kvality vzduchu v různých místech.
- Vysvětlí vliv koncentrace znečišťujících látek (např. prachové částice, oxidy dusíku, oxid siřičitý) na kvalitu ovzduší, životní prostředí a zdraví člověka.
- Na příkladech z reálného života vysvětlí základní vlastnosti plynů (hustota vzduchu v závislosti na teplotě, rozdíly hustoty běžných plynů, zkapalňování plynů, podporuje nebo nepodporuje hoření apod.).

CAP-CHE-002-ZV9-007

Schématem znázorní příčiny a projevy znečišťování ovzduší vlivem lidské činnosti včetně kroků k jeho omezení.

Metodická podpora

Komentář

Výstup cílí na propojení poznatků o vlivu člověka na znečištění ovzduší s reálnými dopady na životní prostředí. Mezi hlavní témata patří skleníkový efekt, změny v tloušťce ozonové vrstvy, vznik smogu a kyselého deště, aj. Smyslem je provázání žákovských poznatků týkajících se např.: produkce oxidu uhličitého, jeho vlivu na životní prostředí, jeho dalšího ukládání v přírodě, jednotlivých původců vzniku oxidů síry a dusíku, současných kroků k omezení jejich produkce a stop na životní prostředí a dalších aktuálních klimatických problémů.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promýšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- Uvede hlavní zdroje znečištění ovzduší včetně konkrétních produkovaných znečišťujících látek.

Úroveň Na cestě

Popis

- Nakreslí schéma ukazující vliv lidských aktivit na složení ovzduší a navrhne opatření pro snížení znečištění.

Úroveň Splněno

Popis

- Orientuje se v možnostech poskytovaných dat na portálu ČHMÚ z hlediska ochrany ovzduší a jejich hodnocení v rámci celé ČR a daném regionu.

- Vyhledá informace o vybraných polutantech ve vybraném regionu (oxidy síry, oxidy dusíku a prachové částice) na portálu ČHMÚ v aplikaci automatizovaného imisního monitoringu (AIM).
- Navrhne možnosti omezení lidské činnosti způsobující produkci polutantů a popíše procesy, kterými se znečišťující látky dostávají do ovzduší.
- S využitím jednoduchého schématu simuluje a diskutuje o podstatě a důsledcích skleníkového efektu.
- Na základě vědeckých zjištění navrhuje konkrétní možnosti zmírnění dopadů skleníkového efektu v místě svého bydliště, ve své škole, ve své rodině.
- Objasní změny v tloušťce ozonové vrstvy a zhodnotí dopady na život na Zemi v případě jejího zeslabování i obnovy.
- Vysvětlí rozdíl a objasní příčiny vzniku oxidačního a redukčního typu smogu, uvede konkrétní kroky, kterými by bylo možné předcházet jejich vzniku.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Orientuje se v možnostech poskytovaných dat na portálu ČHMÚ z hlediska ochrany ovzduší a jejich hodnocení v rámci celé ČR a daném regionu.
- Vyhledá informace o vybraných polutantech ve vybraném regionu (oxidy síry, oxidy dusíku a prachové částice) na portálu ČHMÚ v aplikaci automatizovaného imisního monitoringu (AIM).
- Navrhne možnosti omezení lidské činnosti způsobující produkci polutantů a popíše procesy, kterými se znečišťující látky dostávají do ovzduší.
- S využitím jednoduchého schématu simuluje a diskutuje o podstatě a důsledcích skleníkového efektu.
- Na základě vědeckých zjištění navrhuje konkrétní možnosti zmírnění dopadů skleníkového efektu v místě svého bydliště, ve své škole, ve své rodině.
- Objasní změny v tloušťce ozonové vrstvy a zhodnotí dopady na život na Zemi v případě jejího zeslabování i obnovy.
- Vysvětlí rozdíl a objasní příčiny vzniku oxidačního a redukčního typu smogu, uvede konkrétní kroky, kterými by bylo možné předcházet jejich vzniku.

CAP-CHE-002-ZV9-008

Vytvoří model koloběhu vody v přírodě a zahrne do něj vliv lidské činnosti i význam pro živé organismy.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výstup je postavený na koloběhu vody coby integrujícím fenoménu v přírodních vědách. Samotný cyklus tvoří kostru vyučovacích jednotek, které se vztahují k jeho jednotlivým částem, tj. týkají se problematiky kapalné vody, jejích druhů, složení, znečištění, jejího využití a významu. V této oblasti je pak silný přesah do problematiky půdy. Skupenské přeměny vody na led a naopak přinášejí koncept tuhnutí a tání, hustoty a složení vody ze submikroskopického hlediska. Vypařování a zpětně kondenzace nabízejí prostor pro témata chemie atmosféry a jsou propojitelné s problematikou vzduchu.

Voda coby nejběžnější rozpouštědlo na Zemi je jedním z přirozených kontextů, které umožňují nahlédnout celou řadu témat, v nichž hraje chemie zásadní roli.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Na modelu vysvětlí koloběh vody v přírodě včetně příkladů vlivu činnosti člověka.

Úroveň Na cestě

Popis

- Sestaví model koloběhu vody s využitím modelů zobrazujících vzdálenost a uspořádání molekul vody v daných skupenstvích.

Úroveň Na začátku

Popis

- Popíše jednotlivé fáze koloběhu vody.

Úroveň Splněno

Popis

- Znázorní základní fáze koloběhu vody (výpar, kondenzace, srážky, vsakování, odtok) včetně popisu těchto procesů a zahrne do něj vliv lidské činnosti (např. vliv urbanizace, zemědělství, znečišťování vodních zdrojů, stavba přehrad... na změny v distribuci srážek, sucho, záplavy).
- S pomocí mapy popíše nerovnoměrné rozložení zdrojů pitné vody na Zemi.
- S pomocí údajů o množství iontů vápníku a hořčíku ve vodě vysvětlí spojitost tvrdosti vody a vzniku vodního kamene.
- S pomocí mapy tvrdosti vody v ČR a s výsledky chemického rozboru vody rozhodne, kde je větší/menší šance vzniku vodního kamene.
- Spočítá svou vodní stopu (např. pomocí <https://www.voda.limited/vodni-zuctovani>), porovná ji s průměrnou stopou v ČR i ve světě a navrhne 3 konkrétní způsoby, jak by ji mohl snížit.
- S využitím dat porovná množství vody potřebné k přípravě vybraných zemědělských a průmyslových produktů (water footprint).
- Vysvětlí princip úpravy pitné vody a čističky odpadních vod a uvede příklady těchto zařízení ve svém okolí.
- Uvede tři nejčastější druhy zpracování odpadní vody z domácnosti a analyzuje ten, který mají v domácnosti.

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

Metodická podpora

Komentář

Jedná se o komplexní výstup, sestavený z několika dílčích výstupů, které se vzájemně doplňují a podmiňují celkový obraz problematiky půdy nejen jako životního prostředí a nástroje pro obživu obyvatelstva, ale také jako zdroje nerostných surovin.

Z hlediska složení půdy je nutné vycházet nejprve z prvkového složení půdy a významných sloučenin, ze kterého vyplyne jejich použití jako prvotních surovin pro průmysl a další oblasti lidské činnosti. Žáci rozlišují základní suroviny podle povahy na kovy (hliník, železo, zinek a olovo), nekovy (uhlík, síra, fosfor) a polokovy (křemík), popř. jejich významné sloučeniny, a na základě jejich vlastností usuzují na jejich využití. V této problematice je klíčovým aspektem také udržitelnost využívání těchto surovin v budoucnosti a ekologické aspekty jejich dobývání.

Z druhého pohledu je také půda základní potřebou pro obživu obyvatel díky rostlinné výrobě a zemědělství. Žáci by měli kriticky posuzovat míru a potřebu využívání hnojiv a pesticidů v zemědělství a na zahradách a objasní vliv jejich nadužívání na zdroje vody, organismy a ekosystémy.

Půda a její využití jsou dalším přirozeným kontextem, jehož prostřednictvím lze žákům uspořádat a objasnit některé přírodní a stále častěji i průmyslové a ekologické záležitosti, zároveň s tím také přiblížit principy oboru.

V dosažení vzdělávacího cíle, kde žák zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska udržitelnosti, se výuka opírá o různé metody. Průzkum životního cyklu produktů, diskuse o oběhu materiálů a praktické experimenty s recyklací poskytují žákům konkrétní pohled na udržitelnost. Studium případových studií a tvůrčí projekty umožňují hlouběji proniknout do tématu a navrhnout praktická řešení. Diskuse o etických a environmentálních aspektech podporují kritické myšlení žáků, kteří tak rozvíjejí schopnost hodnotit a porozumět významu udržitelného využívání surovin v širším kontextu.

- Vyhledává, třídí a kriticky posuzuje informace z různých zdrojů.
- Analyzuje text, navrhuje strukturu a třídí pojmy do skupin na základě společných vlastností.
- Identifikuje průmyslově významné suroviny, vyhledává informace o jejich rozmístění a dostupnosti jejich zdrojů na Zemi, využívá dostupné mapy a zdroje informací.
- Na konkrétním případě těžby surovin v ČR a ve světě identifikuje rizika vzniklá pro životní prostředí, organismy a člověka.
- Debatuje na témata spojená s odpadovým hospodářstvím, recyklací a trvale udržitelným rozvojem – vyhledává, jak je nakládáno s odpady v ČR a které suroviny se dnes již opakovaně využívají.
- Vyhledává zdroje inspirace, které popisují, jak lze některé běžně dostupné materiály využívat nekonvenčním způsobem (jiným než původně zamýšleným) a realizuje konkrétní návrhy v praxi.
- Účastní se simulace setkání, kde je diskutována možnost obnovení/zastavení těžby – tvoří argumenty pro a proti.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-001

Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Uvede příklady využití půdy a hornin člověkem.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Popíše význam pedosféry a litosféry pro organizmy a zdůrazní i aspekt udržitelnosti.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje hlavní suroviny získávané z litosféry (např. minerály, rudy, stavební materiály) a jejich využití v průmyslu a každodenním životě a u vybraných minerálů, rud a stavebních materiálů uvede prvky nebo sloučeniny, které tyto suroviny obsahují.
- S využitím alternativní podoby periodické tabulky prvků znázorňující zastoupení prvků na Zemi a jejich aktuální průmyslovou spotřebu porovná zastoupení jednotlivých prvků v litosféře a uvede příklady průmyslově významných chemických prvků a sloučenin.
- S využitím mapy uvede příklady ložisek významných surovin v ČR a v zahraničí.
- Rozlišuje pojmy prvotní a druhotné suroviny, uvádí jejich příklady a využití a zhodnotí přínosy a rizika spojená se získáváním prvotních surovin.
- Na příkladu konkrétního výrobku zmapuje cestu jeho výroby od prvotních surovin až po samotný produkt.
- Rozlišuje prvky na nekovy, polokovy a kovy a uvádí charakteristické vlastnosti konkrétních zástupců těchto látek.
- S využitím statistických dat objasní spojitost mezi nadměrným užíváním hnojiv a zhoršováním kvality vody.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Identifikuje hlavní suroviny získávané z litosféry (např. minerály, rudy, stavební materiály) a jejich využití v průmyslu a každodenním životě a u vybraných minerálů, rud a stavebních materiálů uvede prvky nebo sloučeniny, které tyto suroviny obsahují.
- S využitím alternativní podoby periodické tabulky prvků znázorňující zastoupení prvků na Zemi a jejich aktuální průmyslovou spotřebu porovná zastoupení jednotlivých prvků v litosféře a uvede příklady průmyslově významných chemických prvků a sloučenin.
- S využitím mapy uvede příklady ložisek významných surovin v ČR a v zahraničí.
- Rozlišuje pojmy prvotní a druhotné suroviny, uvádí jejich příklady a využití a zhodnotí přínosy a rizika spojená se získáváním prvotních surovin.
- Na příkladu konkrétního výrobku zmapuje cestu jeho výroby od prvotních surovin až po samotný produkt.
- Rozlišuje prvky na nekovy, polokovy a kovy a uvádí charakteristické vlastnosti konkrétních zástupců těchto látek.
- S využitím statistických dat objasní spojitost mezi nadměrným užíváním hnojiv a zhoršováním kvality vody.

003

Chemie a společnost

Charakteristika tematického okruhu

Tento tematický okruh obsahuje výstupy směřující k chemii jako oboru, profesi, podporuje porozumění povaze vědy (nature of science). Okruh zároveň provazuje dva předchozí prostřednictvím důrazu na principy získávání poznání v přírodních vědách, resp. v chemii. Výstupy spadají do oblastí:

- Chemie v průmyslu
- Chemie jako věda
- Chemie a energie
- Chemie a moje okolí

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

Metodická podpora

Komentář

Cílem výstupu je získání komplexního přehledu o energetických surovinách. Základem pro uchopení tématu je přehled fosilních paliv (ropa, zemní plyn, uhlí), které se dnes využívají (nejen) jako zdroje energie, resp. paliva, ale i jako zdroje dalších surovin pro petrochemii a další odvětví průmyslu. Klíčovým hlediskem je nejen uvědomění si všudypřítomnosti těchto látek kolem nás v běžném životě, ale také kritické posouzení jejich udržitelnosti pro další generace, efektivitu jejich využití, a tím i potenciální posílení využívání nových zdrojů energie (vodík, jaderná energie apod.). V rámci zpracování ropy žáci pracují s konceptem velikosti molekuly a na jeho základě pak odvozují postup zpracování a výsledné vlastnosti produktu a jeho využití. Zvláštní zřetel by měl být věnován každodennímu využití zdrojů energie pro pohon v dopravě, jejich dopady na životní prostředí, zásoby a dostupnost ve světě a zhodnocení jejich možných alternativ. Na fosilní paliva navazuje i využití produktů při výrobě základních polymerů (PE, PP, PVC, PS, PET), kdy žáci uvedou nejen oblasti života, ve kterých se s plasty mohou setkat, ale také jejich další třídění, recyklaci či další využití, zejména je pak důležité uvědomit si dopady plastového odpadu na životní prostředí a organismy. Další významnou kapitolou patřící mezi suroviny je těžba a zpracování kovů a jejich význam pro běžný život, včetně jejich zpětného odběru a recyklace. V rámci tohoto tématu není nutné se žáky do detailu probírat technologické postupy výrob jednotlivých produktů, ale zaměřit se zejména na využití produktů a dopady na životní prostředí.

Téma silně navázané na téma půdy a jejího využívání nabízí klíč k porozumění velkým tématům současnosti. Široce diskutovaná problematika paliv a obecně získávání energie je vhodným kontextem pro objasnění energetických zásob v molekulách. Téma nabízí i otázky plastů a dalších materiálů, jimž je z hlediska technického i environmentálního věnována v posledních letech významná pozornost.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-020

Porovná základní vlastnosti látek jednotlivých skupenství na základě vlastních pokusů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.*Klíčové kompetence*

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

CAP-FYZ-002-ZV9-006

Představí formy a přeměny energie v každé oblasti fyziky, se kterou se setkává, a ukáže také souvislosti různých forem energie v různých oblastech fyziky.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklady využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Uvede konkrétní příklady obnovitelných a neobnovitelných zdrojů surovin.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Popíše environmentální dopady těžby a využití energetických surovin.

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje hlavní materiály a energetické suroviny používané v průmyslu a každodenním životě (např. fosilní paliva, kovy, plasty) a stručně popíše jejich složení.
- Popíše základní principy získávání a zpracování fosilních paliv a jejich využití včetně dopadů na životní prostředí.
- Vysvětlí spojitost mezi velikostí molekuly a teplotou varu na příkladech produktů průmyslového zpracování ropy a uvede jejich využití.
- Porovná užívání běžných paliv (fosilních a vyráběných) jako zdrojů energie z pohledu efektu i udržitelnosti s obnovitelnými zdroji.
- Na základě dosavadních zjištění posoudí možnosti a výzvy budoucího využití možných pohonů automobilů (alternativních i fosilních).
- Na příkladu plastů popíše průběh zpracování od jejich zdroje po samotné využití a možnosti recyklace.
- Zmapuje stávající opatření pro udržitelné využívání materiálů a surovin (např. třídění, recyklace, používání obnovitelných zdrojů, snižování spotřeby) a navrhne možnosti rozšíření těchto opatření v ČR, v regionu či v místě svého bydliště.

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem očekávaného výstupu je ukázat žákům chemický pokus jako nedílnou praktickou součást předmětu chemie a naučit je základní experimentální práci v laboratoři. V rámci experimentální činnosti by měl být žák schopný provádět základní operace v chemické laboratoři, tj. oddělovat složky heterogenních i homogenních směsí (filtrace, krystalizace, chromatografie na papíře), provádět extrakci, zjišťovat hodnotu pH atd. Žák by měl tyto dovednosti dále aplikovat při identifikaci neznámých látek na základě jejich fyzikálně-chemických vlastností, při ověřování vzniku požadovaných produktů reakce a při ověřování faktorů ovlivňujících chemickou rovnováhu a rychlost reakce.

Tento výstup prolíná všemi dalšími výstupy prostřednictvím svého důrazu na empirické postupy.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Další metodická podpora**Úroveň Na cestě***Popis*

- Naplánuje provedení pokusu, provede jej, vyhodnotí a prezentuje jeho výsledky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Popíše základní postupy pozorování a měření (např. teploty, pH, doby průběhu chemické reakce).

Úroveň Splněno*Popis*

- Pracuje bezpečně s chemickými látkami, při práci používá ochranné pomůcky.
- Formuluje cíle pozorování, demonstrací a pokusů.
- Navrhne postup a následně provede a vyhodnotí pokus s cílem ověření faktorů ovlivňujících rychlost chemické reakce (koncentrace, povrch, teplota).
- Zaznamená naměřená data a výsledky prezentuje systematickým a přehledným způsobem (např. tabulky, grafy, fotografie).
- Analyzuje získaná data z pozorování, demonstrací nebo pokusů a vyvodí z nich závěry.
- S využitím vhodných experimentálních metod od sebe oddělí dvě složky směsi.
- Provede extrakci přírodní látky z jejího přirozeného zdroje (např. kofeinu z kávy, barviv z ovoce a zeleniny).
- S využitím acidobazických indikátorů demonstruje změnu pH vyvolanou přidáním kyseliny/zásady.
- Na základě provedení pokusu zhodnotí, zda se mění hmotnost látky v průběhu chemické a fyzikální přeměny.
- Na základě informace o vlastnostech (hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, teplota tání a varu) od sebe rozliší vybrané látky (např. sůl, cukr, jedlá soda).

- Experimentálně prokáže přítomnost vybraných látek vznikajících při reakci (např. kyslík, oxid uhličitý, kyselina, zásada).

CAP-CHE-003-ZV9-012

Na konkrétních příkladech popíše chemickou reakci jako změnu výchozích látek na produkty za uvolnění nebo spotřebování energie při přeskupování atomů a chemických vazeb.

Metodická podpora

Komentář

Cílem výstupu je objasnit žákům koncept chemické vazby a principy chemických reakcí, faktory ovlivňující průběh chemických reakcí a jejich tepelné zabarvení. Při chemických reakcích dochází k výměně energie (především formou tepla), a proto slouží člověku k získávání energie. Tyto energetické změny je možné velmi názorným způsobem demonstrovat právě na koloběhu uhlíku v přírodě, protože sloučeniny uhlíku reprezentují zatím nejdůležitější zdroje energie, které lidstvo používá.

Zařazení tohoto výstupu je zásadní pro samotnou konzistenci oboru. Bez pohledu na submikroskopickou strukturu látek, a tím i energii vazeb by šlo pouze o prakticistní zbožiznalství. Kontext koloběhu uhlíku navíc, obdobně jako koloběh vody, zahrnuje celou řadu relevantních kontextů od fungování lidského těla přes růst rostlin po procesy při spalování (fosilních) paliv.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše výsledky praktických pozorování a provedených pokusů na úrovni reagujících látek.

Úroveň Na začátku

Popis

- Uvede typické příklady chemických reakcí a určí výchozí látky a produkty.

Úroveň Na cestě

Popis

- Vysvětlí průběh vybraných chemických reakcí a popíše jejich energetické změny.

Úroveň Splněno

Popis

- Vytvoří diagram koloběhu uhlíku s využitím pojmů: fotosyntéza, spalování, respirace (buněčné dýchání), vznik sedimentů s obsahem uhlíku, oxid uhličitý.
- Vyjmenuje tři konkrétní lidské aktivity, které zvyšují množství oxidu uhličitého v atmosféře.
- Na příkladech konkrétních sloučenin vysvětlí různé typy chemických vazeb.
- Na příkladech chemických reakcí (zejména hoření, fotosyntéza, buněčné dýchání) objasní, zda se při reakci energie uvolňuje nebo spotřebovává.
- Změří změny teploty v průběhu vybraných chemických dějů (např. rozpouštění soli, rozpouštění hydroxidu, neutralizace, výparné teplo alkoholů apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vytvoří diagram koloběhu uhlíku s využitím pojmů: fotosyntéza, spalování, respirace (buněčné dýchání), vznik sedimentů s obsahem uhlíku, oxid uhličitý.
- Vyjmenuje tři konkrétní lidské aktivity, které zvyšují množství oxidu uhličitého v atmosféře.
- Na příkladech konkrétních sloučenin vysvětlí různé typy chemických vazeb.
- Na příkladech chemických reakcí (zejména hoření, fotosyntéza, buněčné dýchání) objasní, zda se při reakci energie uvolňuje nebo spotřebovává.
- Změří změny teploty v průběhu vybraných chemických dějů (např. rozpouštění soli, rozpouštění hydroxidu, neutralizace, výparné teplo alkoholů apod.)

CAP-CHE-003-ZV9-013

S pomocí různých informačních zdrojů ilustruje rozmanitost chemie a reflektuje aktuální dění v tomto vědním oboru.

Metodická podpora

Komentář

Cílem tohoto výstupu je poukázat na chemii jako na vyvíjející se obor. Výstup představuje pro žáky výzvu ve smyslu reflektování mediálních zpráv z pohledu chemie, vede je ke vnímání oboru, jeho náplně i povahy. Součástí je i budování kritického postoje k mediálním obsahům, identifikace nepodložených informací nebo dezinformací.

Výstup rozvíjí schopnost žáků pracovat s informacemi, kriticky je hodnotit a ověřovat relevantnost jednotlivých zdrojů, čímž vytváří v rámci výuky chemie prostor pro sledování aktuálního dění v oboru a akcentuje přínos chemie pro všechny sféry lidského života.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KKK-VJZ-000-ZV9-001

Využívá svůj vícejazyčný repertoár, aby se vypořádal s jednoduchými každodenními situacemi vyžadujícími komunikaci v cizím jazyce a překonání odlišností mezi lidmi z různých prostředí či kultur.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše koloběh uhlíku v přírodě s využitím příkladů konkrétních látek.

Úroveň Na cestě

Popis

- Prezentuje aktuální problém v chemii, zahrne jeho představení a vysvětlení jeho významu pro společnost.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vyhledá základní informace o aktuálních tématech, kterými se zabývá moderní chemie.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledává a shromažďuje relevantní informace o současných objevech a trendech v chemii z různých odborných a populárně-vědeckých zdrojů.
- Zhodnotí příspěvek českých chemických objevů celosvětové vědě.
- S pomocí různých zdrojů posoudí relevantnost informací předkládaných v mediálních sděleních a fake news vztahujících se k oboru chemie.
- Uvede příklady inovací v chemickém výzkumu s ohledem na cíle udržitelnosti a koncept zelené chemie.

CAP-CHE-003-ZV9-014

Zmapuje chemické (a jiné) provozy v místě svého bydliště, zjistí informace o jejich produkci a zhodnotí její vliv na kvalitu životního prostředí a vlastní život.

Metodická podpora**Komentář**

Cílem výstupu je seznámit žáky s důležitými chemickými provozy a výrobami. Pro ilustrativnost je možné soustředit se pouze na ty v regionu bydliště žáků. Dále je kladen důraz na stránku bezpečnosti daných výrob a jejich produktů a na ekologii s rozšířením na možná znečištění okolí bydliště a recyklaci odpadu.

Chemický průmysl je nepostradatelnou součástí lidské činnosti a s jeho produkty se neustále setkáváme v každodenním životě. Žáci zmapují chemické provozy v okolí svého bydliště a to, co se v nich vyrábí. S tím souvisí také bezpečnost a ekologická stránka daných provozů, případně odpadů obecně, kterou by žáci měli být schopni kriticky hodnotit.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede a vysvětlí příklady dopadu činnosti člověka na životní prostředí.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vyhledá chemické provozy ve svém okolí a vysvětlí jejich význam.

Úroveň Na cestě*Popis*

- Zhodnotí dopady činnosti chemických provozů na životní prostředí a popíše, jakým způsobem tyto provozy předcházejí negativním dopadům na životní prostředí.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhledává, třídí a kriticky hodnotí informace o průmyslových a zemědělských závodech v okolí svého bydliště / ve svém regionu.
- Vyhledává informace o tom, jaké povinnosti mají domácnosti a firmy v kontextu ochrany přírody před znečišťováním a bezpečné likvidace odpadu.

- Zjišťuje informace o možnostech třídění odpadu ve své obci/měště – informace zjišťuje skrze internetové stránky obce nebo přímo kontaktováním zástupce samosprávy, zjišťuje polohu nejbližšího sběrného místa.
- Změří množství odpadu, který vyprodukuje jeho domácnost za týden, vyhodnotí zastoupení recyklovatelné a nerecyklovatelné složky a navrhne možnosti snížení objemu produkovaného odpadu.
- Popíše postup recyklace papíru, plastů a skla, seznámí se s jednotlivými kroky recyklace a s možnostmi využití recyklovaných materiálů.
- Zmapuje, jak je ve škole (ve třídě) nakládáno s odpadem, a hledá řešení pro zlepšení stávající situace.
- Mapuje a následně diskutuje, kde v místě jeho bydliště dochází ke znečišťování vody, vzduchu a půdy, a navrhuje možnosti nápravy.

PRI

Přírodopis

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru je specifický svým zaměřením na oceňování významu přírody a pochopení procesů, vztahů a jevů, které se v ní odehrávají. Vzdělávací obor vyzdvihuje význam přírody samotné a zdůrazňuje, jak dlouhodobý byl vývoj její současné podoby a jaké procesy k ní vedly. Vede k prohlubování vztahu k místu, rozvoji citlivosti k přírodě (environmentální senzitivity) a k reflexi etických otázek.

Očekávané výsledky učení jsou rozdělené do 5 tematických okruhů, vycházejících z klíčových oborových konceptů (big ideas of science):

- **Živé struktury a jejich funkce**
- **Organismy a prostředí**
- **Rozmnožování a dědičnost**
- **Evoluce a rozmanitost**
- **Dynamická planeta**

Očekávané výsledky učení se vždy zaměřují na organismy včetně člověka. Lidskému zdraví se věnuje obor Výchova ke zdraví a bezpečí.

Formulace výsledků učení zdůrazňují využívání badatelských metod při zkoumání živých organismů a jevů v přírodním prostředí a vedou k chápání významu péče a ochrany životního prostředí. Důraz se klade na kritickou práci s informačními zdroji, promyšlené využívání digitálních technologií a na laboratorní a terénní práci. Organizace výuky (zařazování delších časových bloků) by měla umožnit učení venku a v souvislostech a aktivní zapojení žáka do péče o přírodu.

001

Živé struktury a jejich funkce

Charakteristika tematického okruhu

Žák se učí, že všechno živé je složené z buněk, které pozoruje pod mikroskopem. Poznává, jak se buňky v tělech rostlin a živočichů spojují do větších celků (tkáně/pletiva, orgány, orgánové soustavy), plnících speciální funkce. Žák zjistí, proč je důležité, aby tělo udržovalo správnou teplotu a další podmínky pro fungování buněk a jejich dělení. Okruh pomáhá žákovi porozumět tomu, jak spolu části živých organismů vzájemně souvisejí.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

Metodická podpora

Komentář

Složení organismů z buněk (základních jednotek) žák vyvodí na základě vlastního pozorování. Pro úvodní aktivity lze využít i virtuální mikroskop. Dále je možné využívat digitální mikroskopy připojitelné k obrazovce laptopu nebo zvětšující čočky pro mobilní telefony apod. Při porovnávání různých pletiv/tkání a buněk žák využívá i další informační zdroje a vyobrazení.

Na základě životních funkcí organismů (např. analogie s vlastním tělem) vyvodí žák životní funkce, které musí vykonávat jedna buňka (jednobuněčného i mnohobuněčného organismu). Jde o základní pochopení funkcí organel v rámci buňky. Neočekává se, že na ZŠ bude žák přesně znát názvy různých organel, jako například „endoplazmatické retikulum“. Názvy organel, které jsou nezbytné pro procesy jako fotosyntéza a buněčné dýchání (mitochondrie a chloroplasty), budou žákům představeny, ale nepředpokládá se, že by žáci tyto názvy znali nazpaměť.

Neočekává se, že budou vyučovány podrobné biochemické rovnice pro vysvětlení fotosyntézy a buněčného dýchání. Důraz by měl být kladen na to, aby nedocházelo k mylným představám. Častou mylnou představou je zaměňování dýchání (výměna plynů v plicích) a buněčného dýchání (v buňce, zejména v mitochondriích) nebo představa, že rostliny nedýchají, ale pouze fotosyntetizují. Buněčné dýchání může být zjednodušeně vysvětleno tak, že za účasti kyslíku se z cukrů uvolňuje energie, vzniká oxid uhličitý a voda.

Jedná se o zásadní oborový koncept. Primárně je zaměřený na pozorování mikroskopem.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozliší s pomocí zadaných kritérií jednobuněčný organismus a mnohobuněčný organismus.

Úroveň Na cestě

Popis

práce s mikroskopem

- pozoruje preparát a ovládá ostření mikroskopu, nastaví vhodnou intenzitu světla
- reflektuje princip zvětšení a otočení obrazu
- rozliší biologický objekt pozorování od rušivých objektů (např. bubliny, praskliny apod.)

příprava a pozorování preparátu

- do kapky média (typicky vody) na podložním sklíčku vloží vhodný biologický objekt (např. pokožku cibule, list měříku, kousek dužniny šípku, šupinu, peří)
- zakryje krycím sklíčkem a objekt pozoruje
- do protokolu zaznamená heslovitý postup, zvětšení a nákres pozorované struktury tužkou

složení z buněk

- rozliší s pomocí zadaných kritérií jednobuněčný organismus a složitější struktury (pletivo, tkáň, mnohobuněčný organismus)
- pozoruje více preparátů pletiv/tkání (např. řez stonkem, řez listem, otiskový preparát či řez tkání) a jednobuněčný organismus (např. kvasinky z pekařského droždí) v mikroskopu či na fotografii a porovná, z kolika buněk se daný organismus skládá
- pozoruje, popíše a vyvodí, že u mnohobuněčných organismů jsou různé typy buněk, které se specializují na různé funkce
- vyvodí složení organismů z různých typů buněk jako základní společný rys všeho živého

struktury a funkce uvnitř buňky, viry jako nebuněčné organismy

- pomocí přirovnání a analogií (např. s vlastním tělem, budovou, firmou, školou) popíše struktury uvnitř buňky a jejich funkce
- pojmenuje funkce základních organel (membrána, jádro, cytoplazma s organelami v případě eukaryotické buňky: mitochondrie, chloroplast [znalost těchto pojmů se u žáků nepředpokládá], různé typy váčků a membránových útvarů
- na základě jednoduchých přirovnání ze života (např. uchování důležité informace, pořizování kopií v knihovně; ohraničení a kontrola, kdo projde dovnitř a ven – vnější zdi budovy a vrátnice; solární panely apod.) popíše vybranou buněčnou organelu s ohledem na typ buňky a její funkci v buňce jako celku: např. chloroplast přítomný v buňkách zelených (fotosyntetizujících) rostlin, řas a sinic, který je díky zelenému barvivu schopný zachytit energii slunečního záření a přeměnit ji na energii v cukru, kterou může buňka dále využít
- popíše virus jako parazitický organismus, který není schopen zmnožit svoji dědičnou informaci, vytvořit podle ní bílkoviny, ani jiné látky, a tedy se rozmnožit se či se projevit jako živý jinak, než že použije látky, energii, procesy a ústrojí hostitelské buňky

propojení funkcí, procesů a organel do komplexního celku

- na vybraném příkladu organely (např. mitochondrie) zjednodušeně popíše, co se v ní (na ní apod.) odehrává, co do daného děje vstupuje, jaké jsou produkty a jakou má tento děj význam pro buňku, např. na úrovni: v mitochondrii probíhá buněčné dýchání, tedy děj, při kterém se energie z živin (cukrů) přemění na energii vázanou tak, že ji buňka může rychle použít. K buněčnému dýchání je potřeba kyslík, vzniká při něm také oxid uhličitý a voda.
- vysvětlí, jak jsou spolu propojeny funkce a procesy na úrovni buňky do komplexního celku

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis***práce s mikroskopem**

- pozoruje preparát a ovládá ostření mikroskopu, nastaví vhodnou intenzitu světla
- reflektuje princip zvětšení a otočení obrazu
- rozliší biologický objekt pozorování od rušivých objektů (např. bubliny, praskliny apod.)

příprava a pozorování preparátu

- do kapky média (typicky vody) na podložním sklíčku vloží vhodný biologický objekt (např. pokožku cibule, list měřítka, kousek dužniny šípku, šupinu, peří)
- zakryje krycím sklíčkem a objekt pozoruje
- do protokolu zaznamená heslovitý postup, zvětšení a nákres pozorované struktury tužkou

složení z buněk

- rozliší s pomocí zadaných kritérií jednobuněčný organismus a složitější struktury (pletivo, tkáň, mnohobuněčný organismus)
- pozoruje více preparátů pletiv/tkání (např. řez stonkem, řez listem, otiskový preparát či řez tkání) a jednobuněčný organismus (např. kvasinky z pekařského droždí) v mikroskopu či na fotografii a porovná, z kolika buněk se daný organismus skládá
- pozoruje, popíše a vyvodí, že u mnohobuněčných organismů jsou různé typy buněk, které se specializují na různé funkce
- vyvodí složení organismů z různých typů buněk jako základní společný rys všeho živého

struktury a funkce uvnitř buňky, viry jako nebuněčné organismy

- pomocí přirovnání a analogií (např. s vlastním tělem, budovou, firmou, školou) popíše struktury uvnitř buňky a jejich funkce
- pojmenuje funkce základních organel (membrána, jádro, cytoplazma s organelami v případě eukaryotické buňky: mitochondrie, chloroplast [znalost těchto pojmů se u žáků nepředpokládá], různé typy váčků a membránových útvarů
- na základě jednoduchých přirovnání ze života (např. uchování důležité informace, pořizování kopií v knihovně; ohraničení a kontrola, kdo projde dovnitř a ven – vnější zdi budovy a vrátnice; solární panely apod.) popíše vybranou buněčnou organelu s ohledem na typ buňky a její funkci v buňce jako celku: např. chloroplast přítomný v buňkách zelených (fotosyntetizujících) rostlin, řas a sinic, který je díky zelenému barvivu schopný zachytit energii slunečního záření a přeměnit ji na energii v cukru, kterou může buňka dále využít

- popíše virus jako parazitický organismus, který není schopen zmnožit svoji dědičnou informaci, vytvořit podle ní bílkoviny, ani jiné látky, a tedy se rozmnožit se či se projevit jako živý jinak, než že použije látky, energii, procesy a ústrojí hostitelské buňky

propojení funkcí, procesů a organel do komplexního celku

- na vybraném příkladu organely (např. mitochondrie) zjednodušeně popíše, co se v ní (na ní apod.) odehrává, co do daného děje vstupuje, jaké jsou produkty a jakou má tento děj význam pro buňku, např. na úrovni: v mitochondrii probíhá buněčné dýchání, tedy děj, při kterém se energie z živin (cukrů) přemění na energii vázanou tak, že ji buňka může rychle použít. K buněčnému dýchání je potřeba kyslík, vzniká při něm také oxid uhličitý a voda.
- vysvětlí, jak jsou spolu propojeny funkce a procesy na úrovni buňky do komplexního celku

Úroveň Na začátku

Popis

- rozlišuje živou a neživou přírodu
- odebírá vzorky, u kterých lze mikroskopovat buňky
- popíše základní funkce orgánů v těle živočichů
- pozoruje preparát a ovládá ostření mikroskopu, nastaví vhodnou intenzitu světla
- reflektuje princip zvětšení a otočení obrazu

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/505041>

Krátký textový popis

- rozlišuje živou a neživou přírodu
- odebírá vzorky, u kterých lze mikroskopovat buňky
- popíše základní funkce orgánů v těle živočichů
- pozoruje preparát a ovládá ostření mikroskopu, nastaví vhodnou intenzitu světla
- reflektuje princip zvětšení a otočení obrazu

Úroveň Splněno

Popis

- Samostatně připraví jednoduchý preparát a mikroskopuje.
- Vysvětlí, že organismy jsou z buněk, a rozliší jednobuněčný a mnohobuněčný organismus.
- Popíše, že u mnohobuněčných organismů jsou různé typy buněk specializované na různé funkce.
- Na základě jednoduchých přirovnání ze života popíše funkce, které v bakteriální buňce a v buňce rostlin, hub a živočichů plní její části (organely a membrána).
- Popíše virus jako nebuněčného parazita, který není schopný životního projevu bez hostitelské buňky.

Ilustrace

Odkaz

<https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/22260/BUNKA-V-PRACI.html>

Krátký textový popis

- Samostatně připraví jednoduchý preparát a mikroskopuje.
- Vysvětlí, že organismy jsou z buněk, a rozliší jednobuněčný a mnohobuněčný organismus.
- Popíše, že u mnohobuněčných organismů jsou různé typy buněk specializované na různé funkce.
- Na základě jednoduchých přirovnání ze života popíše funkce, které v bakteriální buňce a v buňce rostlin, hub a živočichů plní její části (organely a membrána).
- Popíše virus jako nebuněčného parazita, který není schopný životního projevu bez hostitelské buňky.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

Metodická podpora

Komentář

Možné faktory mohou být například světlo, voda, koncentrace kyslíku, oxidu uhličitého, pH, tělesná zátěž, teplota. Základními životními procesy rozumíme například růst, dýchání, fotosyntézu, tep, dechovou frekvenci, trávení. OVU zahrnuje také vnímání a reakce organismu.

OVU umožňuje pochopit klíčový koncept oboru a současně umožňuje zkoumat jevy v každodenním životě a provádět jednoduché bádání a vysvětlování závislosti na podmínkách prostředí. Podporuje hledání podobností mezi člověkem a ostatními živými tvory.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

CAP-CHE-002-ZV9-006

Analyzuje a interpretuje dostupná data o složení ovzduší v ČR i ve svém okolí.

CAP-CHE-001-ZV9-002

Vytvoří model, kterým popíše chemické přeměny látek v lidském těle při trávení živin.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Využívá metody poznávání přírody, zejména pozorování a pokus.

Úroveň Na začátku

Popis

- identifikuje fenomény spojené s životními projevy vybrané skupiny organismů
- experimentálně zkoumá a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- identifikuje fenomény spojené s životními projevy vybrané skupiny organismů
- experimentálně zkoumá a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Úroveň Na cestě

Popis

plán pokusu

- po diskuzi s se spolužáky a vyučujícím zvolí vhodný objekt k pozorování a zajistí podmínky optimální pro průběh pokusu
- při práci s živočichy pro ně zajistí potřebné životní podmínky a naplánuje postup, který bere ohledy na jejich potřeby
- tvoří otázky, na které bude v rámci pokusu hledat odpovědi
- naplánuje jednoduchý pokus, který zkoumá, jak určitý faktor (např. množství světla, vody nebo tepla) ovlivňuje život rostliny nebo živočicha
- přitom si zapíše, co si myslí, že se stane (domněnka), a co bude během pokusu měnit
- vybere správné pomůcky pro pokus

vedení badatelského záznamu

- vede si protokol o průběhu pokusu, kde zaznamenává jednotlivé fáze, čas, podmínky
- provádí obrazovou dokumentaci (náčrty, fotografie, videa), která poslouží k vyhodnocení výsledků pokusu
- opatrně zachází se živými organismy
- k záznamu používá i digitální nástroje, jako je fotoaparát nebo tabulky v počítači, případně měřicí čidla

vyhodnocení pokusu a prezentace výsledků

- výsledky pokusu porovná se svými domněnkami a prezentuje spolužákům průběh, výsledky a vyhodnocení pokusu
- odlišuje přitom výsledek doložený daty od jím vyvozeného závěru
- představí spolužákům, jak pokus probíhal a co zjistil, používá při tom správné odborné výrazy, odpovídá na otázky ostatních a ptá se na jejich názory

doporučení pro praxi a další výzkum

- propojí to, co se dozvěděl z pokusu, s tím, co už ví o tom, jak fungují procesy v živých organismech/rostliny a zvířata, uvede příklady z běžného života, kde se děje něco podobného jako v jeho pokusu
- na základě toho, co se z pokusu naučil, navrhne, jak by mohl lépe pečovat o své zdraví, rostliny nebo živočichy, své návrhy vysvětlí a zdůvodní
- postup opakuje pro rostliny, živočichy a lidské tělo

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis***plán pokusu**

- po diskuzi s se spolužáky a vyučujícím zvolí vhodný objekt k pozorování a zajistí podmínky optimální pro průběh pokusu
- při práci s živočichy pro ně zajistí potřebné životní podmínky a naplánuje postup, který bere ohledy na jejich potřeby
- tvoří otázky, na které bude v rámci pokusu hledat odpovědi
- naplánuje jednoduchý pokus, který zkoumá, jak určitý faktor (např. množství světla, vody nebo tepla) ovlivňuje život rostliny nebo živočicha
- přitom si zapíše, co si myslí, že se stane (domněnka), a co bude během pokusu měnit
- vybere správné pomůcky pro pokus

vedení badatelského záznamu

- vede si protokol o průběhu pokusu, kde zaznamenává jednotlivé fáze, čas, podmínky
- provádí obrazovou dokumentaci (náčrty, fotografie, videa), která poslouží k vyhodnocení výsledků pokusu
- opatrně zachází se živými organismy
- k záznamu používá i digitální nástroje, jako je fotoaparát nebo tabulky v počítači, případně měřicí čidla

vyhodnocení pokusu a prezentace výsledků

- výsledky pokusu porovná se svými domněnkami a prezentuje spolužákům průběh, výsledky a vyhodnocení pokusu
- odlišuje přitom výsledek doložený daty od jím vyvozeného závěru
- představí spolužákům, jak pokus probíhal a co zjistil, používá při tom správné odborné výrazy, odpovídá na otázky ostatních a ptá se na jejich názory

doporučení pro praxi a další výzkum

- propojí to, co se dozvěděl z pokusu, s tím, co už ví o tom, jak fungují procesy v živých organismech/rostliny a zvířata, uvede příklady z běžného života, kde se děje něco podobného jako v jeho pokusu
- na základě toho, co se z pokusu naučil, navrhne, jak by mohl lépe pečovat o své zdraví, rostliny nebo živočichy, své návrhy vysvětlí a zdůvodní
- postup opakuje pro rostliny, živočichy a lidské tělo

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis***plán pokusu**

- po diskuzi s se spolužáky a vyučujícím zvolí vhodný objekt k pozorování a zajistí podmínky optimální pro průběh pokusu

- při práci s živočichy pro ně zajistí potřebné životní podmínky a naplňuje postup, který bere ohledy na jejich potřeby
- tvoří otázky, na které bude v rámci pokusu hledat odpovědi
- naplňuje jednoduchý pokus, který zkoumá, jak určitý faktor (např. množství světla, vody nebo tepla) ovlivňuje život rostliny nebo živočicha
- přitom si zapíše, co si myslí, že se stane (domněnka), a co bude během pokusu měnit
- vybere správné pomůcky pro pokus

vedení badatelského záznamu

- vede si protokol o průběhu pokusu, kde zaznamenává jednotlivé fáze, čas, podmínky
- provádí obrazovou dokumentaci (náčrty, fotografie, videa), která poslouží k vyhodnocení výsledků pokusu
- opatrně zachází se živými organismy
- k záznamu používá i digitální nástroje, jako je fotoaparát nebo tabulky v počítači, případně měřicí čidla

vyhodnocení pokusu a prezentace výsledků

- výsledky pokusu porovná se svými domněnkami a prezentuje spolužákům průběh, výsledky a vyhodnocení pokusu
- odlišuje přitom výsledek doložený daty od jím vyvozeného závěru
- představí spolužákům, jak pokus probíhal a co zjistil, používá při tom správné odborné výrazy, odpovídá na otázky ostatních a ptá se na jejich názory

doporučení pro praxi a další výzkum

- propojí to, co se dozvěděl z pokusu, s tím, co už ví o tom, jak fungují procesy v živých organismech/rostliny a zvířata, uvede příklady z běžného života, kde se děje něco podobného jako v jeho pokusu
- na základě toho, co se z pokusu naučil, navrhne, jak by mohl lépe pečovat o své zdraví, rostliny nebo živočichy, své návrhy vysvětlí a zdůvodní
- postup opakuje pro rostliny, živočichy a lidské tělo

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhne jednoduchý pokus, který zkoumá, jak určitý faktor ovlivňuje život rostlin nebo živočichů (včetně člověka): zapíše, co chce zjistit, co si myslí, že se stane, a co bude během pokusu měnit.
- Vybere správné pomůcky pro pokus, opatrně zachází se živými organismy a pečlivě zapisuje, co během pokusu pozoruje.
- Na základě získaných výsledků vysvětlí, jak to, co měnil, ovlivnilo výsledek, a odlišuje přitom výsledek doložený daty od závěrů, které sám vyvodil.
- Porovná, jestli se stalo to, co na začátku očekával.
- Propojí výsledek pokusu s dostupnými informacemi o procesech v živých organismech a s doporučeními pro péči o zdraví člověka, rostliny nebo živočicha.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/1ef334>

Krátký textový popis

- Navrhne jednoduchý pokus, který zkoumá, jak určitý faktor ovlivňuje život rostlin nebo živočichů (včetně člověka): zapíše, co chce zjistit, co si myslí, že se stane, a co bude během pokusu měnit.
- Vybere správné pomůcky pro pokus, opatrně zachází se živými organismy a pečlivě zapisuje, co během pokusu pozoruje.
- Na základě získaných výsledků vysvětlí, jak to, co měnil, ovlivnilo výsledek, a odlišuje přitom výsledek doložený daty od závěrů, které sám vyvodil.
- Porovná, jestli se stalo to, co na začátku očekával.
- Propojí výsledek pokusu s dostupnými informacemi o procesech v živých organismech a s doporučeními pro péči o zdraví člověka, rostliny nebo živočicha.

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

Metodická podpora**Komentář**

Žák pracuje s poskytnutým modelem nebo si ho sám či ve skupině vytváří na základě vlastního pozorování organismu, pitvy, animace apod. V některých případech může být řešením využití virtuální pitvy. Žák by měl dávat do souvislosti stavbu orgánu s jeho funkcí a pro lepší pochopení základních procesů používat porovnání s běžným životem. Během výuky na 2. stupni by se měl žák práci s modely nebo tvorbě modelů a stavbě těla věnovat opakovaně u různých skupin organismů (rostlin a živočichů). Modelem rozumíme zjednodušené zobrazení, které vystihuje hlavní znaky a vztahy. Může mít formu 3D modelu, počítačové animace nebo například schématu či myšlenkové mapy.

Není žádoucí zacházet do podrobností (porovnávat například jednotlivé typy nervových soustav u bezobratlých).

U lidského těla je důležité věnovat dostatečnou pozornost tématu imunity, vysvětlení principu různých typů očkování a rizikům nadužívání antibiotik, aby na OVU mohl navazovat obor Výchova ke zdraví a bezpečí.

OVU souvisí s každodenní zkušeností žáka a umožňuje porozumění zásadám péče o vlastní zdraví.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-003-ZV9-009

Porovná chování světla v různých prostředích a na jejich rozhraních; popíše důsledky ve vybraných praktických situacích.

CAP-FYZ-003-ZV9-008

Na základě vlastních experimentů popíše, co je zvuk, jeho vznik, vlastnosti a šíření; fyzikální vlastnosti zvuku dá do souvislosti s hudebním pohledem na zvuk.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalosti základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

CAP-CHE-001-ZV9-002

Vytvoří model, kterým popíše chemické přeměny látek v lidském těle při trávení živin.

CAP-CHE-001-ZV9-001

Posoudí kvalitu a složení potravin z hlediska vyváženého obsahu základních živin a aditiv.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše s využitím předložené vizualizace stavbu těla člověka a přiřadí funkci jednotlivým částem s vhodným přirovnáním.

Úroveň Na cestě*Popis***stavba a funkce orgánů a orgánových soustav**

- pozoruje a popisuje uložení a tvar orgánů v organismu pomocí 3D modelu, VR modelu nebo preparovaného organismu (květ rostliny - pohlavní orgány, ryba - vnitřní orgány), např: uložení srdce pod plícemi a ochrana srdce a plic žebry a hrudní kostí, semena rostlin uložená uvnitř plodu či vně plodu ...

- tvar a velikost orgánů a vzájemně porovnává, popisuje jejich stavbu, pozoruje a porovnává tkáň orgánu (měkká, pevná, pružná...)
- na základě pozorování nebo pitvy si vybere orgánovou soustavu daného živého organismu
- samostatně nebo ve skupině analyzuje tvar jednotlivých orgánů a soustav a dává ho do souvislosti s funkcí na základě vlastního pozorování (zejm. zkušenosti s vlastním tělem) a práce s informačními zdroji
- využívá vhodná přirovnání (např. srdce jako pumpa, cévy jako trubky) pro slovní popis
- s použitím modelu objasňuje, jak struktura souvisí s funkcí u jednotlivých orgánů a uvádí přitom znaky na viditelné i mikroskopické úrovni (zaměřuje se na ne/propustnost jednotlivých částí a povrchů, spotřebu energie a koloběh látek v rámci organismu)

tělo jako propojený celek

- vysvětluje souvislost jednotlivých orgánů a jejich funkcí v rámci orgánové soustavy, při popisu funkce používá vhodnou terminologii také z jiných přírodovědných oborů (chemie, fyzika – př. rozpustnost, hustota, elektrický náboj)
- dává do souvislosti různé orgánové soustavy, které se navzájem ovlivňují (nablízko i na dálku – pomocí hormonů apod.) a tvoří propojený celek, využívá přitom např. myšlenkovou mapu, kde zobrazí hlavní části a popíše jejich vztahy a výměnu látek a energií
- na základě osobních zkušeností vyvodí reakci organismu na nepříznivé vnější podmínky (husí kůže v reakci na chlad, pocení v reakci na zimu ...), zdůvodní účel reakce
- vysvětlí na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji pojem obranyschopnost organismu (imunita)
- uvede konkrétní příklady posilování imunity (vitamíny, otužování, očkování ...)
- vysvětlí účel užívání antibiotik při léčbě, pozitivní i negativní dopady na organismus
- vysvětlí, jak předcházet nežádoucím dopadům na zdraví (užití probiotik) a vysvětlí problém s nadužíváním antibiotik u lidí i zvířat (tvorba rezistence)
- popíše pojem rezistence z hlediska organismů, které ji vytváří (rezistence jako obrana bakterie proti nepříznivým vnějším podmínkám)

důsledky pro život organismů a člověka

- pozoruje a porovnává orgánové soustavy a jejich funkce u různých skupin organismů pomocí obrazů nebo modelů
- vyvozuje podobnosti a rozdíly a zobecňuje, jaké životní funkce jsou vlastní všem živým organismům a jaké jsou společné pro člověka a ostatní živočichy
- na základě znalostí o orgánových soustavách a jejich propojenosti v lidském těle vyvodí doporučení pro udržení vlastního zdraví a uvede přitom příklady vhodných postupů (cvičení, stravování) i souvisejících poruch či nemocí

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/67b242>

Krátký textový popis

stavba a funkce orgánů a orgánových soustav

- pozoruje a popisuje uložení a tvar orgánů v organismu pomocí 3D modelu, VR modelu nebo preparovaného organismu (květ rostliny - pohlavní orgány, ryba - vnitřní orgány), např: uložení srdce pod plícemi a ochrana srdce a plic žebra a hrudní kostí, semena rostlin uložená uvnitř plodu či vně plodu ...
- tvar a velikost orgánů a vzájemně porovnává, popisuje jejich stavbu, pozoruje a porovnává tkáň orgánu (měkká, pevná, pružná...)
- na základě pozorování nebo pitvy si vybere orgánovou soustavu daného živého organismu
- samostatně nebo ve skupině analyzuje tvar jednotlivých orgánů a soustav a dává ho do souvislosti s funkcí na základě vlastního pozorování (zejm. zkušenosti s vlastním tělem) a práce s informačními zdroji
- využívá vhodná přirovnání (např. srdce jako pumpa, cévy jako trubky) pro slovní popis
- s použitím modelu objasňuje, jak struktura souvisí s funkcí u jednotlivých orgánů a uvádí přitom znaky na viditelné i mikroskopické úrovni (zaměřuje se na ne/propustnost jednotlivých částí a povrchů, spotřebu energie a koloběh látek v rámci organismu)

tělo jako propojený celek

- vysvětluje souvislost jednotlivých orgánů a jejich funkcí v rámci orgánové soustavy, při popisu funkce používá vhodnou terminologii také z jiných přírodovědných oborů (chemie, fyzika – př. rozpustnost, hustota, elektrický náboj)

- dává do souvislosti různé orgánové soustavy, které se navzájem ovlivňují (nablízko i na dálku – pomocí hormonů apod.) a tvoří propojený celek, využívá přitom např. myšlenkovou mapu, kde zobrazí hlavní části a popíše jejich vztahy a výměnu látek a energií
- na základě osobních zkušeností vyvodí reakci organismu na nepříznivé vnější podmínky (husí kůže v reakci na chlad, pocení v reakci na zimu ...), zdůvodní účel reakce
- vysvětlí na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji pojem obranyschopnost organismu (imunita)
- uvede konkrétní příklady posilování imunity (vitamíny, otužování, očkování ...)
- vysvětlí účel užívání antibiotik při léčbě, pozitivní i negativní dopady na organismus
- vysvětlí, jak předcházet nežádoucím dopadům na zdraví (užití probiotik) a vysvětlí problém s nadužíváním antibiotik u lidí i zvířat (tvorba rezistence)
- popíše pojem rezistence z hlediska organismů, které ji vytváří (rezistence jako obrana bakterie proti nepříznivým vnějším podmínkám)

důsledky pro život organismů a člověka

- pozoruje a porovnává orgánové soustavy a jejich funkce u různých skupin organismů pomocí obrazů nebo modelů
- vyvozuje podobnosti a rozdíly a zobecňuje, jaké životní funkce jsou vlastní všem živým organismům a jaké jsou společné pro člověka a ostatní živočichy
- na základě znalostí o orgánových soustavách a jejich propojenosti v lidském těle vyvodí doporučení pro udržení vlastního zdraví a uvede přitom příklady vhodných postupů (cvičení, stravování) i souvisejících poruch či nemocí

Úroveň Na začátku

Popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů
- identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů
- pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu
- porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/c5975c>

Krátký textový popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů
- identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů
- pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu
- porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/9537f3>

Krátký textový popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů
- identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů
- pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu
- porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše tvar a stavbu jednotlivých orgánů a soustav a dává je do souvislosti s funkcí na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji.
- Využívá vhodná přirovnání pro slovní popis a s použitím modelu objasňuje, jak struktura souvisí s funkcí u jednotlivých orgánů.

- Dává do souvislosti různé orgánové soustavy, které se navzájem ovlivňují nablízko i na dálku (pomocí hormonů apod.) a tvoří propojený celek, ukáže hlavní části a popíše jejich vztahy včetně výměny látek a energie.
- Vysvětlí působení antibiotik na organismus a jeho části, rizika jejich nadužívání a význam imunity včetně způsobů jejího posilování (např. očkováním).
- Porovnává orgánové soustavy mezi sebou a také mezi různými skupinami organismů.
- Na základě znalostí o orgánových soustavách a jejich propojenosti v lidském těle vyvodí doporučení pro udržení vlastního zdraví a uvede přitom příklady vhodných postupů (zejména pohyb a stravování) i souvisejících poruch či nemocí.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/684692>

Krátký textový popis

- Popíše tvar a stavbu jednotlivých orgánů a soustav a dává je do souvislosti s funkcí na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji.
- Využívá vhodná přirovnání pro slovní popis a s použitím modelu objasňuje, jak struktura souvisí s funkcí u jednotlivých orgánů.
- Dává do souvislosti různé orgánové soustavy, které se navzájem ovlivňují nablízko i na dálku (pomocí hormonů apod.) a tvoří propojený celek, ukáže hlavní části a popíše jejich vztahy včetně výměny látek a energie.
- Vysvětlí působení antibiotik na organismus a jeho části, rizika jejich nadužívání a význam imunity včetně způsobů jejího posilování (např. očkováním).
- Porovnává orgánové soustavy mezi sebou a také mezi různými skupinami organismů.
- Na základě znalostí o orgánových soustavách a jejich propojenosti v lidském těle vyvodí doporučení pro udržení vlastního zdraví a uvede přitom příklady vhodných postupů (zejména pohyb a stravování) i souvisejících poruch či nemocí.

002

Organismy a prostředí

Charakteristika tematického okruhu

Žák poznává závislost všech organismů na energii ze Slunce a zásadní roli fotosyntézy. Žák se zaměřuje na porozumění koloběhu látek a energie v přírodě a na vztahy mezi organismy. V rámci tematického celku se žák zapojuje do ochrany přírody ve svém okolí a navrhuje způsoby obnovy narušených území. Učí se přitom oceňovat význam přírody pro člověka a rozvíjet schopnost aktivně přispívat k její ochraně. Zaměřuje se na biologické aspekty příčin, dopadů a možných řešení změny klimatu.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-PRI-002-ZV9-004

Vytvoří zjednodušující model vztahů mezi organismy navzájem a prostředím v ekosystému na základě vlastního pozorování a práce s informačními zdroji a na konkrétních příkladech posoudí udržitelnost využívání ekosystému člověkem.

Metodická podpora

Komentář

Vztahy mezi organismy v ekosystému mohou být různé (dravec–kořist, parazitismus, mutualistické – např. opylovači). V ekosystému kolují stále stejné látky (prvky). Energie v různé podobě proudí od Slunce přes rostliny díky fotosyntéze k dalším organismům, je skladována v různých podobách. Popis ekosystému zahrnuje produktivitu prostředí a zohlednění relativní četnosti odpovídající postavení organismů v potravní síti.

Model je zjednodušená reprezentace reality, může mít různé podoby (schéma, myšlenková mapa, 3D model, dioráma, živý model v akváriu/teráriu atd.). Žák model sám vytvoří, je tedy také schopný vysvětlit vztahy a popsat je.

OVU vede k porozumění, že různé ekosystémy (les, pole, louka, zahrada, rybník apod.) jsou velmi komplexní (mají přírodní i člověkem vytvořené složky a složitou síť materiálových, energetických a informačních vazeb), mají systémový charakter a lze objevovat obecné zákonitosti jejich fungování (např. vliv pozitivní a negativní zpětné vazby na vývoj systému) a od těchto zákonitostí odvozovat, jak s nimi zacházet udržitelněji.

Obsah vychází ze zkušeností žáků, současně reprezentuje nejdůležitější oborové koncepty a metody poznávání nebo práce (pozorování, tvorba modelu) typické pro danou vzdělávací oblast. OVU rozvíjí celostní (holistické) a souvislostní (systémové) myšlení žáka.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná roli organismů v ekosystému a vztahy mezi nimi na základě pozorování a/nebo vyobrazení.

Úroveň Na cestě

Popis

zkoumání prvků a vztahů v ekosystému

- určuje (s pomocí určovacích klíčů, atlasů, určovacích aplikací) organismy v daném ekosystému a na základě práce s informačními zdroji specifikuje jejich roli v daném ekosystému/vliv na daný ekosystém.
- pojmenuje nejvýznamnější vztahy (včetně mutualistických: mykorhiza, opylování), které utváří ekosystém, a zásahy člověka do ekosystému
- popisuje rozdíly mezi organismy, zařazuje je do ekologických skupin (producent, parazit, rozkladač, invazní druh apod.) a porovná tyto role v rámci ekosystému (např. borovice jako producent - rostliny produkují glukózu a tvoří z ní další látky např. dřevo a přeměňuje anorganické látky na organické, naopak rozkladač – hřib přeměňuje organické látky na anorganické)

fotosyntéza jako přeměna látek a energie

- popíše proces fotosyntézy a zhodnotí jeho význam pro přeměnu energie, růst biomasy a ukládání uhlíku, vysvětlí získávání potravy jako předávání energie ve formě organických látek (fotosyntézou vzniká stavební a zásobní látka glukóza, glukózu přeměňují na stavební celulózu a vzniká např. dřevo, energii uloženou ve dřevě dokážeme tím, že ho zapálíme – vzniká teplo a světlo)

práce s modely a tvorba vlastního modelu

- popisuje a interpretuje různé typy ekologických modelů (potravní sítě, schémata typu dravec-kořist, prostorové simulace šíření druhů)

- prozkoumává vybraný ekosystém v terénu, popisuje podmínky prostředí, využívání ekosystému člověkem a vysvětluje provázanost výskytu daného organismu se zdrojem potravy
- vytváří model (např. schéma, dioráma, reálný model v lahvi nebo teráriu) na základě svého pozorování a relevantních informačních zdrojů - vybírá jednotlivé organismy nebo skupiny organismů, které použije do modelu, vyznačuje vztahy mezi jednotlivými prvky v modelu.
- zdůvodní svůj výběr organismů a prezentovaných vztahů ve svém modelu, zhodnotí adekvátnost svého výběru
- zhodnotí, zda model výstižně zobrazuje prvky, vztahy a toky energie charakteristické pro daný ekosystém

scénáře různého stavu ekosystému, způsoby využívání člověkem

- na základě simulace (změny teploty, pH, intenzity zásahů člověka) nebo jiného modelu vyhodnotí dopady a souvislosti (negativní a pozitivní zpětné vazby) konkrétního zásahu nebo způsobu hospodaření
- v různých scénářích ukazuje dopad ne/udržitelného využívání na jednotlivé prvky v modelu a na vztahy mezi nimi
- navrhne pro modelovaný ekosystém udržitelné využívání člověkem (např. výběrová těžba v lese), případně vysvětlí využití přírodních procesů probíhajících v ekosystému pro udržitelnou produkci potravin (např. aquaponie)
- prezentuje svůj model ostatním a na základě připomínek od spolužáků a učitele svůj model zpřesní

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/38185d>

Krátký textový popis

zkoumání prvků a vztahů v ekosystému

- určuje (s pomocí určovacích klíčů, atlasů, určovacích aplikací) organismy v daném ekosystému a na základě práce s informačními zdroji specifikuje jejich roli v daném ekosystému/vliv na daný ekosystém.
- pojmenuje nejvýznamnější vztahy (včetně mutualistických: mykorhiza, opylování), které utváří ekosystém, a zásahy člověka do ekosystému
- popisuje rozdíly mezi organismy, zařazuje je do ekologických skupin (producent, parazit, rozkladač, invazní druh apod.) a porovná tyto role v rámci ekosystému (např. borovice jako producent - rostliny produkují glukózu a tvoří z ní další látky např. dřevo a přeměňuje anorganické látky na organické, naopak rozkladač – hřib přeměňuje organické látky na anorganické)

fotosyntéza jako přeměna látek a energie

- popíše proces fotosyntézy a zhodnotí jeho význam pro přeměnu energie, růst biomasy a ukládání uhlíku, vysvětlí získávání potravy jako předávání energie ve formě organických látek (fotosyntézou vzniká stavební a zásobní látka glukóza, glukózu přeměňují na stavební celulózu a vzniká např. dřevo, energii uloženou ve dřevě dokážeme tím, že ho zapálíme – vzniká teplo a světlo)

práce s modely a tvorba vlastního modelu

- popisuje a interpretuje různé typy ekologických modelů (potravní sítě, schémata typu dravec-kořist, prostorové simulace šíření druhů)
- prozkoumává vybraný ekosystém v terénu, popisuje podmínky prostředí, využívání ekosystému člověkem a vysvětluje provázanost výskytu daného organismu se zdrojem potravy
- vytváří model (např. schéma, dioráma, reálný model v lahvi nebo teráriu) na základě svého pozorování a relevantních informačních zdrojů - vybírá jednotlivé organismy nebo skupiny organismů, které použije do modelu, vyznačuje vztahy mezi jednotlivými prvky v modelu.
- zdůvodní svůj výběr organismů a prezentovaných vztahů ve svém modelu, zhodnotí adekvátnost svého výběru
- zhodnotí, zda model výstižně zobrazuje prvky, vztahy a toky energie charakteristické pro daný ekosystém

scénáře různého stavu ekosystému, způsoby využívání člověkem

- na základě simulace (změny teploty, pH, intenzity zásahů člověka) nebo jiného modelu vyhodnotí dopady a souvislosti (negativní a pozitivní zpětné vazby) konkrétního zásahu nebo způsobu hospodaření
- v různých scénářích ukazuje dopad ne/udržitelného využívání na jednotlivé prvky v modelu a na vztahy mezi nimi
- navrhne pro modelovaný ekosystém udržitelné využívání člověkem (např. výběrová těžba v lese), případně vysvětlí využití přírodních procesů probíhajících v ekosystému pro udržitelnou produkci potravin (např. aquaponie)
- prezentuje svůj model ostatním a na základě připomínek od spolužáků a učitele svůj model zpřesní

Úroveň Na začátku

Popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Prozkoumává ekosystém v terénu a zaznamenává do zjednodušujícího zobrazení (mapy nebo schématu)

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/fe277a>

Krátký textový popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Prozkoumává ekosystém v terénu a zaznamenává do zjednodušujícího zobrazení (mapy nebo schématu)

Úroveň Splněno**Popis**

- Určuje s pomocí různých informačních zdrojů organismy a specifikuje jejich roli v daném ekosystému.
- Pojmenuje v ekosystému nejvýznamnější vztahy včetně mutualistických (mykorrhiza, opylování) a zásahy člověka.
- Vytváří zjednodušující model vztahů mezi organismy, prostředím a člověkem a zdůvodní výběr těchto prvků při tvorbě modelu.
- Na modelu popíše proces fotosyntézy a zhodnotí jeho význam pro přeměnu energie, růst biomasy a ukládání uhlíku, přitom vysvětlí získávání potravy jako předávání energie ve formě organických látek.
- Zhodnotí, zda model výstižně zobrazuje organismy, jejich skupiny, prostředí, vztahy a toky energie charakteristické pro daný ekosystém (tedy zda platí i pro jiné lokality a období).
- V různých scénářích ukazuje dopad ne/udržitelného využívání na jednotlivé prvky modelu a na vztahy mezi nimi a navrhne pro modelovaný ekosystém udržitelné využívání.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/f23004>

Krátký textový popis

- Určuje s pomocí různých informačních zdrojů organismy a specifikuje jejich roli v daném ekosystému.
- Pojmenuje v ekosystému nejvýznamnější vztahy včetně mutualistických (mykorrhiza, opylování) a zásahy člověka.
- Vytváří zjednodušující model vztahů mezi organismy, prostředím a člověkem a zdůvodní výběr těchto prvků při tvorbě modelu.
- Na modelu popíše proces fotosyntézy a zhodnotí jeho význam pro přeměnu energie, růst biomasy a ukládání uhlíku, přitom vysvětlí získávání potravy jako předávání energie ve formě organických látek.
- Zhodnotí, zda model výstižně zobrazuje organismy, jejich skupiny, prostředí, vztahy a toky energie charakteristické pro daný ekosystém (tedy zda platí i pro jiné lokality a období).
- V různých scénářích ukazuje dopad ne/udržitelného využívání na jednotlivé prvky modelu a na vztahy mezi nimi a navrhne pro modelovaný ekosystém udržitelné využívání.

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

Metodická podpora**Komentář**

OVU zahrnuje posouzení dopadů lidské činnosti na přírodu (pozitivní a negativní), například zemědělství (včetně údržby druhově bohatých společenstev pastvou a kosením), lesnictví, těžby surovin, hospodaření s vodou. Vyžaduje základní znalost aktivní ochrany a obnovy přírody (hospodaření – kosení, pastva, vyřezávání keřů; změny vodního režimu; úprava lesních porostů – prosvětlení, změna druhové skladby apod.). Posouzení dopadů může být na základě porovnání slovních popisů, fotografií nebo vlastního pozorování. V praktické rovině OVU vychází ze zkušenosti žáka s prací v zahradě nebo okolí. Zahrnuje práci s informačními zdroji, ideálně návštěvu chráněného nebo obnovovaného území a diskusi s odborníkem na místě. Dopady navržených opatření zahrnují dopady na podmínky prostředí (vlhkost, zastíněnost apod.), na společenstva jako celek a na cílové druhy (chráněné druhy rostlin nebo živočichů), které mohou být (a typicky v realitě jsou) ve vzájemném rozporu.

Lze jej propojit s konceptem Planetárních mezí, představovaném v rámci jiných OVU, zejména v aspektu biodiverzity a změny využití půdy.

Jedná se o aktuální výzvu současnosti, v souladu s hodnotovým rámcem, OVU navazuje na průřezové téma Udržitelné prostředí.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

Související očekávané výsledky učení*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-002-ZV9-017

Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti.

GEO-GEO-002-ZV9-011

Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky
- vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů
- identifikuje zásahy člověka do krajiny a popíše pozorovatelné dopady pro biodiverzitu

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/51375f>

Krátký textový popis

- reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky
- vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů
- identifikuje zásahy člověka do krajiny a popíše pozorovatelné dopady pro biodiverzitu

Úroveň Na cestě*Popis*

- posoudí a zhodnotí důsledky zásahu člověka do ekosystému (např. trávníku při častém sekání nebo lesa po kůrovcové kalamitě)
- rozliší typy chráněných území a odpovídající míru zásahů člověka a aktivního ochranářského hospodaření v českém a evropském systému ochrany přírody
- uvede příklad územní ochrany přírody z regionu a aktivního ochranářského hospodaření s cílem podpory konkrétního společenstva (např. rybníky s rákosím jako sídlo mnoha ptáků, které slouží zároveň jako kořenová čistírna)
- porovná vlastním výzkumem dvě různá společenstva (např. intenzivně sekaný trávník a louka), k porovnání použije obrazovou dokumentaci a digitální zdroje
- vyhodnotí, jaké dopady a souvislosti má konkrétní zásah nebo způsob hospodaření, na základě práce s informačními zdroji své zjištění zobecní
- identifikuje místo v okolí (rumišť, neupravené místo v rohu školní zahrady) nebo v širším regionu (bývalé lomy, meliorované mokřady, skládka, brownfield, pole), pro které při diskusi navrhuje konkrétní opatření

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/faaa72>

Krátký textový popis

- posoudí a zhodnotí důsledky zásahu člověka do ekosystému (např. trávníku při častém sekání nebo lesa po kůrovcové kalamitě)
- rozliší typy chráněných území a odpovídající míru zásahů člověka a aktivního ochranářského hospodaření v českém a evropském systému ochrany přírody
- uvede příklad územní ochrany přírody z regionu a aktivního ochranářského hospodaření s cílem podpory konkrétního společenstva (např. rybníky s rákosím jako sídlo mnoha ptáků, které slouží zároveň jako kořenová čistírna)
- porovná vlastním výzkumem dvě různá společenstva (např. intenzivně sekaný trávník a louka), k porovnání použije obrazovou dokumentaci a digitální zdroje
- vyhodnotí, jaké dopady a souvislosti má konkrétní zásah nebo způsob hospodaření, na základě práce s informačními zdroji své zjištění zobecní
- identifikuje místo v okolí (rumišť, neupravené místo v rohu školní zahrady) nebo v širším regionu (bývalé lomy, meliorované mokřady, skládka, brownfield, pole), pro které při diskusi navrhuje konkrétní opatření

Úroveň Splněno*Popis*

- Odliší různé způsoby obnovy a územní ochrany přírody.
- Přiřadí k různým případům narušeného nebo z hlediska ochrany přírody cenného území odpovídající péči, včetně ponechání přirozenému vývoji.
- Identifikuje v okolí nebo v širším regionu místo narušené činností člověka (bývalé lomy, skládky, brownfieldy nebo meliorované mokřady) a navrhuje vhodná opatření pro obnovu, ochranu nebo péči.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/61e3c3>

Krátký textový popis

- Odliší různé způsoby obnovy a územní ochrany přírody.
- Přiřadí k různým případům narušeného nebo z hlediska ochrany přírody cenného území odpovídající péči, včetně ponechání přirozenému vývoji.
- Identifikuje v okolí nebo v širším regionu místo narušené činností člověka (bývalé lomy, skládky, brownfieldy nebo meliorované mokřady) a navrhuje vhodná opatření pro obnovu, ochranu nebo péči.

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

Metodická podpora

Komentář

Jedná se o zkušenostní OVU, u něhož nehodnotíme, neměříme výkon, ale vedeme žáky k reflexi zkušenosti. Je realizován přímo při školním vyučování (nikoli ve volném čase žáka). Může se jednat o práci během vyučování na pozemku školy či v jejím okolí, ve spolupráci s obcí nebo místním spolkem, ekocentrem apod. Důležité je setkávání s pozitivními vzory – dospělými, kteří pečují o své okolí v zaměstnání nebo dobrovolně. Za přírodní prostředí se v tomto kontextu považuje například skupina stromů nebo keřů, sad, travní porost s kvetoucími rostlinami, potok nebo tůňka. Ve středoevropské kulturní krajině je přírodní prostředí zcela závislé na péči člověka. Nemusí se jednat jen o zásahy do chráněných území, lesů apod., ale i o práci pro přírodu v rámci obcí nebo školních pozemků (např. účast na prořezávání, výsadbě, závlivce domácích druhů dřevin nebo starých odrůd ovocných stromů; výsev lučních druhů, kosení, hrabání, úklid sena). Do péče se žák může zapojit různým způsobem – vyhledáváním informací o předchozí péči a jejích dopadech, samotnou činností, její dokumentací nebo propagací, přípravou či péčí o nástroje apod. Součástí výstupu je reflexe průběhu i dopadu zásahu na přírodu.

Jedná se o aktuální výzvu současnosti, v souladu s hodnotovým rámcem, OVU navazuje na průřezové téma Udržitelné prostředí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Klíčové kompetence

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

CSP-TCH-002-ZV9-004

Užívá vybrané nářadí, techniku a moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Reflektuje a hodnotí dopady jím realizovaného opatření podporujícího biodiverzitu v blízkém okolí školy či regionu.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhledá místní spolky, aktivity obce v oblasti péče o přírodu nebo její obnovu
- s pomocí dospělého osloví aktéra z místní komunity
- v souladu s poskytnutými informacemi naplánuje účel a cíl svého zásahu např. zvýšení biodiverzity a estetické hodnoty místa (př. rozmanitost rostlin, místo pro pozorování a poslech zpěvu ptáků)
- podílí se na plánu práce s ohledem na bezpečnost (př. sekání, prořezávání, rytí a kypření, setí a sázení, umístění posezení, hmyzího domku), časového harmonogramu, rozdělení rolí (včetně např. koordinátora, fotografa...)
- se svolením správce pozemku se spolu se spolužáky zapojí do péče o přírodu nebo do aktivit na její obnovu podle pokynů dospělého (např. neudržovaný kout školní zahrady, parku, luční porost v obci, mokřad)
- klade otázky k efektivitě jednotlivých kroků a zjišťuje dopad péče z minulých let na cílové druhy nebo společenstvo
- navrhuje zlepšení (např. pro organizaci práce, její bezpečnost a ohleduplnost k lidem i živým organismům)
- reflektuje tuto zkušenost (např. vlastní práci, spolupráci a výsledek)

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/ffca28>

Krátký textový popis

- vyhledá místní spolky, aktivity obce v oblasti péče o přírodu nebo její obnovu
- s pomocí dospělého osloví aktéra z místní komunity
- v souladu s poskytnutými informacemi naplánuje účel a cíl svého zásahu např. zvýšení biodiverzity a estetické hodnoty místa (př. rozmanitost rostlin, místo pro pozorování a poslech zpěvu ptáků)
- podílí se na plánu práce s ohledem na bezpečnost (př. sekání, prořezávání, rytí a kypření, setí a sázení, umístění posezení, hmyzího domku), časového harmonogramu, rozdělení rolí (včetně např. koordinátora, fotografa...)
- se svolením správce pozemku se spolu se spolužáky zapojí do péče o přírodu nebo do aktivit na její obnovu podle pokynů dospělého (např. neudržovaný kout školní zahrady, parku, luční porost v obci, mokřad)
- klade otázky k efektivitě jednotlivých kroků a zjišťuje dopad péče z minulých let na cílové druhy nebo společenstvo
- navrhuje zlepšení (např. pro organizaci práce, její bezpečnost a ohleduplnost k lidem i živým organismům)
- reflektuje tuto zkušenost (např. vlastní práci, spolupráci a výsledek)

Úroveň Splněno

Popis

- Orientuje se v možnostech spolupráce s místními spolky a obcí v oblasti péče o přírodu nebo její obnovu.
- Zapojí se spolu se spolužáky do péče o přírodu nebo do aktivit na její obnovu podle pokynů zodpovědné osoby.
- Vybere si roli, přijme odpovědnost za danou činnost a reflektuje tuto zkušenost.
- Navrhuje zlepšení z hlediska cíle aktivit, organizace a bezpečnosti práce a ohleduplnosti k lidem, organismům a prostředí.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/d8460c>

Krátký textový popis

- Orientuje se v možnostech spolupráce s místními spolky a obcí v oblasti péče o přírodu nebo její obnovu.
- Zapojí se spolu se spolužáky do péče o přírodu nebo do aktivit na její obnovu podle pokynů zodpovědné osoby.
- Vybere si roli, přijme odpovědnost za danou činnost a reflektuje tuto zkušenost.
- Navrhuje zlepšení z hlediska cíle aktivit, organizace a bezpečnosti práce a ohleduplnosti k lidem, organismům a prostředí.

CAP-PRI-002-ZV9-007

Objasní roli přírodních procesů v příčinách, dopadech a opatřeních týkajících se změn klimatu.

Metodická podpora

Komentář

Jedná se o identifikaci přírodních procesů v koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad) a jejich role v produkci skleníkových plynů (zejména oxidu uhličitého, metanu a oxidu dusného). OVU se dále týká dopadů změn klimatu na přírodu (druhy, populace, ekosystémy) a na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu apod.). Soustředí se na opatření využívající přírodní procesy, jako je fotosyntéza, kompostování, vypařování a ochlazovací efekt vegetace, dále například využití vlastností hornin pro zachycení uhlíku (řízené zvětrávání čediče, tvorba vápence apod.).

OVU je zaměřený na argumentaci na základě důkazů. Vyžaduje tedy kritickou práci s informačními zdroji, jejich ověřování a dohledávání, zda autoři odkazují na primární data a zda jsou jejich závěry publikovány ve vědeckých časopisech. Žáci by měli být schopni vysvětlit proces vědeckého publikování, kdy recenzní řízení zahrnuje vypořádání kritických připomínek od jiných odborníků v oboru. Při argumentaci žáci kriticky hodnotí informace z médií, zejména s ohledem na možný záměr autora. OVU zahrnuje také práci s vlastními emocemi a naslouchání ostatním, které je nutné pro smysluplnou diskusi.

Na OVU by měly navazovat aktivity popsané v dalších výstupech v PT Udržitelné prostředí, v Geografii atd., zaměřené spíše na udržitelné jednání v rámci žákovských projektů nebo na dopady změn klimatu na lidská sídla apod.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

CJS-CJS-001-ZV5-001

Vymezí hlavní typy krajiny a demonstruje rozdíly mezi nimi z hlediska přírody a lidské společnosti na úrovni lokální, regionální a globální.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-004-ZV9-018

Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru.

GEO-GEO-004-ZV9-017

Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-002-ZV9-007

Schématem znázorní příčiny a projevy znečištění ovzduší vlivem lidské činnosti včetně kroků k jeho omezení.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-002

Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Objasní na příkladech roli činnosti člověka při změně klimatu a uvede příklady opatření, která změnu klimatu a její dopady na přírodu a lidské zdraví zmírňují.

Úroveň Na cestě*Popis***příčiny změn klimatu, populace, ekosystémy a klima**

- identifikuje přírodní procesy s použitím schématu koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad) a objasní jejich roli v produkci a zachytávání skleníkových plynů
- objasní roli činnosti člověka (včetně zemědělství, odlesňování, intenzivního rybolovu) v emisích skleníkových plynů ze souše a oceánu
- uvede příklady nároků druhu, populace nebo ekosystému na klimatické podmínky a popíše různé projevy změn klimatu (např. změny srážkového režimu, zvýšení teplot, acidifikace oceánů)
- objasní roli kladných a záporných zpětných vazeb v ekosystému a jejich roli při změnách klimatu (body zlomu)

dopady: ohrožení ekosystému a zdraví lidí, adaptace organismů

- s použitím různých informačních zdrojů popíše současný stav vybraných ekosystémů (např. korálové útesy) a možné změny za různých scénářů (teplota, srážky); rozlišuje přitom scénáře, argumenty a závěry postavené na vědeckých důkazech od názorů a zavádějících tvrzení
- uvede příklady adaptací a na základě důkazů argumentuje o tom, které druhy nebo skupiny se budou schopné v blízké budoucnosti změnám klimatu přizpůsobit a které nikoliv, naslouchá přitom ostatním a vyjadřuje své emoce týkající se dopadu změn klimatu
- na základě informačních zdrojů identifikuje dopad změny klimatu na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu apod.) a vybrané druhy organismů nebo hospodářsky významné plodiny

řešení: opatření pro podporu udržitelnosti ekosystému

- uvede příklady opatření založených na přírodních procesech (fotosyntéza, rozklad, výpar vody z rostlin) zmírňujících dopady změn klimatu
- rozliší opatření, která pouze zmírňují dopady (např. výpar z rostlin a ochlazování okolí), od těch, která jsou zaměřená na příčinu (snížení emisí skleníkových plynů)
- argumentuje na základě důkazů o účinnosti různých adaptačních opatření v sídlech a v krajině

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

příčiny změn klimatu, populace, ekosystémy a klima

- identifikuje přírodní procesy s použitím schématu koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad) a objasní jejich roli v produkci a zachytávání skleníkových plynů
- objasní roli činnosti člověka (včetně zemědělství, odlesňování, intenzivního rybolovu) v emisích skleníkových plynů ze souše a oceánu
- uvede příklady nároků druhu, populace nebo ekosystému na klimatické podmínky a popíše různé projevy změn klimatu (např. změny srážkového režimu, zvýšení teplot, acidifikace oceánů)
- objasní roli kladných a záporných zpětných vazeb v ekosystému a jejich roli při změnách klimatu (body zlomu)

dopady: ohrožení ekosystému a zdraví lidí, adaptace organismů

- s použitím různých informačních zdrojů popíše současný stav vybraných ekosystémů (např. korálové útesy) a možné změny za různých scénářů (teplota, srážky); rozlišuje přitom scénáře, argumenty a závěry postavené na vědeckých důkazech od názorů a zavádějících tvrzení
- uvede příklady adaptací a na základě důkazů argumentuje o tom, které druhy nebo skupiny se budou schopné v blízké budoucnosti změnám klimatu přizpůsobit a které nikoliv, naslouchá přitom ostatním a vyjadřuje své emoce týkající se dopadu změn klimatu
- na základě informačních zdrojů identifikuje dopad změny klimatu na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu apod.) a vybrané druhy organismů nebo hospodářsky významné plodiny

řešení: opatření pro podporu udržitelnosti ekosystému

- uvede příklady opatření založených na přírodních procesech (fotosyntéza, rozklad, výpar vody z rostlin) zmírňujících dopady změn klimatu
- rozliší opatření, která pouze zmírňují dopady (např. výpar z rostlin a ochlazování okolí), od těch, která jsou zaměřená na příčinu (snížení emisí skleníkových plynů)
- argumentuje na základě důkazů o účinnosti různých adaptačních opatření v sídlech a v krajině

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

příčiny změn klimatu, populace, ekosystémy a klima

- identifikuje přírodní procesy s použitím schématu koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad) a objasní jejich roli v produkci a zachytávání skleníkových plynů
- objasní roli činnosti člověka (včetně zemědělství, odlesňování, intenzivního rybolovu) v emisích skleníkových plynů ze souše a oceánu
- uvede příklady nároků druhu, populace nebo ekosystému na klimatické podmínky a popíše různé projevy změn klimatu (např. změny srážkového režimu, zvýšení teplot, acidifikace oceánů)
- objasní roli kladných a záporných zpětných vazeb v ekosystému a jejich roli při změnách klimatu (body zlomu)

dopady: ohrožení ekosystému a zdraví lidí, adaptace organismů

- s použitím různých informačních zdrojů popíše současný stav vybraných ekosystémů (např. korálové útesy) a možné změny za různých scénářů (teplota, srážky); rozlišuje přitom scénáře, argumenty a závěry postavené na vědeckých důkazech od názorů a zavádějících tvrzení
- uvede příklady adaptací a na základě důkazů argumentuje o tom, které druhy nebo skupiny se budou schopné v blízké budoucnosti změnám klimatu přizpůsobit a které nikoliv, naslouchá přitom ostatním a vyjadřuje své emoce týkající se dopadu změn klimatu
- na základě informačních zdrojů identifikuje dopad změny klimatu na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu apod.) a vybrané druhy organismů nebo hospodářsky významné plodiny

řešení: opatření pro podporu udržitelnosti ekosystému

- uvede příklady opatření založených na přírodních procesech (fotosyntéza, rozklad, výpar vody z rostlin) zmírňujících dopady změn klimatu
- rozliší opatření, která pouze zmírňují dopady (např. výpar z rostlin a ochlazování okolí), od těch, která jsou zaměřená na příčinu (snížení emisí skleníkových plynů)
- argumentuje na základě důkazů o účinnosti různých adaptačních opatření v sídlech a v krajině

Úroveň Na začátku

Popis

- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.
- Rozpozná v přírodě ve svém okolí organismy a procesy, které souvisí s koloběhem uhlíku, konkrétně fotosyntézu u zelených organismů ve vodě a na souši, rozklad a dýchání, stromy a půdu jako zásobárny uhlíku.

Ilustrace

Odkaz

<https://clanky.rvp.cz/clanek/23303/JE-PUDA-ZIVA.html>

Krátký textový popis

- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.
- Rozpozná v přírodě ve svém okolí organismy a procesy, které souvisí s koloběhem uhlíku, konkrétně fotosyntézu u zelených organismů ve vodě a na souši, rozklad a dýchání, stromy a půdu jako zásobárny uhlíku.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/752c48>

Krátký textový popis

- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu.
- Vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky.
- Vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi.
- Rozpozná v přírodě ve svém okolí organismy a procesy, které souvisí s koloběhem uhlíku, konkrétně fotosyntézu u zelených organismů ve vodě a na souši, rozklad a dýchání, stromy a půdu jako zásobárny uhlíku.

Úroveň Splněno

Popis

- Identifikuje přírodní procesy s použitím schématu koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad), objasní jejich roli v produkci a zachytávání skleníkových plynů obsahujících uhlík.
- Objasní roli činnosti člověka (včetně zemědělství, odlesňování, intenzivního rybolovu) v emisích skleníkových plynů ze souše a oceánu.
- S použitím různých informačních zdrojů popíše současný stav vybraných ekosystémů a možné změny za různých scénářů (teplota, srážky); rozlišuje přitom scénáře, argumenty a závěry postavené na vědeckých důkazech od názorů a zavádějících tvrzení.

- Uvede příklady adaptací a na základě důkazů argumentuje o tom, které druhy nebo skupiny se budou schopné v blízké budoucnosti změnám klimatu přizpůsobit a které nikoli, naslouchá přitom ostatním a vyjadřuje své emoce týkající se dopadu změn klimatu.
- Na základě informačních zdrojů identifikuje dopad změny klimatu na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu) a na vybrané druhy organismů nebo hospodářsky významné plodiny.
- Uvede příklady opatření založených na přírodních procesech (fotosyntéza, rozklad, výpar vody z rostlin) zmírňujících dopady změn klimatu a argumentuje na základě důkazů o jejich účinnosti v sídlech a v krajině.
- Rozliší opatření, která pouze zmírňují dopady (výpar z rostlin a ochlazování okolí, hospodaření s dešťovou vodou), od těch, která jsou zaměřena na příčinu (snížení emisí skleníkových plynů).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/9b54e8>

Krátký textový popis

- Identifikuje přírodní procesy s použitím schématu koloběhu uhlíku (fotosyntéza, dýchání, rozklad), objasní jejich roli v produkci a zachytávání skleníkových plynů obsahujících uhlík.
- Objasní roli činnosti člověka (včetně zemědělství, odlesňování, intenzivního rybolovu) v emisích skleníkových plynů ze souše a oceánu.
- S použitím různých informačních zdrojů popíše současný stav vybraných ekosystémů a možné změny za různých scénářů (teplota, srážky); rozlišuje přitom scénáře, argumenty a závěry postavené na vědeckých důkazech od názorů a zavádějících tvrzení.
- Uvede příklady adaptací a na základě důkazů argumentuje o tom, které druhy nebo skupiny se budou schopné v blízké budoucnosti změnám klimatu přizpůsobit a které nikoli, naslouchá přitom ostatním a vyjadřuje své emoce týkající se dopadu změn klimatu.
- Na základě informačních zdrojů identifikuje dopad změny klimatu na lidské zdraví (přehřívání organismu při vlnách veder, riziko infarktu) a na vybrané druhy organismů nebo hospodářsky významné plodiny.
- Uvede příklady opatření založených na přírodních procesech (fotosyntéza, rozklad, výpar vody z rostlin) zmírňujících dopady změn klimatu a argumentuje na základě důkazů o jejich účinnosti v sídlech a v krajině.
- Rozliší opatření, která pouze zmírňují dopady (výpar z rostlin a ochlazování okolí, hospodaření s dešťovou vodou), od těch, která jsou zaměřena na příčinu (snížení emisí skleníkových plynů).

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

Metodická podpora

Komentář

Význam přírody může být posuzován z utilitárního pohledu (užitečnost pro jedince nebo společnost), ale jde také o význam pro jedince a společnost z morálního a estetického hlediska. Význam přírody pro člověka zahrnuje využití zdrojů, ale také využívání přírodních procesů (tzv. ekosystémové služby), mezi něž patří například úrodnost půdy, čištění vody, stabilizace klimatu.

Žákům je vhodné představit koncept Planetárních mezí, který umožňuje kvantifikovat bezpečné využívání jednotlivých složek prostředí a aktuální míru překročení těchto mezí. Kromě změny klimatu koncept umožňuje zdůraznit rizika spojená se ztrátou biodiverzity. Současně tento koncept umožňuje ukázat žákům, že při opatřeních zlepšujících jednu dimenzi planetárních mezí (např. snížení použití pesticidů a umělých hnojiv, může dojít k zlepšení v jiných aspektech: biodiverzita půdních i jiných polních organismů, ukládání uhlíku, zásoba dostupné vody apod.).

V tomto OVU se zaměřujeme zejména na ocenění významu přírodních procesů na základě důkazů, výpočtů apod. Konkrétní příklady žák nachází v okolí (vzrostlý strom nebo zelená střecha jako klimatizace; meandrující potok, kořenová čistírna – čištění vody apod.). Pro kvantifikaci ekosystémových služeb lze využít existující mobilní aplikace umožňující vyčíslit ochlazovací efekt a objem vody odpařené konkrétním stromem. Vědecké argumenty žák využívá i pro dokládání vlivu přírody na psychiku člověka (míru stresu, soustředění, agresivitu apod.).

Jedná se o aktuální výzvu současnosti, v souladu s hodnotovým rámcem, OVU navazuje na průřezové téma Udržitelné prostředí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-018

Oceňuje rozmanitost přírody a způsobů jejího poznávání na základě reflexe společně prožité výukové zkušenosti.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.*Klíčové kompetence*

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.*Vzdělávací oblasti*

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.*Průřezová témata*

PTU-000-000-ZV9-003

Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě.*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Ukáže na konkrétním příkladu ve svém okolí význam přírody pro život člověka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Popíše svá zjištění, formuluje závěry svého experimentování.
- Porovná své závěry s informacemi z externích zdrojů.

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/e6e325>*Krátký textový popis*

- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Popíše svá zjištění, formuluje závěry svého experimentování.
- Porovná své závěry s informacemi z externích zdrojů.

Úroveň Na cestě*Popis*

- shrne na základě informačních zdrojů a vlastní zkušenosti zdroje a služby, které získává z přírody (př. oblečení, jídlo, léčivé účinky bylin, rekreační a sportovní využití, umění, ticho...)
- reflektuje na základě simulační hry důsledky různého typu a intenzity využívání přírody člověkem (př. Fish Banks, princip obecní pastviny)

- uvede příklady reálných situací, kdy jsou zdroje nebo služby natolik vyčerpané, že je neposkytuje příroda, ale musí je plnit lidé (např. zhroucení opylovačů, úrodnosti půdy, čištění vody, klimatizace budov, ochlazování ulic ve městech)
- na základě vlastní zkušenosti porovná různá prostředí přírodního a nepřírodního charakteru z různých hledisek (např. pocitová teplota, hlučnost, prašnost)
- na konkrétním příkladu přírodního prostředí ve svém okolí specifikuje, příp. kvantifikuje ekosystémové služby, které území nebo konkrétní jedinec (vzrostlý strom) lidem poskytuje, využívá k tomu dostupné aplikace (např. pro kvantifikaci množství odpařené vody a ochlazovacího efektu)
- porovná tyto ekosystémové služby s potenciální situací, kdy by je už nemohly poskytovat přírodní procesy (např. po vykácení lesa či zastavění parku), a popíše ekonomické a společenské dopady
- uvede příklady významu přírodního území v regionu jako inspirace pro umělecké vyjádření nebo jako místa pro relaxaci a shrne výsledky studií o vlivu přírody na psychiku lidí (emoce, stres, soustředění apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- shrne na základě informačních zdrojů a vlastní zkušenosti zdroje a služby, které získává z přírody (př. oblečení, jídlo, léčivé účinky bylin, rekreační a sportovní využití, umění, ticho...)
- reflektuje na základě simulační hry důsledky různého typu a intenzity využívání přírody člověkem (př. Fish Banks, princip obecní pastviny)
- uvede příklady reálných situací, kdy jsou zdroje nebo služby natolik vyčerpané, že je neposkytuje příroda, ale musí je plnit lidé (např. zhroucení opylovačů, úrodnosti půdy, čištění vody, klimatizace budov, ochlazování ulic ve městech)
- na základě vlastní zkušenosti porovná různá prostředí přírodního a nepřírodního charakteru z různých hledisek (např. pocitová teplota, hlučnost, prašnost)
- na konkrétním příkladu přírodního prostředí ve svém okolí specifikuje, příp. kvantifikuje ekosystémové služby, které území nebo konkrétní jedinec (vzrostlý strom) lidem poskytuje, využívá k tomu dostupné aplikace (např. pro kvantifikaci množství odpařené vody a ochlazovacího efektu)
- porovná tyto ekosystémové služby s potenciální situací, kdy by je už nemohly poskytovat přírodní procesy (např. po vykácení lesa či zastavění parku), a popíše ekonomické a společenské dopady
- uvede příklady významu přírodního území v regionu jako inspirace pro umělecké vyjádření nebo jako místa pro relaxaci a shrne výsledky studií o vlivu přírody na psychiku lidí (emoce, stres, soustředění apod.)

Úroveň Splněno

Popis

- Shrne na základě informačních zdrojů a vlastní zkušenosti zdroje a služby, které získává z přírody.
- Na příkladu prostředí ve svém okolí ukáže ekosystémové služby, které dané území nebo konkrétní organismus poskytuje lidem.
- Uvede příklady reálných situací, kdy jsou zdroje nebo služby natolik vyčerpané, že je neposkytuje příroda, ale musí je plnit lidé.
- Na základě vlastní zkušenosti porovná různá prostředí přírodního a nepřírodního charakteru z různých hledisek.
- Uvede příklady významu přírodního území v regionu jako inspirace pro umělecké vyjádření nebo pro wellbeing.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Shrne na základě informačních zdrojů a vlastní zkušenosti zdroje a služby, které získává z přírody.
- Na příkladu prostředí ve svém okolí ukáže ekosystémové služby, které dané území nebo konkrétní organismus poskytuje lidem.
- Uvede příklady reálných situací, kdy jsou zdroje nebo služby natolik vyčerpané, že je neposkytuje příroda, ale musí je plnit lidé.
- Na základě vlastní zkušenosti porovná různá prostředí přírodního a nepřírodního charakteru z různých hledisek.
- Uvede příklady významu přírodního území v regionu jako inspirace pro umělecké vyjádření nebo pro wellbeing.

003

Rozmnožování a dědičnost

Charakteristika tematického okruhu

Žák srovnává pohlavní a nepohlavní rozmnožování a jejich důsledky. Poznává roli DNA v dědičnosti a její vliv na vlastnosti organismů. Žák pochopí význam genetické rozmanitosti pro evoluci. Diskutuje o etických souvislostech výzkumu v oblasti pozměňování DNA a jeho aplikaci.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

Metodická podpora

Komentář

OVU zahrnuje popis životního cyklu (obojživelníci, hmyz...) a pozorování vybraných stadií tohoto vývoje. Při porovnávání rozmnožování očekáváme, že žáci budou pozorovat konkrétní druh (např. jahodník) a jeho semena, semenáčky, kvetoucí jedince, výhony, popřípadě vajíčka, larvu, kuklu a dospělce motýla. Pozorování by se mělo týkat pohlavního i nepohlavního rozmnožování. Nepohlavní rozmnožování je rychlejší a potomci mají stejné geny jako rodič. Pohlavní rozmnožování je pomalejší, potomci mají (typicky každý jinou) směs genů obou rodičů, jsou různorodí. Těla organismů se sestavují podle genů, které se dědí z rodičů na potomky. Gen v základním vzdělávání popisujeme jako (genetickou) informaci zapsanou v nukleové kyselině, která kóduje bílkovinu. Znak popisujeme jako projev genu, respektive bílkoviny, která vzniká podle tohoto genu. Variabilitou (různorodostí) myslíme to, že jedinci v rámci druhu i jedné populace mají různé geny, znaky, projevené vlastnosti, které může do jisté míry ovlivnit prostředí (např. málo potravy = menší velikost). U variability je třeba zmínit také význam náhodných mutací. Zákonitosti přenosu genetické informace jsou v zásadě zákonitosti křížení a kombinace znaků. Neočekáváme od žáků přesné formulace Mendelových zákonů, ale znalost principu jako dědění poloviny nukleové kyseliny v případě pohlavního rozmnožování, náhodnost, kombinovatelnost. Jedinci jsou některými znaky lépe přizpůsobeni konkrétnímu prostředí než jiní jedinci s jinými znaky. Lepší přizpůsobení zvyšuje pravděpodobnost, že budou mít více potomků.

V základním vzdělávání není vhodné rozebírat zvláštnosti typu rodozměna u mechorostů apod.

OVU je předpokladem pro pochopení pohlavního rozmnožování jako jednoho ze zdrojů variability, která má zásadní význam pro evoluci (hlavní oborový koncept). Téma je přínosné pro pochopení principů rozmnožování u lidí, pro chovatelství a pěstitelství.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše proces rozmnožování a porovná shody a rozdíly mezi potomky a rodiči.

Úroveň Na začátku*Popis*

- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Popíše proces rozmnožování a životní cyklus na příkladech nepohlavního (řízkování a odnože rostlin) a pohlavního rozmnožování (stádia vývoje stromů, obojživelníků, hmyzu, např. vajíčko - housenka - kukla - motýl), včetně souvisejících procesů (opylování, šíření semen)

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/51375f>

Krátký textový popis

- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Popíše proces rozmnožování a životní cyklus na příkladech nepohlavního (řízkování a odnože rostlin) a pohlavního rozmnožování (stádia vývoje stromů, obojživelníků, hmyzu, např. vajíčko - housenka - kukla - motýl), včetně souvisejících procesů (opylování, šíření semen)

Úroveň Na cestě*Popis*

- popíše proces rozmnožování a životní cyklus na příkladech nepohlavního (řízkování a odnože rostlin) a pohlavního rozmnožování (stádia vývoje stromů, obojživelníků, hmyzu, např. vajíčko - housenka - kukla - motýl), včetně souvisejících procesů (opylování, šíření semen)
- vysvětlí roli pohlavních buněk rostlin a živočichů v přenosu genetické informace při pohlavním rozmnožování
- na základě pozorování porovná znaky potomků a rodičů, určí společné a rozdílné znaky mezi potomky navzájem a porovná znaky potomků s rodiči u pohlavního a nepohlavního rozmnožování
- podle projevu znaků určí, které organismy jsou potomci a kteří rodiče, a rozhodne, zda šlo o pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování
- zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování vzhledem k typu prostředí (stabilita, množství zdrojů) a šíření potomků (vzdálenost, různorodost prostředí)
- na konkrétním příkladu a s pomocí vhodných analogií vysvětlí vztah mezi genem (např. gen pro barvu květu), bílkovinou (např. enzym pro tvorbu barviva) a znakem (např. barva květu)
- s využitím schématu nebo příkladu vysvětlí přenos genů v generacích při pohlavním a nepohlavním rozmnožování a vliv prostředí na projev znaků (např. rozdíly u jednovaječných dvojčat vlivem stravy nebo kouření).
- na příkladu rodokmenu znázorňujícího přenos jednoho znaku popíše přenos genů z rodičů na potomky, rozdíl v dědičnosti při pohlavním a nepohlavním rozmnožování, vliv konkrétních variant genů na projev znaku a vliv prostředí na projev znaků (na příkladu jednovaječných dvojčat)
- zhodnotí význam náhodných mutací pro jedince a vývoj druhu, popíše vznik mutací (např. chyby při kopírování DNA, vliv UV záření), vysvětlí náhodnost mutací a jejich možné důsledky (výhodné, nevýhodné, neutrální), uvede příklady důsledků mutací (např. rakovina u jedince, evoluce u druhu) a vysvětlí vliv prostředí na přežití a rozmnožování jedinců s různými znaky

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/b61494>

Krátký textový popis

- popíše proces rozmnožování a životní cyklus na příkladech nepohlavního (řízkování a odnože rostlin) a pohlavního rozmnožování (stádia vývoje stromů, obojživelníků, hmyzu, např. vajíčko - housenka - kukla - motýl), včetně souvisejících procesů (opylování, šíření semen)

- vysvětlí roli pohlavních buněk rostlin a živočichů v přenosu genetické informace při pohlavním rozmnožování
- na základě pozorování porovná znaky potomků a rodičů, určí společné a rozdílné znaky mezi potomky navzájem a porovná znaky potomků s rodiči u pohlavního a nepohlavního rozmnožování
- podle projevu znaků určí, které organismy jsou potomci a kteří rodiče, a rozhodne, zda šlo o pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování
- zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování vzhledem k typu prostředí (stabilita, množství zdrojů) a šíření potomků (vzdálenost, různorodost prostředí)
- na konkrétním příkladu a s pomocí vhodných analogií vysvětlí vztah mezi genem (např. gen pro barvu květu), bílkovinou (např. enzym pro tvorbu barviva) a znakem (např. barva květu)
- s využitím schématu nebo příkladu vysvětlí přenos genů v generacích při pohlavním a nepohlavním rozmnožování a vliv prostředí na projev znaků (např. rozdíly u jednovaječných dvojčat vlivem stravy nebo kouření).
- na příkladu rodokmenu znázorňujícího přenos jednoho znaku popíše přenos genů z rodičů na potomky, rozdíl v dědičnosti při pohlavním a nepohlavním rozmnožování, vliv konkrétních variant genů na projev znaku a vliv prostředí na projev znaků (na příkladu jednovaječných dvojčat)
- zhodnotí význam náhodných mutací pro jedince a vývoj druhu, popíše vznik mutací (např. chyby při kopírování DNA, vliv UV záření), vysvětlí náhodnost mutací a jejich možné důsledky (výhodné, nevýhodné, neutrální), uvede příklady důsledků mutací (např. rakovina u jedince, evoluce u druhu) a vysvětlí vliv prostředí na přežití a rozmnožování jedinců s různými znaky

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše životní cykly organismů z různých taxonomických skupin (rostlina, bezobratlý s larválním stadiem, obratlovec).
- Zhodnotí výhody a nevýhody nepohlavního a pohlavního rozmnožování s ohledem na typ prostředí a způsob šíření potomků a objasní roli pohlavních buněk.
- Vysvětlí zákonitosti přenosu genů a projevu znaků v jednotlivých generacích při pohlavním a nepohlavním rozmnožování a roli prostředí při projevu znaků.
- Na základě příkladů zhodnotí význam náhodných změn dědičné informace (mutací) pro vývoj jedince a druhu (evoluci).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/313148>

Krátký textový popis

- Popíše životní cykly organismů z různých taxonomických skupin (rostlina, bezobratlý s larválním stadiem, obratlovec).
- Zhodnotí výhody a nevýhody nepohlavního a pohlavního rozmnožování s ohledem na typ prostředí a způsob šíření potomků a objasní roli pohlavních buněk.
- Vysvětlí zákonitosti přenosu genů a projevu znaků v jednotlivých generacích při pohlavním a nepohlavním rozmnožování a roli prostředí při projevu znaků.
- Na základě příkladů zhodnotí význam náhodných změn dědičné informace (mutací) pro vývoj jedince a druhu (evoluci).

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

Metodická podpora

Komentář

Dědičná informace je v buňkách uložená v DNA a univerzálním způsobem popisuje, jak budou vypadat naše bílkoviny. Bílkoviny mají zásadní vliv na to, jak bude vypadat a fungovat naše tělo (vlasy, barvy, svaly, kůže...).

Je na místě definovat tři úrovně a vztahy mezi nimi: DNA – dědičná, nese informaci; bílkoviny – vznikají na základě této informace; znaky – můžeme je pozorovat, ukazují se v důsledku fungování bílkovin. Je nežádoucí v této úrovni zacházet do podrobností a popisů, jak probíhá transkripce a translace. Není nutné tyto pojmy ani zavádět, ani uvádět jednotlivé typy RNA.

Principy učíme formou vhodných analogií. Transkripci učíme například jako analogii vaření (přepisování receptu, originál zůstane v kuchařce a opisy používám v kuchyni – nevadí, že je poliju a potrhám). Syntézu bílkovin (translaci) popíšeme například tak, že máme vybraný recept/návod (informaci zapsanou v genu) a podle něj skládáme výsledný produkt, například přidáváme potraviny a výsledkem je jídlo s konkrétním tvarem, chutí, barvou. Každá buňka v mnohobuněčném organismu může používat jiné geny, i když všechny buňky mají k dispozici všechny geny, podobně jako například v indické restauraci si vyberou z kuchařky světových receptů ty indické nebo v italské restauraci italské.

OVU zahrnuje význam bílkovin pro buněčné a tělesné funkce (svaly, kosti, vlasy/nehty, kůže, imunita, oprava poškození atd.), geneticky modifikované organismy, základní principy editace DNA (vnesení úseku DNA z jiného organismu, úprava/oprava DNA), příklady plodin, živočichů, genové terapie člověka, využití: genealogie, kriminalistika.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě
- identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů
- vlastními slovy, případně s využitím vlastního nebo předloženého schématu popíše, kde je uložena dědičná informace, jak a k čemu je využívána (uchovávání, přepisování, podle ní "sestavění" bílkovin) a jak znaky vznikají na základě bílkovin

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/4827f8>

Krátký textový popis

- porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě
- identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů
- vlastními slovy, případně s využitím vlastního nebo předloženého schématu popíše, kde je uložena dědičná informace, jak a k čemu je využívána (uchovávání, přepisování, podle ní "sestavění" bílkovin) a jak znaky vznikají na základě bílkovin

Úroveň Na cestě

Popis

souvislosti mezi dědičnou informací, tvorbou bílkovin a projevem znaků

- vlastními slovy, případně s využitím vlastního nebo předloženého schématu popíše, kde je uložena dědičná informace, jak a k čemu je využívána (uchovávání, přepisování, podle ní "sestavení" bílkovin) a jak znaky vznikají na základě bílkovin (uvede příklad, např. bílkovina zajišťující syntézu barviva – projev jako viditelná barva, změna vlastnosti na povrchu bílkoviny při srpkovité anémii, které vede ke shlukování bílkovin a změně tvaru červených krvinek)

- uvede, že ve skutečnosti jsou přímočaré vztahy 1 bílkovina – 1 znak vzácné a bílkoviny se často podílejí na vzniku více znaků a jeden znak spoluvytváří více bílkovin a že některé znaky ovlivňuje i prostředí.

příklady využití analýzy DNA

- popíše, že lidé se liší svojí DNA s výjimkou jednovaječných dvojčat (tam se mohou lišit později v průběhu života kvůli nově vzniklým mutacím, pro optimální úroveň není nutné), protože každý zdědil jinou polovinu DNA od každého z rodičů. Čím jsme si příbuznější, tím podobnější máme DNA. Podle DNA můžeme určit, jestli část těla patří danému člověku, popř. jeho příbuzným, nebo to vyloučit

- rozliší dědičné nemoci ("zapsané" v DNA jako hemofilie, cystická fibróza atd.) od nedědičných (jako angína, tetanus, covid atd.).

přítomnost DNA v (téměř) každé buňce

- odvodí a vlastními slovy popíše, že když jsou znaky, projevy a části buněk a organismů tvořeny mj. bílkoviny, tak každá buňka potřebuje bílkoviny, aby mohla žít a fungovat

- vysvětlí, že každá buňka potřebuje DNA, jelikož bílkoviny jsou sestaveny podle dědičné informace v DNA

způsoby záměrného pozměňování DNA

- u šlechtění (tj. výběru rodičů s požadovanými znaky a jejich následném rozmnožení), u cíleného působení faktorů, které způsobují mutace (např. ozařování semen rostlin) a cílených genetických modifikací porovná přesnost a zacílenost na konkrétní úsek dědičné informace a s tím související rizika nebo jejich absenci

- přehledně shrne výhody a nevýhody jednotlivých způsobů pozměňování DNA

dopad pozměňování DNA u různých organismů (včetně člověka) z etického hlediska

- při diskuzi o pozměňování DNA používá argumenty založené na faktech

- srozumitelně vyjádří svůj názor a podloží ho odpovídajícími argumenty

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

souvislosti mezi dědičnou informací, tvorbou bílkovin a projevem znaků

- vlastními slovy, případně s využitím vlastního nebo předloženého schématu popíše, kde je uložena dědičná informace, jak a k čemu je využívána (uchovávání, přepisování, podle ní "sestavení" bílkovin) a jak znaky vznikají na základě bílkovin (uvede příklad, např. bílkovina zajišťující syntézu barviva – projev jako viditelná barva, změna vlastnosti na povrchu bílkoviny při srpkovité anémii, které vede ke shlukování bílkovin a změně tvaru červených krvinek)

- uvede, že ve skutečnosti jsou přímočaré vztahy 1 bílkovina – 1 znak vzácné a bílkoviny se často podílejí na vzniku více znaků a jeden znak spoluvytváří více bílkovin a že některé znaky ovlivňuje i prostředí.

příklady využití analýzy DNA

- popíše, že lidé se liší svojí DNA s výjimkou jednovaječných dvojčat (tam se mohou lišit později v průběhu života kvůli nově vzniklým mutacím, pro optimální úroveň není nutné), protože každý zdědil jinou polovinu DNA od každého z rodičů. Čím jsme si příbuznější, tím podobnější máme DNA. Podle DNA můžeme určit, jestli část těla patří danému člověku, popř. jeho příbuzným, nebo to vyloučit

- rozliší dědičné nemoci ("zapsané" v DNA jako hemofilie, cystická fibróza atd.) od nedědičných (jako angína, tetanus, covid atd.).

přítomnost DNA v (téměř) každé buňce

- odvodí a vlastními slovy popíše, že když jsou znaky, projevy a části buněk a organismů tvořeny mj. bílkoviny, tak každá buňka potřebuje bílkoviny, aby mohla žít a fungovat

- vysvětlí, že každá buňka potřebuje DNA, jelikož bílkoviny jsou sestaveny podle dědičné informace v DNA

způsoby záměrného pozměňování DNA

- u šlechtění (tj. výběru rodičů s požadovanými znaky a jejich následném rozmnožení), u cíleného působení faktorů, které způsobují mutace (např. ozařování semen rostlin) a cílených genetických modifikací porovná přesnost a zacílenost na konkrétní úsek dědičné informace a s tím související rizika nebo jejich absenci

- přehledně shrne výhody a nevýhody jednotlivých způsobů pozměňování DNA

dopad pozměňování DNA u různých organismů (včetně člověka) z etického hlediska

- při diskuzi o pozměňování DNA používá argumenty založené na faktech

- srozumitelně vyjádří svůj názor a podloží ho odpovídajícími argumenty

Úroveň Splněno

Popis

- Zdůvodní přítomnost DNA (téměř) v každé buňce a vysvětlí souvislosti mezi dědičnou informací (genem), bílkovinou a projevem znaku.
- Uvede konkrétní příklady využití analýzy DNA.
- Na konkrétních příkladech diskutuje o dopadu pozměňování DNA u různých organismů včetně člověka z biologického i etického hlediska.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/416e73>

Krátký textový popis

- Zdůvodní přítomnost DNA (téměř) v každé buňce a vysvětlí souvislosti mezi dědičnou informací (genem), bílkovinou a projevem znaku.
- Uvede konkrétní příklady využití analýzy DNA.
- Na konkrétních příkladech diskutuje o dopadu pozměňování DNA u různých organismů včetně člověka z biologického i etického hlediska.

004

Evoluce a rozmanitost

Charakteristika tematického okruhu

Žák poznává, jak souvisejí vlastnosti organismů s jejich přežitím a rozmnožováním. Studuje princip evoluce na konkrétních příkladech a dlouhých časových škálách a využívá při tom fylogenetická zobrazení. Zkoumá podobnosti mezi člověkem a ostatními živočichy ve stavbě těla i chování (etologii) a diskutuje o etické stránce využívání živočichů lidmi. Vysvětluje procesy přirozeného výběru a adaptace vedoucí k biodiverzitě. Žák rozvíjí environmentální senzitivitu, vnímání příbuznosti člověka s ostatními organismy a nahlíží význam rozmanitosti pro život na Zemi.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-PRI-004-ZV9-011

Vysvětlí, jak vlastnosti vybraného organismu souvisejí s jeho vývojem a umožňují mu přežít a rozmnožit se.

Metodická podpora

Komentář

OVU zahrnuje prozkoumávání stavby těla organismu i jeho chování (etologie) a variabilitu v rámci druhu. U člověka zahrnuje specifika lidského těla (barva kůže, nepřítomnost srsti na kůži, pocení, rozdíly ve výšce...). Dále je zaměřený na práci s vyobrazením evoluce s příklady proměn jednotlivých znaků. Věnuje se evoluční historii druhu (působení přírodního výběru, postupné adaptace na aktuální změny v prostředí atp.). Pojem evoluční fitness (použitý v indikátorech) zde vyjadřuje schopnost konkrétního jedince předat své geny dalším generacím, což většinou znamená dožít se reprodukčního věku a úspěšně přivést na svět zdravé potomky. Fitness v širším pohledu umožňuje také vysvětlení altruistického chování vzhledem k příbuzným. U člověka se OVU kromě anatomických a fyziologických přizpůsobení věnuje také spolupráci, schopnosti dlouhodobého plánování a sdílení technologií.

Výstup umožňuje žákovi pochopit vlastnosti a chování organismů v přírodě. Podporuje zvědavost a evoluční myšlení, kdy žák hledá za pozorovaným znakem evoluční historii druhu (působení přírodního výběru, postupná adaptace na aktuální změny v prostředí atp.). Zároveň se žák učí přemýšlet o možných scénářích budoucího vývoje daných druhů včetně vyhynutí. Výstup žákovi umožní lépe pochopit možné důsledky, které může mít změna klimatu a další environmentální problémy na přírodu a člověka. Výstup vede žáka ke kladení otázek.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

CJS-CJS-004-ZV5-016

Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Další metodická podpora

Úroveň Na cestě

Popis

- seznámí se se způsobem života různých organismů (včetně člověka) a hledá znaky, kterými jsou organismy na daný způsob života a k daným podmínkám prostředí přizpůsobené
- popisuje znaky konkrétních taxonomických skupin nebo konkrétního druhu a vyvodí, jak tyto znaky souvisí se způsobem života
- s použitím vhodného fylogenetického zobrazení identifikuje vznik těchto znaků a popíše jejich evoluční vývoj
- na konkrétním příkladu popíše předpoklady, které umožňují evoluci (vnitrodruhová rozmanitost, přirozený výběr, adaptace)
- uvede příklady, kterými prokáže, že se získané vlastnosti obvykle nedědí
- vysvětlí pojem evoluční fitness jedince (biologická zdatnost)
- popíše různé scénáře dalšího evolučního vývoje organismů včetně člověka v souvislosti se současnými environmentálními problémy, uvede příklady změn vlastností i chování

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/e211fa>

Krátký textový popis

- seznámí se se způsobem života různých organismů (včetně člověka) a hledá znaky, kterými jsou organismy na daný způsob života a k daným podmínkám prostředí přizpůsobené
- popisuje znaky konkrétních taxonomických skupin nebo konkrétního druhu a vyvodí, jak tyto znaky souvisí se způsobem života
- s použitím vhodného fylogenetického zobrazení identifikuje vznik těchto znaků a popíše jejich evoluční vývoj
- na konkrétním příkladu popíše předpoklady, které umožňují evoluci (vnitrodruhová rozmanitost, přirozený výběr, adaptace)
- uvede příklady, kterými prokáže, že se získané vlastnosti obvykle nedědí
- vysvětlí pojem evoluční fitness jedince (biologická zdatnost)
- popíše různé scénáře dalšího evolučního vývoje organismů včetně člověka v souvislosti se současnými environmentálními problémy, uvede příklady změn vlastností i chování

Úroveň Na začátku

Popis

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- Určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace.
- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Identifikuje fenomény spojené se životními projevy vybrané skupiny organismů.
- Zkoumá experimentálně a zaznamená vliv dané podmínky na zvolený fenomén.
- Zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

Úroveň Splněno**Popis**

- Popíše znaky konkrétní taxonomické skupiny nebo druhu a vysvětlí, jak tyto znaky souvisejí se způsobem života.
- Porovná daný příklad (druh nebo skupina, znaky a způsob života) s jinými taxonomickými skupinami nebo druhy adaptovanými na jiný způsob života.
- Na konkrétním příkladu použije pojmy související s evolucí: vnitrodruhová rozmanitost, přirozený výběr, adaptace, evoluční fitness (zdatnost).
- Vysvětlí, že vnitrodruhová rozmanitost vzniká mutacemi genů a pohlavním rozmnožováním a že výhodné mutace mají na úrovni populace vyšší pravděpodobnost, že budou předány do další generace.
- Uvede příklady, kterými prokáže, že se vlastnosti získané během života jedince obvykle nedědí.
- Popíše různé scénáře dalšího evolučního vývoje organismů včetně člověka v souvislosti se současnými environmentálními problémy, uvede příklady změn vlastností i chování.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/fe6725>

Krátký textový popis

- Popíše znaky konkrétní taxonomické skupiny nebo druhu a vysvětlí, jak tyto znaky souvisejí se způsobem života.
- Porovná daný příklad (druh nebo skupina, znaky a způsob života) s jinými taxonomickými skupinami nebo druhy adaptovanými na jiný způsob života.
- Na konkrétním příkladu použije pojmy související s evolucí: vnitrodruhová rozmanitost, přirozený výběr, adaptace, evoluční fitness (zdatnost).
- Vysvětlí, že vnitrodruhová rozmanitost vzniká mutacemi genů a pohlavním rozmnožováním a že výhodné mutace mají na úrovni populace vyšší pravděpodobnost, že budou předány do další generace.
- Uvede příklady, kterými prokáže, že se vlastnosti získané během života jedince obvykle nedědí.
- Popíše různé scénáře dalšího evolučního vývoje organismů včetně člověka v souvislosti se současnými environmentálními problémy, uvede příklady změn vlastností i chování.

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

Metodická podpora**Komentář**

Všechny organismy mají za sebou stejně dlouhou historii, neexistují „vývojově pokročilejší“ a „primitivní“, což musí použítá fylogenetická zobrazení zohledňovat. Vývoj k jednodušším strukturám probíhá například u parazitů. Nejde nám o to, aby žák třídil organismy do jednotlivých taxonomických skupin, ale o to, aby věděl, na základě čeho taxonomické skupiny vznikají (příbuznost) a uměl se orientovat v zobrazení znázorňujících příbuznost jednotlivých taxonů (fylogenetický strom). Znalost základních vztahů mezi velkými taxonomickými skupinami by měla sloužit k pochopení významných evolučních událostí a vývoje významných znaků.

OVU má přenést důraz na evoluci jako základní princip v přírodě a nahradit dřívější důraz na systematiku a třídění organismů. Namísto memorování názvů taxonů a příslušných druhů je kladen důraz na pochopení principu, na základě kterého se organismy do taxonů třídí (příbuznost). Práce s fylogenetickými zobrazeními rozvíjí schopnost vyčíst informace z grafů. OVU vede žáka k uvědomění, že člověk je součástí přírody a sdílí s mnoha druhy společnou evoluční historii.

Hlavními fylogenetickými skupinami jsou myšleny tyto: bezobratlí živočichové (hmyz, pavoukovci, korýši, měkkýši, kroužkovci, žahavci), obratlovci (ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci), rostliny (krapačkovité, mechory, nahosemenné rostliny, krytosemenné rostliny). Houby, řasy a prvoci jsou tradičně používané skupiny na základě morfologických znaků, ale je třeba zdůraznit, že se nejedná o dobře vymezené skupiny v evolučním smyslu.

To neznamená, že se žáci nemohou seznámit i s jinými fylogenetickými skupinami, nemají ovšem být zahlceni výčtem taxonů. Při výuce nižších taxonomických skupin je vhodné se zaměřit na ty, které jsou pro žáky významné a pozorovatelné (výskyt v regionu, chov apod.).

Jedná se o aktuální výzvu současnosti, v souladu s hodnotovým rámcem, OVU navazuje na průřezové téma Udržitelné prostředí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

CAP-PRI-001-ZV9-001

Rozpozná složení organismů z buněk s použitím mikroskopu a při další práci s informačními zdroji objasní funkci buňky jako komplexního živého celku.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Třídí vybrané zástupce živočichů, rostlin a hub do skupin.

Úroveň Na začátku

Popis

- určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace
- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/e7f0b9>

Krátký textový popis

- určí daný organismus s pomocí určovacího klíče, atlasu nebo aplikace
- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Úroveň Na cestě

Popis

- s pomocí jednoduchých grafických klíčů určí pozorované organismy (např. vodní živočichové, půdní živočichové, stromy, ...), obvykle ne do druhu, ale do širší taxonomické skupiny
- na základě znalosti charakteristických znaků, zařadí organismy podle do hlavních fylogenetických skupin
- s pomocí jednoduchého fylogenetického schématu popíše, jak se konkrétní znak vyvíjel u příbuzných skupin a zdůvodní význam přizpůsobení (např. způsob dýchání/pokryv těla u různých skupin obratlovců)
- zařadí člověka do příbuzenských vztahů s ostatními skupinami živočichů a popíše vývoj člověka ve vztahu s paralelními vývojovými větvemi a jejich křížením
- vyjmenuje několik příkladů, kdy mají organismy podobný znak, ale není to z důvodu příbuznosti, vysvětlí, proč u těchto nepříbuzných skupin podobný znak vznikl (např. křídlo ptáků x netopýrů)
- popíše společného jednobuněčného předka včetně prostředí, ve kterém se vyskytoval, a jeho vlastností (byl jednobuněčný, nezískával energii z kyslíku, měl jednoduchou buňku podobnou současné bakteriální)
- s pomocí jednoduchého fylogenetického schématu porovná rozmanitost jednobuněčných a mnohobuněčných organismů a ukáže vznik organismů s pravým jádrem

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/5d8896>

Krátký textový popis

- s pomocí jednoduchých grafických klíčů určí pozorované organismy (např. vodní živočichové, půdní živočichové, stromy, ...), obvykle ne do druhu, ale do širší taxonomické skupiny
- na základě znalosti charakteristických znaků, zařadí organismy podle do hlavních fylogenetických skupin
- s pomocí jednoduchého fylogenetického schématu popíše, jak se konkrétní znak vyvíjel u příbuzných skupin a zdůvodní význam přizpůsobení (např. způsob dýchání/pokryv těla u různých skupin obratlovců)
- zařadí člověka do příbuzenských vztahů s ostatními skupinami živočichů a popíše vývoj člověka ve vztahu s paralelními vývojovými větvemi a jejich křížením
- vyjmenuje několik příkladů, kdy mají organismy podobný znak, ale není to z důvodu příbuznosti, vysvětlí, proč u těchto nepříbuzných skupin podobný znak vznikl (např. křídlo ptáků x netopýrů)
- popíše společného jednobuněčného předka včetně prostředí, ve kterém se vyskytoval, a jeho vlastností (byl jednobuněčný, nezískával energii z kyslíku, měl jednoduchou buňku podobnou současné bakteriální)
- s pomocí jednoduchého fylogenetického schématu porovná rozmanitost jednobuněčných a mnohobuněčných organismů a ukáže vznik organismů s pravým jádrem

Úroveň Splněno

Popis

- S pomocí jednoduchých klíčů určí pozorované organismy, obvykle ne druh, ale širší taxonomickou skupinu.
- Uvede příklady hospodářsky významných, chráněných, pro člověka nebezpečných a jedovatých druhů z různých skupin a vysvětlí důležitost jejich rozpoznávání.
- Na základě znalosti charakteristických znaků zařadí organismy do hlavních fylogenetických skupin.
- S pomocí jednoduchého fylogenetického schématu popíše, jak se konkrétní znak vyvíjel u příbuzných skupin, a zdůvodní význam přizpůsobení (typicky způsob dýchání nebo pokryv těla u různých skupin obratlovců).
- Zařadí člověka do příbuzenských vztahů s ostatními skupinami živočichů a popíše vývoj člověka s použitím zobrazení paralelních vývojových větví, křížení a šíření předků člověka v prostoru.
- Vyjmenuje několik příkladů, kdy mají organismy podobný znak, ale není to z důvodu příbuznosti, vysvětlí, proč u těchto nepříbuzných skupin podobný znak vznikl (např. křídlo ptáků x netopýrů).
- Popíše společného jednobuněčného předka včetně prostředí, ve kterém se vyskytoval, a jeho vlastností: byl jednobuněčný, nezískával energii z kyslíku, měl jednoduchou buňku podobnou současné bakteriální buňce.
- S pomocí jednoduchého fylogenetického schématu porovná rozmanitost jednobuněčných a mnohobuněčných organismů a ukáže vznik organismů s pravým jádrem.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/4df26e>

Krátký textový popis

- S pomocí jednoduchých klíčů určí pozorované organismy, obvykle ne druh, ale širší taxonomickou skupinu.
- Uvede příklady hospodářsky významných, chráněných, pro člověka nebezpečných a jedovatých druhů z různých skupin a vysvětlí důležitost jejich rozpoznávání.
- Na základě znalosti charakteristických znaků zařadí organismy do hlavních fylogenetických skupin.

- S pomocí jednoduchého fylogenetického schématu popíše, jak se konkrétní znak vyvíjel u příbuzných skupin, a zdůvodní význam přizpůsobení (typicky způsob dýchání nebo pokryv těla u různých skupin obratlovců).
- Zařadí člověka do příbuzenských vztahů s ostatními skupinami živočichů a popíše vývoj člověka s použitím zobrazení paralelních vývojových větví, křížení a šíření předků člověka v prostoru.
- Vyjmenuje několik příkladů, kdy mají organismy podobný znak, ale není to z důvodu příbuznosti, vysvětlí, proč u těchto nepříbuzných skupin podobný znak vznikl (např. křídlo ptáků × netopýrů).
- Popíše společného jednobuněčného předka včetně prostředí, ve kterém se vyskytoval, a jeho vlastností: byl jednobuněčný, nezískával energii z kyslíku, měl jednoduchou buňku podobnou současné bakteriální buňce.
- S pomocí jednoduchého fylogenetického schématu porovná rozmanitost jednobuněčných a mnohobuněčných organismů a ukáže vznik organismů s pravým jádrem.

CAP-PRI-004-ZV9-013

Na základě pozorování a společných diskusí analyzuje shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

Metodická podpora

Komentář

Cílem je ukázat žákům různé vlastnosti a chování (námluvy a péče o potomstvo, péče o prostředí, péče o raněné a nemocné, projevy emocí, komunikace) u různých skupin živočichů, od lidem příbuzných lidoopů přes zvířata žijící ve skupinách (vlci, kosatky, sloni...) až po sociální hmyz. Žáci by si měli vytvořit postoj k živým tvorům na základě znalosti společných projevů chování a prožívání živočichů a lidí. OVU zahrnuje porovnání ontogeneze u člověka a jiných živočichů. Může se zaměřit také na přechodové rituály v životě člověka, na pubertu jako významné období.

Díky porovnání chování a prožívání člověka a jiných živočichů vede OVU k diskusím o etické stránce využívání živočichů lidmi (na příkladu pokusů, velkochovů atd.).

Reflexe postavení člověka a jeho odpovědnosti je aktuální výzvou současnosti.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Pojmenovává shody a rozdíly ve vývoji a životních projevech mezi člověkem a ostatními živočichy.

Úroveň Na cestě

Popis

- vyjmenuje společné a odlišné znaky (morfologické, etologické, ...) mezi člověkem a ostatními lidoopi (stačí jeden druh)
- na základě pozorování / filmů / textů o nějakém živočišném druhu (např. primáti, vlci, krkavcovití ptáci, sociální hmyz ...) vyvodí v čem se jim náš život podobá a co máme naopak rozdílného (vhodné mohou být především různé etologické aspekty)
- formuluje názor na vybranou otázku týkající se zacházení lidí s živočichy a svůj názor podepře konkrétními argumenty a příklady (např. velkochovy, pokusy na zvířatech, dostihy, ...)

- v diskuzi o etické stránce využívání živočichů lidmi aktivně naslouchá názorům ostatních a navrhuje možná řešení zohledňující postoje různých stran

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/9331ab>

Krátký textový popis

- vyjmenuje společné a odlišné znaky (morfologické, etologické,) mezi člověkem a ostatními lidoopi (stačí jeden druh)
- na základě pozorování / filmů / textů o nějakém živočišném druhu (např. primáti, vlci, krkavcovití ptáci, sociální hmyz ...) vyvodí v čem se jim náš život podobá a co máme naopak rozdílného (vhodné mohou být především různé etologické aspekty)
- formuluje názor na vybranou otázku týkající se zacházení lidí s živočichy a svůj názor podepře konkrétními argumenty a příklady (např. velkochovy, pokusy na zvířatech, dostihy, ...)
- v diskuzi o etické stránce využívání živočichů lidmi aktivně naslouchá názorům ostatních a navrhuje možná řešení zohledňující postoje různých stran

Úroveň Na začátku*Popis*

- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů.
- Pozoruje a popisuje rozdíly ve vzhledu mezi různě starými jedinci daného druhu.
- Porovná shody a rozdíly v rozmanitosti mezi jedinci jednoho druhu v závislosti na pohlaví a vnitrodruhové variabilitě.

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyjmenuje společné a odlišné znaky (morfologické, etologické) člověka a vybraného druhu lidoopa.
- Na základě vlastního pozorování, filmu nebo textu o konkrétním živočišném druhu nebo taxonomické skupině popíše, v čem se mu naše chování podobá a čím se liší.
- Formuluje názor na vybranou otázku týkající se zacházení lidí s živočichy a svůj názor podepře konkrétními argumenty a příklady.
- V diskusi o etické stránce využívání živočichů lidmi aktivně naslouchá názorům ostatních a navrhuje možná řešení zohledňující postoje různých stran.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/1753c7>

Krátký textový popis

- Vyjmenuje společné a odlišné znaky (morfologické, etologické) člověka a vybraného druhu lidoopa.
- Na základě vlastního pozorování, filmu nebo textu o konkrétním živočišném druhu nebo taxonomické skupině popíše, v čem se mu naše chování podobá a čím se liší.
- Formuluje názor na vybranou otázku týkající se zacházení lidí s živočichy a svůj názor podepře konkrétními argumenty a příklady.
- V diskusi o etické stránce využívání živočichů lidmi aktivně naslouchá názorům ostatních a navrhuje možná řešení zohledňující postoje různých stran.

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

Metodická podpora**Komentář**

Jedná se o postojový a zkušenostní OVU. Vede žáka k tomu, aby oceňoval, že rozmanitost má hodnotu sama o sobě a že žák samotný je součástí přírody, protože člověk jako druh sdílí určitou evoluční historii se všemi jinými druhy na Zemi. OVU je vhodné naplňovat prožitkovými aktivitami zaměřenými na vnímání krásy a hodnoty přírody. Rozmanitost živých organismů žák pozoruje a zkoumá na úrovni druhů i širších skupin (v půdě, vodě, louce, lese) a objasní jejich roli v přírodě (rozkladači v půdě, opylovači). Při realizaci je vhodné spolupracovat s dalšími aktéry ve vzdělávání (ekocentra, muzea apod.). OVU je důležité naplňovat kontinuálně v rámci vyučování přírodopisu, nikoli odděleně, například při výtvarné výchově nebo pouze při návštěvě ekocentra. Na OVU by měla navazovat spolupráce s jinými vyučujícími v rámci PT Udržitelné prostředí.

Environmentální senzitivitou se rozumí citlivost, vztah a empatie k přírodě a životnímu prostředí, včetně citlivého vztahu ke zvířatům a rostlinám.

Pro naplňování OVU je vhodné používat například aktivity založené na Cornellově cyklu plynulého učení (flow learning), součástí jsou aktivity zaměřené na smyslové vnímání přírody nebo wellbeing v přírodě.

OVU je zásadní pro budování vztahu žáka k přírodě. Rozvoj environmentální senzitivity zvyšuje motivaci k tomu, aktivně se zabývat ochranou přírody a měnit svoje návyky, což je zásadní téma dnešního světa. Prostřednictvím OVU si žáci také ukazují, jak lze přírodu využít pro svůj wellbeing.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá příležitost k rozvoji citlivosti k přírodě a k ocenění její rozmanitosti a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů
- porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí
- hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost
- hodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- reflektuje své pocity z poznávání přírodnin prostřednictvím smyslů

- porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí
- hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost
- hodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Úroveň Na cestě

Popis

- vyhledává příležitosti k pobytu v přírodě a projevuje environmentální senzitivitu (citlivost k živočichům i prostředí)
- popisuje a vyjadřuje svůj postoj k rozmanitosti (druhů i tvarů – v terénu i pod mikroskopem)
- reflektuje, že rozmanitost má hodnotu sama o sobě
- zkoumá v přírodě rozmanitost živých organismů, na úrovni druhů i širších skupin (v půdě, vodě, louce, lese),
- objasní roli živých organismů (rozkladači v půdě, opylovači) v přírodě na základě předchozího zkoumání
- reflektuje závislost lidí na činnosti živých organismů a vzájemnou vývojovou spřízněnost těchto organismů s lidmi
- uvede příklad úbytku biodiverzity, zhodnotí příčinu a sdílí svoje emoce s ostatními
- vyjádří svůj postoj k tomu, jak různí lidé (filozofové, přírodovědci, umělci, významní lidé z regionu aj.) vnímají hodnotu přírody a evoluční příbuznost jako spřízněnost se živými organismy (prostřednictvím příběhu, videa, rozhovoru...)
- pojmenuje, čím je pro něj příroda osobně důležitá, vyjádří svůj názor na roli člověka v přírodě a na jeho odpovědnost za okolní prostředí

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/0c81a6>

Krátký textový popis

- vyhledává příležitosti k pobytu v přírodě a projevuje environmentální senzitivitu (citlivost k živočichům i prostředí)
- popisuje a vyjadřuje svůj postoj k rozmanitosti (druhů i tvarů – v terénu i pod mikroskopem)
- reflektuje, že rozmanitost má hodnotu sama o sobě
- zkoumá v přírodě rozmanitost živých organismů, na úrovni druhů i širších skupin (v půdě, vodě, louce, lese),
- objasní roli živých organismů (rozkladači v půdě, opylovači) v přírodě na základě předchozího zkoumání
- reflektuje závislost lidí na činnosti živých organismů a vzájemnou vývojovou spřízněnost těchto organismů s lidmi
- uvede příklad úbytku biodiverzity, zhodnotí příčinu a sdílí svoje emoce s ostatními
- vyjádří svůj postoj k tomu, jak různí lidé (filozofové, přírodovědci, umělci, významní lidé z regionu aj.) vnímají hodnotu přírody a evoluční příbuznost jako spřízněnost se živými organismy (prostřednictvím příběhu, videa, rozhovoru...)
- pojmenuje, čím je pro něj příroda osobně důležitá, vyjádří svůj názor na roli člověka v přírodě a na jeho odpovědnost za okolní prostředí

Úroveň Splněno

Popis

- Při pobytu v přírodě projevuje environmentální senzitivitu (citlivost k živým organismům i prostředí), reflektuje vzájemnou vývojovou spřízněnost těchto organismů s lidmi.
- Popisuje rozmanitost druhů i tvarů, vyjadřuje svůj postoj k ní a reflektuje, že rozmanitost má hodnotu sama o sobě.
- Zkoumá v přírodě rozmanitost živých organismů na úrovni druhů i širších skupin.
- Objasní roli živých organismů (rozkladači v půdě, opylovači) v přírodě a závislost lidí na činnosti živých organismů.
- Uvede příklad úbytku biodiverzity, zhodnotí příčinu a sdílí svoje postoje s ostatními.
- Vyjádří svůj postoj k tomu, jak nějaká významná osobnost vnímá hodnotu přírody a spřízněnost se živými organismy.
- Pojmenuje, čím je pro něj příroda osobně důležitá, vyjádří svůj názor na roli člověka v přírodě a na jeho odpovědnost za okolní prostředí.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/99197c>

Krátký textový popis

- Při pobytu v přírodě projevuje environmentální senzitivitu (citlivost k živým organismům i prostředí), reflektuje vzájemnou vývojovou spřízněnost těchto organismů s lidmi.
- Popisuje rozmanitost druhů i tvarů, vyjadřuje svůj postoj k ní a reflektuje, že rozmanitost má hodnotu sama o sobě.
- Zkoumá v přírodě rozmanitost živých organismů na úrovni druhů i širších skupin.
- Objasní roli živých organismů (rozkladači v půdě, opylovači) v přírodě a závislost lidí na činnosti živých organismů.
- Uvede příklad úbytku biodiverzity, zhodnotí příčinu a sdílí svoje postoje s ostatními.
- Vyjádří svůj postoj k tomu, jak nějaká významná osobnost vnímá hodnotu přírody a spřízněnost se živými organismy.
- Pojmenuje, čím je pro něj příroda osobně důležitá, vyjádří svůj názor na roli člověka v přírodě a na jeho odpovědnost za okolní prostředí.

005

Dynamická planeta

Charakteristika tematického okruhu

Žák poznává význam minerálů, hornin a půdy praktickým zkoumáním. Studuje pohyby litosférických desek a jejich vliv na vznik a přeměnu hornin. Zabývá se neobnovitelnými zdroji, jejich rozložením a dopady těžby. Pomocí časové osy, hornin a zkamenělin zkoumá historii Země včetně současných změn. Žák rozvíjí porozumění Zemi jako dynamickému systému a schopnost kriticky hodnotit geologické procesy i aktuální environmentální výzvy, jako je změna klimatu a člověkem způsobené vymírání.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CAP-PRI-005-ZV9-015

Odvozuje význam minerálů, hornin a půdy na základě charakteristik zjištěných z informačních zdrojů a pomocí zkoumání jejich vlastností.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá různé určovací pomůcky a postupy k rozlišení okem pozorovatelných i nepozorovatelných vlastností vybraných minerálů a hornin.

U půdy je důraz kladen na zkoumání snadno pozorovatelných vlastností (propustnost, zrnitost, barva – obsah organické složky, struktura, přítomnost půdních bezobratlých). OVU zahrnuje abiotické a biotické faktory, které ovlivňují proces vzniku půdy, její vlastnosti a jsou charakteristické pro rozmanitost různých typů ekosystémů na Zemi a možnosti využití půdy člověkem, opatření k ochraně půdy (preventivní opatření proti erozi, zákonná ochrana půd při stavební činnosti a plánování staveb).

OVU umožňuje žákům pochopit význam půdotvorných procesů a půdy pro udržitelnost a rozmanitost života na Zemi. Rozvíjí základní badatelské dovednosti žáků. Umožňuje žákům praktické seznámení s vlastnostmi minerálů a hornin významných pro jejich určování i praktické využití.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KRP-BAD-000-ZV9-001

Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-007

Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost.

GEO-GEO-002-ZV9-006

Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity.

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zkoumá vlastnosti a praktické využití vybraných minerálů, hornin a půdy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- na základě klíčových znaků třídí organismy a neživé přírodniny do základních skupin
- zkoumá vlastnosti a pozorování nebo výsledky jednoduchých pokusů zaznamenává
- ověří experimentálně vybrané vlastnosti látek
- zdůvodní výběr látky (materiálu) pro výrobu konkrétních předmětů

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/5f6625>

Krátký textový popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- na základě klíčových znaků třídí organismy a neživé přírodniny do základních skupin
- zkoumá vlastnosti a pozorování nebo výsledky jednoduchých pokusů zaznamenává
- ověří experimentálně vybrané vlastnosti látek
- zdůvodní výběr látky (materiálu) pro výrobu konkrétních předmětů

Úroveň Na cestě*Popis***Poznávání vlastností minerálů a hornin**

- popíše viditelné vlastnosti předložených minerálů a hornin, používán přitom vhodnou odbornou terminologií (barva, lesk, krystalová forma) a posuzuje jejich podobnost
- používá vhodné určovací pomůcky (např. lupy, stupnice tvrdosti) k určení dalších vlastností k určení dalších vlastností minerálů a hornin (minerály – tvrdost, hustota, vryp, rozpustnost; horniny - tvrdost, pevnost, rozpustnost).

Odvození určovacích znaků minerálů a hornin

- porovná a interpretuje shody a rozdíly mezi pozorovanými přírodninami pomocí tabulek a diagramů (například Vennových diagramů).
- na základě vlastního pozorování a porovnání odvodí typické určovací znaky pro daný minerál a horninu a s pomocí vhodné literatury (atlasy a klíče minerálů a hornin - knižní, interaktivní) je na základě těchto znaků určuje.

Poznávání vlastností půdy

- na základě obrazové dokumentace popíše základní viditelné znaky předložených půdních profilů (organický, humusový, minerální horizont, matečná hornina) a jejich vzájemný poměr v profilu

- porovná vzorky půdy z hlediska vybraných vlastností důležitých jako je propustnost vody a struktura půdy (písčítá, jílovitá, hlinitá).

Odvozování významu minerálů, hornin a půdy

- na základě pozorovaných vlastností a informací vyhledaných v různých informačních zdrojích (atlas, mapy - též interaktivní) odvodí hlavní význam vybraných minerálů (např. rudní minerály, minerály využívané ve šperkařství), hornin (např. stavební a dekorační materiály) a půdy (vhodnost pro zemědělství, charakteristické pro různé ekosystémy, např. mokřady).

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Poznávání vlastností minerálů a hornin

- popíše viditelné vlastnosti předložených minerálů a hornin, používán přitom vhodnou odbornou terminologií (barva, lesk, krystalová forma) a posuzuje jejich podobnost
- používá vhodné určovací pomůcky (např. lupy, stupnice tvrdosti) k určení dalších vlastností k určení dalších vlastností minerálů a hornin (minerály – tvrdost, hustota, vryp, rozpustnost; horniny - tvrdost, pevnost, rozpustnost).

Odvození určovacích znaků minerálů a hornin

- porovná a interpretuje shody a rozdíly mezi pozorovanými přírodninami pomocí tabulek a diagramů (například Vennových diagramů).
- na základě vlastního pozorování a porovnání odvodí typické určovací znaky pro daný minerál a horninu a s pomocí vhodné literatury (atlas a klíče minerálů a hornin - knižní, interaktivní) je na základě těchto znaků určuje.

Poznávání vlastností půdy

- na základě obrazové dokumentace popíše základní viditelné znaky předložených půdních profilů (organický, humusový, minerální horizont, matečná hornina) a jejich vzájemný poměr v profilu
- porovná vzorky půdy z hlediska vybraných vlastností důležitých jako je propustnost vody a struktura půdy (písčítá, jílovitá, hlinitá).

Odvozování významu minerálů, hornin a půdy

- na základě pozorovaných vlastností a informací vyhledaných v různých informačních zdrojích (atlas, mapy - též interaktivní) odvodí hlavní význam vybraných minerálů (např. rudní minerály, minerály využívané ve šperkařství), hornin (např. stavební a dekorační materiály) a půdy (vhodnost pro zemědělství, charakteristické pro různé ekosystémy, např. mokřady).

Úroveň Splněno

Popis

- Určuje základní minerály a horniny s využitím určovacích pomůcek a na základě zkoumání jejich fyzikálních a chemických vlastností.
- Na základě zkoumání odvodí vlastnosti vybraných minerálů a hornin významné pro jejich poznávání a způsoby využití.
- Porovná vlastnosti půdy z hlediska její úrodnosti a ekologického významu.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Určuje základní minerály a horniny s využitím určovacích pomůcek a na základě zkoumání jejich fyzikálních a chemických vlastností.
- Na základě zkoumání odvodí vlastnosti vybraných minerálů a hornin významné pro jejich poznávání a způsoby využití.
- Porovná vlastnosti půdy z hlediska její úrodnosti a ekologického významu.

CAP-PRI-005-ZV9-016

Vysvětlí vztah mezi pohyby litosférických desek a vznikem a přeměnou hornin na základě studia informačních zdrojů a modelů.

Metodická podpora

Komentář

Důraz je kladen na pochopení významu deskové tektoniky a horninového cyklu pro utváření vnitřní a vnější geologické stavby Země, formování hornin a výskyt geologických jevů, jako jsou zemětřesení a vulkanismus.

Teorie deskové tektoniky je klíčová pro žákovu porozumění geologickému vývoji planety Země a jeho důsledkům, včetně současného uspořádání kontinentů a oceánů. Horninový cyklus odráží dynamiku planety Země, a umožňuje tak žákovi pochopit vzájemnou interakci jednotlivých sfér Země (litosféry, hydrosféry a atmosféry) pro utváření horninové stavby a geologických struktur uvnitř i na povrchu Země.

Porozumění horninovému cyklu a principu toku energie na Zemi je stěžejní pro fungování dynamiky planety Země. OVU umožňuje využívat mezioborové poznatky a rozvíjí nadoborovou dovednost tvorby a prezentování konceptuálních a/nebo fyzických modelů (např. schéma, fyzický model, animace).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

INF-INF-001-ZV9-003

Modeluje situace různými způsoby, včetně grafů nebo obdobných schémat.

Klíčové kompetence

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-006

Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů.

Úroveň Na začátku

Popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů a neživé přírodniny
- popíše příčinu a následek u provedeného pokusu nebo záznamu přírodního děje
- odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/883f74>

Krátký textový popis

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu organismů a neživé přírodniny
- popíše příčinu a následek u provedeného pokusu nebo záznamu přírodního děje
- odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje

Úroveň Na cestě

Popis

Objasnění principu pohybu litosférických desek

- na modelu stavby Země vymezí litosféru
- s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) popíše základní rozdíly mezi pevninskou a oceánskou litosférou a jejich rozdělení na jednotlivé litosférické desky
- popisuje změny v uspořádání kontinentů na základě předložených map a vizualizací

- s využitím různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) vysvětlí základní mechanismy pohybu litosférických desek po astenosféře díky energii uvolňované ze zemského jádra a zemského pláště
- demonstruje na zjednodušeném modelu vznik velkých superkontinentů a jejich rozpad až do současné podoby uspořádání kontinentů

Odvození významu pohybů litosférických desek pro vznik hornin

- s pomocí informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, elektronické zdroje – dynamické modely) identifikuje různé typy pohybů litosférických desek a odvodí typické horniny, které vznikají na různých typech deskových rozhraní (oddalování desek - výlevné magmatické horniny, přibližující se desky - hlubinné magmatické horniny a přeměněné horniny)
- s pomocí fotografie, videa či vlastního pozorování v terénu vysvětlí působení vnějších geologických činitelů na horniny jako závěrečnou fázi horninového cyklu (zvětrávání)
- na předložených příkladech zemského reliéfu a s pomocí dalších informačních zdrojů objasní vliv deskové tektoniky na formování zemského reliéfu a vytváření podmínek pro vznik usazených hornin
- pomocí modelu zobrazí proces vzniku hornin v konkrétní tektonické situaci (například na rozhraní litosférických desek)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Objasnění principu pohybu litosférických desek

- na modelu stavby Země vymezení litosféru
- s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) popíše základní rozdíly mezi pevninskou a oceánskou litosférou a jejich rozdělení na jednotlivé litosférické desky
- popisuje změny v uspořádání kontinentů na základě předložených map a vizualizací
- s využitím různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) vysvětlí základní mechanismy pohybu litosférických desek po astenosféře díky energii uvolňované ze zemského jádra a zemského pláště
- demonstruje na zjednodušeném modelu vznik velkých superkontinentů a jejich rozpad až do současné podoby uspořádání kontinentů

Odvození významu pohybů litosférických desek pro vznik hornin

- s pomocí informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, elektronické zdroje – dynamické modely) identifikuje různé typy pohybů litosférických desek a odvodí typické horniny, které vznikají na různých typech deskových rozhraní (oddalování desek - výlevné magmatické horniny, přibližující se desky - hlubinné magmatické horniny a přeměněné horniny)
- s pomocí fotografie, videa či vlastního pozorování v terénu vysvětlí působení vnějších geologických činitelů na horniny jako závěrečnou fázi horninového cyklu (zvětrávání)
- na předložených příkladech zemského reliéfu a s pomocí dalších informačních zdrojů objasní vliv deskové tektoniky na formování zemského reliéfu a vytváření podmínek pro vznik usazených hornin
- pomocí modelu zobrazí proces vzniku hornin v konkrétní tektonické situaci (například na rozhraní litosférických desek)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Objasnění principu pohybu litosférických desek

- na modelu stavby Země vymezení litosféru
- s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) popíše základní rozdíly mezi pevninskou a oceánskou litosférou a jejich rozdělení na jednotlivé litosférické desky
- popisuje změny v uspořádání kontinentů na základě předložených map a vizualizací
- s využitím různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) vysvětlí základní mechanismy pohybu litosférických desek po astenosféře díky energii uvolňované ze zemského jádra a zemského pláště
- demonstruje na zjednodušeném modelu vznik velkých superkontinentů a jejich rozpad až do současné podoby uspořádání kontinentů

Odvození významu pohybů litosférických desek pro vznik hornin

- s pomocí informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, elektronické zdroje – dynamické modely) identifikuje různé typy pohybů litosférických desek a odvodí typické horniny, které vznikají na různých typech deskových rozhraní (oddalování desek - výlevné magmatické horniny, přibližující se desky - hlubinné magmatické horniny a přeměněné horniny)
- s pomocí fotografie, videa či vlastního pozorování v terénu vysvětlí působení vnějších geologických činitelů na horniny jako závěrečnou fázi horninového cyklu (zvětrávání)
- na předložených příkladech zemského reliéfu a s pomocí dalších informačních zdrojů objasní vliv deskové tektoniky na formování zemského reliéfu a vytváření podmínek pro vznik usazených hornin
- pomocí modelu zobrazí proces vzniku hornin v konkrétní tektonické situaci (například na rozhraní litosférických desek)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

Objasnění principu pohybu litosférických desek

- na modelu stavby Země vymezení litosféru
- s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) popíše základní rozdíly mezi pevninskou a oceánskou litosférou a jejich rozdělení na jednotlivé litosférické desky
- popisuje změny v uspořádání kontinentů na základě předložených map a vizualizací
- s využitím různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie – též interaktivní) vysvětlí základní mechanismy pohybu litosférických desek po astenosféře díky energii uvolňované ze zemského jádra a zemského pláště
- demonstruje na zjednodušeném modelu vznik velkých superkontinentů a jejich rozpad až do současné podoby uspořádání kontinentů

Odvození významu pohybů litosférických desek pro vznik hornin

- s pomocí informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, elektronické zdroje – dynamické modely) identifikuje různé typy pohybů litosférických desek a odvodí typické horniny, které vznikají na různých typech deskových rozhraní (oddalování desek - výlevné magmatické horniny, přibližující se desky - hlubinné magmatické horniny a přeměněné horniny)
- s pomocí fotografie, videa či vlastního pozorování v terénu vysvětlí působení vnějších geologických činitelů na horniny jako závěrečnou fázi horninového cyklu (zvětrávání)
- na předložených příkladech zemského reliéfu a s pomocí dalších informačních zdrojů objasní vliv deskové tektoniky na formování zemského reliéfu a vytváření podmínek pro vznik usazených hornin
- pomocí modelu zobrazí proces vzniku hornin v konkrétní tektonické situaci (například na rozhraní litosférických desek)

Úroveň Splněno

Popis

- Demonstruje na modelu změny rozložení kontinentů v geologické minulosti.
- Vysvětlí příčiny pohybu litosférických desek a jejich důsledky pro vývoj života na Zemi, popíše přitom vztah mezi pohyby litosférických desek a klimatickými změnami.
- Klasifikuje horniny podle způsobu vzniku na vyvřelé, usazené a přeměněné.
- Vysvětlí na konkrétních příkladech a s použitím modelu, jak desková tektonika ovlivňuje vznik jednotlivých typů hornin.
- Objasní, jak vzniká sopečná činnost, zemětřesení nebo tsunami a proč je obtížné je předpovídat.
- Rozlišuje na konkrétních příkladech různé příčiny (vnější a vnitřní geologické děje) utváření zemského reliéfu.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Demonstruje na modelu změny rozložení kontinentů v geologické minulosti.
- Vysvětlí příčiny pohybu litosférických desek a jejich důsledky pro vývoj života na Zemi, popíše přitom vztah mezi pohyby litosférických desek a klimatickými změnami.
- Klasifikuje horniny podle způsobu vzniku na vyvřelé, usazené a přeměněné.
- Vysvětlí na konkrétních příkladech a s použitím modelu, jak desková tektonika ovlivňuje vznik jednotlivých typů hornin.
- Objasní, jak vzniká sopečná činnost, zemětřesení nebo tsunami a proč je obtížné je předpovídat.

- Rozlišuje na konkrétních příkladech různé příčiny (vnější a vnitřní geologické děje) utváření zemského reliéfu.

CAP-PRI-005-ZV9-017

Objasní příčiny neobnovitelnosti a nerovnoměrného rozložení zdrojů minerálů, energie, podzemní vody a dopady jejich těžby a využití na zdraví lidí a přírodu.

Metodická podpora

Komentář

Důraz je kladen na omezenost a neobnovitelnost přírodních zdrojů v důsledku dlouhotrvajících procesů jejich vzniku a těžby. Je vhodné žákům představit koncept Planetárních mezí v souvislosti s dopadem využití fosilních paliv na klima a okyselení oceánů a kapacitou planety vyrovnávat nadměrné využívání průmyslových hnojiv (dusíku a fosforu) a vody dostupné pro rostliny.

Dopady na lidské zdraví a životní prostředí jsou představovány obecně z biologického hlediska (nikoli se zaměřením na jejich lokalizaci – viz Geografie).

Jedná se o aktuální téma související s energetikou, změnou klimatu, nerovnoměrnou distribucí finančních a nerostných zdrojů v globální lidské společnosti a s migrací obyvatel. V souvislosti s dlouhým trváním vzniku přírodních nerostných zdrojů je důležité, aby měl žák základní představu o procesech, které vedou k jejich vzniku, a o tom, co je příčinou jejich nerovnoměrného rozmístění na Zemi. OVU klade důraz na rozvoj kritického myšlení, čtenářské gramotnosti (např. vyhledávání důležitých informací v různorodých textech), rozvíjí mezipředmětové vztahy v rámci přírodovědných oborů (chemie, fyzika, fyzická geografie) a socioekonomických předmětů (ZSV, sociální geografie).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

GEO-GEO-002-ZV9-006

Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity.

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV9-001

Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-002-ZV9-009

Vysvětlí význam pedosféry a litosféry jako zdroje obživy, surovin a životního prostředí organismů včetně člověka.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše, jaké významné nerostné suroviny a energetické zdroje jsou součástí běžné potřeby člověka.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky
- vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyhledá, co k tomu vedlo a jaké mohou být důsledky
- vytvoří vlastní seznam každodenních činností a opatření, jak on sám může přispět k udržitelnosti na Zemi
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů

Úroveň Na cestě*Popis***příčiny vzniku nerostných surovin a jejich neobnovitelnosti**

- vysvětlí rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, obrázky a videa) popíše procesy vzniku vybraných surovin (např. ropa, uhlí, zemní plyn, rudní minerály) a vysvětlí, jak jsou využívány v běžném životě (např. paliva pro dopravu, výroba elektrické energie, výroba elektrotechnických zařízení)
- na základě studia různých informačních zdrojů porovná dobu trvání procesů vedoucích ke vzniku vybraných nerostných surovin s dobou, kdy je člověk těží a využívá
- popíše, jak těžba těchto surovin ovlivňuje budoucnost (např. vyčerpání zásob, poškození přírody, zesílení skleníkového efektu)

hospodaření se zdroji podzemní vody

- s pomocí zprostředkované názornosti (obrázky, videa) uvede příklady vzniku a výskytu zásob podzemních vod v krajině
- vysvětlí, jak lidské aktivity (např. zemědělství, průmysl a urbanizace) ovlivňují kvalitu a dostupnost podzemní vody, a proč je důležité ji chránit
- na konkrétním příkladu (např. reportáž z TV) identifikuje, jak se může s podzemní vodou hospodařit udržitelně (např. omezení čerpání vody, ochrana oblastí pro doplňování vody)

význam recyklace, odpovědného využívání energie a obnovitelných zdrojů

- vysvětlí, jak recyklace pomáhá šetřit neobnovitelné zdroje (např. recyklace kovů snižuje potřebu těžby rud)
- u obnovitelných zdrojů (např. solární, větrná energie) navrhne vhodné umístění z hlediska efektivity a ochrany přírody a popíše jejich přínosy pro životní prostředí (např. méně znečištění, udržitelnost)
- popíše, které činnosti člověka (včetně využití datových center) vedou k významné spotřebě energie, vzácných surovin a vody a vyjádří svůj postoj k možnému budoucímu vývoji

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis***příčiny vzniku nerostných surovin a jejich neobnovitelnosti**

- vysvětlí rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji s pomocí různých informačních zdrojů (učebnice, encyklopedie, obrázky a videa) popíše procesy vzniku vybraných surovin (např. ropa, uhlí, zemní plyn, rudní minerály) a vysvětlí, jak jsou využívány v běžném životě (např. paliva pro dopravu, výroba elektrické energie, výroba elektrotechnických zařízení)
- na základě studia různých informačních zdrojů porovná dobu trvání procesů vedoucích ke vzniku vybraných nerostných surovin s dobou, kdy je člověk těží a využívá

- popíše, jak těžba těchto surovin ovlivňuje budoucnost (např. vyčerpání zásob, poškození přírody, zesílení skleníkového efektu)

hospodaření se zdroji podzemní vody

- s pomocí zprostředkované názornosti (obrázky, videa) uvede příklady vzniku a výskytu zásob podzemních vod v krajině
- vysvětlí, jak lidské aktivity (např. zemědělství, průmysl a urbanizace) ovlivňují kvalitu a dostupnost podzemní vody, a proč je důležité ji chránit
- na konkrétním příkladu (např. reportáž z TV) identifikuje, jak se může s podzemní vodou hospodařit udržitelně (např. omezení čerpání vody, ochrana oblastí pro doplňování vody)

význam recyklace, odpovědného využívání energie a obnovitelných zdrojů

- vysvětlí, jak recyklace pomáhá šetřit neobnovitelné zdroje (např. recyklace kovů snižuje potřebu těžby rud)
- u obnovitelných zdrojů (např. solární, větrná energie) navrhne vhodné umístění z hlediska efektivity a ochrany přírody a popíše jejich přínosy pro životní prostředí (např. méně znečištění, udržitelnost)
- popíše, které činnosti člověka (včetně využití datových center) vedou k významné spotřebě energie, vzácných surovin a vody a vyjádří svůj postoj k možnému budoucímu vývoji

Úroveň Splněno

Popis

- Objasní neobnovitelnost nerostných surovin v důsledku procesu jejich vzniku, těžby a způsobů využití.
- Vysvětlí ekologický a hospodářský význam podzemní vody v krajině a vliv lidské činnosti na její kvalitu a dostupnost.
- Orientuje se v principech oběhového hospodářství a v analýze životního cyklu výrobku nebo služby.
- Popíše, které činnosti člověka (včetně využití datových center) vedou k významné spotřebě energie, vzácných surovin a vody a vyjádří svůj postoj k možnému budoucímu vývoji.
- Navrhne možnosti udržitelného nakládání s přírodními zdroji, které zohledňuje dopad na zdraví lidí a na přírodu.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/c387dd>

Krátký textový popis

- Objasní neobnovitelnost nerostných surovin v důsledku procesu jejich vzniku, těžby a způsobů využití.
- Vysvětlí ekologický a hospodářský význam podzemní vody v krajině a vliv lidské činnosti na její kvalitu a dostupnost.
- Orientuje se v principech oběhového hospodářství a v analýze životního cyklu výrobku nebo služby.
- Popíše, které činnosti člověka (včetně využití datových center) vedou k významné spotřebě energie, vzácných surovin a vody a vyjádří svůj postoj k možnému budoucímu vývoji.
- Navrhne možnosti udržitelného nakládání s přírodními zdroji, které zohledňuje dopad na zdraví lidí a na přírodu.

CAP-PRI-005-ZV9-018

Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

Metodická podpora

Komentář

Důraz je kladen na různé metody poznávání hornin a zkamenělin v nich obsažených, které umožňují určit stáří hornin (relativní i absolutní), významné události v historii Země (vznik litosféry a dalších geosfér, změny v rozložení kontinentů a oceánů, změny klimatu, vznik a vývoj života na Zemi), změny vybraných faktorů prostředí v historii Země (např. teplota, obsah skleníkových plynů v atmosféře, oceánské proudy, množství živin v prostředí) a jejich důsledky.

Výstup propojuje pohled na vymírání v geologické minulosti s pohledem na aktuálně probíhající vymírání druhů, zaměřuje se na jeho rychlost, možné příčiny a dopady a na možnosti ochrany přírody.

OVU umožňuje žákům porozumět významným událostem v historii Země, jejich příčinám a důsledkům ve vztahu k dynamice litosféry a vývoji ekosystémů na Zemi. Na základě toho žák může zhodnotit Zemi jako komplexní systém a uvědomí si, že existence člověka představuje jen krátký moment v její historii. OVU umožňuje využívat různé zdroje informací včetně reálných přírodnin a digitálního obsahu (např. vizualizace).

Tvůrci OVU se snaží zabránit memorování charakteristik jednotlivých geologických ér bez využití časové osy a příkladů reálných zkmenečin a hornin. Od žáků na ZŠ se neočekává znalost jednotlivých period a jejich charakteristik.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-004-ZV5-021

Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

CJS-CJS-004-ZV5-017

Porovná jednotlivé organismy z hlediska jejich podobných a odlišných znaků a vzájemné příbuznosti.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

Klíčové kompetence

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-004-ZV9-012

Určí vybrané druhy a zdůvodní jejich zařazení do taxonomických skupin na základě typických znaků a popíše evoluci skupin organismů s použitím vhodných vyobrazení vývoje.

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů
- porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí
- hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost

Ilustrace

Odkaz

<https://dum.rvp.cz/materialy/geologicka-historie-zeme.html>

Krátký textový popis

- odvozuje a dokládá jednoduché zákonitosti a principy, které v libovolné krajině pozoruje
- určí, jak v daném místě (v ČR i mimo ČR) člověk pozměnil krajinu
- vyvozuje vlastnosti společné pro danou skupinu neživých přírodnin
- zhodnotí možné pozitivní i negativní dopady změny podmínek na život organismů
- porovná rozdílné přístupy ve sdílení poznávání v rámci různých přírodovědných vzdělávacích institucí

- hodnotí svými slovy význam přírodovědných vzdělávacích institucí v kontextu sdílení poznávání pro sebe i pro společnost

Úroveň Na cestě

Popis

Identifikace hlavních událostí významných pro vznik života na Zemi

- objasní podmínky nutné pro vznik života na Zemi na základě životních projevů organismů (např. přítomnost vody, vhodné teploty, atmosféry)
- vysvětlí význam jednotlivých geosfér (litosféry, atmosféry, hydrosféry a pedosféry) pro rozvoj života na Zemi (např. atmosféra s kyslíkem umožňující rozvoj složitějších forem života)
- s využitím různých informačních zdrojů (učebnice, digitální zdroje) identifikuje klíčová období v geologické historii, např. vznik Země, formování atmosféry a hydrosféry, kambrickou explozi, vznik Pangey a velká vymírání
- popíše hlavní geologické procesy, které formovaly jednotlivé geosféry a měly vliv na vývoj života (např. vulkanická činnost, desková tektonika)

Odvození časoprostorových vztahů významných geologických událostí

- vytvoří a vysvětlí geologickou časovou osu, na které vymezí hlavní události jednotlivých geologických ér (např. prahory, prvohory, druhohory, třetihory) a propojí je s vývojem života (např. evoluce savců).s pomocí časové osy posuzuje dobu hlavních událostí v geologické minulosti Země (vznik planety Země a jejích dílčích geosfér, hlavní etapy vývoje života na Zemi, velká vymírání)
- na konkrétních příkladech hornin a zkamenělin z regionu demonstruje významné geologické události

Ocenění významu geologického poznání

- vysvětlí význam vědeckých postupů používaných při zkoumání geologické minulosti (např. relativní určování stáří pomocí vrstev hornin a zkamenělin, absolutní určování pomocí radiometrických metod).základě různých zdrojů (např. učebnice, encyklopedie, digitální zdroje)
- na základě různých informačních zdrojů vysvětlí, jak klimatické změny v minulosti ovlivnily život na Zemi (např. doba ledová, oteplení během druhohor) a jaké faktory je způsobily (např. sopečná činnost, dopady meteoritů)

Úroveň Splněno

Popis

- Vymezí klíčové etapy geologického a biologického vývoje na Zemi a faktory, které je ovlivňovaly.
- Porovná s pomocí geologické časové osy dobu trvání vývoje jednotlivých geosfér a biosféry.
- Na konkrétním příkladu horniny, zkameněliny nebo geologického jevu demonstruje procesy, které ho formovaly.
- Dokládá na konkrétním příkladu horninového záznamu (hornina, vrstevní sled hornin) možnosti jeho zkoumání a význam pro poznání geologické minulosti Země.
- Porovnává informace o rychlosti, intenzitě a příčinách vymírání v geologické minulosti a v současnosti.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/08988a>

Krátký textový popis

- Vymezí klíčové etapy geologického a biologického vývoje na Zemi a faktory, které je ovlivňovaly.
- Porovná s pomocí geologické časové osy dobu trvání vývoje jednotlivých geosfér a biosféry.
- Na konkrétním příkladu horniny, zkameněliny nebo geologického jevu demonstruje procesy, které ho formovaly.
- Dokládá na konkrétním příkladu horninového záznamu (hornina, vrstevní sled hornin) možnosti jeho zkoumání a význam pro poznání geologické minulosti Země.
- Porovnává informace o rychlosti, intenzitě a příčinách vymírání v geologické minulosti a v současnosti.

UAK

Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje žákovi rozmanité příležitosti k vlastní tvorbě a interpretaci, ke komunikaci uměleckými prostředky, k estetickému vnímání a prožívání světa i jeho utváření. Umožňuje žákovi uvědomit si a rozvíjet vlastní kreativitu a porozumět procesu tvorby a interpretace, především na základě vlastních tvůrčích činností a přímé zkušenosti ze setkání s uměleckými díly. Umělecké myšlení obohacuje přístupy ve vzdělávání o roviny osobní, intuitivní a citovou a v tandemu s vědeckým a exaktním vnímáním světa podporuje komplexně osobnostní rozvoj žáka.

Vzdělávací oblast pomáhá utvářet žákův vztah k uměleckému a kulturnímu dědictví, zároveň mu přibližuje diverzitu umělecké tvorby a kulturních projevů.

Cílem oblasti je vybavit žáka nejen soubory znalostí, dovedností, osobnostních kvalit a hodnot specifických pro obory uměleckého vzdělávání, ale i takových, které uplatní mimo umělecké pole, v celoživotním vzdělávání a každodenním životě.

Důrazem na wellbeing žáků může oblast Umění a kultura významně přispět k jejich psychické pohodě, ke kultivaci vzájemných vztahů a celkově k pozitivnímu klimatu školního společenství. Pomáhá vytvářet prostředí, které je vnímavé k individualitě každého žáka, respektuje a podporuje různorodost a zároveň vytváří prostor pro spolupráci, sdílení a společné tvoření. Rozmanité tvůrčí a interpretační činnosti poskytují všem žákům bez rozdílu příležitosti k sebepoznání, seberealizaci, participaci na společném díle, na uměleckém a kulturním dění školy, komunity, místa.

Vzdělávací oblast Umění a kultura je tvořena vzdělávacími obsahy výtvarné výchovy, hudební výchovy, dramatické výchovy, taneční a pohybové výchovy a filmové výchovy. Tyto obsahy jsou rozčleněny do dvou vzdělávacích oborů: **Výtvarná a filmová výchova** a **Hudební, taneční a dramatická výchova**. Škola by měla hledat/vytvářet příležitosti k propojování obou oborů tak, aby žák poznával uměleckou tvorbu v její provázanosti, integritě, komplexnosti.

Obsahy dvou vzdělávacích oborů jsou rozděleny do tří tematických okruhů:

- **Vlastní tvorba a její sdílení / Interpretace, vlastní tvorba a její sdílení** [1] – žák různými uměleckými prostředky vyjadřuje podle individuálních schopností své vjemy, pocity, prožitky, představy, myšlenky, zpracovává různé náměty a témata, interpretuje díla jiných nebo prezentuje svá a reflektuje proces individuální i skupinové tvorby a interpretace.
- **Recepce a reflexe uměleckého díla** – žák se setkává s různými uměleckými díly, učí se porozumět jazyku různých druhů umění a s větší mírou porozumění reflektovat svůj zážitek ze setkání s uměním.
- **Kulturní povědomí a jednání** – žák přirozeně utváří postoje k uměleckému a kulturnímu dědictví, současnému umění a rozmanitým projevům kultury v dnešním světě. Obsahy a cíle tematického okruhu podporují místně zakotvené učení a identifikaci s místem, ve kterém žák žije.

Základní formou realizace Výtvarné a filmové výchovy a Hudební, taneční a dramatické výchovy je na obou stupních pravidelná kontinuální výuka. Škola si pro vybrané vzdělávací obsahy ovšem může zvolit další formy realizace – umělecké tematické bloky, tvůrčí dílny, třídní nebo školní projekty. Pro všechny formy výuky je vhodná spolupráce se základními uměleckými školami, uměleckými a kulturními institucemi a organizacemi nebo spolupráce učitele a výkonného umělce. Tato spolupráce vytváří příležitosti pro to, aby se žák setkal s uměleckými obsahy v různých kontextech, mohl vnímat umělecká díla v jejich původní podobě a v autentickém prostředí nebo měl možnost přímého setkání se živým uměním, ať už se jedná o divadlo, tanec, nebo hudbu aj.

Zprostředkování zpětné vazby u jakékoli tvůrčí činnosti a autorského výstupu musí vždy probíhat v atmosféře vzájemné důvěry a respektu k jedinečnosti každého žáka. Důležité je podporovat vnitřní motivaci žáka, jeho osobní nasazení a zodpovědnost provázející celý tvůrčí proces. K hodnocení je zapotřebí přistupovat z pohledu pokroku žáka, v souvislosti s dovednostmi, kterých již dosáhl, a s důrazem na kvalitu jeho zapojení se do procesu tvorby. V hodnocení lze ocenit i žákovu chuť rozvíjet své dovednosti, tvořit, experimentovat a dále pracovat na díle s vědomím, že se jedná o výsledek určité etapy tvorby. V hodnocení je důležité věnovat pozornost i míře žákova zapojení do reflexí a společných diskusí o vlastní tvorbě a interpretaci i o uměleckém díle.

[1] V oboru Hudební, taneční a dramatická výchova mají velký význam i interpretační činnosti. Interpretací rozumíme způsob, jakým žák přistupuje k původnímu uměleckému dílu a jak ho předává posluchačům nebo divákům.

VFV

Výtvarná a filmová výchova

*Charakteristika vzdělávacího oboru***Charakteristika vzdělávacího oboru**

Vzdělávací obor Výtvarná a filmová výchova se zaměřuje na obsahy výtvarného a filmového umění, v širším pojetí může zahrnovat i různé projevy audiovizuální tvorby a kultury (videoart, videa na internetových stránkách a sociálních

sítích, televizní produkce).

Cílem tvůrčích činností, při kterých se žák seznamuje s vyjadřovacími prostředky oboru, je poskytnout mu prostor pro seberealizaci, vnímání vizuálního umění a pochopení tvůrčího procesu jako celku.

Na 1. stupni vycházejí činnosti z dětské hravosti a spontaneity, využívají žákovu fantazii. Žák navazuje na své dosavadní, zejména výtvarné zkušenosti a zážitky a postupně se seznamuje s dalšími prostředky a postupy, vycházejícími především z výtvarného umění. Na 2. stupni tyto zkušenosti již samostatně aplikuje a kombinuje s ohledem na tvůrčí záměr, a to jak při individuální, tak společné tvorbě, a zároveň objevuje vztahy mezi jednotlivými druhy umění a experimentuje s jejich různorodými prostředky.

Vzdělávací obor je rozdělený do tří tematických okruhů: 1) vlastní tvorba a její sdílení, 2) recepce a reflexe uměleckého díla a 3) kulturní povědomí a jednání, které se navzájem prolínají.

Tematický okruh **Vlastní tvorba a její sdílení** se zaměřuje na tvůrčí proces. Jedná se o postup od autorského záměru přes jeho realizaci až k reflexi, sdílení a prezentaci výsledků. V tomto procesu je důležité nalézání vhodných vyjadřovacích prostředků a experimentování s nimi. Žáci se učí tvůrčí práci s rozmanitými materiály, prostředky, postupy a technologiemi. Zejména na 1. stupni je důležité, aby byla při tvůrčích činnostech a individuální či společné hře rozvíjena jemná motorika a současně se utvářela škála oborových pojmů.

V tematickém okruhu **Recepce a reflexe uměleckého díla** dostává žák příležitost sdílet s ostatními zážitky ze setkání s uměleckým dílem. Důležité je to, aby žák mohl na umělecké dílo reagovat vlastní tvorbou, a to neverbálními i verbálními prostředky. Na 2. stupni si žák rozšiřuje schopnost reagovat i na jiná než umělecká díla a při jejich posouzení využívat vhodné oborové pojmy a formulovat svůj postoj k nim.

V rámci tematického okruhu **Kulturní povědomí a jednání** se žák učí chápat důležitost umění a kultury pro společnost a jejich význam pro sebe i ostatní. Seznamuje se s různými kulturními aktivitami, tradicemi a institucemi, především ve svém okolí a regionu, na 2. stupni pak i v širším kontextu národním, evropském a mezinárodním. Objevuje rozmanitost výtvarné a audiovizuální kultury a hledá si k ní osobní vztah. Současně si uvědomuje vliv digitálních technologií na umění a kulturu a poznává možnosti jejich tvůrčího využití.

Pro naplnění cílů oboru je důležitá spolupráce školy s institucemi, které umožňují přímé setkání s uměním a kulturou.

001

Vlastní tvorba a její sdílení

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž žák různými uměleckými prostředky vyjadřuje podle individuálních schopností svoje vjemy, pocity, prožitky, představy, myšlenky, zpracovává různé náměty a témata, prezentuje svá díla a reflektuje proces individuální i skupinové tvorby.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

Metodická podpora

Komentář

Prvky výtvarného umění se žák učí postupně a přirozenou cestou užívat nikoli samoučelně, ale vždy s nějakým důvodem – chce jimi něco vyjádřit. Nepoužívá je odděleně, dává je do vztahů, kombinuje je. Výsledek učení je proto přirozeně propojený s dalšími výsledky, zejména se jedná o vyjadřování vjemů, pocitů, zkušeností. Současně ale umožňuje – zejména v nejnižších ročnících – zaměřit se na to, aby žák získal i zcela praktické dovednosti, jako je manipulace s různými nástroji a pomůckami, příprava na malbu, výběr materiálu pro kresbu, výběr formátů a jejich úprava, zpracování různých materiálů nebo příprava pro modelování.

Je důležité, aby měl žák dostatek příležitostí k tomu, nacházet si svoje vlastní cesty, jak bude jednotlivé prvky uplatňovat a čím je bude vytvářet. Měl by mít možnost vyzkoušet si i nápady, které „nikam nevedou“, experimentovat. Od nahodilých experimentů by pak měl postupně přecházet k již promyšlenějšímu hledání a zkoumání toho, co, kdy a jak uplatní a použije, a promýšlet, jaký dopad to může mít na průběh i výsledek jeho tvorby. Například si lze zkusit kresbu linií různými nástroji na různých materiálech. Linie nakreslená do sněhu (příklad lze uplatnit i na další prvky – tvary, barvy, objemy) je odlišná od linie nakreslené tuší na pruh balicího papíru nebo od linie vytvořené myší či digitálním perem. Zkoušení si toho, kdy a proč danou linii (tvar, barvu, objem) uplatníme, je nejzákladnější součástí tvůrčího procesu. Žák většinou intuitivně volí určitý postup, prostředky a materiály, objevuje je i vlastními jednoduchými experimenty či hrou a jednoduchými zadáními a teprve zpětně se zamýšlí nad tím, jak a proč je uplatnil. Tato činnost se postupně stává vědomou, cílenou. Žák při tom zároveň rozvíjí jemnou motoriku, která v tomto období významně souvisí s rozvojem řeči a kognitivních funkcí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Užívá linie, barvy, tvary při tvorbě v ploše i prostoru.

Úroveň Na začátku

Popis

- tvoří z rozmanitých materiálů
- užívá různé prostředky, nástroje a materiály, užívá je při kresbě, malbě, prostorové tvorbě, tvůrčí hře a experimentech

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/9bbc8e>

Krátký textový popis

- tvoří z rozmanitých materiálů
- užívá různé prostředky, nástroje a materiály, užívá je při kresbě, malbě, prostorové tvorbě, tvůrčí hře a experimentech

Úroveň Na cestě

Popis

- uvědomuje si že linie, tvary, barvy v ploše i prostoru vznikají pomocí rozmanitých prostředků

- porovnává a pojmenovává odlišnosti linií, tvarů, barev, objemů, které vytvořil sám, nebo jeho spolužáci, nebo je objevil kdekoliiv kolem sebe (v interiéru i exteriéru)
- objevuje různé možnosti plošné a prostorové tvorby, za použití rozmanitých materiálů
- vybírá si prostředky a materiály, se kterými chce pracovat, kombinuje je na základě hry a experimentuje s nimi

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/679d90>

Krátký textový popis

- uvědomuje si že linie, tvary, barvy v ploše i prostoru vznikají pomocí rozmanitých prostředků
- porovnává a pojmenovává odlišnosti linií, tvarů, barev, objemů, které vytvořil sám, nebo jeho spolužáci, nebo je objevil kdekoliiv kolem sebe (v interiéru i exteriéru)
- objevuje různé možnosti plošné a prostorové tvorby, za použití rozmanitých materiálů
- vybírá si prostředky a materiály, se kterými chce pracovat, kombinuje je na základě hry a experimentuje s nimi

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/373518>

Krátký textový popis

- uvědomuje si že linie, tvary, barvy v ploše i prostoru vznikají pomocí rozmanitých prostředků
- porovnává a pojmenovává odlišnosti linií, tvarů, barev, objemů, které vytvořil sám, nebo jeho spolužáci, nebo je objevil kdekoliiv kolem sebe (v interiéru i exteriéru)
- objevuje různé možnosti plošné a prostorové tvorby, za použití rozmanitých materiálů
- vybírá si prostředky a materiály, se kterými chce pracovat, kombinuje je na základě hry a experimentuje s nimi

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpoznává, pojmenovává, vytváří a uplatňuje jednotlivé prvky (linie, tvary, barvy a objekty) a jejich vztahy (velikost a vzájemnou polohu tvarů, světlostní a barevný kontrast v kresbě, malbě, fotografii, v prostorových objektech).
- Při vytváření a kombinování prvků uplatňuje jak ověřené postupy, tak experimenty.
- Zapojí se do společné práce a přispěje podle svých schopností a nápadů k jejímu výsledku.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/373518>

Krátký textový popis

- Rozpoznává, pojmenovává, vytváří a uplatňuje jednotlivé prvky (linie, tvary, barvy a objekty) a jejich vztahy (velikost a vzájemnou polohu tvarů, světlostní a barevný kontrast v kresbě, malbě, fotografii, v prostorových objektech).
- Při vytváření a kombinování prvků uplatňuje jak ověřené postupy, tak experimenty.
- Zapojí se do společné práce a přispěje podle svých schopností a nápadů k jejímu výsledku.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

Metodická podpora**Komentář**

Výsledek učení navazuje na dovednosti žáka, které získal při uplatňování výtvarných prvků, jakými jsou linie, tvar, barva. Cílem je to, aby žák při výtvarné tvůrčí činnosti uplatňoval co nejvíce svou autenticitu, spontánnost a expresivitu a vizualizoval nejrůznější podněty přicházející z vnějšího a vnitřního světa, včetně jedinečných zkušeností žáka. Žák může s výtvarnými prostředky pracovat podle zadání, je ovšem důležité, aby ho mohl podle sebe rozvíjet, překračovat, objevovat svoji vlastní cestu. Může objevovat různá témata a prozkoumávat nejrůznější postupy a prostředky, s nimiž pracuje výtvarné umění. Nejdůležitější je ale to, co ve výtvarné tvorbě objeví on sám a zda je se svým vyjádřením spokojený, respektive zda se mu podařilo sdělit to, co chtěl. Skrze vlastní výtvarnou tvorbu si tak uvědomuje hodnotu vlastních pocitů, myšlenek, představ a fantazie. Objevuje to, co přináší nonverbální komunikace, čím je pro něj i pro ostatní obohacující. Tím získává důvěru ve své tvůrčí schopnosti a motivaci k tomu, aby je dále rozvíjel.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

Základní vzdělávání

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky a realizuje své nápady.

Úroveň Na začátku

Popis

- při spontánní tvorbě objevuje různé výtvarné prvky
- prvky uplatňuje k vyjádření svých vjemů, pocitů, představ
- užívá různé prostředky, nástroje a materiály při kresbě, malbě, prostorové tvorbě
- tvoří spontánně i podle zadání

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- při spontánní tvorbě objevuje různé výtvarné prvky

- prvky uplatňuje k vyjádření svých vjemů, pocitů, představ
- užívá různé prostředky, nástroje a materiály při kresbě, malbě, prostorové tvorbě
- tvoří spontánně i podle zadání

Úroveň Na cestě

Popis

- experimentuje s výtvarnými prostředky a to tak, aby co nejuvýstižněji vyjádřil to, co vychází z jeho fantazie, smyslových vjemů, pocitů
- objevuje možnosti kresby, malby, modelování, prostorové tvorby a vychází přitom z vlastního nápadu, nebo zadání
- tvoří objekty z různých materiálů a umísťuje je do prostoru

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/ae7a8d>

Krátký textový popis

- experimentuje s výtvarnými prostředky a to tak, aby co nejuvýstižněji vyjádřil to, co vychází z jeho fantazie, smyslových vjemů, pocitů
- objevuje možnosti kresby, malby, modelování, prostorové tvorby a vychází přitom z vlastního nápadu, nebo zadání
- tvoří objekty z různých materiálů a umísťuje je do prostoru

Úroveň Splněno

Popis

- Vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat, a to s ohledem na bezpečnost svou i ostatních.
- Vyjadřuje své vjemy, představy a myšlenky v plošné a prostorové tvorbě.
- Pojmenuje dílo podle svého uvážení tak, aby byl jeho název výstižný pro něj samotného.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6d753b>

Krátký textový popis

- Vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat, a to s ohledem na bezpečnost svou i ostatních.
- Vyjadřuje své vjemy, představy a myšlenky v plošné a prostorové tvorbě.
- Pojmenuje dílo podle svého uvážení tak, aby byl jeho název výstižný pro něj samotného.

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.

Metodická podpora

Komentář

Výsledek učení je zaměřený především na to, aby si žák postupně uvědomoval, že vytvořením díla nemusí tvůrčí proces končit, ale že může pokračovat. Na tvůrčí počín svůj nebo spolužáků dále reaguje, a to nejen bezprostředně, ale i s časovým odstupem. Nejedná se o nic složitějšího, ale o postupné a na základě vlastní zkušenosti uvědomované komunikační účinky díla, které je možné vyjadřovat nonverbálními prostředky. Reakce na dílo je zde proto pojímána nikoli pouze jako recepce, ale i jako součást vlastní tvorby. Důležité je to, aby měl žák opakovanou příležitost vyzkoušet si různé podoby a způsoby, jak svůj prožitek a pochopení svého výtvarného nebo filmového díla vyjádřit. Různými prostředky lze ještě více zdůraznit další stránky a významy díla, které žák objevil. Prožitek a pochopení jakéhokoli díla je sice subjektivní záležitost, ale lze ho sdílet a komunikovat s ostatními právě různými a zcela netradičními reakcemi. Tím se osobní i společný prožitek a pochopení díla prohlubuje, „usazuje se“ a je cenným zdrojem inspirace v rovině tvorby i recepce. Sdělení prožitku a pochopení díla může být obtížné verbalizovat, proto je vhodné využít vyjadřovací prostředky různých druhů umění. Současně se tak žák začíná „pohybovat“ napříč uměleckými druhy a na základě vlastní zkušenosti si postupně začíná uvědomovat mezioborové rozdíly a vztahy. Zásadní je ovšem žáky do ničeho nenutit, situace k reakci na dílo musí „dozrát“. Pro žáky je důležitý dostatečný prostor a čas na to, aby případně i zcela sami a postupně objevili to, co je pro ně na díle podstatné, a sami si našli cestu, jak se o svém prožitku z jeho vnímání podělí s ostatními.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impuls pro další tvorbu.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV5-001

Při čtení i psaní popisuje působení autora na čtenáře.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních slovem, pohybem, zvukem či jinými nonverbálními prostředky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- reaguje na své dílo i dílo ostatních bezprostředně i s odstupem
- označí, co jej na díle zaujalo, vyjádří se gestem, pohybem, slovem
- svůj dojem z díla vyjádří volbou barev, tvarů, linií a jejich kombinací

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- reaguje na své dílo i dílo ostatních bezprostředně i s odstupem
- označí, co jej na díle zaujalo, vyjádří se gestem, pohybem, slovem
- svůj dojem z díla vyjádří volbou barev, tvarů, linií a jejich kombinací

Úroveň Na cestě*Popis*

reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních:

- převedením do zvukové podoby
- pohybovou improvizací, využitím prvků performance
- krátkým textem (může jít o vzkaz, báseň, výběr určitých slov a jejich řetězení, slovní asociaci)
- fotografií, která vzbuzuje asociace s dílem
- převedením malby do kresby a naopak
- přenesení díla do jiného prostředí (i na fotografii) nebo kontextu
- krátkým videem, které přiblíží dílo z různých úhlů pohledu nebo přiblížení na detail
- úpravou fotografie díla jednoduchými digitálními nástroji

- animací díla
- ozvučení projekce díla
- vytvářením série fotografií, vyjadřující jednoduchý příběh či vyprávění

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních:

- převedením do zvukové podoby
- pohybovou improvizací, využitím prvků performance
- krátkým textem (může jít o vzkaz, báseň, výběr určitých slov a jejich řetězení, slovní asociaci)
- fotografií, která vzbuzuje asociace s dílem
- převedením malby do kresby a naopak
- přenesení díla do jiného prostředí (i na fotografii) nebo kontextu
- krátkým videem, které přiblíží dílo z různých úhlů pohledu nebo přiblížení na detail
- úpravou fotografie díla jednoduchými digitálními nástroji
- animací díla
- ozvučení projekce díla
- vytvářením série fotografií, vyjadřující jednoduchý příběh či vyprávění

Úroveň Splněno*Popis*

- Vybere si konkrétní způsob reakce na svou tvorbu i tvorbu ostatních.
- Určí, co je pro něj na díle významné a co chce jinak než slovy sdělit ostatním.
- Vytvoří obsah jako reakci na vlastní či cizí dílo.
- Sdílí obsah díla verbálními i nonverbálními prostředky.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vybere si konkrétní způsob reakce na svou tvorbu i tvorbu ostatních.
- Určí, co je pro něj na díle významné a co chce jinak než slovy sdělit ostatním.
- Vytvoří obsah jako reakci na vlastní či cizí dílo.
- Sdílí obsah díla verbálními i nonverbálními prostředky.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vybere si konkrétní způsob reakce na svou tvorbu i tvorbu ostatních.
- Určí, co je pro něj na díle významné a co chce jinak než slovy sdělit ostatním.
- Vytvoří obsah jako reakci na vlastní či cizí dílo.
- Sdílí obsah díla verbálními i nonverbálními prostředky.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

Metodická podpora**Komentář**

Žák při realizaci tvůrčího záměru rozvíjí již osvojené výtvarné prostředky a kombinuje je se základními prostředky filmovými (práce se světlem a stínem, jednoduché animace předmětů, práce s pohybem kamery). Spontánně či cíleně experimentuje s kombinací výtvarných a filmových postupů (snímání či animace výtvarných objektů, světelná práce s kompozicemi objektů, experiment s proměnou intenzity a barev světla a jeho vliv na vnímání barev objektů). Cílem výstupu je přiblížit žákovi principy pohyblivého obrazu a podpořit prohloubení některých výtvarných principů a principů pohyblivého obrazu (propojení obrazu a pohybu, obrazu a rytmu, obrazu a zvuku, obrazu a základní příběhové situace) s využitím analogických či digitálních nástrojů záznamu a reprodukce pohyblivého obrazu a filmu. Výsledek učení podporuje těsné provázání tvůrčích aspektů výtvarné výchovy a filmové výchovy.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.*Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-004-ZV5-008

Vybírá na základě zkušenosti aplikace a data pro řešení problému.

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV5-001

Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám.

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DDS-ZKV-000-PV1-004

Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.*Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- experimentuje se stopou a otisky různých předmětů a materiálů s různými povrchy,
- vytváří běžné i nezvyklé tvary sestavou z různých částí
- vytváří sestavy z různých objektů které vytvořil, kombinuje je s různými druhy předmětů z různých materiálů
- experimentuje se světlem, proměnou objektu a situace v důsledku různého osvětlení (nasvícení)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/0bde3a>*Krátký textový popis*

- experimentuje se stopou a otisky různých předmětů a materiálů s různými povrchy,
- vytváří běžné i nezvyklé tvary sestavou z různých částí
- vytváří sestavy z různých objektů které vytvořil, kombinuje je s různými druhy předmětů z různých materiálů
- experimentuje se světlem, proměnou objektu a situace v důsledku různého osvětlení (nasvícení)

Úroveň Na cestě

Popis

- vytvoří objekty z různých materiálů nebo použije již vytvořené objekty/předměty a seskupí je do různých celků a sleduje proměny, ke kterým dochází vlivem pohybu světla (použije dostupný a bezpečný světelný zdroj)
- experimentuje s dílem, jeho kompozicí či situací v pohybu a v čase (práce se světlem a stínem, čočkami)
- výtvarný objekt, kompozici či situaci proměňuje a pomocí jednoduché animační techniky (flipbook, praxinoskop, amatérský animační software) ji zaznamenává v čase (kresba fází pohybu, pixilace, aj.)
- záznam reprodukuje před ostatními (prezentace flipbooku, roztočení praxinoskopu, projekce)
- experimentuje s rychlostí reprodukce pohyblivého obrazu
- seznámí se s principem světelné projekce (s využitím kapesní svítilny)
- kombinuje pohyblivý obraz a zvuk (ruchy, hudební prvky)
- tvoří série fotografií s cílem vyprávět příběh nebo jeho část

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/5064a0>

Krátký textový popis

- vytvoří objekty z různých materiálů nebo použije již vytvořené objekty/předměty a seskupí je do různých celků a sleduje proměny, ke kterým dochází vlivem pohybu světla (použije dostupný a bezpečný světelný zdroj)
- experimentuje s dílem, jeho kompozicí či situací v pohybu a v čase (práce se světlem a stínem, čočkami)
- výtvarný objekt, kompozici či situaci proměňuje a pomocí jednoduché animační techniky (flipbook, praxinoskop, amatérský animační software) ji zaznamenává v čase (kresba fází pohybu, pixilace, aj.)
- záznam reprodukuje před ostatními (prezentace flipbooku, roztočení praxinoskopu, projekce)
- experimentuje s rychlostí reprodukce pohyblivého obrazu
- seznámí se s principem světelné projekce (s využitím kapesní svítilny)
- kombinuje pohyblivý obraz a zvuk (ruchy, hudební prvky)
- tvoří série fotografií s cílem vyprávět příběh nebo jeho část

Úroveň Splněno**Popis**

- Navrhne, realizuje a vyhodnotí vlastní jednoduchý experiment s použitím výtvarných a filmových prostředků.
- Vytvoří dílo, které kombinuje výtvarné a filmové prostředky.
- Sdílí vytvořené dílo s ostatními způsobem, který si zvolil.
- Vybírá pro něj důležité výsledky vlastní tvůrčí činnosti a vhodným způsobem je uchovává.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/a6f52f>

Krátký textový popis

- Navrhne, realizuje a vyhodnotí vlastní jednoduchý experiment s použitím výtvarných a filmových prostředků.
- Vytvoří dílo, které kombinuje výtvarné a filmové prostředky.
- Sdílí vytvořené dílo s ostatními způsobem, který si zvolil.
- Vybírá pro něj důležité výsledky vlastní tvůrčí činnosti a vhodným způsobem je uchovává.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/bc354c>

Krátký textový popis

- Navrhne, realizuje a vyhodnotí vlastní jednoduchý experiment s použitím výtvarných a filmových prostředků.
- Vytvoří dílo, které kombinuje výtvarné a filmové prostředky.
- Sdílí vytvořené dílo s ostatními způsobem, který si zvolil.
- Vybírá pro něj důležité výsledky vlastní tvůrčí činnosti a vhodným způsobem je uchovává.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění**Metodická podpora****Komentář**

Rozšířenou škálu prvků užívá žák při vlastní tvorbě s ohledem na své schopnosti, vlastní tvůrčí záměr či zadání. Současně s tím také rozvíjí schopnost vnímat a od sebe rozeznávat stále se rozšiřující škálu uměleckých vyjádření, se kterými se setkává, a inspirovat se jimi při vlastní tvorbě. Kombinování prvků a nalézání vztahů mezi nimi (podobnost, odlišnost, rytmus, hierarchie, harmonie, kontrast, symetrie a asymetrie, proporcionalita, dynamičnost a statičnost, stabilita a labilita atd.) se z roviny hry a experimentování přesouvá do roviny cíleného hledání a naplnění konkrétního tvůrčího záměru. Výstup podporuje schopnost vnímat tvůrčí proces od záměru až k prezentaci výsledku a rozvíjí dovednosti a schopnosti nalezení vhodného řešení s uplatněním jak tradičních a ověřených výtvarných technik a postupů, tak postupů a prostředků současného umění včetně digitálních technologií.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.*Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Užívá a kombinuje prvky a prostředky výtvarného umění.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozpoznává, pojmenovává, vytváří a uplatňuje jednotlivé prvky (linie, tvary, barvy a objekty) a jejich vztahy (velikost a vzájemnou polohu tvarů, světlostní a barevný kontrast v kresbě, malbě, fotografii, v prostorových objektech, v architektuře)

- při vytváření a kombinování prvků uplatňuje jak ověřené postupy, tak experimenty,

- zapojuje se do společné práce a přispěje podle svých schopností a nápadů k jejímu výsledku

- vyjadřuje své vjemy, představy a myšlenky v plošné a prostorové tvorbě

- vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat, a to s ohledem na bezpečnost svojí i ostatních

- dílo pojmenuje podle svého uvážení tak, aby jeho název byl výstižný pro něj samotného

Úroveň Na cestě*Popis*

- experimentuje s výtvarnými prvky, jako jsou např. bod, linie, plocha, tvar, světlo, hmota, objem, prostor

- samostatně si stanovuje a organizuje postup vlastní tvůrčí práce

- zaměřuje se na vztahy mezi výtvarnými prvky, jakými jsou např. podobnost a odlišnost, symetrie a asymetrie, rytmus, kontrast, harmonie, proporcionalita, dynamičnost a staticčnost, stabilita a labilita
- variuje výtvarné prvky a jejich vztahy
- vědomě tyto prvky kombinuje a uplatňuje v rovině autentického sebevyjádření
- využívá bezpečně a ohleduplně výtvarné materiály, nástroje a další pomůcky, včetně dostupných digitálních technologií

Úroveň Splněno

Popis

- Užívá a kombinuje prvky a jejich vztahy podle svého tvůrčího záměru nebo podle zadání.
- Označí na vlastní tvorbě prvky, ze kterých se dílo skládá, a pojmenuje dominantní vztahy mezi nimi.
- Zvolí pro své dílo název, který je z jeho pohledu nejvýstižnější a který vychází z použitých prvků a jejich vztahů.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Užívá a kombinuje prvky a jejich vztahy podle svého tvůrčího záměru nebo podle zadání.
- Označí na vlastní tvorbě prvky, ze kterých se dílo skládá, a pojmenuje dominantní vztahy mezi nimi.
- Zvolí pro své dílo název, který je z jeho pohledu nejvýstižnější a který vychází z použitých prvků a jejich vztahů.

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

Metodická podpora

Komentář

Výstup vede žáka k tomu, aby cíleně vybíral ze široké palety prostředků, postupů a materiálů výtvarného umění (např. kresba, malba, grafické techniky, koláž, asambláž, prostorová tvorba) a filmového umění (animace objektů a materiálů, plošková animace, výtvarně stylizovaná dokumentární situace, výtvarně stylizované hudební video) a naučil se je rozlišovat a také vhodně kombinovat. Kombinacemi prostředků, postupů a materiálů může žák docílit osobitého vyjádření svých zkušeností, představ a fantazie. V případě práce s pohyblivým obrazem je kladen důraz také na časovou složku (dynamika snímaného pohybu, dynamika střihu, rytmus). Vlastní tvorba žáka může být využita jako výchozí bod pro další tvorbu, podobně jako je tomu u postprodukčních zásahů do pohyblivého i statického obrazu, které jsou hojně používány ve výtvarném umění i v širší vizuální produkci (retuše, barevné úpravy, střih, vizuální efekty).

Nedílnou součástí naplňování tohoto výstupu je uplatňování digitálních technologií nejen v rovině tvorby digitálního obsahu, ale také v oblasti komunikace, spolupráce a společného řešení problémů. Cílem je to, aby si žák uvědomil, že tvorba má procesuální charakter a dokončené dílo může být znovu „otevřeno“ k dalším úvahám a zpracováním. Cílem jeho tvorby tedy nemusí být hotový produkt, ale spíše samotný proces vzniku, ať už v rovině kognitivní (konceptuální úvahy nad tvorbou), afektivní (práce se svými emocemi nebo s emocemi diváka), či psychomotorické (hrubá či jemná motorika, řemeslné dovednosti). Současně si žák uvědomuje význam tvořivosti v různých kontextech (v kontextu vlastního života, v kontextech uměleckých, pracovních, environmentálních a autorskoprávních).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CAS-DEJ-002-ZV9-014

Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyjadřuje výtvarnými a filmovými prostředky vjemy, pocity, prožitky, zkušenosti, vlastní nápady.

Úroveň Na cestě

Popis

- zapojí se sám nebo ve skupině do tvůrčího procesu
- vybírá si vhodné vybavení a nástroje pro zpracování tvůrčího záměru
- experimentuje s postprodukcí vlastní tvorby
- integruje praktické zkušenosti s dostupnými digitálními technologiemi do své tvorby a cíleně je využívá pro realizaci výsledného produktu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zapojí se sám nebo ve skupině do tvůrčího procesu
- vybírá si vhodné vybavení a nástroje pro zpracování tvůrčího záměru
- experimentuje s postprodukcí vlastní tvorby
- integruje praktické zkušenosti s dostupnými digitálními technologiemi do své tvorby a cíleně je využívá pro realizaci výsledného produktu

Úroveň Na začátku

Popis

- vyjadřuje své vjemy, představy a myšlenky v plošné a prostorové tvorbě
- vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat, a to s ohledem na bezpečnost svojí i ostatních
- dílo pojmenuje podle svého uvážení tak, aby jeho název byl výstižný pro něj samotného
- navrhnul, realizoval a vyhodnotil vlastní jednoduchý experiment s použitím výtvarných a filmových prostředků
- vytvořil dílo, které kombinuje výtvarné a filmové prostředky
- aktivně se zapojil do tvořivé hry, zadané učitelem

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/6c2fbb>

Krátký textový popis

- vyjadřuje své vjemy, představy a myšlenky v plošné a prostorové tvorbě
- vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat, a to s ohledem na bezpečnost svojí i ostatních
- dílo pojmenuje podle svého uvážení tak, aby jeho název byl výstižný pro něj samotného
- navrhnul, realizoval a vyhodnotil vlastní jednoduchý experiment s použitím výtvarných a filmových prostředků
- vytvořil dílo, které kombinuje výtvarné a filmové prostředky
- aktivně se zapojil do tvořivé hry, zadané učitelem

Úroveň Splněno

Popis

- Stanoví si dosažitelný tvůrčí záměr využívající prostředky výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinace.
- Volí, kombinuje a experimentuje s prostředky, postupy a materiály podle zadání nebo tvůrčího záměru.
- Využívá pro realizaci výsledného díla dostupné digitální technologie.
- Sám nebo ve skupině realizuje výtvarné nebo audiovizuální sdělení, které nese určitý osobní nebo společensky významný obsah.
- Uvědomuje si svou roli v tvůrčím procesu (v realizačním týmu), vedoucím ke konkrétnímu tvůrčímu výstupu.
- Prezentuje svou práci ostatním se záměrem ověřit si komunikační účinky díla.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Stanoví si dosažitelný tvůrčí záměr využívající prostředky výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinace.
- Volí, kombinuje a experimentuje s prostředky, postupy a materiály podle zadání nebo tvůrčího záměru.
- Využívá pro realizaci výsledného díla dostupné digitální technologie.
- Sám nebo ve skupině realizuje výtvarné nebo audiovizuální sdělení, které nese určitý osobní nebo společensky významný obsah.
- Uvědomuje si svou roli v tvůrčím procesu (v realizačním týmu), vedoucím ke konkrétnímu tvůrčímu výstupu.
- Prezentuje svou práci ostatním se záměrem ověřit si komunikační účinky díla.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Stanoví si dosažitelný tvůrčí záměr využívající prostředky výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinace.
- Volí, kombinuje a experimentuje s prostředky, postupy a materiály podle zadání nebo tvůrčího záměru.
- Využívá pro realizaci výsledného díla dostupné digitální technologie.
- Sám nebo ve skupině realizuje výtvarné nebo audiovizuální sdělení, které nese určitý osobní nebo společensky významný obsah.
- Uvědomuje si svou roli v tvůrčím procesu (v realizačním týmu), vedoucím ke konkrétnímu tvůrčímu výstupu.
- Prezentuje svou práci ostatním se záměrem ověřit si komunikační účinky díla.

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.**Metodická podpora****Komentář**

K procesu tvorby patří dokumentování/archivace vlastních výstupů a také popis toho, čím se kolekce vyznačují, co je pro ně charakteristické. Skrze tuto činnost si žák prohlubuje znalost o své tvorbě a může průběžně sledovat, s jakými prvky, prostředky a postupy pracuje on sám, s jakými pracují jeho spolužáci nebo umělci. Postupně si tak uvědomuje i to, jak se jeho tvorba vyvíjí a kam případně může směřovat, co je či naopak není středem jeho zájmu.

Žák je veden k tomu, aby při výběru výsledků své tvorby a sestavení reprezentativní kolekce postupoval podle předem daných kritérií, a to vlastních nebo společně dohodnutých. Je také důležité, aby si uvědomoval, že je třeba vlastní díla nejen archivovat, ale i vyřazovat, ovšem vždy uvážlivě a nejlépe s určitým odstupem.

Stejně důležité jako dokumentace a archivace vlastní tvorby je postupné shromažďování inspiračních zdrojů, ze kterých již žák vycházel nebo má záměr s nimi pracovat. Databanka inspiračních zdrojů musí být vytvářena v souladu se standardními autorskými postupy i autorským právem (odlišení využití díla pro svou osobní potřeby a limity v šíření nových děl).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-002-ZV9-006

Rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne postupy a algoritmy pro jeho řešení.

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

Klíčové kompetence

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Dokumentuje vlastní tvorbu.

Úroveň Na začátku

Popis

- vybírá pro něj důležité výsledky vlastní tvůrčí činnosti a vhodným způsobem je uchovává

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vybírá pro něj důležité výsledky vlastní tvůrčí činnosti a vhodným způsobem je uchovává

Úroveň Na cestě

Popis

- založil portfolio vlastní tvorby (dále jen portfolio) a uspořádal jej podle samostatně stanovených kritérií
- vede portfolio vlastní tvorby ve formě, která vychází z jeho preferencí nebo z dohody s učitelem (digitální, fyzická nebo kombinovaná podoba)
- průběžně aktualizuje a třídí portfolio v intervalech, které si zvolil nebo na kterých se domluvil s učitelem

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- založil portfolio vlastní tvorby (dále jen portfolio) a uspořádal jej podle samostatně stanovených kritérií
- vede portfolio vlastní tvorby ve formě, která vychází z jeho preferencí nebo z dohody s učitelem (digitální, fyzická nebo kombinovaná podoba)
- průběžně aktualizuje a třídí portfolio v intervalech, které si zvolil nebo na kterých se domluvil s učitelem

Úroveň Splněno

Popis

- Volí vhodný způsob dokumentace vlastní tvorby s ohledem na použité prostředky (např. digitální fotografie, video, textový popis).
- Prezentuje obsah svého portfolio formou, která mu vyhovuje a kterou považuje za přínosnou pro ostatní.
- Vysvětlí, jakými změnami portfolio za dané období prošlo a jak s ním zamýšlí pracovat dál.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Volí vhodný způsob dokumentace vlastní tvorby s ohledem na použité prostředky (např. digitální fotografie, video, textový popis).
- Prezentuje obsah svého portfolia formou, která mu vyhovuje a kterou považuje za přínosnou pro ostatní.
- Vysvětlí, jakými změnami portfolio za dané období prošlo a jak s ním zamýšlí pracovat dále.

UAK-VFV-001-ZV9-005

Reflektuje svou tvůrčí výtvarnou či filmovou zkušenost a přijímá zpětnou vazbu jako impulz pro další tvorbu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák pojmenuje svou konkrétní tvůrčí zkušenost a zážitky z procesu tvorby, zhodnotí rozdíl mezi záměrem a výsledkem v podobě výtvarného nebo filmového díla či jiného audiovizuálního útvaru. Přijímá zpětnou vazbu od spolužáků a pedagoga a vnímá, že tato konkrétní tvůrčí zkušenost a zpětná vazba jsou pro něj impulzem nebo inspirací pro jeho další tvorbu. OVU má význam zejména pro rozvoj schopnosti sebepřijetí, sebereflexe a ochoty naslouchat názorům druhých. Přijetí zpětné vazby je součástí budování odolnosti a vyrovnanosti, která je potřebná pro jakoukoli tvorbu a souvisí obecně s principy wellbeingu. Individuální či společná verbální zpětná vazba je důležitou součástí tvůrčích činností žáků, má žáka inspirovat a má mu především nabízet různé možné pohledy na dílo, nikoli ho vyhodnocovat na škále dobré/špatné, protože ze své podstaty výsledky tvůrčí práce v uměleckých oborech ani takové být nemohou. Rozhodně nesmí docházet k posuzování osobnosti a vlastností žáka skrze jeho dílo. Poskytování a přijímání zpětné vazby celkově kultivuje komunikaci v prostředí školy a její kulturu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV5-003

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních prostřednictvím slova, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních prostředků a sdílí ji s ostatními.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.*Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- zvolil si jak bude reagovat na svoji tvorbu a tvorbu ostatních
- určil, co je pro něj na díle významné a co chce jinak než slovy sdělit ostatním
- vyslechne si zpětnou vazbu od spolužáků a zamýšlí se nad ní

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zvolil si jak bude reagovat na svoji tvorbu a tvorbu ostatních
- určil, co je pro něj na díle významné a co chce jinak než slovy sdělit ostatním
- vyslechne si zpětnou vazbu od spolužáků a zamýšlí se nad ní

Úroveň Na cestě

Popis

- vyslechne si zpětnou vazbu spolužáků a učitele v bezpečném prostředí řízené diskuse
- ověřuje, zda bylo tvůrčí sdělení srozumitelné
- nachází různé možnosti prezentace díla ve fyzickém či digitálním prostoru
- uvědomuje si širší souvislosti vlastní tvorby (inspirační zdroje, zamýšlené sdělení) a dokáže je popsat

Ilustrace**Odkaz***Krátký textový popis*

- vyslechne si zpětnou vazbu spolužáků a učitele v bezpečném prostředí řízené diskuse
- ověřuje, zda bylo tvůrčí sdělení srozumitelné
- nachází různé možnosti prezentace díla ve fyzickém či digitálním prostoru
- uvědomuje si širší souvislosti vlastní tvorby (inspirační zdroje, zamýšlené sdělení) a dokáže je popsat

Úroveň Splněno**Popis**

- Hodnotí zkušenost z přípravy a průběhu procesu tvorby (očekávání, proces, překážky, výsledek).
- Popíše rozdíl mezi svým tvůrčím záměrem a dosaženým výsledkem, zamyslí se nad důvody tohoto rozdílu.
- Pojmenuje význam tvůrčí zkušenosti pro sebe sama a svou další tvorbu.
- Vyhodnotí přínosy zpětné vazby pro sebe sama.
- Formuluje přínos zpětné vazby pro další tvůrčí práci (poučí se z chyb).

Ilustrace**Odkaz***Krátký textový popis*

- Hodnotí zkušenost z přípravy a průběhu procesu tvorby (očekávání, proces, překážky, výsledek).
- Popíše rozdíl mezi svým tvůrčím záměrem a dosaženým výsledkem, zamyslí se nad důvody tohoto rozdílu.
- Pojmenuje význam tvůrčí zkušenosti pro sebe sama a svou další tvorbu.
- Vyhodnotí přínosy zpětné vazby pro sebe sama.
- Formuluje přínos zpětné vazby pro další tvůrčí práci (poučí se z chyb).

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.**Metodická podpora****Komentář**

Na základě získaných zkušeností s výtvarnými a filmovými prostředky z prvního stupně žák realizuje filmové dílo včetně využití prvků vyprávění. Vyprávění se může skládat z rozvoje velmi jednoduché situace (dialog v prostředí, pointovaný gag apod.), v případě delší časové dotace může jít i o krátký audiovizuální tvar (příběh, reportáž, hudební video s prvkem vyprávění). Dílo může mít hranou, dokumentární i animovanou podobu.

Důležitou součástí tvorby je příprava (námět, scénář či storyboard, případně rozdělení rolí ve štábu a časový plán natáčení). Následuje realizace natáčení, a pokud není film stříhán již v kameře, i dokončení díla v postprodukci (stříh, případně hudba, triky, zvláštní efekty, titulky). Ve výuce je kladen důraz na časový odhad náročnosti práce a na využití rozmanitých výrazových prostředků filmu (pointovaný příběh, pohyb, rytmus, světlo, kompozice, zvuk/řeč, ruchy, hudba, stříh, speciální efekty). K práci žák využívá buď vlastní, nebo školní techniku (mobilní telefon, digitální fotoaparát, tablet, bezplatný stříhový program).

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

UAK-VFV-001-ZV5-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní výtvarné tvorbě linie, tvary, barvy v ploše i prostoru a objevuje vztahy mezi nimi.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

UAK-VFV-001-ZV5-004

Experimentuje s výtvarnými a filmovými prostředky a uplatní je ve vlastní tvorbě a tvořivé hře.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Podílí se na skupinové práci a tvorbě jednoduché animace či krátkého výtvarného příběh.

Úroveň Na cestě*Popis*

- navrhne námět krátkého filmového či audiovizuálního útvaru (dokumentárního filmu, animované situace, hrané scény, experimentální audiovizuální práce se světelnými či barevnými efekty apod.)
- uvědomí si nebo přijme svou roli v realizačním týmu
- připraví podklady k realizaci krátkého audiovizuálního útvaru (náčrty, stručný scénář, fotoscénář, předmět, který bude animován apod.) a promyslí časový plán projektu
- prezentuje tvůrčí záměr, konkrétní tvůrčí postupy, kroky a použité základní vyjadřovací prostředky pedagogovi a spolužákům
- zapracuje zpětnou vazbu k prezentaci záměru
- sám nebo ve skupině realizuje audiovizuální útvar (natáčení, střih, ozvučení)
- popíše omezení a limity, které provázejí realizaci audiovizuálního záměru

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/33a427>*Krátký textový popis*

- navrhne námět krátkého filmového či audiovizuálního útvaru (dokumentárního filmu, animované situace, hrané scény, experimentální audiovizuální práce se světelnými či barevnými efekty apod.)
- uvědomí si nebo přijme svou roli v realizačním týmu
- připraví podklady k realizaci krátkého audiovizuálního útvaru (náčrty, stručný scénář, fotoscénář, předmět, který bude animován apod.) a promyslí časový plán projektu
- prezentuje tvůrčí záměr, konkrétní tvůrčí postupy, kroky a použité základní vyjadřovací prostředky pedagogovi a spolužákům
- zapracuje zpětnou vazbu k prezentaci záměru
- sám nebo ve skupině realizuje audiovizuální útvar (natáčení, střih, ozvučení)
- popíše omezení a limity, které provázejí realizaci audiovizuálního záměru

Úroveň Na začátku*Popis*

- objevil možnosti kresby, malby a prostorové tvorby a vyjadřuje jimi své vjemy, představy a myšlenky
- vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat
- označí ve svém díle i díle jiných ta místa, která jsou pro určení obsahu díla zásadní
- dílo pojmenuje podle svého uvážení tak, aby jeho název byl výstižný pro něj samotného
- na své dílo reaguje (dotváří je) slovem, pohybem, zvukem
- vytvoří a následně kombinuje jednotlivé prvky mezi sebou navzájem a ve vztahu k celku
- zapojí se do společné práce a přispěje podle svých schopností a nápadů k jejímu výsledku

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- objevil možnosti kresby, malby a prostorové tvorby a vyjadřuje jimi své vjemy, představy a myšlenky
- vybere si cíleně prostředky, se kterými chce pracovat a má odvahu s nimi experimentovat
- označí ve svém díle i díle jiných ta místa, která jsou pro určení obsahu díla zásadní
- dílo pojmenuje podle svého uvážení tak, aby jeho název byl výstižný pro něj samotného
- na své dílo reaguje (dotváří je) slovem, pohybem, zvukem
- vytvoří a následně kombinuje jednotlivé prvky mezi sebou navzájem a ve vztahu k celku
- zapojí se do společné práce a přispěje podle svých schopností a nápadů k jejímu výsledku

Úroveň Splněno*Popis*

- Dokončí audiovizuální dílo do výsledné podoby krátkého filmu nebo jiného audiovizuálního díla.
- Vnímá a chápe rozdíl mezi plánem a realizovaným výsledkem z hlediska srozumitelnosti.
- Uloží dílo na dostupném úložišti pro sdílení ostatním.
- Popíše možné způsoby sdílení audiovizuálního díla, včetně rizik, která toto sdílení obnáší.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/441666>

Krátký textový popis

- Dokončí audiovizuální dílo do výsledné podoby krátkého filmu nebo jiného audiovizuálního díla.
- Vnímá a chápe rozdíl mezi plánem a realizovaným výsledkem z hlediska srozumitelnosti.
- Uloží dílo na dostupném úložišti pro sdílení ostatním.
- Popíše možné způsoby sdílení audiovizuálního díla, včetně rizik, která toto sdílení obnáší.

002

Recepce a reflexe uměleckého díla*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž se žák setkává s různými uměleckými díly, učí se porozumět jazyku různých druhů umění a s větší mírou porozumění reflektovat svůj zážitek ze setkání s uměním.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí verbalizovat své pocity a očekávání ze setkání s dílem či událostí a vyjádřit i nejisté poznatky a postřehy. Žák je veden k otevřenému sdělování a sdílení svých pocitů a zkušeností, které mu dílo přineslo. Výuka je vedena v duchu vstřícnosti s tím, že každý autentický prožitek nejen uměleckého díla je v pořádku a neexistuje špatná odpověď. Žák je konfrontován s různými pohledy a názory a učí se vzájemnému respektu a toleranci k názorům druhých. V procesu učení je kladen důraz na soustředěné a sdílené vnímání díla, ideálně v autentickém prostředí, kterým může být galerie, muzeum, kino a podobně, pokud to možnosti školy dovolí. Takový způsob vnímání přináší hlubší prožitek, který má individuální i společenský rozměr.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Vyjádří svůj zážitek ze setkání s výtvarným a audiovizuálním dílem.

Úroveň Na začátku

Popis

- soustředí pozornost na konkrétní umělecké dílo, nebo událost
- získává zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí galerie, muzea, kina, i při návštěvě výstavy, koncertu, projekce nebo jiné kulturní události (pořádané školou, kam dochází, nebo jinou školou)

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/760db3>

Krátký textový popis

- soustředí pozornost na konkrétní umělecké dílo, nebo událost
- získává zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí galerie, muzea, kina, i při návštěvě výstavy, koncertu, projekce nebo jiné kulturní události (pořádané školou, kam dochází, nebo jinou školou)

Úroveň Na cestě

Popis

- žák dostává příležitost k tomu, aby mohl vnímat různá díla či projevy zejména výtvarné a audiovizuální kultury a mohl se soustředit na pocity, které v něm dílo nebo událost vyvolávají
- získává zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí galerie, muzea, kina, i při návštěvě výstavy, koncertu, projekce nebo jiné kulturní události (pořádané např. základní uměleckou či jinou školou)
- uvědomuje si, že různá díla či události v něm vyvolávají různé pocity, představy a myšlenky a svůj prožitek zejména z výtvarného či filmového díla sdílí s ostatními
- vyslechne názor někoho jiného na dílo či událost, dokáže o tomto názoru přemýšlet a respektuje ho

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/166a85>

Krátký textový popis

- žák dostává příležitost k tomu, aby mohl vnímat různá díla či projevy zejména výtvarné a audiovizuální kultury a mohl se soustředit na pocity, které v něm dílo nebo událost vyvolávají
- získává zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí galerie, muzea, kina, i při návštěvě výstavy, koncertu, projekce nebo jiné kulturní události (pořádané např. základní uměleckou či jinou školou)
- uvědomuje si, že různá díla či události v něm vyvolávají různé pocity, představy a myšlenky a svůj prožitek zejména z výtvarného či filmového díla sdílí s ostatními
- vyslechne názor někoho jiného na dílo či událost, dokáže o tomto názoru přemýšlet a respektuje ho

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše svou zkušenost s různými prostředími, ve kterých dílo vnímá nebo kde událost probíhá (galerie, kino, veřejný prostor, škola) a jednoduše sdělí, čemu dává přednost a proč (promítání filmu ve škole / v kině; vnímání reprodukcí obrazů ve škole / návštěva galerie, virtuální galerie).
- Položí si otázku, která je pro něj ke vnímání díla nebo události důležitá.
- Verbalizuje svůj prožitek z výtvarného a filmového díla, posoudí jeho intenzitu – jestli a jak na něj zapůsobilo.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše svou zkušenost s různými prostředími, ve kterých dílo vnímá nebo kde událost probíhá (galerie, kino, veřejný prostor, škola) a jednoduše sdělí, čemu dává přednost a proč (promítání filmu ve škole / v kině; vnímání reprodukcí obrazů ve škole / návštěva galerie, virtuální galerie).
- Položí si otázku, která je pro něj ke vnímání díla nebo události důležitá.
- Verbalizuje svůj prožitek z výtvarného a filmového díla, posoudí jeho intenzitu – jestli a jak na něj zapůsobilo.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše svou zkušenost s různými prostředími, ve kterých dílo vnímá nebo kde událost probíhá (galerie, kino, veřejný prostor, škola) a jednoduše sdělí, čemu dává přednost a proč (promítání filmu ve škole / v kině; vnímání reprodukcí obrazů ve škole / návštěva galerie, virtuální galerie).
- Položí si otázku, která je pro něj ke vnímání díla nebo události důležitá.
- Verbalizuje svůj prožitek z výtvarného a filmového díla, posoudí jeho intenzitu – jestli a jak na něj zapůsobilo.

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem výsledku učení je to, aby se žák orientoval v rozdílech mezi vybranými druhy děl – malbou, kresbou, grafikou, sochou, uměním ve veřejném prostoru, architekturou, hraným, dokumentárním, animovaným a experimentálním filmem (nenarativní pohyblivý obraz) a příklady užitého umění. Žák je veden k soustředěnému sledování uměleckých děl v autentickém prostředí, vnímání podobných prvků a rozdílů mezi nimi. Žák díky reflexi uměleckých děl získává základní orientaci ve výtvarné a filmové kultuře, která mu později pomůže v dalším prohlubování znalostí a zkušeností v těchto oblastech. Je důležité, aby si žák při komunikaci o uměleckém díle postupně rozšiřoval slovní zásobu o základní oborové pojmy (linie, tvar, barva a odstín, kontrast, koláž, malba, kresba, zátiší, portrét, krajina, celovečerní film, krátký film, filmová postava, animace, loutka, stříh apod.).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Účastní se komunikace o výtvarném či filmovém díle, rozumí základním pojmům v komunikaci ostatních.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvědomuje si pocity a představy, které v něm výtvarné či filmové dílo vyvolává
- verbalizuje svůj prožitek a jeho intenzitu

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/3a00be>

Krátký textový popis

- uvědomuje si pocity a představy, které v něm výtvarné či filmové dílo vyvolává
- verbalizuje svůj prožitek a jeho intenzitu

Úroveň Na cestě*Popis*

- setkává se s různými typy uměleckých děl (pestrost přístupů, možnost uplatnit různé pojmy)
- zformuluje a sdělí názor na vybrané výtvarné či filmové dílo
- rozlišuje užité umění vizuální a audiovizuální reklamu
- setkává se vhodnou formou se základními oborovými pojmy výtvarného a filmového umění a učí se je vhodně užívat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- setkává se s různými typy uměleckých děl (pestrost přístupů, možnost uplatnit různé pojmy)
- zformuluje a sdělí názor na vybrané výtvarné či filmové dílo
- rozlišuje užité umění vizuální a audiovizuální reklamu
- setkává se vhodnou formou se základními oborovými pojmy výtvarného a filmového umění a učí se je vhodně užívat

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozlišuje mezi vybranými druhy děl výtvarné a filmové povahy – malba, kresba, grafika, socha, umění ve veřejném prostoru, architektura, hraný, dokumentární, animovaný a experimentální film.
- Aktivně se zapojí do komunikace o různých typech uměleckých děl.
- V komunikaci o díle používá vybrané oborové pojmy (linie, tvar, barva, odstín, kontrast, kresba, malba, tempera, pastel, koláž, socha, sousoší, zátiší, portrét, krajina; celovečerní a krátký film, filmová postava, děj, příběh, animace, loutka, pohádka).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Rozlišuje mezi vybranými druhy děl výtvarné a filmové povahy – malba, kresba, grafika, socha, umění ve veřejném prostoru, architektura, hraný, dokumentární, animovaný a experimentální film.
- Aktivně se zapojí do komunikace o různých typech uměleckých děl.
- V komunikaci o díle používá vybrané oborové pojmy (linie, tvar, barva, odstín, kontrast, kresba, malba, tempera, pastel, koláž, socha, sousoší, zátiší, portrét, krajina; celovečerní a krátký film, filmová postava, děj, příběh, animace, loutka, pohádka).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

Metodická podpora**Komentář**

Žák prohlubuje svou schopnost verbalizovat své pocity ze setkání s uměleckým dílem (výtvarné dílo, filmové dílo) a toto dílo podle svých znalostí a zkušeností vysvětlit. Po recepci uměleckého díla se zapojuje do diskuse o pocitech a zkušenostech, které dílo přineslo jemu i ostatním. Individuálně nebo společně s ostatními se zamýšlí nad přínosem díla pro něj samotného (zcela nový estetický prožitek) a pro širší komunitu, a to například z hlediska společenského nebo výchovného přesahu či jeho zpracování po formální stránce. Současně zjišťuje, v čem se jeho názor shoduje s ostatními nebo v čem ho názory jiných mohou obohatit. V rámci diskuse posiluje svůj respekt k názoru druhých a porozumí tomu, že výklad uměleckého díla nemusí být jednoznačný. Žák si uvědomí, že výtvarné či filmové dílo je důležitým kulturním i společenským fenoménem. V procesu učení je kladen důraz na zkušenost se soustředěným vnímáním díla, nejlépe v autentickém prostředí (galerie, muzeum, kino apod.).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-002-ZV5-005

Vyjádří, co prožíval při vnímání výtvarného a audiovizuálního díla**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjádřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

CAS-DEJ-002-ZV9-015

Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.**Další metodická podpora****Úroveň Na cestě***Popis*

- žák pozorně a soustředěně sleduje výtvarné či audiovizuální dílo
- prohlubuje svou zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí (galerie, muzeum, kino, veřejný prostor)
- odhaduje tvůrčí záměr vybraného díla
- zapojuje se do diskuse o uměleckém díle s respektem názoru druhého

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- žák pozorně a soustředěně sleduje výtvarné či audiovizuální dílo
- prohlubuje svou zkušenost s vnímáním díla v autentickém prostředí (galerie, muzeum, kino, veřejný prostor)
- odhaduje tvůrčí záměr vybraného díla
- zapojuje se do diskuse o uměleckém díle s respektem názoru druhého

Úroveň Na začátku

Popis

- vysvětlí rozdíly mezi různými prostředími, ve kterých dílo vnímá nebo událost probíhá (galerie, kino, veřejný prostor, škola)
- jednoduše sdělí, čemu dává přednost a proč (promítání filmu ve škole-v kině; pozorování fotografií obrazů ve škole-návštěva galerie)
- Verbalizuje svůj prožitek z výtvarného a filmového díla, posoudí jeho intenzitu

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- vysvětlí rozdíly mezi různými prostředími, ve kterých dílo vnímá nebo událost probíhá (galerie, kino, veřejný prostor, škola)
- jednoduše sdělí, čemu dává přednost a proč (promítání filmu ve škole-v kině; pozorování fotografií obrazů ve škole-návštěva galerie)
- Verbalizuje svůj prožitek z výtvarného a filmového díla, posoudí jeho intenzitu

Úroveň Splněno**Popis**

- Verbalizuje svůj osobní prožitek z uměleckého díla (pocity a tušení, formativnost, míra nových zkušeností).
- Popíše, v čem spatřuje tvůrčí záměr díla a jaké prostředky vyjádření si autor k tomuto záměru zvolil.
- Na základě svých znalostí a zkušeností zhodnotí, jaký má dílo přínos pro něj osobně a pro ostatní (společenský přesah, nová estetická zkušenost apod.).

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Verbalizuje svůj osobní prožitek z uměleckého díla (pocity a tušení, formativnost, míra nových zkušeností).
- Popíše, v čem spatřuje tvůrčí záměr díla a jaké prostředky vyjádření si autor k tomuto záměru zvolil.
- Na základě svých znalostí a zkušeností zhodnotí, jaký má dílo přínos pro něj osobně a pro ostatní (společenský přesah, nová estetická zkušenost apod.).

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Verbalizuje svůj osobní prožitek z uměleckého díla (pocity a tušení, formativnost, míra nových zkušeností).
- Popíše, v čem spatřuje tvůrčí záměr díla a jaké prostředky vyjádření si autor k tomuto záměru zvolil.
- Na základě svých znalostí a zkušeností zhodnotí, jaký má dílo přínos pro něj osobně a pro ostatní (společenský přesah, nová estetická zkušenost apod.).

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

Metodická podpora**Komentář**

Žák je veden ve výuce k tomu, aby dokázal popsat výtvarné či filmové dílo z formálního hlediska (vizuální popis díla, faktické informace). Důležité je to, aby rozpoznal a popsal prvky díla (např. linie, barvy, tvary, rytmus) a charakterizoval jejich vztahy. Dále je schopný rozlišit, zda se jedná například o malbu, kresbu, grafiku, digitální obraz, dílo plošné či prostorové. Výstupy filmové a audiovizuální kultury rozdělí na obraz, zvuk, střih a speciální efekty a je schopný tyto prvky popsat. V komunikaci o uměleckém díle je kladen důraz vedle důležitých děl minulosti také na současná díla, protože ta jsou bližší žákově žité realitě, často se s nimi dostává do kontaktu mimo výuku a bezprostředně na ně reaguje nebo je vystaven reakcím svého okolí. Chápe význam umělecké tvorby, zároveň si je vědom mnohem větší šíře vizuální a audiovizuální produkce jako součásti svého každodenního života (např. grafický design, reklama, produkty umělé inteligence).

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-VFV-002-ZV5-006

Komunikuje o výtvarném či filmovém uměleckém díle s využitím základních oborových pojmů.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjádří se k výtvarnému nebo audiovizuálnímu dílu, čím ho zaujalo, co mu přineslo.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozpoznává na uměleckých dílech současnosti i minulosti důležité prvky a jejich vztahy a poznává v čem se u různých děl podobají nebo naopak odlišují
- k vybraným dílům hledá souvislosti s významnými společenskými změnami a historickými událostmi
- porovnává výtvarná, architektonická, filmová a jiná audiovizuální díla z různých historických epoch se současnými uměleckými díly
- prostřednictvím návštěvy galerie, muzea, kina nebo online sbírek objevuje díla a inspirační zdroje, kterými se chce dále zabývat a které se mohou stát inspirací pro jeho tvorbu
- mezi díly nachází vztahy (formální podobnost, tvůrci, epochy, témata, historické události apod.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozpoznává na uměleckých dílech současnosti i minulosti důležité prvky a jejich vztahy a poznává v čem se u různých děl podobají nebo naopak odlišují
- k vybraným dílům hledá souvislosti s významnými společenskými změnami a historickými událostmi
- porovnává výtvarná, architektonická, filmová a jiná audiovizuální díla z různých historických epoch se současnými uměleckými díly
- prostřednictvím návštěvy galerie, muzea, kina nebo online sbírek objevuje díla a inspirační zdroje, kterými se chce dále zabývat a které se mohou stát inspirací pro jeho tvorbu
- mezi díly nachází vztahy (formální podobnost, tvůrci, epochy, témata, historické události apod.)

Úroveň Na začátku

Popis

- rozlišuje mezi vybranými druhy děl výtvarné a filmové povahy - malba, kresba, grafika, socha, umění ve veřejném prostoru, architektura, hraný, dokumentární, animovaný a experimentální film (nenarativní pohyblivý obraz), příklady užitého umění vizuální a audiovizuální reklama
- v komunikaci o díle využívá vybrané oborové pojmy (linie, tvar, barva, odstín, kontrast, kresba, malba, tempera, pastel, koláž, socha, sousoší, zátíší, portrét, krajina; celovečerní a krátký film, filmová postava, děj, příběh, animace, loutka, pohádka)

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- rozlišuje mezi vybranými druhy děl výtvarné a filmové povahy - malba, kresba, grafika, socha, umění ve veřejném prostoru, architektura, hraný, dokumentární, animovaný a experimentální film (nenarativní pohyblivý obraz), příklady užitého umění vizuální a audiovizuální reklama
- v komunikaci o díle využívá vybrané oborové pojmy (linie, tvar, barva, odstín, kontrast, kresba, malba, tempera, pastel, koláž, socha, sousoší, zátíší, portrét, krajina; celovečerní a krátký film, filmová postava, děj, příběh, animace, loutka, pohádka)

Úroveň Splněno**Popis**

- Popíše výtvarné dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (médiu, námět, žánr, použitá technika, kompozice, místo a způsob instalace).
- Popíše filmové dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (obraz, zvuk, střih, speciální efekty).
- Vysvětlí, v čem spatřuje rozdíl mezi uměleckým dílem a běžnou vizuální produkcí.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Popíše výtvarné dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (médiu, námět, žánr, použitá technika, kompozice, místo a způsob instalace).
- Popíše filmové dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (obraz, zvuk, střih, speciální efekty).
- Vysvětlí, v čem spatřuje rozdíl mezi uměleckým dílem a běžnou vizuální produkcí.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Popíše výtvarné dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (médiu, námět, žánr, použitá technika, kompozice, místo a způsob instalace).
- Popíše filmové dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (obraz, zvuk, střih, speciální efekty).
- Vysvětlí, v čem spatřuje rozdíl mezi uměleckým dílem a běžnou vizuální produkcí.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Popíše výtvarné dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (médiu, námět, žánr, použitá technika, kompozice, místo a způsob instalace).
- Popíše filmové dílo z hlediska jeho obsahu a formálních znaků (obraz, zvuk, střih, speciální efekty).
- Vysvětlí, v čem spatřuje rozdíl mezi uměleckým dílem a běžnou vizuální produkcí.

003

Kulturní povědomí a jednání**Charakteristika tematického okruhu**

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž si žák utváří postoje k uměleckému a kulturnímu dědictví, současnému umění a rozmanitým projevům kultury v dnešním světě. Oblast podporuje místně zakotvené učení a identifikaci s místem, ve kterém žijeme.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem výsledku učení je to, aby žák postupně získával přehled o tom, co se z oblasti kultury v jeho nejbližším okolí odehrává, jaké události se pravidelně či ojediněle konají, které kulturní instituce může navštívit a co mu nabízejí. Výstup je tak zaměřený na propojování neformálního a informálního vzdělávání se vzdáváním formálním, a to zejména tím, že žáci dostávají ve výuce příležitosti hovořit o tom, co viděli, slyšeli, čeho se zúčastnili a s kým. Zároveň si mají žáci uvědomovat to, že kultura je součástí jejich každodenního života i života všech lidí v jejich nejbližším okolí a že je v různé míře a pestrosti vždy v jejich dosahu. Současně je důležité, aby na základě učitelova impulsu žáci vyhledávali a vzájemně si sdělovali svoje zkušenosti s činností kulturních institucí, případně jejich programy a aktivity dovedli popsat a doporučit ostatním. OVU podporuje místně zakotvené učení. Pomáhá vytvářet vztah žáka k místu, kde žije, k uměleckým a kulturním hodnotám, které má ve svém okolí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-001-ZV5-004

Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

Klíčové kompetence

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.

KKK-VJZ-000-ZV5-001

Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.

Základní vzdělávání

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklad kulturní události nebo uměleckého díla, se kterým se setkal ve svém okolí.

Úroveň Na cestě*Popis*

- seznamuje se s různými kulturními událostmi a rozmanitými projevy umělecké tvorby ve svém nejbližším okolí, lokalitě, regionu
- seznamuje se s významnými kulturními institucemi a tradicemi ve svém okolí, lokalitě, regionu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se s různými kulturními událostmi a rozmanitými projevy umělecké tvorby ve svém nejbližším okolí, lokalitě, regionu
- seznamuje se s významnými kulturními institucemi a tradicemi ve svém okolí, lokalitě, regionu

Úroveň Na začátku*Popis*

- sdělí svůj zážitek ze společně (v rámci školní výuky) navštívené kulturní události nebo události, kterou navštívil ve svém volném čase

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/3b86fb>

Krátký textový popis

- sdělí svůj zážitek ze společně (v rámci školní výuky) navštívené kulturní události nebo události, kterou navštívil ve svém volném čase

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede příklady kulturních institucí a akcí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat.
- Podělí se s ostatními o svůj zážitek z některé kulturní události, které se zúčastnil.
- Uvede důvod, proč by svým spolužákům nebo prarodičům a kamarádům doporučil navštívit nějakou kulturní událost či instituci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede příklady kulturních institucí a akcí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat.
- Podělí se s ostatními o svůj zážitek z některé kulturní události, které se zúčastnil.
- Uvede důvod, proč by svým spolužákům nebo prarodičům a kamarádům doporučil navštívit nějakou kulturní událost či instituci.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.

Metodická podpora**Komentář**

Nové technologie, zejména digitální záznamové a přenosové technologie mají výrazný vliv na dynamiku proměn současného světa. Výrazným způsobem zasahují a ovlivňují i uměleckou tvorbu a její prezentaci. Žák by měl být schopný reflektovat, popsat a vysvětlit provázanost uměleckých oborů a kulturního a kreativního sektoru s digitálními technologiemi, jež významně ovlivnily a ovlivňují podobu uměleckých a kulturních projevů (tvorbu i reflexi) v posledních desetiletích. Měl by být schopný tyto vlivy v umění a kultuře vnímat, některé z nich pojmenovat a uvést konkrétní příklady. Měl by se základně orientovat v tom, jakým způsobem jsou digitální technologie součástí různých kulturních a tvůrčích odvětví (design, architektura, audiovizuální průmysl, filmová tvorba, záznamy a přenosy hudebních, divadelních či tanečních představení apod.).

Využití digitálních technologií pro účely záznamu obrazu a zvuku i komunikace je dnes součástí naší každodenní zkušenosti. Mladým lidem nicméně chybí reflexe toho, jak digitální technologie (pozitivně či negativně) ovlivňují jejich rozhodování, návyky, ale i kreativní vztahování se ke světu. Pochopení vlivu digitálních technologií a nových médií na svět umění je důležitou součástí osobnostního vnímání a rozvoje, zvláště když telefony, tablety a jiná technika tvoří ve spoustě případů nedílnou součást žákovského vztahování se ke světu kolem nich.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

INF-INF-004-ZV9-012

Vybírá pro své potřeby hardware, software a způsob připojení digitálních zařízení do sítě na základě porozumění jejich vlastnostem.*Klíčové kompetence*

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

KDI-TDO-000-ZV9-001

Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- vyhledává příklady použití nových technologií v umění a kultuře

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledává příklady použití nových technologií v umění a kultuře

Úroveň Na cestě*Popis*

- seznamuje se s různými možnostmi využití nových technologií v umění (pohyblivý obraz ve výtvarném umění, VOD portály pro výběr audiovizuálních děl, počítačové hry)
- získává základní informace o ochraně autorských práv a o možnostech využití cizích uměleckých děl
- uvede dvojici uměleckých děl (nebo uměleckého díla a běžné vizuální produkce), která má stejný nebo podobný námět, ale je zpracovaná rozdílnými prostředky (tzv. klasická a nová média)

Ilustrace*Odkaz*<https://uloziste.rvp.cz/material/d11002>*Krátký textový popis*

- seznamuje se s různými možnostmi využití nových technologií v umění (pohyblivý obraz ve výtvarném umění, VOD portály pro výběr audiovizuálních děl, počítačové hry)
- získává základní informace o ochraně autorských práv a o možnostech využití cizích uměleckých děl
- uvede dvojici uměleckých děl (nebo uměleckého díla a běžné vizuální produkce), která má stejný nebo podobný námět, ale je zpracovaná rozdílnými prostředky (tzv. klasická a nová média)

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede dvojici uměleckých děl (nebo uměleckého díla a běžné vizuální produkce), která má stejný nebo podobný námět, ale je zpracovaná rozdílnými prostředky (tzv. klasická a nová média).
- Uvede příklad vlivu digitálních technologií v oblasti vizuálního a audiovizuálního umění a tvorby.
- Vysvětlí, jak on sám přistupuje pomocí digitálních technologií k uměleckým dílům a kulturním projevům (online vysílání, VOD portály, promítání filmů z domácích nosičů, online videa, komunikace prostřednictvím audiovizuálních sdělení, digitální hry).
- Rozumí principům digitální hygieny a digitálního wellbeingu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede dvojici uměleckých děl (nebo uměleckého díla a běžné vizuální produkce), která má stejný nebo podobný námět, ale je zpracovaná rozdílnými prostředky (tzv. klasická a nová média).
- Uvede příklad vlivu digitálních technologií v oblasti vizuálního a audiovizuálního umění a tvorby.
- Vysvětlí, jak on sám přistupuje pomocí digitálních technologií k uměleckým dílům a kulturním projevům (online vysílání, VOD portály, promítání filmů z domácích nosičů, online videa, komunikace prostřednictvím audiovizuálních sdělení, digitální hry).
- Rozumí principům digitální hygieny a digitálního wellbeingu.

UAK-VFV-003-ZV9-009

Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Metodická podpora

Komentář

Výsledek učení umožňuje žákům hlubší orientaci v oblasti umělecké tvorby a v diverzitě a bohatosti kulturních projevů. Je to příležitost, aby si žák vytvořil vztah k určitým typům uměleckého vyjádření, k určitým projevům kultury. V diskusi s ostatními postupně rozpoznává rozdílnost názorů, učí se porozumět rozmanitosti světa umění a argumentovat vlastní volbu. Důležité je to, aby ve svých názorech nevycházel pouze z intuice, ale učil se uměleckou tvorbu a projevy kultury analyzovat přiměřeně svým schopnostem. Tím si také zpřesňuje pojmový aparát. Jedná se vlastně o určitou propedeutiku „kritické reflexe“, která prostupuje recepcí uměleckého díla a kulturního dění v komplexnosti včetně mezioborových a společenských kontextů.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Představí ostatním výtvarné, architektonické nebo filmové dílo.

Úroveň Na cestě

Popis

- vyjádřil svůj postoj k vybranému uměleckému dílu, projevu nebo osobnosti
- vhodnou formou (např. diskusí, dotazníkem, anketou) svůj postoj k vybranému uměleckému dílu porovná s postoji ostatních
- tvůrčím způsobem prezentuje vybrané umělecké dílo, projev nebo osobnost

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vyjádřil svůj postoj k vybranému uměleckému dílu, projevu nebo osobnosti

- vhodnou formou (např. diskusí, dotazníkem, anketou) svůj postoj k vybranému uměleckému dílu porovná s postoji ostatních
- tvůrčím způsobem prezentuje vybrané umělecké dílo, projev nebo osobnost

Úroveň Na začátku

Popis

- podělí se s ostatními o svůj zážitek z některé kulturní události, které se účastnil
- uvede příklady kulturních institucí a akcí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat
- uvede důvod, proč by svým spolužákům nebo prarodičům a kamarádům doporučil navštívit nějakou kulturní událost či instituci

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/ddfe47>

Krátký textový popis

- podělí se s ostatními o svůj zážitek z některé kulturní události, které se účastnil
- uvede příklady kulturních institucí a akcí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat
- uvede důvod, proč by svým spolužákům nebo prarodičům a kamarádům doporučil navštívit nějakou kulturní událost či instituci

Úroveň Splněno

Popis

- Vyjádří svůj postoj k vybranému uměleckému dílu, projevu nebo osobnosti a vhodnou formou (např. diskusí, dotazníkem, anketou) ho porovná s postoji ostatních.
- Tvůrčím způsobem prezentuje vybrané umělecké dílo, projev nebo osobnost.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vyjádří svůj postoj k vybranému uměleckému dílu, projevu nebo osobnosti a vhodnou formou (např. diskusí, dotazníkem, anketou) ho porovná s postoji ostatních.
- Tvůrčím způsobem prezentuje vybrané umělecké dílo, projev nebo osobnost.

HTD

Hudební, taneční a dramatická výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Hudební, taneční a dramatická výchova je primárně založený na využívání sebe sama (svého těla, hlasu, pohybu, instrumentačních dovedností) jako prostředku uměleckého vyjádření. Jeho podstatou je bezprostřední a jedinečné setkání umělce a diváka/posluchače, ať už se jedná o setkání se spolužáky ve třídě nebo se živým uměním v autentickém prostředí mimo školu.

V tematickém okruhu **Interpretace, vlastní tvorba a její sdílení** jsou akcentovány činnosti rozvíjející múzické dovednosti žáka. Rozvíjejí reprodukční, interpretační a tvůrčí vyjadřování žáka a dovednost komunikovat prostřednictvím osvojených vyjadřovacích prostředků umění – uměleckých druhů od prosté nápodoby, po interpretaci, vlastní tvorbu až po sdílení vlastní tvorby s divákem/posluchačem. Působí na rozvoj žákovy jedinečné osobnosti v její celistvosti. Dávají prostor pro seberealizaci, podněcují fantazii a posilují emoční inteligenci. V procesu tvorby žák rozvíjí a kultivuje své vyjadřovací schopnosti, verbální i neverbální komunikaci, empatii a sociální inteligenci, vnímavou pozornost a respekt vůči sobě, prostředí i společenství.

Na 1. stupni vycházejí tvůrčí činnosti z dětské hravosti, spontaneity a přirozené potřeby vyjadřovat se hlasem, pohybem a hrou.

Na 2. stupni nabízejí tvůrčí a umělecké činnosti žákovi širokou škálu možností individuální volby výrazových prostředků pro své vlastní sdílení, zároveň mu umožňují přijímat různé role ve společném tvůrčím nebo interpretačním procesu a budují schopnost týmové spolupráce. Žák nachází vlastní preference a uvědomuje si význam těchto činností pro svůj rozvoj.

Hudební činnosti specificky rozvíjejí hudební schopnosti žáka, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovémi. Vedou žáka k porozumění hudebnímu umění, aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a k jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Pro budování těchto dovedností je potřebná pravidelnost,

dlouhodobost a kontinuita.

Tvůrčí a interpretační činnosti vycházející z kreativního tance pomáhají žákovi vytvářet trvalé vztahy mezi myšlením, prožíváním a fyzickou složkou. Prostřednictvím kreativních pohybových her, taneční tvorby a improvizace rozvíjí žák své osobité pohybové a taneční vyjadřování, citovost, citlivost a tělesnou inteligenci. S respektem k individuálním dispozicím vede učitel žáka k sebepoznávání skrze pohyb, k vnímání vlastního těla, posilování sebedůvěry a k pochopení významu pohybu.

Tvůrčí činnosti vycházející z divadla zobrazují uměleckými prostředky svět mezilidských vztahů a situací. Žák v individuální, ale zejména skupinové a týmové tvorbě využívá prostředky divadla ke komunikaci s divákem, ale i k prozkoumávání situací, vztahů, příběhů, témat. Skrze improvizace, hry, divadelní tvorbu a jejich reflexi se tak učí porozumět jak prostředkům a postupům divadla, tak sobě samému, druhým, objevovat svět okolo sebe z nových perspektiv.

V tematickém okruhu **Recepce a reflexe uměleckého díla** dostává žák na 1. stupni příležitost sdílet spolu s ostatními zážitky ze setkání s uměleckým dílem a vypovídat o něm přirozeným jazykem nebo skrze vlastní tvůrčí činnost. Na 2. stupni popisuje svůj zážitek s porozuměním základním prostředkům, struktuře i významu díla. Žák se může s uměleckými díly seznamovat zprostředkovaně formou audiozáznamů a videozáznamů, ale škola by měla umožnit i přímý kontakt se živým uměním. Ten rozvíjí porozumění žáka podstatě tohoto oboru a žákovy schopnosti vnímat umělecká díla v autentickém a jedinečném okamžiku setkání umělce a diváka/posлуchače.

V tematickém okruhu **Kulturní povědomí a jednání** se žák učí porozumět významu živého umění a kultury pro sebe i pro společnost. Seznamuje se s příklady různých kulturních aktivit, tradic, institucí, zejména v místě, kde žije, ve svém regionu a na 2. stupni i v širším měřítku. Poznává živé umění a kulturu v jejich diverzitě, pestrosti a hledá si k nim svůj osobní vztah.

Vzhledem k provázanosti oboru se živým uměním a kulturou je pro naplňování jeho cílů vítaná spolupráce školy s uměleckými a kulturními institucemi, základními uměleckými školami, institucemi neformálního vzdělávání, umělci z praxe.

001

Interpretace, vlastní tvorba a její sdílení

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž žák různými uměleckými prostředky vyjadřuje podle individuálních schopností svoje vjemy, pocity, prožitky, představy, myšlenky, zpracovává různé náměty a témata, interpretuje díla jiných, prezentuje svá díla a reflektuje proces individuální i skupinové tvorby.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

Metodická podpora

Komentář

Umělecké vzdělávání provázejí aktivity, při nichž žák formou různých řízených činností, her, cvičení rozvíjí svou kreativitu, zkoumá své tvůrčí možnosti a buduje základní dovednosti potřebné pro reprodukční činnosti, interpretaci a individuální i skupinovou tvorbu v oblasti hudby, kreativního tance, divadla. Žák si uvědomuje své vlastní předpoklady pro tyto činnosti i předpoklady ostatních, objevuje a rozvíjí své přirozené schopnosti.

V hudebních hrách a cvičeních (rytmických, pěveckých a intonačních, sluchových, pohybových) žák využívá a zdokonaluje své hudební schopnosti a získané dovednosti. Díky těmto činnostem rozvíjí individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém nebo sborovém zpěvu, své hlasové, rytmické, instrumentální dovednosti a návyky, učí se pracovat s dechem a dechovou oporou.

Zkušenosti z **tanečně-pohybových aktivit** přispívají k budování zdravých pohybových návyků, k posilování sebedůvěry, rozvíjejí u žáka schopnost vnímat vlastní tělo a prostor a vyjadřovat se a komunikovat pohybem. Zkušenosti z her a cvičení zaměřených na hlasové, mluvní, komunikační, improvizáční dovednosti a dovednosti pro partnerskou a skupinovou spolupráci uplatní žák zejména **v oblasti dramatické výchovy a divadelní tvorby**, ale i mimo ni.

Význam těchto činností často přesahuje do jiných oblastí žákova života, pomáhají mu vytvářet si pozitivní vztah k sobě samému, druhému, společenství.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.*Základní vzdělávání*

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Získává pomocí her a cvičení základní hudební, taneční, hlasové a pohybové dovednosti pro skupinovou interpretaci a tvorbu v oblasti hudby, tance a divadla.

Úroveň Na cestě*Popis*

- přijímá pravidla a zadání
- zapojuje se do individuálních, párových i skupinových herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy:
 - rozvíjí svou hrubou i jemnou motoriku prostřednictvím cvičení a hry jednoduchých doprovodů za pomoci předmětů či snadno ovladatelných hudebních nástrojů

- sleduje průběh hudby a vnímá souvislosti s její náladou, dynamikou, tempem a svojí aktivitou
- formuje svůj hlasový projev nasloucháním sama sebe i druhých
- pracuje s jednoduššími rytmickými, pěveckými a intonačními cvičeními a hrami
- skrze vnímání vlastního těla a pohybu si v hrách a cvičeních osvojuje principy správného a zdravého držení těla
- zapojuje se do her a cvičení založených na vyjadřování a komunikaci pohybem/tanečním pohybem
- zapojuje se do herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy a divadla (hlasové a mluvní, pohybové, komunikační, improvizace, dovednosti pro hru v roli, skupinovou spolupráci apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- přijímá pravidla a zadání
- zapojuje se do individuálních, párových i skupinových herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy:
 - rozvíjí svou hrubou i jemnou motoriku prostřednictvím cvičení a hry jednoduchých doprovodů za pomoci předmětů či snadno ovladatelných hudebních nástrojů
 - sleduje průběh hudby a vnímá souvislosti s její náladou, dynamikou, tempem a svojí aktivitou
 - formuje svůj hlasový projev nasloucháním sama sebe i druhých
 - pracuje s jednoduššími rytmickými, pěveckými a intonačními cvičeními a hrami
 - skrze vnímání vlastního těla a pohybu si v hrách a cvičeních osvojuje principy správného a zdravého držení těla
 - zapojuje se do her a cvičení založených na vyjadřování a komunikaci pohybem/tanečním pohybem
 - zapojuje se do herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy a divadla (hlasové a mluvní, pohybové, komunikační, improvizace, dovednosti pro hru v roli, skupinovou spolupráci apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- přijímá pravidla a zadání
- zapojuje se do individuálních, párových i skupinových herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy:
 - rozvíjí svou hrubou i jemnou motoriku prostřednictvím cvičení a hry jednoduchých doprovodů za pomoci předmětů či snadno ovladatelných hudebních nástrojů
 - sleduje průběh hudby a vnímá souvislosti s její náladou, dynamikou, tempem a svojí aktivitou
 - formuje svůj hlasový projev nasloucháním sama sebe i druhých
 - pracuje s jednoduššími rytmickými, pěveckými a intonačními cvičeními a hrami
 - skrze vnímání vlastního těla a pohybu si v hrách a cvičeních osvojuje principy správného a zdravého držení těla
 - zapojuje se do her a cvičení založených na vyjadřování a komunikaci pohybem/tanečním pohybem
 - zapojuje se do herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy a divadla (hlasové a mluvní, pohybové, komunikační, improvizace, dovednosti pro hru v roli, skupinovou spolupráci apod.)

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/b3c6f0>

Krátký textový popis

- přijímá pravidla a zadání
- zapojuje se do individuálních, párových i skupinových herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy:

- rozvíjí svou hrubou i jemnou motoriku prostřednictvím cvičení a hry jednoduchých doprovodů za pomoci předmětů či snadno ovladatelných hudebních nástrojů
- sleduje průběh hudby a vnímá souvislosti s její náladou, dynamikou, tempem a svojí aktivitou
- formuje svůj hlasový projev nasloucháním sama sebe i druhých
- pracuje s jednoduššími rytmickými, pěveckými a intonačními cvičeními a hrami
- skrze vnímání vlastního těla a pohybu si v hrách a cvičeních osvojuje principy správného a zdravého držení těla
- zapojuje se do her a cvičení založených na vyjadřování a komunikaci pohybem/tanečním pohybem
- zapojuje se do herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy a divadla (hlasové a mluvní, pohybové, komunikační, improvizace, dovednosti pro hru v roli, skupinovou spolupráci apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- přijímá pravidla a zadání
- zapojuje se do individuálních, párových i skupinových herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy:
 - rozvíjí svou hrubou i jemnou motoriku prostřednictvím cvičení a hry jednoduchých doprovodů za pomoci předmětů či snadno ovladatelných hudebních nástrojů
 - sleduje průběh hudby a vnímá souvislosti s její náladou, dynamikou, tempem a svojí aktivitou
 - formuje svůj hlasový projev nasloucháním sama sebe i druhých
 - pracuje s jednoduššími rytmickými, pěveckými a intonačními cvičeními a hrami
 - skrze vnímání vlastního těla a pohybu si v hrách a cvičeních osvojuje principy správného a zdravého držení těla
 - zapojuje se do her a cvičení založených na vyjadřování a komunikaci pohybem/tanečním pohybem
 - zapojuje se do herních aktivit a cvičení, v nichž získává základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy a divadla (hlasové a mluvní, pohybové, komunikační, improvizace, dovednosti pro hru v roli, skupinovou spolupráci apod.)

Úroveň Na začátku

Popis

- zapojuje se do herních aktivit, v nichž uplatňuje svou představivost a fantazii a v nichž využívá své přirozené hlasové, mluvní a pohybové dovednosti, dovednosti pro hru s předměty a nástroji, rytmické dovednosti apod.
- hravou formou se seznamuje se základními prvky hudby, jako je rytmus, melodie a zpěv
- zkoumá možnosti svého hlasu, rytmického citění a pohybového projevu v souvislosti s hudbou
- zvládá základní pohybové dovednosti.
- vyhledává příležitosti k pohybu
- vstupuje za postavu do jednoduchých rolových her a situací

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zapojuje se do herních aktivit, v nichž uplatňuje svou představivost a fantazii a v nichž využívá své přirozené hlasové, mluvní a pohybové dovednosti, dovednosti pro hru s předměty a nástroji, rytmické dovednosti apod.
- hravou formou se seznamuje se základními prvky hudby, jako je rytmus, melodie a zpěv
- zkoumá možnosti svého hlasu, rytmického citění a pohybového projevu v souvislosti s hudbou
- zvládá základní pohybové dovednosti.
- vyhledává příležitosti k pohybu
- vstupuje za postavu do jednoduchých rolových her a situací

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/0602aa>

Krátký textový popis

- zapojuje se do herních aktivit, v nichž uplatňuje svou představivost a fantazii a v nichž využívá své přirozené hlasové, mluvní a pohybové dovednosti, dovednosti pro hru s předměty a nástroji, rytmické dovednosti apod.
- hravou formou se seznamuje se základními prvky hudby, jako je rytmus, melodie a zpěv
- zkoumá možnosti svého hlasu, rytmického citění a pohybového projevu v souvislosti s hudbou
- zvládá základní pohybové dovednosti.
- vyhledává příležitosti k pohybu
- vstupuje za postavu do jednoduchých rolových her a situací

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zapojuje se do herních aktivit, v nichž uplatňuje svou představivost a fantazii a v nichž využívá své přirozené hlasové, mluvní a pohybové dovednosti, dovednosti pro hru s předměty a nástroji, rytmické dovednosti apod.
- hravou formou se seznamuje se základními prvky hudby, jako je rytmus, melodie a zpěv
- zkoumá možnosti svého hlasu, rytmického citění a pohybového projevu v souvislosti s hudbou
- zvládá základní pohybové dovednosti.
- vyhledává příležitosti k pohybu
- vstupuje za postavu do jednoduchých rolových her a situací

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zapojuje se do herních aktivit, v nichž uplatňuje svou představivost a fantazii a v nichž využívá své přirozené hlasové, mluvní a pohybové dovednosti, dovednosti pro hru s předměty a nástroji, rytmické dovednosti apod.
- hravou formou se seznamuje se základními prvky hudby, jako je rytmus, melodie a zpěv
- zkoumá možnosti svého hlasu, rytmického citění a pohybového projevu v souvislosti s hudbou
- zvládá základní pohybové dovednosti.
- vyhledává příležitosti k pohybu
- vstupuje za postavu do jednoduchých rolových her a situací

Úroveň Splněno*Popis*

- Prostřednictvím her, cvičení zkoumá své tvůrčí možnosti, rozvíjí svou představivost a fantazii, získává a rozvíjí dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy i mimo ně.
- Popíše, co se při těchto činnostech učil, co si zkusil, v čem se rozvíjel, co si uvědomil.
- Pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/0ebb8c>

Krátký textový popis

- Prostřednictvím her, cvičení zkoumá své tvůrčí možnosti, rozvíjí svou představivost a fantazii, získává a rozvíjí dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy i mimo ně.
- Popíše, co se při těchto činnostech učil, co si zkusil, v čem se rozvíjel, co si uvědomil.
- Pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Prostřednictvím her, cvičení zkoumá své tvůrčí možnosti, rozvíjí svou představivost a fantazii, získává a rozvíjí dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy i mimo ně.
- Popíše, co se při těchto činnostech učil, co si zkusil, v čem se rozvíjel, co si uvědomil.

- Pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Prostřednictvím her, cvičení zkoumá své tvůrčí možnosti, rozvíjí svou představivost a fantazii, získává a rozvíjí dovednosti a návyky uplatnitelné v reprodukčních, interpretačních a tvůrčích činnostech hudební, taneční a dramatické výchovy i mimo ně.
- Popíše, co se při těchto činnostech učil, co si zkoušel, v čem se rozvíjel, co si uvědomil.
- Pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá základní hudební, taneční a divadelní dovednosti při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech, specificky potom:

V oblasti **hudební interpretace a tvorby**: Zpívá písně v rozsahu přiměřeném individuálním schopnostem a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti, rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, využívá snadno ovladatelné hudební nástroje (nástroje Orffova instrumentáře) k doprovodné hře, realizuje (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not nebo jiného jednoduchého zápisu, vyjadřuje pohybem znějící hudbu (např. rytmus, dynamiku, formu, melodii).

V oblasti **tanečně-pohybové tvorby**: Využívá své tělo a jeho pohybové možnosti jako výrazový prostředek ve svém pohybovém/tanečním projevu, ve společných kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích, s vědomím základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického. Užívá a kombinuje objevené taneční tvarosloví (pohybový slovník) v jednoduché taneční hře/etudě/kompozici, propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem.

V oblasti **divadelní tvorby**: Využívá elementární divadelní formy a postupy divadla (např. rolové hry, improvizace, živé obrazy, jednoduché divadelní etudy, hru s předmětem a loutkou) ke zkoumání jemu dostupných námětů a témat a jejich sdělování.

Žák se učí uplatnit tyto dovednosti v jednoduchém hudebním, pohybovém nebo divadelním výstupu nebo vystupu, který tyto prostředky propojuje. Cílem těchto činností není kopírování vzorů vytvořených učitelem (např. tanečních kroků, choreografií), pokud tato nápodoba, reprodukce není významnou součástí metodiky žákova rozvoje (např. při zpěvních nebo instrumentačních činnostech). Jejich smyslem je zejména rozvoj tvůrčích schopností a dovedností, představivosti a fantazie a žákova radost z tvorby a objevování různorodosti uměleckého vyjadřování a vlastního tvůrčího potenciálu.

Učitel respektuje osobnostní nastavení žáka, jeho schopnosti a preference, pomáhá mu najít jeho místo v interpretačním a tvůrčím procesu. Podporuje prostřednictvím těchto činností žákův osobnostně sociální rozvoj, vytváří podmínky a příležitosti pro to, aby žák zažil pocit úspěchu z individuální nebo společné činnosti. Prezentace výsledků této činnosti mimo třídu (např. v rámci školních kulturních akcí, při setkání s rodiči) není primárním cílem procesu, ale může být případně jeho vhodným vyústěním.

Dovednosti spojené s procesem umělecké tvorby lze žákům předávat i formou tvůrčích projektů, dílen, integrovaných tematických bloků využívajících prostředky umělecké tvorby apod. Rozvoj hudebních interpretačních dovedností vyžaduje kontinuální navazující výuku dlouhodobějšího charakteru.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-003

Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.

DJT-PHJ-000-PV1-006

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.

DDS-SLK-000-PV1-003

Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-009

Tvořivě pracuje s uměleckým textem.

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.

KRP-BAD-000-ZV5-001

Rozpozná jednoduchý výzkumný problém a jeho možné řešení.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhuje a zkouší realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Interpretuje samostatně i ve skupině jednoduché hudební celky, účastní se společné jevištní a taneční tvorby.

Úroveň Na cestě*Popis*

- v činnostech se seznamuje se základními prostředky a postupy vycházejícími z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění a s možností využívání digitálních technologií a nástrojů
- používá základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů, specificky potom:

Hudební výchova:

- rozpoznává těžké a lehké doby a učí se v nich orientovat v daném tempu pod vedením učitele
- na základě zkušeností zkouší kreativní rytmický projev v rámci vybrané hudby, ať už při hře na tělo nebo na hudební či nehudební nástroj
- rozeznává svůj hlas v různé dynamice a učí se ho podložit správným dýcháním i v uvolněném a správně postaveném držení těla
- na základě vedení učitelem se postupně učí zorientovat ve formě, dynamice, náladě hudby a demonstruje různé kvality hudby pohybem či doprovodným zvukem, hlasem, tóny jednoduchých nástrojů

Taneční a pohybová výchova:

- objevuje základní pohybové a výrazové možnosti svého těla v kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích
- osvojuje si pohybové a taneční dovednosti týkající se základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, objevuje tak vlastní taneční tvarosloví (osobitý pohybový slovník)

Dramatická výchova:

- pod vedením učitele si v tvůrčích činnostech zkouší elementární divadelní formy a prostředky (etuda, živý obraz, rolová hra, improvizace, jednání za postavu v jednoduché situaci apod.)
- s pomocí učitele a v různých rolích se zapojuje do skupinové práce při tvorbě drobného jevištního tvaru (hraje postavu, podílí na promýšlení dialogů, uspořádání jednoduché scény ve třídě, zvukovém nebo hudebním doprovodu apod.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- v činnostech se seznamuje se základními prostředky a postupy vycházejícími z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění a s možností využívání digitálních technologií a nástrojů
- používá základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů, specificky potom:

Hudební výchova:

- rozpoznává těžké a lehké doby a učí se v nich orientovat v daném tempu pod vedením učitele
- na základě zkušeností zkouší kreativní rytmický projev v rámci vybrané hudby, ať už při hře na tělo nebo na hudební či nehudební nástroj
- rozeznává svůj hlas v různé dynamice a učí se ho podložit správným dýcháním i v uvolněném a správně postaveném držení těla
- na základě vedení učitelem se postupně učí zorientovat ve formě, dynamice, náladě hudby a demonstruje různé kvality hudby pohybem či doprovodným zvukem, hlasem, tóny jednoduchých nástrojů

Taneční a pohybová výchova:

- objevuje základní pohybové a výrazové možnosti svého těla v kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích
- osvojuje si pohybové a taneční dovednosti týkající se základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, objevuje tak vlastní taneční tvarosloví (osobitý pohybový slovník)

Dramatická výchova:

- pod vedením učitele si v tvůrčích činnostech zkusí elementární divadelní formy a prostředky (etuda, živý obraz, rolová hra, improvizace, jednání za postavu v jednoduché situaci apod.)
- s pomocí učitele a v různých rolích se zapojuje do skupinové práce při tvorbě drobného jevištního tvaru (hraje postavu, podílí na promyšlení dialogů, uspořádání jednoduché scény ve třídě, zvukovém nebo hudebním doprovodu apod.)

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/28cd69>

Krátký textový popis

- v činnostech se seznamuje se základními prostředky a postupy vycházejícími z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění a s možností využívání digitálních technologií a nástrojů
- používá základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů, specificky potom:

Hudební výchova:

- rozpoznává těžké a lehké doby a učí se v nich orientovat v daném tempu pod vedením učitele
- na základě zkušeností zkusí kreativní rytmický projev v rámci vybrané hudby, ať už při hře na tělo nebo na hudební či nehudební nástroj
- rozeznává svůj hlas v různé dynamice a učí se ho podložit správným dýcháním i v uvolněném a správně postaveném držení těla
- na základě vedení učitelem se postupně učí zorientovat ve formě, dynamice, náladě hudby a demonstruje různé kvality hudby pohybem či doprovodným zvukem, hlasem, tóny jednoduchých nástrojů

Taneční a pohybová výchova:

- objevuje základní pohybové a výrazové možnosti svého těla v kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích
- osvojuje si pohybové a taneční dovednosti týkající se základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, objevuje tak vlastní taneční tvarosloví (osobitý pohybový slovník)

Dramatická výchova:

- pod vedením učitele si v tvůrčích činnostech zkusí elementární divadelní formy a prostředky (etuda, živý obraz, rolová hra, improvizace, jednání za postavu v jednoduché situaci apod.)
- s pomocí učitele a v různých rolích se zapojuje do skupinové práce při tvorbě drobného jevištního tvaru (hraje postavu, podílí na promyšlení dialogů, uspořádání jednoduché scény ve třídě, zvukovém nebo hudebním doprovodu apod.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- v činnostech se seznamuje se základními prostředky a postupy vycházejícími z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění a s možností využívání digitálních technologií a nástrojů
- používá základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů, specificky potom:

Hudební výchova:

- rozpoznává těžké a lehké doby a učí se v nich orientovat v daném tempu pod vedením učitele
- na základě zkušeností zkusí kreativní rytmický projev v rámci vybrané hudby, ať už při hře na tělo nebo na hudební či nehudební nástroj
- rozeznává svůj hlas v různé dynamice a učí se ho podložit správným dýcháním i v uvolněném a správně postaveném držení těla
- na základě vedení učitelem se postupně učí zorientovat ve formě, dynamice, náladě hudby a demonstruje různé kvality hudby pohybem či doprovodným zvukem, hlasem, tóny jednoduchých nástrojů

Taneční a pohybová výchova:

- objevuje základní pohybové a výrazové možnosti svého těla v kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích
- osvojuje si pohybové a taneční dovednosti týkající se základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického

- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, objevuje tak vlastní taneční tvarosloví (osobitý pohybový slovník)

Dramatická výchova:

- pod vedením učitele si v tvůrčích činnostech zkusí elementární divadelní formy a prostředky (etuda, živý obraz, rolová hra, improvizace, jednání za postavu v jednoduché situaci apod.)

- s pomocí učitele a v různých rolích se zapojuje do skupinové práce při tvorbě drobného jevištního tvaru (hraje postavu, podílí na promyšlení dialogů, uspořádání jednoduché scény ve třídě, zvukovém nebo hudebním doprovodu apod.)

Úroveň Na začátku

Popis

- spontánně se vyjadřuje pohybem, hlasem, zpěvem, přijímá a vytváří různé role ve hře
- vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/ccf6cb>

Krátký textový popis

- spontánně se vyjadřuje pohybem, hlasem, zpěvem, přijímá a vytváří různé role ve hře
- vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- spontánně se vyjadřuje pohybem, hlasem, zpěvem, přijímá a vytváří různé role ve hře
- vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- spontánně se vyjadřuje pohybem, hlasem, zpěvem, přijímá a vytváří různé role ve hře
- vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií

Úroveň Splněno

Popis

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.
- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/bd4810>

Krátký textový popis

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.
- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.

- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.
- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

Ilustrace*Odkaz*

<https://uloziste.rvp.cz/material/28cd69>

Krátký textový popis

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.
- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Využívá osvojené základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové, mluvní a komunikační) k vyjádření emocí, dějů, stavů, myšlenek, představ, situací a vztahů.
- Ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu.
- Využívá ve svých činnostech jemu dostupné technologie a digitální nástroje (tablet, mobil apod.), dodržuje pravidla jejich využívání.

UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

Metodická podpora**Komentář**

Činnosti jsou završeny jednoduchými slovními reflexemi nebo tvůrčími formami reflexe (gesta nebo fyzické modelování v podobě tělových soch, zvukové vyjádření, výtvarné vyjádření apod.). Ty umožňují žákovi vyjádřit prožitky z tvůrčí a interpretační činnosti a v jednoduchých formulacích pojmenovat jeho význam pro sebe i pro skupinu.

Součástí reflexe je i formulování jednoduché zpětné vazby k tvůrčím činnostem a interpretaci jiných. Cílem je to, aby se žák učil formulovat pozitivní zpětnou vazbu, přistupovat k tvorbě jiných s respektem, formulovat ocenění a nacházet inspirativní podněty pro sebe sama (vrstevnické učení). Pro zpětnou vazbu žák využívá i vlastní zkušenosti a znalosti, které získal ve tvůrčích a interpretačních činnostech. Díky vhodně formulovaným kritériím může učitel zaměřit zpětnou vazbu na kvality související s charakterem interpretace a tvorby, v přirozeném dialogu rozvíjet porozumění základním pojmům a vést žáky k jejich užívání.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.

KKK-VYJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností vzhledem ke komunikačnímu záměru, partnerovi a situaci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Reaguje na svou tvorbu i tvorbu ostatních jemu dostupnými prostředky - slovem, pohybem, zvukem či jinými nonverbálními prostředky.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zapojuje se do zpětné vazby vedené učitelem vyjadřuje, co ho na práci ostatních zaujalo
- při formulaci zpětné vazby a sebehodnocení se opírá o jednoduchá kritéria daná učitelem
- vyjadřuje své pocity a prožitky z individuální i skupinové činnosti, naslouchá zpětné vazbě, zamýšlí se nad svou prací a rozeznává, co mu šlo dobře, v čem by se mohl dále rozvíjet
- rozumí širší škále oborových pojmů, když jsou používány ve výuce nebo v rámci činnosti, a na základě toho správně reaguje

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zapojuje se do zpětné vazby vedené učitelem vyjadřuje, co ho na práci ostatních zaujalo
- při formulaci zpětné vazby a sebehodnocení se opírá o jednoduchá kritéria daná učitelem
- vyjadřuje své pocity a prožitky z individuální i skupinové činnosti, naslouchá zpětné vazbě, zamýšlí se nad svou prací a rozeznává, co mu šlo dobře, v čem by se mohl dále rozvíjet
- rozumí širší škále oborových pojmů, když jsou používány ve výuce nebo v rámci činnosti, a na základě toho správně reaguje

Úroveň Na začátku*Popis*

- naslouchá zpětné vazbě učitele učitele a reaguje na ni ve své činnosti
- vyjadřuje verbálně i neverbálně své pocity a reakce na svou individuální i skupinovou práci
- rozumí jednoduchým kritériím hodnocení
- projevuje zájem o práci spolužáků, vyjadřuje verbálně i neverbálně jednoduchá ocenění ("líbí se mi", potleskem)
- v činnostech se seznamuje se základními oborovými pojmy (tón, rytmus, role, jeviště apod.) a začíná jim intuitivně rozumět

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- naslouchá zpětné vazbě učitele učitele a reaguje na ni ve své činnosti
- vyjadřuje verbálně i neverbálně své pocity a reakce na svou individuální i skupinovou práci
- rozumí jednoduchým kritériím hodnocení
- projevuje zájem o práci spolužáků, vyjadřuje verbálně i neverbálně jednoduchá ocenění ("líbí se mi", potleskem)
- v činnostech se seznamuje se základními oborovými pojmy (tón, rytmus, role, jeviště apod.) a začíná jim intuitivně rozumět

Úroveň Splněno*Popis*

- Zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení.
- Věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní.
- Přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci.

- Rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace.
- Popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby.
- Rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech.
- Využívá jemu dostupné pojmy a terminologii při popisu a případném hodnocení vlastního projevu i projevu druhých.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení.
- Věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní.
- Přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci.
- Rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace.
- Popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby.
- Rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech.
- Využívá jemu dostupné pojmy a terminologii při popisu a případném hodnocení vlastního projevu i projevu druhých.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení.
- Věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní.
- Přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci.
- Rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace.
- Popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby.
- Rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech.
- Využívá jemu dostupné pojmy a terminologii při popisu a případném hodnocení vlastního projevu i projevu druhých.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení.
- Věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní.
- Přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci.
- Rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace.
- Popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby.
- Rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech.
- Využívá jemu dostupné pojmy a terminologii při popisu a případném hodnocení vlastního projevu i projevu druhých.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

Metodická podpora**Komentář**

Tvůrčí a interpretační proces je v tomto oboru velmi komplexní. Nabízí různé možnosti seberealizace a uplatnění na základě osobnostních dispozic, schopností a dovedností, nadání žáka, ale i na základě jeho role ve třídě, ve skupině. Žák sám může být interpretem (zpívá, hraje na hudební nástroje, recituje) nebo tím, kdo přímo prezentuje výsledky tvorby (hraje, tančí), může se ovšem do tvůrčího procesu zapojit i v jiné roli – může být tím, kdo pomáhá vytvářet scénu, hudební doprovod, podílí se na koncepci prezentovaného tvaru, pomáhá s tvorbou scénáře/dialogů apod. Žák tak poznává proces umělecké tvorby z různých perspektiv a objevuje své místo v něm.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.*Klíčové kompetence*

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapojuje se do tvůrčího procesu v rolích, které odpovídají jeho dovednostem a potřebám.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkouší nové role ve společném činnosti
- přináší více vlastních nápadů a podílí se na diskusích o procesu tvorby
- hledá s větší jistotou různé způsoby, prostředky a možnosti, jak se vyjadřovat prostřednictvím umění
- přijímá svou odpovědnost za individuální i společnou práci a snaží se plnit úkoly samostatně i ve spolupráci s jinými
- vybírá si způsob sebevyjádření podle svých preferencí
- pojmenuje svůj přínos pro společnou práci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší nové role ve společném činnosti
- přináší více vlastních nápadů a podílí se na diskusích o procesu tvorby
- hledá s větší jistotou různé způsoby, prostředky a možnosti, jak se vyjadřovat prostřednictvím umění
- přijímá svou odpovědnost za individuální i společnou práci a snaží se plnit úkoly samostatně i ve spolupráci s jinými

- vybírá si způsob sebevyjádření podle svých preferencí
- pojmenuje svůj přínos pro společnou práci

Úroveň Na začátku

Popis

- zkusí si pod vedením a s podporou učitele různé role a různé možnosti sebevyjádření v interpretačním a tvůrčím procesu
- přináší s podporou učitele nápady pro společnou práci
- reflektuje možnosti individuální a skupinové práce pro interpretaci a tvůrčí vyjádření
- zapojuje se do společných činností s oporou o dovednosti a návyky získané v hrách a cvičeních
- využívá osvojené základní interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové) k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů
- ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkusí si pod vedením a s podporou učitele různé role a různé možnosti sebevyjádření v interpretačním a tvůrčím procesu
- přináší s podporou učitele nápady pro společnou práci
- reflektuje možnosti individuální a skupinové práce pro interpretaci a tvůrčí vyjádření
- zapojuje se do společných činností s oporou o dovednosti a návyky získané v hrách a cvičeních
- využívá osvojené základní interpretační a tvůrčí dovednosti (hudební, taneční, pohybové) k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů
- ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu

Úroveň Splněno

Popis

- Využívá různé příležitosti a zkusí různé role v interpretačním a tvůrčím procesu.
- Zapojuje se do tvůrčího procesu, spolupracuje s ostatními, přináší vlastní nápady.
- Objevuje možnosti seberealizace ve tvůrčím a interpretačním procesu.
- Nabízí svůj podíl na tvůrčí práci nebo přijímá jemu odpovídající zadání od jiných (spolužáků, učitele).
- Přijímá zodpovědnost za svou individuální práci i za svůj podíl na společné tvorbě.
- Z rozmanitých způsobů vyjádření uměleckými prostředky a různých rolí ve tvůrčím procesu pojmenuje a zdůvodní ty, které jsou mu blízké.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/bb4d71>

Krátký textový popis

- Využívá různé příležitosti a zkusí různé role v interpretačním a tvůrčím procesu.
- Zapojuje se do tvůrčího procesu, spolupracuje s ostatními, přináší vlastní nápady.
- Objevuje možnosti seberealizace ve tvůrčím a interpretačním procesu.
- Nabízí svůj podíl na tvůrčí práci nebo přijímá jemu odpovídající zadání od jiných (spolužáků, učitele).
- Přijímá zodpovědnost za svou individuální práci i za svůj podíl na společné tvorbě.
- Z rozmanitých způsobů vyjádření uměleckými prostředky a různých rolí ve tvůrčím procesu pojmenuje a zdůvodní ty, které jsou mu blízké.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Využívá různé příležitosti a zkusí různé role v interpretačním a tvůrčím procesu.
- Zapojuje se do tvůrčího procesu, spolupracuje s ostatními, přináší vlastní nápady.
- Objevuje možnosti seberealizace ve tvůrčím a interpretačním procesu.
- Nabízí svůj podíl na tvůrčí práci nebo přijímá jemu odpovídající zadání od jiných (spolužáků, učitele).

- Přijímá zodpovědnost za svou individuální práci i za svůj podíl na společné tvorbě.
- Z rozmanitých způsobů vyjádření uměleckými prostředky a různých rolí ve tvůrčím procesu pojmenuje a zdůvodní ty, které jsou mu blízké.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Využívá různé příležitosti a zkouší různé role v interpretačním a tvůrčím procesu.
- Zapojuje se do tvůrčího procesu, spolupracuje s ostatními, přináší vlastní nápady.
- Objevuje možnosti seberealizace ve tvůrčím a interpretačním procesu.
- Nabízí svůj podíl na tvůrčí práci nebo přijímá jemu odpovídající zadání od jiných (spolužáků, učitele).
- Přijímá zodpovědnost za svou individuální práci i za svůj podíl na společné tvorbě.
- Z rozmanitých způsobů vyjádření uměleckými prostředky a různých rolí ve tvůrčím procesu pojmenuje a zdůvodní ty, které jsou mu blízké.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

Metodická podpora

Komentář

Skrze cvičení, hry, experimenty a činnosti žák prohlubuje své dovednosti a znalosti ve zpěvu, hře na nástroje a pohybu. Tvořivé činnosti, které vedou k osvojení hudebního jazyka, jsou podle individuální potřeby variovány a opakovány tak, aby žák získal dostatečnou jistotu potřebnou pro jejich prezentaci ve výsledném uměleckém tvaru. K aplikaci znalostí, dovedností, preferencí, idejí apod. dochází ve všech fázích vzdělávacího procesu od jeho počátku, výsledný umělecký tvar může po určitou dobu nebo při konkrétních činnostech absentovat (úplnou absenci nelze doporučit kvůli značnému motivačnímu potenciálu umělecké prezentace, byť na minimální úrovni) a cílem se pak stává sama cesta objevování, poznávání, sdílení, souznění, porozumění.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozvíjí a využívá získané dovednosti v individuálních nebo skupinových hudebně pohybových aktivitách, zpěvu, při hře na rytmické hudební nástroje.

Úroveň Na začátku*Popis*

- zapojuje se do činností na základě (kreativního) poslechu vybrané hudby
- cíleně se zapojuje do hudebních her a cvičení (rytmických, pěveckých a intonačních, sluchových, pohybových), v nichž využívá a rozvíjí své hudební schopnosti a získané dovednosti, vnímá v dané aktivitě svou roli i roli spolužáků
- pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty
- zpívá písně v rozsahu přiměřeném k individuálním schopnostem a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- realizuje (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not nebo jiného jednoduchého zápisu
- vyjadřuje pohybem znějící hudbu (např. rytmus, dynamiku, formu, melodii)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zapojuje se do činností na základě (kreativního) poslechu vybrané hudby
- cíleně se zapojuje do hudebních her a cvičení (rytmických, pěveckých a intonačních, sluchových, pohybových), v nichž využívá a rozvíjí své hudební schopnosti a získané dovednosti, vnímá v dané aktivitě svou roli i roli spolužáků
- pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, pěvecký, tělesný a pohybový projev i hru s hudebními i nehudebními nástroji a předměty
- zpívá písně v rozsahu přiměřeném k individuálním schopnostem a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- realizuje (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not nebo jiného jednoduchého zápisu
- vyjadřuje pohybem znějící hudbu (např. rytmus, dynamiku, formu, melodii)

Úroveň Na cestě*Popis*

- vnímá sluchem falešné a čisté tóny při interpretaci své či spolužáků
- učí se korigovat svoji intonaci dle sluchové zkušenosti
- hledá správný postoj a dechovou oporu při zpěvu
- následuje souhru a dokáže se přizpůsobit danému tempu či dynamice
- dokáže zopakovat různé jednoduché rytmické či melodické úseky a po jejich osvojení si zkusí své vlastní kreativní varianty
- oceňuje svou originalitu i originalitu druhých (barva hlasu, rytmické a melodické nápady, ztvárnění pohybem)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vnímá sluchem falešné a čisté tóny při interpretaci své či spolužáků
- učí se korigovat svoji intonaci dle sluchové zkušenosti
- hledá správný postoj a dechovou oporu při zpěvu
- následuje souhru a dokáže se přizpůsobit danému tempu či dynamice

- dokáže zopakovat různé jednoduché rytmické či melodické úseky a po jejich osvojení si zkouší své vlastní kreativní varianty
- oceňuje svou originalitu i originalitu druhých (barva hlasu, rytmické a melodické nápady, ztvárnění pohybem)

Úroveň Splněno

Popis

- Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě.
- Doprovodí vhodně zvolené písně či jednoduché hudební skladby různých žánrů pomocí hry na hudební nástroje, prostřednictvím využití dostupných digitálních aplikací, případně jejich kombinací.
- Provádí hudební experimenty.
- Využívá svůj hlas nebo hudební nástroje či dostupné digitální technologie ke tvorbě hudebních doprovodů, zvukových objektů či instalací.
- Účastní se vybraných hudebně-pohybových aktivit.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě.
- Doprovodí vhodně zvolené písně či jednoduché hudební skladby různých žánrů pomocí hry na hudební nástroje, prostřednictvím využití dostupných digitálních aplikací, případně jejich kombinací.
- Provádí hudební experimenty.
- Využívá svůj hlas nebo hudební nástroje či dostupné digitální technologie ke tvorbě hudebních doprovodů, zvukových objektů či instalací.
- Účastní se vybraných hudebně-pohybových aktivit.

Ilustrace

Způsob ověřování

- praktická ukázka

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/78b807>

Krátký textový popis

- Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě.
- Doprovodí vhodně zvolené písně či jednoduché hudební skladby různých žánrů pomocí hry na hudební nástroje, prostřednictvím využití dostupných digitálních aplikací, případně jejich kombinací.
- Provádí hudební experimenty.
- Využívá svůj hlas nebo hudební nástroje či dostupné digitální technologie ke tvorbě hudebních doprovodů, zvukových objektů či instalací.
- Účastní se vybraných hudebně-pohybových aktivit.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

Metodická podpora

Komentář

Žák prohlubuje vztah k vlastnímu tělu a získané taneční a pohybové dovednosti a zručnosti. Prostřednictvím pohybu rozvíjí svou kreativitu a tělesnou inteligenci (kultivuje svůj pohybový projev, nachází oporu ve svém těle apod.). Pohybové a taneční aktivity zaměřené na vnímání vlastního těla a citlivé rozvíjení získaných pohybových návyků (vědomí tělesného těžiště, vyvážené postavení těla, funkční koordinace pohybu, propojení dechu a pohybu) jsou důležitou součástí výuky na 2. stupni, neboť pomáhají žákům vyrovnávat se s fyzickými proměnami těla v souvislosti s dospíváním. Žák se učí respektovat své tělesné a pohybové dispozice a vnímavě využívat své tělo (sebe sama) jako osobitý vyjadřovací prostředek ve tvůrčích pohybových a tanečních aktivitách.

Mezi tyto aktivity patří např. kreativní taneční a pohybová zadání (etudy), strukturované improvizace a proces tvorby, ve kterém se žák učí vyjadřovat myšlenky, představy a pocity tanečním pohybem. Ve tvůrčím procesu žák zkoumá témata inspirovaná vlastním zážitkem, hudbou, vlastní fantazií, literaturou, výtvarným dílem, filmem apod. Rozvíjí schopnost vnímat a aktivně používat prostorové, časové a dynamické aspekty pohybu (např. přesnost v rytmu, prostorovou orientaci, propojení pohybu s hudbou).

Umělecké vyjadřování skrze tělo je propojené s vnitřním prožíváním žáka, a proto má významný podíl na budování sebedůvěry, utváření identity a přijímání vlastní osobitosti. Skupinová tvorba podporuje žákovu schopnost spolupracovat v týmu a komunikovat se spolužáky. Při práci s vlastním tělem a hlasem je klíčové, aby učitel vytvářel ve třídě takové prostředí, ve kterém má žák pocit důvěry a bezpečí a může se rozhodnout, jakým způsobem se zapojí do prezentace výsledků tvorby. V reflexích, které jsou součástí tvůrčího procesu, se žák učí verbalizovat fyzické zkušenosti a prožitky, hovořit o pocitech, porozumět sdělení tanečního/pohybového vyjádření, naslouchat ostatním a respektovat odlišné pohledy a názory.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-003-ZV9-014

Samostatně usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností na základě zkušeností v různých pohybových činnostech.

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

CZB-TEV-003-ZV9-016

Prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit prokazuje odpovídající sebevědomí a úspěšnost, klade si adekvátní motorické cíle a dosahuje jich.

CZB-TEV-003-ZV9-013

Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

Další metodická podpora

Úroveň Na začátku

Popis

- využívá své tělo a jeho pohybové možnosti jako výrazový prostředek ve svém pohybovém / tanečním projevu, ve společných kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích, s vědomím základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického
- užívá a kombinuje objevené taneční tvarosloví (pohybový slovník) v jednoduché taneční hře / etudě / kompozici
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem
- zaměřil pozornost na pohyb konkrétní části těla a na svůj fyzický nebo smyslový prožitek z tanečního pohybu

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/680ff6>

Krátký textový popis

- využívá své tělo a jeho pohybové možnosti jako výrazový prostředek ve svém pohybovém / tanečním projevu, ve společných kreativních pohybových hrách a jednoduchých tanečních improvizacích, s vědomím základních aspektů pohybu: prostorového, časového a dynamického
- užívá a kombinuje objevené taneční tvarosloví (pohybový slovník) v jednoduché taneční hře / etudě / kompozici
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem
- zaměří pozornost na pohyb konkrétní části těla a na svůj fyzický nebo smyslový prožitek z tanečního pohybu

Úroveň Na cestě**Popis**

- objevuje vlastní fyzické a pohybové dispozice a pod vedením učitele zachází se svým tělem zdravě, s citem a s respektem ((např. měkký kontakt těla s podlahou, respektování funkčních zákonitostí pohybu, zdravé a správné držení těla, uvolnění nadbytečného napětí)
- zaměřuje pozornost na pohybové vyjádření konkrétního aspektu pohybu nebo určené kvality pohybu (např. pohyb v určeném tempu, jasný začátek pohybu, rovný pohyb, lehký pohyb, skok, uvolnění)
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, reaguje na změny v hudebním doprovodu
- využívá různé náměty pro pohybové/taneční ztvárnění, např. hudební skladba, báseň, obraz, náladu, objekt, myšlenku
- při pohybovém/tanečním projevu se s pomocí učitele soustředí na pohyb svého těla a svůj vnitřní prožitek (fyzické a smyslové vjemy, pocity)
- objevuje možnosti jak zapojit digitální technologie do procesu tvorby, např. při zkoumání námětu, a seznamuje se s etickými pravidly souvisejícími s používáním digitálních technologií, pořizováním videozáznamů a jejich využívání a šíření

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- objevuje vlastní fyzické a pohybové dispozice a pod vedením učitele zachází se svým tělem zdravě, s citem a s respektem ((např. měkký kontakt těla s podlahou, respektování funkčních zákonitostí pohybu, zdravé a správné držení těla, uvolnění nadbytečného napětí)
- zaměřuje pozornost na pohybové vyjádření konkrétního aspektu pohybu nebo určené kvality pohybu (např. pohyb v určeném tempu, jasný začátek pohybu, rovný pohyb, lehký pohyb, skok, uvolnění)
- propojuje svůj pohyb s představou a s hudebním doprovodem, reaguje na změny v hudebním doprovodu
- využívá různé náměty pro pohybové/taneční ztvárnění, např. hudební skladba, báseň, obraz, náladu, objekt, myšlenku
- při pohybovém/tanečním projevu se s pomocí učitele soustředí na pohyb svého těla a svůj vnitřní prožitek (fyzické a smyslové vjemy, pocity)
- objevuje možnosti jak zapojit digitální technologie do procesu tvorby, např. při zkoumání námětu, a seznamuje se s etickými pravidly souvisejícími s používáním digitálních technologií, pořizováním videozáznamů a jejich využívání a šíření

Úroveň Splněno**Popis**

- Zachází se svým tělem s respektem a citem na základě znalostí vlastních pohybových dispozic.
- Využívá své znalosti časových a prostorových aspektů pohybu.
- Obohacuje svůj taneční projev některými dynamickými kvalitami pohybu.
- Vnímá hudební doprovod a propojuje pohyb s hudbou.
- Pohybově/tanečně ztvární námět podle vlastního výběru, například hudební skladbu, báseň, obraz, náladu, objekt, myšlenku.
- Při pohybovém/tanečním projevu se soustředí na pohyb svého těla a svůj vnitřní prožitek.
- Využívá digitální technologie v procesu tvorby – při zkoumání námětu, pro pořizování záznamu nebo k tvůrčímu zachycení výstupu, zároveň respektuje etická pravidla související s používáním digitálních technologií, s pořizováním videozáznamů a jejich využíváním a šířením.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Zachází se svým tělem s respektem a citem na základě znalostí vlastních pohybových dispozic.

- Využívá své znalosti časových a prostorových aspektů pohybu.
- Obohacuje svůj taneční projev některými dynamickými kvalitami pohybu.
- Vnímá hudební doprovod a propojuje pohyb s hudbou.
- Pohybově/tanečně ztvární námět podle vlastního výběru, například hudební skladbu, báseň, obraz, náladu, objekt, myšlenku.
- Při pohybovém/tanečním projevu se soustředí na pohyb svého těla a svůj vnitřní prožitek.
- Využívá digitální technologie v procesu tvorby – při zkoumání námětu, pro pořizování záznamu nebo k tvůrčímu zachycení výstupu, zároveň respektuje etická pravidla související s používáním digitálních technologií, s pořizováním videozáznamů a jejich využíváním a šířením.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

Metodická podpora

Komentář

Divadlo zobrazuje člověka a mezilidské situace a vztahy nejpřímějším způsobem – nástrojem zobrazování je sám člověk. Žák vstupuje pomocí rolové hry do postav ve fiktivních situacích, společně s ostatními v nich jedná. Využívá k tomu sebe sama – svá gesta, pohyb, hlas, může využít i předměty a loutky. Svou tvorbou zkoumá tyto situace, příběhy a mezilidské vztahy a komunikuje o nich pomocí jednoduchých divadelních prostředků. Žák je případně součástí této tvorby v jiné formě zapojení, podílí se například na přípravě, vymýšlí scénografii, tvoří scénář, podílí se na zvukovém nebo hudebním doprovodu nebo vybírá hudbu apod. Jako náměty k těmto činnostem slouží různé literární předlohy, scénáře, příběhy z reálného života, výtvarná či hudební díla, předměty. Náměty a témata by měly být žákům blízké, nabízené postupy práce by měly respektovat tzv. zónu nejbližšího rozvoje. Výsledky své práce žáci sdílejí s ostatními, ať už jako hotový malý jevištní tvar, nebo ve fázi rozpracovanosti. Nedílnou součástí této činnosti je reflexe, která se zaměřuje na obsah (námět, látku, téma, zobrazované vztahy), na proces tvorby (spolupráci skupiny, vlastní účast na vytváření a prozkoumávání situace), její prezentaci před ostatními a na význam zkušeností získaných tvorbou pro sebe sama.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

JJK-CJL-001-ZV9-016

Tvoří umělecký text podle svých schopností, reflektuje tvorbu uměleckého textu a z reflexe vyvozuje poznatky.

Základní gramotnosti

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Využívá slovo a pohyb k znázornění jednoduchého děje nebo situace.

Úroveň Na začátku

Popis

- pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, tělesný a pohybový projev i hru s předměty, dokáže popsat, co se během těchto činností naučil a co zkoušel
- zapojuje se do herních aktivit, které rozvíjejí v herních aktivitách a cvičeních základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy jako je práce s hlasem, pohybem, prostorem, komunikací a spoluprací ve dvojici a ve skupině
- zapojuje se do her využívajících improvizaci a fyzické ztvárnění dějů a situací
- využívá elementární divadelní formy a postupy divadla (například hraje role, improvizuje, pracuje s předměty a loutkami, vytváří jednoduché etudy) ke zkoumání jemu dostupných námětů a témat a jejich sdělování * podílí se na základě svých dovedností, preferencí a zájmu na tvorbě a realizaci drobného jevištního tvaru (hraje postavu, promýšlí dialogy, připravuje scénu ve třídě, tvoří zvukový nebo hudebním doprovod apod.), pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu
- v tvorbě propojuje prostředky různých umění
- využívá jemu dostupné technologie při tvůrčích činnostech a v prezentacích, dodržuje pravidla jejich použití

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- pod vedením učitele a na základě zkušenosti z her, cvičení a tvůrčích činností koriguje svůj hlasový, mluvní, tělesný a pohybový projev i hru s předměty, dokáže popsat, co se během těchto činností naučil a co zkoušel
- zapojuje se do herních aktivit, které rozvíjejí v herních aktivitách a cvičeních základní dovednosti pro tvorbu v oblasti dramatické výchovy jako je práce s hlasem, pohybem, prostorem, komunikací a spoluprací ve dvojici a ve skupině
- zapojuje se do her využívajících improvizaci a fyzické ztvárnění dějů a situací
- využívá elementární divadelní formy a postupy divadla (například hraje role, improvizuje, pracuje s předměty a loutkami, vytváří jednoduché etudy) ke zkoumání jemu dostupných námětů a témat a jejich sdělování * podílí se na základě svých dovedností, preferencí a zájmu na tvorbě a realizaci drobného jevištního tvaru (hraje postavu, promýšlí dialogy, připravuje scénu ve třídě, tvoří zvukový nebo hudebním doprovod apod.), pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu
- v tvorbě propojuje prostředky různých umění
- využívá jemu dostupné technologie při tvůrčích činnostech a v prezentacích, dodržuje pravidla jejich použití

Úroveň Na cestě

Popis

- postupně si osvojuje schopnost vstupovat za postavu do fiktivních situací při hrách a improvizacích, reflektuje své zážitky a s pomocí učitele pojmenuje téma, které situace obsahuje
- s jistější dovedností využívá divadelní prostředky (včetně možnosti využívání jednoduchých rekvizit, animace předmětů a loutek) k prozkoumávání témat a mezilidských vztahů v týmové tvorbě
- pro svou individuální i skupinovou tvorbu zkouší využívat různé náměty a zdroje (literární příběhy, příběhy a situace z reálného světa, výtvarná díla, hudební díla, poezie, předměty...)
- zapojuje se do komplexnějších týmových projektů, volí způsob a míru zapojení, přijímá odpovědnost za svou roli (herec/hráč, ten, kdo připravuje scénu, ozvučuje, pomáhá s tvorbou kostýmů apod.) a rozvíjí vlastní nápady
- zkouší do společné tvorby zapojovat různé druhy umění (hudbu, výtvarné pojetí scény a kostýmů, pohybovou stylizaci, filmové projekce, apod.) a experimentuje s technologiemi při tvorbě a prezentaci

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- postupně si osvojuje schopnost vstupovat za postavu do fiktivních situací při hrách a improvizacích, reflektuje své zážitky a s pomocí učitele pojmenuje téma, které situace obsahuje
- s jistější dovedností využívá divadelní prostředky (včetně možnosti využívání jednoduchých rekvizit, animace předmětů a loutek) k prozkoumávání témat a mezilidských vztahů v týmové tvorbě
- pro svou individuální i skupinovou tvorbu zkouší využívat různé náměty a zdroje (literární příběhy, příběhy a situace z reálného světa, výtvarná díla, hudební díla, poezie, předměty...)
- zapojuje se do komplexnějších týmových projektů, volí způsob a míru zapojení, přijímá odpovědnost za svou roli (herec/hráč, ten, kdo připravuje scénu, ozvučuje, pomáhá s tvorbou kostýmů apod.) a rozvíjí vlastní nápady
- zkouší do společné tvorby zapojovat různé druhy umění (hudbu, výtvarné pojetí scény a kostýmů, pohybovou stylizaci, filmové projekce, apod.) a experimentuje s technologiemi při tvorbě a prezentaci

Úroveň Splněno

Popis

- Prostřednictvím herních aktivit ve třídě (zejména rolové hry) vstupuje do fiktivních situací, reflektuje zážitek z této hry, pojmenuje svými slovy přítomné emoce a popíše význam tohoto zážitku pro pochopení témat, která situace obsahuje.
- Využívá jemu dosažitelné divadelní prostředky (včetně možnosti využít předměty, loutky) pro prozkoumávání myšlenek, emocí, dějů, situací, mezilidských vztahů, témat v procesu vlastní i týmové jevištní tvorby.
- Pro vlastní i týmovou tvorbu využívá různé náměty a zdroje.
- Podílí se na tvorbě drobných jevištních tvarů a prezentací pro spolužáky v jemu odpovídající týmové roli.
- Podle svých preferencí zapojuje do společné tvorby postupy a prostředky jiných druhů umění a jemu dostupné technologie.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/9892a5>

Krátký textový popis

- Prostřednictvím herních aktivit ve třídě (zejména rolové hry) vstupuje do fiktivních situací, reflektuje zážitek z této hry, pojmenuje svými slovy přítomné emoce a popíše význam tohoto zážitku pro pochopení témat, která situace obsahuje.
- Využívá jemu dosažitelné divadelní prostředky (včetně možnosti využít předměty, loutky) pro prozkoumávání myšlenek, emocí, dějů, situací, mezilidských vztahů, témat v procesu vlastní i týmové jevištní tvorby.
- Pro vlastní i týmovou tvorbu využívá různé náměty a zdroje.
- Podílí se na tvorbě drobných jevištních tvarů a prezentací pro spolužáky v jemu odpovídající týmové roli.
- Podle svých preferencí zapojuje do společné tvorby postupy a prostředky jiných druhů umění a jemu dostupné technologie.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Prostřednictvím herních aktivit ve třídě (zejména rolové hry) vstupuje do fiktivních situací, reflektuje zážitek z této hry, pojmenuje svými slovy přítomné emoce a popíše význam tohoto zážitku pro pochopení témat, která situace obsahuje.
- Využívá jemu dosažitelné divadelní prostředky (včetně možnosti využít předměty, loutky) pro prozkoumávání myšlenek, emocí, dějů, situací, mezilidských vztahů, témat v procesu vlastní i týmové jevištní tvorby.
- Pro vlastní i týmovou tvorbu využívá různé náměty a zdroje.
- Podílí se na tvorbě drobných jevištních tvarů a prezentací pro spolužáky v jemu odpovídající týmové roli.
- Podle svých preferencí zapojuje do společné tvorby postupy a prostředky jiných druhů umění a jemu dostupné technologie.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

Metodická podpora

Komentář

Reflexe vlastního tvůrčího procesu a schopnost dávání a přijímání zpětné vazby ke zhlédnutým výstupům spolužáků je důležitou součástí působení uměleckých oborů. Žák by měl být schopný vyjádřit se k vlastní tvorbě nebo svému podílu na ní a formulovat respektující zpětnou vazbu k tvorbě nebo výstupům spolužáků. Využívá k tomu vlastní přirozený jazyk, ale i základní pojmy náležející jednotlivým oborům. Při tvůrčích a interpretačních činnostech a reflexi rozšiřuje svůj pojmový aparát, který získal na 1. stupni a využívá osvojené základní pojmy v komunikaci. Pedagog vlastním užíváním pojmů v instrukcích, komentářích, nabízených zdrojích, zejména však vlastní otevřeností pro vyjasňování, doptávání se žáků podporuje a rozvíjí jejich dovednost pojmy aplikovat.

Schopnost komunikace o díle vlastním či zhlédnutém by měla vést k rozvoji dialogu, diskuse a vzájemné inspirace mezi žáky a pedagogem a mezi žáky navzájem (vrstevnické učení).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV5-003

Zapojuje se do reflexe reprodukčních, tvůrčích a interpretačních činností s porozuměním základním oborovým pojmům.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Sdílí s ostatními výsledky své tvorby, přijímá jednoduchou zpětnou vazbu.

Úroveň Na cestě

Popis

- aktivněji se zapojuje do společné reflexe, častěji v ní formuluje své názory, podporuje je argumenty, s dopomocí učitele reflektuje svoji práci
- při formulaci zpětné vazby využívá osvojená kritéria
- vnímá zpětnou vazbu jako inspiraci a podnět pro svou další práci
- popíše svůj podíl na společné práci a svou roli v ní
- inspiruje se prací ostatních a nachází v ní motivaci pro vlastní rozvoj
- na vhodně vybraném hudebním materiálu (např. lidové písní, úryvku artificiální, nonartificiální hudby) se seznámí s hudebními pojmy a názvoslovím od nejzákladnějších (kvality tónu, takt, notové hodnoty) po náročnější (hudebně výrazové prostředky/kvality, tempová a interpretační označení)
- v činnostech si osvojuje taneční pojmy - hlavní vertikální osa těla, pohybový princip, prostorové úrovně, směry, půdorysné a vzdušné prostorové dráhy, vedený pohyb, kontrast, frázování, improvizace, kompozice, choreografie...
- v činnostech si osvojuje divadelní pojmy - např. dialog, monolog, kompozice, imaginární rekvizita, dramatická situace, jednání, scénografie ...

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- aktivněji se zapojuje do společné reflexe, častěji v ní formuluje své názory, podporuje je argumenty, s dopomocí učitele reflektuje svoji práci
- při formulaci zpětné vazby využívá osvojená kritéria
- vnímá zpětnou vazbu jako inspiraci a podnět pro svou další práci
- popíše svůj podíl na společné práci a svou roli v ní
- inspiruje se prací ostatních a nachází v ní motivaci pro vlastní rozvoj
- na vhodně vybraném hudebním materiálu (např. lidové písní, úryvku artificiální, nonartificiální hudby) se seznámí s hudebními pojmy a názvoslovím od nejzákladnějších (kvality tónu, takt, notové hodnoty) po náročnější (hudebně výrazové prostředky/kvality, tempová a interpretační označení)
- v činnostech si osvojuje taneční pojmy - hlavní vertikální osa těla, pohybový princip, prostorové úrovně, směry, půdorysné a vzdušné prostorové dráhy, vedený pohyb, kontrast, frázování, improvizace, kompozice, choreografie...
- v činnostech si osvojuje divadelní pojmy - např. dialog, monolog, kompozice, imaginární rekvizita, dramatická situace, jednání, scénografie ...

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- aktivněji se zapojuje do společné reflexe, častěji v ní formuluje své názory, podporuje je argumenty, s dopomocí učitele reflektuje svoji práci
- při formulaci zpětné vazby využívá osvojená kritéria
- vnímá zpětnou vazbu jako inspiraci a podnět pro svou další práci
- popíše svůj podíl na společné práci a svou roli v ní
- inspiruje se prací ostatních a nachází v ní motivaci pro vlastní rozvoj
- na vhodně vybraném hudebním materiálu (např. lidové písní, úryvku artificiální, nonartificiální hudby) se seznámí s hudebními pojmy a názvoslovím od nejzákladnějších (kvality tónu, takt, notové hodnoty) po náročnější (hudebně výrazové prostředky/kvality, tempová a interpretační označení)
- v činnostech si osvojuje taneční pojmy - hlavní vertikální osa těla, pohybový princip, prostorové úrovně, směry, půdorysné a vzdušné prostorové dráhy, vedený pohyb, kontrast, frázování, improvizace, kompozice, choreografie...
- v činnostech si osvojuje divadelní pojmy - např. dialog, monolog, kompozice, imaginární rekvizita, dramatická situace, jednání, scénografie ...

Úroveň Na začátku

Popis

- zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení
- rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace
- popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby
- věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní
- přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci
- rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech
- pracuje se současnou hudební notací jako mezinárodní způsob záznamu hudební skladby, při nácviu, interpretaci či tvorbě, případně využívá např. grafické záznamy, partitury, obrázky, barevné karty a další pomůcky, které při těchto činnostech spolu s nápodobou zastoupí znalost notového systému

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zapojuje se do reflexe vedené učitelem, opírá se o učitelem formulovaná kritéria hodnocení
- rozeznává rozdíl mezi prožitkem z individuální a skupinové tvorby a interpretace
- popíše svůj podíl na společném procesu interpretace a tvorby
- věnuje pozornost tvorbě jiných, dává a zdůvodňuje ocenění pro ostatní, pojmenovává, co ho na tvorbě zaujalo a čím je pro něj inspirativní
- přijímá zpětnou vazbu od učitele a spolužáků, vnímá ji jako inspiraci pro vlastní práci

- rozumí základním oborovým pojmům, s nimiž se seznámil v praktických reprodukčních, produkčních, interpretačních a tvůrčích činnostech
- pracuje se současnou hudební notací jako mezinárodní způsob záznamu hudební skladby, při nácviu, interpretaci či tvorbě, případně využívá např. grafické záznamy, partitury, obrázky, barevné karty a další pomůcky, které při těchto činnostech spolu s nápodobou zastoupí znalost notového systému

Úroveň Splněno

Popis

- Formuluje, co si díky reprodukční, interpretační a tvůrčí činnosti vyzkoušel, co se mu dařilo, co pro něj bylo těžké, co významného mu taková zkušenost dala, co se díky ní naučil apod.
- Sdělí, jak a čím se podílel na společném tvůrčím a interpretačním procesu, jak se do něj zapojil.
- Popíše pocit z tvorby a realizace svého záměru směrem k divákům/posluchačům (nejčastěji jsou jimi spolužáci ve třídě), případně zhodnotí proces společné tvorby a realizaci společného záměru.
- Zapojuje se do zpětnovazebního rozhovoru, respektuje kritéria zpětné vazby.
- Formuluje a argumentuje důvodná ocenění sobě i jiným, chybu a neúspěch vnímá jako potřebnou zkušenost pro svůj rozvoj, hledání nových cest a zlepšování individuálních i týmových dovedností.
- Poučeně a s respektem k sobě i ostatním využívá v činnostech osvojené pojmy a terminologii při nácviu, interpretaci, individuální i skupinové tvorbě a jejich reflexi.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Formuluje, co si díky reprodukční, interpretační a tvůrčí činnosti vyzkoušel, co se mu dařilo, co pro něj bylo těžké, co významného mu taková zkušenost dala, co se díky ní naučil apod.
- Sdělí, jak a čím se podílel na společném tvůrčím a interpretačním procesu, jak se do něj zapojil.
- Popíše pocit z tvorby a realizace svého záměru směrem k divákům/posluchačům (nejčastěji jsou jimi spolužáci ve třídě), případně zhodnotí proces společné tvorby a realizaci společného záměru.
- Zapojuje se do zpětnovazebního rozhovoru, respektuje kritéria zpětné vazby.
- Formuluje a argumentuje důvodná ocenění sobě i jiným, chybu a neúspěch vnímá jako potřebnou zkušenost pro svůj rozvoj, hledání nových cest a zlepšování individuálních i týmových dovedností.
- Poučeně a s respektem k sobě i ostatním využívá v činnostech osvojené pojmy a terminologii při nácviu, interpretaci, individuální i skupinové tvorbě a jejich reflexi.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Formuluje, co si díky reprodukční, interpretační a tvůrčí činnosti vyzkoušel, co se mu dařilo, co pro něj bylo těžké, co významného mu taková zkušenost dala, co se díky ní naučil apod.
- Sdělí, jak a čím se podílel na společném tvůrčím a interpretačním procesu, jak se do něj zapojil.
- Popíše pocit z tvorby a realizace svého záměru směrem k divákům/posluchačům (nejčastěji jsou jimi spolužáci ve třídě), případně zhodnotí proces společné tvorby a realizaci společného záměru.
- Zapojuje se do zpětnovazebního rozhovoru, respektuje kritéria zpětné vazby.
- Formuluje a argumentuje důvodná ocenění sobě i jiným, chybu a neúspěch vnímá jako potřebnou zkušenost pro svůj rozvoj, hledání nových cest a zlepšování individuálních i týmových dovedností.
- Poučeně a s respektem k sobě i ostatním využívá v činnostech osvojené pojmy a terminologii při nácviu, interpretaci, individuální i skupinové tvorbě a jejich reflexi.

002

Recepce a reflexe uměleckého díla

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž se žák setkává s různými uměleckými díly, učí se porozumět jazyku různých druhů umění a s větší mírou porozumění reflektovat svůj zážitek ze setkání s uměním.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

UAK-HTD-002-ZV5-004

Rozvíjí a buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností a propojuje svou zkušenost se základními prvky hudební řeči.**Metodická podpora****Komentář**

Poslech buduje elementární základy hudební percepce a patří k prvotním formám kontaktu žáka s hudbou. Poslechové činnosti jsou tvořivé aktivity, které využívají a propojují více oblastí najednou – např. pohybovým či výtvarným vyjádřením hudby, dramatizací úseku hudebního díla, použitím jednoduchých hudebních i nehudebních nástrojů (pomůcek) – a tím vytvářejí prostor pro aktivní poslech. Díky emocionálnímu prožívání otevírají cesty k pochopení a vnímání základních stavebních prvků hudby a k hlubšímu porozumění obsahu hudby, tzv. apercpci. Tvořivé poslechové činnosti podporují hudební představivost, paměť a analýzu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechových činností kvalitu a přínos hudebního díla.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozvíjí schopnost rozpoznávat hudební prvky, jako je tempo (pomalu / rychle, zrychlování / zpomalování) a rytmus (těžká / lehká doba), dynamika (hlasitě / potichu), reaguje na tyto prvky v rámci svých činností
- tříbí schopnost rozpoznávat sluchem barvu tónu či zrakem podobu některých hudebních nástrojů
- rozlišuje různé nálady v hudbě (veselá / smutná, klidná / dramatická) * aktivně se zapojuje do tvořivých aktivit souvisejících s poslechem hudby
- v aktivitách vnímá smysl svého zapojení, tak i zapojení ostatních spolužáků a učí se spolupracovat
- rozvíjí své dovednosti při používání jednoduchých hudebních i nehudebních nástrojů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozvíjí schopnost rozpoznávat hudební prvky, jako je tempo (pomalu / rychle, zrychlování / zpomalování) a rytmus (těžká / lehká doba), dynamika (hlasitě / potichu), reaguje na tyto prvky v rámci svých činností
- tříbí schopnost rozpoznávat sluchem barvu tónu či zrakem podobu některých hudebních nástrojů
- rozlišuje různé nálady v hudbě (veselá / smutná, klidná / dramatická) * aktivně se zapojuje do tvořivých aktivit souvisejících s poslechem hudby

- v aktivitách vnímá smysl svého zapojení, tak i zapojení ostatních spolužáků a učí se spolupracovat
- rozvíjí své dovednosti při používání jednoduchých hudebních i nehmudebních nástrojů

Úroveň Na začátku

Popis

- vnímá rozdíly mezi tichou a hlasitou hudbou, rychlým či pomalým tempem
- dokáže reagovat na hudbu pohybem (tleskání v rytmu, chůze v tempu hudby, napodobováním rytmických úseků, apod.)
- naslouchá jednoduchým skladbám či krátkým úsekům hudby, vyjadřuje své pocity a zážitky pomocí slov, obrázků, neverbálních projevů
- zapojuje se do jednoduchých aktivit propojených s poslechem hudby a vnímá v dané aktivitě svou roli i roli spolužáků

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vnímá rozdíly mezi tichou a hlasitou hudbou, rychlým či pomalým tempem
- dokáže reagovat na hudbu pohybem (tleskání v rytmu, chůze v tempu hudby, napodobováním rytmických úseků, apod.)
- naslouchá jednoduchým skladbám či krátkým úsekům hudby, vyjadřuje své pocity a zážitky pomocí slov, obrázků, neverbálních projevů
- zapojuje se do jednoduchých aktivit propojených s poslechem hudby a vnímá v dané aktivitě svou roli i roli spolužáků

Úroveň Splněno

Popis

- Prostřednictvím poslechových činností si žák buduje elementární základy hudební percepcce.
- Pozorně a citlivě vnímá vhodně vybrané hudební dílo.
- Je schopný emocionálně reagovat na atmosféru zvolené hudby.
- Pojmenuje v proudu znějící hudby některé výrazné hudební znaky (např. tempo, dynamiku, kontrasty, změny nálad, některé hudební nástroje).
- V rámci tvořivého poslechu se aktivně zapojuje do činností, při nichž využívá získané dovednosti.
- Vyjádří se ke znějící hudbě a využívá k tomu získané hudební poznatky a dovednosti i zkušenosti z tvořivých aktivit.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Prostřednictvím poslechových činností si žák buduje elementární základy hudební percepcce.
- Pozorně a citlivě vnímá vhodně vybrané hudební dílo.
- Je schopný emocionálně reagovat na atmosféru zvolené hudby.
- Pojmenuje v proudu znějící hudby některé výrazné hudební znaky (např. tempo, dynamiku, kontrasty, změny nálad, některé hudební nástroje).
- V rámci tvořivého poslechu se aktivně zapojuje do činností, při nichž využívá získané dovednosti.
- Vyjádří se ke znějící hudbě a využívá k tomu získané hudební poznatky a dovednosti i zkušenosti z tvořivých aktivit.

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

Metodická podpora

Komentář

Žák se setkává s uměleckými díly nebo jejich ukázkami. Kontakt s těmito díly probíhá ve škole zprostředkovaně, důležitý je ale především přímý kontakt žáka se živým uměním v autentickém prostředí. Žák popíše zážitek z takového setkání, vyjádří vlastními slovy své pocity z díla. Zapojí se do pedagogem řízené komunikace o díle, která může probíhat formou diskuse, reflexe, ale i formou tvořivých aktivit, které využívají slovesnou tvorbu, pohyb, vizuální vyjádření, zvuky a tóny apod. Díky těmto aktivitám se žák odpoutává od čistě racionálního výkladu díla pomocí slov, hledá i jiné výrazové prostředky pro sdělení prožitků, vztahu k dílu, k tomu, co ho oslovilo, jak na něj dílo působí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Základní gramotnosti*

ZGC-BPO-000-ZV5-001

Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.*Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV5-003

Vytváří vlastní písemná sdělení s využitím osvojených mluvnických a pravopisných pravidel a znalosti vybraných slohových útvarů.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjádřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.*Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vyjádří svůj zážitek z divadelního, tanečního či hudebního díla nebo programu.

Úroveň Na cestě*Popis*

- popíše v rozhovoru s učitelem a spolužáky svůj dojem ze zhlédnutého díla
- s pomocí učitele vybírá k vyjádření svých zážitků ze setkání s uměleckým dílem různé výrazové prostředky (slovo, pohyb, výtvarné prostředky apod.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popíše v rozhovoru s učitelem a spolužáky svůj dojem ze zhlédnutého díla
- s pomocí učitele vybírá k vyjádření svých zážitků ze setkání s uměleckým dílem různé výrazové prostředky (slovo, pohyb, výtvarné prostředky apod.)

Ilustrace

Odkaz*Krátký textový popis*

- popíše v rozhovoru s učitelem a spolužáky svůj dojem ze zhlédnutého díla
- s pomocí učitele vybírá k vyjádření svých zážitků ze setkání s uměleckým dílem různé výrazové prostředky (slovo, pohyb, výtvarné prostředky apod.)

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyjadřuje pod vedením učitele svůj zážitek slovem (jednoduchou slovní formulací, vyprávěním)
- po setkání s uměleckým dílem ve škole nebo v autentickém prostředí zpracovává svůj zážitek pomocí hry a tvořivých činností vedených učitelem

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyjadřuje pod vedením učitele svůj zážitek slovem (jednoduchou slovní formulací, vyprávěním)
- po setkání s uměleckým dílem ve škole nebo v autentickém prostředí zpracovává svůj zážitek pomocí hry a tvořivých činností vedených učitelem

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyjádří svůj zážitek ze setkání s hudebním, tanečním nebo divadelním dílem, z navštíveného koncertu, představení nebo programu prostřednictvím slova nebo pohybu, výtvarné tvorby nebo jiných výrazových prostředků.
- Zapojí se do diskuse, která se vztahuje k zážitku ze setkání s uměleckým dílem.
- Svůj postoj podpoří jednoduchými argumenty, proč by (ne)chtěl tento zážitek opakovat, proč by ho (ne)doporučil jiným.
- Využije na podnět učitele svůj zážitek ve vlastních tvůrčích aktivitách.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří svůj zážitek ze setkání s hudebním, tanečním nebo divadelním dílem, z navštíveného koncertu, představení nebo programu prostřednictvím slova nebo pohybu, výtvarné tvorby nebo jiných výrazových prostředků.
- Zapojí se do diskuse, která se vztahuje k zážitku ze setkání s uměleckým dílem.
- Svůj postoj podpoří jednoduchými argumenty, proč by (ne)chtěl tento zážitek opakovat, proč by ho (ne)doporučil jiným.
- Využije na podnět učitele svůj zážitek ve vlastních tvůrčích aktivitách.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vyjádří svůj zážitek ze setkání s hudebním, tanečním nebo divadelním dílem, z navštíveného koncertu, představení nebo programu prostřednictvím slova nebo pohybu, výtvarné tvorby nebo jiných výrazových prostředků.
- Zapojí se do diskuse, která se vztahuje k zážitku ze setkání s uměleckým dílem.
- Svůj postoj podpoří jednoduchými argumenty, proč by (ne)chtěl tento zážitek opakovat, proč by ho (ne)doporučil jiným.
- Využije na podnět učitele svůj zážitek ve vlastních tvůrčích aktivitách.

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.**Metodická podpora****Komentář**

Žák přímo v autentickém prostředí nebo zprostředkovaně (formou audiozáznamů a videozáznamů nebo prostřednictvím dostupných online zdrojů) přichází do kontaktu s hudebními, dramatickými a tanečními díly nebo jejich ukázkami. Díky společnému rozhovoru o díle nebo jiným činnostem reflektujícím tento zážitek získává orientaci v základních podobách, formách, druzích živého umění (opera, balet, činoherní představení, loutkové představení, taneční představení aj.) a prostředcích jejich vyjádření.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechové činnosti kvalitu a přínos hudebního díla.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-008

Vyjadřuje svoje prožitky ze čtení nebo poslechu uměleckého textu.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV5-001

Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vypovídání o něm.

KKU-SMU-000-ZV5-001

UVědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo na základě jejich charakteristických znaků.

Úroveň Na začátku

Popis

- zná názvy základních druhů umění (hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění) a pozná, ke kterému umění zhlédnuté nebo poslechnuté dílo patří

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zná názvy základních druhů umění (hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění) a pozná, ke kterému umění zhlédnuté nebo poslechnuté dílo patří

Úroveň Na cestě

Popis

- rozlišuje jednotlivé druhy umění, jednoduše pojmenuje typická díla (kniha, obraz, píseň, skladba, divadelní představení, film...) a místa, kde se s nimi může setkat (galerie, muzea, divadla, kina, koncertní sály, knihovny)

- na základě zkušeností z vlastní tvůrčí činnosti a ze setkání s uměleckým dílem pojmenuje výrazové prostředky hudby, tance a divadla (mluvené slovo, pohyb, tanec, zpěv, hra na hudební nástroj...)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozlišuje jednotlivé druhy umění, jednoduše pojmenuje typická díla (kniha, obraz, píseň, skladba, divadelní představení, film...) a místa, kde se s nimi může setkat (galerie, muzea, divadla, kina, koncertní sály, knihovny)

- na základě zkušeností z vlastní tvůrčí činnosti a ze setkání s uměleckým dílem pojmenuje výrazové prostředky hudby, tance a divadla (mluvené slovo, pohyb, tanec, zpěv, hra na hudební nástroj...)

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/adab51>

Krátký textový popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f0231e>

Krátký textový popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f8e915>

Krátký textový popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f8e915>

Krátký textový popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/f0231e>

Krátký textový popis

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Popíše autentické prostředí pro prezentaci daného uměleckého díla nebo projevu kultury (činoherní, taneční představení – divadlo, hudba – koncertní sál).
- Rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště).
- Ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky, a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec).

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechového činnosti kvalitu a přínos hudebního díla.**Metodická podpora****Komentář**

Žák aktivně a pozorně vnímá znějící hudbu a poznává ji v jejích různých žánrových a stylových i funkčních podobách. Poslechové činnosti, jako jsou pohybová ztvárnění, používání hudebních i nehudebních pomůcek, dramatizace, práce s textem či notovým záznamem apod., otevírají cestu k chápání kulturního odkazu hudebních kompozic. Na základě poslechové zkušenosti hudebních děl či jejich ukávek si žák tvoří svůj osobní vztah k jednotlivým dílům, autorům, obdobím či stylům. Učí se hudbu analyzovat a hodnotit. Buduje a posiluje svůj vkus. Vnímá souvislosti s dalšími uměleckými projevy a obory, má také základní povědomí o historickém zázemí vzniklého díla.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-DEJ-001-ZV9-001

Přihodí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.*Základní gramotnosti*

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

ZGM-MOD-000-ZV9-001

Vyvíjí/inovuje matematické modely.*Klíčové kompetence*

KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV5-004

Rozvíjí a buduje svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností a propojuje svou zkušenost se základními prvky hudební řeči.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozvíjí svůj vztah k hudbě pomocí poslechových činností.

Úroveň Na cestě*Popis*

- prostřednictvím poslechových činností hledá svůj vztah k poslouchané hudební ukázce či vyslechnutému hudebnímu dílu
- učí se propojovat činnosti v průběhu znějící hudby tak, aby přirozeně ztvárňovaly výrazové prvky či významové aspekty hudebního díla
- je schopen diskutovat s využitím získávaných vědomostí a jemu dostupné terminologie o kvalitě hudební i interpretační a porovnávat mezi sebou vybraná díla z hlediska kvality reprodukce, způsobu interpretace apod.
- dále si rozvíjí vnímání hudebních znaků - jejich využití ve znějící hudbě (rytmus, harmonie, dynamika, kontrast, gradace, instrumentace, zvukomalba, styl)
- hledá souvislosti mezi daným dílem a dobou jeho vzniku
- sleduje svůj vklad či roli při poslechových činnostech a stejně tak i vklad či roli svých spolužáků
- učí se spolupráci se spolužáky a vnímá sílu okamžiku při poslechu i navázané činnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prostřednictvím poslechových činností hledá svůj vztah k poslouchané hudební ukázce či vyslechnutému hudebnímu dílu
- učí se propojovat činnosti v průběhu znějící hudby tak, aby přirozeně ztvárňovaly výrazové prvky či významové aspekty hudebního díla
- je schopen diskutovat s využitím získávaných vědomostí a jemu dostupné terminologie o kvalitě hudební i interpretační a porovnávat mezi sebou vybraná díla z hlediska kvality reprodukce, způsobu interpretace apod.
- dále si rozvíjí vnímání hudebních znaků - jejich využití ve znějící hudbě (rytmus, harmonie, dynamika, kontrast, gradace, instrumentace, zvukomalba, styl)
- hledá souvislosti mezi daným dílem a dobou jeho vzniku
- sleduje svůj vklad či roli při poslechových činnostech a stejně tak i vklad či roli svých spolužáků
- učí se spolupráci se spolužáky a vnímá sílu okamžiku při poslechu i navázané činnosti

Úroveň Na začátku*Popis*

- prostřednictvím poslechových činností si žák buduje elementární základy hudební percepce
- pozorně a citlivě vnímá vhodně vybrané hudební skladbu či její část
- je schopen emocionálně reagovat na atmosféru zvolené hudby
- pojmenuje v proudu znějící hudby některé výrazné hudební znaky (např. tempo, dynamiku, kontrasty, změny nálad, některé hudební nástroje)
- v rámci tvořivého poslechu se aktivně zapojuje do činností, při nichž využívá získané dovednosti
- vyjádří se k znějící hudbě a využívá k tomu získané hudební poznatky a dovednosti i zkušenosti z tvořivých aktivit
- rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště apod.)
- ve zhlédnutém nebo vyslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prostřednictvím poslechových činností si žák buduje elementární základy hudební percepce
- pozorně a citlivě vnímá vhodně vybrané hudební skladbu či její část

- je schopen emocionálně reagovat na atmosféru zvolené hudby
- pojmenuje v proudu znějící hudby některé výrazné hudební znaky (např. tempo, dynamiku, kontrasty, změny nálad, některé hudební nástroje)
- v rámci tvořivého poslechu se aktivně zapojuje do činností, při nichž využívá získané dovednosti
- vyjádří se k znějící hudbě a využívá k tomu získané hudební poznatky a dovednosti i zkušenosti z tvořivých aktivit
- rozumí základním pojmům jednotlivých umění při komunikaci o uměleckém díle (např. dirigent, orchestr, herec, tanečník, jeviště apod.)
- ve zhlédnutém nebo poslechnutém díle pojmenuje zřetelné výrazové prostředky a tím získává základní orientaci v performativních druzích umění (hudba, divadlo, tanec)

Úroveň Splněno

Popis

- Dokáže soustředěně a citlivě vnímat poslouchané dílo na základě učitelovy motivace.
- Je schopný rozlišit výrazné hudební znaky ve znějící hudbě (tempo, dynamiku, kontrasty, gradace, výrazové prostředky).
- Orientuje se ve formální struktuře poslouchané skladby či písně a dokáže pod vedením učitele rozpoznat hudební myšlenky.
- Při poslechu oceňuje interpretační vklad, hledá jeho kvality a přínos.
- Slovně vyjádří vlastní názor na poslouchanou skladbu na základě svých individuálních hudebních znalostí a zkušeností, zaujme kritický postoj k danému dílu.
- Dokáže vnímat umělecké hodnoty díla napříč všemi styly a žánry, přemýšlí o významu poslouchané hudby, o jejím textovém, dobovém poselství, uvědomuje si proměnu v roli posluchače (zvláště u nonartificiální hudby).
- Pojmenuje svůj vztah k hudbě a k její umělecké hodnotě, posiluje estetické vnímání.
- Zhodnotí vyzkoušené role v poslechových činnostech a projeví své preference.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/1ef9c4>

Krátký textový popis

- Dokáže soustředěně a citlivě vnímat poslouchané dílo na základě učitelovy motivace.
- Je schopný rozlišit výrazné hudební znaky ve znějící hudbě (tempo, dynamiku, kontrasty, gradace, výrazové prostředky).
- Orientuje se ve formální struktuře poslouchané skladby či písně a dokáže pod vedením učitele rozpoznat hudební myšlenky.
- Při poslechu oceňuje interpretační vklad, hledá jeho kvality a přínos.
- Slovně vyjádří vlastní názor na poslouchanou skladbu na základě svých individuálních hudebních znalostí a zkušeností, zaujme kritický postoj k danému dílu.
- Dokáže vnímat umělecké hodnoty díla napříč všemi styly a žánry, přemýšlí o významu poslouchané hudby, o jejím textovém, dobovém poselství, uvědomuje si proměnu v roli posluchače (zvláště u nonartificiální hudby).
- Pojmenuje svůj vztah k hudbě a k její umělecké hodnotě, posiluje estetické vnímání.
- Zhodnotí vyzkoušené role v poslechových činnostech a projeví své preference.

Ilustrace

Odkaz

<https://uloziste.rvp.cz/material/1ef9c4>

Krátký textový popis

- Dokáže soustředěně a citlivě vnímat poslouchané dílo na základě učitelovy motivace.
- Je schopný rozlišit výrazné hudební znaky ve znějící hudbě (tempo, dynamiku, kontrasty, gradace, výrazové prostředky).
- Orientuje se ve formální struktuře poslouchané skladby či písně a dokáže pod vedením učitele rozpoznat hudební myšlenky.
- Při poslechu oceňuje interpretační vklad, hledá jeho kvality a přínos.
- Slovně vyjádří vlastní názor na poslouchanou skladbu na základě svých individuálních hudebních znalostí a zkušeností, zaujme kritický postoj k danému dílu.
- Dokáže vnímat umělecké hodnoty díla napříč všemi styly a žánry, přemýšlí o významu poslouchané hudby, o jejím textovém, dobovém poselství, uvědomuje si proměnu v roli posluchače (zvláště u nonartificiální hudby).

- Pojmenuje svůj vztah k hudbě a k její umělecké hodnotě, posiluje estetické vnímání.
- Zhodnotí vyzkoušené role v poslechových činnostech a projeví své preference.

UAK-HTD-002-ZV9-007

Využívá získané zkušenosti a znalosti k vlastnímu výkladu uměleckého díla a jeho základní analýze.**Metodická podpora****Komentář**

Setkání s uměleckými díly umožňuje žákovi lépe porozumět jeho citovému prožívání a sdílet ho s ostatními. Je impulzem pro vlastní výklad uměleckého díla s respektem k výkladům spolužáků. Setkání s uměleckými díly z oblasti hudby, tance nebo divadla v autentickém prostředí (divadla, koncertní síně, veřejný prostor) je pro porozumění podstatě tohoto oboru zásadní. Autentickým prostředím může být i škola, pokud je program, představení pro toto prostředí vytvořeno. Setkávání se s uměleckými díly pomocí kvalitních záznamů jsou vhodným doplňkem poznávání performativních druhů umění. Žák může vlastní výklad uměleckého díla vyjádřit slovně, písemně, ve vzájemné diskusi nebo následnými tvůrčími činnostmi.

Analýzu díla opírá žák o zkušenosti a znalosti, které získal v předchozích tvůrčích a reflektivních činnostech. Cílem není zevrubná a hluboká analýza, ale budování žákovy dovednosti objektivnějšího posuzování díla, využívání nabytých znalostí a zkušeností jako nástroje k přemýšlení o druhu a žánru díla, jeho struktuře, významu použitých prostředků pro celkové vyznění díla - specificky potom:

Hudební dílo: Popíše sledované hudební představení a jeho složky (např. hudební styl a žánr, autory a interprety, zastoupení hudebních nástrojů, sólový a sborový zpěv, akustické či nazvučené provedení), vyjádří se k celkové stavbě hudebního programu (např. ocenění dramaturgie, gradaci, vhodnost vybraných skladeb), zhodnotí, která část programu nebo skladba se mu líbila a proč...

Tanec: Popíše sledované taneční představení (popis jednotlivých scén, postav a jejich vzájemných vztahů, pohybového ztvárnění), pojmenuje myšlenky a témata, které v představení nachází (o čem to bylo), a pro něj významná sdělení (co s ním rezonovalo), uvede příklady uměleckých prostředků, které byly použity k vyjádření myšlenek a citových pohnutek v tanečním díle (např. propojení hudby a choreografie, využití prostoru, rekvizit, scénického designu, kostýmu, světelných efektů, zvukového designu)...

Divadlo: Popíše sledované divadelní představení a jeho klíčové momenty, jako jsou postavy a jejich vzájemné vztahy, uvede, jaké umělecké prostředky byly použity k vytvoření atmosféry a jak přispěly k vyjádření příběhu, pojmenuje témata, která v představení nachází, a pro něj významná sdělení...

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV5-006

Rozliší hudební, taneční a divadelní dílo a orientuje se v prostředcích jejich vyjádření.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

JJK-CJL-001-ZV9-015

Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

JJK-CJL-001-ZV9-014

Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.*Základní gramotnosti*

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

ZGC-BPO-000-ZV9-001

Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.*Klíčové kompetence*

KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.**Další metodická podpora****Úroveň Na začátku***Popis*

- v učitelem řízené činnosti vyjadřuje své pocity a myšlenky po zhlédnutí uměleckého vystoupení, sděluje je jemu odpovídajícími způsoby (slovně, výtvarně, pohybově, zvukově apod.)

- popíše , co se mu na představení líbilo, a pokouší se říct, proč

- analyzuje dílo na základě jeho druhu:

Hudební dílo:

- popíše, jaké hudební nástroje slyšel, a kdo zpíval nebo hrál

- řekne, co se mu na hudebním vystoupení líbilo nebo nelíbilo a proč

Tanec:

- popíše, co viděl v tanečním představení, a jak se tanečníci pohybovali

- pojmenuje, co se mu na tanci líbilo a proč, a jaké emoce v něm vyvolával Divadlo:

- popíše děj inscenace

- sdělí vlastními slovy, o čem bylo divadelní představení a které postavy a co ho na představení zaujalo a proč

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- v učitelem řízené činnosti vyjadřuje své pocity a myšlenky po zhlédnutí uměleckého vystoupení, sděluje je jemu odpovídajícími způsoby (slovně, výtvarně, pohybově, zvukově apod.)

- popíše , co se mu na představení líbilo, a pokouší se říct, proč

- analyzuje dílo na základě jeho druhu:

Hudební dílo:

- popíše, jaké hudební nástroje slyšel, a kdo zpíval nebo hrál

- řekne, co se mu na hudebním vystoupení líbilo nebo nelíbilo a proč

Tanec:

- popíše, co viděl v tanečním představení, a jak se tanečníci pohybovali

- pojmenuje, co se mu na tanci líbilo a proč, a jaké emoce v něm vyvolával Divadlo:

- popíše děj inscenace

- sdělí vlastními slovy, o čem bylo divadelní představení a které postavy a co ho na představení zaujalo a proč

Úroveň Na cestě*Popis*

- reflektuje své pocity a myšlenky po sledování uměleckého vystoupení a využívá různé formy vyjadřování, které jsou mu učitelem nabídnuty , jako je diskuse s ostatními, psaní krátkých příběhů, taneční improvizace nebo vytváření hudby

- pojmenuje, jaké umělecké prostředky byly použity, a čím přispívají k celkovému dojmu z díla

- analyzuje dílo na základě jeho druhu:

Hudební dílo:

- s pomocí učitele popisuje, jaký hudební styl a žánr byl v představení, a kdo byli interpreti

- zhodnotí, jak se mu líbily různé části hudebního programu a co na nich ocenil Tanec:

- analyzuje taneční představení a popisuje jednotlivé scény a postavy

- pojmenuje, jaká témata a myšlenky se v tanci objevují a co pro něj znamenají Divadlo:

- popisuje klíčové momenty divadelního představení a vztahy mezi postavami

- s pomocí učitele formuluje poselství a téma představení, které osobně vnímal

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- reflektuje své pocity a myšlenky po sledování uměleckého vystoupení a využívá různé formy vyjadřování, které jsou mu učitelem nabídnuty, jako je diskuse s ostatními, psaní krátkých příběhů, taneční improvizace nebo vytváření hudby
- pojmenuje, jaké umělecké prostředky byly použity, a čím přispívají k celkovému dojmu z díla
- analyzuje dílo na základě jeho druhu:

Hudební dílo:

- s pomocí učitele popisuje, jaký hudební styl a žánr byl v představení, a kdo byli interpreti
- zhodnotí, jak se mu líbily různé části hudebního programu a co na nich ocenil Tanec:
- analyzuje taneční představení a popisuje jednotlivé scény a postavy
- pojmenuje, jaká témata a myšlenky se v tanci objevují a co pro něj znamenají Divadlo:
- popisuje klíčové momenty divadelního představení a vztahy mezi postavami
- s pomocí učitele formuluje poselství a téma představení, které osobně vnímal

Úroveň Splněno**Popis**

- Reflektuje své pocity, emoce a myšlenky vyvolané sledováním uměleckých vystoupení a využívá k tomu různé formy vyjádření (např. zapojení se do diskuse nebo řízeného rozhovoru, psaní básní, tvoření výtvarných děl, taneční vyjádření, improvizované rozehrávání situací, hudební tvorbu).
- Popíše, jaké zřetelné umělecké prostředky byly použity v daném díle, a zapojuje se do diskuse o tom, jakým způsobem přispívají použité umělecké prostředky k celkovému dojmu a sdělení díla.
- U zhlédnutého díla určí a charakterizuje umělecký druh (hudba, tanec, divadlo), případně žánr (např. koncert, opera, muzikál, balet, folklorní tanec, současný tanec, činohra, loutkové divadlo), analyzuje dílo na základě jeho druhu.

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- Reflektuje své pocity, emoce a myšlenky vyvolané sledováním uměleckých vystoupení a využívá k tomu různé formy vyjádření (např. zapojení se do diskuse nebo řízeného rozhovoru, psaní básní, tvoření výtvarných děl, taneční vyjádření, improvizované rozehrávání situací, hudební tvorbu).
- Popíše, jaké zřetelné umělecké prostředky byly použity v daném díle, a zapojuje se do diskuse o tom, jakým způsobem přispívají použité umělecké prostředky k celkovému dojmu a sdělení díla.
- U zhlédnutého díla určí a charakterizuje umělecký druh (hudba, tanec, divadlo), případně žánr (např. koncert, opera, muzikál, balet, folklorní tanec, současný tanec, činohra, loutkové divadlo), analyzuje dílo na základě jeho druhu.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/f8e915>

Krátký textový popis

- Reflektuje své pocity, emoce a myšlenky vyvolané sledováním uměleckých vystoupení a využívá k tomu různé formy vyjádření (např. zapojení se do diskuse nebo řízeného rozhovoru, psaní básní, tvoření výtvarných děl, taneční vyjádření, improvizované rozehrávání situací, hudební tvorbu).
- Popíše, jaké zřetelné umělecké prostředky byly použity v daném díle, a zapojuje se do diskuse o tom, jakým způsobem přispívají použité umělecké prostředky k celkovému dojmu a sdělení díla.
- U zhlédnutého díla určí a charakterizuje umělecký druh (hudba, tanec, divadlo), případně žánr (např. koncert, opera, muzikál, balet, folklorní tanec, současný tanec, činohra, loutkové divadlo), analyzuje dílo na základě jeho druhu.

Ilustrace**Odkaz**

<https://uloziste.rvp.cz/material/d019e3>

Krátký textový popis

- Reflektuje své pocity, emoce a myšlenky vyvolané sledováním uměleckých vystoupení a využívá k tomu různé formy vyjádření (např. zapojení se do diskuse nebo řízeného rozhovoru, psaní básní, tvoření výtvarných děl, taneční vyjádření, improvizované rozehrávání situací, hudební tvorbu).
- Popíše, jaké zřetelné umělecké prostředky byly použity v daném díle, a zapojuje se do diskuse o tom, jakým způsobem přispívají použité umělecké prostředky k celkovému dojmu a sdělení díla.
- U zhlédnutého díla určí a charakterizuje umělecký druh (hudba, tanec, divadlo), případně žánr (např. koncert, opera, muzikál, balet, folklorní tanec, současný tanec, činohra, loutkové divadlo), analyzuje dílo na základě jeho druhu.

003

Kulturní povědomí a jednání

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh je zaměřený na dosažení výsledků učení, díky nimž si žák utváří postoje k uměleckému a kulturnímu dědictví, současnému umění a rozmanitým projevům kultury v dnešním světě. Oblast podporuje místně zakotvené učení a identifikaci s místem, ve kterém žije.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje s příklady hudebních, divadelních a tanečních projevů, kulturních tradic a kulturních institucí, které se vztahují k těmto druhům umění v místě i v regionu. Ví, jaké kulturní aktivity a instituce jsou dostupné v jeho okolí. Učitel podporuje u žáků vnímání kulturní diverzity v regionu, věnuje pozornost i uměleckým a kulturním projevům menšinových kultur, etnik, komunit. Pomáhá tak žákům získat základní orientaci v místní kultuře a vytvářet si vztah k místu, kde žijí, k uměleckým a kulturním hodnotám, které mají ve svém okolí.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKK-VJZ-000-ZV5-001

Rozpozná vybrané konkrétní rozdíly mezi vlastním vyjadřováním a vyjadřováním lidí z odlišných prostředí či kultur.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-003-ZV5-014

Vyjádří vlastními slovy význam vybraných státních svátků, významných dnů, regionálních výročí a tradic.

CJS-CJS-003-ZV5-013

Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Klíčové kompetence

KOB-PCP-000-ZV5-001

Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.

KKT-KON-000-ZV5-001

Uvede příklady některých kulturních institucí, projevů umění a kulturního dění ve svém okolí.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-SLK-000-PV1-002

Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.

Základní vzdělávání

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede příklad hudebních, divadelních nebo tanečních projevů a nejvýznamnějších kulturních tradic ve svém okolí.

Úroveň Na cestě

Popis

- zapojuje se do rozhovoru o kulturní akci, která ve škole proběhla, o kulturní instituci, kterou společně se třídou navštívili
- nachází v kulturních zvyklostech a tradicích spolužáků společné znaky i rozdíly (např. různé svátky a způsob jejich slavení)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zapojuje se do rozhovoru o kulturní akci, která ve škole proběhla, o kulturní instituci, kterou společně se třídou navštívili
- nachází v kulturních zvyklostech a tradicích spolužáků společné znaky i rozdíly (např. různé svátky a způsob jejich slavení)

Úroveň Na začátku

Popis

- k tradičním svátkům přiřadí některé zvyky z vlastní rodiny a místa, ve kterém žije
- spolupodílí se na udržování regionálních tradic

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- k tradičním svátkům přiřadí některé zvyky z vlastní rodiny a místa, ve kterém žije
- spolupodílí se na udržování regionálních tradic

Úroveň Splněno

Popis

- Ze zdrojů vyhledá uměleckou tvorbu (tradicí), která je spjatá s lokalitou, ve které žije.
- Uvede příklady kulturních institucí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se v těchto institucích může setkat.
- Spolupracuje například na projektu, který se zaměřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur.
- Popíše některé podoby uměleckých a kulturních projevů spjatých s jinou kulturou.
- V diskusi pojmenovává přínos různých kulturních projevů v lokalitě, ve které žije.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Ze zdrojů vyhledá uměleckou tvorbu (tradicí), která je spjatá s lokalitou, ve které žije.
- Uvede příklady kulturních institucí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se v těchto institucích může setkat.
- Spolupracuje například na projektu, který se zaměřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur.
- Popíše některé podoby uměleckých a kulturních projevů spjatých s jinou kulturou.
- V diskusi pojmenovává přínos různých kulturních projevů v lokalitě, ve které žije.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Ze zdrojů vyhledá uměleckou tvorbu (tradicí), která je spjatá s lokalitou, ve které žije.
- Uvede příklady kulturních institucí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se v těchto institucích může setkat.

- Spolupracuje například na projektu, který se zaměřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur.
- Popíše některé podoby uměleckých a kulturních projevů spjatých s jinou kulturou.
- V diskusi pojmenovává přínos různých kulturních projevů v lokalitě, ve které žije.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

UAK-HTD-003-ZV9-008

Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

Metodická podpora

Komentář

Hudba, tanec a divadlo svou performativní povahou nabízejí žákům příležitost setkání a přímé komunikace umělce s publikem. Účast v uměleckých a kulturních projektech umožňuje žákům zažívat jedinečnou atmosféru těchto setkání. Hudba, tanec a divadlo nabízejí díky své týmové povaze širokou škálu příležitostí pro každého žáka. Může si tak vybírat způsob svého zapojení do uměleckých a kulturních projektů a aktivit od vystupování na jevišti přes choreografii, scénografii, tvorbu scénáře, technickou podporu až po organizaci a propagaci a využít tak své dovednosti a schopnosti.

Škola by měla nabízet v průběhu výuky těchto oborů širokou škálu aktivit, do kterých se žák může zapojit a které mu umožní rozvíjet a prohlubovat jeho umělecké dovednosti a kompetence nebo rozvíjet jeho dovednosti organizační, produkční apod. (školní akademie, zahájení, ukončení roku, školní programy k významným svátkům, prezentace projektů ve škole, místě, kde se škola nachází, apod.).

Žák reflektuje a zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních a uměleckých aktivit a projektů. V této reflexi zvažuje, jak tyto aktivity přispěly k jeho osobnímu a sociálnímu rozvoji, například zlepšením dovedností v oblasti komunikace, spolupráce, organizace a tvořivosti. Zkoumá také to, jak jeho účast přispěla k rozšíření jeho znalostí a porozumění různým uměleckým formám a kulturním projevům. Navíc hodnotí, jakým způsobem mohl jeho příspěvek obohatit kulturní život školy nebo komunity.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zapojí se do třídních, školních nebo místních uměleckých aktivit a projektů.

Úroveň Na cestě

Popis

- zná různé možnosti, jak aktivně trávit volný čas, a zná nabídku nejen školních, ale i dalších institucí a organizací v okolí, jako jsou ZUŠ, DDM a různé kroužky
- vyjádří své preference, proč by se do určité aktivity zapojil, jakých aktivit by se zúčastnil
- zapojuje se do přípravy a prezentace třídních nebo školních uměleckých a kulturních projektů

- spolupracuje na projektu, který se zameřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur
- navrhuje různé způsoby, jak obohatit kulturní dění ve škole, konzultuje své nápady s učiteli, spolužáky a přijímá zpětnou vazbu na jejich realizovatelnost
- na podnět učitele sleduje kulturní události ve svém regionu, jako jsou místní festivaly nebo komunitní akce, a diskutuje o nich a jejich významu pro sebe i jiné se svými učiteli a spolužáky

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zná různé možnosti, jak aktivně trávit volný čas, a zná nabídku nejen školních, ale i dalších institucí a organizací v okolí, jako jsou ZUŠ, DDM a různé kroužky
- vyjádří své preference, proč by se do určité aktivity zapojil, jakých aktivit by se zúčastnil
- zapojuje se do přípravy a prezentace třídních nebo školních uměleckých a kulturních projektů
- spolupracuje na projektu, který se zameřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur
- navrhuje různé způsoby, jak obohatit kulturní dění ve škole, konzultuje své nápady s učiteli, spolužáky a přijímá zpětnou vazbu na jejich realizovatelnost
- na podnět učitele sleduje kulturní události ve svém regionu, jako jsou místní festivaly nebo komunitní akce, a diskutuje o nich a jejich významu pro sebe i jiné se svými učiteli a spolužáky

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zná různé možnosti, jak aktivně trávit volný čas, a zná nabídku nejen školních, ale i dalších institucí a organizací v okolí, jako jsou ZUŠ, DDM a různé kroužky
- vyjádří své preference, proč by se do určité aktivity zapojil, jakých aktivit by se zúčastnil
- zapojuje se do přípravy a prezentace třídních nebo školních uměleckých a kulturních projektů
- spolupracuje na projektu, který se zameřuje na porovnání uměleckých projevů rozdílných kultur
- navrhuje různé způsoby, jak obohatit kulturní dění ve škole, konzultuje své nápady s učiteli, spolužáky a přijímá zpětnou vazbu na jejich realizovatelnost
- na podnět učitele sleduje kulturní události ve svém regionu, jako jsou místní festivaly nebo komunitní akce, a diskutuje o nich a jejich významu pro sebe i jiné se svými učiteli a spolužáky

Úroveň Na začátku*Popis*

- ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu
- zapojuje se do školních aktivit, jako jsou třídní vystoupení, školní prezentace pro rodiče a spolužáky apod.
- orientuje se v nabídce zájmových kroužků a aktivit ve škole i mimo ni (např. ZUŠ, DDM), dokáže vyjádřit, které aktivity by ho bavily, a popsat, proč by se do nich rád zapojil
- na podnět a s dopomocí učitele sleduje, co se v okolí děje, a vypráví ostatním o kulturních událostech, jako jsou místní festivaly nebo slavnosti, které se mu líbí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- ve svých činnostech v jednoduché podobě propojuje prostředky a postupy vycházející z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění, pojmenuje svou roli ve společném tvůrčím procesu
- zapojuje se do školních aktivit, jako jsou třídní vystoupení, školní prezentace pro rodiče a spolužáky apod.
- orientuje se v nabídce zájmových kroužků a aktivit ve škole i mimo ni (např. ZUŠ, DDM), dokáže vyjádřit, které aktivity by ho bavily, a popsat, proč by se do nich rád zapojil
- na podnět a s dopomocí učitele sleduje, co se v okolí děje, a vypráví ostatním o kulturních událostech, jako jsou místní festivaly nebo slavnosti, které se mu líbí

Úroveň Splněno*Popis*

- Zná nabídku školy i dalších institucí a organizací ve svém okolí pro aktivní trávení volného času, zejména v oblasti uměleckých aktivit dětí a mládeže (ZUŠ, DDM, kroužky organizované různými institucemi, organizacemi, spolky), argumentuje své preference, případně možnosti aktivního zapojení se do těchto aktivit.

- Zapojuje se v jemu odpovídající roli do přípravy a prezentace různých uměleckých a kulturních projektů ve škole (mohou to být různé úrovně produkce, od menších vystoupení v rámci školy až po větší produkce, které jsou otevřené veřejnosti: hudební koncerty, divadelní představení, taneční vystoupení, školní akademie, oslavy).
- Navrhne způsoby, jak obohatit kulturní dění ve škole (může navrhnout organizaci kulturního večera ve škole, divadelního nebo tanečního představení, hudebního koncertu nebo uměleckého workshopu, rozloučení se školou apod.), konzultuje své nápady s učiteli a spolužáky a přijímá zpětnou vazbu.
- Sleduje kulturní události v místě, kde žije (festivaly, tradiční kulturní slavnosti, komunitní akce), pojmenuje jejich uměleckou i kulturní rozmanitost, diskutuje o nich s učiteli a spolužáky, zvažuje možnost svého pasivního i aktivního zapojení.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Zná nabídku školy i dalších institucí a organizací ve svém okolí pro aktivní trávení volného času, zejména v oblasti uměleckých aktivit dětí a mládeže (ZUŠ, DDM, kroužky organizované různými institucemi, organizacemi, spolky), argumentuje své preference, případně možnosti aktivního zapojení se do těchto aktivit.
- Zapojuje se v jemu odpovídající roli do přípravy a prezentace různých uměleckých a kulturních projektů ve škole (mohou to být různé úrovně produkce, od menších vystoupení v rámci školy až po větší produkce, které jsou otevřené veřejnosti: hudební koncerty, divadelní představení, taneční vystoupení, školní akademie, oslavy).
- Navrhne způsoby, jak obohatit kulturní dění ve škole (může navrhnout organizaci kulturního večera ve škole, divadelního nebo tanečního představení, hudebního koncertu nebo uměleckého workshopu, rozloučení se školou apod.), konzultuje své nápady s učiteli a spolužáky a přijímá zpětnou vazbu.
- Sleduje kulturní události v místě, kde žije (festivaly, tradiční kulturní slavnosti, komunitní akce), pojmenuje jejich uměleckou i kulturní rozmanitost, diskutuje o nich s učiteli a spolužáky, zvažuje možnost svého pasivního i aktivního zapojení.

UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje s příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a institucí na různých úrovních – místní, regionální, národní i globální. Zapojuje se do návštěv kulturních institucí, jako jsou divadla, koncertní sítě, galerie a muzea, kde přímo zažívá různé formy umění. Může se podílet na projektech, které vedou k objevování místního kulturního dědictví skrze rozhovory s místními umělci, může dokumentovat místní tradice nebo vytvářet vlastní umělecká díla inspirovaná těmito kulturními projevy. Žáci mohou být seznamováni se živým uměním a kulturou v širším měřítku (národním, globálním) také formou multimediální prezentace, filmových ukázek nebo účasti pozvaných odborníků z různých kulturních oblastí. Cílem je rozvíjet povědomí žáků o kulturním bohatství, podnítit jejich zájem o různé formy umění a kultury a propojit je s jejich každodenním životem, podporovat jejich aktivní zapojení do kulturního dění. Důraz je kladen na důležitost pochopení a ocenění kulturní rozmanitosti, na celkovou kulturní gramotnost a otevřenost vůči různým formám uměleckého a kulturního vyjádření.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV9-001

Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.

Vzdělávací oblasti

CAS-DEJ-001-ZV9-005

Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

CAS-DEJ-002-ZV9-016

Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KKT-KON-000-ZV9-001

Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

UAK-HTD-003-ZV5-007

Uvede příklady hudebních, divadelních nebo tanečních projevů, kulturní tradice, kulturní instituce vztahující se k těmto druhům umění ve svém nejbližším okolí, lokalitě či regionu.

UAK-VFV-003-ZV5-007

Uvede příklad kulturní události či kulturní instituce ve svém nejbližším okolí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uvede příklad významné kulturní instituce a tradice ve svém okolí, v naší zemi nebo ve světě.

Úroveň Na začátku

Popis

- ze zdrojů si vyhledá uměleckou tvorbu (tradicí), která je spjatá s lokalitou, ve které žije
- uvede příklady kulturních institucí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat
- popíše některé podoby uměleckých a kulturních projevů vlastní kultury a některých spjatých s jinou kulturou
- s porozuměním vnímá rozdílnost v kulturních zvycích a tradicích vlastních a svých spolužáků
- oceňuje pestrost uměleckých a kulturních projevů v regionu, ve kterém žije

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- ze zdrojů si vyhledá uměleckou tvorbu (tradicí), která je spjatá s lokalitou, ve které žije
- uvede příklady kulturních institucí v blízkém okolí, regionu a uvede příklady aktivit, zážitků, s nimiž se může v těchto institucích setkat
- popíše některé podoby uměleckých a kulturních projevů vlastní kultury a některých spjatých s jinou kulturou
- s porozuměním vnímá rozdílnost v kulturních zvycích a tradicích vlastních a svých spolužáků
- oceňuje pestrost uměleckých a kulturních projevů v regionu, ve kterém žije

Úroveň Na cestě

Popis

- pojmenuje kulturní instituce z oblasti hudby, tance a divadla na regionální i národní úrovni
- spolupracuje na projektu, který se zaměřuje na hlubším poznávání uměleckých projevů vlastní kultury i kultur jiných zemí
- nachází v regionu, kde žije, projevy různých kultur
- k získávání informací o kulturním dění využívá i digitální média
- o svých kulturních aktivitách si vede záznamy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pojmenuje kulturní instituce z oblasti hudby, tance a divadla na regionální i národní úrovni
- spolupracuje na projektu, který se zaměřuje na hlubším poznávání uměleckých projevů vlastní kultury i kultur jiných zemí
- nachází v regionu, kde žije, projevy různých kultur
- k získávání informací o kulturním dění využívá i digitální média
- o svých kulturních aktivitách si vede záznamy

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede příklady kulturních institucí a kulturních akcí z oblasti hudby, tance a divadla regionálního, národního a celosvětového významu.
- Popíše podoby uměleckých a kulturních projevů spjatých s jinou kulturou, nachází podobnosti a rozdíly mezi regionálními, národními a celosvětovými kulturními projevy (např. jak se slaví určité svátky, folklor, lidové umění).
- Využívá digitální technologie a další jemu dostupné zdroje k získávání informací o významných uměleckých a kulturních aktivitách ve svém regionu i v celostátním a světovém měřítku.
- Svě zkušenosti a poznatky zpracovává různým způsobem (vede si kulturní deník, prezentuje svůj zážitek z kulturní akce nebo návštěvy kulturní instituce ostatním apod.).

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede příklady kulturních institucí a kulturních akcí z oblasti hudby, tance a divadla regionálního, národního a celosvětového významu.
- Popíše podoby uměleckých a kulturních projevů spjatých s jinou kulturou, nachází podobnosti a rozdíly mezi regionálními, národními a celosvětovými kulturními projevy (např. jak se slaví určité svátky, folklor, lidové umění).
- Využívá digitální technologie a další jemu dostupné zdroje k získávání informací o významných uměleckých a kulturních aktivitách ve svém regionu i v celostátním a světovém měřítku.
- Svě zkušenosti a poznatky zpracovává různým způsobem (vede si kulturní deník, prezentuje svůj zážitek z kulturní akce nebo návštěvy kulturní instituce ostatním apod.).

CZB

Člověk, zdraví a bezpečí

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk, zdraví a bezpečí (dále VO ČZB) je vymezená na základě celostního pojetí zdraví (bio-psycho-sociálně). Zajišťuje v základním vzdělávání cílený a systematický rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti žáka, zdravého životního stylu, preventivní a aktuální ochrany zdraví v běžných situacích i při mimořádných událostech, osobních kvalit žáků, jeho jednání i schopností rozhodovat se v různých životních situacích ve prospěch zdraví a bezpečí. VO ČZB představuje specifickou oblast kompenzující vzrůstající dopad trendů negativně ovlivňujících životní styl žáka.

VO ČZB svým pojetím a obsahem reaguje na výrazné společensko-politické události (pandemie, mimořádné přírodní události, válečné konflikty, migrace, zpochybňování a nestabilita demokratických principů, energetická krize atd.), které měly a mají zásadní vliv na zdraví a bezpečí (snížení množství pohybových aktivit, nárůst nadváhy a obezity žáků, negativní posun ve stravování žáků, zvýšený výskyt psychických problémů žáků, změny ve složení týmů tříd – nárůst počtu žáků s odlišným mateřským jazykem atd.). Význam VO ČZB je zdůrazněný v mezinárodních dokumentech i ve strategických dokumentech jednotlivých resortů a v meziresortních dohodách, které zdůrazňují začlenění pohybových aktivit, široké problematiky zdraví a bezpečí v základním vzdělávání.

Cílem VO ČZB je seznamovat žáka (ve vazbě na jeho věk, schopnosti a potřeby) s tím, že žák sám nebo ve spolupráci s ostatními může výrazně ovlivňovat své zdraví a zdraví jiných. K tomu potřebuje získat znalosti, dovednosti, návyky a postoje související s rozvojem pohybových dovedností a tělesné zdatnosti, preventivní podporou zdraví v každodenním životě, s uplatňováním vlastního odpovědného jednání a rozhodování v situacích týkajících se zdraví a bezpečí, s rozvojem mezilidských vztahů, s možnostmi ovlivňovat kvalitu prostředí a svůj budoucí život. Ve VO ČZB má velký význam propojování formálního a neformálního vzdělávání a spolupráce s partnery mimo školu i podpora žáků se SVP a žáků nadaných a mimořádně nadaných.

VO ČZB je v základním vzdělávání úzce propojená s klíčovými kompetencemi, průřezovými tématy a s kulturou školy, které směřují k podpoře všestranné pohody žáka – wellbeingu. Ve vzdělávání se využívá především činnosti, aktivizační a prožitkové učení s konkrétními příklady a diskusemi nad vhodností a účinností konkrétních postupů a jednání. To by mělo žákovi umožnit získávat praktické zkušenosti a návyky, vést k sebepoznávání i ke vzájemnému poznávání, k posilování jeho odolnosti, k účinné spolupráci a k odpovědnému rozhodování v různých životních situacích.

Ve VO ČZB se propojují 2 vzdělávací obory. **Tělesná výchova** zahrnuje 1. i 2. stupeň základního vzdělávání. **Výchova ke zdraví a bezpečí** je ve VO ČZB vymezená pro 2. stupeň základního vzdělávání a přímo navazuje na danou problematiku na 1. stupni, která je součástí VO Člověk a jeho svět.

VZB

Výchova ke zdraví a bezpečí

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví a bezpečí (dále VZB) v rámci vzdělávací oblasti ČZB podporuje celkový rozvoj jedince a vede k celoživotní potřebě aktivně uplatňovat zdravý a bezpečný způsob života.

VZB se podílí na formování zdravotní a bezpečnostní gramotnosti, které jsou nutným předpokladem pro zodpovědný přístup k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí. Utvářet u žáka tyto gramotnosti představuje rozvíjet potřebné znalosti a dovednosti týkající se problematiky zdraví i bezpečí a utvářet postoje, které mu umožní se rychle a správně rozhodovat v každodenních i mezních situacích. Ke každodenní podpoře zdraví by žák měl získávat vnitřní motivaci a škola by měla podporovat zdravý způsob života ve výuce a při všech aktivitách školy.

Problematika zdraví a bezpečí prostupuje oběma stupni základního vzdělávání. Vzdělávací obsah je pojatý jako kontinuum, které žákovi umožňuje spirálovitě rozvíjet vzdělávací obsah a dosahovat očekávaných výsledků učení průběžně během celého vzdělávání – ve vazbě na potřeby a možnosti žáka.

Obsah vzdělávání ve VZB je tvořený čtyřmi vzájemně úzce provázanými tematickými okruhy: **Ochrana a podpora zdraví** – nemoci, úrazy, prevence, sexuální a reprodukční zdraví; **Denní režim** – hygiena, výživa a pohyb; **Osobní bezpečí**; **Osobní bezpečí za mimořádných událostí a v souvislosti s obranou státu**.

Osvojování očekávaných výsledků učení připravuje žáka na samostatné plánování denního režimu a aktivit z hlediska rozvoje a ochrany zdraví, směřuje k formování správného stravovacího chování, k praktickému uplatňování zásad tělesné a duševní hygieny v každodenním životě. Uvádí žáka do problematiky sexuálního dospívání, odpovědného, respektujícího a konsenzuálního sexuálního a partnerského chování. Orientuje žáka v základních mechanismech přenosu a vzniku nemocí a vytváří u něj návyky aktivní ochrany proti onemocněním a praktické dovednosti pro poskytování první pomoci. Rozvíjí dovednosti potřebné pro asertivní odmítání návykových látek. Vede žáka k bezpečnému chování a pohybu ve škole, mimo školu, v dopravě, v digitálním prostředí, v případech požárů, při

mimořádných událostech antropogenních i působených přírodními vlivy na všech místech, kde se pohybuje, k aktivnímu zájmu o otázky obrany státu.

VZB využívá znalosti a dovednosti žáka získané v dalších vzdělávacích oborech (Tělesná výchova) a vzdělávacích oblastech (Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Geografie, Člověk a společnost, Člověk, jeho osobnost a svět práce, Informatika).

VZB staví na prožitkovém učení a praktických zkušenostech žáka, preferuje individualizaci vzdělávání. Respektuje individuální potenciál žáka, citlivě reaguje na jeho problémy. Pomáhá rozvoji vztahů mezi žáky, k dosažení očekávaných výsledků učení využívá jejich účast na organizaci, evaluaci a reflexi výuky. Zvyšuje odolnost žáka, potřebnou ke zvládnutí dopadů různých krizí na společnost, buduje dovednosti nutné ke zvládnutí mimořádných událostí. Cíleně využívá metody formativního hodnocení pro sledování pokroku žáka a motivuje ho k dalšímu rozvíjení osobnostního potenciálu.

Vzhledem k aktuálním společensko-politickým událostem posledních let se význam VZB zvyšuje. Systémové působení na žáka by mělo být kontinuální, provázané s kulturou školy, s činnostmi probíhajícími ve výuce v propojení s aktivitami uplatňovanými ve školním a mimoškolním režimu žáka.

001

Ochrana a podpora zdraví – nemoci, úrazy, prevence, sexuální a reprodukční zdraví

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh zařazuje do společného obsahového základu očekávané výstupy umožňující žákovi uvažovat o zdravotním stavu člověka v propojení všech složek zdraví. Žák sleduje faktory, které ovlivňují lidské zdraví, a poznává, jak souvisí uspokojování lidských potřeb s kvalitou zdraví. Znalosti o fungování lidského organismu a dovednosti chránit své zdraví jsou uváděny do souvislosti s běžnými, přenosnými, chronickými neinfekčními a jinými chorobami, což umožňuje rozvíjet preventivní jednání a chování žáka. Dané téma se dále zaměřuje na změny v dospívání a v souladu s vývojovými zvláštnostmi a potřebami žáka otevírá otázky vztahů, genderové identity, partnerského a sexuálního chování založeného na respektu i možného ohrožení sexuální kriminalitou, domácím a sexuálním násilím.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Metodická podpora

Komentář

Ve výuce žák získává dostatečné znalosti a dovednosti k tomu, aby dokázal o zdravotním stavu člověka uvažovat v celostním přístupu, tj. v propojení všech složek zdraví. Sleduje faktory, které ovlivňují lidské zdraví, poznává, jak uspokojování lidských potřeb souvisí s kvalitou zdraví. Lze tedy očekávat, že žák bude schopný na praktických příkladech objasnit vzájemnou propojenost jednotlivých složek zdraví. Otevření rozpravy nad definicí pojmu zdraví poskytne žákovi příležitost volně vyjádřit svůj názor a zároveň umožní učitelé získat informace o tom, do jaké míry je žák schopný znalosti o zdraví aplikovat v běžném životě.

Výchova ke zdraví a bezpečí předkládá žákům problematiku zdraví v holistickém pojetí. OVU vytváří pro žáky příležitosti k odhalování a hlubšímu poznávání vztahů mezi jednotlivými složkami zdraví, což je základem rozvoje zdravotní gramotnosti. Žáci si osvojují znalosti a dovednosti potřebné k tomu, aby dokázali navrhnout způsoby, jak zdraví aktivně podporovat a chránit (v souladu se Strategickým rámcem rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.*Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činnostech ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popisuje funkci nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- rozlišuje pozitivní a negativní vlivy způsobu života na činnost organismu
- uvede zásady zdravého způsobu života, které aktuálně dodržuje ve svém osobním životě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popisuje funkci nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- rozlišuje pozitivní a negativní vlivy způsobu života na činnost organismu
- uvede zásady zdravého způsobu života, které aktuálně dodržuje ve svém osobním životě

Úroveň Na cestě*Popis*

- diskutuje s využitím konkrétních příkladů o zdraví jako celkové životní pohodě (tělesné, psychické, sociální)
- využívá v diskuzích nabízené příležitosti odhalovat a hlouběji poznávat vztahy mezi jednotlivými složkami zdraví a uvažuje o způsobech, jak zdraví aktivně podporovat a chránit
- posuzuje na příkladech různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých lidí
- sleduje konkrétní faktory, které ovlivňují lidské zdraví, a zdůvodňuje, jak souvisí uspokojování lidských potřeb s kvalitou zdravotního stavu

- prezentuje ucelené poznatky o funkcích orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací) a dává je do souvislostí se zásadami ochrany zdraví
- popisuje vliv životního stylu a životního prostředí na činnost nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla a zdůvodňuje zásady zdravého životního stylu
- v modelových situacích se rozhoduje ve prospěch zdraví, svá rozhodnutí zdůvodňuje a dokládá poznatky o činnosti orgánových soustav lidského těla

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- diskutuje s využitím konkrétních příkladů o zdraví jako celkové životní pohodě (tělesné, psychické, sociální)
- využívá v diskuzích nabízené příležitosti odhalovat a hlouběji poznávat vztahy mezi jednotlivými složkami zdraví a uvažuje o způsobech, jak zdraví aktivně podporovat a chránit
- posuzuje na příkladech různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých lidí
- sleduje konkrétní faktory, které ovlivňují lidské zdraví, a zdůvodňuje, jak souvisí uspokojování lidských potřeb s kvalitou zdravotního stavu
- prezentuje ucelené poznatky o funkcích orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací) a dává je do souvislostí se zásadami ochrany zdraví
- popisuje vliv životního stylu a životního prostředí na činnost nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla a zdůvodňuje zásady zdravého životního stylu
- v modelových situacích se rozhoduje ve prospěch zdraví, svá rozhodnutí zdůvodňuje a dokládá poznatky o činnosti orgánových soustav lidského těla

Úroveň Splněno

Popis

- Uvede faktory, které ovlivňují lidské zdraví (životní styl, prostředí, zdravotnická péče, genetické faktory), ve vzájemných souvislostech.
- Uvede příklady, jak závisí celková životní pohoda na fyzickém stavu organismu, na duševním rozpoložení člověka, na kvalitě jeho sociálních vztahů.
- Vysvětlí na konkrétních příkladech zdraví jako stav úplné tělesné, psychické, sociální pohody.
- Rozliší pozitivní a negativní vlivy na jednotlivé složky zdraví, které doloží konkrétními příklady.

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalostí základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

Metodická podpora

Komentář

OVU rozvíjí a aplikuje znalosti a dovednosti žáka o stavbě lidského těla, fungování orgánových soustav a o metabolických procesech probíhajících v organismu. Žák s pomocí učitele vyvozuje základní mechanismy vzniku nemocí a navrhuje možnosti, jak výskyt jednotlivých onemocnění eliminovat. Žák je zapojován do diskusí o preventivních způsobech chování spojených s ochranou proti přenosným infekčním chorobám včetně HIV/AIDS. V problematice neinfekčních epidemií vychází z faktu, že tyto nemoci jsou vázané na životní styl a vyskytují se zejména ve vyspělých zemích, tedy i v ČR. Zdůrazněny jsou rizikové faktory životního stylu, které se mohou na vzniku těchto nemocí podílet.

Výchova ke zdraví a bezpečí zprostředkovává žákovi příležitost osvojit si a uplatňovat zdravotně relevantní chování na úrovni dostupných zdravotních informací, umožňuje žákovi zdravotně relevantní informace vyhodnocovat, aplikovat a využívat k podpoře zdraví. Zkušenosti s pandemií covid-19 nastavily potřebu věnovat ve výchově ke zdraví a bezpečí více pozornosti epidemickým opatřením a zásadám zdravotně preventivního chování při šíření infekčních chorob. OVU se zaměřuje na uplatňování hygienických zásad, protiepidemických opatření, využívání zavedeného systému řádného i nadstandardního očkování, ale i řešení dopadu pandemie na oblast duševního zdraví. Neinfekční epidemie (zejména kardiovaskulární a nádorová onemocnění) tvoří dlouhodobě nejčastější příčiny úmrtí v ČR.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojených pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-001-ZV9-003

Objasní základní vnější a vnitřní stavbu vybraných organismů včetně člověka a fungování těla jako celku s vysvětlením funkce orgánů a orgánových soustav pomocí modelu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví s využitím základních znalostí o fungování lidského těla.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popisuje funkce nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- popisuje příčiny vybraných onemocnění (infekčních a neinfekčních)
- uvádí příklady, jak se chránit před infekčními chorobami
- uvádí příklady, kdy dochází ke vzniku neinfekčních onemocnění v důsledku dlouhodobého nevhodného způsobu života
- navrhuje, jak je možné vzniku a rozvoji neinfekčních onemocnění předcházet

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popisuje funkce nejdůležitějších orgánů a soustav lidského těla (nervová, dýchací, trávicí, vylučovací, pohybová a opěrná, oběhová, smyslová, rozmnožovací)
- popisuje příčiny vybraných onemocnění (infekčních a neinfekčních)
- uvádí příklady, jak se chránit před infekčními chorobami
- uvádí příklady, kdy dochází ke vzniku neinfekčních onemocnění v důsledku dlouhodobého nevhodného způsobu života
- navrhuje, jak je možné vzniku a rozvoji neinfekčních onemocnění předcházet

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozvíjí znalosti a dovednosti o stavbě lidského těla, o fungování orgánových soustav a o metabolických procesech probíhajících v organismu a aplikuje je ve vztahu k ochraně a podpoře zdraví
- vyvozuje základní mechanismy vzniku nemocí infekčních, neinfekčních, degenerativních autoimunitních a psychosomatických
- vyhledává a vyhodnocuje zdravotně relevantní informace, aplikuje je k podpoře zdraví ve všech jeho složkách (tělesné, psychické, sociální)

- orientuje se v základním systému zdravotnické péče v České republice, rozliší ambulantní a nemocniční péči, zdůvodní význam praktických a specializovaných lékařů
- diskutuje význam preventivních prohlídek a preventivních programů
- rozřazuje jednotlivá infekční onemocnění do skupin: alimentární, respirační nákazy, pohlavně přenosné nemoc, nemoci přenášené zvířaty
- diskutuje o cestách přenosu a preventivních způsobech chování, které chrání před nákazou přenosnými infekčními chorobami včetně HIV/AIDS
- popisuje a zdůvodňuje základní postupy prevence epidemií a pandemií (omezení pohybu osob, karanténa, ochrana před vstupem infekce do organismu, posílení schopnosti organismu bránit se proti infekci, očkování)
- zdůvodňuje výskyt neinfekčních nemocí, zejména kardiovaskulárních a nádorových onemocnění, ve vazbě na životní styl
- charakterizuje rizikové faktory životního stylu, které se na vzniku těchto nemocí podílejí
- navrhuje možnosti, jak výskyt jednotlivých onemocnění eliminovat
- diskutuje o umírání a smrti, jako přirozené součásti života
- rozvíjí základní dovednosti podporující wellbeing a prevenci duševních onemocnění
- v modelových situacích uplatňuje zdravotně relevantní chování se zdůvodněním na úrovni dostupných zdravotních informací

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozvíjí znalosti a dovednosti o stavbě lidského těla, o fungování orgánových soustav a o metabolických procesech probíhajících v organismu a aplikuje je ve vztahu k ochraně a podpoře zdraví
- vyvozuje základní mechanismy vzniku nemocí infekčních, neinfekčních, degenerativních autoimunitních a psychosomatických
- vyhledává a vyhodnocuje zdravotně relevantní informace, aplikuje je k podpoře zdraví ve všech jeho složkách (tělesné, psychické, sociální)
- orientuje se v základním systému zdravotnické péče v České republice, rozliší ambulantní a nemocniční péči, zdůvodní význam praktických a specializovaných lékařů
- diskutuje význam preventivních prohlídek a preventivních programů
- rozřazuje jednotlivá infekční onemocnění do skupin: alimentární, respirační nákazy, pohlavně přenosné nemoc, nemoci přenášené zvířaty
- diskutuje o cestách přenosu a preventivních způsobech chování, které chrání před nákazou přenosnými infekčními chorobami včetně HIV/AIDS
- popisuje a zdůvodňuje základní postupy prevence epidemií a pandemií (omezení pohybu osob, karanténa, ochrana před vstupem infekce do organismu, posílení schopnosti organismu bránit se proti infekci, očkování)
- zdůvodňuje výskyt neinfekčních nemocí, zejména kardiovaskulárních a nádorových onemocnění, ve vazbě na životní styl
- charakterizuje rizikové faktory životního stylu, které se na vzniku těchto nemocí podílejí
- navrhuje možnosti, jak výskyt jednotlivých onemocnění eliminovat
- diskutuje o umírání a smrti, jako přirozené součásti života
- rozvíjí základní dovednosti podporující wellbeing a prevenci duševních onemocnění
- v modelových situacích uplatňuje zdravotně relevantní chování se zdůvodněním na úrovni dostupných zdravotních informací

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhuje preventivní opatření před nákazou respiračními chorobami, alimentárními nákazami, pohlavně přenosnými nemocemi a nemocemi spojenými s pobytem v přírodě.
- Uvede a zdůvodní základní doporučené způsoby chování v situacích epidemie a pandemie.
- Popíše konkrétní příklady, jak ovlivňuje životní styl vznik neinfekčních onemocnění.
- Vysvětlí význam zdravého životního stylu pro snížení výskytu a dopadu zdravotních problémů chronických neinfekčních onemocnění.
- Určí základní subjektivní a objektivní příznaky vybraných infekčních a neinfekčních nemocí.
- Shrne rozdíly mezi jednotlivými typy nemocí na základě mechanismu jejich vzniku a rozvoje, délky trvání a způsobu ukončení, včetně smrti.

- Uvede a zdůvodní zásady aktivní ochrany zdraví.

CZB-VZB-001-ZV9-003

Zdůvodní význam odpovědného, respektujícího sexuálního a partnerského chování pro zdraví a bezpečí člověka, navrhne a aplikuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

Metodická podpora

Komentář

Výchova k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví je pojímána komplexně s přesahem bio-psycho-sociálních aspektů a se zacílením na rozvíjení znalostí, dovedností a postojů žáků. Žák charakterizuje lidskou sexualitu jako kombinaci biologické a psychosociální složky osobnosti. V rámci výuky je k tématu přistupováno senzitivně, korektně, s využíváním aktuálních vědeckých poznatků z mnoha oborů a výrazným etickým aspektem.

Problematika sexuálního a reprodukčního zdraví a lidské sexuality je jednou ze stěžejních oblastí témat výchovy ke zdraví a bezpečí. Důvodem pro implementaci této problematiky do systému výchovy a vzdělávání je řada skutečností vyplývajících z výsledků mnoha výzkumných studií i statistických faktů vztahujících se k dílčím aspektům lidské sexuality (zejména jde o problematiku výskytu pohlavně přenosných nemocí včetně HIV/AIDS, využívání antikoncepčních metod, rizikového sexuálního chování, genderové a sexuální identity, genderově podmíněného násilí, sexuální kriminality, pornografie, nevhodného i nekonsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-003-ZV9-009

Zhodnotí výhody a nevýhody pohlavního a nepohlavního rozmnožování pro projevení se konkrétních znaků s ohledem na dané prostředí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše význam odpovědného respektujícího sexuálního chování pro zdraví a bezpečí člověka, diskutuje postupy ochrany reprodukčního a sexuálního zdraví.

Úroveň Na začátku

Popis

- uvádí základní poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy
- rozpozná na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné, a kdy se jedná o projevy partnerského, sexuálního, a/nebo genderově podmíněného násilí, proti kterým je třeba se vymezit
- uplatňuje v modelových situacích respektující chování při navazování vrstevnických vztahů
- identifikuje v modelových situacích chování osob, kterým ohrožují bezpečí druhých, a zdůvodní právo takové chování odmítnout

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvádí základní poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy
- rozpozná na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné, a kdy se jedná o projevy partnerského, sexuálního, a/nebo genderově podmíněného násilí, proti kterým je třeba se vymezit
- uplatňuje v modelových situacích respektující chování při navazování vrstevnických vztahů
- identifikuje v modelových situacích chování osob, kterým ohrožují bezpečí druhých, a zdůvodní právo takové chování odmítnout

Úroveň Na cestě

Popis

- popisuje lidskou sexualitu jako kombinaci fyzické a psychosociální složky osobnosti, na příkladech dokládá význam vůle, rozumu, citu a pudu v sexualitě
- dává do souvislostí poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy a vyvozuje doporučení, jak sexuální a reprodukční zdraví chránit
- diskutuje význam odpovědného respektujícího sexuálního chování ve vztahu k sobě samému i ostatním
- v diskuzích k problematice sexuálního a reprodukčního zdraví projevuje korektní chování, využívá relevantní informační zdroje a uplatňuje etický přístup k sexualitě
- pojmenuje a vysvětlí hlavní vnější a vnitřní vlivy ohrožující sexuální a reprodukční zdraví
- uvádí, jak se chránit před pohlavně přenosnými nemocemi včetně HIV/AIDS, neplánovaným početím, nekonsenzuálním chováním
- popisuje hlavní faktory, které ovlivňují plodnost žen a mužů
- orientuje se v metodách a formách antikoncepce
- diskutuje v návaznosti na modelové situace problematiku předčasného a odkládaného / pozdního rodičovství
- v modelových situacích zdůvodňuje vhodné způsoby konsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popisuje lidskou sexualitu jako kombinaci fyzické a psychosociální složky osobnosti, na příkladech dokládá význam vůle, rozumu, citu a pudu v sexualitě
- dává do souvislostí poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy a vyvozuje doporučení, jak sexuální a reprodukční zdraví chránit
- diskutuje význam odpovědného respektujícího sexuálního chování ve vztahu k sobě samému i ostatním
- v diskuzích k problematice sexuálního a reprodukčního zdraví projevuje korektní chování, využívá relevantní informační zdroje a uplatňuje etický přístup k sexualitě
- pojmenuje a vysvětlí hlavní vnější a vnitřní vlivy ohrožující sexuální a reprodukční zdraví
- uvádí, jak se chránit před pohlavně přenosnými nemocemi včetně HIV/AIDS, neplánovaným početím, nekonsenzuálním chováním
- popisuje hlavní faktory, které ovlivňují plodnost žen a mužů
- orientuje se v metodách a formách antikoncepce
- diskutuje v návaznosti na modelové situace problematiku předčasného a odkládaného / pozdního rodičovství
- v modelových situacích zdůvodňuje vhodné způsoby konsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí

Úroveň Splněno

Popis

- Charakterizuje lidskou sexualitu jako kombinaci fyziologické a psychosociální složky osobnosti.
- Používá správnou terminologii v souvislosti se sexuálním a reprodukčním zdravím, genderovou a sexuální identitou.
- S využitím poznatků o stavbě a funkci reprodukční soustavy navrhne a zdůvodní postupy ochrany sexuálního a reprodukčního zdraví.
- Posoudí význam odpovědného respektujícího sexuálního chování ve vztahu k sobě samému i ostatním.
- Rozhodne na modelových příkladech o vhodném řešení vzniklých rizikových situací v oblasti reprodukčního zdraví a lidské sexuality.

- Popíše souvislost mezi sexuálním a reprodukčním chováním a možnou životní perspektivou.
- Argumentuje možná rizika odkládaného a pozdního rodičovství včetně rizika nedobrovolné bezdětnosti, rozliší dobrovolnou a nedobrovolnou bezdětnost.

CZB-VZB-001-ZV9-004

Analyzuje a hodnotí tělesné a psychosociální změny v období dospívání a adekvátně na ně reaguje, rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

Metodická podpora

Komentář

Výchova k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví přistupuje k sexualitě jako k součásti komplexních mezilidských vztahů a kultury, propojuje její biologické, psychosociální a etické aspekty. Výuka se zaměřuje na změny v dospívání a v souladu s vývojovými specifiky a potřebami žáka v bezpečném prostředí otevírá otázky partnerských vztahů, reprodukce, genderové identity, odpovědného, respektujícího a konsenzuálního sexuálního a partnerského chování i problémy nevhodného i nekonsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou, ohrožení domácím a sexuálním násilím.

Výuka zaměřená na ochranu sexuálního a reprodukčního zdraví je neoddelitelnou součástí výchovy ke zdraví a bezpečí. Je koncipovaná v bio-psycho-sociálním pojetí s výrazným etickým rozměrem. Pro žáka je průvodcem v období dospívání. V souladu s jeho potřebami podporuje pozitivní přijetí vlastního těla a vlastní pohlavní identity, vede k respektujícímu chování ve vztazích a destigmatizaci ne-heterosexuality. Seznamuje s důležitostí souhlasu a nenásilí v blízkých a sexuálních vztazích, se způsoby, jak různé formy nevhodného partnerského a sexuálního jednání rozeznat, jak se jim bránit a kam se obrátit o pomoc. Zahrnuje prevenci výskytu rizikových projevů chování (genderově podmíněné násilí, sexuální kriminalita, sexuální zneužívání, šíření chorob přenosných pohlavním stykem včetně HIV/AIDS apod.).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezi vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Klíčové kompetence

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše tělesné a psychosociální změny v období dospívání, rozezná nevhodné chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí.

Úroveň Na začátku

Popis

- popisuje jednotlivá období lidského života
- uvádí základní poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy

- rozhoduje na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné
- rozpozná v modelových situacích způsoby chování, které už nelze tolerovat a navrhuje postupy vhodné reakce

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popisuje jednotlivá období lidského života
- uvádí základní poznatky o stavbě a funkci reprodukční soustavy
- rozhoduje na modelových příkladech, které chování ve vztahu lze považovat za respektující a bezpečné
- rozpozná v modelových situacích způsoby chování, které už nelze tolerovat a navrhuje postupy vhodné reakce

Úroveň Na cestě

Popis

- využívá znalosti o stavbě a funkcích reprodukční soustavy k ochraně sexuálního a reprodukčního zdraví
- uvádí základní charakteristiky jednotlivých období lidského života, prenatálního i postnatálního
- popíše s užitím vhodné terminologie morfologické a fyziologické změny v období dospívání
- uvádí příklady, jak vhodně reagovat na změny v psychosociální oblasti v období dospívání (sebeuvědomění, sebeprosazování, abstraktní myšlení, výkyvy nálad, nabývání vlastních postojů a odpovědnosti, osobních životních hodnot, rozlišování vlastních silných a slabých stránek, zájem o sexualitu, genderová a sexuální identita, navazování vztahů ve skupině vrstevníků, odpoutávání od rodičů aj.)
- vysvětlí princip početí a vývoj jedince před narozením
- posoudí vnější a vnitřní vlivy na vývoj embrya a plodu a vysvětlí, proč v graviditě dochází k fyziologickým i psychosociálním změnám
- diskutuje otázky partnerských vztahů, genderové identity, odpovědného, respektujícího a konsenzuálního sexuálního a partnerského chování i problémy nevhodného i nekonsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou, ohrožení domácím a sexuálním násilím
- analyzuje, které chování odpovídá sexuální normě a které ji překračuje (z hlediska věku, zdraví, práva, etiky, sociokulturního prostředí aj.)
- v modelových situacích diskutuje o významu pozitivního přijetí vlastního těla a vlastní pohlavní identity, o respektujícím chování ve vztazích a destigmatizaci ne-heterosexuality
- navrhuje postupy prevence výskytu rizikových projevů chování souvisejících se sexualitou ve fyzickém i digitálním světě

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- využívá znalosti o stavbě a funkcích reprodukční soustavy k ochraně sexuálního a reprodukčního zdraví
- uvádí základní charakteristiky jednotlivých období lidského života, prenatálního i postnatálního
- popíše s užitím vhodné terminologie morfologické a fyziologické změny v období dospívání
- uvádí příklady, jak vhodně reagovat na změny v psychosociální oblasti v období dospívání (sebeuvědomění, sebeprosazování, abstraktní myšlení, výkyvy nálad, nabývání vlastních postojů a odpovědnosti, osobních životních hodnot, rozlišování vlastních silných a slabých stránek, zájem o sexualitu, genderová a sexuální identita, navazování vztahů ve skupině vrstevníků, odpoutávání od rodičů aj.)
- vysvětlí princip početí a vývoj jedince před narozením
- posoudí vnější a vnitřní vlivy na vývoj embrya a plodu a vysvětlí, proč v graviditě dochází k fyziologickým i psychosociálním změnám
- diskutuje otázky partnerských vztahů, genderové identity, odpovědného, respektujícího a konsenzuálního sexuálního a partnerského chování i problémy nevhodného i nekonsenzuálního chování souvisejícího se sexualitou, ohrožení domácím a sexuálním násilím
- analyzuje, které chování odpovídá sexuální normě a které ji překračuje (z hlediska věku, zdraví, práva, etiky, sociokulturního prostředí aj.)
- v modelových situacích diskutuje o významu pozitivního přijetí vlastního těla a vlastní pohlavní identity, o respektujícím chování ve vztazích a destigmatizaci ne-heterosexuality
- navrhuje postupy prevence výskytu rizikových projevů chování souvisejících se sexualitou ve fyzickém i digitálním světě

Úroveň Splněno

Popis

- Charakterizuje jednotlivá období lidského života.
- Popíše změny morfologické a fyziologické v období dospívání, i změny v oblasti psychosociální, a uvede příklady, jak na ně vhodně reagovat.
- Používá poznatky o principu početí v souvislosti s plánováním rodičovství.
- Rozezná genderově podmíněné násilí, nevhodné chování a nevhodnou komunikaci v souvislosti se sexuálním zneužíváním a sexuální kriminalitou.
- Zdůvodní význam souhlasu a nenásilí v blízkých a sexuálních vztazích.
- Rozliší, že někteří lidé se mohou chovat ve fyzickém i digitálním světě proti etickým i legislativním pravidlům a mohou ohrožovat bezpečí druhých, zdůvodní své právo takové chování odmítnout a oznámit tuto skutečnost odpovědné dospělé osobě.
- Obrátí se v případě rizika či přímého ohrožení na odbornou pomoc.

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.

Metodická podpora**Komentář**

Jedná se o základní životní dovednosti, které patří do problematiky zdraví a bezpečí. Očekávaný výsledek učení znamená, že žák rozliší poranění menšího rozsahu od závažnějšího poranění a život ohrožujícího stavu. Žák identifikuje závažné akutní stavy, vyžadující okamžitou pomoc (např. mozkový a srdeční infarkt). Zhodnotí situaci z hlediska bezpečnosti a eliminuje možná rizika (gumové rukavice, výstražná vesta atd.). Při poskytování první pomoci se řídí osvojeným postupem. Při závažnějším poranění přivolá dospělého nebo záchrannou službu.

Vhodné chování při úrazu či náhle poruše zdravotního stavu (akutní stavy, ošetření poranění, poskytnutí první pomoci, přivolání záchranné služby) může rozhodovat o zdraví a životech lidí, proto tyto dovednosti patří do základního vzdělávání žáků na úrovni společného základu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví

Související očekávané výsledky učení*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje základní dovednosti v modelových situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, poskytne první pomoc ve škole či přivolá pomoc dospělých.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozliší drobné poranění či poranění menšího rozsahu od závažnějšího poranění život ohrožujícího stavu vyžadujícího okamžitou pomoc dospělého nebo záchranné služby
- předvede v modelové situaci správný postup ošetření drobného poranění, při ošetření krvácejícího poranění se chrání před možnou nákazou přenášenou krví
- předvede správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozliší drobné poranění či poranění menšího rozsahu od závažnějšího poranění život ohrožujícího stavu vyžadujícího okamžitou pomoc dospělého nebo záchranné služby
- předvede v modelové situaci správný postup ošetření drobného poranění, při ošetření krvácejícího poranění se chrání před možnou nákazou přenášenou krví
- předvede správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem

Úroveň Na cestě*Popis*

- s využitím nácviku v modelových situacích získává dovednosti potřebné při poskytování první pomoci v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů
- zhodnotí situaci z hlediska bezpečnosti, zraněné uklidní a eliminuje možná rizika vlastního ohrožení (gumové rukavice, výstražná vesta atd.)
- rozlišuje typické příznaky závažných akutních poruch zdraví, které vyžadují okamžitou pomoc (CMP, IM, masivní krvácení, náhlá příhoda břšní, epilepsie, alergická reakce a anafylaktický šok, astmatický záchvat, diabetické hypo či heper stavy, psychické ataky)
- rozpozná zjevný rozsah poranění (na obrázku, modelu)
- vyhledává informace a diskutuje akutních poruch zdraví
- rozhodne o postupu při poskytování první pomoci
- identifikuje místo uložení pomůcek pro ošetření zranění, či náhlé poruchy zdraví (ve škole, doma, ve veřejných institucích a prostorech, vč. umístění AED)
- vybere vhodné pomůcky, které je třeba použít při ošetření zraněných a správně s nimi manipuluje
- předvádí správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem
- demonstruje ošetření méně závažného poranění a náhle vzniklých poruch zdraví
- používá základní způsoby ošetření závažnějších úrazů (zlomeniny, tepenné krvácení, bezdeší, bezvědomí atd.)
- využívá ochranné pomůcky při ošetřování krvácejícího poranění před možnou nákazou krví
- popisuje zásady resuscitace v život ohrožujících situacích a na modelu předvede základní postupy
- rozpozná potřebu akutní psychické první pomoci (např. panická ataka), popíše, jak kontaktovat odpovědnou osobu či přivolat odbornou pomoc

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- s využitím nácviku v modelových situacích získává dovednosti potřebné při poskytování první pomoci v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů
- zhodnotí situaci z hlediska bezpečnosti, zraněné uklidní a eliminuje možná rizika vlastního ohrožení (gumové rukavice, výstražná vesta atd.)
- rozlišuje typické příznaky závažných akutních poruch zdraví, které vyžadují okamžitou pomoc (CMP, IM, masivní krvácení, náhlá příhoda břšní, epilepsie, alergická reakce a anafylaktický šok, astmatický záchvat, diabetické hypo či heper stavy, psychické ataky)
- rozpozná zjevný rozsah poranění (na obrázku, modelu)
- vyhledává informace a diskutuje akutních poruch zdraví
- rozhodne o postupu při poskytování první pomoci
- identifikuje místo uložení pomůcek pro ošetření zranění, či náhlé poruchy zdraví (ve škole, doma, ve veřejných institucích a prostorech, vč. umístění AED)
- vybere vhodné pomůcky, které je třeba použít při ošetření zraněných a správně s nimi manipuluje

- předvádí správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem
- demonstruje ošetření méně závažného poranění a náhle vzniklých poruch zdraví
- používá základní způsoby ošetření závažnějších úrazů (zlomeniny, tepenné krvácení, bezdeší, bezvědomí atd.)
- využívá ochranné pomůcky při ošetřování krvácejícího poranění před možnou nákazou krví
- popisuje zásady resuscitace v život ohrožujících situacích a na modelu předvede základní postupy
- rozpozná potřebu akutní psychické první pomoci (např. panická ataka), popíše, jak kontaktovat odpovědnou osobu či přivolat odbornou pomoc

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná v modelových situacích zjevný rozsah poranění osob, rozliší drobná poranění od závažných akutních stavů vyžadujících okamžitou pomoc.
- Předvede správný způsob volání na záchrannou službu a komunikaci s operátorem.
- Rozhodne v modelových situacích o postupu při poskytování první pomoci a vybere vhodné pomůcky, které je třeba použít při ošetření zraněných.
- Předvede v modelové situaci bezpečné ošetření poranění a základní způsoby ošetření závažnějších úrazů a náhle vzniklých poruch zdraví.
- Popíše zásady resuscitace v situacích ohrožujících život a na modelu předvede základní úkony.
- Rozpozná potřebu akutní psychické první pomoci, kontaktuje odpovědnou osobu či přivolá odbornou pomoc.

002

Denní režim – hygiena, výživa a pohyb

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh významně přispívá k připravenosti žáka pro každodenní život. Učí žáka sledovat při posuzování zdravotního stavu všechny vzájemně se ovlivňující složky lidské bytosti (tělesnou, duševní, sociální) a jejich interakci s prostředím. Rozvíjí dovednosti podporující zdravý životní styl, vytváří příležitosti pro upevňování zdravotně preventivních návyků, směřuje k tomu, aby žák dokázal posoudit, nakolik mohou každodenní aktivity, způsob stravování, zařazování pohybových aktivit, odpočinku, relaxace a spánku ovlivňovat jeho tělesné zdraví i psychickou pohodu. Významnou součástí tématu je podpora správného nutričního chování žáka, rozvoj dovedností vedoucích k dodržování stravovacího a pitného režimu i k sestavování jídelníčku, který odpovídá výživovým doporučením odborníků.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

Metodická podpora

Komentář

V očekávaném výsledku učení jsou rozvíjeny dovednosti podporující zdravý životní styl tak, aby se postupně staly běžnou součástí života žáka. Výuka poskytuje žákovi příležitosti zamýšlet se nad vlastním denním režimem, konfrontovat vlastní zdravotně preventivní chování s názory odborníků (zásadami zdravého životního stylu) a dalšími informacemi, které jsou prezentovány v médiích. Na základě osvojených poznatků o faktorech, které ovlivňují zdraví, a dosavadních zkušeností žák zvažuje možné úpravy vlastního denního režimu. Uvádí argumenty, proč je pro životní pohodu důležité promýšlet rozložení aktivit v průběhu dne, a projevuje ochotu naplánovaný denní režim dodržovat.

OVU významně přispívá k připravenosti žáka pro každodenní život. Učí žáka pohlížet na člověka celostně, tj. při posuzování zdravotního stavu sledovat všechny vzájemně se ovlivňující složky lidské bytosti (tělesnou, duševní, sociální, duchovní) a jejich interakci s prostředím. Režim dne je jedním ze základních faktorů ovlivňujících zdravotní stav.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnání zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše denní režim a každodenní činnosti na základě zásad zdravého životního stylu.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vysvětluje potřebu dodržovat pravidelný stravovací a pitný režim, pravidelný pohybový a spánkový režim pro zdraví
- uvádí, které aktivity je vhodné zařazovat do denního režimu a které činnosti v denním režimu mohou představovat riziko zdravotních problémů
- sestaví denní režim školáka pro školní a volný den

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vysvětluje potřebu dodržovat pravidelný stravovací a pitný režim, pravidelný pohybový a spánkový režim pro zdraví
- uvádí, které aktivity je vhodné zařazovat do denního režimu a které činnosti v denním režimu mohou představovat riziko zdravotních problémů
- sestaví denní režim školáka pro školní a volný den

Úroveň Na cestě*Popis*

- popisuje jednotlivé činnosti, které tvoří náplň jeho pracovního a víkendového dne, tyto aktivity posuzuje z hlediska vlivu na jeho zdravotní stav v oblasti tělesné, psychické a sociální
- zamýšlí se nad vlastním denním režimem, konfrontuje vlastní zdravotně preventivní chování s názory odborníků (zásadami zdravého životního stylu) a dalšími informacemi, které jsou prezentovány v médiích

- uvádí a zdůvodňuje zásady zdravého životního stylu
- zdůvodňuje potřebu střídání jednotlivých aktivit (učení, práce, pohyb, zábava, odpočinek, spánek) v každodenním režimu pro podporu zdraví
- rozlišuje aktivní a pasivní odpočinek, uvádí příklady a výhody aktivního i pasivního odpočinku, uplatňuje základní techniky snižující napětí, stres, únavu aj.
- na konkrétních příkladech ilustruje význam pravidelného stravovacího, pitného, pohybového a spánkového režimu pro zdraví
- dává do souvislostí správně nastavený denní režim s činnostmi jednotlivých orgánových soustav a se zásadami zdravého životního stylu
- vyvozuje v diskuzích, jaké důsledky může mít nevhodný denní režim (rizikové chování) na zdraví člověka (ovlivňovat jeho fyzické zdraví, psychickou i sociální pohodu)
- vyhodnotí, že mnoho aktivit denního režimu nelze striktně zařadit do kategorie vhodných či nevhodných (např. používání digitálních zařízení), že vždy záleží na intenzitě, frekvenci a dalších doprovodných fenoménech

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popisuje jednotlivé činnosti, které tvoří náplň jeho pracovního a víkendového dne, tyto aktivity posuzuje z hlediska vlivu na jeho zdravotní stav v oblasti tělesné, psychické a sociální
- zamýšlí se nad vlastním denním režimem, konfrontuje vlastní zdravotně preventivní chování s názory odborníků (zásadami zdravého životního stylu) a dalšími informacemi, které jsou prezentovány v médiích
- uvádí a zdůvodňuje zásady zdravého životního stylu
- zdůvodňuje potřebu střídání jednotlivých aktivit (učení, práce, pohyb, zábava, odpočinek, spánek) v každodenním režimu pro podporu zdraví
- rozlišuje aktivní a pasivní odpočinek, uvádí příklady a výhody aktivního i pasivního odpočinku, uplatňuje základní techniky snižující napětí, stres, únavu aj.
- na konkrétních příkladech ilustruje význam pravidelného stravovacího, pitného, pohybového a spánkového režimu pro zdraví
- dává do souvislostí správně nastavený denní režim s činnostmi jednotlivých orgánových soustav a se zásadami zdravého životního stylu
- vyvozuje v diskuzích, jaké důsledky může mít nevhodný denní režim (rizikové chování) na zdraví člověka (ovlivňovat jeho fyzické zdraví, psychickou i sociální pohodu)
- vyhodnotí, že mnoho aktivit denního režimu nelze striktně zařadit do kategorie vhodných či nevhodných (např. používání digitálních zařízení), že vždy záleží na intenzitě, frekvenci a dalších doprovodných fenoménech

Úroveň Splněno

Popis

- Využívá znalosti a dovednosti o fungování organismu a vlivech působících na lidské zdraví při zdůvodňování zásad zdravého životního stylu.
- Uvádí argumenty, jimiž dokládá potřebu dodržovat pravidelný stravovací, pitný, pohybový a spánkový režim.
- Sestavuje denní režim pro pracovní a víkendový den, plánuje čas pro učení, práci, pohyb, zábavu, odpočinek a spánek podle vlastních potřeb i s ohledem na oprávněné nároky jiných osob a s dodržením platných doporučení.
- Hodnotí adekvátní denní režim jako pozitivní opatření podpory zdraví.
- Dává do souvislosti rizika nevhodného denního režimu a jeho dílčích aspektů s rozvojem nemocí.
- Aplikuje zásady zdravého životního stylu při úpravách vlastního denního režimu.

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

Metodická podpora

Komentář

OVU dává žákovi prostor pro cílené upevňování zdravotně preventivních návyků. Dodržování zásad tělesné, duševní i intimní hygieny se tak stává přirozenou součástí jeho každodenního života. Výuka navazuje na aktivity žáka spojené se sestavováním a dodržováním denního režimu, kterým podporuje vlastní tělesnou a duševní pohodu. V diskusích žák zdůvodňuje význam tělesné, duševní a intimní hygieny pro zdraví. Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím. Učí se porozumět procesům regenerace, některé osvojované aktivity zařazuje pravidelně do svého školního režimu a snaží se je využívat v osobním životě.

Očekávaný výsledek učení rozvíjí takové dovednosti žáka, které mu otevírají cestu ke zdravému životnímu stylu. Klíčové je přirozené dodržování zásad tělesné, intimní a duševní hygieny, pravidelné střídání učebních, pracovních a zájmových aktivit, relaxace a odpočinku, dodržování stravovacího, pitného, pohybového a spánkového režimu. V souladu s Národním akčním plánem pro duševní zdraví 2020–2030 je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost podpoře duševního zdraví nácvikem kompenzačních a relaxačních technik a vhodnými metodami rozvíjet dovednosti potřebné k regeneraci organismu, překonávání únavy, předcházení stresovým situacím.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnutí zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti v praktickém životě.

Úroveň Na začátku

Popis

- uvede a uplatňuje základní pravidla osobní hygieny v každodenním životě
- popíše prvky duševní hygieny a názorně předvede ukázky postupu psychohygieny, které zařazuje do vlastního denního režimu
- zdůvodní potřebu uplatňovat základní hygienická opatření při prevenci nákazy i šíření infekčních nemocí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvede a uplatňuje základní pravidla osobní hygieny v každodenním životě
- popíše prvky duševní hygieny a názorně předvede ukázky postupu psychohygieny, které zařazuje do vlastního denního režimu
- zdůvodní potřebu uplatňovat základní hygienická opatření při prevenci nákazy i šíření infekčních nemocí

Úroveň Na cestě

Popis

- cíleně upevňuje zdravotně preventivní návyky tak, aby se dodržování zásad tělesné, duševní i intimní hygieny stalo přirozenou součástí jeho každodenního života
- zdůvodňuje význam tělesné, duševní a intimní hygieny pro zdraví
- zhodnotí, do jaké míry v průběhu vlastního pracovního týdne zařazuje aktivity, které přispívají k regeneraci organismu, např. správná životospráva, vhodná strava a dostatek kvalitních tekutin, pravidelný pohyb v přiměřeném množství a intenzitě, dostatek spánku a odpočinku aj.
- posuzuje, nakolik mohou každodenní aktivity, způsob stravování, zařazování pohybových aktivit, odpočinku, relaxace a spánku ovlivňovat jeho tělesné zdraví i psychickou pohodu
- nacvičuje kompenzační a relaxační techniky vhodné pro podporu tělesné a duševní kondice
- objasní na konkrétních příkladech negativní vliv stresu na zdravotní stav a rozliší vlivy a důsledky krátkodobého a dlouhodobého stresu
- rozvíjí dovednosti potřebné k regeneraci organismu, překonávání únavy, předcházení stresovým situacím
- účastní se aktivit cílených na rozvoj sociálních dovedností umožňujících zvládat stresovou zátěž

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- cíleně upevňuje zdravotně preventivní návyky tak, aby se dodržování zásad tělesné, duševní i intimní hygieny stalo přirozenou součástí jeho každodenního života
- zdůvodňuje význam tělesné, duševní a intimní hygieny pro zdraví
- zhodnotí, do jaké míry v průběhu vlastního pracovního týdne zařazuje aktivity, které přispívají k regeneraci organismu, např. správná životospráva, vhodná strava a dostatek kvalitních tekutin, pravidelný pohyb v přiměřeném množství a intenzitě, dostatek spánku a odpočinku aj.
- posuzuje, nakolik mohou každodenní aktivity, způsob stravování, zařazování pohybových aktivit, odpočinku, relaxace a spánku ovlivňovat jeho tělesné zdraví i psychickou pohodu
- nacvičuje kompenzační a relaxační techniky vhodné pro podporu tělesné a duševní kondice
- objasní na konkrétních příkladech negativní vliv stresu na zdravotní stav a rozliší vlivy a důsledky krátkodobého a dlouhodobého stresu
- rozvíjí dovednosti potřebné k regeneraci organismu, překonávání únavy, předcházení stresovým situacím
- účastní se aktivit cílených na rozvoj sociálních dovedností umožňujících zvládat stresovou zátěž

Úroveň Splněno

Popis

- Zdůvodní význam dodržování zásad tělesné a duševní hygieny a denního režimu pro zdraví.
- Zhodnotí, do jaké míry v průběhu vlastního pracovního týdne zařazuje aktivity, které přispívají k regeneraci organismu.
- Rozliší možné stresory a typ stresu, v případě dlouhodobého působení stresových faktorů kontaktuje odpovědnou osobu.
- Předvede a uplatňuje kompenzační a relaxační techniky vhodné pro podporu tělesné a duševní kondice.

CZB-VZB-002-ZV9-008

Sestaví jednodenní i dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení, která aplikuje vzhledem k potřebám organismu.

Metodická podpora

Komentář

V očekávaném výsledku učení jsou postupně rozvíjeny dovednosti podporující správné nutriční chování žáka, zejména dovednosti vedoucí k dodržování stravovacího a pitného režimu a umožňující sestavování jídelníčku na kratší či delší období, který odpovídá výživovým doporučením odborníků. Na základě porozumění souvislostem mezi výživovým chováním a neinfekčními degenerativními nemocemi, výživovým chováním a alimentárními nákazami aplikuje žák výživová doporučení při sestavování jídelníčku, a to vzhledem k potřebám organismu v oblasti fyzické, psychické i sociální. Konfrontuje vlastní nutriční chování s názory odborníků, s informacemi, které jsou prezentovány v médiích. Na základě osvojených poznatků o funkci jednotlivých živin v organismu a o obsahu živin v potravinách vyvozuje možný vliv konzumace jednotlivých potravin na zdraví. Uvádí argumenty, proč je důležité sledovat, které potraviny a nápoje zařazujeme do jídelníčku a v jakém denním množství, a projevuje ochotu se problematikou výživy zabývat.

Výchova ke správné výživě je do základního vzdělávání zařazena jako klíčový okruh naplňující cíle výchovy ke zdraví a bezpečí. Výživa je jedním z dominantních faktorů podmiňujících výskyt chorob vázaných na životní styl (zejména kardiovaskulární choroby na aterosklerotickém podkladě, diabetes II. typu, metabolický syndrom, obezita, nádorová onemocnění, zejména tlustého střeva a konečníku). Naše stravovací zvyklosti mnohdy neodpovídají požadavkům správné výživy. Je proto žádoucí rozvíjet dovednosti žáka, které mu umožní sestavovat vhodný jídelníček. Vedení žáka ke kritickým diskusím o způsobu stravování, k argumentaci o možné podpoře zdraví vhodnou výživou rozvíjí jeho zdravotní gramotnost.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-032

Navrhne celodenní stravu pro sebe a zhodnotí ji z hlediska základních výživových doporučení.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-001-ZV9-001

Posoudí kvalitu a složení potravin z hlediska vyváženého obsahu základních živin a aditiv.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Sestaví jednodenní i dlouhodobý jídelníček na základě znalostí základních výživových doporučení.

Úroveň Na cestě

Popis

- určuje, které potraviny prospívají zdraví a které mohou být pro zdraví rizikové, a to z hlediska složení, množství i frekvence konzumace
- uvádí argumenty, proč je důležité sledovat, které potraviny a nápoje zařazujeme do jídelníčku a v jakém denním množství
- posuzuje vhodnost základních potravin a potravinářských výrobků pro zařazení do jídelníčku
- uvádí do souvislosti činnost jednotlivých částí trávicí soustavy a složení přijímané stravy (příjem potravy, mechanické a chemické zpracování potravy, vstřebávání živin z potravy a vyloučení nestrávených či nestravitelných zbytků)
- diskutuje souvislosti mezi výživovým chováním a neinfekčními a degenerativními nemocemi
- diskutuje souvislosti mezi výživovým chováním a alimentárními nákazami
- charakterizuje význam živin (bílkovin, sacharidů, tuků, vitaminů, minerálních látek) přijímaných potravou pro činnost organismu
- orientuje se ve složení základních potravin (uvádí, které potraviny jsou významnými zdroji jednotlivých živin)
- objasní zdravotní rizika spojená s nedostatečným příjmem ovoce, zeleniny, vlákniny
- vysvětlí zdravotní rizika spojená s nadbytečným příjmem tuků, cukru a soli
- zhodnotí vlastní způsob stravování vzhledem k aktuálním výživovým doporučením

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- určuje, které potraviny prospívají zdraví a které mohou být pro zdraví rizikové, a to z hlediska složení, množství i frekvence konzumace

- uvádí argumenty, proč je důležité sledovat, které potraviny a nápoje zařazujeme do jídelníčku a v jakém denním množství
- posuzuje vhodnost základních potravin a potravinářských výrobků pro zařazení do jídelníčku
- uvádí do souvislostí činnost jednotlivých částí trávicí soustavy a složení přijímané stravy (příjem potravy, mechanické a chemické zpracování potravy, vstřebání živin z potravy a vyloučení nestrávených či nestravitelných zbytků)
- diskutuje souvislosti mezi výživovým chováním a neinfekčními a degenerativními nemocemi
- diskutuje souvislosti mezi výživovým chováním a alimentárními nákazami
- charakterizuje význam živin (bílkovin, sacharidů, tuků, vitaminů, minerálních látek) přijímaných potravou pro činnost organismu
- orientuje se ve složení základních potravin (uvádí, které potraviny jsou významnými zdroji jednotlivých živin)
- objasní zdravotní rizika spojená s nedostatečným příjmem ovoce, zeleniny, vlákniny
- vysvětlí zdravotní rizika spojená s nadbytečným příjmem tuků, cukru a soli
- zhodnotí vlastní způsob stravování vzhledem k aktuálním výživovým doporučením

Úroveň Na začátku

Popis

- rozlišuje, které potraviny a nápoje přispívají a které neprospívají našemu zdraví
- popíše souvislost mezi konzumací některých potravin a vznikem zubního kazu
- uvede rizika nadměrného přejídání a nedostatečného příjmu potravy
- vysvětlí zásady a význam stravovacího a pitného režimu, který podporuje zdraví a minimalizuje jeho možné poškození
- uvede základní výživová doporučení pro stravování dětí
- navrhne jídelníček pro sebe na jeden den, zhodnotí navržený jídelníček podle základních výživových doporučení

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozlišuje, které potraviny a nápoje přispívají a které neprospívají našemu zdraví
- popíše souvislost mezi konzumací některých potravin a vznikem zubního kazu
- uvede rizika nadměrného přejídání a nedostatečného příjmu potravy
- vysvětlí zásady a význam stravovacího a pitného režimu, který podporuje zdraví a minimalizuje jeho možné poškození
- uvede základní výživová doporučení pro stravování dětí
- navrhne jídelníček pro sebe na jeden den, zhodnotí navržený jídelníček podle základních výživových doporučení

Úroveň Splněno

Popis

- Vysvětlí proces zpracování přijímané potravy v organismu, dává do souvislostí činnost jednotlivých částí trávicí soustavy a složení přijímané stravy.
- Propojuje informace o obsahu živin a dalších látek v potravinách s možnými vlivy konzumace těchto potravin na zdravotní stav.
- Preferuje při sestavování jídelníčku potraviny s vhodným obsahem živin.
- Zdůvodní potřebu dodržovat správný stravovací a pitný režim.
- Posuzuje návrhy jídelníčků vzhledem k aktuálním výživovým doporučením.
- Uvede příklady nemocí vázaných na nevhodný stravovací režim a jejich rizika pro jedince i společnost.
- Sestaví jídelníček na jeden a více dnů a zdůvodní jeho složení z hlediska potřeb organismu.

003

Osobní bezpečí

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh umožňuje žákovi získat vhled do situací, které mohou ohrozit jeho osobní bezpečí. Žák si osvojuje způsoby chování potřebné pro svou ochranu a předcházení nebezpečným situacím doma, ve škole, v komunitě,

při kontaktu s neznámými lidmi, zvířaty či předměty, je veden k bezpečnému používání digitálních technologií. V tematickém okruhu se funkčně propojují cíle programu prevence rizikových projevů chování žáka s realizací očekávaných výsledků učení. Vzdělávací obsah se zaměřuje na zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek, dopady závislostního chování na zdraví a rozvíjí argumentaci ve prospěch života bez závislostí.

Očekávané výsledky učení:

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-VZB-003-ZV9-009

Zaujímá odmítavý postoj vůči nevhodnému chování (vulgárnímu, násilnému, nerespektujícímu, agresivnímu, manipulativnímu) a v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak se vůči takovému chování vymezit.

Metodická podpora

Komentář

Žák získává základní vhled do situací, které mohou ohrozit jeho osobní bezpečí. K nevhodným (vulgárním, nekonsenzuálním, agresivním, manipulativním) projevům chování a násilí zaujímá odmítavý postoj. Respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky a jinými vrstevníky. Osvojuje si způsoby chování potřebné pro ochranu a předcházení nebezpečným situacím doma, ve škole, v komunitě. Rozlišuje, na koho se v případech, že se s těmito formami jednání setká, může obrátit.

Výchova ke zdraví a bezpečí rozvíjí u žáka komunikační dovednosti, učí ho jednat asertivně. Prostřednictvím aktivizujících a projektových metod vede žáka k ohleduplnému, tolerantnímu, odpovědnému chování a k poznání, že na zdraví a bezpečí jednotlivce se podílí odpovědný přístup všech členů komunity.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymezí vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

Klíčové kompetence

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná nevhodné chování i nevhodný mediální tlak zahrnující vliv desinformací, v modelových situacích používá vhodné způsoby, jak v takových situacích reagovat.

Úroveň Na začátku*Popis*

- podílí se na tvorbě pravidel pro podporu pozitivních vztahů ve třídě
- v modelové situaci identifikuje znaky šikany, nátlaku, agrese či jiných rizikových projevů chování
- vysvětlí, proč identifikované nevhodné chování či jednání nelze tolerovat či přehlížet
- v modelových situacích předvádí, jak by se zachoval v situacích ohrožení a způsob chování zdůvodňuje

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- podílí se na tvorbě pravidel pro podporu pozitivních vztahů ve třídě
- v modelové situaci identifikuje znaky šikany, nátlaku, agrese či jiných rizikových projevů chování
- vysvětlí, proč identifikované nevhodné chování či jednání nelze tolerovat či přehlížet
- v modelových situacích předvádí, jak by se zachoval v situacích ohrožení a způsob chování zdůvodňuje

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozlišuje a na příkladech vysvětlí různé role v rodině, třídě, vrstevnické skupině a hierarchii vztahů v daných komunitách
- diskutuje příklady chování, které přispívají k utváření dobrého sociálního klimatu (např. přátelství, vstřícnost, důvěra) nebo ho narušují (např. agresivní chování, násilné nekonsenzuální chování, manipulace a šikana)
- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky a jinými vrstevníky
- zpřesňuje a upravuje společně přijatá pravidla chování, přispívá k dobrým vztahům ve třídě
- diskutuje o rizicích manipulace a agresivního chování
- rozpozná projevy možného sebepoškozování vrstevníků a rizika s tímto spojená, uvede, jak zprostředkovat pomoc
- předvádí v modelových situacích vhodné způsoby komunikace, jak se vůči agresivnímu, nekonsenzuálnímu chování vymezit
- rozlišuje, na koho se v případech, že se s těmito formami jednání setká, může obrátit

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozlišuje a na příkladech vysvětlí různé role v rodině, třídě, vrstevnické skupině a hierarchii vztahů v daných komunitách
- diskutuje příklady chování, které přispívají k utváření dobrého sociálního klimatu (např. přátelství, vstřícnost, důvěra) nebo ho narušují (např. agresivní chování, násilné nekonsenzuální chování, manipulace a šikana)
- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky a jinými vrstevníky
- zpřesňuje a upravuje společně přijatá pravidla chování, přispívá k dobrým vztahům ve třídě
- diskutuje o rizicích manipulace a agresivního chování
- rozpozná projevy možného sebepoškozování vrstevníků a rizika s tímto spojená, uvede, jak zprostředkovat pomoc
- předvádí v modelových situacích vhodné způsoby komunikace, jak se vůči agresivnímu, nekonsenzuálnímu chování vymezit
- rozlišuje, na koho se v případech, že se s těmito formami jednání setká, může obrátit

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede příklady chování, které podporují utváření dobrého sociálního klimatu, a příklady chování, které ho narušují.
- Určí možný dopad vlastního jednání a chování na utváření klimatu ve třídě či jiné komunitě.

- Rozpozná projevy násilného, genderově podmíněného, nekonsenzuálního chování s příznaky manipulace, šikany či sebepoškozování a zaujímá k němu odmítavý postoj.
- Používá v modelových situacích vhodné způsoby, jak takovému chování předcházet a jak na ně reagovat.
- Využívá asertivní a další komunikační dovednosti v modelových situacích na obranu proti manipulativním vlivům.
- Uvede příklady možného řešení situace pro oběť manipulace či agrese.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Uvede příklady chování, které podporují utváření dobrého sociálního klimatu, a příklady chování, které ho narušují.
- Určí možný dopad vlastního jednání a chování na utváření klimatu ve třídě či jiné komunitě.
- Rozpozná projevy násilného, genderově podmíněného, nekonsenzuálního chování s příznaky manipulace, šikany či sebepoškozování a zaujímá k němu odmítavý postoj.
- Používá v modelových situacích vhodné způsoby, jak takovému chování předcházet a jak na ně reagovat.
- Využívá asertivní a další komunikační dovednosti v modelových situacích na obranu proti manipulativním vlivům.
- Uvede příklady možného řešení situace pro oběť manipulace či agrese.

CZB-VZB-003-ZV9-010

Identifikuje nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a odůvodní, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

Metodická podpora

Komentář

OVU vede žáka k bezpečnému využívání digitálních technologií při práci, učení i ve volném čase. Rozvíjí dovednosti žáka aplikovat zásady bezpečného chování v digitálním prostředí (při používání počítače, mobilu), vyhodnotit rizika online komunikace a adekvátně reagovat na nevhodný nátlak. Při používání digitálních technologií žák předchází situacím ohrožujícím tělesné i duševní zdraví. S nikým nesdílí a nikde neuvádí citlivé údaje ani nešíří důvěrné informace o sobě a jiných. Odmítá všechny projevy násilí a agrese při interakci v digitálním prostředí.

S rozvojem a dostupností digitálních technologií v posledních letech roste i charakter a množství různých druhů nástrah, se kterými se v digitálním prostředí mohou žáci setkat. Záměrem výuky je vést žáka ke zdravému a bezpečnému používání technologií pro potřeby jeho učení a poznávání, pro smysluplnou zábavu a kreativní činnost a pro potřeby každodenního života.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-002-ZV5-010

Posoudí, co nebo kdo na něj má vliv ve fyzickém a digitálním prostředí, v modelové situaci se vymeze vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

Klíčové kompetence

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná nebezpečné aktivity a situace vyskytující se v digitálním prostředí a uvede, proč je důležité chránit zde bezpečí své i ostatních, včetně ochrany osobních údajů.

Úroveň Na začátku*Popis*

- uvede příklady rizikových situací, do kterých se může v digitálním prostředí dostat
- v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci
- uvádí příklady pravidel pro slušnou a bezpečnou komunikaci v digitálním prostředí
- popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- uvede příklady rizikových situací, do kterých se může v digitálním prostředí dostat
- v modelové situaci se vymezení vůči nepříjemné nebo rizikové komunikaci
- uvádí příklady pravidel pro slušnou a bezpečnou komunikaci v digitálním prostředí
- popíše, jak jeho chování v určité situaci ovlivňují další lidé, reklama, internet apod.

Úroveň Na cestě*Popis*

- v diskusi vyjadřuje své názory tak, aby byla respektována práva a pocity jeho i druhých
- analyzuje konkrétní modelové situace, v nichž jsou používána digitálních zařízení (i umělá inteligence) ve vztahu k bio-psycho-sociálnímu zdraví
- diskutuje o pravidlech bezpečného chování v kyberprostoru (na sociálních sítích, při hraní her, sdělování a sdílení osobních dat)
- vysvětlí, co znamená digitální identita a digitální stopa
- popisuje na konkrétních příkladech momenty spojené s budováním digitální identity, které považuje za vhodné a které za nevhodné
- diskutuje o rizicích, která ho v digitálním prostředí mohou ohrozit (např. phishing, hoax, kybergrooming, sexting, nevhodný digitální obsah aj.)
- posuzuje čas strávený na digitálních zařízeních v návaznosti na dodržování zásad vyváženého denního režimu (s ohledem na pohybovou aktivitu, spánkový režim, stravovací a pitný režim)
- využívá aplikace, které umožní monitorovat či podporovat zdraví, účelně, posoudí i jejich možná rizika ve vztahu k biopsychosociálnímu zdraví

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- v diskusi vyjadřuje své názory tak, aby byla respektována práva a pocity jeho i druhých
- analyzuje konkrétní modelové situace, v nichž jsou používána digitálních zařízení (i umělá inteligence) ve vztahu k bio-psycho-sociálnímu zdraví
- diskutuje o pravidlech bezpečného chování v kyberprostoru (na sociálních sítích, při hraní her, sdělování a sdílení osobních dat)
- vysvětlí, co znamená digitální identita a digitální stopa
- popisuje na konkrétních příkladech momenty spojené s budováním digitální identity, které považuje za vhodné a které za nevhodné
- diskutuje o rizicích, která ho v digitálním prostředí mohou ohrozit (např. phishing, hoax, kybergrooming, sexting, nevhodný digitální obsah aj.)
- posuzuje čas strávený na digitálních zařízeních v návaznosti na dodržování zásad vyváženého denního režimu (s ohledem na pohybovou aktivitu, spánkový režim, stravovací a pitný režim)
- využívá aplikace, které umožní monitorovat či podporovat zdraví, účelně, posoudí i jejich možná rizika ve vztahu k biopsychosociálnímu zdraví

Úroveň Splněno*Popis*

- Analyzuje své chování v digitálním prostředí ve vztahu k budování své digitální identity a zanechávání digitální stopy.
- Identifikuje rizika, která ho mohou v digitálním prostředí ohrozit.
- Vyhodnotí možné dopady chování v konkrétních modelových situacích používání digitálních zařízení ve vztahu ke zdraví a bezpečí.
- Zdůvodní a dodržuje pravidla bezpečného a zdraví neohrožujícího chování při práci s digitálními technologiemi.
- Reguluje čas strávený na digitálních zařízeních v souladu s dodržováním zásad vyváženého denního režimu.
- Kriticky přistupuje k informacím a zdrojům s tematikou zdraví a životního stylu, vybírá relevantní a ověřené zdroje, účelně pracuje s nástroji umělé inteligence ve vztahu ke zdraví a životnímu stylu.

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

Metodická podpora

Komentář

OVU vede žáka k dodržování pravidel bezpečného pohybu a pobytu v neznámém prostředí, k získávání předběžných informací o dané lokalitě, k respektování pokynů, zákazů a příkazů spojených s danou lokalitou atd. Sleduje, aby se žák při akcích školy, při styku s neznámými osobami, zvířaty a předměty i při pohybu v digitálním prostředí choval předvídavě a odpovědně, snažil se vyhnout možným konfliktům. Umožňuje žákovi vyhodnocovat přínosy a rizika osobních a virtuálních kontaktů, ověřovat si v modelových situacích, jak vzniklé konflikty bezpečně řešit.

Pro ochranu zdraví a bezpečí je důležité osvojit si základní pravidla pro bezpečný pohyb a pobyt ve venkovním prostředí. Žák by se měl pohybovat i v neznámém prostředí bezpečně, učit se předvídat možná rizika a vyhnout se zbytečným konfliktům. OVU nabízí žákovi možnosti ověřit si v modelových situacích vhodné postupy řešení rizikových situací s využitím osobní i digitální komunikace.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Chová se zodpovědně a bezpečně ve škole, v neznámém fyzickém i digitálním prostředí, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

Úroveň Na cestě

Popis

- posuzuje místa svého pohybu v dané lokalitě z hlediska bezpečnosti
- zhodnotí cestu, kterou si vyhledá pomocí online aplikace, z hlediska bezpečnosti
- diskutuje zásady bezpečného chování při styku s neznámými zvířaty, rostlinami, s odloženými předměty ve veřejném prostoru
- chová se předvídavě při akcích školy, při styku s neznámými osobami, zvířaty a předměty i při pohybu v digitálním prostředí
- formuluje pravidla pro bezpečný pohyb a pobyt ve venkovním prostředí
- vyhodnocuje přínosy a rizika osobních a virtuálních kontaktů
- ověřuje si v modelových situacích vhodné postupy řešení rizikových situací s využitím osobní i digitální komunikace i komunikace s umělou inteligencí
- upozorní odpovědné osoby na rizika možného ohrožení zdraví jeho či ostatních

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- posuzuje místa svého pohybu v dané lokalitě z hlediska bezpečnosti
- zhodnotí cestu, kterou si vyhledá pomocí online aplikace, z hlediska bezpečnosti
- diskutuje zásady bezpečného chování při styku s neznámými zvířaty, rostlinami, s odloženými předměty ve veřejném prostoru
- chová se předvídavě při akcích školy, při styku s neznámými osobami, zvířaty a předměty i při pohybu v digitálním prostředí
- formuluje pravidla pro bezpečný pohyb a pobyt ve venkovním prostředí
- vyhodnocuje přínosy a rizika osobních a virtuálních kontaktů
- ověřuje si v modelových situacích vhodné postupy řešení rizikových situací s využitím osobní i digitální komunikace i komunikace s umělou inteligencí
- upozorní odpovědné osoby na rizika možného ohrožení zdraví jeho či ostatních

Úroveň Na začátku**Popis**

- zhodnotí z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa svého obvyklého pohybu mimo domov a školu
- uvádí možná ohrožení, která mohou vzniknout při kontaktu s neznámými lidmi, rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací
- v modelových situacích předvádí, jak se zachovat v situacích potenciálního i reálného ohrožení a způsob chování zdůvodňuje
- řídí se zásadami bezpečného pohybu při akcích školy a při pobytu v přírodě
- dává do souvislosti rizika pro pohyb a chování ve vnějším prostředí a povětrnostní podmínky
- určí, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- zhodnotí z hlediska bezpečnosti svou cestu do školy a další místa svého obvyklého pohybu mimo domov a školu
- uvádí možná ohrožení, která mohou vzniknout při kontaktu s neznámými lidmi, rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací
- v modelových situacích předvádí, jak se zachovat v situacích potenciálního i reálného ohrožení a způsob chování zdůvodňuje
- řídí se zásadami bezpečného pohybu při akcích školy a při pobytu v přírodě
- dává do souvislosti rizika pro pohyb a chování ve vnějším prostředí a povětrnostní podmínky
- určí, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení nebezpečnou situací

Úroveň Splněno**Popis**

- Posoudí a vyhodnotí místa pro trávení volného času ve svém okolí z hlediska bezpečnosti pro pohyb a pobyt lidí (hřiště, park, příroda aj.).

- Porovnává přínosy a rizika osobní a digitální komunikace jednotlivců i různých sociálních skupin s ohledem na osobní bezpečí.
- Navrhne adekvátní řešení možných konfliktů vznikajících při osobní i digitální komunikaci.
- Ověřuje v modelových situacích vhodné postupy řešení rizikových situací s využitím osobní i digitální komunikace.
- Dodržuje pravidla kontaktu s lidmi s ohledem na osobní bezpečí, v případě rizika či skutečného ohrožení požádá o pomoc.
- Odůvodní nutnost odpovědného chování při kontaktu s domácími i volně žijícími zvířaty, které aplikuje a předvede v modelové situaci.

CZB-VZB-003-ZV9-012

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace a zvládá zásady bezpečného chování v případě dopravní nehody.

Metodická podpora

Komentář

OVU rozvíjí znalosti, dovednosti a způsoby chování žáka v oblasti dopravní bezpečnosti. Poskytuje příležitost aplikovat základní znalosti legislativních norem z oblasti silničního provozu do situací praktického života. Vede žáka k bezpečnému a samostatnému pohybu v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty (včetně e-mobility) při akcích školy, posiluje ohleduplné, předvídaté a odpovědné chování žáka v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího veřejnou dopravou. Žák si v modelových situacích osvojuje a upevňuje základní postupy bezpečného chování v případě, že se stane účastníkem nebo svědkem dopravní nehody. Demonstruje schopnost klasifikovat úrazy a poskytnout první pomoc zraněným, procvičuje nahlášení nehody složkám integrovaného záchranného systému.

V ČR jsou dopravní nehody nejčastější příčinou úrazových úmrtí dětí a dospívajících. Pro jejich bezpečný život je nezbytné, aby dokázali řešit dopravní situace v souladu s pravidly silničního provozu s důrazem na zajištění vlastní bezpečnosti i osob v jejich okolí, projevovali bezpečné a odpovědné chování v situacích silniční, železniční a jiné dopravy jako chodci, cyklisté, cestující, byli si vědomi možných následků a postihů za porušení pravidel silničního provozu.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-023

Předvede v modelové situaci správné chování podle pravidel silničního provozu, pohybuje se bezpečně a samostatně v reálném silničním provozu v roli chodce i cyklisty.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-002-ZV9-004

Popíše některé důležité případy působení sil mezi tělesy, s využitím vlastních pozorování, experimentů a historického pohledu fyziky vysvětlí souvislost silového působení se změnami pohybového stavu těles.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Pohybuje se samostatně a bezpečně v běžném silničním provozu v roli chodce, cyklisty, spolujezdce, cestujícího ve veřejné dopravě, řeší modelové dopravní situace, se kterými se setkává v praktickém životě.

Úroveň Na začátku

Popis

- řeší modelové situace silničního provozu jako chodec, cyklista
- popíše používání bezpečnostních prvků ve výbavě cyklisty a zádržných systémů v dopravních prostředcích
- demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy správné chování ve shodě s pravidly silničního provozu
- demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy bezpečný způsob chování v prostředcích veřejné hromadné přepravy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- řeší modelové situace silničního provozu jako chodec, cyklista
- popíše používání bezpečnostních prvků ve výbavě cyklisty a zádržných systémů v dopravních prostředcích
- demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy správné chování ve shodě s pravidly silničního provozu
- demonstruje v modelové situaci nebo při akci školy bezpečný způsob chování v prostředcích veřejné hromadné přepravy

Úroveň Na cestě*Popis*

- analyzuje konkrétní situace v silničním provozu nebo v železniční dopravě z hlediska bezpečnosti
- řeší modelové dopravní situace v souladu s pravidly silničního provozu s důrazem na zajištění vlastní bezpečnosti i osob v jeho okolí
- zdůvodňuje význam povinných prvků výbavy cyklisty pro zdraví a bezpečí
- projevuje při akcích školy bezpečné a odpovědné chování v situacích silniční, železniční a jiné dopravy jako chodec, cyklista, cestující veřejné dopravy

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- analyzuje konkrétní situace v silničním provozu nebo v železniční dopravě z hlediska bezpečnosti
- řeší modelové dopravní situace v souladu s pravidly silničního provozu s důrazem na zajištění vlastní bezpečnosti i osob v jeho okolí
- zdůvodňuje význam povinných prvků výbavy cyklisty pro zdraví a bezpečí
- projevuje při akcích školy bezpečné a odpovědné chování v situacích silniční, železniční a jiné dopravy jako chodec, cyklista, cestující veřejné dopravy

Úroveň Splněno*Popis*

- Prokáže znalost pravidel silničního provozu při řešení modelových situací.
- Zdůvodní používání jednotlivých bezpečnostních prvků ve výbavě chodce i cyklisty.
- Vysvětlí smysl zádržných systémů v dopravních prostředcích.
- Uvede nebezpečí (pro sebe i druhé) plynoucí z nevhodného chování v roli chodce, cyklisty, cestujícího v dopravních prostředcích.
- Vysvětlí na modelové situaci vztahy a etické chování jednotlivých účastníků silniční, železniční a letecké dopravy.
- Demonstruje v modelových situacích základní postupy bezpečného chování v případě, že se stane účastníkem nebo svědkem dopravní nehody.

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

Metodická podpora**Komentář**

Žák prokazuje základní právní povědomí v otázkách přístupu legislativy v České republice k návykovým látkám. Zamýšlí se nad riziky zneužívání návykových látek (legálních i nelegálních) a ohrožením nelátkovými závislostmi. Dává do souvislostí příčiny a důsledky experimentování s návykovými látkami. Konkretizuje zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek, dopady závislostního chování na zdraví a argumentuje ve prospěch života bez závislostí. Metodami aktivního sociálního učení si osvojuje modely chování, které může aplikovat v situacích možného ohrožení závislostí.

Závislostní chování představuje pro společnost i pro zdraví jednotlivce značné riziko. V souladu s Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027 je nezbytné věnovat pozornost naplňování cílů primární prevence v rámci výchovy ke zdraví a bezpečí, a to v průběhu celého základního vzdělávání. OVU je funkčně propojený s cíli programu prevence rizikových projevů chování žáků. V rámci prevence závislostního chování je klíčový rozvoj sociálních dovedností žáků, schopnosti asertivně komunikovat, čelit sociálnímu tlaku a uvážlivě se rozhodovat.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplňuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek, vysvětlí vliv závislostního chování na zdraví člověka.

Úroveň Na cestě

Popis

- dává do souvislostí příčiny a důsledky experimentování s návykovými látkami
- vysvětlí na konkrétních příkladech znaky závislostního chování
- charakterizuje fyzickou, psychickou a sociální závislost
- diskutuje důvody, proč jsou některé návykové látky společností tolerovány a jiné zákonem zakázány
- rozlišuje nelátkové formy závislosti (závislost na vzhledu, na osobě, ideologii, práci, jídle, pohybové aktivitě, hraní her, sociálních sítích aj.)
- diskutuje o látkových i nelátkových závislostech v souvislosti s jejich vlivem na zdraví a život jedince, jeho okolí i společnosti
- ověřuje si v modelových situacích schopnost asertivně komunikovat, čelit sociálnímu tlaku a uvážlivě se rozhodovat
- argumentuje v modelových situacích ve prospěch života bez závislostí
- vyhledá kontakty na specializovaná zařízení pro prevenci a léčbu závislostí ve svém regionu a orientuje se v náplni jejich činnosti

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- dává do souvislostí příčiny a důsledky experimentování s návykovými látkami
- vysvětlí na konkrétních příkladech znaky závislostního chování

- charakterizuje fyzickou, psychickou a sociální závislost
- diskutuje důvody, proč jsou některé návykové látky společností tolerovány a jiné zákonem zakázány
- rozlišuje nelátkové formy závislosti (závislost na vzhledu, na osobě, ideologii, práci, jídle, pohybové aktivitě, hraní her, sociálních sítích aj.)
- diskutuje o látkových i nelátkových závislostech v souvislosti s jejich vlivem na zdraví a život jedince, jeho okolí i společnosti
- ověřuje si v modelových situacích schopnost asertivně komunikovat, čelit sociálnímu tlaku a uvážlivě se rozhodovat
- argumentuje v modelových situacích ve prospěch života bez závislostí
- vyhledá kontakty na specializovaná zařízení pro prevenci a léčbu závislostí ve svém regionu a orientuje se v náplni jejich činnosti

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše základní projevy závislostního chování
- odůvodní výhody, které život bez závislostí přináší (zdravotní, ekonomické, společenské)
- v konkrétních modelových situacích použije techniky odmítání (dokáže říci "ne")
- popíše vliv zneužívání nejčastějších návykových látek na zdraví člověka
- vybere, na koho se může obrátit v situacích, kdy se v jeho okolí vyskytne problém související se zneužíváním návykových látek či ohrožení závislostním chováním

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše základní projevy závislostního chování
- odůvodní výhody, které život bez závislostí přináší (zdravotní, ekonomické, společenské)
- v konkrétních modelových situacích použije techniky odmítání (dokáže říci "ne")
- popíše vliv zneužívání nejčastějších návykových látek na zdraví člověka
- vybere, na koho se může obrátit v situacích, kdy se v jeho okolí vyskytne problém související se zneužíváním návykových látek či ohrožení závislostním chováním

Úroveň Splněno

Popis

- Vysvětlí možné příčiny vzniku a rozvoje závislostního chování u jednotlivých populačních skupin.
- Dává do souvislosti dopady závislostního chování na jednotlivé orgány a orgánové soustavy.
- Zdůvodní, proč zákon zakazuje prodej alkoholu a tabákových výrobků osobám do 18 let věku.
- Rozlišuje základní legální a nelegální návykové látky.
- Popíše zdravotní a jiná rizika zneužívání návykových látek a nelátkových forem závislosti pro jedince a společnost.
- Předvede v modelové situaci vhodné způsoby odmítnutí nabízené návykové látky.
- Rozpozná projevy závislostního chování u vrstevníků a osob ve svém okolí a informuje o této skutečnosti odpovědné osoby za účelem poskytnutí pomoci.

004

Osobní bezpečí za mimořádných událostí a v souvislosti s obranou státu

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh umožňuje žákovi osvojit si znalosti a dovednosti potřebné k tomu, aby rozpoznal a srozumitelně ohlásil mimořádnou událost, zvládl základní praktické kroky, které mohou snížit dopady mimořádných událostí a umožní základní ochranu zdraví a přežití. Vede žáka k osvojení základních pravidel protipožární ochrany ve škole a cíleně ho připravuje na to, aby dokázal v případě požáru správně reagovat a chovat se podle naučených postupů. Tematický celek umožňuje žákovi seznámit se s bezpečnostním systémem ČR a typy krizových stavů a s požadavky na připravenost civilních obyvatel pro případ obrany státu.

Očekávané výsledky učení:**2. stupeň, 9. ročník (ZV9)**

CZB-VZB-004-ZV9-014

Uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích ohrožení spojeného s mimořádnou událostí.**Metodická podpora****Komentář**

Výuka je zaměřená na ochranu zdraví a bezpečí v situacích bezprostředně ohrožujících zdraví a život při mimořádných událostech. Žák si osvojuje znalosti a dovednosti potřebné k tomu, aby rozpoznal a srozumitelně ohlásil mimořádnou událost, včetně její lokalizace, správně se rozhodl, kdy použít prostředky individuální/improvizované ochrany. V modelových situacích prezentuje bezpečný postup při evakuaci (aplikuje zásady nařizené evakuace, opuštění domu/bytu a přípravy evakuačního zavazadla), uplatní zásady správného ukrytí, vysvětlí a podle okolností aplikuje pravidla přežití svépomocí.

Problematika mimořádných událostí je důležitou a velmi aktuální součástí základního vzdělávání. K dosažení kompetencí potřebných k zajištění ochrany zdraví a bezpečí v případě mimořádných událostí je potřebné, aby výuka postupovala všemi ročníky základního vzdělávání. Je nezbytné, aby byli žáci adekvátně svému věku seznamováni s možnými zdravotními riziky a život ohrožujícími situacemi při vzniku mimořádných událostí, osvojili si vhodné způsoby jednání a chování, které vedou k bezpečí a ochraně zdraví.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek Integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.*Lyceum*

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Klíčové kompetence*

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje v modelových situacích vhodné způsoby bezpečného chování při vyhlášení mimořádné události.

Úroveň Na začátku*Popis*

- rozliší varovný signál Všeobecná výstraha a další signály Požární poplach a Zkouška sirén
- předvede v modelové situaci základní postupy jednání v případě zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha
- uvede čísla linek tísňového volání (158, 150, 155, 112)
- charakterizuje základní úkoly složek Integrovaného záchranného systému
- popíše bezpečný odchod z domova při nařizené evakuaci
- vybere, co patří do evakuačního zavazadla
- při modelové evakuaci školy postupuje podle naučených postupů

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- rozliší varovný signál Všeobecná výstraha a další signály Požární poplach a Zkouška sirén
- předvede v modelové situaci základní postupy jednání v případě zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha
- uvede čísla linek tísňového volání (158, 150, 155, 112)
- charakterizuje základní úkoly složek Integrovaného záchranného systému
- popíše bezpečný odchod z domova při nařízené evakuaci
- vybere, co patří do evakuačního zavazadla
- při modelové evakuaci školy postupuje podle naučených postupů

Úroveň Na cestě**Popis**

- rozpoznává v modelových situacích vznik mimořádné události, srozumitelně ji ohlásí, včetně lokalizace
- rozhoduje, kdy použít prostředky individuální/improvizované ochrany
- charakterizuje základní úkoly složek Integrovaného záchranného systému: Policie ČR (ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti); HZS ČR (ochrana života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech) a Zdravotnické záchranné služby (poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám se závažným poškozením zdraví nebo osobám, které jsou v přímém ohrožení života)
- vyhledává informace o účasti jednotlivých složek IZS při mimořádných událostech, popisuje okolnosti a rizika konkrétních zásahů, diskutuje formy spolupráce složek IZS
- postupuje při modelové evakuaci školy dle naučených postupů a zdůvodňuje význam dodržování těchto postupů
- prezentuje v modelových situacích bezpečný postup při evakuaci (aplikuje zásady nařízené evakuace, opuštění domu/bytu)
- uplatňuje v modelové situaci zásady správného ukrytí, vysvětlí, jak podle okolností aplikuje pravidla přežití svépomocí
- určuje, co patří do evakuačního zavazadla, a svůj výběr zdůvodňuje

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- rozpoznává v modelových situacích vznik mimořádné události, srozumitelně ji ohlásí, včetně lokalizace
- rozhoduje, kdy použít prostředky individuální/improvizované ochrany
- charakterizuje základní úkoly složek Integrovaného záchranného systému: Policie ČR (ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti); HZS ČR (ochrana života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech) a Zdravotnické záchranné služby (poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám se závažným poškozením zdraví nebo osobám, které jsou v přímém ohrožení života)
- vyhledává informace o účasti jednotlivých složek IZS při mimořádných událostech, popisuje okolnosti a rizika konkrétních zásahů, diskutuje formy spolupráce složek IZS
- postupuje při modelové evakuaci školy dle naučených postupů a zdůvodňuje význam dodržování těchto postupů
- prezentuje v modelových situacích bezpečný postup při evakuaci (aplikuje zásady nařízené evakuace, opuštění domu/bytu)
- uplatňuje v modelové situaci zásady správného ukrytí, vysvětlí, jak podle okolností aplikuje pravidla přežití svépomocí
- určuje, co patří do evakuačního zavazadla, a svůj výběr zdůvodňuje

Úroveň Splněno**Popis**

- Popíše činnost a vzájemnou spolupráci složek Integrovaného záchranného systému.
- Uvádí příklady mimořádných událostí, diskutuje o jejich příčinách a následcích.
- Rozezná varovný signál „Všeobecná výstraha“, další signály Požární poplach a Zkouška sirén a vysvětlí, k čemu slouží.
- Určí a zdůvodní obsah evakuačního zavazadla.

- Předvede komunikaci s operátorem tísňové linky při ohlášení mimořádné události.
- Vysvětlí právní důsledky zneužití volání na tísňovou linku.
- Shrne rizika nerespektování výzvy k evakuaci.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Popíše činnost a vzájemnou spolupráci složek Integrovaného záchranného systému.
- Uvádí příklady mimořádných událostí, diskutuje o jejich příčinách a následcích.
- Rozezná varovný signál „Všeobecná výstraha“, další signály Požární poplach a Zkouška sirén a vysvětlí, k čemu slouží.
- Určí a zdůvodní obsah evakuačního zavazadla.
- Předvede komunikaci s operátorem tísňové linky při ohlášení mimořádné události.
- Vysvětlí právní důsledky zneužití volání na tísňovou linku.
- Shrne rizika nerespektování výzvy k evakuaci.

CZB-VZB-004-ZV9-015

Aplikuje zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

Metodická podpora

Komentář

Na základě konkrétních příkladů žák rozlišuje mimořádné události, které vznikají vlivem přírodních sil, vlivem nehod, v důsledku průmyslových a jiných havárií a teroristických útoků. Uvádí příčiny jejich vzniku a možné dopady na zdraví, životy lidí, majetek a životní prostředí. OVU vede žáka k tomu, aby se choval způsobem, který nezpůsobí vznik mimořádných událostí, sníží negativní dopad mimořádných událostí na zdraví, životy lidí a životní prostředí, umožní základní ochranu zdraví a přežití.

Problematika ochrany za mimořádných událostí postupuje vzděláváním žáků od 1. stupně ZŠ. Osvojení správného bezpečného chování při mimořádných událostech a krizových situacích patří k základní připravenosti pro život (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030). OVU směřuje k tomu, aby žáci dokázali znalosti o mimořádných událostech, které vznikají vlivem přírodních sil (povodně, zemětřesení, sesuvy půdy, laviny, vichřice atd.), ale i vlivem nehod (řetězové dopravní nehody, nehody na železnicích, pád letadla atd.), průmyslových a jiných havárií (havárie chemičky, elektrárny, muničního skladu, výbuch v dole atd.) a teroristických útoků, využívat k ochraně zdraví a bezpečí.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-026

Vysvětlí funkci základních složek Integrovaného záchranného systému a uplatňuje v modelových situacích účelné způsoby chování při mimořádných událostech.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-005-ZV9-013

Popíše základní strukturu látek a relevantní částice při postupu z makrosvětla do mikrosvětla a uvede některé konkrétní příklady dějů, které na dané úrovni probíhají.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Popíše funkci složek Integrovaného záchranného systému a zásady bezpečného chování při mimořádných událostech způsobených člověkem a mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na místech, kde se pohybuje.

Úroveň Na začátku*Popis*

- vyhledává informace o konkrétních mimořádných událostech přírodního charakteru (povodně, větrné smršti aj.) a diskutuje o dopadech na zdraví, životy lidí, majetek a životní prostředí
- vyhledává informace o mimořádných událostech zaviněných lidmi (hromadné dopravní nehody, průmyslové havárie) a diskutuje o dopadech na zdraví, životy lidí, majetek a životní prostředí
- popíše které zásady bezpečného chování je třeba při vzniku mimořádných událostí dodržovat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledává informace o konkrétních mimořádných událostech přírodního charakteru (povodně, větrné smršti aj.) a diskutuje o dopadech na zdraví, životy lidí, majetek a životní prostředí
- vyhledává informace o mimořádných událostech zaviněných lidmi (hromadné dopravní nehody, průmyslové havárie) a diskutuje o dopadech na zdraví, životy lidí, majetek a životní prostředí
- popíše které zásady bezpečného chování je třeba při vzniku mimořádných událostí dodržovat

Úroveň Na cestě*Popis*

- na základě dostupných informací popisuje příčiny vzniku mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy a diskutuje možnosti těmto událostem předcházet
- sdílí informace o jednotlivých mimořádných událostech přírodního charakteru (povodně, zemětřesení, sesuvy půdy, laviny, vichřice aj.), popisuje postupy Integrovaného záchranného systému při jejich likvidaci s důrazem na ochranu zdraví a bezpečí lidí
- na základě dostupných informací popisuje příčiny vzniku mimořádných událostí způsobených činností člověka a diskutuje možnosti těmto událostem předcházet
- sdílí informace o jednotlivých mimořádných událostech způsobených lidskou činností, vlivem nehod (řetězové dopravní nehody, nehody na železnicích, pád letadla), průmyslových a jiných havárií (havárie chemičky, elektrárny, muničního skladu, výbuch v dole) a teroristických útoků, popisuje postupy Integrovaného záchranného systému při jejich likvidaci s důrazem na ochranu zdraví a bezpečí lidí
- diskutuje bezpečné způsoby chování v modelových případech vzniku mimořádných událostí (povodně, vichřice, bouřky, laviny, úniky nebezpečných látek, hromadné dopravní nehody, útoky agresora aj.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na základě dostupných informací popisuje příčiny vzniku mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy a diskutuje možnosti těmto událostem předcházet
- sdílí informace o jednotlivých mimořádných událostech přírodního charakteru (povodně, zemětřesení, sesuvy půdy, laviny, vichřice aj.), popisuje postupy Integrovaného záchranného systému při jejich likvidaci s důrazem na ochranu zdraví a bezpečí lidí
- na základě dostupných informací popisuje příčiny vzniku mimořádných událostí způsobených činností člověka a diskutuje možnosti těmto událostem předcházet
- sdílí informace o jednotlivých mimořádných událostech způsobených lidskou činností, vlivem nehod (řetězové dopravní nehody, nehody na železnicích, pád letadla), průmyslových a jiných havárií (havárie chemičky, elektrárny, muničního skladu, výbuch v dole) a teroristických útoků, popisuje postupy Integrovaného záchranného systému při jejich likvidaci s důrazem na ochranu zdraví a bezpečí lidí
- diskutuje bezpečné způsoby chování v modelových případech vzniku mimořádných událostí (povodně, vichřice, bouřky, laviny, úniky nebezpečných látek, hromadné dopravní nehody, útoky agresora aj.)

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozlišuje mezi přírodními mimořádnými událostmi a událostmi způsobenými lidskou činností.

- Vysvětlí význam IZS a popíše jeho činnost při vzniku mimořádných událostí.
- Uvede a zdůvodní základní bezpečné způsoby chování v případech vzniku mimořádných událostí přírodního charakteru a mimořádných událostí způsobených člověkem.
- Uvede, jak lze předcházet vzniku mimořádných událostí způsobených lidskou činností na místech, kde se pohybuje.
- Objasní na modelových příkladech základní podmínky pro přežití v přírodě.
- Předvede v modelových situacích postupy bezpečného chování při vzniku náhlé mimořádné události v prostorách školy.

CZB-VZB-004-ZV9-016

Charakterizuje zásady požární prevence; v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné způsoby chování, metody a prostředky hašení požáru.

Metodická podpora

Komentář

V rámci výuky je žák seznámen se základními pravidly protipožární ochrany ve škole a je cíleně připravován k tomu, aby dokázal v případě požáru správně reagovat, tj. chovat se podle naučených postupů. Tyto postupy jsou v průběhu základního vzdělávání upevňovány v modelových situacích požárního poplachu. Tímto způsobem je zároveň ověřováno, zda žák dokáže pravidla protipožární ochrany aplikovat, především bezpečně opustit požárem ohrožený prostor, případně použít vhodné metody a prostředky hašení požáru. Zároveň je žák veden k obezřetnému chování při kontaktu s hořlavými látkami a pyrotechnikou.

Dodržování pravidel požární ochrany je legislativně stanovené zákonem. Problematika ochrany před požáry je proto nedílnou součástí výchovy ke zdraví a bezpečí. Žáci jsou v rámci požární prevence vedeni k vytváření podmínek bránících vzniku požárů, mají možnost upevňovat bezpečné způsoby chování pro případ, že v jejich blízkosti k požáru dojde. Oporou při realizaci preventivních aktivit v oblasti požární ochrany je spolupráce s Hasičským záchranným sborem České republiky.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-027

Zdůvodní význam bezpečného chování při styku s hořlavými látkami a zábavní pyrotechnikou, aplikuje pravidla protipožární ochrany v modelových situacích.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KDI-DAT-000-ZV9-001

Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše zásady požární prevence, uplatňuje v modelových situacích vhodné způsoby chování v případě ohrožení požárem.

Úroveň Na cestě

Popis

- lokalizuje umístění hasicích přístrojů (hydrantů) ve škole
- rozlišuje hasicí přístroje vzhledem k třídám požáru (možnostem jejich použití)
- uvádí rizika a příčiny požárů s využitím teorie hoření (hořlavé látky, podmínky hoření a výbuchu, iniciační zdroje, projevy požárů, sdílení tepla)
- zdůvodňuje zásady obezřetného chování při kontaktu s hořlavými látkami a pyrotechnikou
- určuje význam piktogramů pro označování hořlavých a výbušných látek
- aplikuje v modelových situacích požárního poplachu pravidla ochrany zdraví a bezpečí (bezpečné opuštění požárem ohroženého prostoru, volba vhodných metod a prostředků hašení požáru)

Ilustrace

Odkaz*Krátký textový popis*

- lokalizuje umístění hasicích přístrojů (hydrantů) ve škole
- rozlišuje hasicí přístroje vzhledem k třídám požáru (možnostem jejich použití)
- uvádí rizika a příčiny požárů s využitím teorie hoření (hořlavé látky, podmínky hoření a výbuchu, iniciační zdroje, projevy požárů, sdílení tepla)
- zdůvodňuje zásady obezřetného chování při kontaktu s hořlavými látkami a pyrotechnikou
- určuje význam piktogramů pro označování hořlavých a výbušných látek
- aplikuje v modelových situacích požárního poplachu pravidla ochrany zdraví a bezpečí (bezpečné opuštění požárem ohroženého prostoru, volba vhodných metod a prostředků hašení požáru)

Úroveň Na začátku*Popis*

- převede v modelové situaci, jak bezpečně opustí požárem ohrožený prostor
- uvede příklady, jak může vzniknout oheň doma i v přírodě
- předvede v modelové situaci, jak se chovat, aby nezpůsobil požár
- rozpozná piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek
- v modelové situaci odmítne použití zábavní pyrotechniky a manipulaci s otevřeným ohněm

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- převede v modelové situaci, jak bezpečně opustí požárem ohrožený prostor
- uvede příklady, jak může vzniknout oheň doma i v přírodě
- předvede v modelové situaci, jak se chovat, aby nezpůsobil požár
- rozpozná piktogramy pro označování hořlavých a výbušných látek
- v modelové situaci odmítne použití zábavní pyrotechniky a manipulaci s otevřeným ohněm

Úroveň Splněno*Popis*

- Uvede a zdůvodní zásady požární prevence.
- Vysvětlí správné použití jednotlivých typů hasicích přístrojů.
- Charakterizuje základní povinnosti osob v oblasti požární ochrany.
- Identifikuje únikové cesty z budovy školy v případě požáru.
- V modelové situaci aplikuje pravidla protipožární ochrany.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Uvede a zdůvodní zásady požární prevence.
- Vysvětlí správné použití jednotlivých typů hasicích přístrojů.
- Charakterizuje základní povinnosti osob v oblasti požární ochrany.
- Identifikuje únikové cesty z budovy školy v případě požáru.
- V modelové situaci aplikuje pravidla protipožární ochrany.

CZB-VZB-004-ZV9-017

Vysvětlí roli občana a jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu, orientuje se v principech zajišťování vnější i vnitřní obrany, v bezpečnostním systému ČR a typech krizových stavů.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se seznamuje s bezpečnostním systémem ČR a typy krizových stavů, s posláním ozbrojených sil v ČR. Rozlišuje základní činnosti Armády ČR v době míru a při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. Vyhledává a popisuje příklady, jak Armáda ČR pomáhá chránit zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru. Orientuje se v principech zabezpečování vnitřní i vnější bezpečnosti a obrany, je si vědom vlivu historie na bezpečnost státu. Získává poznatky o současném bezpečnostním prostředí, o výhodách a závazcích vyplývajících z členství ČR v mezinárodních bezpečnostních a politicko-vojenských organizacích, o principech obrany státu a o úloze ozbrojených sil ČR při řešení krizí vojenského a nevojenského charakteru. Sleduje informace související s obranou obyvatel, vyvozuje možné aktuální hrozby a zdůvodňuje úlohu každého občana při zajišťování bezpečnosti státu.

Občan má ze zákona povinnost podílet se na obraně státu. Tato povinnost je daná zákonem č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), a zákonem č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, který při zajišťování obrany státu před vnějším napadením ukládá povinnosti nejenom státním orgánům a územním samosprávným celkům, ale i právníkům a fyzickým osobám. Upevňování občanského vědomí k obraně státu může významně přispět k vytváření pozitivního vztahu občanů k vlasti, motivovat je k širší občanské aktivitě a probudit zájem o správu věcí veřejných. Vzdělávání cílené na přípravu občanů k obraně státu usiluje o vytváření pozitivního hodnotového systému, opřené o historickou zkušenost a o formování postojů v oblastech obrany státu a ochrany fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při různých rizikových situacích a mimořádných událostech vojenského a nevojenského charakteru.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CJS-CJS-005-ZV5-028

Rozlišuje činnosti Armády ČR v době míru a při válečných konfliktech.

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-PCP-000-ZV9-001

Účelně uplatňuje přímou činností svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.

KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Popíše roli občana a jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu.

Úroveň Na začátku

Popis

- popíše úlohu občanů při zajišťování bezpečnosti státu (humanitární pomoc, možnost pracovat v ozbrojených složkách)
- vyhledá a popíše hlavní úkoly Armády ČR a příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR
- vyhledá a popíše příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru
- porovná základní činnosti armády v době míru a při válečných konfliktech

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše úlohu občanů při zajišťování bezpečnosti státu (humanitární pomoc, možnost pracovat v ozbrojených složkách)
- vyhledá a popíše hlavní úkoly Armády ČR a příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR
- vyhledá a popíše příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí při mimořádných událostech nevojenského charakteru
- porovná základní činnosti armády v době míru a při válečných konfliktech

Úroveň Na cestě

Popis

- popíše a zdůvodní hlavní úkoly Armády ČR a uvede příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR
- popisuje příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí obyvatel při mimořádných událostech nevojenského charakteru
- diskutuje o vlivu historie na bezpečnost státu
- vyhledává informace a diskutuje o právech a povinnostech občana při zajišťování obrany státu
- vysvětlí pojem branná povinnost
- sleduje informace o aktuálním bezpečnostním prostředí, identifikuje základní hrozby, které mohou mít vliv na bezpečnost ČR

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše a zdůvodní hlavní úkoly Armády ČR a uvede příklady její činnosti při obraně suverenity a územní celistvosti ČR
- popisuje příklady pomoci Armády ČR při ochraně zdraví a bezpečí obyvatel při mimořádných událostech nevojenského charakteru
- diskutuje o vlivu historie na bezpečnost státu
- vyhledává informace a diskutuje o právech a povinnostech občana při zajišťování obrany státu
- vysvětlí pojem branná povinnost
- sleduje informace o aktuálním bezpečnostním prostředí, identifikuje základní hrozby, které mohou mít vliv na bezpečnost ČR

Úroveň Splněno

Popis

- Rozliší základní činnosti Armády ČR v době míru a při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.
- Určí základní pilíře zajišťování obrany ČR.
- Uvádí úkoly ozbrojených sil ČR při zajišťování vnější bezpečnosti prostředí a při řešení nevojenských krizových situací.
- Vysvětlí na příkladech důvody účasti ozbrojených sil v humanitárních misích a zahraničních operacích.
- Objasní roli občana, jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu.
- Vysvětlí výhody a uvede závazky vyplývající z členství ČR v mezinárodních bezpečnostních a politicko-vojenských organizacích.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Rozliší základní činnosti Armády ČR v době míru a při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.
- Určí základní pilíře zajišťování obrany ČR.
- Uvádí úkoly ozbrojených sil ČR při zajišťování vnější bezpečnosti prostředí a při řešení nevojenských krizových situací.
- Vysvětlí na příkladech důvody účasti ozbrojených sil v humanitárních misích a zahraničních operacích.
- Objasní roli občana, jeho práva a povinnosti při zajišťování bezpečnosti a obrany státu.
- Vysvětlí výhody a uvede závazky vyplývající z členství ČR v mezinárodních bezpečnostních a politicko-vojenských organizacích.

TEV

Tělesná výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor tělesná výchova (dále TV) rozvíjí u žáka cíleně pohybovou gramotnost, která zdůrazňuje osvojení základních znalostí o pohybu, o potřebném objemu a intenzitě pohybu v denním režimu, o jeho rozvíjejících i korektivních účincích na organismus atd., rozvoj pohybových dovedností a odpovídající tělesné zdatnosti a motivaci k pravidelnému každodennímu pohybu jako základu pro eliminaci sedavého způsobu života, který je příčinou nadváhy, vzniku svalové nerovnováhy, zdravotních problémů atd. Žák by tak měl získávat kladný postoj k pohybu jako základní životní potřebě.

Obsah vzdělávání v TV je členěn do tematických okruhů:

- **Činnosti ovlivňující pohybové učení a zdraví** – směřuje k osvojování pohybových dovedností, rozvoji tělesné zdatnosti, rozvoji pohybové tvořivosti, k organizaci pohybového režimu a k hygieně a bezpečnosti při pohybových činnostech.
- **Činnosti podporující pohybové učení** – směřuje k osvojení specifické TV terminologie a práci s informacemi o TV a sportu, k fair play jednání a dodržování pravidel her a soutěží, k zaznamenávání a vyhodnocování výkonů.
- **Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova** – směřuje k pohybovému vzdělávání žáka s podporou. Zařazení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami do Zdravotní a aplikované tělesné výchovy (ZATV) je možné, až když není jeho zařazení do společného vzdělávání vhodné či s ohledem na jeho potřeby a zdravotní stav žádoucí. *Obsah ZATV je součástí metodické podpory.*

Očekávané výsledky učení (dále OVU) TV v souladu s tím směřují k rozvoji pohybových dovedností v širokém spektru pohybových činností, k rozvoji tělesné zdatnosti a adaptaci na tělesnou zátěž, k pohybové tvořivosti, k vlastnímu podílu na organizaci pohybového režimu, k hygienickým návykům a bezpečnému chování v prostředí sportoviště a přírody, ke komunikaci a spolupráci při pohybových činnostech, dodržování pravidel her a soutěží, fair play jednání, vzájemnému respektu, k ochraně přírody při pohybových činnostech atd. Realizované pohybové činnosti pak slouží jako nástroj pro pozitivní formování osobnostně-sociální úrovně žáka. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní a řízené pohybové činnosti žáka na 1. stupni (v koedukovaných skupinách žáků) k řízené a výběrové činnosti na 2. stupni, kde se případně spojuje výuka žákyň a žáků při činnostech, které nejsou z hlediska odlišné hmotnosti a síly nebezpečné (např. lyžování, turistika, plavání, tanec). Vzdělávání na 1. a 2. stupni na sebe navazuje v obsahu OVU. V TV je důležitá především trvalá pohybová aktivita žáka, ukázky činností, ohleduplnost, spolupráce, vlastní i vzájemné hodnocení žáků. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je žákův prožitek z pohybu. V TV je velmi důležité motivační hodnocení, které vychází z individuálních předpokladů žáka i jeho aktuálního zdravotního stavu a je postavené na posuzování jeho osobního zlepšení. Proaktivní přístup k pohybovým činnostem napomáhá rozvíjet u žáka klíčové kompetence.

Objem TV v rozsahu minimálně 2 hodin týdně v každém ročníku je zachován. Na 1. stupni je povinně realizována plavecká výuka v minimálním rozsahu 40 hodin. Je žádoucí zařazovat volitelné předměty zaměřené na pohybové činnosti podle zájmu žáků a možností školy. TV by měla být ve škole podpořena vhodnými prostory a vybavením a dalšími pohybovými aktivitami v denním režimu žáka. Významné místo ve vzdělávání zaujímá spolupráce s partnery zaměřenými na organizaci zájmových pohybových činností žáků.

001

Činnosti ovlivňující pohybové učení a zdraví

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh zajišťuje ve společném vzdělávání žáků 1. a 2. stupně základního vzdělávání to nejdůležitější, co vede k rozvoji pohybové gramotnosti. Jeho podstatou je především rozvoj pohybových dovedností žáka na základě co nejširší nabídky pohybových činností (v souladu s věkovými možnostmi žáka, jeho zájmy a podmínkami škol). Odehrává se v motivujícím prostředí, odpovídajícími způsoby výuky a v podněcujícím přístupu k žákům, hodnoceným na základě jejich zájmu a osobního zlepšování. Tematický okruh směřuje i k poznání rozvoje tělesné zdatnosti (na základě pochopení délky, kvality, intenzity pohybu, překonávání námahy při pohybových činnostech) a výhod zapojení do pravidelné pohybové činnosti jako předpokladu zdravého vývoje organismu a přínosu pro zdravý životní styl. To by mělo u žáka utvářet nejen poznání o potřebě dostatečného množství pohybu, ale především rozvíjet jeho návyky a potřebu pravidelného opakování pohybových činností a jejich zařazování do každodenního pohybového režimu – v kontrastu s dlouhodobou statickou zátěží výuky vsedě. Součástí tématu je i problematika hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Metodická podpora

Komentář

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- zvládá v souladu se svými individuálními možnostmi, potřebami a aktuálním zdravotním stavem osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v aplikovaných (individuálních a týmových) pohybových činnostech

Žák si na 1. stupni osvojuje v TV spektrum pohybových dovedností na odpovídající úrovni. Není reálné vytvářet ke každé dovednosti očekávaný výsledek učení (OVU). Proto v popisu k obecněji pojatému OVU vymezujeme obsah, který by měl být společným základem pohybového rozvoje:

průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační a jiná cvičení se zdravotním korektivním efektem; psychomotorická cvičení a hry nesoutěžního charakteru; pohybové hry – s různým zaměřením; rytmické a kondiční formy cvičení – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem; základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí; průpravné úpoly – přetahy, přetlaky, pády; základy atletiky – běh (rychlý a vytrvalostní), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem; základy sportovních her – manipulace s míčem či jiným herním náčiním, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, utkání podle zjednodušených pravidel; plavání – základní plavecká výuka, prvky sebezáchrany a bezpečnosti; turistika a pobyt v přírodě – chůze v terénu, hry a další pohybové činnosti v přírodě. Další činnosti podle podmínek škol.

Jedním z hlavních cílů TV je umožnit žákům osvojit si co nejširší spektrum pohybových dovedností, z nichž některé budou žáci zařazovat pravidelně do svého pohybového režimu a rozvíjet je celoživotně. Rozvoj pohybových dovedností je předpokladem pro další celoživotní pohybové vzdělávání.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-PVL-000-ZV5-001

S oporou o evidence rozpoznává své silné stránky pro stanovení čtenářských a pisatelských cílů.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

DJT-TSB-000-PV1-002

Zachovává správné držení těla.

Základní vzdělávání

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zvládá osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Úroveň Na cestě

Popis

- aktivně nacvičuje pohybovou dovednost a snaží se ji uplatňovat v pohybových činnostech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- aktivně nacvičuje pohybovou dovednost a snaží se ji uplatňovat v pohybových činnostech

Úroveň Na začátku*Popis*

- na základě ukázky má představu o pohybové dovednosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na základě ukázky má představu o pohybové dovednosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Předvede pohybovou dovednost podle stanovených kritérií.
- Uplatňuje pohybovou dovednost v dané individuální či týmové pohybové činnosti.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Předvede pohybovou dovednost podle stanovených kritérií.
- Uplatňuje pohybovou dovednost v dané individuální či týmové pohybové činnosti.

CZB-TEV-001-ZV5-002

Tvoří podle zadání, své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

Metodická podpora**Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- využívá dostupné (doporučené) upravené didaktické a sportovní pomůcky přizpůsobené pro jeho optimální zapojení do pohybových činností při tvoření různých variant pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu, řešení pohybového úkolu

Smyslem pohybových dovedností není jejich provádění ve stále stejné podobě, ale i vytváření variant pohybu přizpůsobených konkrétním záměrům, praktickým situacím, náladám, hudebnímu doprovodu, herní a soutěžní taktice, nebo jen prováděné pro radost z pohybu. S tvořivostí souvisí i řešení konkrétních praktických pohybových úkolů při různých činnostech a v různém prostředí.

Jednou z hlavních motivací pro vztah k pohybu a zvládnání pohybových činností je i utváření variant osvojených pohybových dovedností a jejich využití v praktických činnostech (pro radost, v souladu s pohybovým záměrem, s hudbou, herním či soutěžním cílem atd.). Schopnost měnit a přizpůsobovat pohybové dovednosti je základem i pro četné praktické činnosti, bezpečný pohyb v přírodě, řešení pohybových úkolů atd.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJT-PHJ-000-PV1-006

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.**Následující očekávané výsledky učení**

Základní vzdělávání

CZB-TEV-001-ZV9-002

Tvoří varianty pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu, podle účelu pohybových činností, společně zvolené taktiky hry, soutěže.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozumí zadání a vyjádří dle své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vymýšlí vlastní varianty pohybových dovedností podle sebe nebo zadání
- nacvičuje vlastní varianty pohybových dovedností na hudební či rytmický doprovod

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vymýšlí vlastní varianty pohybových dovedností podle sebe nebo zadání
- nacvičuje vlastní varianty pohybových dovedností na hudební či rytmický doprovod

Úroveň Na začátku*Popis*

- na základě ukázek má představu o variantách pohybových dovedností
- naplňuje vlastní variantu pohybové dovednosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- na základě ukázek má představu o variantách pohybových dovedností
- naplňuje vlastní variantu pohybové dovednosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Tvoří varianty jednoduchých pohybových dovedností na různé motivy podle zadání.
- Předvede vlastní varianty pohybových dovedností na hudební či rytmický doprovod samostatně i ve skupině.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Tvoří varianty jednoduchých pohybových dovedností na různé motivy podle zadání.
- Předvede vlastní varianty pohybových dovedností na hudební či rytmický doprovod samostatně i ve skupině.

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojené postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

Metodická podpora**Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- uplatňuje s ohledem na své možnosti (s pomocí učitele, asistenta pedagoga) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity pro rozvoj tělesné zdatnosti

Základními návyky pro rozvoj tělesné zdatnosti jsou především pravidelnost pohybových činností, odpovídající intenzita pohybu a dostatečný čas věnovaný pohybovým činnostem. Žák by měl poznat, co je základem tělesné zdatnosti (silové, rychlostní, vytrvalostní a obratnostní schopnosti), a adaptovat se na tělesnou zátěž při pohybových činnostech. Zároveň by měl umět pravidelně měřit a hodnotit úroveň tělesné zdatnosti.

Zdravý životní styl ovlivňuje zdraví člověka až z 60 %. Výrazný podíl na zdraví má i pohybová aktivita (rozvoj tělesné zdatnosti) a dobrá nálada. Tělesná zdatnost je základním předpokladem zdraví a výkonnosti člověka. Škola by v TV a dalších pohybových činnostech v režimu dne měla tyto návyky podporovat. Rozvoj těchto kvalit u každého žáka je rozhodující především v základním vzdělávání.

Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Předškolní vzdělávání</i>
DJT-FZD-000-PV1-002
Překonává fyzické překážky.
Související očekávané výsledky učení
<i>Průřezová témata</i>
PTP-000-000-ZV5-002
Navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.
<i>Vzdělávací oblasti</i>
CSP-OSV-001-ZV5-001
Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.
<i>Klíčové kompetence</i>
KOB-RES-000-ZV5-001
Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.
<i>Vzdělávací oblasti</i>
CJS-CJS-005-ZV5-024
Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-USU-000-ZV5-001
Monitoruje své procesy učení.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Předškolní vzdělávání</i>
DJT-FZD-000-PV1-001
Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-001-ZV9-003
Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Uplatňuje základní postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.
Úroveň Na cestě
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjí tělesnou zdatnost podle pokynů učitele a svých individuálních možností • uplatňuje vůli při překonávání námahy spojenou s tělesnou zátěží
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjí tělesnou zdatnost podle pokynů učitele a svých individuálních možností • uplatňuje vůli při překonávání námahy spojenou s tělesnou zátěží
Úroveň Na začátku
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se se způsoby rozvoje tělesné zdatnosti
Ilustrace
<i>Odkaz</i>
<i>Krátký textový popis</i>

- seznamuje se se způsoby rozvoje tělesné zdatnosti

Úroveň Splněno

Popis

- Navrhuje na základě zpětné vazby učitele, jak dále rozvíjet tělesnou zdatnost.
- Překonává námahu a obtíže spojené s tělesnou zátěží.

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.

Metodická podpora

Komentář

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- zapojuje se (pod vedením učitele, asistenta pedagoga, vychovatele) do pohybových činností v režimu školy spolu s ostatními žáky (jejich pomocí) s ohledem na úroveň svých dovedností, na své zájmy; prostřednictvím zapojení se do pohybových aktivit v různých sociálních rolích zjišťuje svou pozici ve skupině

TV sama o sobě nemůže zcela zajistit odpovídající rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti. Je třeba využívat další možnosti zařazování pohybových činností v režimu školy (ranní cvičení před zahájením výuky, tělovýchovné chvilky, pohybové rekreační přestávky, učení v pohybu, integrovaná terénní výuka, integrovaná projektová výuka, škola v přírodě, cvičení v rámci školní družiny) a motivovat žáka k pohybovým aktivitám i mimo školu.

Vedle režimu práce a odpočinku (spánku) a stravovacího režimu je pohybový režim jednou z nejdůležitějších částí denního režimu člověka ovlivňujících zdravý životní styl. Žák by měl být veden k pravidelné pohybové činnosti jako základu rozvoje zdraví a utváření všestranné pohody. Potřebu navyšování pohybových činností v denním režimu školy potvrdil i projekt MŠMT Pohyb a výživa.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhuje a zkouší realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

CJS-CJS-005-ZV5-024

Využívá poznatky o fungování lidského těla k podpoře vlastního zdravého způsobu života, rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhuje realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Plánuje a zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky.

Úroveň Na začátku*Popis*

- stanoví si ve spolupráci s vyučujícím konkrétní cíl pro úpravu svého pohybového režimu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- stanoví si ve spolupráci s vyučujícím konkrétní cíl pro úpravu svého pohybového režimu

Úroveň Na cestě*Popis*

- vede si záznam o absolvovaných pohybových aktivitách

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vede si záznam o absolvovaných pohybových aktivitách

Úroveň Splněno*Popis*

- Vyhodnotí, zda se mu podařilo splnit stanovený cíl svého pohybového režimu.
- Zaznamenanou pohybovou aktivitu zhodnotí z hlediska pravidelnosti, délky trvání a intenzity.

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

Metodická podpora**Komentář**

Pohybové činnosti žáků v TV se odehrávají v různých prostorech tělocvičny, hřiště, přírody, bazénu atd. Každé prostředí i každá pohybová činnost mají svá specifická pravidla bezpečnosti a hygieny. Žák má být adekvátně oblečený a obutý v souladu s nároky dané pohybové aktivity prostředí, v němž činnost provádí (tělocvična, bazén, gymnastický sál aj.). Při každé nové pohybové činnosti a přechodu do jiného prostředí učitel předává instrukce k bezpečnosti, které má žák dodržovat. Jejich znalost a dodržování jsou základem tohoto výstupu.

Praktické uplatňování hygieny a zejména bezpečnosti při TV je jedním z hlavních předpokladů realizace pohybových činností a získávání potřebných praktických návyků zdravého využívání pohybu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

KJZ-CJL-004-M-002

orientuje se efektivně v neuměleckém textu psaném i mluveném

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.*Základní vzdělávání*

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje základní zásady bezpečnosti a hygieny při a po pohybových aktivitách.

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se se základními zásadami hygieny a bezpečnosti při různých pohybových činnostech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se se základními zásadami hygieny a bezpečnosti při různých pohybových činnostech

Úroveň Na cestě*Popis*

- zná základní zásady hygieny a bezpečnosti při různých pohybových činnostech
- uvědomuje si problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiného žáka

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zná základní zásady hygieny a bezpečnosti při různých pohybových činnostech
- uvědomuje si problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiného žáka

Úroveň Splněno*Popis*

- Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při různých pohybových činnostech.
- Upozorní na jakýkoli problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiného žáka.
- Svým jednáním předchází nebezpečným situacím.
- Adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti.
- Zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-TEV-001-ZV9-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum osvojovaných pohybových dovedností a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.**Metodická podpora****Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- zvládá v souladu se svými individuálními možnostmi, potřebami a aktuálním zdravotním stavem osvojované pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech

Žáci si na 2. stupni osvojují v TV široké spektrum pohybových dovedností. Není reálné vytvářet ke každé dovednosti samostatný OVU. Proto v popisu k obecněji pojatému OVU vymezujeme obsah, který by měl společným základem rozvoje pohybových dovedností:

průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační a jiná cvičení s korektivním efektem; psychomotorická cvičení a hry nesoutěžního charakteru; pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry v různém prostředí; gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí; estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem, tanec; úpoly a základy sebeobrany; atletika – běh (rychlý, vytrvalý), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem; sportovní hry – házená, fotbal, basketbal, volejbal, florbal (volba 2 her) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání; turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, chůze se zátěží, táboření, hry a pohybové činnosti v přírodě; lyžování (podle podmínek školy) – sjezdové a běžecké lyžování, bezpečnost v zimní horské krajině. Další pohybové činnosti podle podmínek škol.

Jedním z hlavních cílů TV je umožnit žákům osvojit si co nejširší spektrum pohybových dovedností, z nichž některé budou zařazovat do svého pohybového režimu a rozvíjet je celoživotně. Rozvoj pohybových dovedností je předpokladem pro další celoživotní pohybové vzdělávání a socializaci.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-001-ZV9-002

Na základě znalosti základních mechanismů vzniku nemocí (infekčních, neinfekčních, degenerativních, psychosomatických aj.) uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.

CAP-CHE-001-ZV9-003

Na vybraných příkladech ilustruje základní vlastnosti tuků, sacharidů a bílkovin a jejich funkci v organismech.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-001-ZV5-001

Zvládá v souladu s individuálními možnostmi osvojevané pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Osvojí si pohybové dovednosti a uplatňuje je v individuálních a týmových pohybových činnostech.

Úroveň Na začátku

Popis

- na základě ukázky se seznamuje s očekávanými pohybovými dovednostmi

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- na základě ukázky se seznamuje s očekávanými pohybovými dovednostmi

Úroveň Na cestě

Popis

- nacvičuje pohybové dovednosti
- reaguje na zpětnou vazbu učitele nebo spolužáka

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- nacvičuje pohybové dovednosti
- reaguje na zpětnou vazbu učitele nebo spolužáka

Úroveň Splněno**Popis**

- Předvede pohybové dovednosti.
- Využívá tyto dovednosti při individuální či týmové činnosti.
- Reaguje na zpětnou vazbu učitele nebo spolužáka.

CZB-TEV-001-ZV9-002

Tvoří varianty pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu, podle účelu pohybových činností, společně zvolené taktiky hry, soutěže.

Metodická podpora**Komentář****Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV**

- vyhledává a užívá dostupné upravené didaktické, sportovní a sportovně-kompenzační pomůcky přizpůsobené pro jeho optimální zapojení do pohybových činností na úrovni TV, rekreace a sportu, diskutuje o jejich využití pro rekreační a sportovní pohybové činnosti při tvoření různých variant pohybových dovedností podle zadání, své fantazie, hudebního a rytmického doprovodu

Smyslem pohybových činností je i schopnost vytvářet varianty pohybových dovedností přizpůsobené konkrétním záměrům, praktickým situacím, náladám, hudebnímu a rytmickému doprovodu, konkrétním situacím her a soutěží v souladu s dohodnutou taktikou, nebo jen pohyb pro radost. Schopnost měnit a přizpůsobovat pohybové dovednosti je základem i pro samostatné či společné řešení praktických pohybových úkolů, bezpečný pohyb v přírodě atd.

Jednou z hlavních motivací pro vztah k pohybu a zvládnání pohybových činností je i utváření variant osvojených pohybových dovedností (pro radost, v souladu s pohybovým záměrem, herním soutěžním cílem atd.). S tvořivostí souvisí i řešení konkrétních praktických pohybových úkolů při různých činnostech a v různém prostředí, které lze přenášet i do běžného života.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.

Následující očekávané výsledky učení*Základní vzdělávání*

CZB-TEV-001-ZV5-002

Tvoří podle zadání, své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň****Popis**

Tvoří podle zadání a své fantazie, hudebního či rytmického doprovodu varianty jednoduchých pohybových dovedností.

Úroveň Na začátku**Popis**

- zkouší a nacvičuje vlastní varianty pohybových dovedností
- seznamuje se variantami her a soutěží

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší a nacvičuje vlastní varianty pohybových dovedností
- seznamuje se variantami her a soutěží

Úroveň Na cestě*Popis*

- nacvičuje další (nové) varianty pohybových dovedností i s hudebním a rytmickým doprovodem
- nacvičuje taktické varianty her a soutěží

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- nacvičuje další (nové) varianty pohybových dovedností i s hudebním a rytmickým doprovodem
- nacvičuje taktické varianty her a soutěží

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytváří vlastní varianty pohybových dovedností i s hudebním a rytmickým doprovodem a předvede je.
- Při týmových hrách a soutěžích využívá různé taktické varianty pohybových dovedností a spolupráce.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

Metodická podpora**Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- samostatně uplatňuje s ohledem na své možnosti, zkušenosti a aktuální zdravotní stav (s možnou pomocí učitele, asistenta pedagoga) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity pro rozvoj tělesné zdatnosti

Základními návyky pro rozvoj tělesné zdatnosti jsou především pravidelnost pohybových činností, odpovídající intenzita pohybu a dostatečný čas věnovaný pohybovým činnostem. Žáci na 2. stupni by nejen měli vědět, co je základem tělesné zdatnosti (silové, rychlostní, vytrvalostní a obratnostní schopnosti), ale měli by samostatně usilovat o rozvoj tělesné zdatnosti. Zároveň by si měli osvojit návyk pravidelně měřit a hodnotit úroveň své tělesné zdatnosti a na základě hodnocení se rozhodovat o dalším postupu rozvoje tělesné zdatnosti.

Výrazný podíl na zdraví má i pohybová aktivita (zdatnost) a dobrá nálada. Rozvoj těchto kvalit je stěžejní především v základním vzdělávání. Tělesná zdatnost je základem zdraví, tělesné výkonnosti člověka, ale i práce schopnosti a duševní pohody. Tělesná zdatnost, duševní a sociální pohoda (sociální naladění) nabývají na významu v době dospívání, zejména v souvislosti s tělesnými změnami. Na úrovni 2. stupně základního vzdělávání by mělo docházet k samostatné péči žáků o tělesnou zdatnost a psychickou pohodu podmíněnou dostatkem pohybu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

Související očekávané výsledky učení*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CAP-PRI-001-ZV9-002

Na základě pokusu popíše faktory ovlivňující základní životní procesy v organismech včetně člověka.

CZB-TEV-003-ZV9-016

Prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit prokazuje odpovídající sebevědomí a úspěšnost, klade si adekvátní motorické cíle a dosahuje jich.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zlepšuje svou fyzickou zdatnost, vnímá duševní a sociální pohodu, překonává obtíže spojené s fyzickou zátěží.

Úroveň Na cestě

Popis

- rozvíjí tělesnou zdatnost podle pokynů učitele a svých individuálních možností
- uplatňuje vůli při překonávání námahy spojenou s tělesnou zátěží

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozvíjí tělesnou zdatnost podle pokynů učitele a svých individuálních možností
- uplatňuje vůli při překonávání námahy spojenou s tělesnou zátěží

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se s dalšími způsoby rozvoje tělesné zdatnosti

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se s dalšími způsoby rozvoje tělesné zdatnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Provede vybraný test tělesné zdatnosti na úrovni svých individuálních možností.
- Překonává námahu a obtíže spojené s tělesnou zátěží.
- Po určité tréninkové části provede sebereflexi – vyhodnotí aspekty své pohybové činnosti a upraví ji tak, aby v si v následující části vedl lépe.
- Navrhne, jak dále rozvíjet tělesnou zdatnost.
- Uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody.

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.**Metodická podpora****Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- aktivně se podílí na organizaci a realizaci svého pohybového režimu ve škole a prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit prokazuje odpovídající sebevědomí a úspěšnost, klade si adekvátní motorické cíle a dosahuje jich TV v rozsahu 2 hodin týdně nemůže zcela zajistit odpovídající rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti. Je třeba využívat další možnosti zařazování pohybových činností v režimu školy (ranní cvičení před zahájením výuky, tělovýchovné chvilky, pohybové rekreační přestávky, učení v pohybu, integrovaná terénní výuka, integrovaná projektová výuka) a činností ve spolupráci s mimoškolními partnery (Česká unie sportu, tělovýchovné jednoty, sportovní kluby, zájmové organizace, spolky atd.). Žák na úrovni 2. stupně by se měl samostatně zapojovat do organizace a realizace svého pohybového režimu a spoluvytvářet ho podle svých potřeb a zaměření.

Na 2. stupni základního vzdělávání by se pravidelné zapojení do pohybových činností především v rámci školy mělo stát cílenou složkou péče o zdraví a rozvoj pohybové gramotnosti. Proto je navyšování času pro cílené pohybové činnosti všech žáků velmi důležité, především pro žáky, kteří mají mimo školu málo možností k pohybu, nedostatečnou podporu i málo vlastního zájmu o pohyb.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.*Lyceum*

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

ROZ-ROZ-004-M-007

Využívá pohybové aktivity v rámci svého zdravého životního stylu**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.*Vzdělávací oblasti*

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpretuje data získaná pro řešení konkrétního problému.*Klíčové kompetence*

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Plánuje a zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky a chápe význam pohybových aktivit pro zdraví.

Úroveň Na cestě

Popis

- vede si záznam o absolvovaných pohybových aktivitách a pohybovém režimu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vede si záznam o absolvovaných pohybových aktivitách a pohybovém režimu

Úroveň Na začátku

Popis

- samostatně sestaví týdenní plán pohybových aktivit pro rozvoj kondice a zdraví

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- samostatně sestaví týdenní plán pohybových aktivit pro rozvoj kondice a zdraví

Úroveň Splněno

Popis

- Vyhodnotí záznamy absolvovaných pohybových činností a jejich parametrů v týdenním plánu.
- Na vyzvání učitele předvede některou z uváděných pohybových činností.
- Zhodnotí vlastní režim, posoudí jeho vhodnost vzhledem k rozvoji tělesné zdatnosti a zdraví, případně (ve spolupráci s učitelem) optimalizuje svůj plán.

CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

Metodická podpora

Komentář

V TV jsou žáci adekvátně oblečení a obutí v souladu s nároky dané pohybové aktivity prostředí, v němž činnost provádějí (tělocvična, bazén, gymnastický sál, příroda). Při každé nové pohybové činnosti a přechodu do jiného prostředí učitel předává instrukce k bezpečnosti, které mají žáci dodržovat. Jejich znalost a dodržování jsou základem tohoto výstupu. Daný očekávaný výstup vychází z předpokladu, že žáci na 2. stupni už většinu prostředí, v nichž se realizuje TV v dané škole, i většinu opakujících se pohybových činností znají a mohou samostatně a aktivně přispívat k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel.

Praktické uplatňování hygieny a zejména bezpečnosti při TV je jedním z hlavních předpokladů realizace pohybových činností a získávání potřebných praktických návyků zdravého využívání pohybu. Zvládnutí daných pravidel je důležité pro realizaci pohybových činností v celém dalším životě.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

CZB-VZB-001-ZV9-005

Uplatňuje osvojené návyky a dovednosti v situacích úrazů a náhle vzniklých stavů, v rámci svých možností poskytne první pomoc ve škole.**Klíčové kompetence**

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.**Následující očekávané výsledky učení****Základní vzdělávání**

CZB-TEV-001-ZV5-005

Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, svým jednáním předchází nebezpečným situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uplatňuje zásady bezpečnosti a hygieny při a po pohybových aktivitách, předchází nebezpečným situacím.

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se se zásadami hygieny a bezpečnosti osvojování nových pohybových činností

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se se zásadami hygieny a bezpečnosti osvojování nových pohybových činností

Úroveň Na cestě*Popis*

- zná zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech
- uvědomuje si problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiné osoby

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zná zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech
- uvědomuje si problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiné osoby

Úroveň Splněno*Popis*

- Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v prostředí daného sportoviště.
- Upozorní na jakýkoli problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiné osoby.
- Svým jednáním předchází nebezpečným situacím.

002

Činnosti podporující pohybové učení*Charakteristika tematického okruhu*

Tematický okruh obsahuje výstupy směřující k dorozumění a spolupráci při pohybových činnostech, k poznání a

dodržování základních pravidel her a soutěží jako základu pro fair play jednání, včetně respektu k žákům různé výkonnosti, podpory žáka s tělesnými a zdravotními odlišnostmi, dorozumění a pomoci při týmových činnostech atd. Součástí tématu jsou OVU směřující k dovednostem měřit a hodnotit pohybové výkony (své i jiných) a respektovat náměty na další zlepšování. Jde i o dovednost (návyk) žáků samostatně sledovat a hodnotit tělesnou zdatnost, udržovat ji na optimální úrovni jako základ celoživotní péče o zdraví. V neposlední řadě směřuje tematický okruh i k práci s informacemi v oblasti pohybových činností a sportu, k jejich vyhledávání a kritickému hodnocení – co lze využít, čeho se účastnit, co nezapadá do čestného jednání atd.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

Metodická podpora

Komentář

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, signály a s ohledem na svoje možnosti a podle nich vykonává individuální i týmovou pohybovou činnost

Tělocvičné názvosloví a dorozumívání při TV je velmi specifické. Pro organizaci a realizaci pohybových činností se používají jak oficiální tělocvičné pojmy, tak různá zkratkovitá pojmenování, smluvená gesta a zvukové signály. Osvojování daných pojmů a dalších prvků dorozumívání v TV je postupné a souvisí s konkrétními pohybovými činnostmi, na jejich základě je žák schopný provádět bezpečně konkrétní činnosti. S danou terminologií by měl být žák seznamován od začátku vzdělávání v TV.

Znalost tělocvičného názvosloví, pokynů, povelů a gest je důležitá pro organizaci a realizaci pohybových činností v TV i při dalším studiu a v životě. Schopnost používat tělocvičné pojmy a další prostředky dorozumění patří k základním znalostem a dovednostem žáka.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.

Předškolní vzdělávání

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-004

Uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

CZB-TEV-003-ZV5-014

Zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky, s ohledem na úroveň svých dovedností, svých zájmů a na různé sociální role.

JJK-CJL-001-ZV5-004

Posoudí výpověď v konkrétní situaci a adekvátně reaguje.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV5-001

Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímo vyjádřených významů.

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se s pokyny, povely a signály spojenými s různými pohybovými činnostmi

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se s pokyny, povely a signály spojenými s různými pohybovými činnostmi

Úroveň Na cestě

Popis

- rozumí pokynům, povelům a signálům spojených s různými pohybovými činnostmi

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozumí pokynům, povelům a signálům spojených s různými pohybovými činnostmi

Úroveň Splněno

Popis

- Podle pokynů, povelů a signálů vykonává různé pohybové činnosti.
- Se spolužáky společně posoudí soulad cvičení a slovních instrukcí.

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

Metodická podpora

Komentář

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží a jejich nutné modifikace související s jeho aktivním zapojením – pozná a označí zjevné přestupky proti nim a adekvátně na ně reaguje

Pro motivaci a využití osvojovaných pohybových dovedností jsou v TV na 1. stupni využívány pohybové hry, zjednodušené sportovní hry a různé soutěže. Tyto činnosti mají svá konkrétní pravidla, která slouží k bezproblémové realizaci her a soutěží a k bezpečnosti žáků. Žák by si měl daná pravidla osvojit, dodržovat je a adekvátně reagovat na jejich nedodržování (upozornit na jejich porušování).

Hry a soutěže se řídí společnými pravidly. Znalost těchto pojmů a pravidel i jejich dodržování je pro realizaci daných pohybových činností a pro bezpečnost žáka nezbytná. Je i výrazným prvkem jeho socializace.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-ZEH-000-PV1-004

Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží.

Úroveň Na cestě

Popis

- zná základní pravidla her a soutěží
- rozlišuje základní porušení pravidel

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zná základní pravidla her a soutěží
- rozlišuje základní porušení pravidel

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se se základními pravidly her a soutěží

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se se základními pravidly her a soutěží

Úroveň Splněno

Popis

- Dodržuje pravidla her a soutěží a chová se v duchu fair play.
- Uvede a vysvětlí, k jakému porušení pravidel došlo.
- Sleduje hru či soutěž a upozorňuje na porušení pravidel.

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

Metodická podpora

Komentář

Znění alternativního OV pro inkluzivní vzdělávání v TV

- vhodně používá pomůcky pro měření pohybových výkonů, zaznamená naměřené pohybové výkony a porovná je s předchozími, adekvátně reaguje na podněty vedoucí ke zlepšení, uvádí na základě znalosti svého aktuálního zdravotního stavu pro něj nevhodná cvičení a pohybové činnosti

Jedná se o základní dovednosti v TV i v celém životě při sledování a hodnocení pohybových výkonů. Žák na úrovni 5. ročníku měří vzdálenosti, rychlost pohybu, čas (např. délka a výška skoku, rychlost běhu, plavání, bruslení, jízdy na lyžích, měření úseků hry – poločas, oddechový čas). Zápis výkonu a jeho porovnání s předchozím výkonem žáka souvisí s hodnocením osobního zlepšení. Zlepšení vede přes konkrétní (korektivní) doporučení učitele nebo spolužáků.

Měření a vedení evidence pohybových výkonů a průběhu je důležité pro porovnání vlastních výkonů a jejich následné vyhodnocení. Dlouhodobé využívání evidence a hodnocení výkonů (jejich změny či stagnace) jsou podkladem pro adekvátní reakce a snahu o zlepšení výkonů a tělesné zdatnosti. Zlepšování pohybových výkonů má zejména na 1. stupni motivační charakter.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-003-ZV5-007

Orientuje se v rovině a v prostoru.

CJS-CJS-004-ZV5-019

Odhadne a změří vhodnými měřidly vzdálenost, čas, hmotnost, objem a teplotu, výsledek měření uvede se správnými jednotkami a zjištěné informace využije v praktických situacích.

INF-INF-001-ZV5-001

Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat.

INF-INF-003-ZV5-007

Zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data pro vymezený problém.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

KDI-ZAP-000-ZV5-001

Informace a jiná digitální data podle potřeby sdílí se svými blízkými a učiteli.

Základní gramotnosti

ZGM-POM-000-ZV5-001

Kontroluje použité matematické modely.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Měří dle pokynů pohybové výkony a porovnává je s výkony přechozími.

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se s různými způsoby pro změření svého výkonu

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se s různými způsoby pro změření svého výkonu

Úroveň Na cestě

Popis

- zkouší různé způsoby pro změření svého výkonu
- seznamuje se s vhodnými aplikacemi pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší různé způsoby pro změření svého výkonu
- seznamuje se s vhodnými aplikacemi pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Změří svůj výkon.
- Vybere a použije vhodnou aplikaci pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti.
- Změřený výkon zaznamená a porovná se svým předchozím výkonem.
- Uvede, co je možnou příčinou zlepšení či zhoršení výkonu.
- Rozhodne o zařazení pohybových činností do denního režimu, které povedou ke zlepšení (udržení) daného výkonu při dalším měření.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Změří svůj výkon.
- Vybere a použije vhodnou aplikaci pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti.
- Změřený výkon zaznamená a porovná se svým předchozím výkonem.
- Uvede, co je možnou příčinou zlepšení či zhoršení výkonu.
- Rozhodne o zařazení pohybových činností do denního režimu, které povedou ke zlepšení (udržení) daného výkonu při dalším měření.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

Metodická podpora**Komentář**

Čestné jednání při TV (v duchu fair play) představuje na 1. stupni především pomoc, spolupráci, ohleduplnost a respekt k ostatním. Žák respektuje pohybovou úroveň jiných žáků, je schopný jim při realizaci pohybových činností pomoci a povzbudit je.

Čestné soupeření v duchu fair play je jedním ze základních morálních přínosů tělesné výchovy a sportu. Uplatňování čestného jednání, vzájemné ohleduplnosti, pomoci a spolupráce při pohybových činnostech je významným přínosem TV pro rozvoj osobnosti žáka, který je přenositelný do běžného každodenního života.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Klíčové kompetence*

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-003-ZV5-014

Zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky, s ohledem na úroveň svých dovedností, svých zájmů a na různé sociální role.*Klíčové kompetence*

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.*Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

CJS-CJS-002-ZV5-009

Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

CJS-CJS-001-ZV5-003

Uvede příklady dokládající, že člověk, společnost a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

CJS-CJS-005-ZV5-025

Předvede v modelové situaci základní techniky odmítnutí návykových látek a posoudí vliv návykových látek a závislostního chování na zdraví člověka.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-ASO-000-PV1-004

Ovlivňuje směřování společné činnosti.

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Jedná v duchu fair play, včetně respektu k ostatním žákům.

Úroveň Na cestě

Popis

- koriguje své jednání v duchu fair play
- uvědomuje si rozdílnost pohybových dovedností, předpokladů a zájmů ostatních

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- koriguje své jednání v duchu fair play
- uvědomuje si rozdílnost pohybových dovedností, předpokladů a zájmů ostatních

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se s principy fair play

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se s principy fair play

Úroveň Splněno

Popis

- Jedná v duchu fair play.
- Respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.
- Zhodnotí své jednání i jednání dalších účastníků při utkání, soutěži, společné činnosti.

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.

Metodická podpora**Komentář**

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- spolupracuje podle pokynů učitele (asistenta pedagoga) při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých prostorách určených pro realizaci tělesné výchovy

Organizace prostoru a činností je specifickou složkou bezpečné a bezproblémové realizace pohybových činností ve školní TV i při mimoškolních aktivitách. Žák by měl být schopný adekvátně reagovat na pokyny k organizaci prostoru i činností a spolupracovat při přípravě s ostatními.

Spolupráce při organizaci prostoru a pohybových činností je jedním ze základních předpokladů bezpečné realizace pohybových činností, především týmových. Společná organizace TV může výrazně napomáhat vzájemné spolupráci, proto je vhodné ji zařazovat do TV již od 1. stupně základního vzdělávání.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení**

Předškolní vzdělávání

DJP-JAR-000-PV1-009

Formuluje instrukce a předá je ostatním.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV5-001

Reflektuje obtížné situace, do kterých se dostává.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

CJS-CJS-005-ZV5-030

Uplatňuje respektující chování při navazování vztahů a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování, obrátí se na důvěryhodnou osobu či instituci v případě pocitu ohrožení.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV5-001

Rozvíjí vztahy s ostatními.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň**

Popis

Podílí se na organizaci pohybových činností ve známých prostorách určených pro realizaci tělesné výchovy.

Úroveň Na cestě

Popis

- zvažuje vhodnost přípravy konkrétního prostoru pro realizaci pohybových dovedností
- uvažuje a plánuje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zvažuje vhodnost přípravy konkrétního prostoru pro realizaci pohybových dovedností
- uvažuje a plánuje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se s konkrétním prostorem pro realizaci pohybových dovedností
- sleduje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se s konkrétním prostorem pro realizaci pohybových dovedností
- sleduje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Úroveň Splněno*Popis*

- Spolupracuje při organizaci pohybových činností s ohledem na konkrétní prostor pro realizaci pohybových dovedností.
- Podílí se na materiální, fyziologické a mentální přípravě na pohybovou činnost.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Spolupracuje při organizaci pohybových činností s ohledem na konkrétní prostor pro realizaci pohybových dovedností.
- Podílí se na materiální, fyziologické a mentální přípravě na pohybovou činnost.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-TEV-002-ZV9-006

Používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely, smluvená gesta a signály, samostatně řídí skupinu při pohybové činnosti.

Metodická podpora**Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- používá osvojované tělocvičné názvosloví, správně reaguje na pokyny, povely a signály, s ohledem na svoje možnosti vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost

Tělocvičné názvosloví a dorozumívání při TV je velmi specifické. Používají se jak oficiální tělocvičné pojmy, tak různá zkratkovitá pojmenování, smluvená gesta a zvukové signály pro organizaci a realizaci pohybových činností. Osvojování daných pojmů a dalších prvků dorozumívání v TV souvisí s konkrétními pohybovými činnostmi. Na 2. stupni by měl žák reagovat nejen na pokyny a povely, ale i na různé signály, gesta používaná v TV (např. na gesta a signály rozhodčího při sportovních hrách).

Specifické názvosloví, konkrétní gesta a signály zpřesňují, zjednodušují a zkracují dorozumívání v TV a také usnadňují organizaci a bezpečnost pohybových činností. Znalost tělocvičného názvosloví je důležitá jak pro další studium, tak pro běžný život, především pro společné rekreační pohybové aktivity, porozumění sportovním zprávám v tisku i pro sledování sportovních přenosů v televizi a na různých platformách v digitálním prostoru. Schopnost používat tělocvičné pojmy patří k základním znalostem a dovednostem žáka.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-TEV-002-ZV5-006

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-002

Podporuje své zdraví rozvojem tělesné zdatnosti a odolnosti

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.*Klíčové kompetence*

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.

Úroveň Na začátku*Popis*

- reaguje na pokyny, povely a signály spojenými s pohybovou činností

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- reaguje na pokyny, povely a signály spojenými s pohybovou činností

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozumí a pojmenuje pokyny, povely a signály spojené s pohybovou činností

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozumí a pojmenuje pokyny, povely a signály spojené s pohybovou činností

Úroveň Splněno*Popis*

- Sestaví a vede krátké rozcvičení s ohledem na následující pohybovou činnost.
- Používá správné tělocvičné názvosloví.
- Organizuje skupinu, dává instrukce, kontroluje a opravuje provedení cvičení spolužáků.

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.**Metodická podpora****Komentář***Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV*

- dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží a jejich nutné modifikace související s jeho aktivním zapojením, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům, vysvětlí, proč jsou v rozporu s pravidly

Pro motivaci a využití osvojovaných pohybových dovedností jsou v TV na 2. stupni využívány různé typy her a soutěží. Tyto činnosti mají svá konkrétní pravidla, která slouží k bezproblémové realizaci her a soutěží a k bezpečnosti žáků. Žáci by měli daná pravidla znát, dodržovat je, v případě porušení pravidel tuto situaci rozpoznat (upozornit na ni) a adekvátně reagovat na jejich nedodržování. Měli by být schopni i vysvětlit, k jakému porušení pravidel došlo a proč není možné ho tolerovat.

Hry a soutěže se řídí společnými pravidly. Znalost těchto pojmů a pravidel je pro společnou a bezpečnou realizaci pohybových činností nezbytná. Je důležitá i jako prvek socializace při organizování a realizaci společných pohybových činností mimo školu a v osobním životě. Jejich znalost umožňuje s porozuměním vnímat informace o sportu a sledovat přenosy sportovních soutěží.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-003-ZV9-011

Chová se zodpovědně, předvídavě a bezpečně ve škole, v neznámém prostředí i v prostředí virtuální reality, při styku s neznámými osobami, zvířaty a nebezpečnými předměty.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV5-007

Dodržuje základní pravidla jednoduchých her a soutěží, adekvátně reaguje na zjevné přestupky.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zná a dodržuje základní pravidla her a soutěží, rozpozná, když dojde k jejich porušení.

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se se základními pravidly her a soutěží

h3> /h3>

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- seznamuje se se základními pravidly her a soutěží

h3> /h3>

Úroveň Na cestě

Popis

- zná základní pravidla osvojovaných her a soutěží
- rozlišuje základní porušení pravidel

h3> /h3>

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zná základní pravidla osvojovaných her a soutěží
- rozlišuje základní porušení pravidel

h3> /h3>

Úroveň Splněno*Popis*

- Dodržuje pravidla her a soutěží a chová se v duchu fair play.
- Uvede a vysvětlí, k jakému porušení pravidel došlo.
- Sleduje hru či soutěž a upozorňuje na porušení pravidel.

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

Metodická podpora**Komentář**

Znění alternativního OVU pro inkluzivní vzdělávání v TV

- změřit a zaznamenat pohybové výkony v různých pohybových činnostech, porovnávat a zhodnotit kvalitu pohybové dovednosti, rozpoznat správné a chybné provedení pohybové dovednosti u sebe i jiných a podle podnětů (učitele, asistenta pedagoga, spolužáků) usiluje o jejich zlepšení, v relevantních situacích pak upozorní na činnosti či podmínky, které jsou v rozporu s jeho zdravotním stavem, projeví dostatek kompetencí pro jejich úpravu potřebnou pro účast v nich

Jedná se o základní dovednosti v TV i v celém životě při sledování a hodnocení pohybových výkonů, bez nich provádění pohybových činností ztrácí smysl. Žák na úrovni 2. stupně měří vzdálenosti, rychlost pohybu, čas (např. délka a výška skoku, rychlost běhu, plavání, bruslení, jízdy na lyžích, měření úseků hry – poločas, oddechový čas), počítá dosažené body, branky, posuzuje správné provedení pohybu atd. Zápis výkonu a jeho porovnání s předchozím výkonem žáka má motivační, ale i praktický význam pro život – vede k hodnocení osobních výkonů a k rozhodnutí o jejich dalším zlepšování, které se ve škole děje na základě korektivních doporučení učitele či vzájemného hodnocení žáků. V současné době expanze digitálních přístrojů a aplikací by se mělo zjednodušit jak měření činností, tak jejich záznam a vyhodnocování. Žák by měl dané způsoby měření umět používat. Měření výkonů by nemělo být cílem TV, ale prostředkem pro cílený rozvoj pohybových dovedností a tělesné zdatnosti.

Měření pohybových výkonů a jejich evidence je důležitá pro porovnání vlastních výkonů a jejich následné vyhodnocení. V současné době už žáci mohou využívat k měření i digitální technologie a pomocí různých programů sdílet své pokroky i mezi sebou (pokud budou chtít). Dlouhodobé využívání evidence a hodnocení výkonů (jejich změny či stagnace) vede k adekvátní reakci žáků a snaze o zlepšení výkonů. Měření pohybových výkonů a jejich zaznamenávání na 2. stupni má nejen motivační charakter, ale především praktický dopad při vytváření celoživotního návyku pravidelného sledování a vyhodnocování tělesné zdatnosti jako základního ukazatele kvality zdraví v průběhu celého života.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení**

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV5-008

Měří pohybové výkony a na základě pokynů učitele či porovnání výkonů s předchozími na ně adekvátně reaguje.

Lyceum

ROZ-ROZ-004-M-003

Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-004-ZV9-012

Vypočítá a interpretuje základní charakteristiky souboru dat.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpreteje data získaná pro řešení konkrétního problému.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

Vzdělávací oblasti

MAT-MAT-002-ZV9-004

Využívá k odhadu, měření a porovnávání nestandardní a standardní jednotky délky, obsahu a objemu.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Měří pohybové výkony, porovnává je s výkony přechozími a usiluje o jejich zlepšení.

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se s dalšími způsoby pro změření svého výkonu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se s dalšími způsoby pro změření svého výkonu

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkouší různé způsoby pro změření svého výkonu
- seznamuje se s vhodnými aplikacemi pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší různé způsoby pro změření svého výkonu
- seznamuje se s vhodnými aplikacemi pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Změří svůj výkon.
- Vybere a použije vhodnou aplikaci pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti.
- Změřený výkon zaznamená a porovná se svým předchozím výkonem.
- Uvede, co je možnou příčinou zlepšení či zhoršení výkonu.
- Rozhodne o zařazení pohybových činností do denního režimu, které povedou ke zlepšení (udržení) daného výkonu při dalším měření.
- Usiluje o zlepšení pohybového výkonu.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Změří svůj výkon.
- Vybere a použije vhodnou aplikaci pro změření (zaznamenání) pohybové činnosti.
- Změřený výkon zaznamená a porovná se svým předchozím výkonem.
- Uvede, co je možnou příčinou zlepšení či zhoršení výkonu.
- Rozhodne o zařazení pohybových činností do denního režimu, které povedou ke zlepšení (udržení) daného výkonu při dalším měření.
- Usiluje o zlepšení pohybového výkonu.

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

Metodická podpora

Komentář

Fair play jednání na 2. stupni zdůrazňuje čestné jednání, spolupráci a vzájemnou pomoc, uplatňování práv a povinností při hrách a soutěžích, samostatné rozpoznávání situací, kdy je porušováno čestné jednání, respekt k pohybové úrovni jiných žáků, kdy odlišnost může vycházet ze sociálního či zdravotního znevýhodnění. Žák by si měl být vědom toho, že k olympijským myšlenkám patří i ochrana přírody při pohybových činnostech, ochrana majetku a zdraví atd.

Jednání v duchu fair play je jedním ze základních morálních přínosů tělesné výchovy a sportu. Je významným přínosem TV pro celkový rozvoj osobnosti žáků, který je přenositelný do běžného každodenního života.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-002-ZV9-005

Podílí se na návrhu způsobu obnovy nebo ochrany cenného nebo člověkem narušeného území v regionu a posoudí možné dopady navrženého opatření.

CZB-VZB-003-ZV9-013

Uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika zneužívání legálních i nelegálních návykových látek se životní perspektivou člověka, vysvětlí rizika a dopady závislostního chování.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Jedná v duchu fair play, respektuje při pohybových činnostech jiné žáky, jejich odlišné předpoklady a zájmy.

Úroveň Na začátku

Popis

- seznamuje se s principy fair play při náročnějších pohybových činnostech
- uvede (předvede), jak by mělo vypadat správné etické jednání

h3> /h3>

Ilustrace

Odkaz**Krátký textový popis**

- seznamuje se s principy fair play při náročnějších pohybových činnostech
- uvede (předvede), jak by mělo vypadat správné etické jednání

h3> /h3>

Úroveň Na cestě**Popis**

- koriguje své jednání v duchu fair play
- označí nevhodné jednání a zdůvodní, v čem byla porušena práva a povinnosti
- uvědomuje si rozdílnost pohybových dovedností, předpokladů a zájmů ostatních

h3> /h3>

Ilustrace**Odkaz****Krátký textový popis**

- koriguje své jednání v duchu fair play
- označí nevhodné jednání a zdůvodní, v čem byla porušena práva a povinnosti
- uvědomuje si rozdílnost pohybových dovedností, předpokladů a zájmů ostatních

h3> /h3>

Úroveň Splněno**Popis**

- Jedná v duchu fair play.
- Respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.
- Zhodnotí své jednání i jednání dalších účastníků při utkání, soutěži, společné činnosti.
- Uvede, jaký vliv může mít eticky nevhodné a vhodné jednání na jiné sportovce.
- Podporuje znevýhodněné osoby.
- Jedná se zásadami pro ochranu přírodního prostředí.

CZB-TEV-002-ZV9-010

Spolupracuje při organizaci prostoru a pohybových činností ve známých i méně známých prostorech určených pro realizaci pohybových činností.

Metodická podpora**Komentář**

Pohybové činnosti nejsou organizovány jen v tělocvičně nebo na hřišti školy, žáci se v průběhu výuky dostávají k pohybovým činnostem realizovaným v přírodě, v horském zimním terénu, případně na kole, na lodi atd. Nová prostředí znamenají i jiné postupy a pravidla pro organizaci bezpečné pohybové činnosti. Žák by měl být schopný pomoci při organizaci prostoru a pohybových činností i v jiných podmínkách, než je škola.

Spolupráce při organizaci prostoru a pohybových činností je jedním ze základních předpokladů účelné a bezpečné realizace individuálních i týmových pohybových činností. Společná organizace v TV ve škole i v prostředí letní a zimní přírody může významně napomáhat vzájemné spolupráci žáků, proto je vhodné ji zařazovat do TV i na 2. stupni v nových podmínkách a při nových činnostech. Schopnost samostatně se podílet na organizaci pohybových činností je vhodná nejen pro další pohybové učení při návazném studiu, ale i při organizaci rekreačních pohybových činností v dalším životě.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-VZB-001-ZV9-001

Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých s využitím příkladů přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.*Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-002-ZV9-008

Zhodnotí význam přírody pro život člověka na základě vědeckých důkazů a s využitím konkrétních příkladů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-TEV-002-ZV5-010

Spolupracuje při organizaci pohybových činností ve známých prostorech určených pro realizaci tělesné výchovy.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Spolupracuje při organizaci pohybových činností v prostorách určených pro realizaci pohybových činností.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zvažuje vhodnost přípravy konkrétního prostoru pro realizaci pohybových dovedností
- uvažuje a plánuje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zvažuje vhodnost přípravy konkrétního prostoru pro realizaci pohybových dovedností
- uvažuje a plánuje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Úroveň Na začátku*Popis*

- seznamuje se s konkrétním prostorem pro realizaci pohybových dovedností
- sleduje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- seznamuje se s konkrétním prostorem pro realizaci pohybových dovedností
- sleduje přípravu na pohybovou činnost v oblasti materiální, fyziologické a mentální

Úroveň Splněno*Popis*

- Spolupracuje při organizaci pohybových činností s ohledem na konkrétní prostor pro realizaci pohybových dovedností.
- Podílí se na materiální, fyziologické a mentální přípravě na pohybovou činnost.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Spolupracuje při organizaci pohybových činností s ohledem na konkrétní prostor pro realizaci pohybových dovedností.
- Podílí se na materiální, fyziologické a mentální přípravě na pohybovou činnost.

CZB-TEV-002-ZV9-011

Vyhledá a prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.**Metodická podpora****Komentář**

Sledování informací o pohybových činnostech ve škole či o sportovních akcích v blízkém okolí je na 2. stupni doplňováno sledováním informací o pohybových činnostech a sportovním dění v širším měřítku (v ČR, ve světě). Informace o sportu jsou každodenně široce prezentované v médiích a je vhodné jim alespoň rámcově rozumět a orientovat se v nich (především v těch, které žáky zajímají).

Informace o sportovním dění jsou součástí všeobecného rozhledu. Proto je vhodné zaměřovat zájem žáků nejen na informace o pohybových činnostech ve škole a blízkém okolí, ale i v ČR, Evropě, ve světě a učit žáky s nimi pracovat a objektivně je hodnotit. Stejně jako politické, ekonomické, společenské, kulturní a jiné informace přispívají i informace o dění ve sportu k pochopení řady otázek ve vztazích mezi lidmi i ve vztazích jednotlivých zemí navzájem.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAS-VKO-002-ZV9-010

Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.

INF-INF-001-ZV9-001

Získá z dat informace, interpreтуje data získaná pro řešení konkrétního problému.*Klíčové kompetence*

KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Diskutuje o aktuálním sportovní dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

Úroveň Na začátku*Popis*

- diskutuje o aktuálním sportovní dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- diskutuje o aktuálním sportovní dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhledá informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledá informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě

Úroveň Splněno*Popis*

- Vybere ze samostatně zvoleného zdroje informace o úspěších místních, českých, světových sportovců za vybrané období v daném sportu.

- Prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Vybere ze samostatně zvoleného zdroje informace o úspěších místních, českých, světových sportovců za vybrané období v daném sportu.
- Prezentuje informace o aktuálním sportovním dění ve škole, v obci, regionu, ČR, ve světě.

003

Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova

Charakteristika tematického okruhu

Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova svým obsahovým zaměřením i využívanými nástroji (tedy realizovanými pohybovými aktivitami) plně respektuje základní vymezení tělesné výchovy, ovšem s ohledem na účast žáků s potřebou uplatnění podpůrných opatření respektuje speciální potřeby žáků a nalézá nejvhodnější nástroje pro jejich rozvoj v této organizační formě. Zařazení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je možné, až když není jeho zařazení do společného vzdělávání vhodné či s ohledem na jeho potřeby a zdravotní stav žádoucí. V případě, že škola není z hlediska nedostatečných prostorových, materiálních, personálních či jiných podmínek schopná vzdělávat žáka v systému inkluzivně vedené tělesné výchovy, může organizačně zařadit žáky v minimálním počtu 6 osob na pedagogického pracovníka do alternativní organizační formy nazvané Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova. Maximální počet žáků ve skupině přitom nesmí přesáhnout 14 osob, a to ani v případě zapojení dalších pedagogických pracovníků. Je žádoucí, aby žáci se speciálními vzdělávacími potřebami absolvovali v rámci základního vzdělávání co nejvíce pohybových aktivit (TV, ZATV) a nebyli z této výuky zbytečně uvolňováni.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CZB-TEV-003-ZV5-011

Uplatňuje (s pomocí učitele) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity s ohledem na své možnosti, koriguje techniku jejich provedení.

Metodická podpora
Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-012
Samostatně uplatňuje speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové činnosti v souladu s aktuálním zdravotním stavem s ohledem na své možnosti a zkušenosti a usiluje o optimální provedení.
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-USU-000-ZV5-001
Monitoruje své procesy učení.
KKU-SMU-000-ZV5-001
Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

CZB-TEV-003-ZV5-012

Usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností v souladu se svými možnostmi a potřebami.

Metodická podpora
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-SMU-000-ZV5-001
Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-014
Samostatně usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností na základě zkušeností v různých pohybových činnostech.

CZB-TEV-003-ZV5-013

Uplatňuje dovednosti relevantní pro své zapojení do širokého spektra aplikovaných pohybových aktivit odpovídajících aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Metodická podpora
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-SMU-000-ZV5-001
Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-015
Uplatňuje dovednosti odpovídající jeho subjektivně maximálnímu zapojení do širokého spektra aplikovaných pohybových činností, které jsou v souladu s jeho aktuálním zdravotním stavem.

CZB-TEV-003-ZV5-014

Zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky, s ohledem na úroveň svých dovedností, svých zájmů a na různé sociální role.

Metodická podpora
Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-016
Prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit prokazuje odpovídající sebevědomí a úspěšnost, klade si adekvátní motorické cíle a dosahuje jich.
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
CZB-TEV-002-ZV5-006
Reaguje správně na základní pokyny, povely, signály a vykonává podle nich individuální i týmovou pohybovou činnost.
CZB-TEV-002-ZV5-009
Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-SMU-000-ZV5-001
Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

CZB-TEV-003-ZV5-015

Uvádí na základě znalosti svého aktuálního zdravotního stavu nevhodná cvičení a pohybové činnosti i důvody, proč by se jich neměl účastnit.

Metodická podpora
Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Lyceum</i>
ROZ-ROZ-004-M-003
Rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-017
Upozorní na činnosti či podmínky, které jsou v rozporu s jeho zdravotním stavem, projeví dostatek kompetencí pro jejich úpravu potřebnou pro účast v nich.

CZB-TEV-003-ZV5-016

Využívá doporučené a dostupné upravené didaktické a sportovní pomůcky přizpůsobené pro jeho optimální zapojení do pohybových činností.

Metodická podpora
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Klíčové kompetence</i>
KKU-USU-000-ZV5-001
Monitoruje své procesy učení.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV9-018
Vyhledává a užívá upravené didaktické, sportovní a sportovně-kompenzační pomůcky přizpůsobené pro jeho zapojení do pohybových činností na úrovni TV, rekreace a sportu, diskutuje o jejich využití pro rekreační pohybové činnosti.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CZB-TEV-003-ZV9-012

Samostatně uplatňuje speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové činnosti v souladu s aktuálním zdravotním stavem s ohledem na své možnosti a zkušenosti a usiluje o optimální provedení.

Metodická podpora
Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV5-011
Uplatňuje (s pomocí učitele) speciální kompenzační, korektivní či jinak rozvíjející cvičení a aplikované pohybové aktivity s ohledem na své možnosti, koriguje techniku jejich provedení.

CZB-TEV-003-ZV9-013

Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech.

Metodická podpora
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
UAK-HTD-001-ZV9-003
Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

CZB-TEV-003-ZV9-014

Samostatně usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností na základě zkušeností v různých pohybových činnostech.

Metodická podpora
Vazby
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
UAK-HTD-001-ZV9-003
Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.
Následující očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CZB-TEV-003-ZV5-012

Usiluje o zlepšení svých pohybových schopností a dovedností v souladu se svými možnostmi a potřebami.

CZB-TEV-003-ZV9-015

Uplatňuje dovednosti odpovídající jeho subjektivně maximálnímu zapojení do širokého spektra aplikovaných pohybových činností, které jsou v souladu s jeho aktuálním zdravotním stavem.

Metodická podpora

Vazby

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-003-ZV5-013

Uplatňuje dovednosti relevantní pro své zapojení do širokého spektra aplikovaných pohybových aktivit odpovídajících aktuálnímu zdravotnímu stavu.

CZB-TEV-003-ZV9-016

Prostřednictvím aplikovaných pohybových aktivit prokazuje odpovídající sebevědomí a úspěšnost, klade si adekvátní motorické cíle a dosahuje jich.

Metodická podpora

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-003-ZV5-014

Zapojuje se do pohybových činností spolu s ostatními žáky, s ohledem na úroveň svých dovedností, svých zájmů a na různé sociální role.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

CZB-TEV-003-ZV9-017

Upozorní na činnosti či podmínky, které jsou v rozporu s jeho zdravotním stavem, projeví dostatek kompetencí pro jejich úpravu potřebnou pro účast v nich.

Metodická podpora

Vazby

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CZB-TEV-003-ZV5-015

Uvádí na základě znalosti svého aktuálního zdravotního stavu nevhodná cvičení a pohybové činnosti i důvody, proč by se jich neměl účastnit.

CZB-TEV-003-ZV9-018

Vyhledává a užívá upravené didaktické, sportovní a sportovně-kompenzační pomůcky přizpůsobené pro jeho zapojení do pohybových činností na úrovni TV, rekreace a sportu, diskutuje o jejich využití pro rekreační pohybové činnosti.

Metodická podpora

Vazby**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CZB-TEV-003-ZV5-016

Využívá doporučené a dostupné upravené didaktické a sportovní pomůcky přizpůsobené pro jeho optimální zapojení do pohybových činností.

CSP

Člověk, jeho osobnost a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk, jeho osobnost a svět práce v základním vzdělávání systematicky rozvíjí sociálně-emocionální dovednosti žáka a dovednosti pro řízení vlastní kariéry. Podporuje žáka v sebepoznání, v plánování a reflektování vlastního rozvoje, posilování vlastní odolnosti a zvládání náročných situací, rozvíjení dobrých vztahů s druhými.

Významným cílem je postupná příprava žáka na celoživotní kariérový rozvoj, na další vzdělávací cestu a na svět práce. Vzdělávací oblast pomáhá porozumění dynamickému vývoji světa práce, významu celoživotního vzdělávání, podporuje úspěšný přechod mezi vzděláváním a prací, zvládání životních a kariérových změn. Přispívá také k získání zkušenosti s praktickými činnostmi a k rozvoji zručnosti žáka.

Struktura vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je členěn do vzdělávacích oborů **Osobnostní a sociální výchova** a **Polytechnická výchova a praktické činnosti**.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Osobnostní a sociální výchova** rozvíjí pozitivní sebepojetí žáka, odolnost vůči stresu, sebepoznání a sebeorganizaci. Věnuje se rozvoji pozitivního vnímání druhých lidí, komunikaci a zvládání konfliktů, prosociálního a etického chování. Zaměřuje se na kariérový rozvoj, využívání příležitostí v oblasti vzdělávání a práce, rovnováhu mezi volným časem a prací. Podporuje systematickou práci s osobním portfoliem. Žák si utváří pozitivní postoje k sobě, k druhým lidem, k vlastnímu rozvoji, učení i dalšímu vzdělávání a světu práce.

Vzdělávací obor **Polytechnická výchova a praktické činnosti** přispívá k rozvoji žáka v oblasti zručnosti, tvořivosti a získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti. Prostřednictvím integrace souvisejících vědeckých disciplín (STEM) podporuje žáka v aktivním a přínosném využívání techniky v životě. Praktické činnosti jsou příležitostí také pro osobní rozvoj žáka.

OSV

Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Osobnostní a sociální výchova zahrnuje také etický a kariérový rozvoj žáka. Kontinuálně, průběžně na 1. a 2. stupni, systematicky a komplexně rozvíjí potřebné znalosti, dovednosti, hodnoty, postoje, které explicitně podporují odolnost žáka vedoucí ke zvládání běžných i náročných životních situací.

Obor rozvíjí praktickými, zkušenostními přístupy sebereflektivní, seberegulační a psychohygienické dovednosti, interakční, komunikační a prosociální chování. Základní psychosociální dovednosti jsou primární prevencí a základem pro duševní zdraví, podporují motivaci k učení a ve spojení s kariérovými dovednostmi odpovídají současnému celostnímu pojetí kariéry. Obor přispívá k sebepoznání a ke kvalitě života žáka. Podporuje sociálně-emocionální dovednosti, odpovědný přístup k sobě i druhým, k seberozvoji a celoživotnímu učení, k zapojení se v měnící se společnosti a světě práce. Specifikem oboru je to, že učivem je žák sám, stává se jím konkrétní žákovská skupina a stávají se jím běžné situace každodenního života, včetně těch budoucích. Obor vytváří prostor pro to, aby mohl žák v bezpečném prostředí a s oporou reflektovat, rozvíjet či regulovat způsoby prožívání a chování. Vytváří příležitost pro zkoušení, objevování a získávání vhodných mechanismů reagování na vnitřní a vnější svět.

Obsah vzdělávacího oboru Osobnostní a sociální výchova je rozdělený do tří tematických okruhů:

- **Osobnostní rozvoj**
- **Sociální a etický rozvoj**
- **Kariérový rozvoj**

Osobnostní rozvoj se zaměřuje zejména na sebepojetí žáka, sebepoznávání, zvládání stresu a náročných situací, efektivní strategie učení, sebeorganizaci a plánování vlastního rozvoje. **Sociální a etický rozvoj** se věnuje sociálně-emocionálním dovednostem, sociální komunikaci a interakci v různorodých situacích, mezilidským vztahům a prosociálnímu chování. **Kariérový rozvoj** se vztahuje k objevování, rozhodování a plánování ve vlastním kariérovém směřování, k hodnotám a příležitostem spojeným se světem práce.

Na obou stupních jsou zohledněny individuální charakteristiky žáka a jeho zkušenosti, osobnostní a sociální vývoj, charakter třídy (skupiny) ad. Nedílnou součástí oboru je rozvíjení sebehodnocení žáka, práce s portfoliem pro zachycení osobního a kariérového pokroku a formativní zpětná vazba respektující individuální podobu učení. Ve výuce jsou využívány také dovednosti a znalosti žáka z neformálního vzdělávání. Rozvoj sociálně-emocionálních dovedností probíhá kontinuálně v každém ročníku základního vzdělávání. Vybraná témata jsou v případě potřeby připravována ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm.

001

Osobnostní rozvoj*Charakteristika tematického okruhu*

Osobnostní rozvoj je zaměřený na sebepojetí žáka, sebepoznávání, zvládání stresu a náročných situací, efektivní strategie učení, sebeorganizaci a plánování vlastního rozvoje.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

Metodická podpora**Komentář**

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na sebepoznání žáka, podporuje jeho seberegulaci (jak kontroluji, ovládám a upravuji své chování a jednání) a seberealizaci (co dokážu). S tématem žák pracuje prostřednictvím zkušeností. Zaměřuje se na to, co se mu daří a jaké jeho vlastnosti mu k tomu pomohly, co by chtěl dokázat (např. v rámci svého učení). V aktivitách zaměřených na sebepoznání rozvíjí vztah k sobě, sebedůvěru a sepeřijetí.

Rozvoj sebepojetí, uvědomění si toho, kdo jsem, jaký mám vztah k sobě, co dokážu, jak se chovám a jednám vůči sobě a druhým, má významnou preventivní funkci (podporuje wellbeing ve všech jeho dimenzích – fyzické, emoční, kognitivní, sociální a duchovní). Vytváří předpoklady pro plánování a ovlivňování svého budoucího životního směřování. Téma předpokládá citlivé pedagogické vedení v bezpečné atmosféře. V případě potřeby lze do spolupráce zahrnout školní poradenské pracoviště.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

Související očekávané výsledky učení*Klíčové kompetence*

KOS-SEB-000-ZV5-001

Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV5-003

Uplatňuje osvojované postupy vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti, k duševní a sociální pohodě, k pozitivnímu naladění, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou zátěží.

UAK-HTD-001-ZV5-001

Zapojuje se aktivně do her, cvičení a tvořivých činností, v nichž získává, upevňuje a rozvíjí základní reprodukční, interpretační i tvůrčí dovednosti.

Klíčové kompetence

KDI-BZK-000-ZV5-001

Respektuje pravidla bezpečného zacházení s digitálními zařízeními i daty a zásadami zdraví neohrožujícího chování v digitálním prostředí.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-SAE-000-PV1-002

Orientuje se v základních emocích a pocitech.

DJP-SAE-000-PV1-006

Vyrovná se s neúspěchem.

DJP-SAE-000-PV1-001

Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.**Základní vzdělávání**

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná na příkladech své osobnostní vlastnosti, své silné stránky, a jejich prvky uplatňuje ve svém jednání.

Úroveň Na začátku*Popis*

- poznává různé osobnostní vlastnosti a dovednosti
- poznává a zkouší pojmenovat kladné osobnostní vlastnosti a dovednosti postav v příběhu/modelových situacích
- zkouší pojmenovat jaké činnosti ve škole jsou pro něj snadné a jaké obtížné, a jaké vlastnosti a dovednosti mu mohou pomoci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává různé osobnostní vlastnosti a dovednosti
- poznává a zkouší pojmenovat kladné osobnostní vlastnosti a dovednosti postav v příběhu/modelových situacích
- zkouší pojmenovat jaké činnosti ve škole jsou pro něj snadné a jaké obtížné, a jaké vlastnosti a dovednosti mu mohou pomoci

Úroveň Na cestě*Popis*

- poznává své osobnostní vlastnosti a dovednosti a v rámci nich své silné stránky
- navrhuje jakou vybranou osobnostní vlastnost nebo dovednost má postava v příběhu a jak pomohla postavě v příběhu
- navrhuje jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti pomáhají ve zvládnání běžných i náročných situací ve školním i mimoškolním prostředí, zkouší si v modelových situacích upravovat svoje chování
- poznává, co ho ve školních nebo zájmových činnostech baví a jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti díky nim rozvíjí
- naslouchá zpětné vazbě k rozvoji svých osobnostních vlastností a dovedností, kterou dostává od druhých a zkouší popsat, jak tuto zpětnou vazbu využije
- komunikuje o svých potřebách při učení a zkouší postupy učení, které mu vyhovují

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává své osobnostní vlastnosti a dovednosti a v rámci nich své silné stránky
- navrhuje jakou vybranou osobnostní vlastnost nebo dovednost má postava v příběhu a jak pomohla postavě v příběhu
- navrhuje jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti pomáhají ve zvládnání běžných i náročných situací ve školním i mimoškolním prostředí, zkouší si v modelových situacích upravovat svoje chování
- poznává, co ho ve školních nebo zájmových činnostech baví a jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti díky nim rozvíjí

- naslouchá zpětné vazbě k rozvoji svých osobnostních vlastností a dovedností, kterou dostává od druhých a zkouší popsat, jak tuto zpětnou vazbu využije
- komunikuje o svých potřebách při učení a zkouší postupy učení, které mu vyhovují

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpoznává a pojmenuje vybrané osobnostní vlastnosti a dovednosti a v rámci nich své silné stránky.
- Na příkladu osobního pokroku rozpoznává a pojmenuje, jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti mu k jeho dosažení pomohly.
- Rozpoznává možnosti využití svých vybraných silných stránek při zvládnání běžných i náročných situací ve školním i mimoškolním prostředí.
- Navrhne, co by chtěl ve školních nebo zájmových činnostech dokázat a jaké osobnostní vlastnosti a dovednosti k tomu může využít, jaké potřebuje rozvinout.
- Naslouchá zpětné vazbě k rozvoji svých osobnostních vlastností a dovedností, kterou dostává od druhých, a rozlišuje, s čím z toho (ne)souhlasí a proč.
- V modelové situaci upravuje své chování na základě znalosti svých osobnostních vlastností a dovedností.
- Pojmenuje vlastní silné stránky a v modelové situaci ilustruje jejich využití při zvládnání náročných situací.

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozpoznávání svého prožívání a působení stresu (reakce organismu, která se projevuje v těle, vnímání, myšlení, emocích a chování). Směřuje žáka k základním účinným technikám, jak vnímat své prožívání a předcházet stresu nebo jak ho regulovat, a jejich aplikaci v konkrétních situacích. Součástí je také rozvoj dovednosti rozpoznat závažnost situace a vyhledat vhodný zdroj pomoci při řešení problémů, které žák nedokáže vyřešit vlastními silami.

Aplikace účinných technik předcházení a zvládnání stresu je základní dovedností pro podporu osobní životní spokojenosti. Celospolečensky náročné situace (události jako pandemie, válečné konflikty, environmentální problémy atd.) zvyšují potřebu věnovat se dovednostem regulace stresu a budování psychické odolnosti.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolami v životě.

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnání zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-031

Plánuje vlastní denní režim a uplatňuje v něm základní zdravotně preventivní návyky.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhne a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KOS-WEL-000-ZV5-001

Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-SAE-000-PV1-002

Orientuje se v základních emocích a pocitech.

DJP-SAE-000-PV1-006

Vyrovná se s neúspěchem.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, v modelových situacích přiměřeně uplatňuje základní postupy předcházení stresu a vyhledání pomoci.

Úroveň Na začátku*Popis*

- v modelových situacích poznává různost náročných situací a jejich možných vlivů na sebe
- rozvíjí všímavost k projevům svého prožívání (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- zkouší si poznat projevy stresu u sebe sama (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- na příkladech poznává činnosti a situace, které mu působí stres, a postupy, které mu mohou pomoci

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- v modelových situacích poznává různost náročných situací a jejich možných vlivů na sebe
- rozvíjí všímavost k projevům svého prožívání (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- zkouší si poznat projevy stresu u sebe sama (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- na příkladech poznává činnosti a situace, které mu působí stres, a postupy, které mu mohou pomoci

Úroveň Na cestě*Popis*

- poznává projevy emocí dle jejich intenzity
- všimá si svého prožívání a jeho změn
- popíše nejčastější projevy stresu (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- popíše nejčastější situace, které u něj mohou vyvolávat stres ve škole, doma a v zájmových aktivitách
- poznává a zkouší využívat různé techniky regulace stresu (senzomotorické - využívající pohyb a smysly; vztahové - sdílení, získání emocionální podpory druhého, kognitivní - pozitivní vnitřní dialog a regulace myšlením)
- poznává zdroje pomoci v různých náročných situacích a zkouší v modelové situaci různé způsoby požádání o pomoc

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává projevy emocí dle jejich intenzity
- všimá si svého prožívání a jeho změn
- popíše nejčastější projevy stresu (na úrovni těla, myšlení a emocí)
- popíše nejčastější situace, které u něj mohou vyvolávat stres ve škole, doma a v zájmových aktivitách
- poznává a zkouší využívat různé techniky regulace stresu (senzomotorické - využívající pohyb a smysly; vztahové - sdílení, získání emocionální podpory druhého, kognitivní - pozitivní vnitřní dialog a regulace myšlením)
- poznává zdroje pomoci v různých náročných situacích a zkouší v modelové situaci různé způsoby požádání o pomoc

Úroveň Splněno*Popis*

- Na příkladech ze školního i mimoškolního prostředí ilustruje různé projevy a intenzitu základních emocí.
- Popíše různé projevy svého prožívání a jeho změn (na úrovni těla, myšlení a emocí).
- Popíše projevy stresu u sebe a u druhých osob.
- Diskutuje o pro něj potenciálně stresujících situacích ve škole i mimo školu.
- Využívá vybrané základní techniky uvědomění vlastního prožívání, včetně regulace stresu, například pohybové aktivity, dechová cvičení, svalové uvolnění, využívání seberegulačních pomůcek, sdílení, vnitřní dialog.

- V modelové situaci navrhne vhodné strategie pro předcházení stresu, řešení náročných situací.
- Navrhne vhodné zdroje pomoci ve vybraných životních situacích (rozlišuje situace, kdy lze o pomoc požádat vrstevníka a kdy je třeba o pomoc požádat dospělou osobu) a v modelové situaci si vyzkouší požádání o pomoc.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na komplexní uvědomění a reflexi sebepojetí, které zahrnuje sebepoznání (kdo jsem), sebehodnocení (jaký mám vztah k sobě), seberegulaci (jak kontroluji, ovládám a usměrňuji své chování a jednání), seberealizaci (co dokážu, jak jedním) ve fyzickém a digitálním prostředí. Žák s tématem pracuje prostřednictvím celostního poznávání sebe sama (osobnostních vlastností, dovedností, emocionality, zažitých projevů chování, potřeb, hodnot, vztahů aj.) a identifikace svých silných stránek a výzev pro svůj další rozvoj. Seznamuje se s různými způsoby sebepoznávání, které může dál rozvíjet. Reflektuje projevy, příčiny a důsledky sníženého sebevědomí a sebepřeceňování v chování.

Kontinuální rozvoj sebepojetí, uvědomění si toho, kdo jsem, jaký mám vztah k sobě a druhým, podporuje wellbeing, úspěšné zapojení ve společnosti i světě práce. S tématem je potřeba zacházet citlivě a v bezpečném prostředí. V případě potřeby lze spolupracovat se školním poradenským pracovištěm.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Lyceum

ROZ-ROZ-002-M-007

Efektivně týmově spolupracuje

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

CAS-VKO-001-ZV9-002

Zdůvodní svůj žebříček hodnot a způsoby jeho uplatňování v různých životních situacích.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

CZB-TEV-001-ZV9-003

Samostatně uplatňuje osvojené postupy ke zlepšení či udržení své tělesné zdatnosti, duševní a sociální pohody, k překonávání námahy a obtíží spojených s tělesnou a psychickou zátěží.

CAS-VKO-001-ZV9-004

Zhodnotí, co nebo kdo má vliv na něj a na jeho rozhodování ve fyzickém a v digitálním prostředí.

Klíčové kompetence

KDI-ZAP-000-ZV9-001

Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvědomuje si svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.

Úroveň Na cestě*Popis*

- sdílí ve skupině vybrané vlastnosti, silné stránky, hodnoty (a další své charakteristiky), získává a reflektuje skupinovou zpětnou vazbu
- zkouší si různé způsoby poznávání sama sebe prostřednictvím zpětné vazby od druhých v různorodých situacích (například prožitých ve školním prostředí, rodině a blízkém okolí nebo příkladů formou dramatizace)
- je otevřený zpětné vazbě od ostatních jako zdroji sebepoznání, zkouší si třdit pro sebe odpovídající/neodpovídající, inspirativní a jiné podněty
- navrhne, jak využít silných stránek k překonání neúspěchu nebo náročné situace ve školním i mimoškolním prostředí
- vyzkouší si v modelových situacích, jaké faktory ovlivňují vztah k sobě samému a vztah k druhým, například důsledky příliš nízkého nebo vysokého sebevědomí
- navrhuje možné způsoby regulace a změn svého chování a jednání na základě sebereflexe

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- sdílí ve skupině vybrané vlastnosti, silné stránky, hodnoty (a další své charakteristiky), získává a reflektuje skupinovou zpětnou vazbu
- zkouší si různé způsoby poznávání sama sebe prostřednictvím zpětné vazby od druhých v různorodých situacích (například prožitých ve školním prostředí, rodině a blízkém okolí nebo příkladů formou dramatizace)
- je otevřený zpětné vazbě od ostatních jako zdroji sebepoznání, zkouší si třdit pro sebe odpovídající/neodpovídající, inspirativní a jiné podněty
- navrhne, jak využít silných stránek k překonání neúspěchu nebo náročné situace ve školním i mimoškolním prostředí
- vyzkouší si v modelových situacích, jaké faktory ovlivňují vztah k sobě samému a vztah k druhým, například důsledky příliš nízkého nebo vysokého sebevědomí
- navrhuje možné způsoby regulace a změn svého chování a jednání na základě sebereflexe

Úroveň Na začátku*Popis*

- poznává sám sebe a vybírá si ze souboru vlastností, silných stránek, hodnot, které považuje za jemu blízké
- zkouší si různé způsoby poznávání sama sebe prostřednictvím sebereflexe, rozhovorů s blízkými, kazuistik/modelových příběhů vrstevníků (formou komiksu, dramatizace, apod.)
- vyzkouší si využívání silných stránek své osobnosti v modelových náročných situacích
- vnímá své chování a jednání ve fyzickém a digitálním prostředí, zkouší je vztahovat ke svým vlastnostem, potřebám, hodnotám a podobných charakteristikám své osobnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává sám sebe a vybírá si ze souboru vlastností, silných stránek, hodnot, které považuje za jemu blízké
- zkouší si různé způsoby poznávání sama sebe prostřednictvím sebereflexe, rozhovorů s blízkými, kazuistik/modelových příběhů vrstevníků (formou komiksu, dramatizace, apod.)
- vyzkouší si využívání silných stránek své osobnosti v modelových náročných situacích

- vnímá své chování a jednání ve fyzickém a digitálním prostředí, zkouší je vztahovat ke svým vlastnostem, potřebám, hodnotám a podobných charakteristikám své osobnosti

Úroveň Splněno

Popis

- Uvědomuje si sám sebe a pojmenovává své osobnostní charakteristiky – temperament, emocionalitu, vlastnosti, dovednosti, typické projevy chování, zájmy, potřeby, hodnoty, své silné stránky.
- Prezentuje a využívá různé možnosti poznávání sama sebe.
- Využívá zpětnou vazbu od ostatních v různých situacích jako zdroj sebepoznání a příležitost k seberozvoji.
- Využívá silné stránky své osobnosti při řešení běžných i náročných situací ve školním i mimoškolním prostředí včetně digitálního.
- Reflektuje, jaké faktory ovlivňují jeho vztah k sobě samému a vztah k druhým.
- Charakterizuje své chování a jednání a účinné možnosti jejich regulace a změn ve fyzickém a digitálním prostředí.

CSP-OSV-001-ZV9-002

Uplatňuje strategie zvládnání zátěže, předcházení a řešení náročných situací, včetně vyhledání pomoci.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení se věnuje náročným situacím a možnostem jejich předcházení a řešení. Součástí toho je i rozlišení druhů stresu a reakcí na ně, vyzkoušení si konkrétních technik pro podporu odolnosti a všímavosti a volba osobně vhodných postupů vyhnout se stresu či jeho redukce, základní orientace v odborné pomoci při duševních problémech a dovednost říct si o pomoc při řešení běžných i obtížných životních situací.

Výzvy ve společnosti (pandemie, válečné konflikty, ekonomická krize, environmentální problémy, výkonové nastavení atd.) zvyšují potřebu věnovat se dovednostem zvládnání náročných situací a stresu, což jsou základní dovednosti pro podporu wellbeingu a prevenci nemocí, vyhoření. Orientace v dostupných možnostech pomoci při duševních problémech a v náročných životních situacích má protektivní funkci.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

Lyceum

ROZ-ROZ-001-M-006

Uplatňuje strategie redukce stresu a posilování psychické odolnosti

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-VZB-002-ZV9-006

Na základě zásad zdravého životního stylu plánuje a upravuje svůj denní režim a každodenní činnosti.

CZB-VZB-002-ZV9-007

Zdůvodní význam tělesné, intimní a duševní hygieny pro podporu zdraví a samostatně využívá osvojené dovednosti k regeneraci sil a předcházení stresovým situacím.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-002

Plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV9-001

Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Využívá základní techniky zvládnání zátěže a předcházení náročným situacím, včetně vyhledání pomoci.

Úroveň Na začátku*Popis*

- pojmenovává různé druhy zátěžových situací a stresu
- zkouší rozpoznávat vlastní reakce na stres
- poznává vnímání úrovně prožívaného stresu
- vnímá vliv různých stresových podnětů na sebe (např. spojené se vzděláváním, vztahy ve škole a jiné)
- rozvíjí všímavost ke svému prožívání
- v modelových situacích rozvíjí různorodé seberegulační techniky
- v modelové situaci zkouší požádat o pomoc při náročné situaci
- rozvíjí strategie sebepodpory, psychohygieny, předcházení stresu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pojmenovává různé druhy zátěžových situací a stresu
- zkouší rozpoznávat vlastní reakce na stres
- poznává vnímání úrovně prožívaného stresu
- vnímá vliv různých stresových podnětů na sebe (např. spojené se vzděláváním, vztahy ve škole a jiné)
- rozvíjí všímavost ke svému prožívání
- v modelových situacích rozvíjí různorodé seberegulační techniky
- v modelové situaci zkouší požádat o pomoc při náročné situaci
- rozvíjí strategie sebepodpory, psychohygieny, předcházení stresu

Úroveň Na cestě*Popis*

- poznává působení náročných situací a mimořádných stavů na psychické, tělesné i vztahové úrovni
- reflektuje stresové podněty, které na něj působí (např. spojené se vzděláváním, vztahy ve škole a jiné) a jaké emoce při nich prožívá
- vnímá a zkouší vyjádřit úrovně prožívaného stresu
- v modelových situacích zkouší různé techniky zvýšení všímavosti k vlastnímu prožívání
- v modelových situacích zkouší využívat různorodé seberegulační techniky pro zvládnání stresu a posilování odolnosti a pojmenovávat jejich účinek
- v modelové náročné situaci zkouší volit vhodné postupy
- zkouší samostatně vyhledat pomoc pro řešení běžných i obtížných modelových situacích
- diskutuje různé způsoby pomoci, například ve svém blízkém okolí (přátelé, rodina, učitel, apod.) i různorodé odborné pomoci
- seznamuje se s dostupnou odbornou pomocí a způsobem, jak se na odborníka obrátit (poradenské pracoviště školy, linky pomoci a jiná centra pomoci, psychologické, psychiatrické, psychoterapeutické, apod.)
- tvoří si plán vlastní podpory, předcházení stresu, psychohygieny apod., sleduje, jak se mu daří plán naplňovat

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává působení náročných situací a mimořádných stavů na psychické, tělesné i vztahové úrovni
- reflektuje stresové podněty, které na něj působí (např. spojené se vzděláváním, vztahy ve škole a jiné) a jaké emoce při nich prožívá
- vnímá a zkouší vyjádřit úrovně prožívaného stresu
- v modelových situacích zkouší různé techniky zvýšení všímavosti k vlastnímu prožívání
- v modelových situacích zkouší využívat různorodé seberegulační techniky pro zvládnání stresu a posilování odolnosti a pojmenovávat jejich účinek

- v modelové náročné situaci zkouší volit vhodné postupy
- zkouší samostatně vyhledat pomoc pro řešení běžných i obtížných modelových situací
- diskutuje různé způsoby pomoci, například ve svém blízkém okolí (přátelé, rodina, učitel, apod.) i různorodé odborné pomoci
- seznamuje se s dostupnou odbornou pomocí a způsobem, jak se na odborníka obrátit (poradenské pracoviště školy, linky pomoci a jiná centra pomoci, psychologické, psychiatrické, psychoterapeutické, apod.)
- tvoří si plán vlastní podpory, předcházení stresu, psychohygieny apod., sleduje, jak se mu daří plán naplňovat

Úroveň Splněno

Popis

- Na základě vlastních zkušeností popíše běžné zátěžové situace ve školním i mimoškolním či digitálním prostředí a jejich projevy na psychické (emoce, myšlení), tělesné i vztahové úrovni.
- Rozpoznává u sebe a u druhých stresové podněty (např. spojené se vzdáváním, vztahy ve škole).
- Mapuje úroveň prožívaného stresu s možným využitím digitálních technologií.
- Aplikuje různorodé seberegulační techniky pro zvládání stresu a posilování odolnosti a vyhodnotí na sobě jejich účinek.
- V modelových náročných situacích zvolí vhodné strategie jejich řešení s využitím svých silných stránek a své volby zdůvodní.
- V modelové situaci uplatní postupy, jak si říct o pomoc při běžných i obtížných životních situacích, se zahrnutím více možností a rozlišením pomoci dostupné v nejbližším okolí a různých typů odborné pomoci.
- Reflektuje rozvoj všímavosti ke svému prožívání a dalších strategií přecházení stresu.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

Metodická podpora

Komentář

Při dosahování očekávaného výsledku učení se žák učí stanovit si cíle osobnostního rozvoje, určit důležitost cílů, plánuje činnosti a kroky k jejich dosažení. Průběžně pomocí sebereflexe kontinuálně sleduje svůj pokrok a to, co mu brání v dosahování cíle, případně přehodnocuje zvolené strategie a to, co je ochotný udělat pro překonání/zvládnutí překážek.

Práce s cíli, zahrnující kontinuální reflexi, je základní dovedností sebeřízení a sebeorganizace obecně, což je klíčový nástroj efektivního učení a práce a také preventivní faktor prokrastinace. Očekávaný výsledek učení podporuje motivaci k učení a řízení vlastního učení, ujasnění si životních postojů a záměrů a cílů osobnostního rozvoje.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebezpoznaní ve svém jednání.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-001-ZV9-004

Aktivně se podílí na plánování a organizaci svého pohybového režimu (ve škole, mimo školu) a naplňuje ho.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Klíčové kompetence

KKU-SMU-000-ZV9-001

Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhne a zkusí realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Stanovuje si krátkodobý cíl osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanoveného cíle a vyhodnotí jeho dosažení.

Úroveň Na začátku

Popis

- diskutuje své priority v osobním rozvoji
- zkusí si stanovit jednoduchý cíl osobního rozvoje
- zkusí si sestavit plán s několika kroky, a první krok si vyzkoušet a vyhodnotit
- diskutuje získané zkušenosti s plánováním a realizací
- v modelové situaci poznává jak překonat vybranou překážku k dosažení cíle

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- diskutuje své priority v osobním rozvoji
- zkusí si stanovit jednoduchý cíl osobního rozvoje
- zkusí si sestavit plán s několika kroky, a první krok si vyzkoušet a vyhodnotit
- diskutuje získané zkušenosti s plánováním a realizací
- v modelové situaci poznává jak překonat vybranou překážku k dosažení cíle

Úroveň Na cestě

Popis

- zkouší si stanovovat různé cíle osobního rozvoje, a kroky k jejich dosažení
- zvažuje své priority a zkouší si stanovit krátkodobý i dlouhodobější cíl
- při sestavování, monitorování a vyhodnocení svého plánu využívá různé nástroje včetně digitálních technologií
- zkouší si vyhodnocovat průběžné kroky k cíli, a různé strategie k dosažení cíle
- na základě zkušenosti s realizací cílů navrhuje možné změny stanovených cílů nebo kroků k jejich dosažení
- diskutuje získané zkušenosti s plánováním a realizací osobního rozvoje
- v modelové situaci zkouší různé strategie pro překonávání překážek k dosažení svých cílů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší si stanovovat různé cíle osobního rozvoje, a kroky k jejich dosažení
- zvažuje své priority a zkouší si stanovit krátkodobý i dlouhodobější cíl
- při sestavování, monitorování a vyhodnocení svého plánu využívá různé nástroje včetně digitálních technologií
- zkouší si vyhodnocovat průběžné kroky k cíli, a různé strategie k dosažení cíle
- na základě zkušenosti s realizací cílů navrhuje možné změny stanovených cílů nebo kroků k jejich dosažení
- diskutuje získané zkušenosti s plánováním a realizací osobního rozvoje

- v modelové situaci zkouší různé strategie pro překonávání překážek k dosažení svých cílů

Úroveň Splněno

Popis

- Popíše cíle svého osobního rozvoje a jednotlivé kroky k jejich dosažení.
- Podle svých priorit si stanoví krátkodobý cíl osobního rozvoje (např. do jednoho měsíce), který je přiměřený, konkrétní, měřitelný, dosažitelný a časově vymezený.
- Podle svých priorit si stanoví dlouhodobější cíl osobního rozvoje (např. do jednoho roku), který je přiměřený, konkrétní, měřitelný, dosažitelný a časově vymezený.
- Při sestavování, monitorování a vyhodnocení svého plánu využívá různé nástroje včetně digitálních technologií.
- Při realizaci plán vyhodnocuje a reflektuje strategie, které mu pomohly cíle dosáhnout.
- Prezentuje získané zkušenosti s plánováním a realizací osobního rozvoje.
- V modelové situaci neúspěšného naplnění cílů zhodnotí možné příčiny, které k němu mohly vést, a navrhne způsoby, jak různé překážky překonat.

CSP-OSV-001-ZV9-004

Prezentuje sám sebe v různých situacích s využitím sebehodnocení a zpětné vazby druhých.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na sebezprezentaci žáka ve fyzickém a digitálním prostředí, k čemuž využívá různé postupy sebehodnocení.

Sebezprezentace je důležitou dovedností v různých životních a kariérových situacích. Je založená na důkazech vlastních dovedností a evidenci vlastních úspěchů. Žák rozvíjí své dovednosti sebehodnocení, poznává různé nástroje monitorování svého rozvoje (včetně školního učení) a využívá je při prezentaci. Sebezprezentace má různé podoby v různých životních situacích jako součást neformální i formální sociální interakce, se specifiky v digitálním prostředí (digitální značka, ochrana soukromí atd.).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebezpoznání ve svém jednání.

Lyceum

ROZ-ROZ-001-M-008

Prezentuje sám sebe a výsledky své práce v různých kontextech

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

Klíčové kompetence

KDI-BZK-000-ZV9-001

Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení a dat nebo jeho tělesné či duševní zdraví.

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Prezentuje sám sebe v modelových situacích s využitím zpětné vazby druhých.

Úroveň Na začátku

Popis

- zkouší si prezentovat vybraný úspěch
- rozvíjí různé formy vyjádření o sobě
- v modelových situacích zkouší jednoduchou sebezprezentaci a diskutuje svoje zkušenosti
- zkouší si využití digitálních technologií pro prezentaci vybraných informací o sobě

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší si prezentovat vybraný úspěch
- rozvíjí různé formy vyjádření o sobě
- v modelových situacích zkouší jednoduchou sebezprezentaci a diskutuje svoje zkušenosti
- zkouší si využití digitálních technologií pro prezentaci vybraných informací o sobě

Úroveň Na cestě

Popis

- zkouší si připravit různé formy prezentace sama sebe na vybraných příkladech: vlastnosti, dovednosti, silné stránky, úspěchy, zájmy, hodnoty apod.
- zkouší si různé formy vyjádření svých dovedností
- v modelových situacích zkouší různé způsoby prezentace sama sebe (například přijímací rozhovory ke studiu, práci, apod.)
- zkouší si měnit sebezprezentaci na základě sebereflexe a zpětné vazby
- v modelové situaci získává zkušenosti s důsledky neodpovídající sebezprezentace
- navrhuje možnou sebezprezentaci v digitálním prostředí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší si připravit různé formy prezentace sama sebe na vybraných příkladech: vlastnosti, dovednosti, silné stránky, úspěchy, zájmy, hodnoty apod.
- zkouší si různé formy vyjádření svých dovedností
- v modelových situacích zkouší různé způsoby prezentace sama sebe (například přijímací rozhovory ke studiu, práci, apod.)
- zkouší si měnit sebezprezentaci na základě sebereflexe a zpětné vazby
- v modelové situaci získává zkušenosti s důsledky neodpovídající sebezprezentace
- navrhuje možnou sebezprezentaci v digitálním prostředí

Úroveň Splněno

Popis

- Prezentuje sám sebe (vlastnosti, dovednosti, silné stránky, úspěchy, zájmy, hodnoty, plány).
- Využívá různé způsoby sebehodnocení a prokazování svých dovedností.
- V modelových situacích využívá způsoby prezentace sama sebe v různých situacích (neformální skupiny, formální skupiny a týmy, přijímací rozhovory ke studiu, práci atd.).
- Poskytuje a přijímá zpětnou vazbu k sebezprezentaci.
- Upravuje sebezprezentaci na základě sebereflexe a zpětné vazby od druhých.
- V modelové situaci vyhodnotí možná rizika a důsledky neodpovídající sebezprezentace.
- Reflektuje strategie sebezprezentace v digitálním prostředí.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na sebepoznání v oblasti učení a osvojení efektivních strategií učení (např. účinné strategie pro soustředěnou práci s textem, zapamatování informací, pro spolupráci při učení se ve skupině, udržení motivace apod.) zahrnujících reflexi žákových individuálních potřeb.

Identifikace individuálně účinných strategií učení je zásadní pro učení jakémukoli vzdělávacímu obsahu. Žáci se prostřednictvím očekávaného výsledku učení prakticky seznamují s různými přístupy a strategiemi učení. V nácvikových situacích rozvíjejí a reflektují jejich aplikaci. Rozvíjejí schopnost koncentrace při učení. Poznávají své preference při učení, spojené například s modalitou učebního obsahu, sociálními faktory nebo faktory prostředí pro učení.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-001-ZV5-001

Rozpozná své vybrané osobnostní vlastnosti, silné stránky a zkouší uplatňovat sebepoznání ve svém jednání.

Lyceum

ROZ-ROZ-001-M-007

Plánuje osobní rozvoj, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolemi v životě.

UAK-HTD-001-ZV9-001

Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KPP-NAP-000-ZV9-001

Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklady svých potřeb a překážek při učení.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vnímá své potřeby při učení a diskutuje o možných způsobech jejich naplnění
- zkouší si různé cesty k dosažení vzdělávacích cílů a sdílet své zkušenosti, inspiruje se od ostatních
- na příkladech různých vzdělávacích obsahů a činností, které jsou pro něj náročné, zkouší různé vhodné techniky učení
- v modelových situacích získává zkušenost s možnými způsoby překonávání překážek při učení a reflektuje přínosy
- zkouší reflektovat zkušenosti s učením v různých formách (například samostatně a ve skupině)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vnímá své potřeby při učení a diskutuje o možných způsobech jejich naplnění
- zkouší si různé cesty k dosažení vzdělávacích cílů a sdílet své zkušenosti, inspiruje se od ostatních
- na příkladech různých vzdělávacích obsahů a činností, které jsou pro něj náročné, zkouší různé vhodné techniky učení
- v modelových situacích získává zkušenost s možnými způsoby překonávání překážek při učení a reflektuje přínosy
- zkouší reflektovat zkušenosti s učením v různých formách (například samostatně a ve skupině)

Úroveň Na začátku*Popis*

- poznává své potřeby při učení
- zkouší si různé způsoby učení s různými vzdělávacími obsahy
- v modelových situacích získává zkušenost s překonáváním překážek při učení, vyžádání si pomoci při učení
- rozvíjí učení samostatně, ve skupině, s pomocí učitele aj.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává své potřeby při učení
- zkouší si různé způsoby učení s různými vzdělávacími obsahy
- v modelových situacích získává zkušenost s překonáváním překážek při učení, vyžádání si pomoci při učení
- rozvíjí učení samostatně, ve skupině, s pomocí učitele aj.

Úroveň Splněno*Popis*

- Pojmenuje své potřeby při učení (spojené s různými typy vzdělávacích obsahů, prostředím pro učení, denním režimem, sociálními podpůrnými vztahy aj.) a vhodné způsoby jejich naplnění.
- Prezentuje různé vhodné cesty k dosažení vzdělávacích cílů.
- Reflektuje své zkušenosti s procesem učení.
- Na příkladech různých vzdělávacích obsahů a činností, které jsou pro něj náročné, využije různé strategie a techniky učení a vyhodnotí jejich účinnost.
- V modelových situacích využívá různé postupy k překonávání překážek při učení.
- V modelových situacích zahrnujících různé typy vzdělávacích cílů a obsahů navrhne vhodné strategie a techniky učení, svou volbu zdůvodní.

002

Sociální a etický rozvoj*Charakteristika tematického okruhu*

Sociální a etický rozvoj se věnuje sociálně-emocionálním dovednostem, sociální komunikaci a interakci v různorodých situacích, mezilidským vztahům a prosociálnímu chování.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení se věnuje rozvoji sociálních dovedností žáka. Zaměřuje se na základní formy sociální interakce (vzájemného působení jedinců nebo skupin), na základní procesy a role ve skupině, na výhody a rizika kooperace a soutěžení v sociální interakci, budování postoje k nim. Směřuje k pomáhajícímu a prosociálnímu chování a praktické etice.

Sociální interakce je běžnou součástí našeho života. Vzhledem k dynamice školní skupiny se žák neustále vyrovnává se změnami ve vývoji skupiny, mění se jeho role a zapojení a reaguje na tyto změny s ohledem na rozvíjení dovedností pro kooperaci. Žák se učí vnímat a chápat tyto změny, vhodně na ně reagovat, přijímat zodpovědnost za svá rozhodnutí. Rozvíjení dovedností pro kooperaci je tedy potřeba systematicky dlouhodobě posilovat, stejně jako pomáhající, prosociální a etické chování. Tím je také podporováno pozitivní sociální klima ve třídě, budování pozitivních vazeb vytváří bezpečné prostředí a důvěru mezi všemi aktéry.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.*Lyceum*

ROZ-ROZ-002-M-007

Efektivně týmově spolupracuje**Související očekávané výsledky učení***Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.*Vzdělávací oblasti*

CJS-CJS-002-ZV5-008

Rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, které není v souladu s pravidly a není možné ho tolerovat a přehlížet, a adekvátně na něj zareaguje.

CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.*Klíčové kompetence*

KKK-AKN-000-ZV5-001

Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera.

KPP-TYM-000-ZV5-001

Podílí se na spolupráci ve skupině.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

PTS-000-000-ZV5-005

Přispívá k demokratické kultuře ve třídě, skupině, škole a v situacích běžného života.

Následující očekávané výsledky učení*Předškolní vzdělávání*

DDS-ZEH-000-PV1-005

Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlení se do skupiny.

DDS-ASO-000-PV1-003

Přijímá různé sociální role.

DDS-ASO-000-PV1-004

Ovlivňuje směřování společné činnosti.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Zapojuje se do interakce ve skupině.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozvíjí poznání prosociálního chování, aktivního naslouchání
- zažije situace kooperace a soutěžení, diskuzuje výhody a nevýhody těchto forem skupinové interakce
- zkouší pojmenovat různé role ve skupinové činnosti
- v modelových situacích navrhne, jak podpořit atmosféru bezpečí v rámci skupinové činnosti (např. řešení konfliktu, vzájemné naslouchání, respektující reakci)
- v modelových situacích zkouší rozlišovat, které chování je eticky vhodné/nevhodné
- sdílí svoje zkušenosti ze skupinové činnosti, vyzkouší si poskytnutí konstruktivní zpětné vazby druhým k jejich zapojení
- ve svém chování a jednání zkouší uplatňovat základní etická pravidla

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozvíjí poznání prosociálního chování, aktivního naslouchání
- zažije situace kooperace a soutěžení, diskuzuje výhody a nevýhody těchto forem skupinové interakce
- zkouší pojmenovat různé role ve skupinové činnosti
- v modelových situacích navrhne, jak podpořit atmosféru bezpečí v rámci skupinové činnosti (např. řešení konfliktu, vzájemné naslouchání, respektující reakci)
- v modelových situacích zkouší rozlišovat, které chování je eticky vhodné/nevhodné
- sdílí svoje zkušenosti ze skupinové činnosti, vyzkouší si poskytnutí konstruktivní zpětné vazby druhým k jejich zapojení
- ve svém chování a jednání zkouší uplatňovat základní etická pravidla

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkouší si práci ve skupině a zapojení se do skupinové činnosti
- všímá si své role ve skupinové činnosti
- seznamuje se s faktory, které ovlivňují atmosféru bezpečí ve skupině
- zkouší naslouchat druhým a ocenit druhé za jejich přínos
- v modelové situaci získává zkušenost s různými projevy respektu a asertivity, eticky vhodného/nevhodné chování

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší si práci ve skupině a zapojení se do skupinové činnosti
- všímá si své role ve skupinové činnosti
- seznamuje se s faktory, které ovlivňují atmosféru bezpečí ve skupině
- zkouší naslouchat druhým a ocenit druhé za jejich přínos

- v modelové situaci získává zkušenost s různými projevy respektu a asertivity, eticky vhodného/nevhodné chování

Úroveň Splněno

Popis

- Aktivně se zapojuje do skupinových činností, rozpozná na příkladu svou roli a role druhých ve skupině.
- Prostřednictvím dohodnutých postupů se podílí na vytváření atmosféry bezpečí ve skupině.
- Na základě zkušenosti z modelových situací pojmenuje výhody a nevýhody kooperace a soutěžení.
- Popisuje své eticky vhodné chování.
- V modelových situacích rozlišuje jednání, ve kterém jsou uplatňována základní etická pravidla, projevy prosociálního chování.
- Při práci ve skupině navrhne, co přispívá ke splnění společného cíle i případné nedostatky a problémy, které činnost skupiny ovlivňují.
- V modelových situacích aplikuje empatické naslouchání, respekt vůči druhým (např. uznáním názoru druhých, uznáním chyby a snahou o její nápravu) i sobě (např. vyjádřením a obhajobou svého názoru nebo vyjádřením svých potřeb).

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí rozpoznat a pojmenovat své emoce a potřeby v různých skutečných i modelových situacích. Navrhuje také, jaké potřeby a emoce mohou mít lidé v jeho okolí v různých situacích, a učí se tak vnímat různorodé potřeby lidí a navrhopvat, jak je možné je naplnit. To přispívá k rozvoji ohleduplnosti, pozitivního klimatu a funkční komunikace nejen ve školním prostředí.

Porozumění emocím svým a emocím druhých je základním předpokladem pro sebezpoznaní a úspěšnou nekonfliktní komunikaci s lidmi v okolí, protože jejich uvědomění napomáhá porozumět ostatním lidem. Přispívá tak k úspěšné socializaci. Ve škole by měl být rozvoji emoční gramotnosti věnován adekvátní prostor, protože přispívá k duševnímu zdraví a rozvoji empatie. Pro žáky je důležité uvědomovat si potřeby ostatních lidí a učit se je ve svém chování a jednání zohledňovat. Posílení vnímavosti k emocím pomáhá celkové odolnosti a školní úspěšnosti. Regulace emocí je klíčová dovednost pro úspěšné učení a budování vztahů s vrstevníky i dospělými.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV5-003

Ve spolupráci s druhými navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

PTP-000-000-ZV5-002

Navrhuje a zkouší realizovat vybrané aktivity péče o sebe v jednotlivých oblastech wellbeingu.

Vzdělávací oblasti

UAK-HTD-002-ZV5-005

Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

JJK-CJL-001-ZV5-001

V mluvené komunikaci používá osvojené jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a dané komunikační situaci.

UAK-VFV-001-ZV5-002

Vyjadřuje výtvarnými prostředky vjemy, pocity, prožitky, myšlenky, představy a zkušenosti a realizuje svůj tvůrčí záměr.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KOS-EMP-000-ZV5-001

Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV5-004

Navrhuje, jak pomoci lidem v obtížných životních podmínkách a jak předejít konkrétním tíživým situacím.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DJP-SAE-000-PV1-002

Orientuje se v základních emocích a pocitech.

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí.

Úroveň Na začátku

Popis

- poznává základní emoce a jejich projevy u sebe a druhých
- poznává, jaké vnitřní podněty (myšlenky, vzpomínky aj.) a vnější podněty (situace, předměty, místa aj.) mohou vyvolávat emoce
- poznává základní lidské potřeby

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- poznává základní emoce a jejich projevy u sebe a druhých
- poznává, jaké vnitřní podněty (myšlenky, vzpomínky aj.) a vnější podněty (situace, předměty, místa aj.) mohou vyvolávat emoce
- poznává základní lidské potřeby

Úroveň Na cestě

Popis

- v modelových situacích rozpozná a pojmenuje své emoce a vysvětlí možné příčiny toho, proč se tak může cítit
- v modelových situacích popíše, jaké emoce mohou jejich aktéři pociťovat
- navrhuje příklady toho, co přispívá k naplňování jeho základních potřeb ve školním a mimoškolním prostředí (co může udělat žák a co mohou udělat druzí)
- poznává různé techniky regulace projevů emocí

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- v modelových situacích rozpozná a pojmenuje své emoce a vysvětlí možné příčiny toho, proč se tak může cítit
- v modelových situacích popíše, jaké emoce mohou jejich aktéři pociťovat
- navrhuje příklady toho, co přispívá k naplňování jeho základních potřeb ve školním a mimoškolním prostředí (co může udělat žák a co mohou udělat druzí)
- poznává různé techniky regulace projevů emocí

Úroveň Splněno*Popis*

- V modelových situacích rozpozná a pojmenuje své emoce a vysvětlí možné příčiny toho, proč se tak může cítit.
- V modelových situacích pojmenuje možné emoce druhých lidí a pravděpodobné příčiny toho, proč se tak mohou cítit.
- Na příkladech konkrétních situací spojených se školním i mimoškolním prostředím pojmenuje své potřeby.
- S využitím naučených technik reguluje projevy svých emocí v běžných situacích ve školním prostředí.
- V modelových situacích předvede vhodný a nevhodný způsob a načasování naplňování vlastních potřeb ve školním prostředí.
- Diskutuje o tom, jak lze naplňovat vlastní potřeby a potřeby druhých lidí ve školním i mimoškolním prostředí (co pro to může udělat žák sám a co pro to mohou udělat druzí).
- Popíše, jak konkrétně může přispívat k vytváření bezpečného školního prostředí.
- Zkouší si v modelových situacích empatické naslouchání.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- V modelových situacích rozpozná a pojmenuje své emoce a vysvětlí možné příčiny toho, proč se tak může cítit.
- V modelových situacích pojmenuje možné emoce druhých lidí a pravděpodobné příčiny toho, proč se tak mohou cítit.
- Na příkladech konkrétních situací spojených se školním i mimoškolním prostředím pojmenuje své potřeby.
- S využitím naučených technik reguluje projevy svých emocí v běžných situacích ve školním prostředí.
- V modelových situacích předvede vhodný a nevhodný způsob a načasování naplňování vlastních potřeb ve školním prostředí.
- Diskutuje o tom, jak lze naplňovat vlastní potřeby a potřeby druhých lidí ve školním i mimoškolním prostředí (co pro to může udělat žák sám a co pro to mohou udělat druzí).
- Popíše, jak konkrétně může přispívat k vytváření bezpečného školního prostředí.
- Zkouší si v modelových situacích empatické naslouchání.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.**Metodická podpora****Komentář**

Cílem tohoto očekávaného výsledku učení je poznání sebe ve vztazích s druhými, rozpoznání základních chyb ve vnímání druhých a budování respektu k odlišnostem. Poznání druhých je základním předpokladem pro jejich pochopení a rozvíjení respektujících, podpůrných a blízkých vztahů.

Zkušenost s vnímáním a přijímáním jedinečnosti druhých získává žák přirozeně ve vztazích ve škole i v mimoškolním prostředí. Na základě řízených činností rozvíjí sebereflexi ve vnímání druhých, kriticky vyhodnocuje informace o druhých a předchází předsudkům. Tyto dovednosti podporují dobré vztahy mezi členy školní komunity, v mimoškolním prostředí a blízkých vztazích a snižují rizika nedorozumění (diskriminace, násilí atd.) v jeho budoucím partnerském, společenském a profesním životě.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolami v životě.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAS-VKO-001-ZV9-001

Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

UAK-HTD-001-ZV9-005

Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

Klíčové kompetence

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Rozpoznává různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

Úroveň Na začátku

Popis

- vnímá společné znaky a odlišnosti sebe a druhých ve svém blízkém okolí, zkouší je popsat a diskutovat ve skupině (například co oceňuje na sobě a na druhých)
- v modelových situacích rozpozná a popíše rozdíl mezi tím, co o druhé osobě ví a co se o ní domnívá
- zkouší si v modelových situacích jak jedná v různých formách mezilidských vztahů (přátelské, partnerské, rodinné vztahy, vztahy v širší komunitě, aj.)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vnímá společné znaky a odlišnosti sebe a druhých ve svém blízkém okolí, zkouší je popsat a diskutovat ve skupině (například co oceňuje na sobě a na druhých)
- v modelových situacích rozpozná a popíše rozdíl mezi tím, co o druhé osobě ví a co se o ní domnívá
- zkouší si v modelových situacích jak jedná v různých formách mezilidských vztahů (přátelské, partnerské, rodinné vztahy, vztahy v širší komunitě, aj.)

Úroveň Na cestě

Popis

- popíše společné znaky a odlišnosti sebe a vybraných osob ve svém blízkém okolí – například srovnání vlastností, dovedností, zájmů, hodnot, chování apod.
- uvědomuje si přínos jedinečnosti sebe a druhých pro skupinu (školní třídu, neformální skupinu, rodinu a širší komunitu), sebereflexí a zkušenostmi prostřednictvím modelových situací
- v modelových situacích popíše výhody a případná rizika odlišností pro utváření vztahů s druhými (např. vztahy se spolužáky, rodinné, přátelské a partnerské vztahy aj.)
- v modelových situacích rozpozná a charakterizuje možné chyby ve vnímání druhých a navrhuje strategie, jak jim předcházet
- zkouší posoudit své dovednosti vytvářet a udržovat různé formy mezilidských vztahů, a navrhnout, jak může přispět k rozvoji a kvalitě vztahů s druhými
- diskutuje potřeby naplňované v blízkých vztazích s druhými

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše společné znaky a odlišnosti sebe a vybraných osob ve svém blízkém okolí – například srovnání vlastností, dovedností, zájmů, hodnot, chování apod.

- uvědomuje si přínos jedinečnosti sebe a druhých pro skupinu (školní třídu, neformální skupinu, rodinu a širší komunitu), sebereflexí a zkušenostmi prostřednictvím modelových situací
- v modelových situacích popíše výhody a případná rizika odlišností pro utváření vztahů s druhými (např. vztahy se spolužáky, rodinné, přátelské a partnerské vztahy aj.)
- v modelových situacích rozpozná a charakterizuje možné chyby ve vnímání druhých a navrhuje strategie, jak jim předcházet
- zkusí posoudit své dovednosti vytvářet a udržovat různé formy mezilidských vztahů, a navrhnout, jak může přispět k rozvoji a kvalitě vztahů s druhými
- diskutuje potřeby naplňované v blízkých vztazích s druhými

Úroveň Splněno

Popis

- Reflektuje společné znaky a odlišnosti sebe a druhých ve svém okolí pro rozvíjení různých forem vztahů.
- Reflektuje přínos jedinečnosti sebe a druhých pro skupinu (školní třídu, neformální skupinu, rodinu, širší komunitu aj.) v různorodých situacích.
- Rozpozná a charakterizuje možné chyby ve vnímání druhých a uplatňuje strategie, jak jim předcházet.
- Reflektuje své dovednosti vytvářet a udržovat různé formy mezilidských vztahů.
- Uvědomuje si potřebu péče o blízké vztahy s druhými (přátelské, partnerské, rodinné aj.) a reflektuje význam těchto vztahů pro sebe a druhé.

CSP-OSV-002-ZV9-007

Uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

Metodická podpora

Komentář

Sociální interakce (vzájemné působení jedinců nebo skupin) je běžnou součástí našeho života. Posilování sociálních dovedností pro kooperaci, stejně jako seberegulačních dovedností a odolnosti v interakci s druhými je potřeba systematicky, cíleně a dlouhodobě rozvíjet. Pro zvládnutí bezpečné a efektivní interakce je potřeba vnímat sociální situace, přizpůsobit se jejich proměnám s využitím různých strategií.

Žák zkusí v modelových situacích různé formy sociální interakce ve skupině, různé role a seberegulaci. Reflektuje své jednání (například, kdy a jak prosazoval svůj názor, kdy a jak odstoupil od svého nápadu a podpořil nápad druhého). Modelové situace pomáhají nácviu důležitých dovedností sociální interakce v rozdílných situacích, které vyžadují porozumění jejich kontextu, jako je například kooperace a soutěžení.

Zkušenosti a jejich reflexe posilují sociální dovednosti žáka, důležité jsou také pro utváření a udržování respektujících vztahů s druhými, které jsou základem pro celkové klima školy i pro budoucí život žáka v kontextu rodiny, práce aj.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkusí uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

UAK-HTD-001-ZV9-004

Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

UAK-VFV-001-ZV9-002

Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.

Klíčové kompetence

KOS-VZT-000-ZV9-001

Rozšiřuje okruh vztahů.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uplatňuje vybrané vhodné způsoby sociální interakce ve skupině v modelových situacích.

Úroveň Na cestě

Popis

- vnímá a sdílí zkušenosti z různých způsobů sociální interakcí, zkouší porovnat co je spojuje/odlišuje
- ze společných činností vyvozuje různé role ve skupině a způsoby chování, které jsou pro tyto role jednak typické a jednak potřebné
- porovnává své zkušenosti s rozdíly mezi dosahováním cíle skupinovou nebo individuální prací
- na základě společných činností a modelových situací dává zpětnou vazbu, jaké chování členů skupiny považuje za podpůrné pro týmovou spolupráci, za kooperativní/kompetitivní, aj.
- navrhuje, jakou formu seberegulace lze použít pro různé sociální situace
- reflektuje, jakým způsobem rozvíjí svou odolnost v sociálních interakcích
- zkouší v modelových situacích a cvičných aktivitách reflektovat úhly pohledu různých aktérů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- vnímá a sdílí zkušenosti z různých způsobů sociální interakcí, zkouší porovnat co je spojuje/odlišuje
- ze společných činností vyvozuje různé role ve skupině a způsoby chování, které jsou pro tyto role jednak typické a jednak potřebné
- porovnává své zkušenosti s rozdíly mezi dosahováním cíle skupinovou nebo individuální prací
- na základě společných činností a modelových situací dává zpětnou vazbu, jaké chování členů skupiny považuje za podpůrné pro týmovou spolupráci, za kooperativní/kompetitivní, aj.
- navrhuje, jakou formu seberegulace lze použít pro různé sociální situace
- reflektuje, jakým způsobem rozvíjí svou odolnost v sociálních interakcích
- zkouší v modelových situacích a cvičných aktivitách reflektovat úhly pohledu různých aktérů

Úroveň Na začátku

Popis

- zkouší charakterizovat různé způsoby sociální interakce, se kterými získává zkušenost (ve škole, mimo školu, s různými aktéry)
- na základě jednání v aktivitách a modelových situacích zkouší pojmenovat, jak různé sociální interakce prožívá a jak se v nich chová
- v modelových situacích a skupinové činnosti poznává vhodné a nevhodné chování určitých rolí ve skupině
- diskutuje zkušenosti ze skupinové činnosti
- v modelových situacích poznává různé formy seberegulace a zvyšování odolnosti v sociálních interakcích

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší charakterizovat různé způsoby sociální interakce, se kterými získává zkušenost (ve škole, mimo školu, s různými aktéry)
- na základě jednání v aktivitách a modelových situacích zkouší pojmenovat, jak různé sociální interakce prožívá a jak se v nich chová

- v modelových situacích a skupinové činnosti poznává vhodné a nevhodné chování určitých rolí ve skupině
- diskutuje zkušenosti ze skupinové činnosti
- v modelových situacích poznává různé formy seberegulace a zvyšování odolnosti v sociálních interakcích

Úroveň Splněno

Popis

- Reflektuje své zkušenosti z různých rolí při skupinové práci v modelových situacích.
- Vyhodnocuje své seberegulační a sociální dovednosti ve skupině v situaci nesouhlasu, navazování na druhé a rozvíjení jejich myšlenek, prosazení/odstoupení od vlastního nápadu, podřízení se vedení druhého.
- Charakterizuje své zapojení v procesu skupinové práce, jak aktivně naslouchá, vyjadřuje názor, vede věcnou argumentaci a podává popisnou, formativní zpětnou vazbu členům skupiny.
- Reflektuje svůj vztah ke kooperaci a soutěžení a posoudí vhodnost jejich využití v různorodých situacích.

CSP-OSV-002-ZV9-008

Uplatňuje efektivní strategie sociální komunikace a řešení konfliktu v modelových situacích.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na využívání různorodých typů komunikace s ohledem na sociální situace a jejich proměny (verbální, neverbální, činem) a na způsoby komunikace (respektující, pasivní, agresivní, manipulativní, asertivní). Podporuje uplatňování vhodných komunikačních strategií v běžných i náročných situacích a jejich zautomatizování, včetně jejich využívání při řešení konfliktů.

Komunikace je nedílnou součástí našeho života a komunikační vzorce, které jsme si zautomatizovali prostřednictvím životních zkušeností, nejsou vždy jen výhodné a prospěšné. Jejich kritická reflexe a změna vyžaduje čas a trénink v bezpečném prostředí. Podobně důležité je věnovat se i upevnění přirozeně osvojených komunikačních vzorců, které jsou respektující a podporují vzájemnou domluvu a spolupráci.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

Lyceum

ROZ-ROZ-002-M-005

Rozvíjí a uplatňuje strategie sociální interakce a komunikace

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV9-001

Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.

Klíčové kompetence

KKK-VYJ-000-ZV9-001

Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.

KRP-RPS-000-ZV9-001

Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Uplatňuje základní pravidla sociální komunikace a vybírá z možných řešení konfliktu v modelových situacích.

Úroveň Na začátku

Popis

- zkouší pojmenovat různé typy a prvky komunikace (verbální, neverbální, činem)
- na základě zkušenosti zkouší popsat průběh efektivní komunikace
- zkouší sledovat a reflektovat své chování ve složitých (modelových i jiných) komunikačních situacích
- zkouší popsat průběh modelové konfliktní situace
- navrhuje různé postupy vyjednávání, řešení konfliktu
- při diskusi o složitých společných situacích (přirozených i modelových) zkouší pojmenovávat chování, které považuje za vhodné (respektující, podporující vzájemnou komunikaci a spolupráci)

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- zkouší pojmenovat různé typy a prvky komunikace (verbální, neverbální, činem)
- na základě zkušenosti zkouší popsat průběh efektivní komunikace
- zkouší sledovat a reflektovat své chování ve složitých (modelových i jiných) komunikačních situacích
- zkouší popsat průběh modelové konfliktní situace
- navrhuje různé postupy vyjednávání, řešení konfliktu
- při diskusi o složitých společných situacích (přirozených i modelových) zkouší pojmenovávat chování, které považuje za vhodné (respektující, podporující vzájemnou komunikaci a spolupráci)

Úroveň Na cestě

Popis

- všímá si v komunikaci komplexně verbální, neverbální komunikace, i jednání (ve školním, mimoškolním a digitálním prostředí)
- ve cvičných aktivitách se soustřeďuje na chování a jednání druhých, tak aby byl schopen dávat zpětné vazby
- reflektuje a charakterizuje vlastní způsoby jednání ve složitých komunikačních situacích, zejm. v konfliktech a jejich efektivitu
- zkouší adekvátní strategie – empatické porozumění, obrany proti manipulaci, zpětnovazební komunikace – nezraňující zpětné vazby, techniky asertivity (vč. dosahování kompromisu atd.), zajímavé a věcné prezentování (veřejné vystupování), dodržování pravidel dialogu apod.
- na základě různých učebních situací reflektuje, jak je možné jednat v konfliktech
- rozvíjí dovednost vyjednávání

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- všímá si v komunikaci komplexně verbální, neverbální komunikace, i jednání (ve školním, mimoškolním a digitálním prostředí)
- ve cvičných aktivitách se soustřeďuje na chování a jednání druhých, tak aby byl schopen dávat zpětné vazby
- reflektuje a charakterizuje vlastní způsoby jednání ve složitých komunikačních situacích, zejm. v konfliktech a jejich efektivitu
- zkouší adekvátní strategie – empatické porozumění, obrany proti manipulaci, zpětnovazební komunikace – nezraňující zpětné vazby, techniky asertivity (vč. dosahování kompromisu atd.), zajímavé a věcné prezentování (veřejné vystupování), dodržování pravidel dialogu apod.
- na základě různých učebních situací reflektuje, jak je možné jednat v konfliktech
- rozvíjí dovednost vyjednávání

Úroveň Splněno

Popis

- Charakterizuje své běžné způsoby verbální a neverbální komunikace.
- V modelové situaci reflektuje, jakým způsobem komunikoval s ohledem na sociální situaci.
- V modelových běžných i náročných situacích uplatňuje vhodné komunikační strategie.
- Reflektuje, jak pozorně vnímá způsoby komunikace druhých, aby mohl adekvátně reagovat, poskytovat zpětnou vazbu.
- Používá postupy podporující efektivní komunikaci (např. respekt, vzájemnou domluvu, aktivní naslouchání, srozumitelnost).
- Aplikuje dovednosti vyjednávání a řešení konfliktů, formulace vlastních potřeb a zjištění potřeb druhé strany, hledání řešení přijatelného pro obě strany.

- Reflektuje různé úhly pohledu různých aktérů v komunikaci a možné postupy ke vzájemnému porozumění, nalezení kompromisu/konsenzu.

CSP-OSV-002-ZV9-009

Respektuje pravidla etického chování a uplatňováním prosociálního chování přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na pomáhající a prosociální chování a praktickou etiku. Žáci se podílejí na reflexi chování podle etických pravidel a vyhodnocují důsledky eticky vhodného a nevhodného jednání. Oceňují vhodné chování a poukazují na projevy chování, které mají negativní dopad na mezilidské vztahy (např. na klima třídy a školy). U těchto nežádoucích vlivů zvažují, jaké jsou možnosti řešení.

K rozvoji etického a prosociálního chování je důležité vytvořit prostor pro reflexe zkušeností s prosociálním chováním a vytvářením podpůrných vztahů, dialog o hodnotách a přínosech pro sebe a druhé. V modelových situacích je možné získat zkušenost s vlastním prožíváním etických dilemat a uvědomit si své zdroje a hodnoty, které mohou být oporou při zvládnání různých životních situací (např. v rámci vrstevnických, rodinných, partnerských, profesních a jiných forem vztahů).

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-002-ZV5-003

Zapojuje se do interakce ve skupině, rozpoznává svůj přínos a přínos druhých ve skupinové činnosti.

Lyceum

ROZ-ROZ-002-M-006

Rozpoznává a uplatňuje etické a prosociální chování

ROZ-ROZ-002-M-005

Rozvíjí a uplatňuje strategie sociální interakce a komunikace

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-009

Naplnuje při pohybových činnostech některé olympijské myšlenky – čestné soupeření, respekt k odlišnostem, podpora znevýhodněných osob, ochrana přírody, uplatňování práv a povinností vyplývajících z různých rolí.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.

CAS-VKO-001-ZV9-003

Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup.

CAP-PRI-003-ZV9-010

Vysvětlí význam DNA pro jedince a diskutuje o výhodách a rizicích jejího pozměňování.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CZB-TEV-002-ZV9-007

Dodržuje základní pravidla her a soutěží, označí přestupky proti herním či soutěžním pravidlům a vysvětlí, v čem došlo k jejich porušení.

Klíčové kompetence

KOS-EMP-000-ZV9-001

Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

Průřezová témata

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.

PTS-000-000-ZV9-004

Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě.

PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

V praktických situacích respektuje přijatá třídní pravidla.

Úroveň Na cestě

Popis

- popisuje jak přispívá ke společnému vytváření, dodržování a reflektování pravidel ve skupině/třídě
- vnímá a reflektuje etický rozměr různých (učebních, modelových i jiných) situací
- v eticky dilematických modelových situacích zvažuje a reflektuje vhodné způsoby chování a aplikuje je v těchto situacích
- diskutuje, jaké hodnoty v souvislosti s etikou, vztahy s druhými jsou pro něho v životě důležité, a zdůvodní proč

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popisuje jak přispívá ke společnému vytváření, dodržování a reflektování pravidel ve skupině/třídě
- vnímá a reflektuje etický rozměr různých (učebních, modelových i jiných) situací
- v eticky dilematických modelových situacích zvažuje a reflektuje vhodné způsoby chování a aplikuje je v těchto situacích
- diskutuje, jaké hodnoty v souvislosti s etikou, vztahy s druhými jsou pro něho v životě důležité, a zdůvodní proč

Úroveň Na začátku

Popis

- uvědomuje si jak přispívá ke společnému vytváření pravidel ve skupině/třídě
- v praktických situacích dodržuje dohodnutá pravidla chování
- na základě učebních situací a zkušenosti se skupinou reflektuje, jaké chování je možno považovat za přátelské, pomáhající, podporující
- v reflexi různých učebních situací týkajících se hodnot si zkouší pojmenovávat vlastní hodnoty

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- uvědomuje si jak přispívá ke společnému vytváření pravidel ve skupině/třídě
- v praktických situacích dodržuje dohodnutá pravidla chování
- na základě učebních situací a zkušenosti se skupinou reflektuje, jaké chování je možno považovat za přátelské, pomáhající, podporující
- v reflexi různých učebních situací týkajících se hodnot si zkouší pojmenovávat vlastní hodnoty

Úroveň Splněno

Popis

- Reflektuje své dovednosti stanovovat a dodržovat pravidla etického chování (ve třídě, rodině a komunitě).
- V praktických situacích dodržuje dohodnutá pravidla chování a vyhodnocuje dopad chování (u sebe i druhých) na utváření mezilidských vztahů v komunitě.
- Popíše, jakými projevy prosociálního chování přispívá ke vzájemně podporujícím vztahům v jemu blízkém sociálním prostředí (např. školní třída).
- V modelových situacích navrhne, vyzkouší a vyhodnotí řešení eticky dilematických situací.

- V modelových situacích kriticky vyhodnotí informace z hlediska pravidel etického chování.
- Reflektuje své hodnoty spojené s etickým a prosociálním chováním.

CSP-OSV-002-ZV9-010

Reflektuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v interakci s druhými.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení rozvíjí u žáka vnímání vlastních emocí a emocí druhých, podporuje využívání vhodných způsobů seberegulace a zohledňování těchto poznatků ve volbě vhodných forem komunikace a dalších forem interakce s druhými. Regulace vlastních emocí a zohledňování emocí druhých ovlivňují osobní wellbeing, utváření a udržování různých typů vztahů s druhými.

Rozvoj všímavosti ke svému prožívání a prožívání druhého podporují techniky a modelové situace, které pomáhají vyzkoušet si seberegulaci a citlivost v komunikaci. Rozvíjejí respekt k potřebám žáka i potřebám druhých a dovednost komunikovat vzájemně tyto potřeby. Tyto dovednosti také přispívají ke vnímání školy jako bezpečného místa.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-002-ZV5-004

Rozpozná základní emoce a potřeby své i druhých lidí a zkouší uplatnit vnímavost k nim ve svém jednání.

Lyceum

ROZ-ROZ-001-M-005

Rozvíjí své sebepoznání, vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-001-ZV9-003

Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

UAK-HTD-001-ZV9-002

Vědomě využívá své hudební schopnosti a dovednosti získané prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností v individuálních i skupinových aktivitách.

CAP-PRI-004-ZV9-014

Reflektuje svůj vztah k přírodě na základě aktivit podporujících environmentální senzitivitu, ocenění rozmanitosti a chápání evoluční příbuznosti lidí a ostatních organismů.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-003

Ve spolupráci s druhými plánuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity, které podporují wellbeing všech členů školní komunity.

Klíčové kompetence

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

KKK-AKN-000-ZV9-001

Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

Další metodická podpora**Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozlišuje své emoce a emoční prožívání druhých a využívá seberegulaci v konkrétních situacích ve třídě.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkouší způsoby projevení a regulace emocí, reflektuje jejich efektivitu a přínos

- v modelových a dalších učebních situacích rozpoznává emoce své i druhých a zvažuje jejich příčiny i důsledky v jednání
- na příkladu pojmenuje možné důsledky dlouhodobého neuspokojení základních lidských potřeb v prožívání a chování
- reflektuje, jak na něj emoce dalších lidí v okolí působí
- rozpoznává emoce druhých a zkouší na ně reagovat nekonfliktními způsoby
- zkouší přispět k emocionálnímu bezpečí ve třídě (respekt k potřebám druhých, empatická komunikace atd.)

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší způsoby projevení a regulace emocí, reflektuje jejich efektivitu a přínos
- v modelových a dalších učebních situacích rozpoznává emoce své i druhých a zvažuje jejich příčiny i důsledky v jednání
- na příkladu pojmenuje možné důsledky dlouhodobého neuspokojení základních lidských potřeb v prožívání a chování
- reflektuje, jak na něj emoce dalších lidí v okolí působí
- rozpoznává emoce druhých a zkouší na ně reagovat nekonfliktními způsoby
- zkouší přispět k emocionálnímu bezpečí ve třídě (respekt k potřebám druhých, empatická komunikace atd.)

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkouší pojmenovat základní i komplexnější emoce
- všímá si změn svého prožívání
- popisuje, jak se projevují emoce dalších lidí v jeho okolí
- v modelových situacích zkouší způsoby regulace vlastních emocí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší pojmenovat základní i komplexnější emoce
- všímá si změn svého prožívání
- popisuje, jak se projevují emoce dalších lidí v jeho okolí
- v modelových situacích zkouší způsoby regulace vlastních emocí

Úroveň Splněno*Popis*

- Identifikuje vlastní emoce a emoce druhých v různých situacích ve fyzickém a digitálním prostředí.
- Aplikuje účinné techniky regulace svých emocí.
- Uplatňuje všímavost ke svému emocionálnímu prožívání a potřebám v interakci s druhými.
- Reflektuje, jak zohledňuje emocionální prožívání druhého v komunikaci (vyjádřením porozumění emocím druhého apod.).
- V modelových situacích popíše pravděpodobné emocionální prožívání a potřeby jejich aktérů a svůj názor zdůvodní.
- Reflektuje, jaké chování přispívá k emocionálnímu bezpečí ve skupině (např. ve školní třídě), a navrhuje způsoby, jak toto chování podpořit.

003

Kariérový rozvoj*Charakteristika tematického okruhu*

Kariérový rozvoj se vztahuje k objevování, rozhodování a plánování ve vlastním kariérovém směřování, k hodnotám a příležitostem spojeným se světem práce.

Očekávané výsledky učení:**1. stupeň, 5. ročník (ZV5)**

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na seznámení žáka s různými druhy pracovních činností a povolání (profesí). Žák pojmenuje různé druhy pracovních činností ve svém domácím prostředí a specifikuje své zapojení do těchto činností. Zapojení do činností spojených s chodem domácnosti je klíčové pro osobní, sociální i kariérový rozvoj žáka. Získání a sdílení těchto zkušeností umožňuje rozvíjet vztah k práci a chápat spoluodpovědnost za výsledky práce, což jsou potřebné dovednosti pro budoucí pracovní i osobní život. Zároveň žák poznává povolání dospělých ze svého blízkého okolí a dokáže o nich diskutovat.

Poznávání významu různých druhů práce vede žáka k uvědomění, že každá pracovní činnost má svou hodnotu (činnosti v domácnosti, vykonávání placené a neplacené práce). Rozvíjí otevřený postoj k různým profesím, který pomáhá omezovat vliv stereotypů (genderových a dalších). Žák si vytváří vztah k různým profesím prostřednictvím nejbližších osob. Popisuje typy pracovních činností souvisejících s danými profesemi, jejich přínosy.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.*Klíčové kompetence*

KKU-SMU-000-ZV5-001

Uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DDS-ZKV-000-PV1-005

Používá reálné nástroje, předměty a náradí při rukodělných činnostech.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpozná běžná povolání ve svém blízkém okolí a podílí se na pracovních činnostech v rámci prostředí školy.

Úroveň Na začátku*Popis*

- získává a sdílí zkušenosti s různými druhy pracovních činností spojených s chodem domácnosti
- získává formou hry zkušenosti s činnostmi spojenými s různými povoláními
- všímá si různých profesí, se kterými se setkává ve svém okolí a diskutuje o tom, co ho zaujalo

Ilustrace

Odkaz*Krátký textový popis*

- získává a sdílí zkušenosti s různými druhy pracovních činností spojených s chodem domácnosti
- získává formou hry zkušenosti s činnostmi spojenými s různými povoláními
- všímá si různých profesí, se kterými se setkává ve svém okolí a diskutuje o tom, co ho zaujalo

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkusí popsat své zapojení do různých druhů pracovních činností v domácnosti, a podíl členů domácnosti na činnostech
- zjišťuje od členů rodiny a blízkých jaké je jejich povolání a jaké zkušenosti mají s povoláním, a diskutuje o nich
- naslouchá zkušenostem lidí z různých profesí a diskutuje, co se mu na nich líbí

Ilustrace**Odkaz***Krátký textový popis*

- zkusí popsat své zapojení do různých druhů pracovních činností v domácnosti, a podíl členů domácnosti na činnostech
- zjišťuje od členů rodiny a blízkých jaké je jejich povolání a jaké zkušenosti mají s povoláním, a diskutuje o nich
- naslouchá zkušenostem lidí z různých profesí a diskutuje, co se mu na nich líbí

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozliší vybrané druhy pracovních činností spojených s chodem domácnosti, popíše své zapojení do nich a sdílí své zkušenosti a prožitky.
- Rozpozná na příkladech význam pracovních činností ve svém domácím prostředí.
- Pojmenuje povolání, která se vyskytují v jeho rodině a blízkém okolí, popíše jejich náplň a význam a na příkladu představí, jaký vztah k povolání má vybraná blízká osoba.
- U vybraných povolání popíše, co se mu na nich líbí, výhody/nevýhody, navrhne příklad jejich přínosu pro okolí (lidé, příroda apod.).

Ilustrace**Odkaz***Krátký textový popis*

- Rozliší vybrané druhy pracovních činností spojených s chodem domácnosti, popíše své zapojení do nich a sdílí své zkušenosti a prožitky.
- Rozpozná na příkladech význam pracovních činností ve svém domácím prostředí.
- Pojmenuje povolání, která se vyskytují v jeho rodině a blízkém okolí, popíše jejich náplň a význam a na příkladu představí, jaký vztah k povolání má vybraná blízká osoba.
- U vybraných povolání popíše, co se mu na nich líbí, výhody/nevýhody, navrhne příklad jejich přínosu pro okolí (lidé, příroda apod.).

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhuje a zkouší realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.**Metodická podpora****Komentář**

Žák zkoumá své zapojení do různých druhů aktivit a tvoří si přehled o tom, co ho zajímá a baví. Získává zkušenost s výběrem a rozhodováním, kterým činnostem ve škole a mimo školu se chce věnovat. Uvědomí si tak význam zájmu o vybranou činnost, což je základ motivace k vlastnímu rozvoji, k učení i k hledání profesního zaměření v budoucnu.

Na základě uvědomění a pojmenování svých zájmů si žák vyzkouší navrhnout kroky k rozvoji v oblasti, která ho zajímá. Plánování rozvoje v oblasti vybraného zájmu umožňuje žákovi získat zkušenost s převzetím odpovědnosti za své rozhodnutí. Žák diskutuje o svých zájmech s druhými. Na vybraném zájmu může získat zážitek dosahování úspěchu.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Lyceum*

ROZ-ROZ-001-M-007

Plánuje osobní rozvoj, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CZB-TEV-001-ZV5-004

Zapojuje se do organizace svého pohybového režimu, plánuje své pohybové činnosti a jejich konkrétní realizaci.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Vzdělávací oblasti*

UAK-HTD-001-ZV5-002

Využívá jednoduché postupy a prostředky vycházející z hudby, tance, divadla při samostatných i společných interpretačních a tvůrčích činnostech.*Klíčové kompetence*

KRP-VED-000-ZV5-001

Vychází při rozhodování a řešení problémů z objektivních dat a informací.

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvede příklad kroků, jak se rozvíjet ve vybrané oblasti svých zájmů.

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkoumá své zapojení do různých druhů zájmových aktivit
- zkusí si naplánovat kroky k rozvoji svých zájmů
- zjišťuje příležitosti k rozvoji svých zájmů ve svém blízkém okolí
- průběžně zaznamenává své úspěchy do portfolio

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkoumá své zapojení do různých druhů zájmových aktivit
- zkusí si naplánovat kroky k rozvoji svých zájmů
- zjišťuje příležitosti k rozvoji svých zájmů ve svém blízkém okolí
- průběžně zaznamenává své úspěchy do portfolio

Úroveň Na začátku*Popis*

- tvoří si přehled o tom, co ho zajímá, jaké zájmové činnosti ho baví
- seznamuje se příležitostmi k rozvoji svých zájmů

- zkouší si pojmenovávat své úspěchy ve vybrané oblasti svých zájmů

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- tvoří si přehled o tom, co ho zajímá, jaké zájmové činnosti ho baví
- seznamuje se příležitostmi k rozvoji svých zájmů
- zkouší si pojmenovávat své úspěchy ve vybrané oblasti svých zájmů

Úroveň Splněno

Popis

- Rozpozná na příkladech své zájmy (dovednosti, školní i zájmové aktivity), které ho baví a rád by se v nich dále rozvíjel.
- Realizuje vybrané kroky k rozvoji svých zájmů a rozliší, které může udělat sám a které s podporou okolí, rodiny a školy.
- Navrhne a diskutuje o tom, jaké příležitosti k rozvoji jeho zájmů jsou v jeho okolí.
- Zaznamenává a prezentuje příklady úspěchů při rozvoji svých zájmů v osobním portfoliu, diskutuje o svých zkušenostech s dosahováním pokroku.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-OSV-003-ZV9-011

Reflektuje význam práce a aktivního zapojení do světa práce pro sebe, komunitu, společnost a přírodu.

Metodická podpora

Komentář

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na získání schopnosti pozitivně vnímat vliv práce i dalších forem aktivního zapojení se do komunity a společnosti (dobrovolnictví apod.) na vlastní život. Podporuje porozumění dopadu lidské práce na společnost a přírodu, schopnost identifikovat nejrůznější formy nerovného přístupu a vymezit se vůči nim.

Žák reflektuje své hodnoty a představy o kariérové cestě ve vztahu k potřebám společnosti a vývoji světa práce. Ve svém kariérovém rozhodování vychází z přínosu pro osobní rozvoj a zároveň pro společnost a přírodu. Zkoumá a diskutuje o smyslu práce, přínosech a dopadech různých profesí. Získává zkušenost, že svou činností může vnášet pozitivní změny do komunity a společnosti. Objevuje své možnosti, čeho může dosáhnout svou aktivitou. Zkouší se zapojovat do aktivit spojených s péčí o druhé a o své okolí. Reflexe získaných zkušeností podporuje žáka v uvědomění sociální odpovědnosti při kariérovém rozhodování.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.

Lyceum

ROZ-ROZ-002-M-006

Rozpoznává a uplatňuje etické a prosociální chování

ROZ-ROZ-003-M-004

Získává a reflektuje zkušenosti se světem práce

Související očekávané výsledky učení

Klíčové kompetence

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KPP-ZDR-000-ZV9-001

Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

CAS-VKO-002-ZV9-012

Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.*Průřezová témata*

PTS-000-000-ZV9-006

Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Uvědomuje si na příkladech význam práce pro sebe i společnost.

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhodnocuje své zkušenosti s péčí o druhé a o své okolí (např. s dobrovolnickou prací)
- zkouší pojmenovat své hodnoty spojené s kariérou, vlastní budoucností
- zvažuje stereotypy (např. genderové a jiné) ovlivňující kariérové cesty
- diskutuje zkušenosti se zapojením do činností ve svém blízkém okolí, které přispívají k udržitelnému životnímu prostředí, k sociální soudržnosti, apod.
- představí příklady profesí, jak přispívají zvyšování kvality života, například péče jako profese
- pojmenuje přínosy neplacené práce ve formě péče v rodině a komunitě

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhodnocuje své zkušenosti s péčí o druhé a o své okolí (např. s dobrovolnickou prací)
- zkouší pojmenovat své hodnoty spojené s kariérou, vlastní budoucností
- zvažuje stereotypy (např. genderové a jiné) ovlivňující kariérové cesty
- diskutuje zkušenosti se zapojením do činností ve svém blízkém okolí, které přispívají k udržitelnému životnímu prostředí, k sociální soudržnosti, apod.
- představí příklady profesí, jak přispívají zvyšování kvality života, například péče jako profese
- pojmenuje přínosy neplacené práce ve formě péče v rodině a komunitě

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkouší se zapojovat do péče o druhé, o své okolí a sdílí své zkušenosti
- uvažuje o svém preferovaném životním stylu a představě budoucího života
- v modelových situacích poznává možnosti předcházení stereotypům (např. genderových a jiných) v kariérovém rozvoji
- diskutuje příklady činností a profesí, které přispívají k udržitelnému životnímu prostředí, k sociální soudržnosti, apod.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší se zapojovat do péče o druhé, o své okolí a sdílí své zkušenosti
- uvažuje o svém preferovaném životním stylu a představě budoucího života
- v modelových situacích poznává možnosti předcházení stereotypům (např. genderových a jiných) v kariérovém rozvoji
- diskutuje příklady činností a profesí, které přispívají k udržitelnému životnímu prostředí, k sociální soudržnosti, apod.

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpozná přínosy výsledků lidské práce, různých profesí, dopady na komunitu, společnost, přírodu.
- Posoudí, jak svým kariérovým rozhodováním ovlivňuje budoucí podobu světa.
- Reflektuje své hodnoty spojené s kariérou a světem práce, respekt k roli každého jednotlivce ve světě práce, včetně neplacené práce v rodině a komunitě.
- Reflektuje stereotypy (např. genderové a jiné) ovlivňující volbu kariérové cesty (kvalifikace, povolání).

CSP-OSV-003-ZV9-012

Využívá pro svůj kariérový rozvoj různé informační zdroje, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí.

Metodická podpora
Komentář
Očekávaný výsledek učení je zaměřený na získání schopnosti nalézat, vyhodnocovat a využívat širokou škálu informačních zdrojů pro kariérový rozvoj a rozhodování. Podporuje dovednost rozvíjení vztahů v oblasti vlastního zájmu, zapojování se do sítí, kde lze sdílet své zkušenosti a získávat inspirace. Žák se stává aktivním účastníkem svého vzdělávání a kariérového rozvoje.
Na základě vlastních preferencí a kritérií, které se učí definovat, vyhodnocuje kariérové informace, jejich různé zdroje, relevanci a důvěryhodnost. Rozlišuje typy informačních zdrojů o vzdělávání a práci (databáze vzdělávacích příležitostí, predikce vývoje trhu práce, data o příjmech a zaměstnanosti, trendy v požadavcích na rozvoj dovedností v různých profesních oblastech, portály s pracovními nabídkami, aplikace pro vyhledání vzdělávacích a pracovních příležitostí aj.). Diskutuje o významu vytvoření a udržování sítí pro vlastní rozvoj (např. vzdělavatelů, institucí a zaměstnavatelů, širších sítí i online prostoru).
Vazby
Předcházející očekávané výsledky učení
<i>Základní vzdělávání</i>
CSP-OSV-003-ZV5-005
Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.
<i>Lyceum</i>
ROZ-ROZ-003-M-003
Tvoří a využívá osobní kariérové portfolio
ROZ-ROZ-003-M-002
Tvoří svůj kariérový plán, rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti
Související očekávané výsledky učení
<i>Vzdělávací oblasti</i>
CSP-OSV-002-ZV9-006
Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.
<i>Klíčové kompetence</i>
KDI-DAT-000-ZV9-001
Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
<i>Základní gramotnosti</i>
ZGC-BPO-000-ZV9-001
Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.
<i>Klíčové kompetence</i>
KRP-KRP-000-ZV9-001
Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.
Další metodická podpora
Úroveň Minimální doporučená úroveň
<i>Popis</i>
Využívá pro svůj kariérový rozvoj vybrané informační zdroje.
Úroveň Na začátku
<i>Popis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná zdroje informací týkající se vzdělávání, práce a vlastního rozvoje • vyhledává příležitosti k rozvoji svých zájmů • pojmenovává své potřeby a preference v oblasti vlastního rozvoje • uvádí příklady dopadů vybraných činností a povolání na okolí
Ilustrace
<i>Odkaz</i>

Krátký textový popis

- rozpozná zdroje informací týkající se vzdělávání, práce a vlastního rozvoje
- vyhledává příležitosti k rozvoji svých zájmů
- pojmenovává své potřeby a preference v oblasti vlastního rozvoje
- uvádí příklady dopadů vybraných činností a povolání na okolí

Úroveň Na cestě*Popis*

- vyhledává relevantní zdroje a možnosti pro získání zkušeností se světem práce (dobrovolnictví, stáže, exkurze, soutěže apod.)
- na základě společných zájmů rozvíjí pozitivní vztahy s druhými
- komunikuje své potřeby a preference v oblasti vlastního rozvoje
- zkouší uvést různé zdroje o dopadech vybraných povolání na společnost a životní prostředí

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- vyhledává relevantní zdroje a možnosti pro získání zkušeností se světem práce (dobrovolnictví, stáže, exkurze, soutěže apod.)
- na základě společných zájmů rozvíjí pozitivní vztahy s druhými
- komunikuje své potřeby a preference v oblasti vlastního rozvoje
- zkouší uvést různé zdroje o dopadech vybraných povolání na společnost a životní prostředí

Úroveň Splněno*Popis*

- V modelových situacích využívá informace ke vzdělávacím a pracovním příležitostem, k nalezení, vytvoření a/nebo udržení práce.
- Identifikuje osoby, síť a informační zdroje, které může využít při rozhodování o svém dalším vzdělávání a kariérovém směřování.
- Reflektuje význam vytváření pozitivních vztahů a sítí pro vlastní kariérový rozvoj (např. učitelé, instituce a zaměstnavatelé, širší síť i online prostor).
- Posuzuje a porovnává přínos různých vybraných kariérových informačních zdrojů, které jsou relevantní pro jeho představu o vlastní budoucnosti.
- Prezentuje svá zjištění o aktuální podobě a proměnách vybrané profesní oblasti, která ho zajímá.

CSP-OSV-003-ZV9-013

Rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti pro své kariérové plánování.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výstup je zaměřený na kariérové plánování a poznávání široké škály vzdělávacích a pracovních příležitostí. Žák se učí posoudit své vlastní představy, možnosti a předpoklady pro svůj budoucí život a rozvíjet strategie pro překonávání různých omezení. Získá otevřený a respektující přístup k různým formám uspořádání osobního a pracovního života.

Kariérové plánování pomáhá žákovi lépe se připravit na přechod mezi stupni vzdělávání, přechod ze vzdělávání na trh práce a další změny kariéry. Prostřednictvím plánování si žák volí vhodné strategie a uskutečňuje relevantní kroky pro svůj rozvoj, v souladu se svými prioritami. Na základě poznávání široké škály vzdělávacích a pracovních příležitostí a reflexe vlastního pokroku si průběžně upravuje své plány.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.

Lyceum

ROZ-ROZ-003-M-002

Tvoří svůj kariérový plán, rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti

ROZ-ROZ-003-M-001

Vytváří si vizi pro svůj budoucí život a kariéru**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.*Průřezová témata*

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-001-ZV9-001

Reflektuje svůj vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání.*Klíčové kompetence*

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpoznává na příkladech vzdělávací a pracovní příležitosti, které jsou mu otevřené.

Úroveň Na cestě*Popis*

- rozpoznává dovednosti a vědomosti, které budou pro jeho představu o budoucím povolání klíčové, a reflektuje jak se zaměřuje na jejich rozvoj
- diskutuje, jak na základě vlastních priorit nalezl vybrané relevantní zdroje k vzdělávacím a pracovním příležitostem
- seznamuje se s různými vlivy na kariérové rozhodování
- zkusí si posuzovat kariérové příležitosti z ohledem na vlastní priority a úroveň rozvoje relevantních kompetencí
- v modelových situacích získává zkušenost s možnostmi překonání různých omezení a stereotypů

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- rozpoznává dovednosti a vědomosti, které budou pro jeho představu o budoucím povolání klíčové, a reflektuje jak se zaměřuje na jejich rozvoj
- diskutuje, jak na základě vlastních priorit nalezl vybrané relevantní zdroje k vzdělávacím a pracovním příležitostem
- seznamuje se s různými vlivy na kariérové rozhodování
- zkusí si posuzovat kariérové příležitosti z ohledem na vlastní priority a úroveň rozvoje relevantních kompetencí
- v modelových situacích získává zkušenost s možnostmi překonání různých omezení a stereotypů

Úroveň Na začátku*Popis*

- zkusí popsat vybrané druhy pracovních činností a své preference
- plánuje kroky k rozvoji svých zájmů
- na základě svých zkušeností pojmenuje své silné stránky, příležitosti k rozvoji
- ze své zkušenosti popíše, co usnadňuje rozhodování v běžných životních situacích (kdo je zapojený do rozhodování, kdo mu pomáhá, jaké využívá strategie, jak pracuje se změnou, náhodou a nejistotou)

Ilustrace*Odkaz*

Krátký textový popis

- zkouší popsat vybrané druhy pracovních činností a své preference
- plánuje kroky k rozvoji svých zájmů
- na základě svých zkušeností pojmenuje své silné stránky, příležitosti k rozvoji
- ze své zkušenosti popíše, co usnadňuje rozhodování v běžných životních situacích (kdo je zapojený do rozhodování, kdo mu pomáhá, jaké využívá strategie, jak pracuje se změnou, náhodou a nejistotou)

Úroveň Splněno*Popis*

- Rozpoznává širokou škálu vzdělávacích a pracovních příležitostí, které jsou mu otevřené (např. druhy a úrovně formálního vzdělávání, možnosti neformálního učení, druhy povolání, porovnání zaměstnání a podnikání).
- Sestavuje si kariérový plán s využitím relevantních zdrojů ke vzdělávacím a pracovním příležitostem, s reflexí svých hodnot a možností (dovedností, silných stránek, omezení apod.), kariérový plán průběžně upravuje na základě reflexe vlastních priorit.
- Posuzuje vztah mezi rozvojem svých dovedností a představou o kariérové cestě.
- Reflektuje své horizonty a jejich rozšiřování (představy o vlastních možnostech a limitech v dalším vzdělávání a světě práce, možná znevýhodnění, stereotypy atd.).
- V modelových situacích se rozhoduje, jaké příležitosti využije pro svou preferovanou budoucnost, a kriticky zhodnotí vlivy na svoje rozhodování (rodiny, komunity, společnosti atd.).

CSP-OSV-003-ZV9-014

Reflektuje význam udržování rovnováhy mezi pracovním a osobním životem, různými rolemi v životě.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení je zaměřený na poznávání postavení práce v kontextu dalších životních rolí. Žák získává a reflektuje zkušenosti s udržováním rovnováhy mezi povinnostmi a volným časem, aktivitou a odpočinkem.

Žák posuzuje, jak aktivity ve volném čase podporují jeho osobnostní, sociální a kariérový rozvoj. Jejich prostřednictvím získává žák možnost zdokonalovat se v různých oblastech a objevovat nové schopnosti, budovat sociální kontakty a zázemí pro udržitelný profesní rozvoj, v souladu s dalšími životními rolemi. Rozvíjí uvědomění, že rovnováha mezi různými složkami života přispívá ke spokojenosti i k efektivitě pracovních činností a umožňuje dosahování osobních cílů. Dokáže si stanovovat priority ve svém životě, reguluje nepřiměřená očekávání v míře naplňování povinností, pracovního výkonu, s respektem ke svým potřebám a zájmům.

Vazby**Předcházející očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-OSV-001-ZV5-002

Všimá si svého prožívání v běžných i náročných situacích, uplatňuje základní postupy předcházení stresu, jeho zmírňování a vyhledání pomoci.

Lyceum

ROZ-ROZ-001-M-006

Uplatňuje strategie redukce stresu a posilování psychické odolnosti

ROZ-ROZ-002-M-001

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů a utváří vzájemně podporující vztahy s druhými

Související očekávané výsledky učení*Vzdělávací oblasti*

CSP-OSV-002-ZV9-006

Reflektuje různé formy mezilidských vztahů, společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých.

Průřezová témata

PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

Klíčové kompetence

KOS-ODO-000-ZV9-001

Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Rozpoznává rozdíl mezi povinnostmi a volným časem.

Úroveň Na začátku*Popis*

- popíše členění svého běžného dne a týdne
- diskutuje o svých životních rolích a hodnotách a na konkrétních příkladech rozpoznává ty, které jsou pro něj důležité
- rozpozná aktivity a činnosti, které přispívají k jeho wellbeingu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- popíše členění svého běžného dne a týdne
- diskutuje o svých životních rolích a hodnotách a na konkrétních příkladech rozpoznává ty, které jsou pro něj důležité
- rozpozná aktivity a činnosti, které přispívají k jeho wellbeingu

Úroveň Na cestě*Popis*

- zkouší si vhodné členění dne z hlediska rovnováhy mezi aktivitou a odpočinkem
- seznamuje se vztahem mezi kariérovou cestou a různými životními rolami (např. vzhledem k věku, sociálnímu postavení, genderu)
- získává dovednosti potřebné k řízení vlastní profesní a vzdělávací dráhy s ohledem na svůj wellbeing

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- zkouší si vhodné členění dne z hlediska rovnováhy mezi aktivitou a odpočinkem
- seznamuje se vztahem mezi kariérovou cestou a různými životními rolami (např. vzhledem k věku, sociálnímu postavení, genderu)
- získává dovednosti potřebné k řízení vlastní profesní a vzdělávací dráhy s ohledem na svůj wellbeing

Úroveň Splněno*Popis*

- Reflektuje vztah mezi svými kariérovými cíli, životními hodnotami a vlastním wellbeingem.
- Navrhuje a diskutuje o členění dne, ve kterém je v rovnováze různý typ aktivit a odpočinku (učení, podílení se na činnostech v domácnosti, volnočasové aktivity apod.).
- Reflektuje vlastní aktuální životní role a jejich proměny v budoucnosti ve vztahu ke své představě kariérové cesty.
- Posuzuje význam podpůrných mezilidských vztahů a sociálního zázemí v osobním životě pro svůj kariérový rozvoj.
- Reflektuje přínos svých volnočasových aktivit z hlediska svého osobního a kariérového rozvoje.

CSP-OSV-003-ZV9-015

Tvoří osobní kariérové portfolio, které využívá v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti.**Metodická podpora****Komentář**

Očekávaný výsledek učení vede žáka k tomu, že identifikuje a dokládá své dovednosti, zájmy, úspěchy a zpracovává je vhodnou formou v rámci portfolia. Portfolio žák využívá ke stanovování cílů osobního a kariérového rozvoje. Proces jeho tvorby umožňuje reflexi kariérového rozvoje a učení (ve formálním, neformálním vzdělávání, informálním učení). V modelových situacích prezentuje žák vybrané části z vlastního portfolia.

Práce s portfoliem je součástí řízení vlastní kariéry, která není závislá na konkrétním nástroji. Portfolio může mít různé podoby (např. e-portfolio). Výsledek učení připravuje žáka také na situace prezentace portfolia při přijímacích pohovorech na různé typy vzdělávacích programů, na trhu práce nebo v podnikatelském prostředí k získání zakázky apod.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Lyceum

ROZ-ROZ-003-M-002

Tvoří svůj kariérový plán, rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti

ROZ-ROZ-003-M-003

Tvoří a využívá osobní kariérové portfolio

ROZ-ROZ-003-M-001

Vytváří si vizi pro svůj budoucí život a kariéru

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGC-KCP-000-ZV9-001

Při čtení i psaní posuzuje autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-001-ZV9-003

Stanovuje si plán osobního rozvoje, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů a vyhodnotí jejich dosažení.

CSP-OSV-001-ZV9-005

Reflektuje své vzdělávací potřeby a využívá efektivní strategie učení.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KOS-SEB-000-ZV9-001

Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.

Následující očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-OSV-003-ZV5-006

Navrhne a zkusí realizovat svůj rozvoj ve vybrané oblasti svých zájmů.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Tvoří podle návodu osobní kariérové portfolio, které využívá ve vybrané modelové situaci za účelem získání vzdělávacích a pracovních příležitostí.

Úroveň Na cestě

Popis

- sbírá doklady o svých zkušenostech a úspěších a zaznamenává je do svého portfolia
- upravuje portfolio na základě vyhodnocování svého rozvoje
- přijímá hodnocení a zpětnou vazbu k portfoliu a vyhodnocuje její relevantnost ve vztahu k vlastním kariérovým cílům

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- sbírá doklady o svých zkušenostech a úspěších a zaznamenává je do svého portfolia
- upravuje portfolio na základě vyhodnocování svého rozvoje

- přijímá hodnocení a zpětnou vazbu k portfoliu a vyhodnocuje její relevantnost ve vztahu k vlastním kariérovým cílům

Úroveň Na začátku

Popis

- rozpozná své zájmy a úspěchy vhodné pro uchování v portfoliu
- zkouší si zaznamenávat úspěchy při rozvoji svých zájmů v portfoliu
- v modelové situaci prezentuje vybrané zájmy a úspěchy

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- rozpozná své zájmy a úspěchy vhodné pro uchování v portfoliu
- zkouší si zaznamenávat úspěchy při rozvoji svých zájmů v portfoliu
- v modelové situaci prezentuje vybrané zájmy a úspěchy

Úroveň Splněno

Popis

- Posoudí vhodné postupy a nástroje při tvorbě osobního kariérového portfolia, pojmenuje příklady využití portfolií při celoživotní kariérové cestě.
- Prostřednictvím portfolia eviduje, monitoruje a reflektuje své zkušenosti, dovednosti, zájmy, úspěchy.
- Využívá portfolio pro identifikaci cílů osobního a kariérového rozvoje v souladu s preferovanými vzdělávacími a pracovními příležitostmi.
- Reflektuje, jak se mu daří aktualizovat portfolio a upravovat ho na základě proměny svých kariérových cílů.
- Prezentuje v modelových situacích a reflektuje svou prezentaci i prezentace ostatních, rozliší, které části portfolia jsou vhodné využít k sebezprezentaci.

TCH

Polytechnická výchova a praktické činnosti

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Polytechnická výchova a praktické činnosti je zaměřený na rozvoj žáka v oblasti zručnosti, tvořivosti a na získání základních uživatelských dovedností nejen v technicky zaměřených oborech lidské činnosti.

Žák v návaznosti na předchozí rozvoj postupně prohlubuje a precizuje jemnou motoriku, která je nezbytná nejen pro rozvoj zručnosti, ale i pro další učení a uplatnění jedince ve společnosti. Postupně přichází do bezprostředního kontaktu s podněty k aktivitám propojujícím nápaditost, představivost a touhu po objevování s koordinací, úsilím, prací s materiály, nástroji a pomůckami a schopností technicky myslet a tvořit. Polytechnické vzdělávání je pojímáno jako vhodný prostředek pro komplexní rozvoj žáka, zahrnující více oborů techniky do jednoho integrovaného celku. Podporuje interdisciplinární přístup (STEM) ke vzdělávání a zdůrazňuje aplikaci vědeckých, přírodovědných, matematických, ale i společenských principů na technické problémy a inovace.

Polytechnické vzdělávání v kombinaci s praktickými činnostmi v základní škole je nezastupitelnou součástí všeobecného vzdělávání a cílí na výchovu technicky gramotného člověka, kompetentního k využívání techniky za účelem dalšího studia, řešení problémů doprovázejících každodenní život nebo na seberealizaci jedince v rámci volnočasových aktivit. V rámci realizace praktických činností je žák veden k osvojení základních pracovních dovedností a návyků, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí, pomůcek a technologií při práci i v běžném životě. Vzdělávací obor akcentuje uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při praktické činnosti prostřednictvím aplikace moderních přístupů k výuce, jako je badatelsky orientovaný a problémový přístup. Obsah oboru Polytechnická výchova a praktické činnosti vychází z konkrétních životních situací, v nichž žák přichází do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací obsah je na 1. i 2. stupni rozdělený na tři tematické okruhy: **Práce s technickým materiálem a technická tvořivost, Péče o domácnost a zahradu, Konstrukční činnosti a automatizace.** Očekávané výsledky na sebe navazují a směřují k rozvoji technické gramotnosti i osobnostních kvalit žáka.

Vzdělávací obsah je určený všem žákům. Učí se pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se projevovat vlastní tvůrčí myšlenky, realizovat je, plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

001

Práce s technickým materiálem a technická tvořivost

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh je zaměřený na seznámení žáka s různými postupy, na základě kterých se učí volit a využívat vhodné technické materiály, nástroje a pomůcky. Podporuje rozvoj zručnosti, tvořivosti a pozitivní ovlivňování postojů k praktickým činnostem.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Metodická podpora

Komentář

Žák zhotovuje výrobky prostřednictvím moderních i historicky zakotvených postupů práce. Seznamuje se tak s historickými řemesly a tradičními postupy zpracování materiálů, jejich vývojem i současnými inovacemi. V souvislosti s principem udržitelnosti žák zpracovává odpadový nebo nepotřebný materiál a přetváří ho ve znovu využitelné výrobky. Pojem technický materiál zahrnuje papírenské materiály, textilní materiály, modelovací hmoty, dřevo a přírodniny, plasty, kovy a další (mj. i odpadové materiály). Typ materiálu je vhodné volit na základě možností školy, znalostí a zkušeností učitele i zájmu žáků. Žák na základě dosavadních znalostí a zkušeností získaných v průběhu práce s technickým materiálem navrhuje dílčí změny vedoucí k úpravě zamýšleného výrobku nebo drobné inovace jednotlivých kroků pracovního postupu. Navrhované změny následně prakticky ověřuje pod vedením učitele nebo ve spolupráci se spolužáky. Při práci žák dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce na základě pokynů učitele.

Prostřednictvím vlastní praktické činnosti žák vnímá hodnotu lidské práce, rukodělných činností a jejich kulturní význam. Vnímá znovuvyužití materiálu (např. upcylace, downcylace) jako možnou tvůrčí cestu k udržitelnosti. Mimo to vnímá přínos tvůrčích technických činností pro vlastní učení, seberealizaci i relaxaci.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

Související očekávané výsledky učení

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV5-001

Zkoumá vzory a zákonitosti v různých matematických situacích.

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV5-001

Vyjadřuje své myšlenky a pocity prostředky různých druhů umění.

KPP-ZDR-000-ZV5-001

Promýšlí potřebné zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

Základní gramotnosti

ZGC-VZT-000-ZV5-001

Čte a píše množství textů různého typu.

Vzdělávací oblasti

CSP-OSV-003-ZV5-005

Rozpoznává různé druhy profesí ve svém blízkém okolí a sdílí zkušenosti se zapojením do pracovních činností ve svém domácím prostředí.

Klíčové kompetence

KPP-REA-000-ZV5-001

Navrhuje realizaci aktivit v jednotlivých krocích.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DDS-ZKV-000-PV1-005

Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

DDS-ZKV-000-PV1-004

Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Realizuje přiměřené pracovní operace a postupy s různými a běžně dostupnými druhy technického materiálu za využití základních pomůcek, nářadí a nástrojů za dodržení základních zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Úroveň Na cestě

Popis

- pozná a charakterizuje technické materiály (jejich vlastnosti a využití) a pomůcky, nástroje a nářadí určené k ručnímu zpracování těchto materiálů
- rozvíjí své manuální dovednosti prostřednictvím vlastní praktické činnosti
- vytváří zvykoslovné předměty jako součást kulturních tradic
- realizuje instruktivní i tvůrčí učební úlohy podle zadání učitele
- rozvíjí samostatnost prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce
- uvědomuje si na základě zkušeností z modelových situací význam i kulturní hodnotu lidské práce
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- pozná a charakterizuje technické materiály (jejich vlastnosti a využití) a pomůcky, nástroje a nářadí určené k ručnímu zpracování těchto materiálů
- rozvíjí své manuální dovednosti prostřednictvím vlastní praktické činnosti
- vytváří zvykoslovné předměty jako součást kulturních tradic
- realizuje instruktivní i tvůrčí učební úlohy podle zadání učitele
- rozvíjí samostatnost prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce
- uvědomuje si na základě zkušeností z modelových situací význam i kulturní hodnotu lidské práce
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Úroveň Na začátku

Popis

- prostřednictvím vlastní praktické činnosti se seznamuje s technickými materiály, jejich vlastnostmi a využitím
- prostřednictvím vlastní praktické činnosti se seznamuje s pomůckami, nástroji a nářadím pro ruční zpracování materiálu
- prostřednictvím praktických činností poznává historická i současná řemesla, lidové tradice a zvyky
- seznamuje se s různými typy učebních úloh, včetně tvůrčích, dle pokynů učitele
- poznává jednoduché obrazové návody a postupy práce
- seznamuje se se zásadami bezpečnosti a hygieny práce

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- prostřednictvím vlastní praktické činnosti se seznamuje s technickými materiály, jejich vlastnostmi a využitím
- prostřednictvím vlastní praktické činnosti se seznamuje s pomůckami, nástroji a nářadím pro ruční zpracování materiálu
- prostřednictvím praktických činností poznává historická i současná řemesla, lidové tradice a zvyky
- seznamuje se s různými typy učebních úloh, včetně tvůrčích, dle pokynů učitele
- poznává jednoduché obrazové návody a postupy práce
- seznamuje se se zásadami bezpečnosti a hygieny práce

Úroveň Splněno

Popis

- Poznává a charakterizuje základní technické materiály (tradiční i novodobé) a popíše možnosti jejich využití pro tvůrčí činnosti.
- Uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce a zhodnotí je z hlediska uplatnitelnosti.
- Navrhne dílčí změny ve využití technického materiálu nebo realizaci postupu práce, včetně znovuvyužití materiálu, a tím rozvíjí tvořivost.
- Realizuje základní tradiční i inovativní postupy práce s technickým materiálem samostatně nebo ve skupině, a tím rozvíjí zručnost.
- Prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce rozvíjí samostatnost.
- Prostřednictvím konkrétních aktivit praktického charakteru propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM).
- Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Poznává a charakterizuje základní technické materiály (tradiční i novodobé) a popíše možnosti jejich využití pro tvůrčí činnosti.
- Uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce a zhodnotí je z hlediska uplatnitelnosti.
- Navrhne dílčí změny ve využití technického materiálu nebo realizaci postupu práce, včetně znovuvyužití materiálu, a tím rozvíjí tvořivost.
- Realizuje základní tradiční i inovativní postupy práce s technickým materiálem samostatně nebo ve skupině, a tím rozvíjí zručnost.
- Prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce rozvíjí samostatnost.
- Prostřednictvím konkrétních aktivit praktického charakteru propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM).
- Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-TCH-001-ZV9-001

Volí a tvůrčím způsobem bezpečně zpracovává technický materiál s ohledem na jeho funkčnost.

Metodická podpora

Komentář

Žák samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky hodnotí a vybírá technický a přírodní materiál na základě jeho vlastností a posouzení zamýšleného výsledku práce. Při výběru zohledňuje především vlastnosti a funkčnost materiálu, způsob dalšího zpracování, dále ekonomické a estetické faktory a udržitelnost. Žák vybírá z nabídky materiálů a činností, které jsou pro školu dostupné. Materiál zpracovává tradičními a inovativními postupy.

Žák je schopný volné tvorby na základě vlastní představivosti a fantazie. Experimentuje s materiálem a navrhuje inovace nebo upravuje dílčí kroky v postupu práce, to vše na základě získaných zkušeností, dovedností a znalostí (vlastností materiálu, pomůcek, nástrojů a nářadí i pracovních postupů). Žák si uvědomuje fáze tvůrčího procesu a samostatně nebo s pomocí učitele překonává problémy v jeho průběhu. Žák si je vědom rizik a dodržuje bezpečnost a hygienu po celou dobu práce.

Při plánování žák zvažuje náročnost pracovního postupu s ohledem na vlastní znalosti a dovednosti, ekonomickou, ekologickou (udržitelnost) i kulturní hodnotu výsledného produktu. Prostřednictvím tvůrčí technické činnosti tak napomáhá formovat postoje a chování jedince. Vnímá přínos technických tvůrčích činností pro vlastní osobní rozvoj. Uvědomuje si výhody a nevýhody využívání digitálních technologií ve tvůrčím procesu a je schopný účelně využívat digitální technologie k jeho zefektivnění.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-001-ZV9-001

Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění

CAP-CHE-003-ZV9-010

Zhodnotí využívání materiálů a energetických surovin v kontextu udržitelnosti.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV9-001

Řídí vlastní procesy učení.

KRP-VED-000-ZV9-001

Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zhotovuje výrobky z technického materiálu za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Úroveň Na cestě

Popis

- popíše vlastnosti zamýšleného výrobku z hlediska funkčnosti, zvolí materiál nebo postup práce
- zpracovává technický materiál samostatně nebo ve skupině, podle jednoduchých obrazových návodů s využitím digitálních technologií
- podílí se na procesu volby činnosti prostřednictvím vlastních návrhů činností nebo dílčích inovací při tvůrčím procesu, rozvíjí technickou tvořivost
- vytváří objekty s využitím tradičních a inovativních postupů práce, včetně znovuvyužití technických materiálů
- propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) a aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- popíše vlastnosti zamýšleného výrobku z hlediska funkčnosti, zvolí materiál nebo postup práce
- zpracovává technický materiál samostatně nebo ve skupině, podle jednoduchých obrazových návodů s využitím digitálních technologií
- podílí se na procesu volby činnosti prostřednictvím vlastních návrhů činností nebo dílčích inovací při tvůrčím procesu, rozvíjí technickou tvořivost
- vytváří objekty s využitím tradičních a inovativních postupů práce, včetně znovuvyužití technických materiálů
- propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) a aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení

Úroveň Na začátku

Popis

- prostřednictvím praktické činnosti prohlubuje své znalosti o technických materiálech
- poznává možnosti znovuvyužití technického materiálu jako alternativy zpracování odpadových a zbytkových materiálů
- realizuje instruktivní i tvůrčí učební úlohy podle zadání učitele
- prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce rozvíjí samostatnost
- na základě podnětu učitele propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) a aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení
- prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- prostřednictvím praktické činnosti prohlubuje své znalosti o technických materiálech
- poznává možnosti znovuvyužití technického materiálu jako alternativy zpracování odpadových a zbytkových materiálů
- realizuje instruktivní i tvůrčí učební úlohy podle zadání učitele
- prostřednictvím práce s jednoduchými obrazovými návody a postupy práce rozvíjí samostatnost
- na základě podnětu učitele propojuje poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) a aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele a uvědomuje si jejich význam při realizaci praktických činností a důsledky při jejich nedodržení
- prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií

Úroveň Splněno

Popis

- Posoudí vlastnosti technických materiálů z různých hledisek, zdůvodní vlastní volbu a navrhne změnu materiálu nebo způsobu zpracování, uplatňuje technickou tvořivost.
- Uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce, bezpečně je realizuje a zhodnotí je z hlediska uplatnitelnosti.
- Samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky realizuje postupy práce, pracuje s jednoduchými návody i s využitím digitálních technologií, překonává překážky a řeší problémy technického charakteru v modelových situacích.
- Vnímá význam tradičních postupů práce a historických řemesel jako součást svého rozvoje v návaznosti na kulturní dědictví.
- Vnímá znovuvyužití technického materiálu jako smysluplnou alternativu zpracování odpadových a zbytkových materiálů a příležitost k uplatnění vlastní tvořivosti.
- Poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) vědomě aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru.
- Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a uvědomuje si jejich význam.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Posoudí vlastnosti technických materiálů z různých hledisek, zdůvodní vlastní volbu a navrhne změnu materiálu nebo způsobu zpracování, uplatňuje technickou tvořivost.
- Uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce, bezpečně je realizuje a zhodnotí je z hlediska uplatnitelnosti.
- Samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky realizuje postupy práce, pracuje s jednoduchými návody i s využitím digitálních technologií, překonává překážky a řeší problémy technického charakteru v modelových situacích.

- Vnímá význam tradičních postupů práce a historických řemesel jako součást svého rozvoje v návaznosti na kulturní dědictví.
- Vnímá znovuvyužití technického materiálu jako smysluplnou alternativu zpracování odpadových a zbytkových materiálů a příležitost k uplatnění vlastní tvořivosti.
- Poznatky z různých vědních oborů (STEM, STEAM) vědomě aplikuje do konkrétních aktivit praktického charakteru.
- Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a uvědomuje si jejich význam.

CSP-TCH-001-ZV9-002

Posuzuje výsledný produkt i celkový proces tvorby z hlediska funkčnosti, efektivity práce, estetiky, úspory materiálu.

Metodická podpora

Komentář

Žáci by měli být schopni vlastními slovy zdůvodnit volbu technického materiálu (v celé jeho možné šíři) a reflektovat zvolený postup práce. Pojem technický materiál zahrnuje papírenské materiály, textilní materiály, modelovací hmoty, dřevo a přírodniny, plasty, kovy a další (mj. i odpadové a spotřební materiály). Typ materiálu je vhodné volit na základě možností školy, znalostí a zkušeností učitele i zájmu žáků.

Očekávaný výsledek učení je nezbytné osvojovat jak v průběhu tvorby konkrétního výrobku, tak při řešení komplexnějších situací, kde se stává klíčovým proces tvorby, spolupráce a komunikace. Při řešení technického problému mohou být žáci vystaveni modelové situaci s možností volby nebo vlastního návrhu řešení problému. Problémy technického charakteru mohou představovat například vzájemné dveře, nefunkční hodiny, oprava poličky, jednoduchá renovace starého nábytku. Žáci by měli mít příležitost tvůrčího přístupu a zároveň získávání cenných praktických zkušeností. Reflexe by měla zahrnovat i práci s chybou jako častou součástí procesu tvorby.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-TCH-001-ZV5-001

Zhotovuje výrobky z technického materiálu s využitím tradičních, inovativních a digitálních technologií za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

UAK-VFV-001-ZV9-004

Dokumentuje vlastní tvorbu a vede si přehled zdrojů pro inspiraci a využití ve své další tvorbě.

Klíčové kompetence

KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

Vzdělávací oblasti

CAP-CHE-003-ZV9-011

Navrhne a provede pozorování, demonstrace a pokusy včetně záznamu, zpracování a prezentace jejich výsledků.

Základní gramotnosti

ZGM-MRF-000-ZV9-001

Hodnotí získané výsledky ve vztahu k výchozí matematické situaci.

Klíčové kompetence

KOB-UDR-000-ZV9-001

Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje.

Další metodická podpora

Úroveň Minimální doporučená úroveň

Popis

Zhodnotí výsledný produkt s ohledem na funkčnost, estetiky a úsporu materiálu.

Úroveň Na cestě

Popis

- pro konkrétní modelovou situaci vybírá relevantní hodnoticí kritéria z nabídky
- reflektuje vlastní praktickou zkušenost z hlediska variability a kvality činností i uplatnění technické tvořivosti
- na základě položené reflexe posuzuje a zdůvodňuje přípravu, průběh a výsledky praktických činností
- řízeně reflektuje vlastní praktickou činnost za účelem identifikace silných a slabých stránek
- řízeně nebo samostatně formuluje hodnoticí výroky popisným jazykem a užívá nezraňující komunikaci
- řízenou reflexí posuzuje samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky proces výroby i výsledný produkt

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pro konkrétní modelovou situaci vybírá relevantní hodnoticí kritéria z nabídky
- reflektuje vlastní praktickou zkušenost z hlediska variability a kvality činností i uplatnění technické tvořivosti
- na základě položené reflexe posuzuje a zdůvodňuje přípravu, průběh a výsledky praktických činností
- řízeně reflektuje vlastní praktickou činnost za účelem identifikace silných a slabých stránek
- řízeně nebo samostatně formuluje hodnoticí výroky popisným jazykem a užívá nezraňující komunikaci
- řízenou reflexí posuzuje samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky proces výroby i výsledný produkt

Úroveň Na začátku*Popis*

- osvojuje si specifika hodnoticích kritérií uplatňovaných při realizaci praktických činností, užívá hodnoticí škály, symboly, zohledňuje kvalitativní kritéria, variabilitu činností a uplatnění technické tvořivosti
- řízeně aplikuje kritéria do hodnocení průběhu a výsledků praktických činností
- v návaznosti na vlastní praktickou činnost rozvíjí sebehodnocení, poznává své silné a slabé stránky
- řízeně reflektuje a prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- osvojuje si specifika hodnoticích kritérií uplatňovaných při realizaci praktických činností, užívá hodnoticí škály, symboly, zohledňuje kvalitativní kritéria, variabilitu činností a uplatnění technické tvořivosti
- řízeně aplikuje kritéria do hodnocení průběhu a výsledků praktických činností
- v návaznosti na vlastní praktickou činnost rozvíjí sebehodnocení, poznává své silné a slabé stránky
- řízeně reflektuje a prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií

Úroveň Splněno*Popis*

- Navrhne hodnoticí kritéria výsledku činnosti relevantní pro danou modelovou situaci.
- Na základě praktické zkušenosti uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce a zhodnotí je z různých hledisek.
- Posoudí vlastnosti výsledného produktu na základě vhodných kritérií, zhodnotí možné inovace při volbě materiálu nebo postupu práce.
- Reflektuje a prezentuje průběh a výsledky činnosti, identifikuje klady a nedostatky a navrhuje kroky k jejich nápravě.
- Formuluje hodnoticí výroky popisným jazykem a užívá odbornou terminologii a nezraňující komunikaci.
- Reflektuje význam dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce při praktických činnostech.
- Řízeně reflektuje a prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Navrhne hodnoticí kritéria výsledku činnosti relevantní pro danou modelovou situaci.
- Na základě praktické zkušenosti uvede konkrétní příklady tradičních a inovativních postupů práce a zhodnotí je z různých hledisek.
- Posoudí vlastnosti výsledného produktu na základě vhodných kritérií, zhodnotí možné inovace při volbě materiálu nebo postupu práce.
- Reflektuje a prezentuje průběh a výsledky činnosti, identifikuje klady a nedostatky a navrhuje kroky k jejich nápravě.

- Formuluje hodnotící výroky popisným jazykem a užívá odbornou terminologii a nezraňující komunikaci.
- Reflektuje význam dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce při praktických činnostech.
- Řízeně reflektuje a prezentuje průběh a výsledky své práce i s využitím digitálních technologií.

002

Péče o domácnost a zahradu

Charakteristika tematického okruhu

V rámci tematického okruhu je žák veden k osvojování znalostí, dovedností a postojů nezbytných pro řešení různých životních situací spojených s fungováním a údržbou domácnosti a zahrady.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.

Metodická podpora

Komentář

Žák je schopný podle pokynu učitele bezpečně ovládat základní technické vybavení domácnosti. S dopomocí učitele nebo ve spolupráci se spolužáky účelně využívá nástroje a zařízení ke zvýšení efektivity při práci. Žák má přehled o vybraných typech základního nářadí, techniky a moderních technologií při péči o domácnost a zahradu nebo zeleň v interiéru (historicky tradiční nářadí, nástroje a pomůcky i jejich moderní alternativy). Klíčové je osvojení základní bezpečné manipulace s nástroji, nářadím a pomůckami podle pokynů učitele, jejich údržba, popř. drobné opravy.

Cílem očekávaného výsledku učení je zapojení žáka do různorodých manuálních činností v domácnosti. Zároveň tento výstup vede žáky k uvědomění si toho, že i domácí práce jsou nedílnou součástí našeho života, že mají svou hodnotu, jsou genderově neutrální a že existuje mnoho technických zařízení, která usnadňují práce v domácnosti.

Žák vnímá péči o zeleň také z pohledu techniky jako nástroje ke zvýšení efektivity a zjednodušení práce na zahradě nebo v interiéru. Žáci se učí přijímat inovace jako příležitost k seberealizaci. Činnosti vedoucí k naplnění výstupu je možné realizovat jak v běžné třídě a na školní zahradě, tak v alternativních prostorách (sdílené zahrady, veřejné prostory aj.). Škola si sama podle svých podmínek volí jednotlivé vybavení, se kterým se budou žáci učit zacházet.

Vazby

Související očekávané výsledky učení

Průřezová témata

PTU-000-000-ZV5-002

Naplňuje a uskuteční se spolužáky opatření zaměřená na posílení udržitelnosti ve škole, obci či okolní krajině.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

KOB-ZPS-000-ZV5-001

Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.

Vzdělávací oblasti

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Klíčové kompetence

KOB-ODP-000-ZV5-001

Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.

Následující očekávané výsledky učení

Předškolní vzdělávání

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

DAS-ZPO-000-PV1-005

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

DDS-ZKV-000-PV1-005

Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.**Základní vzdělávání**

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.

CSP-TCH-002-ZV9-004

Užívá vybrané nářadí, techniku a moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Bezpečně manipuluje s nářadím a nástroji při základní péči o domácnost, o zahradu nebo o zeleň v interiéru.

Úroveň Na začátku*Popis*

- poznává běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- prostřednictvím praktických aktivit se seznamuje s využitím běžných nástrojů, nářadí a pomůcek určených k péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- na základě demonstrace bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- poznává běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- prostřednictvím praktických aktivit se seznamuje s využitím běžných nástrojů, nářadí a pomůcek určených k péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- na základě demonstrace bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích

Úroveň Na cestě*Popis*

- pojmenuje běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- určí funkce vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- na pokyn učitele bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky provádí základní úkony péče o domácnost, zahradu a zeleň v modelových situacích

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- pojmenuje běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- určí funkce vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru
- na pokyn učitele bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky provádí základní úkony péče o domácnost, zahradu a zeleň v modelových situacích

Úroveň Splněno*Popis*

- Charakterizuje běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru.
- Popíše funkce jednotlivých nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru.
- Účelně využívá vybrané nástroje, nářadí a pomůcky běžně využívané při chodu domácnosti nebo péči o zahradu a zeleň v interiéru.
- Bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím, pomůckami a technickým vybavením v modelových situacích.
- Zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Charakterizuje běžné nástroje, nářadí a pomůcky využívané při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru.
- Popíše funkce jednotlivých nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o domácnost, zahradu a zeleň v interiéru.
- Účelně využívá vybrané nástroje, nářadí a pomůcky běžně využívané při chodu domácnosti nebo péči o zahradu a zeleň v interiéru.
- Bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím, pomůckami a technickým vybavením v modelových situacích.
- Zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-TCH-002-ZV9-003

Zvládá základní údržbu a jednoduché opravy základního technického vybavení domácnosti v modelových situacích, porovnává možnosti vybavení domácnosti.**Metodická podpora****Komentář**

Žák bezpečně ovládá základní technické vybavení v domácnosti, zná jeho účel, základní principy a funkce, což mu umožní provádět běžnou údržbu i jednoduché opravy při dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce. Žák zná a srovnává možnosti vybavení domácnosti z hlediska udržitelnosti a obnovitelných zdrojů, energetické náročnosti, funkčnosti, ekonomičnosti, bezpečnosti a hygieny. Uvědomuje si, že se vybavení domácnosti může lišit na základě životního stylu, ekonomické situace, potřeb i preferencí každé rodiny.

V kontextu udržitelnosti je zvládání základní údržby a jednoduchých oprav v domácnosti jednou z důležitých potřeb člověka, zejména z personálního a finančního hlediska. Téma zahrnuje mnoho dílčích podoblastí, které si škola volí podle vlastních možností. Mohou sem patřit například: spotřebiče, kuchyňské nástroje a nádobí, zábavní technika, elektronika pro komunikaci, chytrá domácnost, osvětlení a elektroinstalace, vytápěcí a klimatizační systém, domácí síťová infrastruktura, nábytkové a dekorativní prvky.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-FYZ-002-ZV9-007

Ilustruje roli energie v běžném životě a kvalitativně i kvantitativně s ní pracuje, včetně finanční stránky.

CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.*Klíčové kompetence*

KOS-WEL-000-ZV9-001

Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).

KDI-VIN-000-ZV9-001

Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Provádí úkony spojené s běžnou údržbou domácnosti, používá základní technické vybavení domácnosti včetně kuchyňských spotřebičů.

Úroveň Na cestě*Popis*

- srovnává dostupné možnosti technického vybavení domácnosti
- vysvětluje principy fungování technického vybavení využívaného při péči o domácnost
- získává praktické zkušenosti s využitím a kombinací vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek pro péči o domácnost
- analyzuje a posuzuje základní technické vybavení pro péči o domácnost
- ověřuje, zda technické zařízení v domácnosti funguje správným způsobem
- dodržuje a zdůvodňuje nezbytnost dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- srovnává dostupné možnosti technického vybavení domácnosti
- vysvětluje principy fungování technického vybavení využívaného při péči o domácnost
- získává praktické zkušenosti s využitím a kombinací vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek pro péči o domácnost
- analyzuje a posuzuje základní technické vybavení pro péči o domácnost
- ověřuje, zda technické zařízení v domácnosti funguje správným způsobem
- dodržuje a zdůvodňuje nezbytnost dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce

Úroveň Na začátku*Popis*

- orientuje se v základním technickém vybavení pro péči o domácnost
- upevňuje porozumění funkcím technického vybavení využívaného při péči o domácnost
- účelně využívá vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek při běžných situacích v chodu domácnosti
- bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích
- zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- orientuje se v základním technickém vybavení pro péči o domácnost
- upevňuje porozumění funkcím technického vybavení využívaného při péči o domácnost
- účelně využívá vybraných nástrojů, nářadí a pomůcek při běžných situacích v chodu domácnosti
- bezpečně manipuluje se základními nástroji, nářadím a pomůckami v modelových situacích
- zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Úroveň Splněno*Popis*

- Na základě analýzy hodnotí základní technické vybavení pro péči o domácnost.
- Rozumí základním principům fungování technického vybavení domácnosti s využitím poznatků z různých vědních oborů (STEM, STEAM).
- Na základě praktických zkušeností účelně využívá a ovládá základní technické vybavení pro péči o domácnost.
- Provádí jednoduché opravy a údržbu technického vybavení v domácnosti.
- Uvědomuje si význam vlivu technologií na provoz domácnosti i životní prostředí.
- Uvědomuje si rizika práce s technickým vybavením v domácnosti a dbá na bezpečnost a hygienu při manipulaci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Na základě analýzy hodnotí základní technické vybavení pro péči o domácnost.
- Rozumí základním principům fungování technického vybavení domácnosti s využitím poznatků z různých vědních oborů (STEM, STEAM).
- Na základě praktických zkušeností účelně využívá a ovládá základní technické vybavení pro péči o domácnost.
- Provádí jednoduché opravy a údržbu technického vybavení v domácnosti.
- Uvědomuje si význam vlivu technologií na provoz domácnosti i životní prostředí.
- Uvědomuje si rizika práce s technickým vybavením v domácnosti a dbá na bezpečnost a hygienu při manipulaci.

CSP-TCH-002-ZV9-004

Užívá vybrané nářadí, techniku a moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Metodická podpora**Komentář**

Žák samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky bezpečně využívá vybrané nástroje, nářadí a moderní technologie určené k péči o zahradu nebo zeleň v interiéru. Součástí jsou pokusy a experimenty související s péčí o zahradu a zeleň v interiéru (různé způsoby zavlažování, využití hydrogelu aj.). Při aktivitách žák vhodně propojuje poznatky z různých vědních oborů. Žák si je vědom rizik při práci a dodržuje bezpečnost a hygienu po celou dobu činnosti.

Očekávaný výstup směřuje k rozvoji znalostí, dovedností a postojů v oblasti techniky, které jsou aplikovány na další zájmovou oblast. Propojení technické a environmentální výchovy poskytuje žákovi vhodnou ukázkou významu a uplatnitelnosti technických poznatků do praxe a současně vede k aktivnímu trávení volného času, hlubšímu vnímání prostředí, ve kterém žák žije, z estetického hlediska a možnosti přispět k jeho vylepšení. Žák, který dosáhne výstupu učení, je schopný odpovědně spravovat zahradu a zeleň v interiéru s ohledem na bezpečnost, účinnost i údržbu, což je klíčové pro úspěšnou a udržitelnou péči o životní prostředí.

Vazby**Související očekávané výsledky učení***Vzdělávací oblasti*

CAP-PRI-002-ZV9-006

Zapojí se do péče o přírodu ve svém okolí nebo do aktivit pro její obnovu.*Klíčové kompetence*

KOB-RES-000-ZV9-001

Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.

KPP-REA-000-ZV9-001

Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.**Následující očekávané výsledky učení***Základní vzdělávání*

CSP-TCH-002-ZV5-002

Používá běžné nářadí a nástroje pro péči o domácnost, zahradu nebo zeleň v interiéru.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Používá pracovní pomůcky, nářadí a základní technické vybavení při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru za dodržení základních zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Úroveň Na začátku*Popis*

- prohlubuje své znalosti běžných nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- upevňuje porozumění funkcím jednotlivých nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru

- na pokyn učitele účelně a bezpečně využívá běžných nástrojů, nářadí a pomůcek užívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prohlubuje své znalosti běžných nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- upevňuje porozumění funkcím jednotlivých nástrojů, nářadí a pomůcek využívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- na pokyn učitele účelně a bezpečně využívá běžných nástrojů, nářadí a pomůcek užívaných při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce podle pokynů učitele

Úroveň Na cestě*Popis*

- identifikuje základní technické vybavení využívané při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- rozumí funkcím základního technického vybavení využívaného při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky provádí základní úkony a správné technologické postupy při péči o zahradu a zeleň v modelových situacích
- při využívání základního technického vybavení využívaného při péči o zahradu a zeleň v interiéru dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- řízeně reflektuje možná rizika a dbá na bezpečnost a hygienu při práci
- propojuje poznatky z různých oblastí, s důrazem na oblast techniky a environmentální výchovy
- v průběhu praktických činností vnímá jejich přínos pro osobní i společenský rozvoj v kontextu udržitelnosti

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- identifikuje základní technické vybavení využívané při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- rozumí funkcím základního technického vybavení využívaného při péči o zahradu a zeleň v interiéru
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky provádí základní úkony a správné technologické postupy při péči o zahradu a zeleň v modelových situacích
- při využívání základního technického vybavení využívaného při péči o zahradu a zeleň v interiéru dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- řízeně reflektuje možná rizika a dbá na bezpečnost a hygienu při práci
- propojuje poznatky z různých oblastí, s důrazem na oblast techniky a environmentální výchovy
- v průběhu praktických činností vnímá jejich přínos pro osobní i společenský rozvoj v kontextu udržitelnosti

Úroveň Splněno*Popis*

- Účelně hodnotí základní technické vybavení při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru.
- Cíleně využívá moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru v modelových situacích.
- Zhodnotí efektivitu a možné inovace realizovaného řešení.
- Aktivně se podílí na plánování a realizaci praktických činností.
- Uvědomuje si rizika práce s technickým vybavením pro údržbu zeleně a dbá na bezpečnost a hygienu při manipulaci.
- Uvědomuje si přínosy propojení technické a environmentální výchovy a jejich dopad na zvýšení efektivitu práce.
- Uvědomuje si přínos praktických činností pro vlastní učení, seberealizaci i relaxaci.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Účelně hodnotí základní technické vybavení při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru.
- Cíleně využívá moderní technologie při péči o zahradu nebo zeleň v interiéru v modelových situacích.
- Zhodnotí efektivitu a možné inovace realizovaného řešení.

- Aktivně se podílí na plánování a realizaci praktických činností.
- Uvědomuje si rizika práce s technickým vybavením pro údržbu zeleně a dbá na bezpečnost a hygienu při manipulaci.
- Uvědomuje si přínosy propojení technické a environmentální výchovy a jejich dopad na zvýšení efektivity práce.
- Uvědomuje si přínos praktických činností pro vlastní učení, seberealizaci i relaxaci.

003

Konstrukční činnosti a automatizace

Charakteristika tematického okruhu

Tematický okruh žákovi umožňuje propojovat poznatky z různých vědeckých disciplín a poznávat, jak věci fungují a jak jsou konstruovány. Žák konstruuje smysluplné celky za účelem pochopení základních principů a podpory inovativního myšlení.

Očekávané výsledky učení:

1. stupeň, 5. ročník (ZV5)

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

Metodická podpora

Komentář

Žák provádí jednoduché konstrukční činnosti, montáž a demontáž, realizuje jednoduchá elektronická zapojení jako základ robotiky. Manipuluje s různými druhy stavebnic (plošnými, prostorovými, konstrukčními, elektronickými aj.). Vytváří statické a funkční konstrukce, se kterými lze po dokončení manipulovat (jeřáb, houpačka atp.). Navrhuje a vytváří algoritmy postupných kroků. Na modelových úlohách rozvíjí např. technické myšlení, prostorovou představivost, motorické dovednosti. Žák pracuje s jednoduchou předlohou, náčrtem, fotorealistickými kresbami, videonávodem, schémata podle instrukcí učitele. Žák dodržuje učitelem doporučenou bezpečnost a hygienu při práci a respektuje bezpečnostní upozornění výrobce (stavebnice).

Manipulativní konstrukční činnosti vycházejí z nejpřirozenější dětské činnosti – hry, poskytují vhodný prostor pro rozvoj motorických schopností žáků (zručnosti), zkoumání a experimentování, uplatnění tvořivosti, posílení volných vlastností, vytrvalosti při práci. Je vhodné zařazovat do výuky jak statické, tak funkční konstrukce. Poznatky z oblasti techniky v podobě poznávání základních přírodních a fyzikálních jevů a zákonitostí mohou být okamžitě uplatňovány. Prostřednictvím návodů, náčrtů, schémat a různých předloh žák poznává pravidla technické komunikace.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

JJK-CJL-001-ZV5-005

Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty včetně textů elektronických.

CJS-CJS-004-ZV5-015

Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

CJS-CJS-005-ZV5-029

V modelové situaci ošetří drobná poranění a poranění menšího rozsahu, odliší je od závažných úrazů a život ohrožujících stavů a přivolá první pomoc.

Klíčové kompetence

KKU-USU-000-ZV5-001

Monitoruje své procesy učení.

Základní gramotnosti

ZGM-MOD-000-ZV5-001

Využívá obecné matematické modely v kontextu.*Klíčové kompetence*

KRP-RPS-000-ZV5-001

Rozlišuje mezi osobními a společnými problémy s ohledem na různé perspektivy.

KDI-VIN-000-ZV5-001

Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.**Následující očekávané výsledky učení***Předškolní vzdělávání*

DJP-PMP-000-PV1-007

Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem.

Úroveň Na začátku*Popis*

- prostřednictvím manipulativní činnosti zkoumá existující modely a konstrukce
- seznamuje se s informacemi o principech a zákonitostech uplatňovaných při konstrukčních činnostech
- samostatně nebo ve skupině konstruuje podle námětových karet, schémat, modelů
- vytváří náčrt nebo schéma modelu

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prostřednictvím manipulativní činnosti zkoumá existující modely a konstrukce
- seznamuje se s informacemi o principech a zákonitostech uplatňovaných při konstrukčních činnostech
- samostatně nebo ve skupině konstruuje podle námětových karet, schémat, modelů
- vytváří náčrt nebo schéma modelu

Úroveň Na cestě*Popis*

- prostřednictvím řízené manipulativní činnosti experimentuje s materiálem a způsoby konstrukcí
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky aplikuje poznatky základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí do jednoduchých konstrukčních aktivit
- čte návod nebo jinou jednoduchou technickou dokumentaci
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky konstruuje podle jednoduché technické dokumentace
- vytváří jednoduchou technickou dokumentaci dle pokynů učitele

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prostřednictvím řízené manipulativní činnosti experimentuje s materiálem a způsoby konstrukcí
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky aplikuje poznatky základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí do jednoduchých konstrukčních aktivit
- čte návod nebo jinou jednoduchou technickou dokumentaci
- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky konstruuje podle jednoduché technické dokumentace
- vytváří jednoduchou technickou dokumentaci dle pokynů učitele

Úroveň Splněno*Popis*

- Vytváří jednoduché technické modely a konstrukce na základě znalosti základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí.

- Podle pokynů učitele vytváří jednoduchou technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií.
- Postupuje podle jednoduché technické dokumentace a dodržuje platný postup.
- Hodnotí funkčnost a správnost konstrukce/modelu.
- Navrhuje úpravy nebo vlastní tvůrčí řešení funkční konstrukce.
- Dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech.

Ilustrace

Odkaz

Krátký textový popis

- Vytváří jednoduché technické modely a konstrukce na základě znalosti základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí.
- Podle pokynů učitele vytváří jednoduchou technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií.
- Postupuje podle jednoduché technické dokumentace a dodržuje platný postup.
- Hodnotí funkčnost a správnost konstrukce/modelu.
- Navrhuje úpravy nebo vlastní tvůrčí řešení funkční konstrukce.
- Dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech.

2. stupeň, 9. ročník (ZV9)

CSP-TCH-003-ZV9-005

Využívá konstrukční dovednosti v modelových situacích, sestaví a upraví přiměřeně složitou konstrukci, model či robotické zařízení za dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje se základními schémata a postupy elektrických, elektrotechnických či technických stavebnic. Sestavuje statické i dynamické objekty (modely) a konstrukce podle zadané technické dokumentace nebo podle vlastního návrhu a ověřuje jejich funkčnost. Mimo použití standardních a tradičních materiálů a stavebnic využívá i moderní technologie jako 3D modelování, online simulace atp. Navrhuje a ověřuje funkčnost konstrukčních prvků z hlediska nosnosti, stability, designu, bezpečnosti aj. Využívá či sestavuje a aplikuje elektrotechnická schémata podle výběru, aplikuje elektroniku s využitím elektrotechnických či elektronických stavebnic a jednoduchých elektronických součástek (např. motorek, dioda, spínač, žárovka, zvonek). Používá tvůrčí a badatelský přístup k dosažení požadovaného výsledku. Žák dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce během konstruování a sestavování, včetně platných předpisů pro práci s elektronikou.

Rozvoj konstrukčních dovedností má pozitivní přesah do mnoha oblastí lidského života. Jednou z oblastí, pro kterou jsou konstrukční činnosti základem, je oblast robotiky, jež představuje propojení mechaniky, elektroniky a programování. Rozvoj konstrukčních činností je úzce propojený s informatikou a obory STEM (STEAM, STREAM aj.) a má potenciál zvyšovat zájem žáků o tyto obory.

Vazby

Předcházející očekávané výsledky učení

Základní vzdělávání

CSP-TCH-003-ZV5-003

Provádí jednoduché konstrukční činnosti s návodem i bez návodu.

Související očekávané výsledky učení

Vzdělávací oblasti

CAP-FYZ-004-ZV9-011

Zapojí elektrický obvod, změří v něm vybrané elektrické veličiny a na základě měření mezi nimi najde souvislost.

CAP-FYZ-002-ZV9-005

Popíše a předvede použití sil a tlaku v konkrétních praktických aplikacích (páka, kladka, tlak v tekutinách, Archimédův zákon).

CAP-FYZ-002-ZV9-003

Pozoruje, porovná, změří, popíše různé pohyby a předpoví jejich průběh.

CAP-FYZ-002-ZV9-004

Popíše některé důležité případy působení sil mezi tělesy, s využitím vlastních pozorování, experimentů a historického pohledu fyziky vysvětlí souvislost silového působení se změnami pohybového stavu těles.

Základní gramotnosti

ZGM-MUV-000-ZV9-001

Aplikuje metody analýzy a syntézy při řešení komplexních matematických situací v různých kontextech.**Klíčové kompetence**

KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

KPP-TYM-000-ZV9-001

Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.**Další metodická podpora****Úroveň Minimální doporučená úroveň***Popis*

Vytváří dle návodu přiměřeně složitou konstrukci, model za dodržení základních zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Úroveň Na začátku*Popis*

- prohlubuje své znalosti a dovednosti týkající se tvorby technické dokumentace
- dle pokynu učitele vytváří jednoduchou technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií
- postupuje podle jednoduché technické dokumentace a dodržuje platný postup
- vytváří technické modely a konstrukce na základě znalosti základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí
- hodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu a navrhuje úpravy nebo vlastní tvůrčí řešení
- dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech podle pokynů učitele

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- prohlubuje své znalosti a dovednosti týkající se tvorby technické dokumentace
- dle pokynu učitele vytváří jednoduchou technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií
- postupuje podle jednoduché technické dokumentace a dodržuje platný postup
- vytváří technické modely a konstrukce na základě znalosti základních fyzikálních principů a přírodních zákonitostí
- hodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu a navrhuje úpravy nebo vlastní tvůrčí řešení
- dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech podle pokynů učitele

Úroveň Na cestě*Popis*

- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky vytváří technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií
- na základě pokynu učitele konstruuje podle různých typů technické dokumentace
- na základě pokynu učitele vytváří funkční i statické technické modely a konstrukce
- experimentuje při konstrukčních činnostech
- řízeně hodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu
- pracuje s chybou jako součástí konstrukčního procesu, hledá a navrhuje řešení v podobě úpravy technologického postupu
- dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- samostatně nebo ve spolupráci se spolužáky vytváří technickou dokumentaci i s využitím digitálních technologií
- na základě pokynu učitele konstruuje podle různých typů technické dokumentace
- na základě pokynu učitele vytváří funkční i statické technické modely a konstrukce
- experimentuje při konstrukčních činnostech
- řízeně hodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu

- pracuje s chybou jako součástí konstrukčního procesu, hledá a navrhuje řešení v podobě úpravy technologického postupu
- dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech

Úroveň Splněno*Popis*

- Postupuje podle technické dokumentace a dodržuje platný postup v modelových situacích.
- Systematicky a účelně vytváří funkční i statické technické modely a konstrukce.
- Postupuje vlastním tvůrčím procesem k funkční konstrukci.
- Na základě poznatků z různých vědních oborů vyhodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu podle vybraných hledisek.
- Identifikuje chybu nebo problém a navrhuje a realizuje možné úpravy technologického postupu.
- Dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech, uvědomuje si význam i důsledky při jejich nedodržení.

Ilustrace*Odkaz**Krátký textový popis*

- Postupuje podle technické dokumentace a dodržuje platný postup v modelových situacích.
- Systematicky a účelně vytváří funkční i statické technické modely a konstrukce.
- Postupuje vlastním tvůrčím procesem k funkční konstrukci.
- Na základě poznatků z různých vědních oborů vyhodnotí funkčnost a správnost konstrukce nebo modelu podle vybraných hledisek.
- Identifikuje chybu nebo problém a navrhuje a realizuje možné úpravy technologického postupu.
- Dodržuje bezpečnost a hygienu při konstrukčních činnostech, uvědomuje si význam i důsledky při jejich nedodržení.